Mushuq Testamento

El Nuevo Testamento
de nuestro Señor Jesucristo
en el idioma
Quechua de Lambayeque
Inkawasi—Kañaris
Perú

Wycliffe

Liga Bíblica®
INTERNACIONAL

El Nuevo Testamento
de nuestro Señor Jesucristo
Quechua de Lambayeque
Inkawasi—Kañaris
Perú

Primera edición, 2004
Segunda edicón, 2008

Publicado por
© La Liga Bíblica 2008

Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

- Reconocimiento. Debe reconocer los créditos de la Liga Bíblica (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o apoyan el uso que hace de su obra).
- No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
- Sin obras derivadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

Contenido

Al lector		5
San Mateo	(Mt)	7
San Marcos	(Mr)	81
San Lucas	(Lc)	126
San Juan	(Jn)	198
Hechos	(Hch)	251
Romanos	(Rom)	317
1 Corintios	(1Co)	353
2 Corintios	(2Co)	389
Gálatas	(Gá)	409
Efesios	(Ef)	423
Filipenses	(Fil)	435
Colosenses	(Col)	444
1 Tesalonicenses	(1 Te)	452
2 Tesalonicenses	(2 Te)	459
1 Timoteo	(1 Ti)	463
2 Timoteo	(2 Ti)	473
Tito	(Tit)	480
Filemón	(Flm)	485
Hebreos	(He)	487
Santiago	(Stg)	510
1 Pedro	(1 Pe)	518
2 Pedro	(2 Pe)	528
1 Juan	(1 Jn)	534
2 Juan	(2 Jn)	544
3 Juan	(3 Jn)	546
Judas	(Jud)	548
Apocalipsis	(Ap)	552
Mana intrakaypaq rimaykunapaq kaypi intrakayta puytinchik		589

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Al lector

Para los traductores es un gozo y un privilegio haber traducido el Nuevo Testamento para ponerlo al alcance de la población quechuahablante. Este libro se ha traducido para los quechuahablantes del departamento de Lambayeque, provincia de Ferreñafe, distritos de Inkawasi, Kañaris y otros distritos cercanos.

Esta traducción servirá para que toda persona, sea católica, evangélica o de otro credo, descubra la revelación de Dios por medio de su hijo Jesucristo y encuentre el perdón y la salvación que Él nos ofrece. Por eso, la principal preocupación ha sido producir una traducción que sea fiel al mensaje original. Para ello, se han tomado en cuenta las tres características de una traducción fiel: una traducción fiel es exacta, clara y natural.

1. Una traducción fiel es exacta, es decir que comunica el significado del mensaje original. No podemos cambiar ni agregar ni omitir nada del significado. Para que la traducción sea exacta buscamos el significado mediante un estudio profundo del texto original en griego.
2. Una traducción fiel es clara y comprensible, es decir que debe poderse entender. Lo que se entiende debe ser lo que el autor quiso expresar originalmente.
3. Una traducción fiel es natural, es decir que respeta las características del idioma quechua y usa el vocabulario común de los lectores. Su lectura debe ser fácil y agradable.

Pensando en las tres características de una traducción fiel, no se ha seguido ninguna versión castellana palabra por palabra, sino que según el estudio del original en griego, se han traducido las palabras, frases y oraciones para mantener el significado exacto del mensaje de una manera clara y natural en quechua.

Sin embargo, no siempre es posible poner en la traducción toda la información necesaria para que el lector comprenda el significado. En esos casos, hemos puesto notas al pie de página. Por ejemplo, hay una nota en San Mateo 9.27 que explica que el título “Hijo de David” se refiere al Mesías, el Cristo. Hay también notas que refieren al lector a otro pasaje bíblico como en San Juan 1.21 donde hay una nota de referencia a Deuteronomio 18.15,18 que ayuda a entender el significado del “profeta esperado”.

Aunque se ha hecho un esfuerzo para traducir todo el significado del original, hay palabras y conceptos desconocidos en el idioma y la cultura quechuas, como las palabras **Siñal kustumri, Faraón, Ismuyaq kwirpuyjun, Fariseo** y otras. Esos

términos aparecen en un glosario al final del libro. El glosario se titula **Mana intrakaypaq rimaykunapaq kaypi intrakayta puytinchik.** Recomendamos el uso del glosario como una ayuda para la comprensión del texto.

A veces hay diferencias entre los manuscritos en griego que tenemos del Nuevo Testamento. Aunque esas diferencias no tienen ninguna influencia en la doctrina, el traductor tiene que escoger una de las posibilidades para traducir. Por lo general, se ha escogido lo que dicen los manuscritos griegos más antiguos, recomendados por las Sociedades Bíblicas Unidas en la cuarta edición del Nuevo Testamento en griego. Las palabras que en el texto quechua están entre corchetes ([…]) son las que no se encuentran en los manuscritos griegos más antiguos, sino que se encuentran en la versión Reina-Valera. Véase, por ejemplo, San Lucas 23.17, 34 y 38.

Esta traducción se ofrece a los lectores con el profundo deseo de que los que la lean y escuchen puedan encontrarse con su creador Dios y experimentar una vida cambiada que lo honre en todo aspecto, para luego experimentar el gozo de Dios eternamente en su presencia.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

San Mateo

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yaĉhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayninqami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1–2.23), rimayninpaq (5.1–7.29; 13.1-52; 16.13–20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1–9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanu kruspi wanushanpaq (26.1–27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1–25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan

(Lc 3.23-38)

1 [1]Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

[2] Abrahammi Isaacpa taytan karan.
Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.
Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.
[3] Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.
Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.
Faresqa Esrompa taytan karan.
Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.
[4] Aramqa Aminadabpa taytan karan.
Aminadabqa Naasonpa taytan karan.
Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.
[5] Salmonqa Boozpa taytan karan.
Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.
Boozqa Obedpa taytan karan.
Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.
Obedqa Isaipa taytan karan.
[6] Isaí-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.
Davidqa Salomonpa taytan karan.
Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karan-pis.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

7 Salomonqa Roboampa taytan karan.
Roboamqa Abiaspa taytan karan.
Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.
8 Asaqa Josafatpa taytan karan.
Josafatqa Jorampa taytan karan.
Joramqa Uziaspa taytan karan.
9 Uziasqa Jotampa taytan karan.
Jotamqa Acazpa taytan karan.
Acazqa Ezequiaspa taytan karan.
10 Ezequiasqa Manasespa taytan karan.
Manasesqa Amonpa taytan karan.
Amonqa Josiaspa taytan karan.
11 Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.
12 Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaqa,
Jeconias Salatielpa taytan karan.
Salatielqa Zorobabelpa taytan karan.
13 Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.
Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.
Eliaquimqa Azorpa taytan karan.
14 Azorqa Sadocpa taytan karan.
Sadocqa Aquimpa taytan karan.
Aquimqa Eliudpa taytan karan.
15 Eliudqa Eleazarpa taytan karan.
Eleazarqa Matanpa taytan karan.
Matanqa Jacobupa taytan karan.
16 Jacobuqa Josipa taytan karan.
Josiqami Mariapa runan karan.
Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.
17 Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katursi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katursi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katursi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna
(Lc 2.1-7)

18 Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami Josiwan parlashana karan kasaranan-llapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirninrayku. 19 Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaĉhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Mariamantaqa chiqanchakayta yarpuran. 20 Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirninrayku wamrakustuyanmapis.
21 Piru chay wamritu nasikutinqami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqnin-kunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”. 22 Piru tukuy kaykuna-qami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
23 “Manaraq runawan punusha uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.
Chaymanta wamrakurqami wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”.[a]
Emanuel nirqami intrachimayanchik: “Dyusninchikmi nuqanchikkuna-wan” nir.

---

a 1.23 Isaías 7.14

[24]Chaymanta José punuyashanmanta
rikĉhakurqa, Dyusninchikpa angelnin
willashanta ruraran. Chaymi ashwan
Mariawanqa kasararanna. [25]Piru chaynu
kasarashana karmapismi Josiqa
Mariawan mana pullaqa punuranchu
chay punta wamritunllapa nasinanka-
man. Chaymantami Mariaqa wamrakus-
turanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa
shutichiran Jesús.

Yaĉhaq runakunami ĉharan Jesusta aduraq

2 [1]Jesucristuqami Judea lugarpi uk
pwiblitu Belén shutiqpi nasiran.
Chay tyimpupiqami Herodes
gubyirnuqa karan Israel pwiblukuna-
piqa. Chaymantami kusala yaĉhaq
runakuna ĉharanllapa Jerusalenmanqa
rupay iqamunanlawmanta. Paykunami
qullarkunata rikar riqsiq runakuna
kaqllapa. [2]Chaymi kaynu nir tapukuran-
llapa: "¿Maypitaq chay Israel
runakunapa gubyirnun nasisha chayqa?
Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi
rikasha kanillapa uk qullar paypaq
intrachimaqllapata. Chaymi shamusha
kanillapa payta aduraq".
[3]Chaynu nitinllapa uyaparmi chay
gubyirnu Herodes chaynulla tukuyla
Jerusalén pwiblupi taqkunapis kusalata
manchakur yarpupakuranllapa.
[4]Chaymi chay gubyirnuqa niran
tantakamunanllapapaq tukuy chay
kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna ima. Chaymantaqa tapuran:
—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan
Cristunqa nasiyanqa? nir.
[5]Chaymi paykunaqa niranllapa:
—Judea lugarpa pwiblun Belenpi.
Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq
Belén pwiblupaqqa:
[6] 'Belén pwiblu, qammi chay Judea
lugarpiqa,
takshala pwiblitu kasha karmapis,
kananqa kusala mas riqsikashana
kanki
chay Judea lugarpi wakin pwiblu-
kunamantaqa.
Chaqa qammantami uk mantakuq
rikarinqa.
Chaymi payna kusala shumaqta
kuytanqa chay Israel pwibluy-
taqa' nir.
[7]Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana
mayqanpis yaĉhatinchu, qayamuran chay
uklawmanta kusa yaĉhaq runakunata.
Chaymi paykunarayku yaĉharanna ima
tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis.
[8]Chaymantami chay runakunataqa
kaĉharan Belén pwibluman kaynu nir:
—Wakman rir puytishaykillapata
tapukuyllapa chay wamritupaqqa.
Chaymanta tarir-shuypaqa willamanki-
llapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.
[9]Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay
kusa yaĉhaq runakunaqa riranllapa. Piru
chay qullar rupay iqamunanlawpi
rikashanllapaqa, naypanllapata riq
ĉhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiĉhi
wamritu karan chaylapi qasillaran.
[10]Chaynu qullar qasillaqta rikarmi,
kusalata aligriyaranllapa. [11]Chaymantami
chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay
wamrituta chaynulla maman Mariata ima.
Chaynami paykunaqa qunqurikur
aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata
kiĉhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla
mirrata ima quranllapa. [12]Chaymanta
punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi
willaran Herodes kayashanman ama
tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi
paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblun-
llapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

[13]Chaynu chay kusa yaĉhaq runakuna
rishana katinqa, Josipa musquyninpi

Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran:
“Sharir, wamrituta mamantinta apar
utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi
kidankillapa nuqa willashunayllapaka-
man. Chaqa Herodesmi wamrata
maskanqa wanuchinanpaq” nir.
14Chaymi chaynu nitinqa Josiqa
sharir, wamrituta mamantinta apar,
chay tutalla riq ĉhurakaranllapa
Egiptuman nan riqta. 15Chaymi
chaypiqa taranllapa Herodes wanunan-
kaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa
rimaqnin unay nishan kumplikananpaq.
Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblu-
mantami qayamuray wamrayta” nir.

**Herodesmi mantakuran
wamrakunata wanuchinanllapapaq**

16Chaymantami Herodesqa chay kusa
yaĉhaq runakunaqa ingañamasha nir
kwintata qukarqa, kusalata piñakuran.
Chaymi mantakuran tukuyla ullqu
wamritukuna ishkay añuyjun, chaynulla
manaraq ishkay añuyjun kaqkunata ima
wanuchinanllapapaq tukuyla Belén
pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami
kaĉhakuran chay kusa yaĉhaq runakuna
ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin
rikarisha karan nir willashanmanta
yaĉhar. 17Chaynuqami pasaran Dyuspa
rimaqnin Jeremías iskribishannu
kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

18 “Ramá pwiblumantami kusala llakiyta,
kusala waqayta ima uyapakaran.
Chaynuqami waqayaran Raquel,
wamrankunapaq.
Chaymi mana kunsulakaymatapis
munaranchu,
tukuynin wanushana kashan-
rayku” nir.

**Josimi Mariawan ima
Nazaretman tikrakaranllapa**

19Piru Herodesqami wanuranna.
Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin,
José Egiptullapi katin, musquyninpi
payman rikarir kaynu niran: 20“Sharir,
wamrituta mamantinta apar, qashan
riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay
wamrituta wanuchinaqkunaqami
wanushallapana” nir.
21Chaymi Josiqa sharir wamrata
mamantinta apar riran Israel pwiblu-
man. 22Piru Josiqami yaĉharan chay
Judea lugarpiqa Herodespa lugarninqa
wamran Arquelao mantakuyan nir.
Chaymi kusalata manchakuran chay
Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru
Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa
intrachiran Judea lugarman ama rirchu,
ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq
nir. 23Chaymi chayman rir ĉharqa, riran
taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy
kayqami pasaran Dyuspa unay
rimaqninkuna kaynu nishan kumplika-
nanpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq:
“Payqami nazareno shutinqa” nir.

**Shutichikuq Juanmi
chunllaqkunapi yaĉhachikuran**
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

3 1Chaymanta uk tyimpu pasatinmi
Shutichikuq Juan rikariran chay
Judea lugarpa chunllaqlla lugarnin-
kunapi. 2Paymi yaĉhachikuq qallariran
kaynu nir: “Uchaykillapata dijar
Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa
syilumanta kaq mantakuq qallarinan-
paqqami shipchamunna” nir.
3Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin
Isaías iskribisha kayaq kaynu nirqa:

“Uk runami kusa jwirtita rimar
chunllaqpi nin:
‘Amitunchikpa nanninta kamaka-
chiyllapa
uchaykillapata dijar, Dyusta
kasurllapana.
Chaynuqami kusa dirichula nanta
kiĉhaq yupayna kankillapa
kanqa’ nir”.

[4]Kay Juanpa raĉhpanqami rurakasha
karan kamillupa millwanmanta. Nataq
sinchun-shuypaqami qaramanta karan.
Payqami mikuq atun shurkukunata,
chumpakapa mishkinta ima. [5]Piru pay
yaĉhachikutin uyakuqqa achka
runakuna riqllapa Jerusalén pwiblu-
manta, Judea lugarmanta, chaynulla
chay riyu Jordanpa shipchankunamanta
ima. [6]Chaymi Juan yaĉhachikutin
uyakurqa uchanllapapaq kwintata
qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa
nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu
Jordanpi shutichiran.
[7]Chaymantami Juanqa, achka fariseo,
saduceo runakuna, pay shutichinanpaq
ĉhaqta rikarqa niran:
"¡Largu kurukunapa ayllunkuna!
¿Pitaq qamkunata nishushallapa:
'Shutikurla chay kusala saqra manchay-
paq kastigu Dyusmanta shipchamu-
yanna chaymanta washakayankillapa
kanqa' nirqa? [8]Chaymi ashwan
kriyishaykillaparayku kusala shumaqta
kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru
puquq yupay intrachikuyllapa. [9]Imanu-
piqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa
ayllun kar washakayanchikllapa nir.
¡Manami chaynuchu! Chaqa allita
nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy
kay rumikunamatapis Abrahampa
ayllunpaq tikranarqa tikranman.
[10]Achapismi listuna qirukunata ĉhupan-
manta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy
qiru mana allita puquqtaqa kuchur
itanqa ninaman.
[11]"Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi
kriyir uchaykillapata dijashaykillaparay-
kuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa.
Piru nuqamanta kusala mas pudirniyjun
shamuq chay-shuypaqami shutichishunqa-
llapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan
ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana
sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqma-
pis. [12]Chaqa payqami palanta charikusha
shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaq-
char ĉhurakunanpi ĉhurakunqa. Nataq
pajanta-shuypaqami mana maydiyapis
wanuq ninawan limpu rupachinqa".

Jesusmi shutikuran
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

[13]Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta
riran riyu Jordanpi Juan shutichikuya-
shanman paytapis shutichinanpaq.
[14]Piru puntataqami Juanqa mana
shutichinarchu kaynu niran:
—Qammi shutichimanaykipaq kusala
allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishu-
naypaq shamunki? nir.
[15]Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:
—Amami mana nirchu kananlla
shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus
tukuy munashanlata ruranapaq
nimashanchiktaqa kumpliyashun nir.
Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchi-
tinmi, [16]shutichiran Jesustaqa. Chaynu
shutikur yakumanta yarqamuyatinlami
syilu kiĉhakaran. Chaymi Jesusqa
rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman
uk palumitanu ishkimuqta. [17]Chay-
mantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu
niqta uyaparan.
"Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani" nir.

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 [1]Chaymantaqami Dyuspa Santu
Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq
lugarkunaman dyablu uchakuchiyta
kamananpaq.[b] [2]Jesusqami kwarinta

b 4.1 Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

unaq, kwarinta tutata ayunaran.
Chaymantami mallaqnaran. 3Chaymi
dyabluqa uchakuchiyta yarpur,
Jesusman qimikar niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
kay rumikunata willay tantakunapaq
tikrakananpaq nir.
4Piru Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi
nin:
'Manami tantalamantachu
runaqa kawsayta puytin.
Ashwanmi Dyuspa shiminmanta
tukuy rimaynin lluqshiqta kasur
kawsanqa' nir.
5Chaymantami dyabluqa Jesustaqa
aparan Dyus akrashan pwiblu Jerusalen-
man. Chaypiqami Dyusta aduranan llapa
wasipa kusa unaqninman iqachir,
6niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
kaymanta uraman kaĉhakay. Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:
'Dyusshi, angelninkunata
kaĉhamunqa
kuytashunanpaq.
Chaynulla aypashuyanqashi
ĉhakikimapis ama ĉhachikanan-
paq ima rumikunalawanmapis'
nir.
7Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi
ninpis:
'Amami Amituyki Dyus nishanllata
rurachir pukllaychu' nir.
8Chaymanta-shuypaqami dyabluqa
aparan uk kusala unaq may atun sirkaman.
Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblun-
kunata iman kaqnintinta rikachir, 9niran:
—Qam qunqurir aduramatkiqami
tukuy kay rikashaykikunata qushayki
nir.
10Jesusqa niran:
—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi ninpis:
'Adurar sirbiy
Amituyki Dyuslata' nir.
11Chaynu nitinmi dyabluqa
Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay
kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur
ministishanpi yanaparan.

Jesusmi Galileapi
yaĉhachikuq qallariran
(Mr 1.14-15;
Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

12Chaymanta Jesusqa yaĉharan
Juanta karsilman itashallapa nir.
Chaymi riran Galilea lugarlawman.
13Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa,
ashwan riran Capernaúm pwiblumanna
taq. Chayqami karan chay quĉha
qichqankuna Zabulonpa, chaynulla
Neftalipa unay ayllunkunapa pachan-
kuna kaq chay lugarkunapi. 14Tukuy
kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin
Isaías iskribishan kumplikananpaq.
Chaqa niqmi:
15 "Zabulonpa, Neftalipa lugarnin-
kunapi taqkuna,
chaynulla mar yaku manyanpi,
chay riyu Jordanpa qichqanpi
taqkuna,
16 chay Galilea lugarpi mana kriyishan-
rayku tutaparaqpi yupay taqkuna
rikaranllapa imanutaq rupaymaqa
kusalata llipyaran[c] chaynuta.
Paykunaqami tutaparaqllapi kar
wanunanpaqna katinmapis,
imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis
washayta munan nir rikachiran".
17Chaymi Capernaúm pwiblupi taq
qallarishanmanta-pacha Jesusqa
yaĉhachikuq qallariran kaynu nir:

---

c 4.16 Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur ĉhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqllapa.

"Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna" nir.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkay piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis. 19 Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaĉhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanaykillapapaq nir.

20 Chaynu nitinqami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. 21 Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishkay runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyaranllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. 22 Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran
(Lc 6.17-19)

23 Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima.

24 Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyla lugarninkunapi yaĉharanllapana. Chaynu yaĉharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyninwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuylata allicharan. 25 Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

Jesusmi uk sirkapi yaĉhachikuran
(Lc 6.20-23)

5 1 Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunapis payman qimikatin, 2 kaynu nir yaĉhachikuq qallariran:

3 "Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis
uchakushami kani nir masta
Dyusninchikta maskaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.
4 Kusa shumaqmi kanqa,
waqaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi kunsulanqa
llakishanmantaqa.
5 Kusa shumaqmi kanqa, chay mana
kusa kani nir yarpuqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyus arnishan
pachamatapis aypanqallapa.
6 Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis
Dyus munashanlata mallaqnaq,
yakunaq yupay chiqap allinlata
ruranaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi yanapanqa
rurananpaq yarpuyashanllapataqa.

7 Kusa shumaqmi kanqa, chay
mayqanpis ima katinpis llakipa-
kuqqa.
Chaqa Dyusmi paytapis
llakipanqa.
8 Kusa shumaqmi kanqa, chay
mayqanpis kusa allinla yarpuy-
niyjun kaqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyusta rikanqa-
llapa.
9 Kusa shumaqmi kanqa, chay
mayqanpis amana ĉhiqninakur
kawsananllapapaq intrachi-
kuqqa.
Chaqa Dyusmi paykunatapis
chiqap wamranpaqna riqsinqa.
10 Kusa shumaqmi kanqa, chay
mayqanpis Dyus munashannu-
lla allinlata rurashanrayku
qischakaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuq-
wannami kanqallapa.
11 "Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa. 12 Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaĉhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis rurananllapa".

Kriyiqkunaqami kaĉhi chaynulla lampara yupay
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Jesusqami niran:
"Imanutaq kaĉhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaĉhi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruĉhanllapa. 14 "Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuylari rikanllapa. 15 Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu ĉhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi ĉhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq. 16 Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanta

17 "Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. 18 Nishaykillapa: Syiluwan pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikanankaman. 19 Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaĉhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqmanta mantakutinqa, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaĉhachiqkuna-shuypaqami syilumanta kaq mantakutinqa kusala shumaqta riqsikashana kanqa. 20 Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaĉhar

yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo
runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis
mana tukuy shunqunwan kasunllapa-
chu. Piru kuytawkish qamkunapis
paykuna yupayma tukuyatkillapa.
Ashwanmi syilumanta kaq mantakuya-
shanman yaykunaykillapapaqqa tukuy
shunquykillapawan Dyus munashanlata
rurayta ministinkillapa".

Jesusmi yaĉhachikuran ama piñakunanllapapaq
(Lc 12.57-59)

21 Chaynullami niranpis:
"Qamkunaqami uyapashaykillapa
rukuykillapakunata Moisés unaylla
kaynu nishanta: 'Amami wanuchikunki-
llapachu. Chaqa mayqanpis wanuchi-
kuqqami, kusala manchaypaqta kastiga-
kashana kanqa' nir. 22 Piru ashwan
nuqa-shuypaqa nishaykillapa: Mayqan-
pis ukninkunawan piñakuqqami kastiga-
kashana kanqa. Chaynulla mayqanpis
ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami
kusa mas karguyjun kaqkuna rikar
yaĉhar kastiganqa. Nataq chay ukninta
mana allinpaq riqsir
qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna
rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna
kastiganqa nir.
23 "Piru imanupi ufrindaykita altarman
apar ĉhurayar, yarpunkiman mayqan
ukniki qamwan piñakusha nir.
24 Chaynu katinqami chay ufrindaykita
chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq
chay uknikiwan, shumaqchanakuq.
Chaymanta chaynu uknikiwan shumaq-
chanakusha kar-shuypaqa rinki chay
altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq
ĉhuraqqa.
25 "Chaynulla imanupi mayqan ima
mana allinta rurashayki nir uchachashu-
yatinqa, manaraq jwiskunaman
qayachishuyatin parlar shumaqchana-
kuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki
jwisman qayachishutinqami, chay
jwisqa gwardyakunaman qukushutin
karsilmanna apashunmanllapa. 26 Chaqa
chiqaptami nishayki: Chay karsilpina
karqami mana dasqa lluqshimunkichu,
tukuy imata rurashaykipaq limpu
pagrakunaykikaman nir".

Jesusmi yaĉhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

27 Jesusqami niranpis:
"Qamkunaqami allita uyapashayki-
llapa Moisés unay kaynu nishantaqa:
'Runa kar, manaqa warmi karmapis
masayjunna karqa, amami ukwan
ukwan pununkillapachu' nir. 28 Piru
nuqa-shuypaqami nishaykillapa:
Mayqanpis uk warmita rikar paywan
kayta munarqami yarpuyninpiqa
uchakushana nir.
29 "Chayraykumi, allilaw nawiki imata
rikachir uchakuchishutinqa urqur
itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa
allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin
kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki
tukuy tyimpupaq infyirnupi qischaka-
nanmantaqa. 30 Chaynulla allilaw makiki
uchakuchishutinpis, pitir itakuy
karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi
kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta
itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy
tyimpupaq infyirnupi qischakanan-
mantaqa.

Jesusmi yaĉhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 "Chaynullami Moisesqa niqpis:
'Mayqan warmiyjun kayar, manana
warminwan kanarqa karguyjunkunapi
uk kartata rurar warminta qurqashi
dijayta puytin' nir. 32 Piru kananqami
nishaykillapa: Uk runa, warmin mana
mayqanwan punusha ima katin
yanqallamanta dijarqami, uchakunanta

munaq yupayna dijayan. Chaynulla
mayqanpis chay yanqallamanta itakuka-
sha warmiwan kasaraqpismi kusala
saqrata uchakuyan”.

**Jesusmi yaĉhachikuran ama
jurananllapapaq**

33Chaynullami Jesusqa niranpis:
“Qamkunaqami uyapashaykillapa
Moisés unay rukuykillapakunata kaynu
nishanta: ‘Imata ruranaykipaq Dyusnin-
chikpa shutinpi jurarqa kumpliyllapa’
nir. 34Piru kananqami nishaykillapa:
Amami imalapaqpis jurankillapachu nir.
Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa
jurayllapachu. Chaqa syiluqami
Dyusninchik tar mantakunan. 35Chaynu-
lla amami pachapaq rimarmapis
jurayllapachu. Chaqa pachaqami
Dyusninchikpa ĉhakin shanan. Amami
Jerusalén pwiblupaq rimarmapis
jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwiblu-
qami mantamaqninchik Dyuspa
pwiblun-ari. 36Amami jurayllapapischu
umaykillapapaq rimarpis. Chaqa
manami puytinkichu uk aqchaykillapa-
lamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq
tikraytaqa. 37Ashwanmi juranaykillapa-
mantaqa imapaqpis ‘Chiqap’
nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’
nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa
mayqanpis jurar imata arnikuqqami
dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

**Mayqan imata ruramashapis amami
chayllata rurashunchu**
(Lc 6.29-30)

38“Qamkunaqami uyapashaykillapapis
Moisés unay kaynu nishantaqa:
‘Nawipaqqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis
uk kiru’ nir. 39Piru nuqaqami nishayki-
llapa: Mayqan ima mana allinta
rurashutinqa, amami qampis ima mana
allintaqa rurankichu. Ashwanmi
mayqan allilaw qaqllaykipi takashu-
tinqa uklawtapis rikachiy nir. 40Chaynu-
lla mayqan qayachishur kamsaykita
kitashunatinqa, dijay punchuykitapis
apanqa. 41Chaynulla mayqan ‘Apay
kargayta kaymanta wakkaman’ nir,
amalas apachishunatinqa, ashwan chay
nishushanmantaqa mas larguta apay.
42Chaymi mayqanpis imalata mañashu-
tinqa, quy. Chaynullami mayqan
imalata pristanaykipaq mañashutinpis
amami das tikrakar rinkichu.

**Ĉhiqnimaqninchiktami
llakipashunllapa**
(Lc 6.27-28, 32-36)

43“Chaynullami uyapashaykillapapis
Moisés unay kaynu nishantaqa:
‘Qamkunawan shumaq kaqkunata
llakipar, ĉhiqnishuqkunata-shuypaqa
ĉhiqniy’ nir. 44Piru nuqaqa nishayki-
llapa: Ĉhiqnishuqkunataqa llakipar
shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta
Dyusman mañakuyllapa mana allinta
rurashunanllapapaq ikikillapapi
puriqkunapaq ima nir. 45Chaynu
rurarqami qamkunaqa unaq syilumanta
Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamran-
kunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi
rupaymapis achkirachikamun allin
kaqkunapaq, chaynulla mana allin
kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay
nitinmi tamyamapis ishkimun allinta
ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkuna-
paqmapis. 46Chaqa qamkunata llakipa-
shuqkunalata llakiparqa ¿imatanari
Dyusmantaqa aypankillapa? Chaqa
Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq
impwistuta kubrakuqkunapismi mayqan
paykunata llakipaqtaqa llakipanllapa.
47Chaynulla chay mayqanpis qamwan
allin kaqlata saludarpis ¿imatataq
shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa
Dyusta mana kasuq runakunapismi
chaynu ruranllapa. 48Ashwanmi
qamkunaqa imapipis allinla kayllapa

imanuĉhi unaq syilupi Taytaykillapa
Dyus kusa allinla chaynu”.

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

6 [1]Jesusqami niranpis:
“Tukuy ima allin kaqtaqami
imuraspis ruraylla pa. Amami runakuna
rikamananpaq nir paykunapa naypanla-
pichu rurankillapa. Chaynu runakunala
alabashunanllapapaq rurayatkillapaqa
imanunari unaq syilumanta Taytayki-
llapamaqa chay shumaq imata
qushunanllapapaq karan chaytaqa
qushunqallapa.
[2]“Chayraykumi mayqan ministiq-
kunata yanaparpis amami imanutaq
Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata
alabakar parlakunllapa chaynuqa
puriyllapachu. Chaqa paykunaqami
chay Israel runakuna tantakananllapa
wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur
purinllapa, runakuna paykunapaq
shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi
nishunillapa: Paykunaqami chay runa
masinkuna alabashanlawanna kidanqa-
llapa nir. [3]Chayraykumi qamkuna
mayqanta ima ministishanpi yanaparqa
amami chay kusala riqsinaykimatapis
parlankichu. [4]Chaynu imata yanapakur
mana imatapis rimatkiqami, Taytayki
Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana
qur yanapashunqa.

Jesusmi yaĉhachikuran Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)

[5]“Qamkuna Dyusman mañakurqa,
amami Dyusta yanqa kasuq tukuq
runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa,
paykunaqami chay tantakananllapa
wasikunapi, chay may iskinakunapi ima
sharla Dyusman mañakuyta kusalata
munanllapa. Chaynuqami paykunaqa
ruranllapa runakuna rikar alabanan-
llapalapaq. Chaymi nishunillapa:
Paykunaqami chay runa masinkuna
alabashanlawanna kidanqallapa nir.
[6]Piru qam mañakurqami wasikiman
yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki
Dyus chaypi qamlawan kaqman
mañakunki. Chaynu ruratki chay
qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami
kusala shumaq imata qur yanapa-
shunqa.
[7]“Chaynulla qamkuna Dyusninchikman
mañakurqa amami kutir kutir chayllata
rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq
Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa
tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami
yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutin-
qashi Dyusqa mas uyapayanqa nir.
[8]Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna
yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa
Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis
yaĉhayanllana manapis mañakuyatkillapa.
[9]Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu
mañakunkimanllapa:

Unaq syilupi Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.
[10] Shamuy-ari qamla kay pachapiqa
mantamanaykillapapaq.
Qam munashaykinullami kay
pachapi rurakanqa
imanuĉhi unaq syilupi ruranki
chaynulla.
[11] Kananllami chay ministiyashayllapa
mikuytaqa qumayllapa.
[12] Mana allinta rurashayllapamantapis
pirdunamayllapa,
imanuĉhi nuqakunapis mana
allinta ruramatinllapapis pirdu-
nanillapa chaynulla.
[13] Amami uchakunayllapapaqqa
dijamankillapachu.
Ashwanmi chay riqchaq mana
allinkunamantaqa washamay-
llapa.
[Chaqa qammi tukuy imata
puytinki;

kusala shumaqpaq riqsikanki;
chaynulla tukuy tyimpupaq
mantakunki ima nir.
¡Chaynumi kanqa!]

14“Chaqa qamkunata ukkuna ima
mana allinta rurashutinllapa pirdunatki-
llapaqami, unaq syilupi Taytaykillapa
Dyuspis pirdunashunqallapa. 15Piru
qamkuna mana ukkunata pirdunatki-
llapaqa manami Taytaykillapa Dyuspis
uchakushaykillapamantaqa pirduna-
shunqallapachu.

Jesusmi yaĉhachikuran ayunupaq

16“Chaynulla qamkuna ayunarqa,
amami kusa kwashalla tikrakarchu
purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa
kasuq tukuq runakuna, tukunllapa
chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu
kwashalla tukunllapa runakuna rikar,
ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi
nishunillapa: Paykunaqami chay runa
masinkuna alabashanlawanna kidanqa-
llapa nir. 17Chaymi ashwan ayunarqa,
alli qaqllitaykillapata paqakur, shumaq
ñaqsakur kamakayllapa. 18Chaynu
ruratkillapaqami mana mayqanpis
kwintata qukanqallapachu ayunayanki-
llapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus
qamkunalawan chaypi kaqmi,
yaĉhayanqa chay ayunayashaykillapa-
paqqa. Chaynami ashwan kusala
shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

19“Amami kay pachapi kaq imayki-
llapataqa tantakunkillapachu. Chaqa
kay pachapi kaq imaykillapaqami
pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan.
Chaynulla suwakuqkunamapis
wasikunaman yaykur suwakunllapa
ima. 20Ashwanmi kay pachapi kaq
imaykillapapaq yarpunaykillapa-
mantaqa unaq syilumanta kaq imayki-
llapapaq yarpur Dyus munashanlatana
rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta
kaq imaykillapaqa manami pumpir,
muqusyar ima tukukanlamapischu.
Chaynulla manami chaymanqa
suwakuqkunalamapis yaykunchu.
21Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay
pachamanta kaq imaykikunalata chapar
yarpuyatkillapaqa kay pachamanta kaq
imakunalapi kanqa yarpuynikillapaqa.
Nataq unaq syilumanta mana tukukaq
imaykillapapaq chapakur yarpuyatki-
llapa-shuypaqa syilumanta kaq imayki-
llapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.
22“Allita yarpuyllapa: Nawikillapa
imanutaq bilamaqa kusala shumaq
allinta achkirachikun chaynu kwirpuy-
killapapi katinqa, tukuyla kwirpuyki-
llapaqa kusala shumaqta achkirachikuq
yupaylana kanqa. 23Piru nawikillapa
kusala mana allin kashanrayku kay
pachamanta kaq imakunalapaq
yarpuchishutin-shuypaqami kwirpuyki-
llapapis tutaparaq intirupina kayanqa.
Chaynuqami achkirachikunaykillapa-
mantaqa ashwan tutaparachikuyanki-
llapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu
karqa mana imalatapis Dyusninchikpaq-
maqa intrakayankillapachu kanqa.
24“Nishaykillapapis: Manami mayqan
sirbikuqpis ishkay runata chay kutilla
sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami
munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa
ĉhiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta
rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa
musyayanqa. Chaynulla manami allinchu
Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla
qillayninchiklapaq chaynulla wakin
imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Lc 12.22-31)

25“Chayraykumi nishunillapa: Amami
qamkunaqa yarpupakunkillapachu,

imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa.
Chaynulla amami yarpupakunkillapapis-
chu imataraq mudakushaq nirmapis.
¿Chaqa manachu yaĉhankillapa chay
kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuyki-
llapaqa masta sirbin mikuymanta,
raĉhpamantaqa nir? 26Rikayllapa pariq
kuritukunata. Paykunaqa manami
tarpukur urqukunllapalamapischu.
Chaynulla manami mikunanllapata
ĉhurakunllapalamapischu. Piru,
imanutaq ashwan unaq syilupi Taytay-
killapa Dyusqa paykunataqa qaran ima.
¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay
kurukunamanta ashwan kusa masta
sirbinkillapa! 27Chayraykumi tapushay-
killapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakur-
qachu, imanu kashaykillapamantaqa
midyu mitrullataqa winayta puytinki-
manllapa? ¡Manami!*d*

28"Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq
qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa
mudanaykillapapaq imaqa? Allita
kwintata qukayllapa, imanutaq
liryukunamaqa muntipi winar, mana
trabajanchu chaynulla mana puchka-
kunlamapischu.

29"Piru paykunaqami kusala
shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi
nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis
kusala ĉhaniyjun raĉhpanwan mudakur-
mapis manami chay tuktitukuna
yupayqa lusiranchu. 30Chaqa Dyus
kanankuna chay tuktitukunata winachir
kusa shumaqta lusichitinmapis,
allaqkunaqa rupar imana tukukanqa-
llapa. Chaynu karmi qamkunataqa
ashwan kusala mas shumaqta ima
mudachishuyanqallapa. Piru chaynu
yaĉharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi
manaraq allita kriyinkillapa? 31Chay-
rayku ama llakiyllapachu '¿Imatana
mikushun? ¿Imatana upyashun?
¿Imanuna mudakushun?' nir imaqa.
32Chaqa tukuy chaykunapaqqami
Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa
yarpupakur kawsanllapa. Piru
qamkunapaqqami unaq syilupi Taytay-
killapa yaĉhayanna, imatami ministinki-
llapa nirmapis. 33Chayraykumi, tukuy
imakunapaq yarpur llakinaykillapa-
mantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus
tukuyta mantakushanrayku, paylata
maskar munashannula allinta rurar
kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami
Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministi-
shaykillapapi yanapashunqallapa.
34Nishaykillapapis: Amami
allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa
yarpupakunkillapachu. Chaqa chay
allaqmanta diyapismi ĉhamunqana chay
diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapa-
paqqa. Allita yaĉhashanchikllapanu,
diyakunami shamun imanuraq kashaq
nir chay diyallapi yarpunapaq.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaĉhankichu
(Lc 6.37-38, 41-42)

7 1"Amami uknikikunata rikar
yaĉhankillapachu, Dyus qamkuna-
tapis ama rikar yaĉhashunanllapapaq.
2Chaqa ukkunata rikar yaĉhatkillapaqa,
chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar
yaĉhashunqallapa. Chaynulla imanu
ukkunata rikatkipis, chay rikashaykinu-
llami Dyusqa qamkunatapis rikar
yaĉhashunqallapa. 3¿Chaqa imapaqtaq
uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta
rikaq ĉhurakanki, qampa nawikipi atun
qiru tayan chayta naypaqta mana
lluqshichirqa? 4Chaymi qampa nawikipi

---

d 6.27 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura ĉhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

uk atun qiru tayatinqa, ¿imanutaq
uknikita ninkiman: ‘Nawikipi usulsitu
tayan chayta lluqshichishaq’ nirqa?
5¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay
nawikipi atun qiru tayan chaytaraq
lluqshichiy. Chaymantaraqmi chay
uknikipa nawinpi tayan chay usulsitu-
taqa allita rikar lluqshichimuyta
puytinki.
6“Chaynulla nishunillapapis: Amami
Dyusninchikpa shumaq rimayninta
willankillapachu chay kusala marraju
allqu yupay runakunataqa. Chaqa
imanupiqakish piñakurmana llakiypaqta
qischashunmanllapa. Chaynulla chay
kuchi yupay runakunataqa amami
willankillapapischu. Chaqa paykuna-
qami mana kwintachar limpu saruĉhar-
mana dijanman.

Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima
(Lc 11.9-13; 6.31)

7“Dyusman mana shaykuq mañakuy-
llapa; paymi qushunqallapa. Tukuy
ministishaykillapata maskayllapa;
Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla
punkumanta mana shaykuq qayakuy-
llapa. Chaymi payqa punkunta kiĉhar
yanapashunqallapa. 8Chaqa mayqan
mañakuqpismi tarikun mañakuyashan-
taqa. Chaynulla mayqan maskakuq-
pismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi
mayqan kusalata shachinakur qayaku-
tinpismi, punkunta kiĉhar yanapanllapa
ima.
9“¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata
mañashutinllapaqachu rumita
qunkimanllapa? 10¿Manaqa wamrayki
piskaduta mañashutinllapaqa, largu
kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami!
11Chaqa qamkuna kusala malu
runakuna karmapismi, wamraykillapa-
taqa allin imakunata qunkillapa.
Chaymi ashwan ¡unaq syilupi Taytayki-
llapamaqa kusala shumaq imakunata
qushunqallapa payman mañakutki-
llapaqa!
12“Chaynullami nishaykillapapis:
Wakinkuna qamkunawan shumaq
kananta munarqa, qamkunapis
shumaqta rurayllapa paykunawanqa.
Chaynu rurarqami kusala allintana
rurayanki, Moisés mantakushannulla,
chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna
iskribishannulla ima.

Kiĉhkila punkitutami yaykushunllapa
(Lc 13.24)

13“Allita yarpurmi, chay kiĉhkila kaq
punkituta pasar rinkillapa Dyusninchik-
man rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpu-
paqna rir qischakanapaq kaq
punkuqami kusala atun chaynulla chay
nanpismi, kusala anchu ima. Chaynu
katinmi kusala achka rinqallapa
chaylawtaqa. 14Piru Dyusninchikwanna
rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami
kusa kiĉhkila punkitu, chaynulla
kiĉhkila nansitu ima. Chaynu katinmi
aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Lc 6.43-44)

15“Allitami kuytakankillapa chay
llullakur Dyusninchikpaq parlakuq
tukuq runakunamantaqa. Chaqa
paykunaqami qamkunamanqa
shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa
kusala mansitu chaynu. Piru alli
yaĉhaymantaqami kusala manchaypaq
atun surrukuna kanqallapa. 16Chaymi
qamkunaqa tukuy imata rurayashanla-
manta das riqsiyta puytinkillapa imanu
nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa
manami kashakunamantachu
pallanchik. Chaynulla Iguspa puquynin-
tapis manami shankakunamantachu

pallanchik. [17]Piru tukuy allin qirukuna-
qami shumaqta puqun. Nataq chay
mana allin qirukuna-shuypaqami mana
allintachu puqun. [18]Chaqa allin
qiruqami mana puytinchu mana allinta
puquytaqa. Chaynulla mana allin
qirupis manami shumaqtaqa puquyta
puytinchu. [19]Chaymi, tukuy qirukuna
mana allinta puquqtaqa kuchur
ninaman itar rupachinchik. [20]Chayray-
kumi qashan nishaykillapa: Tukuytami
ima rurashankunalamanta allita rikar
riqsinkillapa nir.

**Dyus mantakuyashanmankish
mana yaykutkillapachu**
(Lc 13.25-27)

[21]"Manami tukuyla 'Amituy, Amituy'
nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi
mantakuyashanmanqa yaykunqachu.
Ashwanmi, unaq syilupi Taytay
munashanlata ruraqkuna yaykunqa-
llapa. [22]Chaqa chay diyapiqami
nimayanqallapa: 'Amituy, Amituy,
nuqakunami qamlapaq kusata parlaku-
rayllapa. Chaynulla qampa shutiki-
wanmi runakunamanta dyablupa
yarpuyninta itakurayllapa. Shutiki-
wanmi achka milagrukunata rurara-
yllapa' nir ima. [23]Piru nuqaqami
paykunataqa nishaq: 'Manami maydiya-
pis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa
nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!'
nir.

Ishkay wasipa simintun
(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

[24]"Chayraykumi, chay mayqanpis
nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa
kumparashaq uk runa kusa allinlata
yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa
allita yarpur, rumipa ananmanta
shachiran chaywan. [25]Chaymi tamya
shamutin, riyukuna achkayar, wayrama-
pis wakmanta, kaymanta wasilaman
pukakamurmapis mana ratachiranchu.
Chaqa alliri shachisha karan rumipa
ananmanta. [26]Piru nuqa nishayta
uyakur mana kasuqta-shuypaqami
kumparashaq imanutaq uk yaru
runamaqa mana allita yarpur wasinta
shachiran ushya aqupa ananlamanta
chaywan. [27]Chaymi tamya shamutin,
riyukuna achkayamuran. Chaynulla
wayra wakmanta kaymanta chay
wasiman pukakamutinmi chay wasiqa
limpu limpu pampalla rataran".
[28]Chaymi chaynu Jesús rimar
tukchitinnaqa, tukuyla chaypi
kaqkunaqa dispantakaranllapa chay
imanu yaĉhachikushanrayku. [29]Chaqa
Jesusqami paylla kusata mantakur ima
yaĉhachikuran, manami Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna yupaychu.

**Jesusmi allicharan
uk ismuyaq runata**
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 [1]Jesús chay sirkamanta ishkimutin-
qami, kusala achka runakuna ikinta
riranllapa. [2]Chaymantaqami uk runa
ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar
naypanpi qunqurikur niran:
—Taytituy, llakipamayarqa
allichamay-ari kay qishayniymantaqa
nir.
[3]Chaynu nitinqa, Jesusqa makinwan
kamar niran:
—Munanimi alliyanaykita. Kananlla
alliyay nir.
Chaymi chay kutilla chay ismuyaq
kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishaynin-
mantaqa. [4]Jesusqami niranpis:
—Amami mayqantapis willankichu.
Ashwanmi rir qimikay kuraman.
Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés
mantakushannulla. Chayna tukuy
yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa
alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqninpa sirbikuqninta
(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

5Chaymanta Capernaúm pwibluman
Jesús yaykutin, Romamanta suldadu-
kunapa uk mantaqnin, qimikaran payta
rugaq. 6Chaymi niran:
—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi
qishaq. Manami kwirpunqa kuyuylama-
tapis puytiyanchu. Ashwanmi kusala
saqra nanaywan qischakayan nir.
7Jesusqa niran:
—Rishaqmi allichaq nir.
8Chaynu nitin, chay suldadukunapa
mantaqninqa niran:
—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla
kashayraykumi mana allinchu wasiyman-
raq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi
kayllamanta 'Alliyanqa' niy, chay sirbikuq-
niyqa alliyananpaq. 9Chaqa nuqallatami
mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla
nuqapis wakin suldadukunata mantani.
Chaymi mayqannintapis 'Riy' nitiyqa, rin.
Ukta 'Shamuy' nitiypis, shamun. Chaynulla
sirbiqniytapis imata ruranapaq kaĉhatiypis
ruran.
10Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa
dispantakashalla aligriyaran. Chaymi
chay wakin ikinta riqkunataqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla
Israel pwiblupiqa manami mayqantapis kay
runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu
kani. 11Chaymi nishaykillapapis: Achka
jwira runakunami shamunqallapa rupay
iqamunanlawmanta, rupay iqananlaw-
manta ima. Chaymi paykunana tayanqa
pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan,
Jacobuwan syilumanta kaq mantakuya-
shanpiqa. 12Piru Dyus mantakuyashan
luryanpi kananpaq karan chaykunaqami,
itakukayanqa waqta tutaparaqlla infyirnu-
manna. Chaymi chaypina kusala mana
agwantaypaqta qischakar qayĉhakushan-
rayku kirunmatapis richyachinqallapa.
13Chaymantami Jesusqa chay
suldadukunapa mantaqnintaqa niran:
—Riyna wasikiman. Qam kriyishayki-
nullami wasikipiqa rurakanqa nir.
Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla
sirbikuqninqa alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14Jesusqami riran Pedrupa wasinman.
Chaypimi Pedrupa swigranta tariran,
mantanpi qishaq usuraqta. Kusala
rupawanmi karan. 15Chaymi Jesusqa,
chay warmisitataqa makinmanta
kamaran. Chayna chay rupaqa
dijaranna. Chaymantami ashwan chay
warmisitaqa sharikur paykunata
qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16Tutapatinnaqa Jesusman achka
runakuna dyablupa yarpuyninwan
kaqkunata apamuranllapa. Piru
Jesusqami rimarla chay dyablupa
yarpuynin runakunapi kaqtaqa itakuran.
Chaynullami allicharanpis tukuyla
qishaq kaqkunataqa. 17Tukuy kaykuna-
qami chaynuqa pasaran Dyuspa
rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplika-
nanpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
"Paylla nanayninchikkunata urquran.
Chaynulla paymi qishayninchik-
kunatapis aparan" nir.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Lc 9.57-62)

18Uk diyapimi Jesusqa achka
runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi
yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:
Pasashunllapa chay quĉhapa chimpan-
man nir. 19Chaymantaqa Moisés

mantakushankunata yaĉhar yaĉhachi-
kuq runami Jesusman qimikar niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, mayta
ritkipismi pullayki rinayani nir.
20Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Surrukunami maĉhayniyjun pununan-
paqqa. Chaynulla pariq kurukunapis
qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq
Runapaq-shuypaqami mana kanchu
maylapipis umanta sintikuchinanlapaqma-
pis nir.
21Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkuna-
manta ukqa kaynu niran:
—Taytituy, dijamay rishaq taytay
wanutin pampaqraq. Chaymantanami
rishun nir.
22Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Kusa allinmi kananlla nuqawan
rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana
kriyiqkunaqami imanutaq wanusha-
kunamaqa chaynu. Chaymi dijay
wanushakunaqa paykunapurana
pampanakunqa nir.

**Jesusmi wayrawan yaku
maqchikayatin qasillachiran**
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan yaku karruman iqar
riranllapana. 24Chaynu riyatinllapami
chay quĉha yakuqa kusata wakman
kayman maqchikaq qallariran. Chaymi
chay yaku karrutaqa pampanayaranna.
Piru chaykamanqami Jesusqa punuya-
ran. 25Chaymi yaĉhakuqninkunaqa
rikĉhachiq rir niranllapa:
—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku
rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.
26Chaynu rikĉhachitinllapami Jesusqa
niran:
—¿Imapaqtaq kusalata manchakunki-
llapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa
kriyimankillaparaqchu! nir.
Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan
yakutaqa willatinla limpu limpu
qasillaran. 27Chaynu rurashanraykumi
kusa dispantakashalla paykunapura
tapunakuyaqllapa:
—¿Kayqa, imanu runa katintaq
wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

**Gadaramanta dyablupa
yarpuyninwan ishkay runakuna**
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28Chaymanta Jesusqa chay quĉhapa
uklaw manyan Gadara shutiq lugarman
ĉharan. Chaymi chay lugarmantaqa
dyablupa yarpuyninwan kaq ishkay
runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman
qimikaran. Chay runakunaqami kusala
saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi
chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta
puytiqllapachu. 29Piru Jesusta rikarqami,
kaynu nir qayĉhakuq ĉhurakaranllapa:
—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami
nuqakunamanqa yakapakamuychu!
¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya
ĉhamuyatinraq kananlla shamushayki
qischamaqllapa? nir.
30Piru chay kayashanllapamanta
largukaqpimi achka kuchikuna
shitqakuyaranllapa. 31Chaymi chay
dyablupa yarpuyninqa, Jesustaqa kaynu
nir rugaranllapa:
—Kay runakunamanta lluqshichir
itakumarllapaqa, dijamayllapa chay
achka kuchikuna kan chayman
yaykunayllapapaq nir.
32Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Riyllapa nir.
Chaynami chay dyablupa yarpuyninqa
runakunamanta lluqshir kuchikunamanna
yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay
kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu
quĉhaman ratar ĉhuqar wanuranllapa.
33Nataq chay kuchikunata michiqkuna-
qami alsakar riranllapa. Chaymi
pwibluman ĉharqa imanu chay dyablupa
yarpuyninwan kaq runakuna pasashantaqa
tukuyta parlaranllapa. 34Chaymi chay

kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa
lluqshir riranllapa Jesús kayashanmanqa.
Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami
kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapa-
mantaqa wakaq tukuy nir.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 [1]Chaymantaqami Jesusqa uk yaku
karruman iqar, quĉhapa uklaw
chimpanman pasar pwiblunllaman ĉharan.
[2]Chaypina katinqami uk mana kuyuyta
puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi
usurachir wintusha payman ĉhachiranllapa.
Chaymi Jesusqa paypi kusalata
kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran:
—Shachinakuy wamrituy. Chaqa
tukuy uchakushaykikunamantami
pirdunashushana kani nir.
[3]Chaymi Moisés mantakushankunata
yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa kaynu
nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusnin-
chiknulla tukunayan? Manami allinchu
chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakuna-
manta pirdunakuytaqa puytin nir. [4]Piru
Jesusqami kwintata qukaran imatami
yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi
paykunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana
allin yarpuyniyjunqa kankillapa? [5]¿Imataq
mas trabajusu ninaypaq, 'Uchaykikuna-
mantami pirdunashuni' ninaypaq, manaqa-
chu 'Sharir puriy' ninaypaq?[e] 'Uchayki-
kunamanta pirdunashuni' nitiyqa
qamkunaqa mana kriyinkillapachu. [6]Piru
kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta
Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla
puytin uchanllapakunamanta pirdunakuy-
taqa nir.
Chaynu nirnaqami chay mana
kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa
niran:
—Sharir paraykita apar, riy wasiki-
man nir.
[7]Chaymi chaynu nitinqa, chay mana
kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq
runaqa sharir, riranna wasinman.
[8]Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq
runakunaqa kusalata dispantakaran-
llapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq
ĉhurakaranllapa imanumi payqa uk
runata pudirninta qusha nir.

Jesusmi Mateuta qayaran
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

[9]Chaymantami Jesusqa chay
kayashanmantaqa riranna. Chaynu
riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta.
Payqami chay Roma pwiblupaq impwis-
tuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi
Jesusqa niran:
—Shamuy nuqawan rishun nir.
Chaynu nitinqa Mateuqa sharir
paywanna riran.
[10]Chaymantami Jesusqa Mateupa
wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla
Romapaq impwistuta kubrakuqkuna, kusa
uchayjun runakuna ima ĉharanllapa.
Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan,
yaĉhakuqninkunawan ima pulla mikuq
ĉhurakaranllapa. [11]Chayta rikarmi chay
fariseo runakunaqa Jesuspa yaĉhakuqnin-
kunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq yaĉhachikuqnikillapaqa
chay impwistuta kubrakuqkunawan
chaynulla uchasapakunawan pullaqa
mikun? nir.
[12]Chaynu nitinllapa uyaparmi,
Jesusqa niran:
—Allilan kar mana qishaq kaqkuna-
qami mana ministinchu rimidyakuqtaqa.
Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala
ministin rimidyakuqtaqa. [13]Rir allita
intrakayllapa Dyus nitin unaylla
iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

---

e 9.5 Chaqa mayqanpismi "Uchaykimanta pirdunashuni" niyta puytinman yanqallamapis.

‘Nuqaqa manami munanichu animal-
kunata wanuchir ufrindita nir
nuqaman apamunanllapataqa.
Ashwanmi munani wakinkunata
llakipar ima
ministishanpipis yanapananllapa-
paq’ nir.
Chaynulla nuqaqa manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:
—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaĉhakuqnikikunaqa ¿imapaqtaq mana ayunanllapa? nir.
15Jesusqa niran:
—¿Uk runa kasaraq, chayllapiraq katinqachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? ¡Manami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura ĉhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.
16“Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raĉhpataqa mushuq raĉhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raĉhpami paqakarqa chapuka-yanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raĉhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. 17Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchik-chu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachu-pis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqan-ninpis imanananpaqqa”.[f]

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin ĉhamur Jesuspa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:
—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi ĉhuratkiqa, payqa qashan kawsamuyanqa nir.
19Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaĉhakuqninkunawan ima riranllapa.
20Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamuq. Chaymi Jesuspa ikinlawta qimikar raĉhpanpa manyanta kamaran.
21Chaqa chay warmiqami yarpuq, raĉhpanta kamarlami alliyashaq nir.
22Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:
—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.
Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.
23Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman ĉharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikaranpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima.
24Chaymi Jesusqa niran:
—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.
Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa. 25Piru payqami ruripi kaqkunata limpu lluqshichimuran.

---

f 9.17 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaĉhachikushanqa, paypa mushuq yaĉhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimanchik piĉhunachinapaqqa mana allinchu nir.

Chaymantami chay wasiman yaykur, chay
warmi wamrataqa makinmanta aypatin,
sharimuran. 26Chaymi tukuy chay
lugarkunapiqa yaĉharanllapana imanu
warmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

Jesusmi allicharan ishkay syigukunata

27Chaymanta lluqshir ritinnaqami
Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna
riran kaynu nir qayakur:
—¡Davidpa ayllun[g] llakipamastuy-
llapari! nir.
28Chaymanta Jesús wasi ruriman
yaykutinqa, chay syigu runakunaqa
qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:
—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa
alliyachishuyashaqllapa nirqa?
Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:
—Arí taytituy nir.
29Chaymantami Jesusqa, nawinkunata
kamar niran:
—Qamkuna imanutaq kriyishayki-
llapanullami rurakanqa nir.
30Chaymi chay kutilla rikakuran-
llapana. Piru Jesusqami kaynu nir
kusalata willaran:
—Amami mayqanpis yaĉhanqachu
kaytaqa nir.
31Piru ashwan chay runakunaqa
wasimanta lluqshishanmanta-pacha
imanu Jesús paykunata alliyachishan-
paq ima tukuylata parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

32Chaymanta chay syigukuna alliyashana
lluqshimuyatinqa, wakin runakunapis
Jesusman aparanllapa uk mudu dyablupa
yarpuyninwan qishaq runata. 33Chaymi
Jesús chay dyablupa yarpuyninta chay
mudu runamanta itakutinqa, rimaqna
qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi
kaqkunaqa kusa dispantakashalla
niyaqllapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami
maydiyapis mana rikashanchikchu waknu
mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.
34Piru chaypi kaq chay fariseo
runakuna-shuypaqami niyaranllapa:
“Waktaqami dyablukunapa mantaqnin
pudirninta qusha, chaynu dyablupa
yarpuyninta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

35Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi,
taksha pwiblitukunapi ima yaĉhachikur
puriyaran. Tukuy tantakananllapa
wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta
yaĉhachikur puriran, washakarna paypa
mantakuyninpi kawsananllapapaq.
Chaynullami allichakuqpis tukuy
qishaykunamanta, nanaykunamanta ima.
36Chaymi runakunata rikar, kusalata
llakiran paykunapaq. Chaqa chay
runakunaqami kusata shaykur kwashaya-
sha, chinqasha mana washakananpaq
yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna
mana michikuqniyjunmaqa chaynu.
37Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa
niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala
achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa.
38Chayraykumi chay kusichapa amunta
mañayllapa, pay kaĉhananpaq trabajaq-
kunata, paykunana tantananllapapaq” nir.[h]

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 1Jesusqami chay dusi yaĉhakuq-
ninkunata qayamur, pudirninta
quran, dyablupa yarpuyninkunata
runakunamanta itakunanllapapaq.

---

g 9.27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.
h 9.38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaĉhachikuqkuna.

Chaynulla tukuy qishaykunamanta,
nanayninllapakunamanta imamapis
allichakunanllapapaq ima. [2]Kaykunami
chay dusi yaĉhakuqninkunaqa karan:
Puntataqa, Simón (kay Simonmi
shutiqpis Pedro),
Simonpa uknin Andrés;
Zebedeupa ishkay wamrankuna,
Santiago,
Juan ima.
[3] Chaynulla Felipe,
Bartolomé,
Tomás,
Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblu-
paq impwistuta kubrakuq
karan.
Chaynullami karanpis Alfeupa
wamran Santiago,
Tadeo ima.
[4] Ukqami karan Simón. Payqami
Cananeo partidumanta karan.
Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote.
Kaymi Jesustaqa kuntrankuna-
man qukuran wanuchinanllapa-
paqqa.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

[5]Jesusqami chay dusi yaĉhakuqnin-
kunataqa kaynu nir kaĉharan:
"Amami rinkillapachu chay mana
Israel runakunamanqa. Chaynulla
amami yaykunkillapapischu chay
Samaria pwiblumanqa nir. [6]Ashwanmi
chay Israel pwiblumanta kaq runakuna
imanutaq uysha chinqasha purin
chaynu puriqkunaman riyllapa.
[7]Chaynami paykunata willayllapa,
syilumanta kaq mantakuq shamunan-
paqqami shipchana nir. [8]Chaynullami
tukuy qishaqkunata allichankillapa,
wanushakunata kawsachimunkillapa,
ismuyaq kwirpuyjun kaqkunata
allichankillapa, itakunkillapapismi
dyablupa yarpuyninta runakunamanta
ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranay-
killapapaqqami mana imawan pagrakur
imachu dibaldila chay pudirtaqa
ayparaykillapa. Chaymi imata rurar
yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.
[9]"Piru amami apankillapachu
urumanta, platamanta, kubrimanta kaq
qillay imamatapis. [10]Chaynulla amami
apankillapachu alburjata, mudakunayki-
paq raĉhpaykillapata, llanqita, bastunta
imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami
trabajashanrayku qarayta puytinllapa.
[11]"Chaymi qamkuna uk pwibluman
manaqa uk taksha pwiblituman ĉharqa,
uk kusa allin runata maskar, chaypa
wasinpi kidankillapa chay ima diyaĉhi
rinaykillapakaman. [12]Piru chay
wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata
kusa shumaqta saludankillapa.
[13]Chaymi chay wasipi kaqkuna
shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi
shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru
mana chaynu
samachishutinllapa-shuypaqa manami
imapis kanqachu. [14]Chaymi uk wasipi
manaqa uk pwiblupi yaĉhachikutkillapa
mana uyakunar mana munashutin-
llapaqa, chaymantaqa ĉhakikillapapi
kaq pulbumatapis ĉhaspir rinkillapa.
[15]Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami
maydiya jwisyu diya ĉhamutinqa, chay
pwibluqa kusala mas manchaypaqta
kastigakasha kanqa chay pwiblu
Sodomawan Gomorra kastigakashan-
manmatapis nir".

Jesusmi yaĉhakuqninkunata qischakankillapa niran

[16]Jesusqami yaĉhakuqninkunataqa
niranpis:
"¡Kwintata qukayllapa! Nuqami
qamkunata kaĉhashurllapaqa
uyshakunata surrukunapa rurinta
kaĉhaq yupay kaĉhashuyanillapa.

Chaymi qamkunaqa ima katinpis
imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan
chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyar-
mapismi imanutaq uk palumitamaqa
mana ima mana allintapis ruranchu
chaynu kankillapa. 17Allita kuytakanki-
llapa. Chaqa qamkunataqami karguy-
junkunaman qukushunqallapa. Chaynu-
lla chay tantakananllapa wasikunapimi
wipyashunqallapa ima. 18Chaynulla
nuqaraykuqami chay karguyjunkuna-
man, gubyirnukunaman ima apashunqa-
llapa. Piru qamkunaqa paykunapa
naypanpi chaynulla chay mana Israel
runakunapa naypanpimapis nuqallapaq
rimankillapa. 19Chaynu paykunapa
naypanpi karnaqa, amami yarpupakun-
killapachu, imatami rimashaq, manaqa
imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa
rimanaykillapapaqna katkillapaqami
Dyus yanapashunqallapa imata ninayki-
llapapaqmapis. 20Chaynuqami mana
qamkunallachu rimayankillapa kanqa.
Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa
Ispiritunmi rimachishunqallapa.
21“Chaymi nishaykillapapis: Mayqan-
pismi ukninta qukuyanqa wanuchinan-
llapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa
wamrankunata qukuyanqa wanuchinan-
llapapaq. Chaynulla wamra-
kuna-shuypaqa taytanpa kuntran
tikrakar wanuchinqallapa. 22Chaymi
tukuyla kay pachapiqa nuqapi
kriyishaykillaparayku ĉhiqnishunqa-
llapa. Piru chaynu qischakar imamapis
maydiya shamunaykaman shachinakuq
kaqkunalami washakanqallapa. 23Chay-
raykumi uk pwiblupi katkillapa mana
allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi
puritinqa, uklaw pwiblukunaman
alsakayllapa. Chaqa chiqaptami
nishaykillapa: Manaraq chay Israel
pwiblukunapi yaĉhachikur tukchiyatki-
llapami Dyusmanta Shamuq Runaqa
shamunqana nir.
24“Manami mayqan yaĉhakuqpis
maschu chay yaĉhachiqninmantaqa.
Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami
maschu patrunninmantaqa. 25Chaymi
chay mayqan yaĉhakuqpis chay
yaĉhachiqninnula kayta puytin mana
maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis
imanutaq patrunninmaqa chaynula
kayta puytin. Chaqa nuqatami
nimanllapa dyablupa mantaqnin
Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa
yaĉhakuqniy kashaykillaparaykumaqa
ashwan ima nishuyanqallapa.

**Amami runakunataqa
manchashunchu**
(Lc 12.2-7)

26“Piru chaynu katinmapis amami
chay runakunataqa manchankillapachu.
Chaqa tukuy imapis pakaplla
kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta
puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla
kaqtaqa allita yaĉhakanqa. 27Chayray-
kumi nuqa qamkunata uyarala willashu-
shayllapataqa, tukuylata parlayllapa.
Chaynulla chay pakaqnula willashu-
shayllapatapis intrachikunkillapa,
tukuypa naypanpi. 28Chaymi chay
mayqan wanuchishunatinllapapis ama
manchankillapachu. Chaqa wanuchi-
shurllapamapismi kwirpuykillapalata
wanuchinqallapa. Ashwanmi manchan-
killapa chay kwirpuykillapawan
almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi
qischakananpaq kaĉhaq chayta.
29“Piru qamkunataqami Taytanchik
Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa.
Ma willamayllapa: ¿Manachu ishkay
pariq kuritukunata uk qillaysitulapaq-
mapis rantikunllapa? Chaynu paykuna
yanqa mana sirbiq katinmapismi,
Taytaykillapa Dyus pachaman ratar
wanunqa nitin, ratar wanuymatapis
puytin, manaqa mana. 30-31Chaynu
kuritukuna yanqa mana sirbiq katinma-

pis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay
kuritukunamanta mas sirbiq kashayki-
llaparaykuqa ¿imanunari mana
kuytashunqallapa? Chaqa payqami
aqchaykillapamatapis uklapi uklapi
allita yupasha purichiyan. Chaynu
katinmi ama imalapaqpis manchakunki-
llapachu.

Runakunapa naypanpimapis
Jesuspaq rimankillapa
(Lc 12.8-9)

32"Chayraykumi mayqanpis tukuypa
naypanpi, nuqapaq mana pinqakur
faburniy rimatinqa, nuqapis paykuna-
paqqa allinta rimashaq, unaq syilupi
Taytaypa naypanpiqa. 33Piru mayqanpis
tukuypa naypanpi, nuqata mana
kwintachamatin-shuypaqa, nuqapis
paykunataqa mana kwintachashaqchu
unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata
kuytakananpaq willaran
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34"Amami yarpunkillapachu:
Jesucristo shamushanraykumi mana
qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa
nuqa shamushayraykumi mana shumaq-
nachu kawsankillapa. Ashwanmi
nuqarayku kusala ĉhiqninakuy, maqana-
kuy imana kanqa. 35Chaymi uk ullqu
wamramaqa taytanpa kuntran
tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamra-
pis mamanpa kuntranna tikrakanqa.
Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa
kuntranna tikrakanqa. 36Chaynumi
nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkuna-
lla kuntranqa tikrakanqa. 37Piru
mayqanpis nuqamanta masta taytanta,
manaqa mamanta munaqqa, manami
nuqapa kananpaqqa allinchu. Chaynulla
mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa
uk warmi wamranta masta nuqamanta
munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa
allinchu. 38Chayraykumi mayqantapis
nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchi-
nar qischatinllapa manchakur mana
nuqallawan purinaqkunaqami manana
nuqapa kananpaqqa allinchu. 39Chaymi
mayqanpis bidanpaq llakir washayta
kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa.
Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishan-
rayku wanuq chayqami washakashana
rikarinqa.

Dyusmanta kaq imanchikkuna
(Mr 9.41)

40"Chayraykumi mayqanpis
qamkunata shumaqta samachishur-
llapaqa, nuqata samachimayan. Nataq
mayqanpis nuqata samachi-
maq-shuypaqa, chay mayqanĉhi
kaĉhamasha chayta samachiyan.
41Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa
rimaqnin kashanrayku samachiqqa,
Dyus paypa rimaqninta imataĉhi
quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynu-
lla uk allin runata allin kashanrayku
samachiq-shuypaqa, chay allin runata
imakunata Tayta Dyus quyan allin
kashanrayku, chayllatami aypanqa
paypis. 42Chaymi mayqanpis chay
sirbimaqniy kashanrayku mana kwinta-
chaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq
yakituta upyachiq chayqami, kusa
shumaq allin imakunata aypanqa
Dyusmantaqa".

Shutichikuq Juanmi
yaĉhakuqninkunata kaĉharan
Jesusman
(Lc 7.18-35)

11 1Jesús chaynu dusi yaĉhakuqnin-
kunata yaĉhachir tukchirnaqa,
chay kayashanmanta lluqshir riran, chay
pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus
nishankunata parlakur yaĉhachikuq.
2Piru Shutichikuq Juan, karsilpi
karqami, yaĉharan imatami Cristo rurar

puriyan nir. Chaymi chaynu yaĉharqa,
wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan
3Jesusta tapunanpaq:
—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq
karan chay kanki, manaqachu uktaraq
yarayashaqllapa? nir.
4Chaymi Jesusqa niran:
—Rir Juantaqa willayllapa, kay
rikayashaykillapata, uyapayashayki-
llapata ima. 5Willankillapapismi:
‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunata-
pis alliyachitin purinllapa, ismuyaq
aychayjunkunatapis alliyachin nir.
Chaynulla upakunatapis uyakuchin,
wanushakunatapis kawsachimun, chay
mana imayjun kaqkunatapis willan
imanu washakananllapapaq’ nir ima.
6Chaynulla willankillapapis: ‘¡Kusa
shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishan-
rayku imakuna rikarir trumpisachinatin
mana maydiyapis qunqamaqkunaqa
nin!’ nir.
7Chaymanta Juanpa yaĉhakuqnin-
kuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq
runakunata qallariran Shutichikuq
Juanpaq parlaq, kaynu nir:
“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa
riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa?
Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuq-
maqa uk yura shukchata wayra wakman
kayman kuyuchiq yupay ¿chayta
rikakuqchu riraykillapa? 8¿Manaqachu,
uk runa kusala ĉhaniyjun mudanata,
mudakushata rikakuq riraykillapa?
Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu
mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa
wasinkunalapi tanllapa nir. 9Chaqa,
¿imata rikakuqtaq riraykillapa?
¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqap-
tami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkuna-
mantaqa nuqapaq kusa mas intrachi-
kuqta rikaq riraykillapa. 10Chaqa
Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin
iskribikashakunapiqa kaynu niq:
‘Nuqami qampa naypaykita ukta
kaĉhashaq,
imanutaq nanta kiĉhar kamka-
chinllapa chaynu qampaq
yaĉhachikunanpaq’ nir.
11Chiqaptami nishaykillapapis: Kay
pachapi runakunaqami Shutichikuq
Juanmanta masqa mana kashachu
uklamapis. Piru chaynu katinmapis
syilumanta kaq mantakuqpi
kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla
karmapis Juanmantaqa kusala masna
kanqallapa.[i]
12“Chaynumi Shutichikuq Juan
yaĉhachikuq qallarishanmanta kananka-
manmi syilumanta kaq mantakuqpi
kriyiqkunapa ikinpi kusala achka
marraju runakuna purinllapa limpu
imanachiyta yarpur. 13Chaynullami
nishaykillapapis: Dyusninchikpa
rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin
Moisés mantakushankuna imaqami
syilumanta kaq shamur mantakunan-
paqqa Shutichikuq Juan shamunankala-
man intrachimaranchikllapa. 14Chaymi
qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa
rimaqnin Elías[j] shamunanpaq karan nir
kriyinarqa kriyiyllapari. 15Chayraykumi
tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intraka-
narqa uyakur intrakayllapa.

---

i 11.11 Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqqa masta intrakaran nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaqami imanu milagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllaparayku nir.
j 11.14 Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

16“¿Imawantaq kumparayman kay
tyimpupi kaq runakunataqa? Kay
runakunaqami, wamritukuna plasapi tar
kaynu qayapanakunllapa chay yupay:
17‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru
qamkunaqami mana bayliraykillapachu.
Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapa-
pis, mana waqaraykillapachu’ ninakun
chaykuna yupay. 18Chaymi qamkunapis
wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan
shamur kusata ayunatin, chaynulla mana
binuta upyatinqa niraykillapa: ‘Juanqami
dyablupa yarpuyninwan’ nir. 19Chaymanta
nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar,
mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa
ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima
nir. Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay
Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa
amigun chaynulla uchasapa runakunapa
amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishan-
llaparayku Dyus munashanta rurar
kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami
chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Lc 10.13-15)

20Jesús chay pwiblukunapi achka
milagruta rurasha katinmapis manami
kriyinaranllapachu. Chaymi chay
runakunataqa anyaqnulla kaynu nir
willayaq:
21“¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida
pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna
rikanaykillapapaq rurasha kani, chay
milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón
pwiblupi rurasha katiymaqa, paykunaqa
aykapina uchankunata dijar, saqalla
raĉhpanllapata yakakur, uĉhpata
umanllapaman itar ima kriyishana
kanmanllapa Dyuspiqa.
22“Piru chay jwisyu diya ĉhamutinqa,
chay Tiro pwiblumanta, chaynulla chay
Sidón pwiblumantaqa kusala mas
manchaypaq kastigu kanqa qamkuna-
paqqa nir. 23Qamkuna Capernaúm
pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu
washakar syiluman riyankillapa kanqa
nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy
tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna
itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma
pwiblupi imanutaq kay Capernaúm
pwiblupi yupay rurar rikachisha
katiyqami, chay pwibluqa kanankaman
kayanmanraq. 24Piru nishaykillapa:
Chay jwisyu diya ĉhamutinqa,
qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq
kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi
kayaq chaymantaqa nir”.

Jesuslami qayamanchik samachimanapaq
(Lc 10.21-22)

25Chaymanta Jesusqa niran:
“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq
syilupa amun kanki. Chayraykumi
alabashuni. Chaqa qamqami kananqa
chay mana kwintachaypaqla kaq
runakunata intrachishayki unay chay
kusa yaĉhaq, kusa intrakaq runakunata
pakar mana intrachishaykitaqa. 26Chay-
numiri Taytituy. Chaqa qam munashay-
kinumi kananpaq kasha”.
27Chaynullami wakinninkunatapis
niran:
“Taytaymi tukuy imata qumasha
rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis
allita nuqataqa riqsimanchu. Ashwan
Taytaylami riqsiman. Chaynulla,
manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis
riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami
riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi
mayqantapis riqsichinashaytaqa
riqsichiyta puytini. 28Piru tukuy
qamkuna uchaykillaparaykuqa
imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa,
chaynulla imanutaq shipuykillapata
aprikurmaqa shaykunkillapa chaynu
kaqkuna, shamuyllapa nuqaman.
Nuqami samachishaykillapa. 29Chaqa

nuqamanta yaĉhakuqkunaqami
nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi
nuqa yupaylla kayta yaĉhakuyllapa.
Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das
piñakur imachu, ashwan kusa shumaq-
lata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan
karqami kusala shumaqta tukuy tyimpu-
paq almaykillapapi samankillapa. 30Piru
chay tukuy imata ruranaykillapapaq
nishuyanillapa chayqa manami kusala
llashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk
yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 1Chaymi chay tyimpukunapiqa,
uk samana diyapi Jesusqa trigu
tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuq-
ninkunawan. Chaymantami chay,
yaĉhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa
ispiganta pitir murinta[k] mikuranllapa.
2Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo
runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:
—Rikay, yaĉhakuqnikikunaqami chay
samana diyapi mana ruraypaq
kaqkunata rurayanllapa nir.
3Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishayki-
llapa, uk kuti gubyirnu David wakinnin-
kunawan mallaqnar imanu tukuran nir
iskribikashantaqa? 4Chaqa Dyusta
aduranannllapa tuldu wasiman yaykurmi
Dyuspa kaq turtillankunata mikuran-
llapa. Allita yaĉhashanchikllapanu, chay
turtillakunaqami, mana allinchu karan
pay David chaynulla wakinninkunama-
pis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtilla-
kunataqami chay kurakunala mikunan-
llapapaq kaq. 5Chaynulla, ¿manachu
Moisés mantakushanta liyirqa intraka-
shaykillapa, Dyusta aduranannllapa
wasipi kurakuna samana diyapi, mana
samarmapis mana uchakuranllapachu
nirqa? 6Piru nuqaqami Dyusta
aduranannllapa wasimantaqa kusala mas
allin kani. 7Chaynuqami qamkunaqa
Dyus nitin iskribikashankunataqa mana
intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu
animalkunata wanuchir
ufrindita nir
nuqaman apamunanllapataqa.
Ashwanmi munani wakinkunata
llakipar ima
ministishanpipis yanapananllapa-
paq’ nir.

Chaqa chayta allita intrakasha
karllapaqa manami yanqallaqa chay
wakin runakunataqa uchachanayki-
llapatanachu. 8Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runami chay samana diyapiqa
imata ruraypaq chaynulla mana
ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9Jesusqami chaymanta rirqa, chay
tantakananllapa wasiman yaykuran.
10Chaypimi uk runa wiqru makiyjun
karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa
imanullapis uchachayta yarpur kaynu
nir Jesustaqa tapuranllapa:
—¿Allinchu kanqa uk qishaqta
samana diyapi allichanapaqqa? nir.
11Chaynu taputinllapami Jesusqa
niran:
—Qamkunamanta uknikillapapa
kanman uk uysha. Chaymanta chay
uyshaqa samana diyapi uk uĉhku
ruriman ratanman. ¿Samana diya
kashanraykuchu mana rinman
lluqshichimuqqa? 12Chaqa,
¡uyshamantaqami uk runaqa kusala
masta sirbin! Chayraykumi samana

k 12.1 Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

diyapimapis shumaq kaqta ruranapaq
kusala allin.
13Chaynu nirnaqami, chay wiqru
makiyjun runataqa Jesusqa niran:
—Chutarachiy makikita nir.
Chaynu nitin, chutarachitinqa
makinqa uklaw makin yupay kusa
allilanna kidaran. 14Piru, chaynu
ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa
waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa
Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapa-
paq.

Isaías nishanmi kumplikaran

15Chaynu wanuchinayanllapa nir
yaĉharmi Jesusqa chay kayashan-
mantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala
achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa
Jesusqami paykunapa tukuy qishaqnin-
llapata allichaq. 16Chaynu allicharqami,
chay runakunataqa willaran, ama
mayqantapis parlananllapapaq
mayqanmi allichamasha nirmapis.
17Tukuy kaykunaqami chaynuqa
pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu
nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:
18 "Kaypimi sirbimaqniyqa.
Paytami kusata munar akrasha
kani.
Paywanmi kusata aligriyani.
Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,
tukuy pwiblukunapi intrachikunan-
paq nuqa munashaykunata rurar
kawsananllapapaq.
19 Chaqa manami imapaq mayqan-
wanpis willanakunqachu.
Chaynulla manami rimapakunqa-
pischu nublirukuna yupayqa.
Manami mayqanpis uyapanqachu
waqtakunapi alabakaqtaqa.
20 Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq
runakunataqami shumaqlata
kuytanqa.
Chaynulla chay wanuqnula
lamparita ratakuq yupay
runakunatapis shumaqlata
kuytanqa,
Dyus tukuy munashankuna kumpli-
kanankaman.
21 Chaymi tukuyla pwiblukuna,
paylapi kusata kunfyakar
yarakunqallapa".

**Jesustami uchacharanllapa
dyablupa pudirninwan nir**
*(Mr 3.20-30;
Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)*

22Chaymantaqami ukkunapis
Jesusman aparanllapa uk syigu mudu
runata. Chaqa chay runaqami dyablupa
yarpuyninwan karan. Piru Jesusqami
chay runataqa rikakuchiran, chaynulla
rimachiran ima. 23Chaymi chay
rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi
kaqkunaqa dispantakashalla kaynu nir
tapunakuyaqllapa: "¿Kaychu unay
gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur
washamanallapapaq karan chay
kanqa?" nir.
24Chaynu niqta uyaparllapami chay
fariseo runakunaqa niranllapa: "Chay
dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi,
wak runataqa pudirninta qusha
runakunamanta dyablupa yarpuynin-
kunata itakunanpaqqa" nir.
25Piru Jesusqami, paykuna imatami
yarpuyan nir yaĉhashanrayku kaynu niran:
"Mayqan pwiblupis paykunapura
ĉhiqninakurqa wakman kayman limpu
chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla
uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis
paykunapura ĉhiqninakurqa mana
shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.
26Chaynullami dyablupis, uk dyablu
masinta itakurqa, ukninta itakushan-
rayku manami allinchu. Chaynu
rurarqa, ¿imanuna kusata mantakuy-
taqa puytinmanllapa?
27"Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq,
'Beelzebú pudirninta qusha katin

dyablupa yarpuyninta runakunamanta
itakun' nir. Chaynu katinqa, ¿qamkuna-
manta wakinnikillapaqa mayqanpa
pudirninwantaq dyablupa yarpuynin-
taqa itakun? Chaqa paykunallami
intrachimanchik qamkunaqashi limpu
pantasha puriyankillapa nir.
28"Allita kwintata qukayllapa:
Nuqaqami dyablupa yarpuynintaqa
runakunamanta itakuni Dyuspa
Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami
intrachimanchik, Dyuspa mantakuynin-
qami qamkunamanqa ĉhamushana nir.
29Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala
pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis
suwakuq yaykunarqami, chay wasipa
amunta puntataqa wataytaraq ministi-
yan. Chaynu wataraqmi suwaytaqa
puytiyan, manaqa mana.[l]
30"Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq
mana allinta rimaqqami nuqapaqa
kuntray. Chaynulla nuqawan mana
tantakuqpismi ashwan shikwakun.
31"Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy
runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq
mana allinta rimashantaqa Dyusmi
pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq
mana allinta
rimashanllapata-shuypaqami[m] mana
pirdunanqachu. 32Chaynullami Dyusqa
pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq
mana allinta rimatinllapamapis. Piru
Santu Ispiritupaq mana allinta
rimaqta-shuypaqami mana pirdunanqa-
chu kanan tyimpukuna chaynulla
maydiyapis.
33"Chaqa uk qiru allin kaqqami
shumaqta puqun. Nataq chay mana allin
qiru kaq-shuypaqami mana allintachu
puqun. Chaynumi mayqan qirutapis
puquyninmanta riqsinchik allin qiru,
manaqa mana allin qiruchu nirmapis.
34¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanu-
nari allin kaqtaqa rimayta puytinki-
llapa? Chaqa qamkunallami kusala
mana allin runakuna kankillapa.
Chaymi ashwan shunquykillapapi
kusala mana allin kaqllata shimikillapa-
pis riman.
35"Chayraykumi uk allin runaqa
allinlata riman, allin kaqkunala
shunqunpi kashanrayku. Piru chay
mana allin runaqami mana allin
kaqkunalata riman, tukuy mana
allinkunala shunqunpi kashanrayku.
36Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay
jwisyu diya ĉhamutinqami tukuy mana
allinta rimashaykillapanulla allita rikar
yaĉhakashana kankillapa nir. 37Chaymi
chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa
allinpaqna riqsikanki. Nataq mana
allinta rimashaykirayku-shuypaqa
kastigakaqna rinkillapa".

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

38Chaynu nitin wakin fariseo
runakuna, chaynulla Moisés mantaku-
shankunapaq yaĉhar yaĉhachikuq-
kunaqa, Jesusta niranllapa:
—Yaĉhachikuq Tayta, Dyusmanta
shamushayki nir allita yaĉhanayllapa-
paqqa ima milagrullatapis rurar rikachi-
manaykillapata munanillapa nir.
39Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
"Kay kusala mana allin yarpuyniyjun
kaq, chaynulla mana allita kriyimaq
runakunaqami uk milagruta ruranaypaq
mañamanllapa. Piru Dyus, unay

---

l 12.29 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. **m 12.31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

rimaqnin Jonaswan milagruta
rurashannu nuqawan ruratinmi,
munarqa intrakanqallapa. [40]Chaqa
Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa
tutata kusala atun piskadupa rurinpi
katin, Dyusqa milagruta rurar
lluqshichimuran, chaynullami
Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa
unaqta, kimsa tutata kay pachapa
rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa
milagruta rurar lluqshichimunqa.
[41]"Piru maydiya chay jwisyu diya
ĉhamutinqami chay Nínive pwiblu-
manta kaqkunaqa sharimunqallapa.
Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana
kriyishaykillaparayku rimanqa kastiga-
kanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive
pwiblumanta runakunaqami, Jonás
Dyuspaq parlakutinqa, uchanllapata
dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay
naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa
mas ima kar, qamkunata willashutin-
llapapis mana kriyinkillapachu.
[42]"Chaynulla chay surlawmanta
gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa
sharimur, qamkuna kanan tyimpupi
mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa,
kastigakashana kayankillapa kanqa nir.
Chaqa chay gubyirnaqami largu
maymanta shamuran, Salomón kusala
yaĉhayninwan yaĉhachikuqta uyakuq.
Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa
mas Salomonmanta kar yaĉhachishutin-
llapamapis, mana kasunkillapachu.
[43]"Chaynullami nishaykillapapis: Uk
runamanta dyablupa yarpuynin
lluqshirqami, chunllaq chaki
pachakunapi purin, maylapipis
samananpaq maskakur. Piru mana
maypipis samananpaq tarirqami,
kaynuta yarpun: [44]Tikrakashaq chay
maymantaĉhi lluqshimushay wasiyman
nir. Chaynu tikrakamurqami, chay
runataqa uk shinalla wasi kusalata
pichakar kamakashata yupay tarin.
[45]Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq
syiti paymanta kusala mana allin
ispiritu masinkunata. Chaymantami
tukuynin pulla chay runapa kwirpun-
manqa yaykunllapa taq. Chaynu
katinmi chay runaqa kusala llallinna
tikran, punta kashanmantaqa. Chaynu-
llami kanan, kusala mana allin yarpuy-
niyjun runakunatapis pasanqa".

Jesuspa mamanwan ukninkuna
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

[46]Chaynu nir ima Jesús runakunata
willayatinraqmi, paypa mamanwan,
ukninkuna ĉharan paywan parlanar.
Piru waqtalapimi kidaranllapa.
[47]Chaymi mayqanĉhi Jesusta willaran,
kaynu nir:
—Mamaykiwan, uknikikunami chay
waqtapi. Qamwanmi parlanayanllapa
nir.
[48]Piru Jesusqami chay willaq
chaytaqa niran:
—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqan-
kunataq ukniykunaqa? nir.
[49]Chaymantami chay yaĉhakuqnin-
kunaman rikachikur kaynu niran:
—Kaykunami mamaywan,
ukniykunaqa. [50]Chaqa mayqanpis unaq
syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq
kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq
ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis
nir.

Jesusmi kumparasyunta ruran tarpukuqwan
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 [1]Chaymantami chay diyaqa
Jesusqa chay wasimanta
lluqshir rir kusala atun quĉhapa
manyanpi taran. [2]Chaynu kusa achka
runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk
yaku karruman iqar taran. Nataq
runakunaqami chay quĉhapa manyan-
lapi kidaranllapa. [3]Chaymantami

Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:
"Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. [4]Chaymantami shikwakutinqa wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariq kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.
[5]"Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.
[6]Chaymantami rupay iqamutinqa mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.
[7]"Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachiran.
[8]"Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima karan. [9]Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir".

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaĉhachikuran
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

[10]Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar tapuran:
—¿Imapaqtaq kumparasyunkunalawan runakunataqa yaĉhachinki? nir.
[11]Chaymi Jesusqa niran:
"Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. [12]Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashlilata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. [13]Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaĉhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. [14]Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaías nishanqa kumplikan. Chaqa niqmi:

'Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.
Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.
[15] Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyninqami mana intrakaqpaq tikrakasha.
Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.
Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.
Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.
Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu'.

[16]"Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. [17]Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

[18]"Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami

intrachimanchikllapa nir: [19]Chaymi
Dyusmanta shamur mantakuqpaq
uyapar mana intrakaqqa, chay similla
nanman ishkiran chay yupay.
Chaymantami dyablu shamurqa, chay
uyakur shunqunpi tarpusha yupay
purichiyashantaqa ashuchin.
[20]"Nataq chay similla rumikunapa
ananman rataran chaykunaqami,
intrachimanchik runakuna Dyus
rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.
[21]Piru mana allita ĉhupakusha karmi,
mana shachinakuytaqa puytinchu.
Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku
imallapiqa qischakar, manaqa imanachi-
nanllapapaq ikinllapapi puritinqa chay
uyakushanta dijarna qunqanllapa.
[22]"Nataq chay simillakuna kashapa
rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachi-
manchik Dyuspa rimayninta uyapaqkuna-
paq. Piru kay pachapi imanupis kusa
imayjun kanar, imakunapi yarpupakur
imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayray-
kumi, chay munashankuna, yarpupaku-
shankuna ima, paykunata ĉhamitachiq
yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa.
Mana dijanchu puquq yupay kusa allin
kananpaqqa.
[23]"Piru chay similla kusa shumaq
pachaman ishkisha-shuypaqa intrachi-
manchik, Dyuspa rimayninta intrakar
kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa
achkata puqur kusichakaq yupay ima
shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin
ispigakunamaqa, syin murisituyjun
karan, wakin-shuypaqa sisinta
murisituyjun, wakinqami trinta
murisituyjun karan kada ispigitaqa".

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

[24]Jesusqami kaynu nir kay kumparas-
yunta parlakuranpis:
"Syilumanta kaqpa mantakuyninqami,
uk tarpukuq runa shumaq simillanta
tarpuran chay yupay. [25]Piru tukuy
punuyatinllapa, payta ĉhiqniq runa
shamur shikwakuran balliku simillata
chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwa-
kurqami upallala riranna.
[26]"Chaymanta trigu winar ispigakutin
imanaqa, chay ballikukunapis
rikariranna. [27]Chaymi chay trabajaq-
kunaqa riran amunta willaq, kaynu nir:
'Taytituy, qam tarpushayki simillaqami
kusa allin karan. ¿Maymantataq chay
ballikuqa winamushaqa?' nir.
[28]"Chay ĉhakrapa amunqa niran:
'Mayqan ĉhiqnimaqmi chaytaqa rurasha
kanqa' nir. Chaynu nitinqa chay
trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa.
'¿Allinchu kanqa rir chay ballikuta pilar
itakunayllapapaqqa?' nir.
[29]"Piru chay amunqa niran: 'Ama
chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay
ballikukunata pilashaq nirqami, chay
trigukunatapis pilayankillapa kanqa.
[30]Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa
chay kusichakuna tyimpu ĉhamunanka-
man. Chaymi chay diyaqa kaĉhakushaq
chay ballikukunataqa akrananllapapaq.
Chaynu akrarqami manuju manujula
watar dijanqallapa rupachikananpaq.
Nataq chay trigu kaqta-shuypaqami
ĉhuranqallapa chay ĉhurakunaypina'".

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

[31]Jesusqami kay kumparasyuntapis
parlakuran:
"Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk
mustasa qirupa simillanta, runakuna
tarpun chaynu. [32]Chaqa, mustasa qirupa
simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa
simillanmantaqa. Piru winarqami, kusala
atunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna
ĉhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi
ashwan pariq kuritukunamapis,
chaymanna rir qushakun".

Libadurawan kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)

33Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:
"Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu".

Imapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)

34Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu. 35Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
"Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.
Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,
Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima".[n]

Ballikupaq yaĉhachikushanpaq intrachikuran

36Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi dijar rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku ĉhakrapi winasha kayaq chaypaq. 37Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:
"Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. 38Nataq ĉhakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. 39Piru chay ĉhiqnikuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanchik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuypaqa intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.
40"Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa. 41Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaĉhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiqkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata chiqanchananllapapaq. 42Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. 43Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkuna-shuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala ĉhaniyjun pakaplla kaqpaq kumparasyunta ruraran

44"Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala ĉhaniyjun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala ĉhaniyjun imata tarirqa mana

n 13.35 Salmo 78.2

dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi
pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy
iman kaqkunata rantikur tikrakamur,
chay pacha kusa imayjun kaqta rantin
chaynu.

Kusa ĉhaniyjun pirlapaq kumparasyunta ruraran

45"Chaynulla syilumanta kaqpa
mantakuyninqami, imanutaq uk
nigusyantimaqa kusa ĉhaniyjun pirla
shutiq rumisituta maskar purin
rantinanpaq, chay yupay. 46Chaynu
maskar puriyar uk kusa ĉhaniyjunta
tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu
rantikur, imanupis chay pirla shutiq
rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

47"Syilumanta kaqpa mantakuynin-
qami imanutaq piskadukuqkunamaqa
chay shikranta mar yakuman itakurqa
kusala achka ukman ukman piskadu-
kunata aypamun chay yupay. 48Chayna
chay piskadukuna shikranpi untatinqa
chay piskadukuqkunaqa waqtaman
urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq
qallarinllapa. Chaynami chay kusala
shumaq chaykunataqa kanastanman
ĉhuranllapa. Nataq chay mana shumaq
kaqta-shuypaqami itakunllapa. 49Chay-
nullami pasanqapis chay jwisyu diya
ĉhamutinqa. Chaymi chay angelkunaqa
rir chay mana allin kaqkunataqa
chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa.
50Chaynu chiqancharmi chay mana allin
kaqkunataqa kusalata nina ratakuq-
manna itakunqa. Chaymi chaypiraq
kusala mana agwantaypaqta qischakar
qayĉhakushanrayku kirunmatapis
richyachinqallapa".

Unay chaynulla kanan yaĉhachikuykunapismi kusala shumaq

51Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:
—¿Qamkunaqachu intrakankillapa,
tukuy kay nishushayllapataqa?
—Intrakanillapami Taytituy— niran
paykunaqa.
52Chaymantaqami Jesusqa niran:
—Moisés mantakushanta uk yaĉhar
yaĉhachikuqqami syilumanta kaqpa
mantakuyninmanta yaĉhakurqa, uk
wasipa amun yupay tukun. Chaymi
chay kusa ĉhaniyjun ĉhurakushantaqa
urqumun mushuq kaqkunata, unay
kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53Chaynu nir ima kay kumparasyun-
kunata parlakurnaqami riranna chay
kayashanmantaqa. 54Chaynu rirmi chay
pwiblunllaman ĉharan. Chaymi chay
tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq
qallariran. Chaynu yaĉhachikutinmi
runakunaqa limpu dispantakasha kaynu
ninakuqllapa:
"¿Kayqa maypitaq yaĉhakuranqa kay
kusa yaĉhayashantaqa? ¿Imanutaq chay
milagrukunata rurayta puytin? 55¿Mana-
chu kayqa, chay iĉhkakuqpa wamran?
¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa
María? ¿Manachu Santiagupa,[o] Josipa,
Simonpa, Judaspa uknin ima? 56¿Manachu
paypa warmi ukninkunamapis kaypi
nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu
katinqa, imanu kartaq tukuy wakkunata
rurayta puytinqa?" nir.
57Chaynu nir ima piñakur mana
kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa
niran:

---

o 13.55 Santiagutami niqllapapis "Jacobo" nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

"Tukuy uklaw pachapimi kusa
shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq
rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllapi
chaynulla wasinllapi imaqami mana
kasunllapachu" nir.
58Piru chay pwiblunllapiqami Jesusqa
mana achka milagrukunataqa rurara-
nchu. Chaqa chaymanta kaq runakuna-
qami mana paypiqa kriyiqllapachu.

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 1Chaymantaqami chay tyimpu-
kunapiqa Galilea pwiblupa
mantaqnin, Herodesqa uyaparan
Jesuspaq kusata rimaqllapata. 2Chaymi
chay sirbiqninkunataqa niran: "Chay
Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa.
Chaqa wanushanmanta kawsamushan-
raykumi milagrukunamatapis rurayta
puytiyanqa" nir.
3-4Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaq-
llata Herodestaqa kaynu nisha kayaq:
"Chay ukniki Felipipa warmin
Herodiasta warmikita yupay purichiya-
shaykiqami mana allinchu". Chaynu
nishanraykushi Herodesqa kusalata
piñakur kaĉhakuran aypar kadinakuna-
wan watar karsilman itananllapapaq.
5Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa
kusalata wanuchiyta munaq. Piru
runakunata mancharshi mana
wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa
tukuylashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa
rimaqnin nir. 6Piru uk diyapishi
Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi
fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa
warmi wamranqa tukuyla chaypi
kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran.
Chaynu baylishanshi Herodestaqa
kusalata gustaran. 7Chayshi ashwan
Herodesqa chay intinadantaqa jurar
arniran imata mañamatkipis qushayki
nir. 8Chaymantaqashi maman chay
warmi wamranta animachitin Herodes-
taqa kaynu niran: "Shutichikuq Juanpa
umanta uk platupi qumay" nir.
9Chaynu nirqashi gubyirnu Herodes-
taqa kusalata llakichiran. Piru chaynu
llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa
naypanpi jurar arnishanrayku kaĉhaku-
ran chaynu ruranan llapapaq. 10Chayshi
kaĉhakuran Shutichikuq Juanpa umanta
chay karsilpi pitinanllapapaq. 11Chay-
mantaqashi uk platupi apar, chay warmi
wamrataqa quranllapana. Nataq chay
wamraqashi mamantana ashwan quran.
12Chaymantanashi, Shutichikuq
Juanpa yaĉhakuqninkunaqa ĉhar,
Juanpa kwirpunlatana aparanllapa
pampaq. Chaymanta-shuypaqa
riranllapa Jesusta willaq chay pasashan-
paqqa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13Chayta yaĉharmi Jesusqa uk yaku
karruman iqar uk chunllaq lugarman riran.
Piru achka runakunami yaĉharanllapa
Jesusqa risha nir. Chaymi chay
pwiblukunamanta lluqshir ĉhakpala
riranllapa Jesuspa ikintaqa. 14Chaymanta
Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman
ĉharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu
ishkirmi kusala achka runakunata rikaran.
Chaymi paykunata llakipar tukuy
qishaqninkunata apashanllapataqa limpu
allicharan. 15Piru limpu tardiyayatinnaqami
chay yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu
niranllapa:
—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu.
Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi
runakunataqa willay chay pwiblukunaman
rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.
16Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:
—Manami allinchu rinanllapapaqqa.
Ashwan qamkuna paykunataqa
qarayllapa nir.

17Chaynu nitinqa, paykunaqa
niranllapa:
—Kaypiqami kay sinku tantitawan,
ishkay piskaditumantaqa mana masqa
imapis kanchu, nir.
18Jesusqa niran:
—Apamuyllapa kayman.
19Chaymantami chay achka runakuna-
taqa chay qiwakunalapi tananllapapaq
niran. Chaynu nisha karnaqami, chay
sinku tantitawan, ishkay piskadituta
aypar unaq syiluman chapakur payji nir,
Taytan Dyusman mañakuran.
Chaymantami chay tantakunata pidasu
pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran
tukuyla chaypi kaqkunata aypachinan-
llapapaq. 20Chaynumi tukuyla mikuran-
llapa tiqllananllapakaman.
Chaymantami yaĉhakuqninkunaqa chay
mikuypa subrankunataqa ashwan dusi
kanasta untata tantaranllapa. 21Piru
chay mikusha chaykunata yupatinllapa-
qami ullqukunala sinku mil (5,000)
karanllapa. Nataq warmikunawan
wamrakunataqami mana yuparanllapa-
nachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunata yaku karruman iqachiran rir
ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklaw
manyanman paymantaqa naypaqta.
Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla
dispidikur rinanllapakaman. 23Chaynu
dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk
sirkaman payla iqaran, Taytanman
mañakuq. Chaymi limpu amsayatinna-
mapis payla chaypiqa karan. 24Nataq
chay yaku karru-shuypaqa kusa
largutana risha karan yaku anantaqa.
Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti
wayra shamuyashanraykumi yaku
karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran.
25Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku
ananllata riran yaĉhakuqninkunalaw-
man. 26Chaynu yakupa ananta riqta
rikarmi yaĉhakuqninkunaqa kusalata
manchakur "¡Wakqami aya!" nir kusata
qayĉhakuranllapa.
27Piru Jesusqami paykunataqa kaynu
niran:
—¡Shachinakur ama manchakuyllapa-
chu! ¡Nuqami kani! nir.
28Chaymantami, Pedruqa kaynu
niran:
—Taytituy, qam karqa mantakuy
nuqa yakupa ananllata qamman
shamunaypaq nir.
29Chaymi Jesusqa niran:
—Shamuy-ari nir.
Chaynu nitinmi Pedruqa yaku
karrumanta ishkir yakupa ananllata riq
ĉhurakaran Jesús kayashanlawman.
30Piru kusala jwirti wayra shamur
yakuta maqchiyashanraykumi kusalata
manchakuran. Chaymi ashwan chay
kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir
qayĉhakuran:
—¡Yanapamay Taytituy! nir.
31Chaymi chay kutilla Jesusqa
makinmanta aypamur niran:
—¡Manami qamqa allitaqa kriyinki-
raqchu! ¿Imapaqtaq mana allita
kriyirayki? nir.
32Chaynu nir chay yaku karruman
ishkantin iqatinllapaqa, wayraqa
qasillaranna. 33Chaymi, chay yaku
karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi
qunqurikur kaynu niranllapa:
—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa
Wamran kanki! nir.

Jesusmi Genesaret lugarpi,
qishaqkunata allicharan
(Mr 6.53-56)

34Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan pulla chay quĉhallata rir
pasar, ĉharanllapa Genesaret
lugarmanna. 35Chaynu ĉhatinllapami

chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyla
Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy
chay lugarpi parlakutinllapa, yaĉharan-
llapana Jesuspaqqa. Chaynu
yaĉharllapami tukuy qishaqninllapata
aparanllapa. 36Chaymi kusalata
Jesustaqa rugaranllapa raĉhpanpa
manyanlamatapis kamananllapapaq.
Chaynumi chay raĉhpanpa manyanta
tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

Mana allin yarpuyninchikmi uchakuchimanchik
(Mr 7.1-23)

15 1Chaymantami Jesusman
qimikaranllapa Moisés mantaku-
shanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo
runakuna ima. Paykunaqami Jerusalen-
manta ĉhamusha karanllapa. Chaymi
kaynu nir tapuranllapa:
2—¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa
unay rukunchikkunapa kustumrinta
mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunan-
llapapaq karqa, naypaqtaqa mana
makinllapataqa paqan? nir.
3Jesuspismi tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunapis chay
kustumrikillapalata rurar Dyus
munashantaqa mana rurankillapa?
4Chaqa Dyusqami niran: 'Taytaykita
mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa.
Chay mayqanpis taytanta mamanta
ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha
kanqallapa' nir. 5Piru qamkunaqami
ninkillapa, uk runaqa niyta puytin
taytanta mamanta: 'Manami yanapa-
shuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay
kaqkunatami arnisha kani Dyusta' nir.
6Mayqanpis chaynu niqqa, manami
taytanta mamantaqa rispitayanllapana-
chu. Chaymi nishaykillapa: Qamkuna-
qami Dyus nishanta mana kasunkillapa-
nachu, qamkunapa kustumrikillapalata
rurar kawsanaykillapapaq. 7¡Dyusta
yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna!
Waknupaqĉhi Dyuspa unay rimaqnin
Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa
niqmi:
8 'Kay pwiblumanta runakunaqami
shiminllapalawan kasuman-
llapa.
Piru yarpuyninllapapiqami mana
chiqaptaqa kasumanllapachu.
9 Chayraykumi yanqalla aduramaq-
llapa yupay tukunllapamapis.
Chaqa chay yaĉhachikuyashan
chaykunapis yanqa runakunapa
yaĉhachikuyninla imami' nir.
10Chaymantami Jesusqa runakunata
qayamur kaynu niran:
—Allita uyakur intrakayllapa.
11Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima
mikuyta mikushanraykuqa manami
uchayjun kaytaqa puytinchu. Ashwanmi
mayqanpis yarpuyninllapapi mana
allinta yarpur rimar uchakuytaqa
puytin.
12Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqnin-
kunaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:
—¡Taytituy! Chay fariseo runakuna-
qami qam chaynu nitki uyaparqa kusata
piñakuranllapa nir.
13Piru Jesusqami paykunataqa niran:
—Ima qirutapis, syilumanta Taytay,
mana tarpusha katinqami, ĉhupanmanta
pilar itakukanqa. 14Chaynu piñakutin-
llapamapis ama kwintachayllapachu.
Chaqa paykunaqami imanutaq uk
syigumaqa, mana rikakuq masinta
kaylata kaylata rishun nin mana
rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita
yaĉhashanchikllapanu, uk syigu mana
rikakuq masinta kaylawta ima rishun
niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk
uĉhkumanna ratanllapa.
15Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta
niran:
—Intrachimayllapari chay mayqanpis
mikushanraykuqa mana uchakuyta
puytinchu nishaykitaqa nir.

16Chaymi Jesusqa niran:
—¿Qamkunamapischu manaraq
intrakankillapa? 17Allita kwintata
qukayllapa. Tukuy imata mikushallapa-
qami tukuyla rin paĉhanchikman.
Chaymantami qashan kwirpunchikqa
itakamun. 18Piru chay kusala mana allin
rimaykunata rimanllapa
chay-shuypaqami yarpuyninllapamanta
lluqshimun. Chaynu karmi mana
allinkunata rimar ima uchakushana
rikarinllapa. 19Chaqa, uk runapa
yarpuyninmantaqami mana allin
yarpuykuna lluqshimun. Chaymi
wanuchikuyta yarpun. Ukwan ukwan
kayta yarpun. Musu kar, manaqa
shipash karpis pakaplla tayta yarpun.
Chaynulla suwakunanpaq, llullakunan-
paq, musyakunanpaq ima yarpunllapa.
20Tukuy chaykunata yarpur rurarmi
uchakunllapa. Piru mayqanpis chay
maki paqana kustumrita mana rurar
mikurqa ¿imanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mr 7.24-30)

21Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro
chaynulla Sidón pwiblupa lugarninkuna-
man. 22Chay lugarkunapimi uk cananea
warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir
kusalata qayĉhakur qimikaran:
—¡Taytituy, Davidpa ayllun,[p]
llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi
wamraymi dyablupa yarpuyninwan kar
kusalata qischakayan! nir.
23Chaynu nitinmi, Jesusqa mana
imatapis niranchu. Ashwanmi
yaĉhakuqninkuna payman qimikar
kaynu nir rugaranllapa:
—Willay wak warmitaqa rinanpaq.
Chaqa nuqanchikkunapa ikinchiktami
qayĉhakur shamuyan nir.
24Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu
niran:
—Taytay Dyusqami kaĉhamasha
Israel pwiblumanta kaqkuna uysha
chinqasha yupay runakunalaman.
25Chaynu nitinmapismi chay warmisi-
taqa rir Jesuspa naypanpi qunqurikur
kaynu niran:
—¡Taytituy, ama chaynu nirchu
yanapamay-ari! nir.
26Jesusqa niran:
—Manami allinchu wamranchikpa
mikunanta kitar allqitukunata qarana-
paqqa.
27Chaymi chay warmisitaqa niran:
—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru
allqitukunamapismi, amun misapi
mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanla-
matapis mikun nir.
28Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¡Mamitay, kusalatari qamqa nuqapi
kriyinki! Chaymi imanutaq kriyishayki-
nulla wamraykipiqa rurakanqa nir.
Chaynu nitinmi chay kutilla, chay
warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

29Jesusqami chay kayashanmanta
lluqshir rirqa, ĉharan Galilea shutiq
quĉhapa manyanman. Chaymantami
unaq sirkaman iqar taran. 30Chayka-
manqami kusa achka runakuna tantaka-
ranllapa pay kayashanmanqa.
Kujukunata, syigukunata, mana allin
rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla
ukman qishaywan kaqkunata imami
apar Jesuspa ĉhakinlapi ĉhuraranllapa.
Piru Jesusqami tukuyninta allicharan.
31Chaynu chay mudukuna rimatin,
mana allin rikrayjunkuna alliyatin,
kujukuna puritin, syigukuna chapakur
rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa

---

p 15.22 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

limpu dispantakasha kidaranllapa.
Chaymi ashwan Israel runakunapa
Dyusnintana tukuyla alabaranllapa.

**Jesusmi kwatru mil
runakunata qararan**
(Mr 8.1-10)

32Chaymantami, Jesusqa yaĉhakuq-
ninkunata qayamur kaynu niran:
—Kusatami llakini kay runakunapaqqa.
Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi.
Mananami imata mikunanllapapaqpis
kannachu. Chaymi mana qarasha karqa,
mana kaĉhanayanichu wasinllapamanqa.
Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi
imananmanllapa nir.
33Chaymi, yaĉhakuqninkunaqa
niranllapa:
—Piru, ¿imanunari waknu kusala
achka runakunapaqqa kay chunllaq
mana mayqanpis tayashanllapa
lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.
34Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:
—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Syiti tantitawan aykala piskadu-
kunalami kan nir.
35Chaymantami payqa willaran
runakunata, pachalapimapis tananllapapaq.
36Chaymi, chay syiti tantitawan, chay
piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan
Dyusman mañakuran. Chaymantami,
tantakunata pakir quran chay yaĉhakuq-
ninkunata. Chaymi paykunana runakuna-
taqa aypachiran. 37Chaynumi tukuynin
tiqllanankaman mikuranllapa. Ashwanmi
subrankunata tantarqa, syiti kanastatana
untachiranllapa. 38Piru chay mikusha
chaykunaqami kwatru milqa (4,000)
ullqukunala karanllapa. Nataq warmikuna-
wan wamrakunataqami mana yuparan-
llapanachu. 39Chaymantaqami Jesusqa
runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku
karruman iqar riran uk lugar Magdala[q]
shutiqmanna.

**Jesustami mañaranllapa qashan uk
milagruta ruranapaq**
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 1Chaymantaqami wakin
fariseukuna, chaynulla saduceo
runakuna riranllapa Jesusta rikaq.
Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi
nir, kaynu niranllapa:
—Chiqapta syilumanta shamushayki
nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta
ruray nir.
2Piru Jesusqami niran:
—Qamkunaqami tardikuna unaq
syiluman chapakur, syiluta chupikallata
rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi
kanqa’ nir. 3Piru allaqmantakuna unaq
syiluman chapakur syiluta chupikalla
tultyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami
mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu
qamkuna syiluta chapar ima tyimpukuna-
paq yaĉharqa, ¿imapaqtaq mana intrakan-
killapa nuqa Dyusmanta shamusha kar
yaĉhachishutiyqa? 4Kay kusala mana allin
yarpuyniyjun kaq, chaynulla mana allita
kriyimaq runakunaqami uk milagruta
ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana
kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus
imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla
nuqawan ruratinla, munarqa intrakanqa-
llapa.
Chaynu nirqa chay kutilla, riranna
chay runakunamantaqa.

**Fariseukunapa, saduceupa mana
allin yaĉhachikuyninkuna**
(Mr 8.14-21)

5Jesuspa yaĉhakuqninkuna quĉhapa
uklaw manyanman pasasha karqa

---

q 15.39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

yarpuranllapa, tantakunata qunqar
rishallapa nir. 6Chaymantami Jesusqa
niran:
—Allita kwintata qukar, kuytakanki-
llapa chay fariseo, chaynulla saduceo
runakunapa libaduranllapamanta nir.
7Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa
paykunapura ninakuranllapa: "¡Mana
tantata apamusha kashallapami, chaynu
nimashanchikllapa kanqa!" nir.
8Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhaya-
shanraykumi, Jesusqa kaynu niran:
—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana
kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita
nuqapi kriyinkillapa! 9¿Manaraqchu
intrakankillapa, chaynulla mananachu
yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta
sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa
achka kanastataraqmi subratinpis tantaray-
killapa. 10Chaynulla manachu yarpunki-
llapa chay syiti tantitamanta kwatru mil
runakunata qaratiypis, achka kanastata
subranta tantashaykillapataqa. 11¿Ima
manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaqa
manami tantapaqchu rimayaray nirqa?
Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanayki-
llapapaq chay fariseo, chaynulla chay
saduceo runakunapa libaduranmanta.
12Chaymantami paykunaqa intraka-
ranllapana mana tantapa libaduranpaq-
chu willamayashanchikllapa nir.
Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo,
chaynulla saduceo runakuna yaĉhachi-
kuyashanmanta kuytakananllapapaq
nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman
ĉharqa, tapuran chay yaĉhakuqninkuna-
taqa:
—Nuqa Dyusmanta Shamuq
Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapa-
taq runakunaqa? nir.
14Chaynu nitinqa paykunaqa
niranllapa:
—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq
Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa
ninllapa Elías nir. Chaynulla
wakinkunaqa ninllapa Jeremías,
manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa
nir.
15—Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqan-
taq kani? —nir tapuran chay yaĉhakuq-
ninkunataqa.
16Chaymi Simón Pedruqa niran:
—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun,
tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa
Wamran kanki, nir.
17Chaymi Jesusqa niran:
—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa
wamran Simón. Chaqa nuqapaq
yaĉhanaykipaqqa unaq syilumanta
Taytaymi intrachishusha, manami
mayqan runa imachu. 18Chaymi
kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi
yupay kashaykirayku Pedro shutichi-
shayki. Chaynuqami wakin kriyiqkuna-
paqqa atun rumi yupayna kayanqa
kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa
ananman ĉhurar llutakur uk wasita
shachiq yupayna kashaq chay wakin
nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami
chay mana allinta rurachikuq dyabluqa
mana binsiyta puytinqanachu. 19Piru
kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi
mantakuyashanman yaykuqkunata
rikanaykipaqna numrashayki. Chaymi
kay pachapi mayqanpis mana kriyishan-
rayku, Dyus mantakuyashanman mana
yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi
Taytaypis mana yaykuchinqachu.
Chaynulla kay pachapi mayqanpis
kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuya-
shanman yaykunqa nitki-shuypaqa,
Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashan-
manqa.
20Chaynu Pedruta nishana karqami
Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa willaran,

ama mayqantapis willananllapapaqchu,
payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

21 Chaymanta-pachami Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu nir intrachiq
qallariran:
"Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna
riyashaq. Chaymi chay pwibluman
ĉhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuq-
kuna, kurakunapa mantaqninkuna,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna ima aypar kusalata qischaman-
qallapa. Chaynu qischamarmi wanuchi-
manqallapa. Piru chaynu wanuchima-
tinllapamapismi kimsa diyamantaqa
kawsamushaq" nir.
22 Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman
Jesusta paylata apar anyaqnulla kaynu
nir willaran:
—¡Dyusqami mana munanqachu
chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy!
¡Chaqa manami allinchu chaynu
pasashunanpaqqa! nir.
23 Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulaw-
man tikrakamur niran:
—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu![r]
Chaqa qamqami Dyus munashanta
mana intrakar, yanqa runakuna
yarpushannula yarpur, Dyus
munashanta mana ruranayta munar
disanimachimayanki nir.
24 Chaymanta-shuypaqami Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
"Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy
kanarqami amana bidanllapapaqqa
llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi
wanuchinatinllapamapis ama mancha-
kurchu nuqalapi yarpur shachinakunqa-
llapa. 25 Chaqa mayqanpis paykuna
munashannulla bidanta washayta
kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna
qischakanqallapa. Piru mayqanpis
nuqapi kriyishanrayku qischakar
wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna
kawsanqallapa. 26 Chaqa nishaykillapa:
Mayqanpis kay pachapi kaq ima
munashanta tantakur mana washaka-
tinqa, ¿imapaqtaq sirbiyan chay
tantakushanqa? ¿Manaqa uk runachu
achka imata pagrakur washakayta
puytinman? ¡Manami! 27 Chaqa nuqa
Dyusmanta Shamuq Runaqami
shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla
pudirninwan, angelniykunawan ima.
Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar
yaĉhar imanu rurashanllapanulla imanu
kananpaqmapis nishaq. 28 Chiqaptami
nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta
wakinllaqami mana wanunkillaparaq-
chu Dyusmanta Shamuq Runata
mantakuqta rikanaykillapakaman nir".

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 1 Chaymanta saysi diya pasatinna-
qami Jesusqa, Pedruta Santiaguta
apar riran. Chaynullami aparanpis
Santiagupa uknin Juanta ima. Chaynumi
paykunala rir iqaranllapa kusa unaq
sirkaman. 2 Chaypi katinllapanami, Jesusqa
yaĉhakuqninkunapa naypanpi kusala
ukman shumaqpaq tikrakaran. Chaqa
qaqllanqami rupay yupay kusata llipyara-
yaran. Nataq raĉhpan-shuypaqami kusa
yuraq intiruta achkirayaran. 3 Chaynu
Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla
rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna
Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta.
4 Chaymi Pedruqa Jesusta niran:
—Taytituy ¡kaypiqami kusala allin
kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq
kimsa chukllitakunata, ukta qampaq,

---

r 16.23 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq
nir.
5Chaynu Pedro niyatinqami, kusa
llipya intiru puktay limpu paykunata
pampar pasayaran. Piru chay puktay
rurimantami Dyus kaynu niyaran:
"Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.
¡Paylatami uyakur kasunkillapa!" nir.
6Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa
yaĉhakuqninkunaqa kusalata mancha-
kur piratap rataran pachaman.
7Chaymantami Jesusqa paykunaman
qimikar, kamar kaynu niran:
—Ama manchakurchu shariyllapa nir.
8Chaymi sharir chapakurqa mana
mayqantapis rikaranllapanachu.
Ashwanmi Jesusqa paylana kasha
karan.
9Chaymanta chay unaq sirkamanta
ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Amami mayqantapis parlankillapa-
chu chay rikashaykillapataqa,
Dyusmanta Shamuq Runa wanur
kawsamunankaman nir.
10Chaymi yaĉhakuqninkunaqa Jesusta
kaynu nir tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan
Cristunmanta naypaqta shamuyanqa
ninllapa? nir.
11Jesusqa paykunata niran:
—Chiqaptami Elías naypaqtaqa
shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy
imata Dyus munashanulla shumaqcha-
yanqa. 12Piru nuqaqa nishaykillapa:
Eliasqami nuqamanta naypaqta
shamushana karan. Chaynu shamutin-
mapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana
kwintacharchu paykuna munashanta
ruraranllapa. Chaynullami kananpis
Dyusmanta Shamuq Runatapis qischan-
qallapa paykunaqa.
13Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa
kwintata qukaranllapa, Jesusqami
Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

**Jesusmi allicharan dyablupa
yarpuyninwan kaq wamrata**
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14Chaymanta, unaq sirkamanta
tikrakamurqa achka runakuna
kayashanman ĉhamuranllapa. Chaymi
chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar
naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:
15—Wamraymi atakiwan kusalata
qischakan. Chaynu atakiwan
qischakarmi kusalata ninakunaman,
yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq
Taytituy, wamrayta llakipar
alliyachiy-ari! 16Chaqa nuqaqami kay
yaĉhakuqnikikunamanmapis apamuray
allichananpaq. Piru paykunaqami mana
puytishallapachu nir.
17Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita
kriyiqkuna, chaynulla mana allinta
ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita
intrachishunayllapapaq qamkunawan
kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq
qamkunawan shachinakushaq? Ma,
kayman apamuyllapa nir.
18Chaynu chay wamrata apamutin-
llapami Jesusqa chay dyablupa yarpuy-
ninta chay wamramantaqa anyar
itakuranna. Chaymi wamraqa chay
kutilla, allinna kidaran. 19Chaynu chay
wamra alliyatinnaqa, yaĉhakuqnin-
kunaqa wakaqlaman rir Jesuswan
parlar, kaynu nir tapuranllapa:
—¿Imaraykutaq chay dyablupa
yarpuynintaqa mana itakuyta puytisha
kashaqllapaqa? nir.
20Jesusqami niran paykunataqa:
—Qamkunaqa manami allita
Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa
chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq
chay mustasa qirupa simillitanmaqa

kusa llampitu chaynu pitilamatapis
allita Dyuspi kriyir, kay qaqata 'Ashur
kaymanta, riy uklawman' nitkillapaqa,
chay qaqaqa ashunman. Chaqa allita
Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis
rurayta puytiyankillapana kanqa nir.
21 [Waknu riqchaq dyablupa yarpuy-
ninqa mana chaynulaqa runamantaqa
lluqshinchu. Ashwan chaynu dyablupa
yarpuyninta itakunarqa ayunar kusalata
Dyusman mañakurla itakuyta
puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Chaymanta chay Galilea lugarpi
yaĉhakuqninkunawan pulla puriyarmi,
Jesusqa kaynu niran:
"Dyusmanta Shamuq Runatami
kuntrankunaman qukuyanqallapa.
23 Chaynu qukutinllapami wanuchinqa-
llapa. Piru kimsa diyamantaqami,
qashan kawsamunqa".
Chaynu nir willatinmi, yaĉhakuqnin-
kunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta aduranannllapa wasipaqqami impwistuta pagrakuqllapa

24 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan rir ĉharan Capernaúm pwiblu-
man.
Chaynu ĉhatinllapami, Dyusta aduranan-
llapa wasipaq impwistuta kubrakuqkuna
Pedruman qimikar, kaynu nir tapuran:
—¿Yaĉhachikuqnikiqachu impwistu-
taqa pagrakun Dyusta aduranannllapa
wasipaqqa? nir.
25 Pedruqa niran:
—Pagrakunmi taytituy.
Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana
imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran
Pedrutaqa:
—Ima ninkitaq Simón Pedro,
¿mayqankunatataq kubranllapa impwis-
tutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa?
¿Chay pwiblunllapamanta kaqkunata,
manaqachu jwira kaq runakunata? nir.
26 Pedruqami niran:
—Jwiramanta kaq runakunalatami
kubranllapa nir.
Chaymantami Jesusqa niran:
—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa
pwiblunllamanta kaqkunataqa mana
impwistutaqa kubranllapachu. 27 Piru
chay impwistuta kubrakuq kaqkunata
mana pagrar ama piñachinallapapaqqa,
rir chay atun quĉhaman answiluykita
itakuy. Chaymanta chay punta kaq
piskaduta aypamurqa, aqrunta kiĉhar
uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi
chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq
impwistuyta chaynulla qampa kaqta
pagrakutkimapis nir.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 1 Chaymanta chay kutilla
Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa
payman qimikar kaynu nir tapuran-
llapa:
—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa
¿mayqanniyllapatataq Dyusqa kusa mas
allinpaq rikamayanqallapaqa? nir.
2 Chaynu nitinllapami Jesusqa uk
wamrituta qayamur paykunapa
ĉhaypinpi shachir, 3 kaynu niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Imanu-
taq kanan kawsayankillapa, chaynulla
kawsar mana kay wamritu mana
kwintachaypaqla chay yupay kawsar-
qami, syilumanta kaq mantakuyashan-
manqa mana yaykunkillapachu. 4 Chaqa
kay wamritu yupay mana kusa kani
nirchu ashwan mana kwintachaypaqla
kaqkunalami, syilumanta kaq mantaku-
yashanpiqa kusa mas allinpaqqa
riqsikasha kanqa. 5 Chaymi mayqanpis
nuqapi kriyishanrayku kay wamritu

yupay kaqta, shumaqta samachiqqami,
ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6"Piru nuqapi kriyishanrayku mana
kwintachaypaqla kay taksha wamritu-
kuna yupay kaqkunata uchakuchiqkuna-
taqami, kusala allin kanman kunkanpi
uk marayta watar, mar yakupa mas ruri
kaqninman itakunanllapapaq. 7Piru kay
pachapiqami kusala saqra mana
allinkunala untarayan. Chaymi mana
imanupis shumaqta kawsayllapataqa
puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis
uknin mana allinta rurar uchakunanpaq
animachiq-shuypaqa imananqaraq.
8"Chayraykumi uk makikillapa manaqa
uk ĉhakikillapa mana allinta rurar
uchakushana rikarichishutinqa, pitir itakuy
wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi
kanqa chulla makila, manaqa chulla
ĉhakila tukuy tyimpupaqna kawsanayki-
paq. Manami allinchu kanqa chay makiki,
chaynulla ĉhakiki uchakuchishushanrayku
tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi
qischakanaykipaqqa. 9Chaynulla nawiki
ima mana allinta rikachir uchakuchishu-
tinqa, urqur itakuy karu mayman
qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk
nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanayki-
paqqa. Manami allinchu kanqa nawiki
uchakuchishushanrayku, tukuy
tyimpupaqna infyirnupi kastigakasha
kanaykipaqqa nir.[s]

**Jesusmi kumparasyunta ruraran
uysha chinqashawan**
(Lc 15.3-7)

10"Chaymi nishaykillapa: Amami
nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha
wamritukuna yupay kaqkunataqa
ukmanta rikankillapachu. Chaqa
paykunata kuytaq angelmaqami waran
waran maydiyapis Tayta Dyuspa
naypalanpi kayan. 11[Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runaqami shamusha tukuy
chay chinqasha kaqkunata washananla-
paq.]
12"¡Ma nimayllapa! Uk runa syin
uyshayjun kanman. Chaymanta chay
syin uyshankunamantaqa uksitu
chinqanman. Chaynu chay uksitu
chinqashanraykuchu ¿chay wakin
nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar,
mana rinman chay chinqasha chayta
maskaq? nir. 13Chaynu rir maskakur,
tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkuna-
mantaqa masta aligriyanqa chay
chinqasha chayta tarishanraykuqa.
14Chaynullami unaq syilupi Taytayki-
llapapis mana munanchu uklamapis
paypi kriyishanrayku mana kwintachay-
paqla wamritu yupay kaqkunapis
chinqanantaqa.

**Ima katinmapismi
pirdunanakushunllapa**

15"Imanupi uknikillapa ima mana
allinta rurashutinllapaqa, rir, 'Kaynumi
mana allinta ruramashayki' nir
shumaqla paylawan parlayllapa.
Chaynu paylawan parlar shumaqchana-
kurqami, kusa shumaqtana kawsanki-
llapa. 16Piru imanupi mana
kasushutin-shuypaqa, qayamuy ukta
manaqa ishkay kriyiqkunata. Chayna
chay paykunapis rikananpaq ima mana
allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus
nitin unay iskribishankunapimaqa, ima
katinpis ishkay manaqa kimsa
tistigukuna rikar yaĉhanqa niq chaynu-

---

s 18.9 Ĉhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqninchikqa kaynu intrachimanchik yarpuyninchikla, munayninchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

lla.[t] [17]Chaynu ruratkillapa paykunatapis
mana kasutinqa, wakin kriyiqkunatapis
willayllapa. Piru chay wakin
kriyiqkunata mana
kasutinllapa-shuypaqa, uk mana
kriyiqta, manaqa Roma pwiblupaq
impwistuta kubrakuq runata yupayna
riqsinkillapa.[u]
[18]"Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi
kaqkunata mana allinta tukushanrayku
chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi
Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa?
Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala
allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan
syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqa-
llapa.
[19]"Chaynullami nishaykillapapis: Kay
pachapi qamkunamanta ishkay runa
chayllata yarpur imata mañakutkillapa-
qami, unaq syilupi Taytayqa qushuyan-
qallapa chay mañakushaykillapataqa.
[20]Chaqa ishkayla, manaqa kimsalamapis
nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapa-
qami, nuqaqa pullanllapa kashaq".
[21]Chaynu nitinmi Pedruqa riran
Jesusta kaynu nir tapuq:
—Taytituy ¿ukniykuna ima mana
allinta ruramatinqa ayka kutitaq
pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu
pirdunanaypaq allin kanqa?
[22]Chaymi Jesusqa niran:
—Nuqaqa manami syiti kutila
pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi
sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis
pirdunanki nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

[23]"Chayraykumi syilumanta kaqpa
mantakuyninqa, imanutaq uk
mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman
kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan
chay yupay. [24]Chaymanta imankunata
rikaq qallaritinllapanaqa payman
ĉhachiran uktaqa dyis mil talintu
qillayta[v] dibikuqta. [25]Chaymi chay
trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana
imanupis pagrakuyta puytiranchu.
Chaynami chay mantakuqqa kaĉhaku-
ran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta
yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi
niran warmintinta, wamrantinta,
chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima
chay dibikuyashanta pagrakunanpaqqa.
[26]Chaynu chay mantakuq niyatinma-
pismi, chay trabajaqqa paypa
naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu
nir: 'Taytituy llakipar yaramaskiy-ari.
Nuqaqami imanupis chay dibishuya-
shaytaqa tukuyninta pagrashayki' nir.
[27]Chaymi chay mantakuqqa chaynu
rugatinqa llakiparan paytaqa. Chaynulla
ashwan chay dibiyashanmatapis
manana kubrananpaqnachu niran.
Chaymi ashwan dijatinna riran.
[28]"Piru chay mantakuq chaynu
llakipatin rirqami, chay trabajaqqa
tariran uk trabajaq masin pitilata
dibiyaq chayta. Chaymi ashwan mana
llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq
qallarir, kaynu niran: '¡Pagramay chay
dibimayashaykita!' nir. [29]Chaymi chay
trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur
rugaran kaynu nir: 'Llakipar
yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami
tukuyninta pagrashayki' nir. [30]Piru chay
ukninqami, mana llakipar yaraytaqa
munaranchu. Chaymi ashwan
karsilachikuran tukuy dibiyashanta
limpu pagranankaman. [31]Chaynu

---

t 18.16 Rikashun Deuteronomio 19.15. **u 18.17** Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir. **v 18.24** Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta gananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

rurashanraykumi chay wakin trabajaq
masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi
rir chay mantakuqtaqa tukuy ima
pasashantaqa parlaranllapa. 32Chayta
chay mantakuq yaĉharmi, kaĉhakuran
qayamunanllapapaq. Chaymi
ĉhamutinqa niran: '¡Kusala mana allin
yarpuyniyjun runa!, nuqamaqami
rugamashaykirayku chay tukuy dibima-
yashaykitaqa llakipashuray. 33Chaymi
imanutaq nuqa qamta llakipashuray
chaynullami qampis chay uknikitaqa
llakipanaykita' nir. 34Chaymi chay
mantakuqqa kusalata piñakur kaĉhaku-
ran karsilman itar qischananllapapaq,
tukuy dibiyashanta limpu pagrananka-
man".
35Chaynu nirnaqami, Jesusqa
niranpis: "Qamkuna uknikillapata mana
tukuy shunquykillapawan pirdunatki-
llapaqami, syilumanta Taytaypis
chaynulla qamkunawanpis ruranqa" nir.

Jesusmi yaĉhachikuran warmiwan dijanakuqpaq
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 1Jesusqa yaĉhachikur tukchir-
naqa riranna Galilea pwiblu-
mantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa
chimpan Judea lugarman ĉharan. 2Piru
paypa ikintaqa kusala achka runakuna
riranllapa. Chaymi ashwan tukuyla
qishaq kaqkunataqa allicharan.
3Chaymantaqami wakin fariseo
runakuna Jesusman qimikaranllapa.
Chaymi mabir imanimashunllapashi nir,
kaynu tapuranllapa:
—¿Allinchu kanqa uk runa kasarashan
warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.
4Chaymi Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishayki-
llapa Dyus nitin iskribikashakunataqa?
Chaqa chaypiqami nin: 'Dyusqashi
puntamanta-pacha runata, warmita
ruraran'. 5Chaqa chaypaqmi Dyusqa
niqpis: 'Uk runaqami warminwan
kasararqa, taytanta mamanta dijanqa.
Chaymi ashwan warminwanqa uk
kwirpu yupaylana kawsanqallapa' nir.
6Chaynu katinmi runaqa warminwanqa
manana ishkaynachu. Ashwanmi uk
kwirpulana kayanqallapa. Chaymi
nishaykillapa: Uk runa warminwan uk
kwirpulana kananpaq Dyus nishanray-
kumi mana mayqanpis, paykunaqa
dijanakunqa niyta puytinchu nir.
7Chaymanta chay fariseo runakunaqa
qashan kaynu niranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqta Moisés
mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa
warminta dijanarqashi, karguyjun-
kunapi kartata rurar warminta qurqashi
chiqanchakayta puytin nir.
8Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Qamkuna kusala kuchi mana
intrakaq kashaykillaparaykumi
Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis
mantakuran. Piru Tayta Dyusqami
unaymanta-pacha runata warminwan
pullacharqa mana imalapaqpis
dijanakunanpaqqa munaranchu. 9Piru
nuqaqami nishaykillapa: Uk runa,
warmin mana mayqanwan punusha ima
katin yanqallamanta dijar, ukwan
kasararqami kusala saqrata uchakuyan
nir.[w]
10Chaynu nitinmi, chay yaĉhakuqnin-
kunaqa kaynu niran:
—Chaynu katinqa, manami allinchu
mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.
11Jesusqa paykunata niran:
—Tukuylaqa manami mana warmiy-
jun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi
chay mayqantaĉhi Tayta Dyus mana

w 19.9 Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: "Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan" nir.

warmiyjun kananpaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa.
12Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa
mana warmiyjunchu maydiyapis
kananpaq nasinllapa. Nataq wakin
runakunataqami ama warmikunanpaq
runa masinkuna kaparanllapa. Nataq
wakinkuna-shuypaqa mana warmikun-
llapachu kusala mas shumaqta Tayta
Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay
nishayta mayqannikillapapis intraka-
narqa imanupis intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13Chaymantami Jesusmanqa wamra-
kunata apamuranllapa, pay makinta
ananman ĉhurar bindisinanpaq. Piru
yaĉhakuqninkunaqami chay wamra-
kunata apamuqkunataqa anyaran.
14Chaymi Jesusqa kaynu niran paykuna-
taqa:
"¡Ama arkarchu, dijay nuqaman
shamunqa wamritukunaqa! Chaqa
syilumanta kaq mantakuyashanqami
kay wamritukuna yupay kaqkunala-
paq".
15Chaynu nir, makinkunata chay
wamrakunapa ananman ĉhurar
bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan parlaran
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16Chaymantami uk musulla runa
shamur Jesusta kaynu nir tapuran:
—[Kusa allinla] yaĉhachikuq
Taytituy, ¿ima allin kaqlatataq
rurayman, tukuy tyimpupaqna
kawsanaypaqqa? nir.
17Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq tapumanki allin
kaqpaqqa?[x] Allinla kaqqami kan ukla.
Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy
tyimpupaqna kawsayta munarqami,
Dyus mantakushankunata kasur kawsay
nir.
18Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa
qashan tapuran:
—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.
Chaymi Jesusqa kaynu niran:
—Ama wanuchikuychu; ama uk uk
warmiwan kaychu; ama suwakuychu;
ama uknikipaq llullakur rimaychu;
19taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynu-
lla ukkunata llakipay, imanutaq qampa
kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.
20Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:
—Tukuy chaykunataqami
[takshaymanta-pacha] rurashana kani.
¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.
21Jesusqa niran:
—Kusa mas allin kayta munarqa, rir
tukuy imayki kaqta rantikur, qillayniki-
taqa mana imayjun kaqkunata quy.
Chaynuqami unaq syilupiqa mana
tukukaq imaykitana tarikunki. Piru
chay nishushayta rurarnaqami,
shamutki nuqawanna rishun nir.
22Chayta uyarmi, chay musuqa
kusalata llakir riran. Chaqa kusala
imayjun-ari karan. 23Chaymi Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala
imayjun kaqkuna, syilumanta kaq
mantakuyashanman yaykunanpaqqa.
24Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis
kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashan-
man dasla yaykunanmantaqami, ashwan
uk kamillu dasla pasayta puytinman uk
awjapa uĉhkitunta, nir.
25Chaynu nitin uyaparmi yaĉhakuq-
ninkunaqa kusata yarpupakur kaynu
niranllapa:
—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta
puytiyanqa? nir.

---

x 19.17 Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: "¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?" nir.

26Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata
chapar kaynu niran:
—Runakunapaqqami kayqa mana
ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami
tukuy imapis ruraypaq nir.
27Chaynu nitinqa, Pedruqa niran:
—Nuqakunamaqami tukuy imayllapa-
kunata dijashana, qamwanna
purinillapa. Chaynu kashayllaparay-
kuqa, ¿imatataq aypayashaqllapaqa?
nir.
28Jesusqa niran paykunataqa:
—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya
nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala
shumaq mantakuyniypi mantakuq
qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa
mantakunaykillapapi tar pullay mantakun-
killapa. Chaynami qamkunana Israelpa
chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta
mana allinta rurasha katinmapis allita rikar
yaĉhankillapa. 29Chayraykumi chay
tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu
ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta,
mamanta, manaqa [warminta,] wamran-
kunata, ĉhakrankunata dijar nuqa
munashayta ruraqkunaqa, chay dijashan-
mantaqa syin kuti mas imanllapakunata
aypanqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq-
nami kawsanqallapa. 30Piru kanan
tyimpukunapi achka runakuna kusana
kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana
imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla kanan
tyimpukuna achka mana kwintachaypaq
kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa
nishapaqna riqsikanqallapa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

20 1Jesusqami niranpis:
"Syilumanta kaqpa mantakuynin-
qami imanutaq uk ĉhakrapa amunmaqa
timpranula lluqshiran rikaq trabajadur-
kunata, ĉhakranman rir trabajananpaq
chay yupay. 2Chaymi, chay ĉhakrapa
amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar
kaĉharan ĉhakranpi trabajatinllapa uk diya
intirupaq pagrananpaq.
3"Chaymanta qashan unakaqna
lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana
imatapis rurar taqkunata. 4Chaynu
rikarmi paykunataqa niran: 'Riyllapa
qamkunapis ĉhakrayman trabajaq.
Nuqami imanu trabajashaykillapanulla
pagrashaykillapa' nir. Chaymi paykuna-
pis riranllapana.
5"Chaymanta qashalan chay ĉhakrapa
amunqa lluqshiran a las dusi yupay,
chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin
runakunata tarirpis chaynullata niran
paykunatapis.
6"Qashan tardikaqna chay plasalla-
man lluqshirqa, qashan runakunata
tariran. Chaymi chay tarishankunatapis
niran: '¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa
tukuy unaq mana trabajarqa tashayki-
llapa?' nir. 7Paykunaqa niranllapa:
'Manamiri mayqanpis rugamashallapa-
chu trabajanayllapapaqqa' nir. Chaymi
chay ĉhakrapa amunqa paykunatapis
niran: 'Riyllapa qamkunapis ĉhakray-
man trabajaq. [Nuqami imanu trabaja-
shaykillapanulla pagrashaykillapa]' nir.
8"Chaymanta amsatinna-shuypaqa,
ĉhakrapa amunqa kaynu niran chay
trabajachikuqnintaqa: 'Qayamur
trabajaqninchikkunataqa pagrayna. Piru
chay ikita trabajaq qallarishakunata
pagraq qallarir, tukchinki chay
naypaqta trabajaq qallarishakunawan'
nir.
9"Chaymi, chay tardilana trabajaq
qallarishakunaqa ĉharanllapa naypaqta
pagrakaqqa. Piru tukuy unaq trabajasha
yupaymi pagrakaranllapa. 10Chaymantami
chay naypaqta trabajaq qallarisha
chaykunata pagrananpaq qayatinqa,
paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkuna-
taqami masta pagramayashunllapa nir. Piru
paykunatapismi chay uk diyata
trabajashannulla pagraranllapa. 11Chaynu

pagrakashana karqami kusalata piñakur,
chay ĉhakrapa amuntaqa juraparanllapa,
12kaynu nir: ‘Kay ikita ĉhamuqkunaqami
uk ratulatana trabajashallapa. Nataq
nuqakunamaqami tukuy unaq kusala
rupaypi ima shachinakur trabajasha
kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa
chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana
allinchu’ nir.
13“Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay
ĉhakrapa amunqa kaynu niran chay
rimapakuqkunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy,
ima mana allintataq qamwanqa rurasha
kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkillapa
chaynuta pagrashunayllapapaq parlaran-
chikllapa? 14Kaypimi trabajashaykipaq
qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna. Ma
willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha
kani, chay ikita trabajaq ĉhamushakunata
qamwan chayllata pagrarqa? 15Chaqa
nuqapa qillayniywanqami munashayta
rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu
kashayrayku, chay wakinkunata qamwan
chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’
nir”.
16Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan
ikilapi kaqkunaqami naypaqpina
kanqallapa. Nataq chay kanan naypaq-
llapi kaqkuna-shuypaqa maydiyaqa
ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla
kusala achkami qayakasha kanqallapa.
Piru aykalami akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17Jesusqami Jerusalén pwibluman
riyarqa yaĉhakuqninkunata, uklawman
qayar kaynu niran paykunataqa:
18“Qamkuna rikayashaykillapanumi
kananqa riyanchikllapana Jerusalén
pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta
Shamuq Runataqa qukunqallapa,
kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna-
man ima. Chaymi ashwan paykunaqa
wanuchinanllapapaq nir mantakunqallapa.
19Chaynullami mana Israel runakunaman
qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata
burlakar wipyar ima kruspi klabar
wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamanta-
qami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran
(Mr 10.35-45)

20Chaymantaqami Zebedeupa warmin,
wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan
rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurí-
kur, wamranta llakipananpaq mañakuran.
21Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay
warmitaqa:
—¿Imatataq munayanki? nir.
Payqami niran:
—Chay kusala shumaq mantakuyni-
kipi mantakurqami, qam nitki, uk
wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa.
Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw
qichqaykipi tanqa nir.
22Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:
—Manami qamkunaqa imata mañaku-
yankillapa nirmapis yaĉhankillapachu.
Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq
yakuta upyaq yupaymi qischakar
wanuyashaq,[y] chaynu qischakaytachu
puytiyankillapa kanqa? nir.
Chaymi paykunaqa niran:
—Arí Taytituy nir.
23Chaymi Jesusqa qashan niran:
—Chiqaptami qamkunapis kusalata
qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla.
Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa
chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapa-
paqqami, mana nuqaqa yaĉhanichu.

---

y 20.22 Castellanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay
munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.
24Piru chay wakin dyis kaq yaĉhakuq-
ninkunaqami chaynu nir mañakuqta
uyaparqa, chay ishkaykunawanqa
piñakuranllapa. 25Chaymi Jesusqa
paykunata qayamur niran:
"Qamkuna yaĉhashaykillapanu, kay
pachapi mantakuqkunaqami, chay
pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna
munashanlata rurachin. Chaynu katinmi
ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha
kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima
kawsanllapa. 26Piru qamkunapiqami ama
chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay
qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa
nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar
wakinnikillapata yanapankimanllapa.
27Chaynulla qamkunamanta uknikillapa
kusa mas kayta munarqa, ukkunapa
sirbiqninna kayllapa. 28Imanuĉhi
Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana
payta sirbinanllapapaqchu shamusha.
Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis.
Chaynami ashwan payqa kusala achka
runakuna tukuy tyimpupaqna wanunan-
llapapaqna kaqkunata washar tukuy
tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha".

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

29Chaymantami Jesús, Jericó pwiblu-
manta yaĉhakuqninkunawan lluqshir
ritinmi, kusala achka runakuna ikinta
riranllapa. 30Chaynu riyatinllapami nan
qichqalanpi ishkay syigu runakuna
tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta
uyaparqa, kaynu nir qayĉhakuranllapa:
—¡Taytituy, Davidpa ayllun,[z] llakipa-
mastuyllapari! nir.
31Chaynu nitinllapami, runakunaqa
anyaranllapa upallananllapapaq. Piru
paykunaqami llallin kaynu nir qayĉha-
kuranllapa:
—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipa-
mastuyllapari! nir.
32Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay
syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:
—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta
munayankillapa? nir.
33Paykunaqami niranllapa:
—Taytituy, nawiyllapa rikakunantami
munanillapa nir.
34Chaymi Jesusqa paykunapaq
kusalata llakir, nawinllapataqa kamar
chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan
chay runakunaqa allinna, Jesuspa
pullan riranllapa.

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 1Jesusqami yaĉhakuqninkuna-
wan Jerusalén pwibluman riyar,
yaqqa ĉhayarnaqa, Betfagé pwibluman
ĉharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami
chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi
karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa
ishkay yaĉhakuqninkunata qayar,
2kaynu nir kaĉharan:
"Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu
chayman. Chayman ĉharqami uk burra
wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi
kaĉhar apamunkillapa ishkantinta. 3Piru
mayqan imallata willashutinllapaqa
ninkillapa: 'Taytitunchikmi ministiyan,
daskaqlami kaĉhamunqa' nir".
4Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin
nisha kayaq chaynulla kumplikanqa.
Chaqa kaynumi nisha kayaq:
5 "Jerusalén pwiblumanta runakunata
niyllapa:
'Chapayllapa, chaytami shamuyan
mantakuqnikillapa.

---

z 20.30 Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Payqami shamuyan mana kwinta-
chaypaqla yupay,
uk burrupa wawitunpa anan
tasha' nir".
6Chaynu nitinqami, chay ishkay
yaĉhakuqninkunaqa rir Jesús nishannu-
lla rurananllapa. 7Chaymi burrataqa
wawantinta aparanllapa. Chaymi
raĉhpakunata ananman ĉhuratinllapa
Jesusqa taranna. 8Piru chaypiqami
karan kusala achka runakuna. Chaymi
Jesús riyashanlawmanqa wakinqa
raĉhpanllapata ĉhukiranllapa. Nataq
wakin-shuypaqami qirupa raprankunata
kuchumur ĉhukiranllapa, chaypa
ananlata Jesusqa pasananpaq. 9Chaymi
ashwan naypaqta ikita riqkunamapis
kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:
"¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami
kanqa Davidpa ayllunmanta
gubyirnunchik,
Taytanchik Dyuspa shutinpi
shamuqqa!
Chaymi ashwan unaq syilupipis
kusa alabakashana kanqa" nir.
10Chaymanta Jesús, Jerusalén pwiblu-
man yaykutinqa, tukuyla chay pwiblu-
manta kaq runakuna kusalata laqyaran-
llapa. Chaymi achka runakuna kaynu
nir tapunakuyaqllapa:
—¿Mayqantaq kayqa? nir.
11Wakinkunaqami niyaqllapa:
—Nazaret pwiblu Galileapa lugarnin-
manta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta aduranannllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12Chaymantami Jesusqa, Dyusta
aduranannllapa wasiman yaykur tariran
rantikuqkunata, rantiqkunata ima. Chaymi
limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay
uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa
misanta, chaynulla palumata rantikuq-
kunapa misanmatapis limpu tikrar
itakuran. 13Chaymi chay runakunataqa
kaynu niran:
"Dyus nitin iskribikashakunapiqami
nin: 'Wasiyqami nuqaman mañakunan-
llapalapaq wasi shutinqa' nir. Piru
qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhay-
ninpaqna tikrashaykillapa" nir.
14Chaymantami Dyusta aduranannllapa
wasillapi Jesusmanqa qimikaranllapa
syigukuna, kujukuna ima. Piru
Jesusqami paykunataqa allicharan.
15Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa.
Chaynullami uyaparanllapapis wamritu-
kuna Dyusta aduranannllapa wasipi
kaynu nir laqyaqllapata "¡Biba biba
Davidpa ayllun!" niqta.[a] Chaymi
kusalata piñakur, 16Jesustaqa kaynu
niranllapa:
—¿Uyapankichu chay wamrakuna
rimayashantaqa? nir.
Jesusqami niran:
—Arí, uyapayanimi. Piru ¿manachu
liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin
iskribikashakunapi kaykunapaq
nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:
'Taksha wamritukuna,
chaynulla ñuñuq wamritukunamapis
kusa shumaqta alabamayanqallapa'
nir.
17Chaynu nirnaqami paykunata chaypi
dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman.
Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran
(Mr 11.12-14, 20-26)

18Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén
pwibluman qashan riyarmi Jesusqa

---

a 21.15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

mallaqnaran. 19Piru chay nan
qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta.
Chaymi puquyninta maskaq rirqa
yuranlata tariran. Chayraykumi, chay
igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami
kaymantaqa puqunkinachu!” nir.
Chaynu nitinmi chay kutilla, igus
qiruqa chakiranna. 20Chaynu chay igus
qiru chakishata rikarmi, Jesuspa
yaĉhakuqninkunaqa kusa dispantaka-
shalla kaynu nir tapuranllapa:
—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das
chay kutillaqa chakiran? nir.
21-22Jesusqami kaynu niran paykuna-
taqa:
—Chiqaptami nishaykillapa:
Qamkuna imata ruranaykillapapaq kar
Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama
ukmanta yarpurchu mañakutkillapa-
qami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi
ashwan chay igus qiruta imanu
rurashaymanmatapis masta rurayta
puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta
Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaqata
‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’
nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23Chaymantami Jesusqa Dyusta
aduranannllapa wasiman yaykur
yaĉhachikuq qallariran. Chaynu
yaĉhachikuyatinmi, kurakunapa
mantaqninkuna, Israel pwiblupa ruku
mantakuqninkuna ima qimikar,
Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:
—¿Mayqan mantashutintaq tukuy
chaykunata rurankiqa? nir.
24-25Chaymi, Jesusqa paykunata niran:
—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqan-
taq Shutichikuq Juantaqa kaĉhamuran
shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu
kaĉhamuran manaqachu runakunala?
Qamkuna chay tapushushayta willamat-
killapami, nuqapis willashaykillapa
mayqan mantamatinmi kayta rurani
nirmapis.
Chaynu nitinmi, paynin paynin
willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “
‘Dyusmi kaĉhamuran’ niytaqa manami
puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu
nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana
kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.
26Chaynulla, manami puytinchikllapa-
chu ‘Runakunalami kaĉhamuran’
niytapis, runakunata manchashanchik-
llaparayku. Chaqa tukuylami kriyinllapa
‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir”.
27Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa
niranllapa:
—Manami yaĉhanillapachu nir.
Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:
—Chayqa nuqapis manami willashay-
killapachu, mayqan mantamatinmi
tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran ishkay wamrakunawan

28Chaynullami Jesusqa chay
mantakuq runakunataqa tapuranpis:
—¿Imatataq yarpunkillapa
qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa
ishkay wamrayjun. Chaymi uk wamran-
taqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata
tarpushanchik ĉhakranchikman
trabajaq’ nir. 29Piru wamranqami kaynu
niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayani-
chu!’ nir. Chaymanta, chay wamraqa
manami allintachu tukuyani taytayta
mana kasurqa nir kwintata qukar,
ashwan riran trabajaqqa. 30Chaymanta
qashan taytanqa riran uknin wamranta
willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamra-
qami niran: ‘Arí, taytituy rishaq’ nir.
Piru chaynu nirmapismi mana riranchu.
31Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantin-
mantaqa mayqannintaq taytan munaya-
shantaqa rurasha kanqa?
Paykunaqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.
Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:
—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykunqallapa nir.
32 Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaĉhachikutinqami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 "¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami ĉhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quĉhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay ĉhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay ĉhakranta arrintar riran largu mayta.
34 "Chaymanta kusicha tyimpu ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa amunqa kaĉhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. 35 Piru ashwan chay ĉhakrapi kaqkunaqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima. 36 Chaymantami chay ĉhakrapa amunqa chay punta kaĉhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaĉhamuran. Piru chay ĉhakrapi kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.
37 "Chaymanta tukukananta-shuypaqami wamrantana kaĉhamuran, kaynuta yarpur: 'Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa' nir. 38 Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: 'Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!' nir. 39 Chaynu nirmi aypar chay ĉhakramanta urqumur wanuchiranllapa".
40 Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:
—¿Chay ĉhakrapa amun shamurqa, chay ĉhakrapi kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?
41 Paykunaqa niranllapa:
—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchiyanqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpu ĉhamutinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.
42 Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:
—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

'Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.
Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.
Chaymi ashwan paylata alabashunllapa' nir.

43Chayraykumi nishaykillapa:
Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta
yupay nuqata disprisyamashaykillapa-
rayku Dyus mantakuyashanmanqa
mana yaykunkillapachu. Ashwanmi
chay mayqanĉhi Dyus munashannulla
uk puquq yupay rurayan chaykunami
tukuy tyimpupaq kawsaqqa rinqallapa
nir. 44Chaymi nini, chay rumipa
ananman mayqanpis rataqqa, limpu
limpu llampunqa. Nataq, runapa
ananman rumi ratar-shuypaqa, limpu
limpu pulbupaq tikranqa nir.
45Chaynu nir Jesús kumparasyunta
parlakutin, chay kurakunapa mantakuq-
ninkuna, fariseo runakuna ima
uyaparqa, kwintata qukaranllapa
paykunapaq rimayan nir. 46Chaymi
Jesusta aypar wanuchiyta yarpurllapa-
mapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy
runakunami kriyiranllapa Jesusqa,
Dyuspa uk rimaqnin nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan
(Lc 14.15-24)

22 1Jesusqami qashan kumparas-
yunkunawan willaq qallariran.
Chaymi kaynu niran:
2"Syilumanta kaqpa mantakuyninqami,
imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata
ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu.
3Chaymi chay fyistaman shamunanllapa-
paq sirbikuqninkunata kaĉhakuran
qayamunanllapapaq chay kunachikasha
kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha
kaqkunaqami mana rinaranllapachu.
4Chaymanta qashan kaĉharan uk sirbikuq-
ninkunatana chay kunachikashakunataqa
kaynu ninanllapapaq: 'Mikuykunatami
kamakachishana kani. Kaĉhakutiymi
kusala gurdulla animalkunata wanuchir
kusala shumaqta kamkachishallapana.
Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman
shamunaykillapapaqqa' nir.
5"Piru chaynu nitinllapamapismi chay
kunachikasha kaqkunaqa mana
shamunaranllapachu. Chaymi ashwan
paykunamanta ukninqa ĉhakrankunata
rikaq riranllapa. Nataq
ukkuna-shuypaqa riran nigusyunkuna-
man. 6Piru ukkuna-shuypaqami chay
mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar
qischaranllapa wanuchinanllapakaman.
7"Chaymi chay mantakuqqa kusalata
piñakur suldadunkunata kaĉhatin
wanuchiranllapa chay kunachikasha
kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla
pwiblunllapata rupachinanpaq ima
kaĉhakuran chay mantakuqqa.
8Chaymantami chay mantakuqqa
sirbikuqninkunata kaynu niran:
'Tukuymi listuna kidamyintupaqqa. Piru
chay kunachisha karay chaykunaqami
manana allinnachu shamunanpaqqa.
9Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa
chay waqta kallikunaman. Chaynami
chaypi tukuy tarishaykillapata
kunachiyllapa shamunanllapapaq kay
kidamyintumanqa' nir.
10"Chaymi chay sirbiqninkunaqa
lluqshiranllapa kallikunaman. Chaypimi
tukuy allin, mana allin yarpuyniyjun
kaqkunata tarishantaqa kunachiran.
Chaynumi chay mantakuqpa
wasinmanqa kusala achka runakunata
untachiranllapa.
11"Chaymanta chay mantakuqqa
kunachishankunata rikaq wasinman
yaykurqa, uk runata rikaran chay
fyistapaq mana shumaq mudakur
kamakashatachu. 12Chaymi kaynu
niran: 'Taytituy, waknu mana shumaq
kamakasha karqa ¿imanutaq yaykamu-
shayki kay fyistapi kanaykipaqqa?' nir.
"Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa
mana imatapis niranchu. 13Chaymantami
mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa
kaynu niran: 'Wak runataqa makinta,
ĉhakinta watar, waqta tutaparaqllamanna

itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana
agwantaypaqta qischakar qayĉhakushan-
rayku kirunmatapis richyachinqa' nir.
14"Chaynu nirqami intrachimanchikllapa,
Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun.
Piru payqami aykalata akran nir".

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15Chaymantami, chay fariseo
runakunaqa rir paykunapura kusalata
parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana
allinta rimachir chaylapaqna uchacha-
nanllapapaq. 16Chaymi chay fariseo
runakunaqa wakinninta, chaynulla chay
gubyirnu Herodespa wakinninwan
pullata kaĉharanllapa Jesusta kaynu
ninanllapapaq:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami
qamqa Dyus munashannulla chiqapta
rimar yaĉhachikunkimapis. Chaynullami
runakuna ima nitinpis qamqa mana
kwintacharchu yaĉhachikunki. Chaqa
qamqami mana runakunawan allinpi
kanaykipaqchu yaĉhachikunkimapis.
17Chaymi qam yarpushaykinulla willamay-
llapa: ¿Allinchu kanqa impwistuta chay
Roma pwiblupi mantakuq Cesarta,
pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.
18Chaynu nitinllapami Jesusqa
kwintata qukaran, mana allinta paypaq
yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa
nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:
—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi
runakuna ¿imapaqtaq mana allinta
rimachir uchachamanayankillapa?
19Rikachimayllapa chay impwistuta
pagrakunaykillapa qillayta nir.
Chaynu nitinmi apamuranllapa uk
qillay dinaryu shutiqta. 20Chayna
Jesusqa paykunata tapuran:
—¿Mayqanpa ritratuntaq kay
qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay
qillaypiqa iskribikasha? nir.
21Paykunaqa niranllapa:
—Mantakuq Cesarpa nir.
Chaymi Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa
kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq
Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta
quyllapa nir.
22Chaynu nitin, uyaparllapami kusa
dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi
ashwan Jesusta chaypi dijar
riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23Chay diyallami, wakin saduceo
runakuna riranllapa Jesusta rikaq.
Chaqa chay saduceo runakunaqami
niqllapa: "Manashi wanuqkunaqa
qashanqa kawsamunllapachu" nir.
Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima
ninqashi nir kaynu tapuranllapa:
24—Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi
kaynu nir mantakuran: 'Mayqan
warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun
kar wanutinqa, chay wanushapa
ukninnashi kasarayanqa chay byuda
warmiwanqa. Chayna chay wanusha
ukninpaqqa wamrayjun kananpaq' nir.
25"Chaynu katinmi tapushaykillapa:
Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa.
Kulakanllapami, warmikur manaraq
wamrayjun kayar wanuran. Chaynu
mana wamrayjun kashanraykumi chay
ishkay kaq ukninna kasararan. 26Chay-
nullami chay ishkay kaqta, kimsa kaqta
pasaran, chay syiti kaq ukninllapa
kasarar wanunankaman. 27Chay-
mantami chay warmipis wanuranna.
28"Chayna chiqapta wanushakuna
kawsamuyatinqa, ¿mayqanninpa
warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa
tukuynin-ari kasarasha karan chay
warmillawan".
29Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Qamkunaqami limpu pantasha
puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashan-

paq, chaynulla paypa pudirninpaq mana
intrakashaykillaparayku. 30Chaqa maydiya
chay wanushakuna kawsamurqami,
manana kasaranqallapanachu, chaynulla
manana kasarachikunqallapalamapischu.
Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa
angelninkunamaqa mana kasaranllapachu
chaynuna kawsanqallapa. 31Nataq chay
wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa,
¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus
paylla kaynu nitin iskribikashantaqa?
Chaqa kaynumi niq: 32‘Nuqaqami
Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin
kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa
mana wanushakunapa Dyusninchu,
ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla.
Chaynu nirqami intrachimanchik,
paypaqqami tukuy wanusha kaqkunamapis
kawsayanllapa nir.
33Chaynu nir Jesús yaĉhachitinmi,
chay runakuna uyakurqa kusa dispanta-
kashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mr 12.28-34)

34Chaymantami chay fariseo
runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo
runakunata willar uyarachisha nir
yaĉharmi, tantakaranllapa. 35Piru paykuna-
manta ukqami Moisés mantakushanta
kusata yaĉhar yaĉhachikuq karan. Chaymi
Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:
36—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿Dyus
nitin Moisés mantakushanmantaqa
mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.
37Jesusqa niran:
—‘Taytayki Dyusta munay tukuy
shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuyniki-
wan’ nir. 38Kaymi chay puntapi kaq
kusa mas allin mantakuyqa. 39Piru
kanmi ukpis chay punta chay yupay
kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami
kaynu nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq,
imanutaq qampa kwirpuykillapaq
llakinki chaynulla’ nir. 40Chaymi
nishaykipis: Kay ishkay mantakuy-
kunata karanta rurarqami, Dyus tukuy
mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41Piru chay fariseo runakuna chaypi
tantakasha katinllaparaqmi, 42Jesusqa
kaynu tapuran:
—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa
Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa
ayllunmantataq kanqa? nir.
Chaymi niranllapa:
—Davidpa ayllunmantami nir.
43Chaymantami Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq
Davidqa, ‘Amituy’ niran Cristupaqqa,
Dyuspa Ispiritun yanapatinqa? Chaqa
Davidqari kaynu niran:
44 ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu
niran:
Tay allilaw qichqaypi,
maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranayka-
man nir’.
45Mabir willamayllapa: Davidpa
ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun
katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’
niran?
46Chaynu nitinmi mana mayqanninpis
imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi
chaymanta-pachaqa, manana imata
tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 1Chaymanta Jesusqa chaypi kaq
runakunata, yaĉhakuqninkunata
ima kaynu niran:
2“Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo
runakunaqami kaynu yarpunllapa:
‘Nuqanchikkunaqami Moisés mantaku-

shanta kusa allita intrakashanchikllapa-
rayku, yaĉhachikur mantakunchikllapa
kumplinanllapapaq' nir. 3Chayraykumi,
paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa.
Piru amami chay paykuna rurayashan-
taqa rurankillapachu. Chaqa paykuna-
qami chaynu yaĉhachikuyarmapis,
ashwan uktana rurasha rikarinllapa.
4Chaynumiri ashwan paykunaqa uk
kusala llashaq kargata aprichiq yupay
runa masinkunata imata ruranapaq nir
mantanllapa. Piru chay niyashanllapa-
taqa mana pitilamatapis kumplinan-
paqqa yarpunllapalamapischu.
5"Chaymi paykunaqa imata
rurarllapapis runakuna rikananllapala-
paq ruranllapa. Chaynullami allita
Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus
nishankunata taksha papilsitukunapi
iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima
ĉhurar purinllapa. Chaynullami Dyus
mantakushankunapi kusata yarpur
kawsanllapa ninanllapapaqpismi
mudananllapa manyanpipis kusala atun
shulyakunata ĉhurakunllapapis.
6Chaymi, chay tantakananllapa
wasikunapi, manaqa mikunanpaq
apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir
chay kusala shumaq samanakunapi
samachinanllapata munanllapa.
7Chaynullami plasakunapimapis kusala
shumaqta saludar, 'Yaĉhaq yaĉhachikuq'
ninanllapata munanllapa.
8"Piru qamkuna-shuypaqa manami
wakinkuna 'Yaĉhaq yaĉhachikuq'
nishunanllapataraqqa ministinkillapa-
chu. Chaqa qamkunaqami uk ayllula-
manta kaq yupay tukuynikillapa chaylla
kankillapa. Nataq uklami kan yaĉhaq
yaĉhachishuqnikillapaqa. 9Chaynullami
kay pachapiqa ama mayqantapis,
'Taytay' ninkillapachu. Chaqa unaq
syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa.
10Amami 'Kusa intrachikuq tayta'
nishunanllapataqa munankillapachu.
Chaqa uklami kan intrachishuqniki-
llapaqa. Payqami Dyuspa Akrashan
Cristun. 11Chayraykumi qamkunamanta
wakinkuna kusa masta yaĉhaq kaqqa,
ashwan wakinkunatana sirbinqa.
12Chaqa mayqanpis pay yarpuyninlla-
manta 'Kusana kani' niqkunataqami
Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu.
Nataq mayqanpis kusa karmapis mana
kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa
nishapaqna Dyusqa riqsinqa".
13Jesusqami kaynu niranpis:
"¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo
runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa
kasuq tukuq kuchi runakunala
kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna
syilumanta kaqpaq allita intrakar
washakananllapataqa mana munanki-
llapachu. Chaynulla qamkunapismi
mana munashaykillaparayku mana
washakankillapachu. Chaymi ashwan
wakinkuna intrakar ima washakanan-
llapapaqmapis mana dijankillapachu.
[14"¡Akaw Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta
yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala
kankillapa! Chaymi chay wakcha
warmikunata kitankillapa wasinkunata
ima. Piru allin runa nishunanllapapaq-
qami kusala unayta Dyusman mañakuq
yupay tukunkillapa. Chayraykumi
kusala manchaypaqtana kastigakanki-
llapa.]
15"¡Akaw Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta
yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala
kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa
tukuy pachata ima rinkillapa uk runalla-
taqa qamkuna yupay kananllapapaq
yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan
runatapis qamkuna yupay kananpaq
kriyichirqami, qamkunamanta ishkay

kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

16“¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaĉhachikunkillapa: ‘Mayqan imata ruranapaq nir Dyusta aduranallapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta aduranallapa wasipi uru kaqpaq rimar imata ruranapaq jurar mana rurar-shuypaqashi uchakuyan’ nir. 17¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta aduranallapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta aduranallapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

18“Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata ruranapaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata ruranapaqpis arnikuyan’ nir. 19¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpi kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan? 20Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan. 21Chaynulla mayqanpis Dyusta aduranallapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. 22Chaymi syilupaq rimar juraq-shuypaqa, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

23“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinapaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

24“¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaĉhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukankillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa.[b]

25-26“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaruĉhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk

b 23.24 Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuypaqa ruranllapa nir.

platumataqa waqtanlawlata pichashaqa,
rurinqa tiqtilla kidan, chaynu
kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata
manaqa uk platuta rurintinta pichasha-
qami, intirulana kusa chiqap shumaq
kidan.
27-28"¡Akaw Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta
yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala
kankillapa! Chaqa chaynu karmi
qamkunaqa kusala bwinu, karanlata
imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru
chiqaptaqami mana chaynuchu
kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqta
chaynu tukuqkuna, kusala mana
allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi
qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa
waqtanlawta yuraqta pintatinllapamaqa
kusala shumaq. Piru rurinpiqami
tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan,
chay yupaymi qamkunapis kankillapa.
29"¡Akaw Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla
fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta
yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala
kankillapa! Chaqa chaynu karmi
qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna
pampakashankunata kusa shumaq
wasikunata yupay kamakachinkillapa,
kusala allin kashanrayku. 30Chaynu-
llami ninkillapapis: 'Nuqanchikkuna
unay rukunchikkunapa pullan kawsasha
karqa, Dyuspa rimaqninkunata
wanuchinanllapapaqqa manami
dijanallapatachu' nir. 31Piru chaynu
unay rukunchikkuna nirqami, qamkuna-
lla niyankillapa: 'Dyuspa unay
rimaqninkunata wanuchiqkunapa
ayllun kanchikllapa' nir. 32¡Chaynu
karqa, unay rukuykillapakuna imata
ruraq qallarishanllapataqa rurar
tukchiyllapari!
33-34"Chay rukuykikuna qallarishanta
rurar tukchinaykillapapaqqami nuqaqa
kaĉhamushaq Dyuspa rimaqninkunata,
kusa yaĉhaq intrakaqkunata, yaĉhachikuq-
kunata ima. Chaymi qamkunaqa
wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi
klabankillapa ima. Nataq
wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima
tantakananllapa wasikunapi.
Wakinta-shuypaqa pwiblun pwiblun ikinpi
purinkillapa qischanaykillaparayku.
Chaynu karmi ¡largu kurukuna, largu
kurupa ayllunkuna kankillapa! ¿Imanuna
washakankillapa chay tukuy tyimpu
kastigakanaykillapamantaqa? 35Chayray-
kumi qamkunapaqqa tukuyla mana
allinkunata rurashaykillaparaykuqa kusala
manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa
allin runa Abel shutiqta
wanuchishaykillapamanta-pacha
Berequiaspa wamran Zacariaskaman.
Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa
rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta
aduranannllapa wasipa, altarninpa
naypanpi. 36Chaymi nishaykillapa: Chaynu
chay kusala allin runakuna wanushanray-
kuqami, kanan tyimpu kawsaq runakuna-
paqna kastiguqa kanqa nir.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran
(Lc 13.34-35)

37"¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta
runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami
wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus
kaĉhamushan yaĉhachishuqkunatapis
rumillawan sitar wanuchinkillapa.
Kwichkaraq tantashuyllapata munaray,
imanutaq uk pishqumaqa wawitunta
tantala uqllakun chaynu. Piru manami
munashaykillapachu. 38Chaqa
rikayllapari, qamkunalanami kidanki-
llapa. 39Chaymi nishaykillapa:
Mananami rikamankillapanachu
qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu
ĉhamunankaman:
'¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa
shutinpi shamuqtaqa!' nir".

Jesusmi Dyusta aduranannllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 [1]Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta aduranannllapa wasimanta lluqshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaĉhakuqninkuna payman qimikar, Dyusta aduranannllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayaranllapa. [2]Piru Jesusqami niran:

"Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqaptami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir".

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

[3]Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapuranllapa:

—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunqa nirqa?

[4]Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. [5]Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, 'Dyuspa Akrashan Cristunmi kani' nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa. [6]Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. [7]Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi. [8]Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

[9]"Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyla kay pachapi ĉhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. [10]Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan ĉhiqninakur ima paykunapura ukninpaqmapis mana allinta rimapanakunqallapa. [11]Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. [12]Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyla mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu. [13]Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla shachinakuqkunalami washakanqallapa. [14]Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaĉhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa ĉhamunqa.

[15]"Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: 'Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta aduranannllapa wasipa Kusala Santu Lugarman' nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa.[c] [16]Chaymi chay Judea lugarpi

---

c 24.15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa.
17Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis,
amami ishkimunqachu, imanta lluqshichi-
nanpaq nirqa. 18Chaynulla, mayqan
ĉhakranpi karqa amami wasinman
rinqachu raĉhpanta apananpaq nirqa.
19¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna
ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun
kaqkunaqa imananqallaparaq! 20Chaymi
ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman
alliplata mañakuyllapa, chay alsakanayki-
paq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa
samana diyapichu kananpaq nir. 21Chaqa,
chay diyaqami kusala saqra manchaypaq
qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami
pacha rurakashanmanta-pacha mana
kashachu. Chaynulla mananami kanqana-
pischu chaynu qischakayqa maydiyapis.
22Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna
achka tyimputa kanqa nitinqami, mana
mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi
Taytay Dyusqa chay akrashan kaq
wamrankunapaq llakir washananrayku,
mana kusala achka tyimputachu kanqa
niyanqa.

23"Piru imanupi mayqan kaynu
nishunmanllapa: 'Rikayllapa kaypimi
Dyuspa Akrashan Cristunqa', manaqa
'Rikayllapa chaypi' nishutinllapaqa,
amami kriyinkillapachu. 24Chaqa
Dyuspa Akrashan Cristun yupay
tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay
rimaqninkuna yupay tukuqkunami
rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa
mana ruraypaq imakunata, milagru-
kunata ima kusalata ruranqallapa.
Chaynumi ashwan kusala achka
runakunata ingañanqallapa. Chaynu-
llami chay kriyiqkunamatapis imanulla-
pis ingañayta kamanqallapa. 25Piru
qamkuna ama ingañakanaykillapapaq-
qami willashunillapana. 26Chayraykumi
mayqan 'Rikayllapa wak chunllaq
lugarpi washakuqqa' nishutinllapaqa,
ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa
'Rikayllapa kaypimi pakakusha
washakuqqa' nishutinllapapis, amami
pitilamatapis kriyinkillapachu. 27Chaqa
Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamur-
qami, kusa shutilla shamunqa, imanuĉhi
rilampamaqa uklawmanta uklawkaman
intirula llipyalla achkirachikun chaynu.
28Allitami nishaykillapa: Maypiĉhi
kusala achka shinkukuna tantakaqta
rikarqami ninkillapa, ima wanusha
kanqa nir tukuyla yaĉhankillapa.
Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq
Runa shamutiypis tukuyla yaĉhanki-
llapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mr 13.24-37;
Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

29"Chaynu limpu qischakay tyimpu-
kuna pasatinnaqami, rupayqa limpu
tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi
mana achkirachikunqanachu. Chaynulla
qullarkunapismi limpu syilumantaqa
ratamutin ima tukuy syilupi kaqkuna-
mapis kusalata kuyunqallapa. 30Chay-
mantami unaq syilupiqa rikankillapa
Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta.
Chayta rikarmi tukuyla pachapi
kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur
waqanqallapa. Chaqa chayllapimi
Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqa-
llapa, puktay rurita kusa pudirninwan,
llipya intiru syilumanta shamuqtana.
31Chaynu shamurmi payqa angelnin-
kunata kaĉhanqa trumpitanta kusala
jwirtita waqachir tukuyla pachata rir,[d]
paypa akrashan kaqkunata tantamunan-
llapapaq.

---

d 24.31 Tukuyla pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

32“Allita uyakur intrakayllapa kay
igus qirupaq willar intrachishutiyllapa.
Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuq-
manta qawamuqta rikarqa kwintata
qukankillapa, tamya tyimpuqa
shipchana nir. 33Chaynullami chay
nishushayllapanulla pasaqta rikarqa
yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq
Runaqami shamunanlapina nir.
34Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay
tyimpupi kaq runakunaqa manaraq
wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushay-
llapaqa pasanqa nir. 35Chaqa syilu
chaynulla kay pachamapismi
tukukanqa. Piru nuqa
nishaykuna-shuypaqami mana maydiya-
lapis tukukanqachu. 36Piru Dyusmanta
Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq,
urapaq-shuypaqami, mana mayqanlapis
yaĉhanchu. Chaynulla syilumanta
angelkuna, Dyusmanta Shamuq
Runamapis manami yaĉhanchu. Nataq
Taytaylami yaĉhan.
37“Nishaykillapapis: Imanuĉhi Noepa
tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa
Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutin-
pis. 38Chaqa chay kusala manchaypaq
tamya manaraq ishkiyatin, chaynulla
Noé wampuq wasiman yaykunanka-
manmi, runakunaqa kusalata
mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuq-
llapa ima. 39Piru manapis yarpuyatin-
llapa alliplata tamya ishkitinmi limpu
tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta
Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.
40Chaymi chay urasqa ishkay runakuna
ĉhakranpi katinpis, ukninta apar,
ukninta-shuypaqa dijanqa. 41Chaynu-
llami ishkay warmikuna kutakuyatinpis,
ukninta apar, nataq ukninta-shuypaqa
dijanqa.
42“Chayraykumi qamkunaqa imuras-
pis rikĉhakur allita kamakashalana
kankillapa. Chaqa manamiri yaĉhanki-
llapachu ima diyami Amituykillapa
shamuyanqa nirmapis. 43Chaqa allita
yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi
uk suwakuq ĉhamuyan suwamaq nir
yaĉharqa, imuraspis rikĉhakushala kar,
mana dijanmanchu mayqanpis
wasinman yaykur suwananllapataqa.
44Chaynullami qamkunapis, imuraspis
alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runaqami, manapis yarpuyat-
killapa shamunqa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Lc 12.41-48)

45“Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuq-
ninta wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata
imuraslapi qarananpaq nir inkarganman.
Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin
nishannula rurar, kusa alamirala kaqta
tarinman. 46Chaynuta chay sirbikuqta
patrunnin taritinqami, kusala allin sirbikuq-
paqna riqsikasha kanqa. 47Chiqaptami
nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta
pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan
tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna
quyanqa nir. 48Piru imanupi chay sirbikuq
mana allin yarpuyniyjun kar, chay
patrunnin mana das ĉhamuyanqachu nir
yarpur, 49chay sirbikuq masinkunata
qischar, payqa chay maĉhaqkunawan
tantanakur upyar mikur ima tar, 50mana
imuras ima diya ĉhamuyanqa nir yaĉhaya-
tinchu, patrunnin ĉhamur chaynu ruraqta
tarirqami, 51kusala saqra manchakuypaqta
kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq
kuchi runakunata yupaylla. Chaynami
payqa kusala mana agwantaypaqta
qischakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis
richyachinqa”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

25 1Chaynullami Jesusqa niranpis:
“Syilumanta mantakuq shamunan-
paqqami imanutaq uk kuti dyis shipash-

kuna kidamyintuman riran chay yupay
kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa
lamparanllapata asaytiyjunta charikur
riranllapa chay kidaq runata tariq. 2Piru
chay dyis shipashkunamantami sinkuqa
askwintalla puriqllapa. Nataq sinku
kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala
puriqllapa. 3Chaymi chay askwintalla
puriqkunaqa lamparanta aparanllapa
asaytiyjunta. Piru manami mas asaytitaqa
aparanllapachu tukukatin untachinanllapa-
paqqa. 4Nataq chay kusa kamakashalla
puriqkunami asaytita chaynulla lamparan-
llapatapis aparanllapa. 5Piru chay kidanan-
paq kaq runa mana das ĉhamutinmi,
kusalata pununar tukuynin punuranllapa.
6“Chaymantami ĉhaypi tuta
yupaynaqa kaynu nir qayakuqta
uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami
shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa
samachinaykillapapaq!’ nir. 7Chaynu
niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa
tukuynin sharir lamparanllapata
kamakachiq ĉhurakaranllapa.
8Chaymantaqa chay sinku shipashkuna
askwintalla puriqkunaqa chay sinku
shipashkuna kusa kamakashala
puriqkunataqa kaynu niranllapa:
‘Imaraq pitilamatapis asaytisituyki-
llapata apamushaykillapamanta
qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami
wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’
nir. 9Piru chay kamakashala puriq
shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana
puytinillapachu! Chaqa chaynu
qushutiyllapaqami, mana aypanqachu
nuqakunapaq chaynulla qamkunapaq-
mapis. Ashwanmi mas allin kanqa
qamkunalla rir chay maypiĉhi rantikun
chayllamanta qamkunapaqqa rantinay-
killapapaq’ nir. 10Chaynu nitinllapami
chay askwintalla puriq shipashkunaqa
riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru
chaykamanqami chay kidaq runa
ĉhamutinqa, chay sinku kusa kamaka-
shala puriq shipashkunaqa chay
kidaqwan pulla ruriman yaykur
kirpakamuranllapana. 11Chaymanta
chay sinku shipashkuna ĉhamurqa
kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy,
Taytituy, punkuykita kiĉhay!’ nir. 12Piru
chay kidaq runaqami rurimanta kaynu
niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa:
Manami riqsishunillapachu’ nir”.
13Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa
paykunataqa kaynu niran:
“Qamkunaqami rikĉhakur alli
kamakashalana kayllapa. Chaqa
manami yaĉhayankillapachu ima diya,
ima urami shamuyanqa Dyusmanta
Shamuq Runaqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

14“Syilumanta kaqpa mantakuynin-
qami, imanutaq uk runamaqa uklaw
pwibluman rinanpaqna karqa, sirbiqnin-
kunata qayamur uk tratuta rurar
qillayninta quran trabajachinanpaq,
chay yupay. 15Piru chay sirbiqninkuna-
taqami quran paykuna imanu trabajayta
puytishannulla. Chaymi chay punta
chaytaqa sinku talintu qillayta quran.[e]
Ukninta-shuypaqa ishkay talintu
qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk
talintu qillayta quran. Chaynu
qillayninta trabajachinanpaq qurqami
riranna chay runaqa.
16“Chaymantami, chay uk sirbikuq
sinku talintu qillayta ayparan chayqami,
kusalata nigusyuta rurar trabajachir
qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu
masta. 17Chaynullami, chay ishkay
talintuta aypaqpis trabajarqa ganachi-

e 25.15 Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta gananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

ran ishkay talintu masta. [18]Nataq, chay
uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa
mantaqninpa qillaynintaqa apar pachapi
uĉhkukur pamparan.
[19]“Chaymanta kusa unay tyimpu-
mantami chay mantaqninllapaqa
tikrakamuranna. Chaynu ĉhamurmi,
mabir michkatashi ganachisha
kanqallapa qillayniytaqa nir yaĉhana-
ranna. [20]Chaymi puntataqa riran chay
sinku talintu qillayta aypasha karan
chay. Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy
qamqami sinku talintuta qumarayki.
Kaypimi qillaynikiqa. Uk sinku talintu
mastami ganachisha kani’ nir. [21]Chaynu
nitinmi, mantaqninqa kaynu niran:
‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis
karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu
chay pitila kaqpi kusa allin karanta
rurashaykiraykumi kusa achka
imaykunata rikanaykipaqna qushayki.
Chaymi ashwan yaykamur nuqawan
pulla aligriyay’ nir.
[22]“Chaymantami ĉhamuran chay
ishkay talintuta aypasha karan chayna.
Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy
qamqami qumarayki ishkay talintu
qillaynikitaqa. Kaypimi ishkay talintu
masta ganachisha kani’ nir. [23]Mantaq-
ninqami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami
kusa allin, imatapis karanta ruraq
sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila
kaqpi kusa allin karanta rurashaykiray-
kumi kusa achka imaykunata rikanayki-
paqna qushayki. Chaymi ashwan
yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.
[24]“Piru chay uk talintuta aypasha
karan chay ĉhamur-shuypaqami,
mantaqnintaqa kaynu niran: ‘Taytituy,
nuqami yaĉharay qamqa kusala miĉha
kashaykirayku, mana tarpukushayki-
kunamanta kusichakunki, mana shikwa-
kushaykikunamanta tantakunki nir.
[25]Chayraykumi, ashwan kusalata
manchakur qillaynikitaqa pachapi
uĉhkukur pamparay. Piru kaypimi
qampa kaq qillaynikiqa’ nir. [26]Mantaq-
ninqami kaynu niran: ‘Qamqami kusala
mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa
nuqa mana tarpukushaymanta kusicha-
kuni, chaynulla mana shikwakushay-
manta tantakuni nir yaĉharqa, [27]qillay-
niytaqa apar bankukunaman ĉhuratki
ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa
qillayniytaqa ganashanwanna aypanay-
paq’ nir. [28]Chaymi chaypi kaq
runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk
talintu qillayniyta purichiqtaqa kitar,
chay dyis talintu qillayniyjun kaqta
quyllapa. [29]Chaqa chay mayqanĉhi
allinta rurashanrayku, imayjun
kaqtaqami masta qushaq. Chaymi
manana imanpis faltanqanachu. Piru
chay mana allinta rurashanrayku mana
imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmata-
pis limpula kitashaq. [30]Piru kay mana
yarpuyta yaĉhaq, mana allin
sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay
tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa.
Chaypinami payqa kusala mana
agwantaypaqta qischakar qayĉhaku-
shanrayku kirunmatapis richyachinqa’
nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuylata rikar yaĉhanqa

[31]Jesusqami niranpis:
“Dyusmanta Shamuq Runa angelnin-
kunawan, kusa llipya intiru shamurmi,
chay llipyalla mantakunanpina tanqa.
[32]Chaymi tukuyla nasyunmanta
kaqkuna, paypa naypanman qimika-
tinna, payqa wakman kayman
chiqanchanqa, imanutaq uk michikuq-
maqa uyshankunata kabrakunamanta
rakichin chaynu. [33]Chaynu
chiqancharmi chay uyshitakuna yupay
kusa allinla kaqkunataqa allilaw
qichqanman ĉhuranqa. Nataq chay
kabrakuna yupay mana allin

kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqan-
manna ĉhuranqa. 34Chaymi
mantakuqqa chay allilaw qichqanpi
kaqkunataqa kaynu ninqa: 'Qamkuna-
tami Taytayqa akrar shumaqchashusha-
llapana. Chaymi kayman shamuyllapa.
Kananqami aypayllapana Taytay kay
pachata rurashanmanta-pacha
qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta
kamkachishanta. 35Chaqa mallaqnatiy-
pismi qamkunaqa qaramaraykillapa.
Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk
furastiru yupay puritiypis samachima-
raykillapa. 36Raĉhpay faltamatinpis
qamkunami qumaraykillapa. Qishaq
katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla
karsilpi katiypismi watukumaryki-
llapa'.
37"Piru chaynu nitiyqami chay kusa
allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayan-
qallapa: 'Taytituy ¿maydiyataq mallaq-
natki qarashurayllapa? ¿Maydiyataq
yakunatki, yakuta upyachishurayllapa?
38 ¿Maydiyataq furastiru yupay puritki
samachishurayllapa? ¿Chaynulla
maydiyataq raĉhpayki faltatin
qushurayllapa? 39 ¿Maydiyataq qishaq
katki manaqapis karsilpi katkiqa rir
watukushurayllapa?' nir. 40Piru chay
mantakuqqami kaynu ninqa: 'Chiqap-
tami nishaykillapa: Qamkunaqami chay
ukniykuna mana kwintachaypaqla
kaqkunata ima ministishanpipis
yanaparqami, nuqallapaq rurashayki-
llapa yupayna kanqa' nir.
41"Chaymantami mantakuqqa chay
ichuqlaw qichqanpi
kaqkunata-shuypaqa kaynu ninqa:
'Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur
riyllapa chay tukuy tyimpupaqna
kastigakanaykillapapaq kasha
kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa
chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq
nina kamakasha chay dyablu, chaynulla
angelninkuna chaypi kananpaq
chaymanna nir. 42Chaqa nuqa mallaqna-
tiypis, qamkunaqa mana qaramaryki-
llapachu. Yakunatiypis mana upyachi-
maraykillapachu. 43Furastiru yupay
puritiypis mana samachimaraykillapa-
chu. Raĉhpay faltamatinpis mana
qumaraykillapachu. Qishaq katiy,
karsilpi ima katiypis mana watukuma-
raykillapachu' nir.
44"Piru chaynu nitiyqami paykunaqa
kaynu nir tapumayanqallapa: 'Taytituy,
¿maydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta,
furastiru yupay puriqta rikashur,
raĉhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi
katki ima rikashur, mana yanapashuray-
llapa?' nir. 45Chaynu nitinllapami
mantakuqqa kaynu ninqa: 'Chiqaptami
nishaykillapa: Kay mana kwintachay-
paqla kaq runakunata mana ima
ministishanpi yanaparqami, nuqallata
mana yanapamashaykillapachu'".
46Chaymi Jesusqa niranpis: "Paykuna-
qami tukuy tyimpupaq kastigakaqna
rinqallapa. Nataq chay kusa allinlata
rurasha chaykuna-shuypaqami tukuy
tyimpupaq kawsaqna rinqallapa" nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 1Jesusqa limpu yaĉhachikur
tukchirnaqa, kaynu niran
yaĉhakuqninkunataqa:
2"Qamkunami allita yaĉhankillapa,
kaymanta ishkay diyamanta Pascua
fyistata ruranllapa nir. Chay fyistalla-
pimi Dyusmanta Shamuq Runataqa
kuntrankunaman qukukayanqallapa
kruspi klabar wanuchinanllapapaq".
3Chaymi ashwan chay diyakunapiqa,
kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel
runakunapa ruku mantakuqninkuna
ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás
shutiq runapa mantakunan wasinman
tantakaranllapa. 4Chaynu tantakar-

llapami yarpuranllapa, imanullapis
llullakuypi ima Jesustaqa aypar
wanuchinanllapapaq. [5]Piru
wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami
chay fyista diyakunapiqa chaynu
rurashunllapachu. Chaqa runakunami
piñakur kuntranchikllapa alsakamun-
manllapa” nir.

Jesuspa umanman mutkiypaqla yakituta iĉharan
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

[6]Jesusqami Betania pwiblupi
yaĉhakuqninkunawan karqa, uk runa
Simón shutiqpa wasinman riranllapa.
Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq
qishaywan karan. [7]Piru Jesús chay
Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi
payman qimikaran uk alabastru
butillitapi kusa ĉhaniyjun mishkila
mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi
ashwan Jesús misapi kanankamanqa,
chay warmiqa Jesuspa umanman chay
mishki yakitutaqa iĉharan. [8]Chayta
rikarmi Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa
piñakur kaynu niq ĉhurakaranllapa:
—¿Imapaqtaq wak kusa ĉhaniyjunta
yanqallaqa iĉhan? [9]Ashwanmi waknu
yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa
kusa karu rantikur, chay mana imayjun
kaqkunata yanapanallapata nir.
[10]Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa
kaynu niran:
—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay
warmisitataqa? Payqami kusala allinta
rurasha nuqawanqa. [11]Chaqa chay
mana imayjun kaqkunawanqami
maydiyapis pulla kankillapa. Piru
nuqa-shuypaqami manana pullayki-
llapanachu kashaq. [12]Kay warmisita
nuqapa anayman mishki mutkiypaqla
yakituta iĉharqami, kamakachimashana,
kusa shumaqta pampakanaypaq.
[13]Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy
maylawpipis imanu kriyir washakanan-
llapapaq nir yaĉhachikurqami, kay
warmisita rurashantaqa yarpur
rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqa-
llapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

[14]Jesuspa dusi yaĉhakuqninkuna-
manta ukqa shutiq, Judas Iscariote.
Chay paymi, kurakunapa mantaqnin-
kunamanna rir, [15]kaynu niran:
—¿Michkatataq pagramayankillapa
kanqa nuqa, Jesusta qushutiyllapaqa?
nir.
Paykunaqami trinta suqu qillayta
arniran pagrananllapapaq. [16]Chaymi
chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran
maylapina, imurasna Jesustaqa
qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

[17]Chay Pascua fyistapa punta diyanpi,
tantata mana libadurayjuntachu
mikuqllapa chay diyami Jesuspa
yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar
kaynu nir tapuranllapa:
—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq
kamakachinayllapata munayanki? nir.
[18]Payqa niran:
—Pwibluman rir uk runapa wasinman
ĉhankillapa. Chaymi chay wasipa
amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yaĉhachi-
maqniyllapami nin: Wanunaypaq
uraqami shipchana. Chaymi kananqa
wasikiman shamuyani yaĉhakuqniy-
kunawan chay Pascua fyistata chaypi
pasaq niyan nir’.
[19]Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa
Jesús nishannulla rir ruraranllapa.
Chaynami kamakachiranllapa Pascua
mikunataqa.

20Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa
dusi yaĉhakuqninkunawan misapi
taranllapana. 21Chaynu tar mikuqnumi
Jesusqa niran paykunataqa:
—Chiqaptami nishaykillapa:
Qamkunamanta uknikillapami kuntray-
kunaman qukumayanqa nir.
22Chaynu nitinmi, yaĉhakuqnin-
kunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi
uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq
ĉhurakaranllapa:
—Taytituy ¿nuqachu kashaq? nir.
23Jesusqa niran:
—Qamkunamanta uknikillapa
nuqawan chay platullapi tantata
nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa
qukumayan. 24Chaynuqami Dyus nitin
iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq
Runawanqa pasanqa. ¡Piru imananqa-
raq, chay kuntraykunaman qukumaqqa!
Kusala allinĉhi kananta chay runaqa
ama nasinanpaqchu.
25Chaymantami Judas, chay kuntran-
kunaman qukuq chayqa, kaynu nir
tapuran:
—Yaĉhachimaqniy ¿nuqachu kashaq?
nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
26Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk
tantata aypar Taytanta payji nir, pakir
quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:
“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa
kwirpuy” nir.
27Chaymanta uk kupata aypar
Taytanta payji nir ima, quran chay
yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir:
“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna
kay kupamanta. 28Chaqa, kayqami
yawarniy. Kay yawarniyta iĉhashay-
wanmi Taytay Dyuswan uk tratuta
rurani, kusa achka runakunata
uchankunamanta washanaypaq. 29Piru
nishaykillapa: Mananami qashanqa
upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa
qamkunawanqa, maydiya Taytay
mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa
yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30Chaymantami salmukunata takir
Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos
sirkaman.
31Chaypina karqami Jesusqa niran:
—Tukuy qamkunami, kanan tutalla
manchakushaykillaparayku nuqalatana
dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi nin:
‘Chay michikuqta wanuchitiymi,
tantala kashanmanta uysha-
kunaqa wakta kayta limpu
shikwakanqallapa’ nir.
32Piru nuqa kawsamurqami, qamkuna-
mantaqa naypaqta rishaq Galilea
pwiblumanqa.
33Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:
—Tukuy wakinkuna manchakur
dijashutinllapapis, nuqaqa manami
dijashaykichu nir.
34Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami
manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa
kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.
35Piru Pedruqa niran:
—Qamwan pullata wanuchimana-
llapapaq katinmapismi, pullayki
shachinakushaq nir.
Chaynullatami wakin yaĉhakuqnin-
kunapis niranllapa.

Jesusmi Getsemaní wirtapi mañakuran

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan riranllapa uk lugar Getsemaní
shutiqman. Chaypimi yaĉhakuqnin-
kunata kaynu niran:

"Wakmanmi riyani Taytayman
mañakuq. Qamkunaqami kaylapi
taskinkillapa" nir.
37Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa
ishkay wamrankunata ima apar riran
pullanqa. Chaymantami alliplata llakir
kwashala tikrakaran Jesusqa. 38Chaynu
kayarmi kaynu niran paykunataqa:
"Kusalataraq llakir wanuq yupayna
yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar
rikĉhakushala kayllapa nuqawan" nir.
39Chaynu nirqa, chay kayashanmanta
ashlila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukĉhirar kaynu nir
Taytantaqa mañakuran:
"Taytay, puytiypaq katinqa
yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku
yupay qischakaymantaqa. Piru manami
nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi
qam munashayki rurakanqa" nir.
40Chaymantami chay kimsa
yaĉhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran.
Chaymi Pedrutaqa niran:
"¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikĉhakur nuqawan kaytaqa?
41Rikĉhakur mañakuyllapa, ama uchapi
ratanaykillapapaq. Qamkunaqami
allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru
kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana
shachinakuyta puytinkillapachu".
42Chaynu nir qashan ishkay kutipaqna
rir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:
"Taytay, chaynu qischakanaypaq
dijamasha karqa, qam munashaykinumi
ruray" nir.
43Chaymanta tikrakamurqa, qashalan
chay yaĉhakuqninkunataqa punuqta
tariran. Chaqa nawinllapamapis
kusalata qipchirayaran punuypaq.
44Chaymi chaypi dijar qashan kimsa
kutipaqna riran mañakuq Taytantaqa,
ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.
45Chaymanta qashan chay yaĉhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:
"¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata
uchakuqkunaman qukunanllapapaq
uraqami ĉhamushana. 46Shariyllapa,
rishunllapana, shipchamunnami nuqata
qukumaqqa" nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53;
Jn 18.2-11)

47Chaynu nir Jesús rimayatinllami,
chay dusi yaĉhakuqninkunamanta uknin
Judasqa, achka runakunawan ĉharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima.
Paykunaqami riranllapa kurakunapa
mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku
mantakuqninkuna kaĉhasha katin.
48Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: "Nuqa saludar
muchayani chaytami aypar prisunkillapa" nir. 49Chaymi Jesusman
qimikarqa Judasqa,
—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir
mucharan.
50Jesusqami niran:
—Amiguy, imata ruraqĉhi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir.
Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman
qimikar aypar prisuranllapana.
51Piru Jesuspa uk yaĉhakuqninmi
ispadanta lluqshichimur kurakunapa
mantaqninta sirbiq runapa rinrinta
¡saq! pitiran. 52Chaymi Jesusqa niran:
—Ispadaykitaqa ĉhuray ĉhurakananpi.
Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami,
ispadallawan wanunqa nir. 53¿Manachu
yaĉhanki nuqa Taytayman mañakutiyqa,
kananlla kaĉhamunman kusa manchaypaq
achka angelninkunata washamananpaq
nirqa? 54Piru chaynu pasananpaq mañatiyqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa
qischakar wanunaypaq niyashanqa mana
kumplikayanmannachu.
55Chaymantami Jesusqa chay
runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamu-
shaykillapa qirukunawan ispadakuna-
wan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar
apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis
Dyusta aduranallapa wasipi yaĉhachi-
kuray. Piru manamiri chaypiqa aypar
apamaraykillapa imachu. 56Kayqami
chaynuqa pasayan Dyuspa unay
rimaqninkuna iskribishannulla kumpli-
kananpaq.
Chaynu Jesús nitinqami, tukuy
yaĉhakuqninkunaqa paylata dijar
alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

57Chaymantami Jesusta aypasha
karan chaykunaqa, chay kurakunapa
mantaqnin Caifaspa wasinman apara-
nllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna, ruku mantakuqkuna ima.
58Piru Pedruqami largukaqllamanta
chapar ikinllapata riyaran, chay
kurakunapa mantaqninpa wasinpa
pampankaman. Chaymantami ruriman
yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran
Dyusta aduranallapa wasita kuytaq-
kunawan, rikakunanpaq imanushi
Jesustaqa ruranqallapa nir.
59Chay kurakunapa mantaqninkuna,
tukuy chay kusa mas karguyjunkuna-
qami Jesuspaqqa kusalata yaĉhayta
munaranllapa imalata mana allinta
rurasha katinqa, chayraykulana
wanuchinanllapapaq. 60Piru chaynuma-
pis manami tariranllapachu mana
allinta rurashantaqa. Kusala achka
runakunami, mana kashanmanta
uchachananpaq qimikarmapis mana
puytiranllapachu. Chaymantami ishkay
runakuna qimikar, 61tukuy chaypi
kaqkunapa naypanpi kaynu niran:
"Kay runaqami kaynu niran:
'Nuqaqami Dyusta aduranallapa wasita
ratachir, qashan kimsa diyalapaq
shachiyta puytini niran' nir".
62Chaynu nitinllapami chay
kurakunapa mantaqninqa sharir
Jesustaqa kaynu nir tapuran:
—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis
ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu
qampaqqa rimayanllapaqa? nir.
63Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana
imatapis niranchu. Chaymi chay
kurakunapa mantaqninqa qashan niran:
—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki
chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa:
¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan
Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.
64Jesusqa niran:
—Qamllami chaynu ninki. Piru,
nuqapis nishaykillapa:
Kananmanta-pachami rikankillapa
Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala
puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta,
chaymanta puktaypa rurinta syilumanta
shamuqta ima nir.
65Chaynu Jesús nitinmi, chay
kurakunapa mantaqninqa kusata
piñakur raĉhpanmatapis llikiran,
Jesusqa mana allintachu tukuyan nir.
Chaymi niran:
—¡Kay runa rimashanqami mana
allinchu Dyuspaqqa! ¿Ima mas
tistigutataq ministinchikllapa? Paypa
shiminllami riman qamkuna uyapashay-
killapanu. 66¿Imatataq yarpunkillapa?
Chaymi, chaypi kaq runakunaqa
niranllapa:
—Kusala uchayjunmi wakqa;
wanunanpaqmi allin nir.
67Chaymi ashwan qaqllitanpi tuqapar,
maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis
qaqllanllapi maqar, 68kaynu niyaqllapa:
—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan
Cristun karqa, tantyay pitaq maqashu-
ran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

69Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:
—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.
70Piru Pedruqami tukuypa naypanpi kaynu niran:
—Manami yaĉhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.
71Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:
—Wakqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.
72Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:
—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.
73Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:
—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.
74Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:
—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.
Chaynu niyatinlami galluqa kantaran.
75Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami Pilatuman aparanllapa
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 1Chaymanta achkiyatinnaqa, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.
2Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran
(Hechos 1.18-19)

3Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaĉharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:
4—Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.
Piru chay runakunaqa niranllapa:
—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.
5Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta aduranannllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran.
6Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:
“Kay qillayraykumi uk runata qukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir ĉhuranallapapaqqa” nir.
7Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinqa pampananllapapaq.
8Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”. 9Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,

chay Israel pwiblumanta runakuna
uk paykunapa masinpa ĉhaninpaq nisha karan chaykunata.
10 Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta,
imanuĉhi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesusmi Pilatupa naypanpi
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
12 Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayaranllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu. 13 Chayraykumi Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:
—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.
14 Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

15 Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqanta ĉhi lluqshichiy nishannulla. 16 Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa. 17 Chaymi tukuy runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.
18 Chaqa Pilatuqa kwintata qukasha karan, ĉhiqnirlami Jesustaqa yanqallamanta payman apashallapa nir. 19 Nataq Pilatuqami mantakunanpi tayatin warminqa kaĉhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir. 20 Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaĉhar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq. 21 Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:
—¿Mayqannintataq kay ishkaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa qamkunaqa? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—¡Barrabasta! nir.
22 Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:
—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaqa? nir.
Ashwanmi tukuyla kaynu niranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
23 Qashanmi Pilatuqa niran:
—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?
Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
24 Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaĉhakutin yakuta apamutinllapa, tukuypa naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

25 Chaymi ashwan tukuyla chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¡Nuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

26 Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaĉharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

27 Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparanllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa. 28 Chaypimi ashwan raĉhpanta lluqshichir uk chupika raĉhpatana yakachiranllapa. 29 Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipananrayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqllapa: "¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun!" nir.

30 Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima. 31 Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raĉhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raĉhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapa kruspi klabananllapapaqna.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Chaymanta lluqshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa. 33 Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman ĉharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. 34 Chaypiqami upyachiyta kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa. 35 Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raĉhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami rurananllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raĉhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir].[f] 36 Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq. 37 Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta ĉhuraranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: "KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN" nir.

38 Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. 39 Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

40 "¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!" nir.

41 Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

---

f 27.35 Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

42"Ukkunatami washaran. Piru
payllaqami mana washakayta
puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa
mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay
krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami
chaypiraq paypi kriyishunllapa!
43Chaqa payqashi Dyuspi kusalata
kunfyakan. Chaynu katinqa Dyus
kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus
payta munayarqa! ¿Manachu nimaran-
chikllapa payqa: 'Dyuspa Wamran kani'
nir?"
44Chaynullami chay suwakuq
runakuna paywan pulla kruspi kaqkuna-
mapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna
(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49;
Jn 19.28-30)

45Chaymantami a las
dusimanta-pacha tardi a las triskaman
tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran.
46Piru yaqqa a las trispaqna katinqami
Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayĉha-
kuran: *"Elí, Elí, ¿lama sabactani?"* nir.
(Chaynu nirqami intrachimanchik:
"Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata
dijamashayki?" nir.)
47Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa
chaynu nitin uyaparqa kaynu
niranllapa: "Wakqami qayayan Dyuspa
unay rimaqnin Eliasta" nir.
48Chaymi chay kutilla chaypi
kaqkunamanta ukninqa kallpar rir uk
puqyala raĉhpata qirupi watar, puchqu
binupi nuyuchir Jesuspa shiminman
ĉhuraran upyananpaq. 49Piru chay
wakinkunaqami niranllapa: "Dijay,
mabir Eliaschu shamur washanqa" nir.
50Chaymantami Jesusqa qashan
kusala jwirtita qayĉhakurqa wanuranna.
51Piru chay kutillami Dyusta aduranan-
llapa wasi ruripi uk atun rakta raĉhpa
warkuraqpis llikikaran ĉhaypin
unaqmanta urakaman. Chaynullami
pachamapis kusalata kuyutin atun
rumikunamapis limpu rajakaran.
52Chaynullami wanushakuna pampaka-
shankunamapis kiĉhakaran. Chaymi
Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakuna-
mapis kawsamuranllapana. 53Chaynu
wanushanmanta kawsamurqa chay
pampakashanmanta lluqshimuran-
llapana. Chaymi Jesús wanushanmanta
kawsamutinqa, yaykuranllapana Dyus
akrashan pwiblu Jerusalenmanna.
Chaypimi kusala achka runakuna
rikaranllapa paykunataqa. 54Chaymanta
chay Romamanta suldadukunapa
mantaqnin chaypi wakinkunawan kar
rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy
ima pasaqtapis. Chaymi kusalata
manchakur kaynu niyaranllapa:
"¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa
Wamran kasha!" nir.
55Piru chaypiqami achka warmisita-
kuna Galilea pwiblumanta Jesuswan
pulla risha kaqkuna karukaqlamanta
rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisi-
takunami Jesustaqa yanapasha karan
imata rurashanpipis. 56Chay
warmikunaqami kaykuna karanllapa:
María Magdalena, Santiaguwan Josipa
maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56;
Jn 19.38-42)

57Chaymanta limpu tardiyayatinna-
qami Arimatea lugarmanta uk kusa
imayjun runa José shutiq Pilatuman
ĉharan. Paypismi Jesuspa yaĉhakuqnin
karan. 58Chaymi payqa Pilatuman
ĉharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran.
Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaĉhaku-
ran qunanllapapaq. 59Josiqami Jesuspa
kwirpuntaqa aypar pilluran kusa
shumaq yuraq raĉhpawan. 60Chay-
mantaqami uk mushuq uĉhkuta qaqapi
pay pampakananpaq rurachikusha

karan, chaypi pamparan Jesustaqa.
Chaymi ashwan chay uĉhkutaqa uk
kusa atun rumiwan kirpar riranna.
61 Piru María Magdalenawan, chay uk
Mariaqami Jesús pampakashan naypan-
lapi tar kidaranllapa.

**Jesús pampakashantami
suldadukuna kuytaranllapa**

62 Samana diyapa quyapachan
pasatinqa, kurakunapa mantaqninkuna,
fariseo runakuna ima, riranllapa
Pilatuta rikaq. 63 Chaymi kaynu
niranllapa:
—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay
llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis,
'Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan
kawsamuyanqa' nir. 64 Chayrayku suldadu-
kunata kaĉhay chay pampakashanman,
kimsa diya pasanankaman chaypi
kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay
yaĉhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta
apar, tukuyla runakunata 'Kawsamushana'
nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinqa
qashan chaynu llullakutinqa llallin mana
allinchu kanman naypaq llullakushan-
mantaqa nir.
65 Chaymi Pilatuqa kaynu niran
paykunataqa:
—Chaypimi kan suldadukuna
kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari
chay pampakashantaqa puytishaykil-
llapakaman alli kirpayllapa.
66 Chaymi rir alli kirpar, chay atun
rumipa ananpi uk siñata ĉhuraranllapa.
Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna
chaypi kuytakunanpaq dijaranllapa.

Jesusmi kawsamuranna
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 1 Samana diya pasatin, simanapa
punta diyan achkiyatinnaqa María
Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa
Jesús pampakashanman chapakuq. 2 Piru
chay urasllami kusata pacha kuyuran.
Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin
ishkimuran. Chaymantami Jesús pampaka-
shan uĉhkumanta rumita ashuchir chaypa
anan taran. 3 Chay angelqami uk rilampa
yupay kusata llipyarayaran. Nataq
raĉhpan-shuypaqa puktay yupay kusa
yuraq intiru karan. 4 Chaynuta rikarmi
chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata
manchakur, wanusha yupay kidaranllapa.
5 Chaymantami angelqa chay warmikuna-
taqa kaynu niran:
"Amami manchakuyllapachu. Nuqami
yaĉhayani qamkunaqa Jesusta kruspi
klabaranllapa chaytami maskayankil-
llapa nir. 6 Piru payqami manana
kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay
nisha kayaq, chaynullami kawsamu-
shana. Maski shamur rikayllapa maypi
ĉhurashaykillapamatapis. 7 Chaymi
kananlla rir chay yaĉhakuqninkunata
willayllapa kaynu nir: 'Kawsamusha-
nami, riyan ashwan Galilea pwibluman,
qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi
rikankillapa' nir. Kaylatami nuqaqa
willashunayllapapaq karan".
8 Chaynu nitinqa chay warmikunaqa
kallpaylla riranllapa Jesús pampaka-
shanmantaqa, kusalata manchakur,
aligriyar, ima chay yaĉhakuqninkuna-
taqa willaq. 9 Piru chaynu riyatinllapa-
qami Jesusqa paykunaman rikarir,
saludaran. Chaymi chay warmikunaqa
Jesusman qimikar aduraranllapa,
ĉhakinkunata abrasar ima. 10 Chaymi
Jesusqa paykunataqa kaynu niran:
"Amami manchakuyllapachu.
Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa
Galilea pwibluman rinanllapapaq.
Chaymi ashwan wakpina rikamanqa-
llapa" nir.

**Suldadukunami llullakur
rimaranllapa**

11 Warmikuna rinankamanqa, wakin
suldadu kuytakuqkunaqa pwibluman

ĉhar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa. 12Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

13"Qamkunaqa kaynu ninkillapa: 'Tuta punuyatiyllapa, yaĉhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa' nir. 14Piru imanupi chay mantakuq yaĉhaq yupay katinqa nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa".

15Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuĉhi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kananka-man chay tukuyla Israel runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16Chaymiri Jesuspa unsi yaĉhakuqninkunaqa pay willashannulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. 17Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis. 18Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

"Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima. 19Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaĉhachikuyllapa. Paykunapis yaĉhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytaypa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina. 20Yaĉhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunankaman" nir.

Chaynumi kanqa.

San Marcos

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yaĉhanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jesusta uyakuq rishankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yaĉhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata ruranapaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanpaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyjun kar dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar wayrata yakuta qasillachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yaĉhachikuran
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 [1]Kaynumi qallarin Dyuspa Wamran Jesucristupaq shumaq rimashanqa.
[2]Manaraq Jesucristo nasiyatinmi karanna Dyusninchikpa rimaqnin Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa:
"Naypaykita kaĉhashaq uk runata qampaq rimananpaq.
Chaymi rinqa tukuyta willaq shunqunllapapi shumaqta yarpunanllapapaq.
Chaynuqami qam ritkiqa shumaqtana risibishunqa-llapa.
[3] Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:
'Amitunchikpa nanninta kamaka-chiyllapa,
uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.
Chaynuqami kusa dirichula nanta

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

kiĉhaq yupayna kankillapa kanqa'
nir".
4Chaynumi Isaías iskribishannu
Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi
runakunata niran: "Uchaykillapata dijar
Dyusmanna tikrakayllapa pirdunashu-
nanllapapaq. Chaymantami shutichi-
shaykillapa" nir.
5Chaymi tukuy Judea pwiblukuna-
manta, Jerusalenmanta ima, kusa achka
runakuna riqllapa Juan kayashanman
payta uyakuqqa. Chaynu uyakurmi
uchanllapapaq kwintata qukar Tayta
Dyus llakipamay nitinllapa, Juanqa riyu
Jordanpi tukuyta shutichiran.
6Kay Juanpa raĉhpanqami rurakasha
karan kamillupa millwanmanta. Nataq
sinchun-shuypaqami qaramanta karan.
Payqami mikuq atun shurkukunata,
chumpakapa mishkinkunata ima.
7Yaĉhachikuqnuqami runakunataqa
kaynu niyaqpis:
"Nuqamantaqami uk kusala mas
pudirniyjun shamuyan. Paypaqqami
nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta
kaĉhanaylapaqmapis. 8Chaqa nuqaqami
qamkunataqa yakulawan shutichishusha-
llapa kani. Piru nuqamanta chay uk
shamuq-shuypaqami Dyuspa Santu
Ispiritunwanna shutichishunqallapa".

Jesusmi shutikuran
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9Chay tyimpukunapimi prubinsya
Galileapa uk pwiblun Nazaretmanta
Jesusqa lluqshir rir, riyu Jordanman ĉhatin
Juanqa chaypi shutichiran. 10Chaynu
shutikur yakumanta lluqshimuyarmi
rikaran syilu kiĉhakaqta. Chaynullami
rikaranpis Dyuspa Santu Ispiritun payman
uk palumitanu ishkimuqta. 11Chaymantami
syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta
uyaparan:
"Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani" nir.

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12Chaymantaqami Dyuspa Santu
Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq
lugarman. 13Chaypimi Jesusqa kwarinta
diyata, kusala saqra animalkunapa rurinpi
karan. Chaynu Jesús payla chaypi katinmi
dyabluqa uchakuchiyta kamaran. Piru
Dyuspa angelninkunami paytaqa tukuy
ministishanpipis yanaparan.

Jesusmi Galileapi
yaĉhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14Chaymanta Shutichikuq Juanta,
gubyirnu Herodes karsilashana katinqa,
Jesusqa riran Galilea pwiblukunaman
Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachiku-
tin, washakarna Dyuspa mantakuyninpi
kawsananllapapaq. 15Chaynullami
niyaqpis:
"Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa
kumplikashana. Chaymi Dyusmanta
shamuq mantakuq qallarinanpaqqa
shipchamushana. Chayraykumi uchayki-
llapata dijar Tayta Dyusmanna tikrakay-
llapa. Chaynulla chay kusala shumaqta
willashushayllapapi kriyirna kawsayllapa".

Jesusmi kwatru
piskadukuqkunata qayaran
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16Jesusqami Galilea atun quĉhapa
manyanta riyarqa, rikaran Simonta
uknin Andreswan chaypi kaqta.
Paykunaqami piskadukuq kashanrayku
atun shikranllapata yakuman itayaran-
llapa. 17Chaymi Jesusqa paykunataqa
kaynu niran:
—Shamuyllapa nuqawanna rinallapa-
paq. Chaqa nuqaqami yaĉhachishayki-
llapa piskaduta aypaq yupayna
runakunata nuqapaq yaĉhachir
tantanaykillapapaq nir.

18Chaynu nitinqami, chay runakunaqa
chay kutilla atun shikrankunata dijar,
paywanna riranllapa.
19Piru mas naypaqman riyarqa, Jesusqa
qashan rikaran Santiaguta uknin Juanwan
chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa
wamrankuna karanllapa. Chaymi
paykunaqa uk yaku karrupi atun
shikrankunata kamakachiyaranllapa.
20Chayna Jesusqa qayamuran paykunata-
pis. Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiagu-
wan ishkantin Jesuswanna riranllapa, chay
yaku karrullapi taytanta trabajaqninkuna-
wan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyninta itakuran
(Lc 4.31-37)

21Chaynu rirqami Capernaúm pwiblu-
manna ĉharanllapa. Chaymantami
samana diya katin Jesusqa chay Israel
runakunapa tantakananllapa wasiman
yaykur yaĉhachikuq qallariran.
22Piru yaĉhachikutinqami tukuyla
chaypi kaqkunaqa kusalata dispantaka-
ranllapa. Chaqa Jesusqami yaĉhachiku-
ran paypa yaĉhayninllawan, manami
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna yupaychu. 23Chay tantakanan-
llapa wasi ruripiqami kayaq uk runa
dyablupa yarpuyninwan. Chayqami
kusala jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:
24—¡Ay! Nazaretmanta Jesús,
¿imapaqtaq nuqakunaman yakapa-
kanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu
shamushayki? ¡Nuqami riqsishuni!
¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran
kanki! nir.
25Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran
dyablupa yarpuynintaqa kaynu nir:
—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa!
nir.
26Chaynu nitinqami, chay dyablupa
yarpuyninqa chay runataqa atakita qur,
kusala jwirtita qayĉhachirna yarquran.
27Chayta rikarmi, tukuyla runakuna
kusalata manchakuranllapa. Chaymi
ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaq-
llapa:
"¿Imataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla
mantakur imami ukman mushuq
imakunata yaĉhachikun! ¡Chaynulla
dyablupa yarpuyninmapis imata nitinpis
kasun!" nir.
28Chaymanta-pachami tukuyla Galilea
lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata
yaĉharanllapa imanumi payqa imatapis
rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29Chaymanta chay Israel runakunapa
tantakananllapa wasimanta lluqshirqa,
Jesusqa Santiaguwan, Juanta apar riran
Simonpa, Andrespa wasinman. 30Chay-
pimi Simonpa swigranqa kusala
rupawan qishaq mantanpi usurayaran.
Chaynu chaypi qishaq nir Jesusta
willatinllapami, 31Jesusqa rir qimikar,
chay warmisitataqa makinmanta chutar
sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi
chay kutilla chay rupaqa dijaranna.
Chaymantami ashwan chay warmisitaqa
sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32Rupay chinqatin limpu tutapashana
katinqa, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata,
dyablupa yarpuyninwan kaqkunata ima
apamuranllapa. 33Piru chay wasipa
punkunmanqami chay pwiblumanta
tukuyla runakuna limpu untaranllapa
Jesusta rikakunanllapapaq. 34Jesusqami
tukuy qishayninllapakunamanta kusala
achka runakunata allichar, dyablupa
yarpuyninkunamatapis achkata itakuran.
Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuynin-

kunaqa, yaĉharanllapa “Jesusqami Dyuspa Wamran” nir. Piru Jesusqami mana dijaranchu paypaq rimananllapapaqqa.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran
(Lc 4.42-44)

35Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa amsaqla Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman mañakuq. 36Chaymantaqami, Simonqa wakinninkunawan Jesusta maskaq rir, 37tarirqa niranllapa:
—Tukuymi maskashuyanllapa nir.
38Jesusqa niran:
—Ashwan rishunllapa uklaw shipchakaq pwiblukunaman, chaypipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi shamusha kani.
39Chaynumi Jesusqa Galilea pwiblupa tukuy lugarninkunapi, Israel runakuna tantakananllapa wasikunapiqa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur chaynullami dyablupa yarpuyninkunata itakur ima puriran.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun Jesusman qimikar, naypanpi qunqurikur kaynu niran:
—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.
41Jesusqami llakipar makinwan kamar niran:
—Munanimi alliyanaykita. Kananlla alliyay, nir.
42Chaynu nitinlami, chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaranna qishayninmantaqa. 43-44Chaymantami Jesusqa chay runataqa kaynu niran:
—¡Allita uyamay! Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.
45Piru chay runaqami chaymanta lluqshirqa tukuylata parlaran Jesús, paypaq rurashantaqa.
Chaymanta-pachami Jesusqa manana pwiblukunamanqa yaqqa yaykuqnachu. Ashwanmi chay maypiĉhi yaqqa mana runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru chaynumapis tukuy lugarmantami runakunaqa riqllapa payta rikaqqa.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 1Chaymanta, ayka diyamantami Jesusqa Capernaúm pwibluman tikrakar riran. Chaymantami yaĉharanllapa chay wasiman, ĉhamushana nir.
2Chaynu yaĉharllapami Jesús kayashanman chaynulla waqta punkumanmapis kusalata untaranllapa. Chaymi manana maylawta yaykunapaqmapis karannachu. Chaynumapis Jesusqa Dyuspa shumaq rimananta yaĉhachikuyaran.
3Chaykamanmi kwatru runakuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun uk runata ĉhachiranllapa chaymanqa. 4Piru Jesús kayashanmanqa mana imanupis ĉhachiyta puytiranllapachu kusala achka runakuna kashanrayku. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman.
Chaymantaqa chay wasipa qatananta uĉhkukur, chaylata chay qishaqtaqa uk paritapi Jesuspa naypanmanqa ishkichiranllapa. 5Chaymanta Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yaĉharqa, chay qishaqtaqa kaynu niran:
—Wamrituy, tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.
6Chaypimi, Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq wakin runakuna tayaranllapa. Chaymi kaynu nir yarpuranllapa: 7Kayqami yanqa runala. ¿Imaraykutaq waknuqa ninqa? Wakqachu Dyusnin-

chiknulla tukunayan. Manami allinchu
chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta
pirdunakuytaqa puytin nir.
8Piru Jesusqami kwintata qukaran
imatami yarpuyanllapa nirmapis.
Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta
yarpunkillapa? 9¿Qamkunapa yarpuyniki-
llapamantaqa ima ninaypaqtaq mas
trabajusu kanqa kay runataqa 'Uchayki-
kunamantami pirdunashuni' ninaypaq,
manaqachu 'Sharir paraykita apar riy'
ninaypaq? 10Piru kananllami intrachishay-
killapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay
pachapiqa paylla puytin uchanllapa-
kunamanta pirdunakuytaqa nir.
Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta
puytiq kwirpuyjun runataqa niran:
11—Qamtami nishuni: Sharir
paraykita apar, riy wasikiman nir.
12Chaynu nitinqami, chay qishaq karan
chay runaqa das sharir, paranta charikur
lluqshimuran tukuyla rikayatin. Chayta
rikarmi tukuy chaypi kaqkunaqa kusalata
dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta
alabaq ĉhurakaranllapa kaynu nir:
"¡Manami kaypiqa uk kutilamapis
waknutaqa rikashanchikllapachu!" nir.

Jesusmi Levita qayaran
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13Chaymantami Jesusqa qashan riran
atun quĉhapa manyanman. Piru chayman-
pismi kusa achka runakuna tantakatin
payqa yaĉhachiyaran. 14Chaymanta
riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran.
Payqami chay Roma pwiblupaq
impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi
Jesusqa niran:
—Shamuy nuqawan rishun nir.
Chaynu nitinqami Leviqa sharir
paywanna riran.
15Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi
mikuyaranna. Chaymi chay kutilla
Romapaq impwistuta kubrakuqkuna, kusa
uchayjun runakuna Jesuswan chaynulla
yaĉhakuqninkunawan ima misapina
tayaranllapa. Chaqa kusalatari Jesuswan
pulla puriyta munaqllapa. 16Chaynu Jesús
tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo
runakuna chaynulla Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Jesuspa
yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Imapaqtaq yaĉhachikuqnikillapaqa
chay impwistuta kubrakuqkunawan
chaynulla uchasapakunawan pullaqa
mikun? nir.
17Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa
niran:
—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami
mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi
ashwan chay qishaq kaqkunala ministin
rimidyakuqtaqa. Chaqa nuqaqami mana,
chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha
kani. Ashwanmi shamusha kani chay
uchayjunkunata willatiy kriyir washaka-
nanllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18Uk diyapimi Shutichikuq Juanpa
yaĉhakuqninkuna, chaynulla wakin
fariseukunaqa ayunayaranllapa.
Chaymantami wakin runakuna rir,
Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:
—Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqnin-
kuna, chaynulla fariseukunapa
yaĉhakuqninkunapismi ayunanllapa.
Qampa yaĉhakuqnikikuna-shuypaqa,
¿imapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.
19Jesusqa paykunataqa niran:
—Uk runa kasaraq, chayllapiraq katinqa-
chu chay pullan kaqkunaqa ¿ayunayta
puytinman? Manami ayunaytaqa
puytinmanchu. 20Piru chay kasarasha
rinanpaq urami ĉhamunqana. Chaynu
ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.
21"Nishaykillapapis: Manami mayqanpis
uk makwa raĉhpataqa mushuq
raĉhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay

mushuq raĉhpami paqakarqa chapuka-
yanqa. Chaynu chapukarmi, makwa
raĉhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan
masna llikikayanqa. 22Chaynulla, chay
ubapa yakun mushuq binutaqa manami
itanchikchu makwa qara kapachumanqa.
Chaqa chay ubapa yakun binuqami
byijuyar makwa qarataqa llikinman.
Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu
chaynulla chay qara kapachupis yanqallana
tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq
yakun binutaqa mushuq qara kapachu-
manna itaypaq”.[a]

Samana diyapimi
ispigakunata pitiranllapa
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23Uk samana diyapi Jesusqa trigu
tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuq-
ninkunawan. Piru yaĉhakuqninkuna-
qami trigupa ispiganta pitikuqnu
riyaranllapa. 24Chayta rikarmi fariseu-
kunaqa Jesusta kaynu niran:
—¡Ay! ¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa
kanan samana diyapi mana ruraypaq
kaqtaqa rurayan? nir. 25Chaynu
nitinllapami Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa,
gubyirnu David uk kuti wakinninkunawan
mallaqnar imanu tukuran nir iskribikashan-
taqa? 26Chaqa chay tyimpukunapimi
kurakunapa mantaqninqa Abiatar karan.
Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta
adurananllapa tuldu wasiman yaykur,
Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa.
Allita yaĉhashanchikllapanu, chay
turtillakunataqami, kurakunala mikunan-
llapapaqqa kaq.
27Jesusqami niranpis:
—Dyusqami samana diyataqa ruraran
runakuna mana qischakananpaqchu.
Ashwanmi ruraran chay diyapimapis
aligriyananllapapaq. 28Chaymi Dyusmanta
Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa
imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaq-
chu niyta puytini.

Jesusmi uk runata samana
diyapi allicharan
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 1Chaymantami uk samana diyapi
Jesusqa chay Israel runakuna
tantakananllapa wasiman qashan
yaykuran. Chaypimi uk runa wiqru
makiyjun karan. 2Piru chaypiqami
riparakuqkuna, mana shaykuq kusalata
Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa:
“¿Ima kay samana diyapichu alliyachi-
yanqa wak runataqa? Chayta ruratin-
qami, chaylapaqna uchachashunllapa”
nir. 3Piru Jesusqami chay wiqru
makiyjun runataqa niran:
—Sharir, ĉhaypinllapapi shay.
4Chaymantami chay runakunataqa
kaynu nir tapuran:
—Samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu
ruranchik manaqachu mana allin kaqta?
Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar
washakunapaq manaqachu dijasha
wanunanpaq?
Chaynu nir tapukutinmi, chay
runakunaqa mana imatapis rimarchu
uyaralla kidaranllapa. 5Piru Jesusqami
chay runakuna pay nishanta mana
intrakanayashanllaparayku kusata
piñakur, llakir ima chay qishaq
runataqa kaynu niran:
—Chutarachiy makikita nir.
Chaynu nitin, chutarachitinqami
makinqa allinna kidaran. 6Piru chaynu
ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa
waqtaman lluqshimurqa, Herodespa
wakinninkunawan parlaranllapa
Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

---

a 2.22 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaĉhayninkunawan paypa mushuq yaĉhayninqa, mana chayllachu nir.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

7 Jesús yaĉhakuqninkunawan chay
atun quĉhapa manyanman ritinmi chay
Galileapa pwiblunkunamanta kusala
achka runakuna ikinta riranllapa. 8 Piru
chaypi Jesús kusa shumaq mana
ruraypaq imakunata rurayan nir
yaĉharllapami Judea pwiblukunamanta,
Jerusalenmanta, Idumeamanta,
Tirumanta, Sidón pwiblukunamanta
ima kusala achka runakuna Jesús
kayashanman shamuranllapa. Chaynu-
llami Jordán riyupa uklaw chimpan-
manta ima shamuranllapa Jesusta
rikayta munar, chay atun quĉhamanqa.
9-10 Chaynumiri kusata untamuranllapa.
Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata
allicharan. Chaymi tukuy chay
qishaqkuna alliyananllaparaykuqa
kumsanakuypa, saruĉhanakuypa
wakmanta kaymanta untaranllapa
Jesusta kamarla alliyananllapapaq.
Chayraykumi Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunata kaĉharan uk yaku karruta
listatinllapa, chaymanna iqatin amana
mas kiĉhkichinanllapapaq.
11 Chaynullami chay dyablupa yarpuy-
ninwan kaq runakunapis Jesusta
rikarqa, paypa naypanpi qunqurir,
qayĉhakuranllapa:
"¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!" nir.
12 Piru Jesusqami anyaran chay
dyablupa yarpuyninkunataqa, amana
chaynu paypaq rimananllapapaq.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Chaymantami Jesusqa uk sirkaman
iqar, kusa allinta yarpuchishan
runakunata qayaran. Chaynu qayatin
tantakatinllapanaqa, 14 paykunamanta
dusi runakunata akraran paywanna
purinanllapapaq. Chaynulla rir
yaĉhachikunanllapapaq imami karan.
15 Chaynullami paykunataqa Jesusqa
pudirninta quran qishaqkunata
allichananpaq, dyablupa yarpuynin-
kunata runakunamanta itakunanllapa-
paq ima.
16 Kaykunami chay dusi akrashan-
kunaqa karan:
Ukqami Simón karan. Payllatami
shutichiranpis Pedro nir.
17 Chaymantaqami karan Zebedeupa
ishkay wamrankuna
Santiago,
Juan ima. Kay paykunatami shutichi-
ran "Boanerges". Rimayninchik-
piqa "Kunyapa Wamrankuna"[b] nir
intrachimanchik.
18 Wakinkunaqami karan:
Andrés,
Felipe,
Bartolomé,
Mateo,
Tomás.
Chaynullami karanpis Alfeupa wamran
Santiago,
Tadeo ima.
Ukqami karan Simón. Payqami
Cananeo partidumanta karan.
19 Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote.
Kaymi Jesustaqa kuntrankuna-
man qukuran wanuchinanllapa-
paqqa.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuq-
ninkunawan yaykuran uk wasiman. Piru

---

b 3.17 Kunyapa Wamran nirqami intrachimanchik kusala jwirtita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllaparayku nir.

chaymanpismi kusa achka runakuna
untaranllapa. Chaymi Jesús, chaynulla
yaĉhakuqninkunamapis mana mikuyla-
matapis puytiqllapachu. 21Chaynu
yaĉhachikur mana mikutin imami,
Jesuspa ayllunkunaqa riranllapa
wasinman apananllapapaq. Chaqa
wakinkunaqami "Jesusqa yaruyasha"
niyaqllapa. 22Chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna Jerusalenmanta ĉhasha kaqkuna-
pis kaynu niyaqllapa: "Chay dyablupa
mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak
runataqa pudirninta qusha runakuna-
manta dyablupa yarpuyninkunata
itakunanpaqqa" nir.
23Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa
paykunata qayamuran. Chaymantami
uk kumparasyunta rurar kaynu niran:
"¿Imanuna dyabluqa uk dyablu masinta
itakuyta puytinqa? 24Chaynullami mayqan
pwiblupis paykunapura ĉhiqninakurqa
mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu.
25Chaynulla uk ayllupis paykunapura
ĉhiqninakurqa, mana shumaqta
kawsaytaqa puytinllapachu. 26Chaynullami
dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa
ukninta itakushanrayku manami allinchu.
Chaymi manana pulla kaytaqa puytiyanqa-
nachu. Ashwanmi chaynu ruranakurqa
limpu tukukayanqallapana.
27"Chaqa allita yarpuyllapa: Uk
kusala pulsuyjun runapa wasinman
mayqanpis suwakuq yaykunarqami,
chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministiyan. Chaynu wataraqmi
suwaytaqa puytiyan, manaqa mana".[c]
28-30Chaymantami Jesusqa chay
runakuna wakqami dyablupa pudirninwan
nishanllaparayku, kaynu niran:
"Chiqaptami nishaykillapa: Runa
tukuy uchakushanta chaynulla mana
allinta rimashantami Dyusqa
pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq
mana allinta rimashanllapata-shuypaqa
mana maydiyapis pirdunanqachu".

Jesuspa mamanwan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31Chaymantaqami Jesuspa maman-
wan, ukninkuna ĉharanllapa. Piru
waqtalapi kidarmi kaĉhakuranllapa
Jesusta qayamunanllapapaq. 32Chaymi
Jesuspa ridurninpi taqkunaqa kaynu
niranllapa:
—Mamaykiwan, uknikikunami chay
waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa
nir.
33Jesusqa niran:
—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqan-
taq ukniykunaqa?
34Chaymi chay ridurninpi taqkunata
chapar niranpis:
—Kaykunami mamaywan,
ukniykunaqa. 35Chaqa mayqanpis Dyus
munashanta ruraqkunalami ullqu kaq,
warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla
mamaymapis nir.

Jesusmi kumparasyunta
ruran uk tarpukuqwan
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 1Chaymantami Jesusqa chay kusala
atun quĉhapa manyanpi qashan
yaĉhachikuq qallariran. Piru kusa achka
runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay
quĉhapi yaku karru karan chayman iqar
taran. Nataq runakunaqami chay
quĉhapa manyanlapi kidaranllapa.
2Chaymi kumparasyunkunawan kusa
achka imakunata yaĉhachikuran.
Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:
3"Allita uyakuyllapa. Uk runami
tarpukuq riran ĉhakranman.

---

c 3.27 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir.

4Chaymanta shikwakutinqa wakin
simillaqa nanman rataran. Chaymi pariq
kurukuna shamur mikuran chay
simillataqa.
5"Nataq wakin similla-shuypaqa
rumipa ananpi yaqqa mana allpa
kaqman rataran. Piru chay simillaqami
daskaqla winaq qallariran, mana ruri
maypi pampakashanrayku.
6Chaymantami, rupay iqamutinqa mana
allita ĉhupakushanrayku, daskaqla
ñutukur chakiran.
7"Nataq wakin simillakunaqami kasha
rurikunaman rataran. Chaymantami
kashakuna winar ĉhamitachitin, mana
puqurannachu.
8"Piru wakin similla-shuypaqami
rataran kusa shumaq pachaman.
Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala
shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa,
wakin ispigaqami trinta murisituyjun
karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta
murisituyjun. Wakin-shuypaqa, syin
murisituyjun ima karan".
9Chaynu nishana karmi Jesusqa
niranpis: "Rinriyjun kaqkunaqa uyakur
intrakayllapa" nir.

¿Imapaqmi Jesusqa kumparasyunkunawanqa yaĉhachikuran?

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10Chaymanta achka runakuna
ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru
chaypiqami karanraq Jesuspa pullan
puriqkuna chaynulla chay dusi
yaĉhakuqninkuna ima. Chaymi
paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuran-
llapa:
—Chay kumparasyunqa, ¿imatataq
intrachimanchikqa? nir.
11Jesusqa niran:
"Qamkunatami Dyusqa imanumi
mantakun nirqa paylla intrachishuyan-
llapa, unay michka mana intrakasha
katinllapamapis. Piru tukuy mana
kriyishanrayku waqtapi yupay
kaqkunata-shuypaqami kumparasyun-
kunalawan willan, 12michka chapakur-
mapis mana rikananllapapaqchu.
Chaynulla michka uyakurmapis mana
intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur
Dyuspi mana qashan kriyirqami,
uchanllapamantaqa manana pirduna-
kanqallapanachu".

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13Jesusqami chay tapuqkunataqa
niran:
"¿Ima qamkunapischu mana intraka-
shaykillapa chay kumparasyuntaqa?
Chaynu kay kumparasyunta mana
intrakarqa, ¿imanuna wakin kumparas-
yunkunata ruratiymaqa intrakankillapa?
14"Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq
nirqami intrachimanchik Dyuspa
rimayninta parlakuqpaq. 15Wakin
simillakuna nanman ratasha nirqami
intrachimanchik Dyus nishanta uyapar
mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu
shamurqa, chay yarpuyninpi purichiya-
shantaqa limpu qunqachin.
16"Nataq chay similla rumikunapa
rurinman ishkiran chaykunaqami, intrachi-
manchik chay runakuna Dyus rimashanta
kusa aligrila uyakuqpaq. 17Piru mana allita
ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa
puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishan-
rayku imallapiqa qischakar, manaqa
imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinqa
chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.
18-19"Nataq chay simillakuna kashapa
rurinman ratashakunaqa, intrachimanchik
Dyus nishanta uyapaqkunapaq. Piru kay
pachapi imanupis kusa imayjun kanar
tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur
imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayray-
kumi, chay munashankuna, yarpupaku-

shankuna ima, paykunata ĉhamitachiq
yupay Dyuspa rimaynintaqa qunqachir,
manana dijanchu puqunanpaqqa.
20"Piru wakinkunaqami Dyus nishanta
allita uyakur kasur kusa shumaqtana
kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq
simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar
kusala achkata puqun chay yupay. Chaymi
paykunamanta wakinqa imanutaq uk
ispigamaqa trinta murisituyjun karan,
wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun,
wakinqami syin murisituyjun karan kada
ispiga chay yupay".

**Jesusmi kumparasyunta
ruraran uk lamparawan**
(Lc 8.16-18)

21Chaynullami Jesusqa paykunataqa
niran:
"Uk lamparata achkirachikunanpaq
apamurqachu ¿kajunpa rurinman
manaqa uk parapa ĉhakinpi ĉhuran-
chik? ¡Manami! Ashwanmi unaqlapi
ĉhuranchik achkirachikunanpaqqa.
22Chaynullami kanan qamkunata
willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla
yupay kaqkunaqa, maydiyaqa uk
lampara achkirachikuq yupay shutilla-
manna rikaritin allita intrakanqallapa.
23"Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna
uyakur intrakayllapa".
24Jesusqami niranpis:
"Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa
kanan imanu ukkunata yanapatkillapa-
qami, chay yanapashaykinullana Dyusqa
qamkunatapis mastana yanapashunqallapa.
25Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqta-
qami masta qushaq. Piru chay mayqanpis
mana intrakanaqta-shuypaqami pitilata
intrakashanmatapis limpula qunqachishaq"
nir.

**Jesusmi kumparasyunta ruran
winaq simillawan**

26Jesusqami niranpis:
"Dyuspa mantakuyninqami imanutaq
uk runamaqa ĉhakranpi simillata tarpur
dijan chay yupay. 27Chaqa chay
tarpukuqqami rirqa punun, rikĉhakun
ima. Piru payqami mana kwintata
qukatinchu nasimur winan chay
simillaqa unaq katin, tuta katinmapis.
28Chaqa pachaqami paylla winachitin,
puntataqa yurakunraq. Chaymantami
ispigakur puqurna untachikun.
29Chaynu puqur qarwatinmi, amunqa
kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa
mantakuyninqa".[d]

**Mustasa qirupa simillanwan
kumparasyunta ruraran**
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30Jesusqami niranpis:
"¿Imanu yupaytaq Dyuspa mantakuy-
ninqa manaqa imawantaq kumparay-
man Dyuspa mantakuynintaqa?
31Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa
qirupa simillanta pachapi tarpunllapa
chay yupay. Chay simillaqami kusala
llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa.
32Piru tarputinllapa atunta winarmi,
kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan,
wakin mallkikuna ĉhakrapi kaqkuna-
mantaqa. Chaymi ashwan pariq
kuritukunamapis chay rikrankunapina
llantukur tanllapa ima".[e]

**Jesusmi yaĉhachikuran
kumparasyunkunalawan**
(Mt 13.34-35)

33Jesusqami runakunataqa kusala
achka kumparasyunkunawan yaĉhachi-

---

d 4.29 Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusninchik pallaq shamunankaman. **e 4.32** Chaynumi Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

ran imanu intrakananllapapaq nir.
34Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa yaĉhachiranchu.
Nataq yaĉhakuqninkunata-shuypaqa chaymantana paykunalata intrachiq ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35Chay diyallapi limpu amsayatinnaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:
"Rishunllapa kay quĉhapa waklaw manyanman" nir.
36Chaymi paykunaqa, runakunata dijar, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa. 37Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. 38Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachir kaynu niran:
—¡Taytituy! ¿Manachu kwintata qukanki yakumanmi chinqayanchikllapana nirqa?
39Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:
—¡Uyarar, qasillay! nir.
Chaynu nitinqami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran. 40Chaymantaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:
—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqachu manaraq allitaqa kriyimankillapa? nir.
41Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: "¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?" nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyninwan runa
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 1Chaynu rirmi chay quĉhapa uklaw manyan Gadara[f] shutiq lugarman ĉharanllapa. 2Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyninwan kaq uk runa qimikaran.
3Chay runaqami pantyunkunapi taq. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaq. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaqa puytiqllapachu. 4Chaqa qasillachinanllapapaq nirmi kutir kutir makinkunata, ĉhakinkunata ima kadinakunawan wataqllapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pitiq. Chaymi mayqanpis mana imanupis binsiyta puytiqllapachu.
5Chay runaqami unaqpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayĉhakur, rumikunawan paylla takakar ima puriq. 6Piru Jesusta rikar-shuypaqami kusalata kallpar rir naypalanpi qunquriran. 7-8Chaymi Jesusqa chapar niran:
—Qam, dyablu mana sirbiq, lluqshiy kay runamanta nir.
Chaynu niyatinmi dyabluqa qayĉhakur kaynu niran:
—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Tayta Dyuspa shutinpimi rugashayki ama qischamanaykipaqchu! nir.
9Chaynu qayĉhakuyatinmi Jesusqa tapuran:
—¿Imataq shutinki? nir.
Chay runaqa niran:

---

f 5.1 Wakin iskribikashakunami "Gerasa" nin.

—Nuqaqami shutini ‘Legión’.[g] Chaqa kusa achkami kanillapa nir.
10Chaymantami chay dyablupa yarpuyninqa Jesustaqa kusalata rugaran ama chay lugarmantaqa itakunanpaq-chu. 11Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapimi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran. 12Chaymi chay dyablupa yarpuyninkunaqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:
—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.
13Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Riyllapa nir.
Chaynami chay dyablupa yarpuyninkunaqa runamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quĉhaman ratar ĉhuqar wanuran. Chay kuchikunaqami dus mil (2,000) yupay karan.
14Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaynu rirmi tukuyla ĉhakranpi kaqkunata chaynulla pwiblupi kaqkunata ima willaranllapa. Chaymi tukuyla runakuna lluqshir riranllapa rikaq. 15Chaymanta Jesús kayashanman ĉharnaqa, chay kusala achka dyablupa yarpuyninwan kasha runataqa, rikaranllapa yarpuyninpina mudakusha taqta ima. Chaqa dyablupa yarpuyninqa lluqshishana karan paymantaqa. Chaymi runakunaqa kusalata manchakuranllapa. 16Nataq chay runakuna imanu chay dyablupa yarpuyninwan kaq runa alliyashanta, chaynulla imanu chay kuchikunawan pasashanta ima wakinkunata parlaranllapa. 17Chaymantami tukuyla runakuna kusalata Jesustaqa rugaranllapa, chay lugarninllapamantaqa rinanpaqna.
18Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaqna katinqa chay dyablupa yarpuyninmanta alliyasha runaqa Jesustaqa rugayaran paywan rinanpaq nir. 19Piru Jesusqami mana munarchu niran:
—Ashwanmi riyna wasikiman. Chaymi aylluykikunata ima parlanki imanumi Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.
20Chaymi chay runaqa rir tukuyla chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuyla kusata dispantakaranllapa.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21Chaymantami Jesusqa chay quĉhapa uklawninmanta yaku karrupi qashan tikrakamuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quĉhapa manyanpina kidaran. 22Chaykamanqami Israel runakunapa tantakananllapa wasipi uk mantakuqnin Jairo shutiq ĉhamuran. Payqami Jesusta rikarqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:
23—Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraq rir makisituykikunata ananman ĉhurankiman, alliyarna kawsananpaq nir.
24Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami pullanqa riran. Chaymi kusala kiĉhkipi riyaran payqa.
25Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. 26Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna

g 5.9 Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

binsikayaran. [27-28]Chaymanta Jesuspaq
rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa
raĉhpanta kamarlami alliyashaq” nir.
Chaymi payqa runakunapa rurinlata rir,
ikinmanta Jesuspa raĉhpanta kamaran.
[29]Chaynu kamatinlami, chay kutilla
yawarnin shamuqqa qasillaranna.
Chayna kwirpuntaqa alliyaqtana
syintiran. [30]Piru Jesusqami kwintata
qukaran pudirnin yarqusha nir. Chaymi
ikiman tikrakar runakunata kaynu nir
tapuran:

—¿Pitaq raĉhpayta kamasha? nir.

[31]Yaĉhakuqninkunaqa niran:

—¿Manachu rikanki kusala achka
runakuna wakmaqa kiĉhkichishuyan?
Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq
kamamasha?’ nir.

[32]Piru Jesusqami kusalata chapayaran
tukuy ridurninpi kaqkunata, mayqantaq
raĉhpayta kamasha kanqa nir yaĉhanan-
paq. [33]Chaymantami chay warmiqa
yaĉharanna nuqapaqmi chapakuyan nir.
Chaymi kusalata manchakur chukchuk-
yaqnulla rir Jesuspa naypalanpi
qunqurikur, imanu kashantapis
karanlata willaran. [34]Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi
alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana
rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami
alliyashaykina.

[35]Chaynu nir Jesús rimayatinllami,
chay tantakananllapa wasipi mantakuq
Jairupa wasinmanta ukkuna ĉhamur
kaynu niranllapa:

—Wamraykiqami wanushana. Amana
masqa qillakachiynachu chay yaĉhachi-
kuqtaqa nir.

[36]Piru Jesusqami chay nishanllapata
mana kasurchu, Jairutaqa niran:

—Ama manchakuychu. Nuqalapi
kriyiy nir.

[37]Chaynu nirqa, chay ikinta riqkuna-
taqa Jesusqa manana munaranchu
pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta,
Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan
ima aparan. [38]Jairupa wasinman
ĉharqami, uyaparan kusata llakir
waqaqllapata ima. [39]Chaymi Jesusqa
wasi ruriman yaykurqa niran:

—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa
laqyayankillapa? Wamraqami mana
wanushachu. Punuyanlami nir.

[40]Chaynu nitinmi kusalata asiparan-
llapa. Piru payqa tukuy ruripi
kaqkunata waqtaman urquran. Chayna
wamrapa taytanta, mamanta apar, chay
kimsa pullan riqkunalawan yaykuran
ruriman, chay wamra usurayashan-
manqa. [41]Chaymanta makinmanta
aypar wamrataqa niran:

—*Talita cumi.*

(Rimayninchikpiqa munan niyta:
“Mamitay, qamtami nishuni:
¡Sharimuy!” nir).

[42]Chaynu nitinlami, chay dusi
añuyjun wamraqa sharir puriq
qallariran. Chayta rikarmi tukuy
runakuna kusalata dispantakaranllapa.
[43]Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Amami mayqantapis tukuy
kaykunapaqqa parlankillapachu nir.

Chaymantami kaĉhakuran wamrataqa
qarananllapapaqna.

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 [1]Chaymantaqa chay Jairupa
pwiblunmanta lluqshir Jesusqa
yaĉhakuqninkunawan qashan tikraka-
ran Nazaret pwiblullamanna. [2]Chaymi
uk samana diyapi Jesusqa chay tantaka-
nanllapa wasipi yaĉhachikuq qallariran.
Chaynu yaĉhachikutin kusala achka
runakuna uyapar kusa dispantakashalla
kaynu nir tapunakuyaqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaĉhakuranqa kay
kusa yaĉhayashantaqa? ¿Wak yaĉhay-
ninqa maymantataq kanqaqa? Chaynu-
lla ¿imanutaq milagrukunata kusalata

ruranqa? 3¿Manachu kayqa Mariapa,
iĉhkakuq wamran? Chaynulla
¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa,
Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu
paypa warmi ukninkunamapis kaypi
nuqanchikkunawan tanllapa?”

Chaynu nir imami, mana kasunaran-
llapachu. 4Chaymi Jesusqa niran:

—Tukuy uklaw pachapimi kusa
shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq
rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllamanta
kaqkuna, ayllunkuna chaynulla
wasinllapi imaqami mana kasunllapa-
chu nir.

5Chaymi payqa chay Nazaret
pwiblunllapiqa mana ima milagrutapis
ruraranchu. Ashwanmi wakin
qishaqkunapa ananman makinkunata
ĉhurar allicharanla. 6Piru Jesusqami
kusalata yarpupakuran, chay runakuna
paypi mana kriyinashanrayku.

**Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata
kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq**
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesusqami tukuy shipchakaq pwiblu-
kunapi yaĉhachikur puriran.
7Chaymantami dusi yaĉhakuqninkuna-
taqa qayamur pudirninta quran,
dyablupa yarpuyninta ima itakunan-
llapapaq. Chaynami ishkay ishkay
kaĉharan rir yaĉhachikunanllapapaq.
8Kaynu nirmi kaĉharan paykunataqa:

“Nanpaqqami ama imatapis aparchu,
bastunnikillapata charikurla rinkillapa.
Chaynulla amami alburjata, jyamrita,
qillayta imamapis apankillapachu.
9Chaynullami llanqikillapata llanqikur,
raĉhpaykillapata yakakur ama
mudanantinqa aparchu rinkillapa.
10Chaynullami, uk kusa allin runapa
wasinman ĉhar samarqa, chay
wasilapina kidankillapa chay ima
diyaĉhi rinaykillapakaman. 11Piru may
lugarlawpi mana samachishurllapa
chaynulla yaĉhachikutkillapa mana
uyakushunatinllapaqa, chaymantaqa
ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉhaspir
rinkillapa. Chaynu rurarqami intrachin-
killapa: ‘Manami nuqakunapa kwintay-
llapanachu. Ashwanmi qamkunapina
kanqa’ nir. [Chiqaptami nishaykillapa:
Jwisyu diya ĉhamutinqami chay
pwibluqa kusala manchaypaqtana
kastigakasha kanqa chay Sodomawan,
Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa
nir.]”

12Chaymi Jesuspa yaĉhakuqnin-
kunaqa rir yaĉhachikuranllapa:
Uchaykillapata dijarna Dyusman
tikrakayllapa nir. 13Chaynulla dyablupa
yarpuyninmatapis kusala achkata
itakuranllapa. Qishaqkunatapismi
allicharanllapa asaytiwan salar ima.

**Shutichikuq Juantami
wanuchiranllapana**
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq
kusalata rimaqllapata uyaparan. Chaqa
chaynu rimatinllapami tukuy intirupi
yaĉharanllapana. Chaymi Herodesqa
kaynu niran: “Chay Jesusqami,
Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa
wanushanmanta kawsamushanraykumi
milagrukunamatapis rurayta
puytiyanqa” nir.

15Nataq ukkunaqa Jesuspaqqa
niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Eliasmi” nir.
Wakinkuna-shuypaqa niqllapa: “Dyuspa
uk rimaqninmi kanqa, imanutaq unay
rimaqkuna kaq chaynulla” nir.
16Chaynu nitinllapa uyaparmi
Herodesqa, kaynu niran: “Chayqami
Shutichikuq Juan. Nuqami umanta
pitichikutiy wanuran. Piru kananqami
kawsamusha” nir.

17-18Chaqa Shutichikuq Juan kawsaya-
tinmi, Herodesqa uknin Felipipa
warmin Herodias shutiqta warmikur

mana allintachu tukusha karan.
Chaypaqmi Shutichikuq Juanqa
Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay
ukniki Felipipa warmin Herodiasta
warmikita yupay purichiyashaykiqami
mana allinchu” nir.
Chayta nishanraykushi, Herodesqa
kaĉhakuran Juantaqa aypar
kadinakunawan watar karsilananllapa-
paq. 19-20Chaynullashi chay Herodias
warmipis Shutichikuq Juan, runanta
chaynu willashanrayku ĉhiqnir, kusalata
wanuchiyta munarmapis mana
puytiranchu. Chaqa Herodesqashi
warmintaqa mana dijaranchu chayta
ruranapaqqa. Chaqa payqashi yaĉhaq
Juanqami imatapis karanlata ruran
chaynulla mana uchayjunlamapischu
nir. Chayshi kusalata manchakuran.
Chayraykushi Juan imata nitinpis
Herodesqa kusa aligrila uyakur, mana
imata nishaq nirpis yaĉhaqchu.
21Piru uk diyapishi chay Herodiasqa
imanullapis Shutichikuq Juantaqa
wanuchichiran. Chay diyapishi
Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi
paypa mantaqninkunawan, suldadu-
kunapa mantaqninkunawan, chaynulla
chay Galileamanta kusa runa
nishakunawan ima fyistata rurananllapa.
22Chaypi katinllapashi Herodiaspa
warmi wamranqa tukuyla chaypi
kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran.
Chayshi chay baylishanqa tukuy chaypi
kaqkunata chaynulla Herodestapis
kusalata gustaran. Chayshi Herodesqa
intinadanta niran:
—Mamitay, ima munashaykitapis
mañamay, nuqami qushayki nir.
23Chaymi qashan qashan jurar kaynu
niran:
—Ima munashaykitapis mañamay,
nuqami qushayki, michka tukuy nuqa
mantakushaymanta lamtar partin
kaqmanmatapis nir.
24Chaynu nitinshi, chay wamraqa
lluqshir rir, maman Herodiasta tapuran:
—¿Imatataq mañayman? nir.
Mamanqa niran:
—Shutichikuq Juanpa umanta mañay
nir.
25Chayshi wamraqa kallpaylla
ruriman yaykur, Herodestaqa kaynu
niran:
—Kananllami Shutichikuq Juanpa
umanta uk platupi qumanaykita munani
nir.
26Chaynu nirqashi mantakuq Herodes-
taqa kusalata llakichiran. Piru chaynu
llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa
naypanpi jurar arnishanrayku kaĉhaku-
ran chaynu rurananllapapaq. 27Chayshi
uk suldadunta kaĉharan karsilman rir
Juanpa umanta apamunanpaq. 28Chay-
shi chay suldaduqa karsilman rir,
Juanpa umanta pitir uk platupi apamur,
chay warmi wamratana quran. Nataq
chay wamraqashi mamantana ashwan
quran.
29Chaymantashi Juanpa yaĉhakuqnin-
kunaqa chayta yaĉharqa rir,
karsilmantaqa kwirpunlatana apar
pamparanllapa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30Chaymantaqami Jesuspa dusi
yaĉhakuqninkunaqa, tikrakamuranna.
Chaynu tikrakamurmi Jesusta parlaran-
llapa imakunata rurashanllapata, yaĉhachi-
kushanllapata ima. 31Piru chay diyakunapi-
qami Jesús kayashanmanqa kusala achka
runakuna tantakaranllapa. Chaymi chay
runakunata yanapar ima Jesusqa
yaĉhakuqninkunawan mana puytiqllapa-
chu samar mikuylamatapis. Chaymi
Jesusqa chay yaĉhakuqninkunata niran:
—Rishunllapa chay chunllaq
lugarkunaman, ratulaqa samaq nir.

32Chaymi yaku karrupi paykunalana
riranllapa chay chunllaq lugarkuna-
manna. 33Piru chaynu ritinllapami kusa
achka runakuna rikar riqsiranllapa.
Chaymi yaĉharanllapa maymanmi
riyanllapa nir. Chayraykumi tukuyla
pwiblukunamanta runakunaqa kusalata
kallpar rir, ashwan paykunamantaqa
naypaqta ĉhar yararanllapa.
34Chaymanta Jesús yaku karrumanta
ishkirqa chay kusa achka runakunata
rikar kusalata llakiran. Chaqa
paytaqami yarpuchiran, uyshitakuna
mana michikuqniyjun kanman yupay.
Chaymi payqa kusa achka shumaq
imakunata yaĉhachiran. 35Piru limpu
tardiyayatinnaqami chay yaĉhakuqnin-
kunaqa qimikar kaynu niranllapa:
—Kay lugarpiqami mana imapis
kanchu. Chaynulla kusa tardinami.
36Chayraykumi runakunataqa willay
chay lugarkunaman, pwiblukunaman rir
mikunanllapata rantinanllapapaq nir.
37Piru Jesusqami niran paykunataqa:
—Qamkuna qarayllapa nir.
Chaynu nitinqa niranllapa:
—¿Munayankichu kwichka achka
dusyintus dinaryu qillaywan tantata
rantir qaranayllapapaq? nir.
38Jesusqa niran:
—¡Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitay-
killapaqa?
Chaymanta paykuna rir rikarqa
niranllapa:
—Sinku tantitawan, ishkay piskaditu-
lami kan nir.
39Chaynami Jesusqa tukuy chay
runakunataqa wakpi kaypi muntun
muntun tananllapapaq willaran chay
qiwakunapina. 40Chaymi paykunaqa
kada muntunpi syin, syin; chaynulla
sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa.
41Chaynu tashallapana katinqami,
Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay
piskadituta aypar unaq syiluman
chapakur payji nir, Taytan Dyusman
mañakuran. Chaymantami chay
tantakunata pidasu pidasu pakir
yaĉhakuqninkunata quran tukuyla
chaypi kaq runakunata aypachinan-
llapapaq. Chaynumi chay ishkay
piskaditutapis tukuylata aypachiran-
llapa. 42Chaynumi tukuyla mikuranllapa
tiqllananllapakaman. 43Chaymantaqami
chay tantapa chaynulla piskadupa
subrantaqa dusi kanasta untataraq
tantaranllapa. 44Piru chay mikusha
chaykunata yupatinllapaqami
ullqukunala sinku mil (5,000)
karanllapa.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

45Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunata yaku karruman iqachiran, rir
ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklawnin
Betsaida pwibluman paymantaqa naypaqta.
Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla
dispidikur rinanllapakaman. 46Chaynu
dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk
sirkaman payla iqaran Taytanman
mañakuq. 47Limpu amsayatinnaqa yaku
karruqa chay quĉha ĉhaypipina karan. Piru
Jesús payla pachapi karmi, 48rikaran chay
yaku karruqa mana yaqqa riyta puytiqta-
chu. Chaqa naypanllapalawmantami kusala
jwirti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaq-
pinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran
yaĉhakuqninkunalawman. Piru chaynu
paykunaman riyarmapis, dirichu pasar
rinaq yupay tukuran. 49-50Chaynu yakupa
ananta riqta tukuy yaĉhakuqninkuna
rikarmi, kusalata manchakur "¡Wakqami
aya!" nir kusata qayĉhakuranllapa.
Chaymantami Jesusqa paykunataqa kaynu
niran:
—¡Shachinakur ama manchakuyllapa-
chu! ¡Nuqami kani! nir.
51Chaynu nirmi, payqa chay yaku
karruman iqaran. Chaymi ashwan

wayraqa limpu qasillaran. Chayta
rikarmi paykunaqa limpu dispantaka-
ranllapa. 52Chaqa manari intrakasha-
llapachu karan Jesús chay tantitakuna-
wan milagruta ruratin rikarmapis, mana
allita paypi kriyishanllaparayku.

Jesusmi Genesaretpi
qishaqkunata allicharan
(Mt 14.34-36)

53Chaymanta chay atun quĉhata
pasarqa, Genesaret lugarman ĉharan-
llapa. Chaymi ashwan chay yaku
manyapina yaku karrutaqa watar
dijaranllapa. 54Piru chaypi taqkunaqami
yaku karrumanta ishkiqlata Jesustaqa
riqsiranllapa. 55Chaymi chay
rikaqkunaqa rir tukuyla may
lugarkunapi parlakuran Jesuspaqqa.
Chayraykumi kusala achka
qishaqkunata wintur ima ĉhachimuran-
llapa Jesusman. 56Chaymi Jesusqa
maylawpi nir yaĉharllapaqa, chay may
riyashan nankunapi ima qishaqninllapa-
kunataqa apar yarachiqllapa. Michka
pwiblukunapi, ĉhakrankunapi,
nankunapi ima katinmapis, qishaqnin-
llapataqa yarachiqllapa. Chaymi
kusalata Jesustaqa rugaranllapa
raĉhpanpa manyanlamatapis kamanan-
llapapaq. Chaynu chay raĉhpanpa
manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna
kidaqllapa.

Mana allin yarpuyninchikmi
uchakuchimanchik
(Mt 15.1-20)

7 1Chaymantami Jesusman qimika-
ranllapa fariseo runakuna, Moisés
mantakushanta wakin yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna ima. Paykunaqami Jerusalen-
manta ĉhamusha karanllapa.
2Chaymi paykuna rikayatin, Jesuspa
wakin yaĉhakuqninkunaqa mana
makinta paqakurchu mikuranllapa.
Chaynuqami mana ruraranllapachu
chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi
kusala mana allinta yarpuchiran
paykunataqa. 3Chaqa chay fariseukuna,
chaynulla tukuy Israelmanta kaqkuna-
qami unay rukunllapakunapa kustum-
rinllawan kar, chay paqakuna kustum-
rita mana rurarqa mana mikuyta
puytiqllapachu. 4Chaynulla rantiq rir,
tikrakamurmaqa chay paqakuna
kustumrita rurar, kusalata paqakur
mikuqllapa. Chaynulla chay kustumrin-
raykuqami kaykunata kusalata
paqaqllapa: Basu upyananllapata;
jarrankunata, jyirru mankankunata,
mantankunata ima. 5Chayraykumi chay
fariseo runakuna chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kunaqa, Jesustaqa kaynu nir tapuran-
llapa:
—¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa
unay rukunchikkunapa kustumrin
nishannulla mana rurar, makinllapata
mana paqakur mikunllapaqa? nir.
6Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa
niran:
—¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakuna! Waknupaqĉhi Dyuspa unay
rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq
rimaran. Chaqa niqmi:

Kay pwiblumanta runakunaqami
shiminllapalawan kasumanllapa.
Piru yarpuyninllapapiqami mana
chiqaptaqa kasumanllapachu.
7 Chayraykumi yanqalla aduramaq-
llapa yupay tukunllapamapis.
Chaqa chay yaĉhachikuyashan
chaykunapis yanqa runakunapa
yaĉhachikuyninla imami nir.

8Chaqa qamkunaqami Dyus mantaku-
shanta mana kasurchu, runakunapa
kustumrinlata rurar kawsankillapa.
[Chaynulla basu upyanaykillapata,
jarraykillapata, uk kusa achka
imakunata paqankillapa ima.]

9Jesusqami niranpis:
"Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranaykillaparaykula, Dyus mantakushantaqa mana kasunkillapachu. 10Chaqa Moisesqami Dyus nitin kaynu nir mantakuran: 'Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa' nir. 11Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: 'Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta' nir. 12Chaynu nirmi ninkillapa: 'Mayqanpis chaynu niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu' nir. 13Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu, ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalatana yaĉhachikur kawsanaykillapapaq".
14Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:
"Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa: 15Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu. Ashwanmi mayqantapis yarpuyninllamanta kusala mana allin yarpuynin lluqshimuq uchakuchin. [16Chaymi nishunillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]".
17Chaymanta Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rirnaqa, uk wasiman yaykuran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niranllapa: "Allita intrachimayllapa, chay naqa yaĉhachikushaykitaqa" nir.
18Chaymi paykunataqa niran:
"¿Ima qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir. 19Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyninmanchu rin mikutinqa. Ashwanmi paĉhanman rin, chaymantana kwirpunqa qashan itakamun".
Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin mikunapaqqa nir. 20Chaynullami niranpis:
"Uk runapa yarpuyninmanta kusala mana allin yarpuynin lluqshimuqmi uchakuchin. 21Chaqa uk runapa yarpuyninmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima yarpunllapa. 22Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata munapakuyta, mana allinta rurakuyta, llullachikuyta, yanqalla imantapis tukchiyta, ĉhiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyniyjun yupay purinllapa. 23Chaymi tukuy kay riqchaq mana allin yarpuykunaqa runapa yarpuyninllamanta lluqshimun. Chaynu karmi, ashwan runataqa uchakuchin".

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran
(Mt 15.21-28)

24Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón pwibluman ima]. Chayman ĉharqa, mana mayqanpis yaĉhananpaqchu uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaĉhananllapata munatinmapismi ashwan tukuyla yaĉharanllapana. 25-26Chaymi uk warmisita shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuyninwan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata rugaran wamranmanta chay dyablupa yarpuyninta itakunanpaq. Chay warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia lugarmanta karan.
27Piru Jesusqa niran:

—Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.
28Chaymi chay warmisitaqa niran:
—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa ĉhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlamatapis mikun nir.
29Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¡Mamitay, chiqaptami ninki! Rikuynari. Chaqa chay dyablupa yarpuyninqami wamraykimantaqa lluqshishana nir.
30Chaymi warmiqa wasinman rir ĉharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyninqami lluqshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

31Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta lluqshir rir Sidón pwibluta, Decapolispa pwiblitunkunata pasar imana, ĉharan Galilea shutiq quĉhapa manyanman. 32Chayman ĉhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi ĉhurarla allichananpaq. 33Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran. 34Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: *"¡Efata!"* (Rimayninpiqa niyaran: "¡Kiĉhakay!" nir).
35Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiĉhakaranna. Qallunpis alliyatin, rimayta puytiranna.
36Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapapaqchu chayta rurashanpaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa.
37Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: "Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyan! Chaynulla mudukunatapis rimachiyan ima" nir.

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan
(Mt 15.32-39)

8 1Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata qayamur niran:
2—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. 3Chaymi mana qarar wasinllapaman kaĉhatiyqa, imanupiqa riyar mallaqpaq imananmanllapa. Chaqa wakinkunaqami kusala largu maymanta shamushallapa.
4Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niran:
—Piru, ¿imanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.
5Jesusqa tapuran paykunataqa:
—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Syiti tantitalami kan nir.
6Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaĉhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa.
7Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji nirqa, yaĉhakuqninkunata quran aypachikunan-

llapapaq. [8]Chaynumi tukuynin tiqllananka-
man mikuranllapa. Ashwanmi
subrankunata tantarqa, syiti kanastatana
untachiranllapa. [9]Piru chay mikusha
chaykunaqami kwatru mil (4,000) yupay
karanllapa. Chaymantami Jesusqa tukuyta
dispidirna, [10]yaĉhakuqninkunawan yaku
karruman iqar riranllapa uk lugar
Dalmanuta shutiqmanna.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

[11]Chaymantami fariseo runakuna
ĉhamur Jesuswan willanakuq qallariran-
llapa. Chaymi mabir ima ninqashi nir,
kaynu niranllapa: "Chiqapta Dyusmanta
shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa
uk milagruta ruray" nir.
[12]Chaymi Jesusqa kusa jwirtita
amayninta urqur, niran: "¿Imaraykutaq kay
runakunaqa milagrukunataraq ruranaypaq
mañamanqa? Chiqaptami nishaykillapa:
Manami ima milagrulamatapis qamkuna-
paqqa rurashaqchu nir".
[13]Chaynu nirnaqami, paykunalatana
chaypi dijar qashan yaku karruman iqar
riranna chay atun quĉhapa uklaw
manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna

(Mt 16.5-12)

[14]Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qunqar
mana imalatapis apashallapachu karan
mikunanllapapaqqa. Piru yaku
karrupina karqa kwintata qukaranllapa,
uk tantitalata apayanllapa nir. [15]Chaymi
Jesusqa niran paykunataqa:
—Allita kwintata qukar, kuytakanki-
llapa chay fariseo runakunapa, chaynu-
lla Herodespa libaduranllapamanta nir.
[16]Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa,
tanta mana kashanraykumi chaynuqa
nimayashunllapa ninakuranllapa.
[17]Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhaya-
shanraykumi, Jesusqa kaynu niran:
—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana
kanchu? nirqa. ¿Ima manaraqchu intrakan-
killapa? ¿Manaraqchu kwintata qukanki-
llapa? ¿Ima kwichkachu yarpuynikillapaqa
mana intrakan? [18]¿Ima nawiyjun karmapis-
chu mana rikashaykillapa rurashayta? ¿Ima
rinrikillapa karmapischu mana uyaman?
Chaynulla ¿mananachu yarpunkillapa chay,
[19]sinku tantitamanta sinku mil runakunata
qarashaytaqa? Chaynu qarakutiyqa, mabir
¿ayka kanasta untatataq subrantaqa
tantaraykillapa?
Paykunaqa niran:
—Dusi kanastata nir.
[20]—Ma, chay syiti tantitamanta kwatru
mil runakunata qaratiyqa, ¿ayka kanasta
untatataq subrantaqa tantaraykillapa?
Paykunaqa niran:
—Syiti kanastata nir.
[21]Piru Jesusqa paykunataqa niran:
—¿Ima manaraqchu intrakankillapa?
nir.[h]

Jesusmi uk syiguta allicharan

[22]Chaynu riyarllapami ĉharanllapa
Betsaida pwibluman. Chaypiqami
apamuranllapa uk syigu runata Jesusman
kamarla allichananpaq. [23]Chaymi Jesusqa
chay syigutaqa makinmanta aysakur,
pwiblumanta waqtalawman aparan.
Chaymantami tuqayninwan runapa
nawinkunata nuyuchir, makinta ananman
ĉhurar, tapuran:
—¿Imallataqachu rikayta puytinkina?
nir.
[24]Chaymi chay runaqa chapakuq
qallarirna, niran:

---

h 8.21 Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaĉhachikuyashanpaq rimayaran.

—Rikaninami runakunataqa
qirukunata yupay. Piru puriqtami
rikayani nir. 25Chaymi Jesusqa
makinwan chay runapa nawinta qashan
kamatin, kusalata chapakuyarqa,
allinna kidaran. Chaymi tukuy imatapis
rikayta puytiranna. 26Chaymantami
Jesusqa chay runataqa wasikiman riyna
nirqa, kaynu niranpis:
—Amami chay pwibluman yaykunki-
chu. [Chaynulla kay rurashaytaqa
amami mayqantapis willankichu] nir.

**Pedrumi Jesustaqa Dyuspa
Akrashan Cristun kanki niran**
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan Cesarea Filipo pwibluman
riranllapa. Chaynu riyarmi Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu nir tapuran:
—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani
ninllapataq runakunaqa? nir.
28Chaynu nitinqa paykunaqa
niranllapa:
—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan
nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías
nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa
Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.
29—Qamkunapaq-shuypaqa,
¿mayqantaq kani? —nir tapuran
yaĉhakuqninkunataqa.
Chaymi Pedruqa niran:
—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun
kanki nir.
30Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata
willaran ama mayqantapis paypaqqa
parlananllapapaqchu nir.

**Mananami maychu wanunaypaq
niran Jesusqa**
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunata kaynu nir yaĉhachiq qallariran:
Dyusmanta Shamuq Runataqami chay
ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa
mantaqninkuna, chaynulla Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna ima ĉhiqnir kusalata qischanqa-
llapa. Chaynu qischarmi wanuchinqa-
llapa. Piru kimsa diyamantaqami
qashan kawsamunqa nir.
32Chaynu nirmi, kusalata willar
intrachiran paykunataqa. Chaymi,
Pedruqa uklawman Jesusta paylata
apar, anyaqnulla willaran ama chaynu
rimananpaqnachu.
33Piru Jesusqami tikrakar wakin
yaĉhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa
kaynu nir anyaran:
—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu![i]
Qamqami Dyus munashantaqa mana
intrakar, yanqa runakuna yarpushan-
nula rurachimanayanki nir.
34Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunata chaynulla chaypi kaqkunata
qayamur kaynu niran:
“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy
kanarqami amana bidanllapapaqqa
llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi
wanuchinatinllapamapis ama mancha-
kurchu nuqalapi yarpur shachinakunqa-
llapa. 35Chaqa mayqanpis paykuna
munashannulla bidanta washayta
kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna
qischakanqallapa. Piru mayqanpis
nuqapi kriyishanrayku chaynulla
shumaq rimayniyta yaĉhachikushan-
rayku qischakar wanuqkunaqami tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa. 36Chaymi
nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi
kaq iman munashanta tantakur mana
washakatinqa, ¿imapaqtaq sirbiyan
chay tantakushanqa? 37¿Uk runachu
achka imata pagrakur washakayta
puytinman? ¡Manami! 38Piru mayqanpis
nuqamanta chaynulla rimayniymanta

---

i 8.33 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

ima kay mana kriyishanrayku kusala
uchasapa runakunapa naypanpi
pinqakutinqami, Dyusmanta Shamuq
Runapis Taytanpa kusa llipyalla
pudirninwan shamurqa, kusa allinla
angelkunapa naypanpimapis
pinqakunqa”.

9 [1]Chaynullami Jesusqa niranpis:
—Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi
kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus kusa
pudirninwan mantakuqtaqa rikanqa-
llapa manaraq wanuyarchu nir.

Jesusmi llipya intirupaq tikrakaran
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

[2]Chaymanta saysi diyakuna pasashana
katinqa, Jesusqa kusa unaq sirkaman riran,
Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykuna-
lata apar. Chaymi chay kimsa yaĉhakuq-
ninkunapa naypanpi Jesuspa qaqllanqa,
kusala ukman shumaqpaq tikrakaran.
[3]Chaynulla raĉhpanmapis kusala yuraq
llipya intirupaq tikrakaran. Chaqa manami
mayqanpis raĉhpata kusalata paqarmapis
chaynu yuraqchayanqachu. [4]Chaymi
yaĉhakuqninkunaqa rikaranllapa Jesusta,
Eliaswan, Moiseswan ima parlaqta.
[5-6]Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata
manchakuranllapa. Chaymi Pedruqa kusa
manchakushalla mana imata nishaq nir
yaĉharchu, kaynu niran Jesustaqa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami
kusala allin kanchikllapa! Rurashaqllapa
kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta
Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.
[7]Chaykamanqami, puktay limpu
paykunata pampar pasayaran. Piru chay
puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:
“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.
[8]Chaymi chay kutilla tukuy ladunman
chapakurqa, manana mayqantapis
rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusta
paylatana rikaranllapa.
[9]Chaymanta chay unaq sirkamanta
ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Amami mayqantapis parlankillapa-
chu chay rikashaykillapataqa,
Dyusmanta Shamuq Runa wanur
kawsamunankaman nir.
[10]Chaymi paykunaqa mana mayqanta-
pis parlaranllapachu, michka paykuna
chay “Wanur kawsamushaq” nishanpaq
mana intrakasha karmapis. Chaynu
mana intrakashanllaparaykumi kusalata
tapunakuyaqllapa.
[11]Chaymi Jesustaqa kaynu nir
tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan
Cristunmanta naypaqtaqa shamuyanqa
ninllapa? nir.
[12]Jesusqa paykunataqa niran:
—Chiqaptami Elías naypaqtaqa
shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy
imata Dyus munashanulla shumaqcha-
yanqa. Chaqa, ¿imapaqtaq Dyus nitin
iskribikashakunapiqa nin: ‘Dyusmanta
Shamuq Runataqashi ĉhiqnir kusalata
qischayanqallapa?’ nirqa. [13]Chaymi
nishaykillapa: Eliasqami shamushana.
Chaynu shamutinmi, Dyus nitin
iskribikashannulla mana kwintacharchu
paykuna munashannulla ruraranllapa
nir.[j]

Jesusmi allicharan dyablupa
yarpuyninwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

[14]Chaymanta Jesusqa chay kimsa
yaĉhakuqninwan tikrakamurqa, chay
wakin yaĉhakuqninkunataqa kusala

---

j 9.13 Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13.

achka runakunawan tariran. Chaypi-
qami karan Moisés mantakushanta
wakin yaĉhar yaĉhachikuq runakuna
ima. Chaymi paykunaqa Jesuspa
yaĉhakuqninkunawan kusalata willana-
kuyashallapa karan. Chaykamanmi
Jesusqa ĉhamuran. 15Chaynu Jesús
ĉhamutin rikarmi tukuyla chay
runakunaqa kusa dispantakashalla
kallparanllapa Jesusta saludaq.
16Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata
niran:
—¿Imapaqtaq paykunawan kusalata
willanakuyaraykillapa? nir.
17Chaypi kaqkunamanta ukqami
niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, wamraytami
apamusha kani qamman. Chaqa
dyablupa yarpuyninmi limpu muduchar
dijasha. 18Chaymi maypi katinpis
dyablupa yarpuyninqa wamraytaqa
atakita qur usuraqtana dijan. Chaynulla
shiminmanta kusalata pusquta
itakuchir, kirunmatapis kusalata
richyachir ima wanushata yupayna
dijan. Chaymi chay yaĉhakuqnikikunata
mañakuray dyablupa yarpuynintaqa
itakunanpaq. Piru manami puytisha-
llapachu nir.
19Jesusqa niran:
—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita
kriyiqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita
intrachishunayllapapaq qischakashaq?
¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan
shachinakushaq? Ma, kayman apamuy-
llapa nir.
20Chaymi chay wamrataqa Jesusman
aparanllapa. Chaynu apatinllapaqa,
chay dyablupa yarpuyninqa Jesusta
rikarqa, wamrata atakita qur pachaman
ratachir ribulkachiran, shiminmanta
pusquta itakuchiran ima. 21Chaymi
Jesusqa wamrapa taytantaqa kaynu nir
tapuran:
—¿Ima tyimpumanta-pachataq
wamraykiqa waknu qischakan? nir.
Taytanqa niran:
—Takshitunmanta-pacha. 22Chaymi
wak dyablupa yarpuyninqa kutir kutir
ninaman, yakuman ima itasha wanuchi-
nanpaq. Chayraykumi puytiq yupay
karqa, llakipar yanapamayllapari nir.
23Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¿Imaraykutaq puytiq yupay karqa
yanapamayllapari nimanki? Chaqa
tukuy kriyiqkunapaqqami imapis
ruraypaq[k] nir.
24Chaynu nitinmi chay wamrapa
taytanqa kusala jwirtita kaynu nir
qayĉhakuran:
—Nuqaqami kriyini, Taytituy.
Ashwan ¡yanapamay-ari masna
kriyinaypaq! nir.
25Chaymantami Jesusqa kusala achka
runakuna tantakamuqta rikarqa, chay
dyablupa yarpuyninta kaynu nir
anyaranna:
—Muduchakuq chaynulla upachakuq
dyablupa yarpuynin, nuqami
mantashuni kay wamramantaqa
lluqshir, amana qashanqa yaykunkina-
chu nir.
26Chaynu nitinmi, chay dyablupa
yarpuyninqa wamrataqa qashan atakita
qur, pachaman ratachir wanushata
yupay dijar lluqshiranna. Chaymi
rikaqkunaqa niyaranllapa: “Ashwanmi
wamraqa wanunna” nir. 27Piru
Jesusqami wamrataqa makinmanta
chutar sharichimuran. Chaymi ashwan
wamraqa sharanna.
28Chaymantami Jesusqa uk wasiman
yaykuran. Chaypimi yaĉhakuqnin-
kunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

---

k 9.23 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kriyitkiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq” nir.

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuynintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.
29 Jesusqami niran paykunataqa:
—Waknu riqchaq dyablupa yarpuynintaqami mana chaynulaqa uk runamantaqa itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusalata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yaĉhananllapataqa. Chaqa yaĉhakuqninkunatami kaynu nir yaĉhachiyaran:
"Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa" nir.
32 Chaynu nir willatinmi yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapapaqmapis kusalatari manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Chaymantami Capernaúm pwibluman ĉharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir tapuran:
—¿Imanirtaq qamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.
34 Piru paykunaqami pinqakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. 35 Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yaĉhakuqninkunata qayar, kaynu niran:
—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.
36 Chaynu nirmi, uk wamrituta paykunapa ĉhaypinman apar, marqakur kaynu niran:
37 —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqanĉhi kaĉhamasha chaytapis samachiyan nir.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

38 Chaymantami yaĉhakuqnin Juanqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanqa purinchu.
39 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Ama 'Mana' niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiywan milagruta rurayarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu. 40 Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburninchik kanqa.
41 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis qamkunata nuqapi kriyishaykillaparayku uk jarru yakituta upyachishuqllapaqami, kusa shumaq allin imakunatana aypanqallapa Dyusmantaqa nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchiqkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi

uk marayta watar, mar yakupa mas ruri
kaqninman itakunanllapapaq.
43Imanupi makiki uchakuchishutin-
maqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa
kwirpuykipa uk partin kaqta itakunayki-
paq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq
chay infyirnupi nina maydiyapis mana
wanuqpi qischakanaykimantaqa.
44-48Chaynulla ĉhakiki uchakuchishu-
tinqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa
kuju, tukuy tyimpupaqna kawsanayki-
paq, ishkantin ĉhakikiwan infyirnu-
manna itakukanaykimantaqa. Chaynu-
llami nawiki uchakuchishutinpis, urqur
itakuy. Chaqa allinmi kanqa uk
nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman
yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan
infyirnuman itakukanaykimantaqa.
Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla
ninamapis maydiyapis mana wanunchu.
49Chaymi chaypiqa imanutaq
aychamataqa kaĉhiwan salanchik
chaynu ninawan kusalata qischakanki-
llapa. 50Chayraykumi qamkunapis kay
pachapiqa imanutaq kaĉhimaqa
kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa
uknikillapa kusa shumaqta kawsayllapa.
Chaqa uk kaĉhi lampaqyatinqa, ¿imanu-
nari qamkunaqa qashan shumaqchanki-
llapa?

Jesús yaĉhachikuran warmiwan dijanakuqpaq

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 1Jesusqami chay Capernaúm
pwiblumanta lluqshir rir, Judeapa
lugarninkunaman ĉharan. Chaymanta
rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna
ĉharan. Chaymi chaymanpis kusala achka
runakuna tantakamutin Jesusqa yaĉhachi-
ran imanutaq yaĉhachikuq chaynulla.
2Chaymantami wakin fariseo runakuna
Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir
imanimashunllapashi nir, kaynu tapuran-
llapa:
—¿Allinchu kanqa uk runa warminta
dijananpaqqa? nir.
3Chaymi Jesusqa niran:
—¿Ima nirtaq Moisesqa mantashuran-
llapa?
4Paykunaqa niran:
—Moisesmi niran, uk runa warminta
dijanarqashi karguyjunkunapi kartata
rurar warminta qurqashi chiqancha-
kayta puytin nir.
5Chaynu nitinllapaqa Jesusqa
paykunata niran:
—Qamkuna kusala kuchi mana
intrakaq kashaykillaparaykumi
Moisesqa chaynuqa mantakuran. 6Piru
Dyusqami puntamanta-pacha runata,
warmita ruraran. 7Chayraykumi, 'Uk
runa warminwan kasararqa, taytanta
mamanta dijanqa. 8Chaymi ashwan
warminwanqa uk kwirpu yupaylana
kawsanqallapa' nir. Chaynuqami mana
ishkaynachu, ashwan uklana. 9Chayray-
kumi uk runa warminwan uk kwirpu-
lana kananpaq Dyus nishanrayku, mana
mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa
niyta puytinchu.
10Chaymanta Jesusqa wasipina
katinqa, yaĉhakuqninkunaqa chay
yaĉhachikushanpaq tapuranllapa.
11Jesusqa niran:
"Mayqanpis warminta dijar qashan
ukwan kasararqami kusala saqratana
uchakuyan. 12Chaynulla warmipis
runanta dijar, ukwan kasararqa kusala
saqratana uchakuyan, punta runanta
dijashanrayku" nir.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13Chaymantami Jesusmanqa wamra-
kunata apamuranllapa, bindisinanpaq.
Piru yaĉhakuqninkunaqami chay
wamrakunata apamuqkunataqa
anyaranllapa. 14Chayta rikarmi, Jesusqa
piñakur yaĉhakuqninkunataqa niran:

"¡Ama arkarchu, dijay nuqaman
shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus
mantakuyashanqami kay wamritukuna
yupay kaqkunalapaq. 15Chiqaptami
nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman
yaykunaqkunaqami kay wamritukuna
yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu
karqami Dyus mantakuyashanmanqa
mana yaykunqallapachu".
16Chaynu nirnaqami wamritukunata,
marqakur makinkunata ananman ĉhurar
bindisiran.

Kusala imayjun runami
Jesuswan parlaran
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk
runa kallpar shamur naypalanpi
qunqurikur kaynu nir tapuran:
—Kusa allinla yaĉhachikuq taytituy,
¿imatataq rurayman, tukuy tyimpu-
paqna kawsanaypaqqa? nir.
18Chaymi Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki?
Allinla kaqqami kan ukla. Payqami
Taytay Dyus. 19Chaqa qamqami Dyus
mantakushankunataqa yaĉhankina.
Chaypiqami nin: 'Ama uk uk warmiwan
kaychu; ama wanuchikuychu; ama
suwakuychu; ama uknikipaq llullakur
rimaychu; ama uknikita imapipis
llullachiychu chaynulla taytaykita,
mamaykita kasuy' nir.
20Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy
chaykunataqami takshaymanta-pacha
rurashana kani nir.
21Chaymi Jesusqa chapar kusalata
llakipar, niran:
—Uksitumi faltashuyan ruranayki-
paqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur
qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata
quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana
tukukaq imaykitana tarikunki. Piru
chay nishushayta rurarnaqami,
shamutki nuqawanna rishun nir.[l]
22Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa
kusalata llakir riran. Chaqa kusala
imayjun-ari karan. 23Chaymi Jesusqa,
ridurninman chapakur yaĉhakuqnin-
kunataqa kaynu niran:
—Kusa trabajusuraq kanqa chay
kusala imayjun kaqkuna, Dyus
mantakuyashanman yaykunanpaqqa.
24Chaynu nitin uyaparmi, yaĉhakuq-
ninkunaqa kusata yarpupakuranllapa:
"¿Imanutaq chaynuqa kanqa?" nir.
Chaymi Jesusqa qashan niran:
—Wamrituykuna ¡kusala trabajusumi
Dyus mantakuyashanman mayqanpis
yaykunanpaqqa! 25Chaymi chay kusala
imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman
dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk
kamillu dasla pasayta puytinman uk
awjapa uĉhkitunta nir.
26Chaynu nitin uyaparmi kusala
masta yarpupakuranllapa. Chaymi
ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapuna-
kuyaqllapa:
—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta
puytiyanqa? nir.
27Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata
chapar kaynu niran:
—Runakunapaqqami kayqa mana
ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami
tukuy imapis ruraypaq nir.
28Chaynu nitinqa, Pedruqa kaynu niq
qallariran:
—Nuqakunamaqami tukuy imayllapa-
kunata dijashana, qamwanna
purinillapa.
29Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqan-
pis nuqarayku, chaynulla washakanan-

---

l 10.21 Wakin iskribikashakunapimi nin: "Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishunatinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun" nir.

llapapaq yaĉhachikushanrayku wasinta,
ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata,
taytanta, mamanta, [warminta,]
wamrankunata, ĉhakrankunata dijar
nuqa munashayta ruraqkunaqami, 30kay
pachapiqa syin kuti mas achkatana,
wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi
ukninkunata, taytanta, mamanta,
wamrankunata, ĉhakrankunata ima
aypanqallapa michka kusalata qischakar
imamapis. Nataq maydiya-shuypaqa
ashwan tukuy tyimpupaq kawsaytana
aypanqallapa. 31Piru kanan tyimpu-
kunapi achka runakuna kusana
kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana
imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla achka
kanan tyimpukuna mana kwintachay-
paq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa
kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan Jerusalenman riq qallaritin-
llapa, payqa yaĉhakuqninkunapa
naypanta riyaran. Piru yaĉhakuqnin-
kunaqami kusa dispantakashalla
riyaranllapa. Nataq chay wakinkuna
ikita riqkuna-shuypaqa kusalata
manchakur ima riyaranllapa. Chaymi
Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunata qayar
uklawman apar, qashan kaynu nir
willayaran:
33"Qamkuna rikayashaykillapanumi
kananqa riyanchikllapana Jerusalen-
man. Chaypimi Dyusmanta Shamuq
Runataqa qukunqallapa, kurakunapa
mantakuqninkunaman, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kunaman ima. Chaymi ashwan
paykunaqa wanuchinanllapapaq nir
mantakur, mana Israelmanta runakuna-
manna qukunqallapa. 34Chaymi
paykunaqa kusalata burlakar, tuqapar,
wipyar imanaqa wanuchinqallapa. Piru
kimsa diyamantaqami qashan
kawsamunqa" nir.

Santiaguwan, Juanmi Jesusta mañakuranllapa
(Mt 20.20-28)

35Chaymantami Zebedeupa wamran-
kuna Santiaguwan Juanqa, Jesusman
qimikar kaynu niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, mañashayki
uk faburta ruramanaykillapapaq.
36Jesusqa niran:
—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta
munayankillapa? nir.
37Paykunaqa niran:
—Imaraq taytituy, qam chay kusala
shumaq mantakuynikipi mantakurqami,
qam nitki ukniyllapaqa allilaw qichqay-
kipi tanqa; nataq ukniyllapa-shuypaqa
ichuqlaw qichqaykipina nir.
38Chaynu nitinmi Jesusqa paykuna-
taqa niran:
—Manami qamkunaqa imata mañaku-
yankillapa nirmapis yaĉhankillapachu.
Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq
yakuta upyaq yupay qischakar wanuya-
shaq, chaynu qischakaytachu puytiyan-
killapa kanqa? nir.[m]
39Chaymi paykunaqa niran:
—Arí Taytituy nir.
Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami qamkunapis kusalata
qischakankillapa, nuqa qischakashaynu-
lla. 40Piru chay mantakunaypi tar
allilawpi manaqa chay ichuqlaw
qichqaypi tachishunayllapapaqqami
mana nuqaqa yaĉhanichu. Ashwanmi
chay mayqanpaqĉhi chaykunaqa

m 10.38 Castillanupi "Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado" nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

kamakasha chaykunanami chaypiqa
tayanqallapa nir.
41Piru chay wakin dyis kaq yaĉhakuq-
ninkunaqami, chaynu nir mañakuqta
uyaparqa piñakuranllapa Santiaguwan
Juanwan imaqa. 42Chaymi Jesusqa
paykunata qayamur niran:
—Qamkuna yaĉhashaykillapanu, chay
mana Israel runakunapa mantakuqnin-
kunaqami, chay pwiblunmanta kaq
runakunataqa paykuna munashanlata
rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay
pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa,
wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.
43Piru qamkunapiqami ama chaynuqa
pasanmanchu. Ashwanmi chay
qamkunamanta mayqannikillapa kusa
runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar
wakinnikillapata yanapankimanllapa.
44Chayraykumi qamkunamanta
uknikillapa kusa kayta munarqa,
tukuypa sirbiqninna kayllapa. 45Chaqa
Dyusmanta Shamuq Runamaqami
sirbikuq shamuran mana payta sirbinan-
llapapaqchu. Chaymi ashwan kusala
achka runakunata uchanmanta
washananrayku, wanunqa.

Jesusmi syigu Bartimeuta allicharan
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46Chaymantami ĉharanllapa Jericó
pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblu-
manta lluqshir yaĉhakuqninkunawan
chaynulla kusala achka runakunawan
ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk
syigu runa Bartimeo shutiq tayasha
karan, limusnata mañakur. Payqami
Timeupa wamran karan. 47Chaymi
Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa
chay syiguqa, kaynu nir qayĉhakuran:
—¡Davidpa ayllun Jesús!
¡Llakipamastuy-ari! nir.
48Chaynu nitinmi, runakunaqa
anyaranllapa upallananpaq. Piru
payqami llallin kaynu nir qayĉhakuran:
—¡Davidpa ayllun Jesús!
¡Llakipamastuy-ari! nir.
49Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu
niran:
—Qayamuyllapa chay runataqa nir.
Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:
—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi
qayashuyan nir.
50Chaynu nitinllapami, chay runaqa
qatakuna raĉhpanta urqur itakur, piryar
rir Jesusman qimikaran. 51Chaymi
Jesusqa tapuran:
—¿Imatataq qampaq ruranayta
munayanki? nir.
Payqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, nawiy
rikakunantami munayani nir.
52Jesusqa niran:
—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi
alliyashaykina.
Chaynu nitinmi chay kutilla rikaku-
ranna. Chaymi ashwan kusalata
aligriyar Jesuspa pullanna riran.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 1Jesusqami yaĉhakuqninkuna-
wan Jerusalenman riyar, yaqqa
ĉhayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania
pwiblupa shipchankaqman ĉharanllapa.
Kay pwiblukunaqami chay Olivos
sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi
chaypi karnaqa Jesusqa ishkay
yaĉhakuqninkunata qayamur, 2kaynu
nir kaĉharan:
—Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu
chayman. Chayman ĉharqami uk burru
wataraqta tarinkillapa. Chay burrupi-
qami mana mayqanpis tasharaqchu.
Chaymi kaĉhar apamunkillapa. 3Piru
mayqan imallata willashutinllapaqa
ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyan,
daskaqlami kaĉhamunqa’ nir.
4Chaynu nitin, rirqami kallipi punku
yatankaqpi wataraqta burrutaqa tariran-

llapa. Chaymi kaĉharanllapa apamunan-
paq. [5]Piru wakin chaypi kaqkunami
kaynu nir tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq burruta kaĉhayanki-
llapa? nir.
[6]Chaymi paykunaqa Jesús willashan-
nulla nitinllapa, dijatinna aparanllapa.
[7]Chaymi burrutaqa Jesusman apar
raĉhpankunata ananman ĉhuratinllapa
Jesusqa anan taranna. [8]Piru chaypiqami
karan kusala achka runakuna. Chaymi
Jesús riyashanlawmanqa wakinqa
raĉhpanllapata ĉhukiranllapa. Nataq
wakin-shuypaqami qirupa raprankunata
kuchumur ĉhukiranllapa, chaypa
ananlata Jesusqa pasananpaq. [9]Chaymi
ashwan naypaqta ikita riqkunamapis
kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:
"¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami
kanqa
Taytanchik Dyuspa shutinpi
shamuqqa!
[10] ¡Chaynulla kusa alabakashami kanqa
Davidpa ayllunmanta shamuq
gubyirnunchikllapaqa!
¡Payqami unaq syilupipis kusa
alabakashana kanqa!" nir.
[11]Chaynu rirmi Jesusqa ĉharan
Jerusalenmanqa. Chaymanta rir yaykuran
Dyusta aduranannllapa wasiman. Chaynu
yaykurmi tukuy chay ruripi kaqkunata alli
rikaran. Chaymantami yaĉhakuqninkuna-
wan riranna Betania pwibluman. Chaqa
kusa tardinari karan.

Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran
(Mt 21.18-19)

[12]Allaqninqami Betania pwiblumanta
riyarqa Jesusqa mallaqnaran. [13]Piru
largukaqpimi rikaran uk igus qiru kusa
raprayjunta. Chaymi rir ĉharan,
puquyninpismi kanqa nir yarpur. Piru
ashwanmi rapranlata tariran, mana
puquyniyjuntachu. Chaqa manari
puqunan tyimpuraqchu karan. [14]Chay-
raykumi, chay igus qirutaqa[n] kaynu
niran: "¡Kaymantaqami manana
mayqanpis puquynikitaqa mikunqa-
llapanachu!" nir. Chaynu nitinmi chay
yaĉhakuqninkunaqa uyaparanllapa.

Jesusmi Dyusta aduranannllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

[15]Chaymantami Jerusalenman qashan
ĉhamur, Jesusqa, Dyusta aduranannllapa
wasiman yaykur, chaypi rantikuq-
kunata, rantiqkunata ima limpu
waqtaman itakuq ĉhurakaran.
Chaynumi chay uklawmanta kaq
qillayta kambyaqkunapa misanta,
chaynulla palumata rantikuqkunapa
misanmatapis limpu tikrar itakuran.
[16]Chaymi payqa mana munaranchu
mayqanpis imankunata charikur ima
Dyusta aduranannllapa wasiman yaykur
pasananllapataqa. [17]Chaymi ashwan
kaynu nir yaĉhachiq qallariran:
"Dyus nitin iskribikashakunapiqami
nin: 'Wasiyqami tukuy nasyunmanta
runakuna nuqaman mañakunanllapala-
paq wasi shutinqa' nir. Piru qamkuna-
qami suwakuqkunapa maĉhayninpaqna
tikrashaykillapa" nir.
[18]Chaynu nitin uyaparmi chay
kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna imaqa, yarpuranllapa imanullapis

---

n 11.14 Chay igus qiruqami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

Jesusta wanuchinanllapapaq. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyla runakunari yaĉhachikutinqa kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.
19Chaymanta tutapayatinnaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan chay Jerusalenmanta lluqshir riranllapana.

Mana puquq igus qirumi chakiran
(Mt 21.19-22)

20Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar, rikaranllapa limpu ĉhupanmanta-pacha chakishatana.
21Chaymi Pedruqa, Jesús chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis puqunanpaq nishaykiqami chakishana nir.
22Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:
—Allita Dyuspi kriyiyllapa. 23Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu, kay qaqata ‘Kaymanta ashur rir mar yakuman yaykuy’ nitinllapaqa, chaynu pasayanqa nir.
24Chayraykumi nishaykillapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusalata kunfyakar, chay imataĉhi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa. 25Piru Dyusman mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata. Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa pirdunashunqallapa. [26Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkillapaqa, syilumanta Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa mana pirdunashunqallapachu.]

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27Chaymantaqami Jerusalén pwibluman ĉhar, Jesusqa Dyusta aduranannllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku mantaqninkuna ima payman qimikaranllapa.
28Chaymi kaynu nir tapuranllapa:
—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.
29-30Chaymi, Jesusqa niran:
—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa willamayllapa! ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaĉhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.
31Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “‘Dyusmi kaĉhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.
32Nataq ‘Runakunalami kaĉhamuran’ nishallapaqa, ¿imataq pasanqa?”
Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuylari kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa chiqap rimaqnin karan nir. 33Chaymi, Jesustaqa niranllapa:
—Manami yaĉhanillapachu nir.
Jesuspis paykunataqa niran:
—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 1Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qallariran, kaynu nir:
“Uk runami ĉhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran.

Chaynullami ruraranpis uk quĉhata
chaypi binuta lluqshichinanpaq.
Chaynulla uk shuytulla kusala atun
wasita yupay ruraran, chaypa ananman
iqar chay ĉhakranta chapananpaq.
Chaymantaqa ayka runakunata chay
ĉhakranta arrintar riran largu mayta.
2Chaymanta kusicha tyimpu
ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa amunqa
kaĉhamuran uk sirbikuqninta, chay
kusichakushanmanta paypaq kaq
partintaqa qunanllapapaq. 3Piru chay
ĉhakrapi kaqkunaqami chay sirbikuq-
taqa aypar kusalata maqar ima, mana
imatapis qurchu qatiĉharanllapa.
4Chaymantami chay ĉhakrapa amunqa
qashan uk sirbikuqninta kaĉhamuran.
Piru chayta-shuypaqami kusalata
jurapar, [rumillawan sitar] umanmata-
pis lisyaranllapa. 5Chaymantami qashan
kaĉhamuran ukta. Nataq
chayta-shuypaqami aypar wanuchiran-
llapa. Chaymantami ukkunata kaĉhatin,
wakintaqa kusalata maqar qischaran-
llapa. Nataq wakinta-shuypaqa
wanuchiranllapa.
6"Piru tukukananta-shuypaqami
kusala munashan wamrantana
kaĉhamuran. Chaqa payqami kaynu
yarpuran: 'Wamrayta-shuypaqami
kusalata rispitar kasunqallapa' nir.
7Chayna wamranta kaĉhatin, chay
ĉhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuran-
llapa: 'Wakmi kay pachataqa irinsyan-
paq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishun-
llapa nuqanchikkunana kay pachapa
amunkunaqa kanallapapaq!' nir.
8Chaynu ninakurmi aypar wanuchir,
ĉhakramantaqa urqurna itakuranllapa".
9Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran
paykunataqa:
"¿Chay ĉhakrapa amun shamurqa,
chay ĉhakrapi kaqkunawanqa imatataq
rurayanqa nir yarpunkillapa
qamkunaqa? Chay ĉhakrapi kaqkuna-
taqa rir limpu wanuchir ukkunatana
quyanqa chay pachantaqa. 10¿Manachu
qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin
iskribikashantaqa? Chaqa ninmi:
'Chay llutakuqkuna kay rumiqa
mana sirbinchu nir itakushan-
llapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq
tikrakasha.
11 Piru tukuy chaynu kananpaqqa
Dyusmi chaynuqa ruraran.
Chaymi ashwan paylata
alabashunllapa' nir".
12Chaynu nir Jesús kumparasyunta
parlakutin chaypi kaq runakuna
uyaparqa, kwintata qukaranllapa
paykunapaq rimayan nir.[o] Chaymi
Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru
mana puytiranllapachu runakunata
manchashanllaparayku. Chaymi ashwan
dijatinllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13Chaymantami chay fariseo
runakunaqa wakinninta chaynulla
Herodespa wakinninta ima kaĉharan-
llapa rir, Jesusta tapur mana allinta
rimachir, chaylapaqna uchachanan-
llapapaq. 14Chaymi paykunaqa
Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhani-
llapami qamqa Dyus munashannulla

---

o 12.12 Chay kumparasyunpi kaynuta yaĉhachimanchik: Ĉhakrapa amunqami yaĉhachimanchik Taytanchik Dyuspaq. Chay ĉhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yaĉhachimanchik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna llutakuqkunawanqami yaĉhachimanchik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. Ĉhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaqa, yaĉhachimanchik Dyuspa rimaqninkunapaq.

chiqapta rimar yaĉhachikunkimapis.
Chaynullami runakuna ima nitinpis
qamqa mana kwintacharchu yaĉhachi-
kunki. Chaqa qamqami mana runakuna-
wan allinpi kanaykipaqchu yaĉhachi-
kunkimapis. Piru, ¿allinchu kanqa
impwistuta chay Roma pwiblupi
mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq,
manaqachu mana? Ima nimankillapa-
taq, ¿pagrashaqllapachu manaqachu
mana? nir.
15Piru Jesusqami kaykunaqa Dyusta
yanqa kasuq tukuq, kuchi runakunala
nir yaĉhayashanrayku, kaynu niran:
—¿Imapaqtaq mana allinta rimachir
uchachamanayankillapaqa? Ma,
apamuyllapa uk qillayta rikanaypaq nir.
16Chaymi apamuranllapa uk qillayta.
Chayna Jesusqa paykunata tapuran:
—¿Mayqanpa ritratuntaq kay
qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq
iskribikasha? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Gubyirnu Cesarpa nir.
17Chaymi Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa
kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq
Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta
quyllapa nir.
Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla
kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18Chaymantami wakin saduceo
runakuna riranllapa Jesusta rikaq.
Chaqa chay runakunaqami ninllapa:
“Manashi wanuqkunaqa qashanqa
kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi
Jesustaqa kaynu tapuranllapa:
19—Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi
kaynu nir iskribiran: ‘Mayqan warmiyjun
kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinqa,
chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa
chay byuda warmiwanqa. Chayna chay
wanusha ukninpaqqa wamrayjun
kananpaq’[p] nir. 20Chaynu katinmi
tapushaykillapa, uk kutimi syiti
irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami,
warmikur manaraq wamrayjunchu kayar
wanuran. 21Chaymantami chay ishkay kaq
ukninna kasararan byudawanqa. Piru
paypismi manaraq wamrayjunchu kayar
wanuran. Chaynullami chay ishkay
kaqwan, kimsa kaqwan pasaran, 22chay
syiti kaq ukninllapa kasarar wanunanka-
man. Piru mayqanninllapapis manami
wamrayjunchu karan. Chaymantaqami
chay warmipis wanuranna. 23Chayna chay
wanushakuna maydiya kawsamutinqa,
¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay
warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha
karan chay warmillawan.
24Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Qamkunaqami limpu pantasha
puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashan-
paq, chaynulla paypa pudirninpaq mana
intrakashaykillaparayku. 25Chaqa maydiya
chay wanushakuna kawsamurqami,
manana kasaranqallapanachu, chaynulla
manana kasarachikunqallapalamapischu.
Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa
angelninkunamaqa mana kasaranllapachu
chaynuna kawsanqallapa. 26Nataq chay
wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa,
¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus
nitin Moisés iskribishantaqa? Chaqa chay
sarsapi nina kusalata ratakuq rurimanta
Dyusqa kaynu niq: ‘Nuqaqami Abrahampa,
Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir.
27Chayraykumi Tayta Dyusqa mana
wanushakunapa Dyusninchu; ashwanmi
tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaymi
nishaykillapa: Qamkunaqami limpu limpu
pantasha puriyankillapa nir.

---

p 12.19 Deuteronomio 25.5

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mt 22.34-40)

28Chaymantami Moisés mantakushanta uk yaĉhar yaĉhachikuq uyaparan Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿tukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.
29Jesusqa niran:
—¡UYAKUYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin mantakuyqami nin:
30‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan, jwirsaykiwan’ nir. 31Nataq chay ishkay kaq mantakuy-shuypaqami nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. Chaymi nishaykillapa: Tukuy wakin mantakuykunamantaqami kay ishkaykuna, kusala mas allinqa nir.
32Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuq runaqa, niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyusninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa. 33Chaymi ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuyninchikwan, jwirsanchikwan munar chaynulla runa masinchikkunatapis imanuĉhi nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi kusala mas allin, animalkunata chay altarman apar ufrindapaq nir rupachinallapamantaqa nir.
34Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu niran:
—Pitilanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar paywanna kawsanaykipaqqa nir.
Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuranlamapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35Chaymantami Jesusqa Dyusta aduranannllapa wasipi yaĉhachikuyar kaynu nir tapukuran:
“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa ninllapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa? 36Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu nisha karan:
‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:
Tay allilaw qichqaypi,
maydiya chay ĉhiqnishuqkunata ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman’ nir.
37Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”
Chaynu nir Jesús yaĉhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligrila uyakuqllapa.

Jesusmi yaĉhar yaĉhachikuqkunapaq rimaran
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

38Jesusqami yaĉhachikuqnuqa kaynu niran:
“Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. 39Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. 40Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin

runa ninanllapapaqqami kusala unayta
Dyusman mañakuq yupay tukunllapa.
Chaymi kusala manchaypaqtana
kastigakanqallapa”.

Byudapa ufrinditan
(Lc 21.1-4)

41 Uk diyapimi Jesusqa Dyusta aduranan-
llapa wasipi kar, chay ufrindata tantanan-
llapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi
payqa rikakutin, achka runakuna ufrindan-
kunata itaqllapa chay kajunkunamanqa.
Chaynullami achka kusa qillayniyjun
runakunapis qillayninllapata itaqllapa
chaymanqa. 42 Chaymantami uk mana
imayjun byuda ĉhamur, mana kusa achka
ĉhaniyjun ishkay qillaysituta chay
kajunkunamanqa itaran. 43 Chaymi Jesusqa
yaĉhakuqninkunata qayamur kaynu niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Kay
mana imayjun byudaqami tukuy
runakuna qillayninta ĉhurayashan-
mantaqa mas achkata itasha kajunkuna-
manqa. 44 Chaqa ukkunaqami qillaynin
subrashanlata itanllapa. Piru kay mana
imayjun byuda-shuypaqami,
chaylawanna kawsananpaq kasha
karmapis limpula ĉhurashamapis, nir.

Jesusmi Dyusta aduranan llapa
wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 1 Chaymanta Dyusta aduranan-
llapa wasimanta lluqshitin-
llapaqa Jesuspa uk yaĉhakuqninqa
kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, rikay Dyusta
aduranan llapa wasitaqami kusa shumaq
rumikunawan ima kusala atunta
rurashallapa nir.
2 Chaymi Jesusqa niran:
—Kanan kayta rikayankillapa chayta-
qami limpu ratachinqallapa. Mananami
uk rumilamapis anapura llutakashaqa
kidanqanachu nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinqami
kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Chaymantami paykunaqa Olivos
sirkaman riranllapa. Chayqami karan
Dyusta aduranan llapa wasipa naypan-
lawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin,
Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa
paylata kaynu nir tapuranllapa:
4 —Willamayllapa: ¿Maydiyataq
chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima
siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa, tukuy
chaykuna pasananpaq diyaqa
shipchana? nirqa.
5 Chaymi, Jesusqa niran:
—Allitami kuytakankillapa, ama
mayqanpis ingañar pantachishunanllapa-
paq. 6 Chaqa kusala achkami nuqa yupay
tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa
Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusala achka
runakunata ingañanqallapa.
7 “Qamkunaqami chay tyimpukunaqa
uyapankillapa wakpi kaypi guerrata
rurayanllapa nir. Piru chaynu katinma-
pis amami manchakunkillapachu. Chaqa
chaynumiri pasanqa. Piru chaynu
pasatinmapis manaraqmi pacha tukuka-
nan tyimpuraqchu kanqa. 8 Chaqa uk
nasyunmanta kaqkunami maqanakunqa-
llapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan.
Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis
maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa
kaqninkunawan. Kusala achka
lugarkunapimi pachamapis kusalata
kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta
tukunqa]. Chaynulla kusala mallaq
tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu
pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi
qischakay tyimpuqa qallariyan nir.
9 “Qamkunallami kusalata kuytakanki-
llapa. Chaqa chay tyimpukunapiqami
qukushunqallapa karguyjunkunaman.
Chaymi kusalata qischashunqallapa
chay tantakanan llapa wasikunapiqa.

Chaynullami apashunqallapapis
gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa
naypanman ima nuqapi kriyishayki-
llaparayku. Chaymi qamkunaqa
paykunapa naypanpimapis nuqallapaq
rimankillapa. 10Chaqa tukuy intirupi
Dyuspa shumaq rimayninta washaka-
nanllapapaq yaĉhachikur tukchishana
katinllapami, kay pacha tukukananpaq
tyimpuqa ĉhamunqa. 11Piru chaynu
karguyjunkunaman apashutinllapaqa,
amami yarpupakunkillapachu imatana
rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus
imata rimanaykipaq yanapashushannu-
lla rimankillapa. Chaqa chaypiqami
mana qamkunallachu rimayankillapa
kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu
Ispiritun rimachishunqallapa.
12"Chaynullami nishaykillapapis:
Mayqanpismi ukninta qukuyanqa
wanuchinanllapapaq. Nataq
taytanllapa-shuypaqa wamrankunata
qukuyanqa wanuchinanllapapaq.
Chaynulla wamrakuna-shuypaqa
taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqa-
llapa. 13Chaymi tukuyla kay pachapiqa
nuqapi kriyishaykillaparayku
ĉhiqnishunqallapa. Piru chaynu
qischakar imamapis maydiya
shamunaykaman shachinakuqkunalami
washakanqallapa.
14"Chaqa Dyuspa rimaqnin Daniel-
maqa kaynu nir iskribiran: 'Uk kusala
mana allinta rurachikuqmi rir
yaykunqa, Dyusta aduranannllapa
wasiman' nir. Chaymi qamkuna chaynu
pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi
kumplikayan nir yarpunkillapa.
Chayraykumi mayqanpis Judea lugarpi
kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqa-
llapa. 15Nataq mayqanpis uk wasipa
ananpi karmapis amami ishkimunqachu,
imanta lluqshichinanpaq nirqa. 16Chay-
nulla, mayqan ĉhakranpi karqa amami
wasinman rinqachu raĉhpanta apanan-
paq nirqa. 17¡Akaw chay diyakunapi
warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq
wamrayjun kaqkunaqa imananqallapa-
raq! 18Chaymi ashwan qamkunaqa
Taytay Dyusman alliplata mañakuy-
llapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa
ama chay qasay tyimpuchu kananpaq
nir. 19Chaqa, chay diyaqami kusala
saqra manchaypaq qischakay kanqa.
Chaynu qischakayqami tukuy ima
rurakashanmanta-pacha mana
kashachu. Chaynulla mananami
kanqanapischu chaynu qischakayqa
maydiyapis. 20Piru Taytay Dyus chay
qischakaykuna achka tyimputa kanqa
nitinqami, mana mayqanlapis
washakanmanchu. Ashwanmi Taytay
Dyusqa chay akrashan kaq wamran-
kunapaq llakir washananrayku, mana
kusala achka tyimputachu kanqa nisha.
21"Piru imanupi mayqan kaynu
nishunmanllapa: 'Rikayllapa kaypimi
Dyuspa Akrashan Cristunqa', manaqa
'Rikayllapa chaypi' nishutinllapaqa,
amami kriyinkillapachu. 22Chaqa
Dyuspa Akrashan Cristun yupay
tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay
rimaqninkuna yupay tukuqkunami
rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa
mana ruraypaq imakunata, milagru-
kunata ima, kusalata ruranqallapa.
Chaynumi ashwan kusala achka
runakunata ingañanqallapa. Chaynu-
llami chay kriyiqkunamatapis imanulla-
pis ingañayta kamanqallapa. 23¡Piru
qamkunaqami allita kuytakankillapa!
Ama ingañakanaykillapapaqqami
willashunillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

24"Piru limpu chay qischakay tyimpu-
kuna pasatinnaqami, rupayqa limpu
tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi

mana achkirachikunqanachu. [25]Chaynu-
lla qullarkunapismi limpu syilumantaqa
ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkuna-
mapis kusalata kuyunqallapa. [26]Chay-
mantami Dyusmanta Shamuq Runataqa
rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan
puktaypa rurinta shamuqtana. [27]Chaynu
shamurmi payqa angelninkunata
kaĉhanqa tukuyla pachamanta,[q]
syilumanta, paypa akrashan kaqkunata
tantamunanllapapaq.

[28]"Allita uyakur intrakayllapa kay
igus qirupaq willar intrachishutiyllapa.
Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuq-
manta qawamuqta rikarqa kwintata
qukankillapa, tamya tyimpuqa
shipchana nir. [29]Chaynullami chay
nishushayllapanulla pasaqta rikarqa
yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq
Runaqami shamunanlapina nir.
[30]Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay
tyimpupi kaq runakunaqa manaraq
wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushay-
llapaqa pasanqa nir. [31]Chaqa syilu
chaynulla kay pachamapismi
tukukanqa. Piru nuqa
nishaykuna-shuypaqami mana maydiya-
lapis tukukanqachu.

[32]"Piru Dyusmanta Shamuq Runa
shamunanpaq diyapaq,
uraspaq-shuypaqami, mana mayqanla-
pis yaĉhanchu. Chaynulla syilumanta
angelkuna, Dyusmanta Shamuq
Runamapis manami yaĉhanchu. Nataq
Taytaylami yaĉhan. [33]Chayraykumi
qamkunaqa imuraspis rikĉhakur
[Dyusman mañakur] alli kamakashalana
kankillapa. Chaqa manamiri yaĉhanki-
llapachu ima diyami shamuyanqa
nirmapis.

[34]"Tukuy kayqami imanutaq uk
runamaqa largu mayta rinanpaq karqa,
sirbiqninkunata wasinta kuytananpaq
dijaran chay yupay. Chaymi ukninta
ukninta imata ruranapaq nir mantar,
uktaqa kaĉharan punkupi kuytakunan-
paq ima. [35]Chaynumi qamkunapis
imuraspis rikĉhakur allita kamakasha-
lana kankillapa. Chaqa chay wasipa
amun ima amsaqpi, ĉhaypi tuta, gallu
kantaypi manaqa allaqmanta ĉhamuyan
nirmapis mana yaĉhayankillapachu.
[36]Kuytawkish, imanupi shamurqa
punuqmatana tarishutinllapa. [37]Tukuy
kay nishushayllapallatami wakinkunata-
pis willani, rikĉhakur kamakashalana
kananllapapaq".

**Jesustami wanuchiyta
yarpuranllapa**
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 [1]Ishkay diyalanami chay Pascua
fyistapi[r] tantata mana libadura-
wanchu mikuqllapa chayqa faltayaran.
Chaymi chay kurakunapa mantaqnin-
kuna, Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna imaqa yarpuranllapa
imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa
aypar wanuchinanllapapaq. [2]Piru
wakinkunaqami niranllapa:

"Amami chay fyista diyakunapiqa
chaynu rurashunllapachu. Chaqa
runakunami piñakur kuntranchikllapa
alsakamunmanllapa" nir.

**Jesuspa umanman mutkiypaqla
yakituta iĉharan**
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

[3]Chaymantami Jesusqa Betania
pwibluman ĉharqa, riran Simonpa

---

q 13.27 Tukuyla pachamanta nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir. **r 14.1** Dyusninchikmi unayqa Egipto lugarmanta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay lluqshishanllapata ama qunqananpaqmi añu añu uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua.

wasinman. Kay Simonmi unayqa chay
ismuyaq qishaywan karan. Piru chaynu
misapi tayatinmi uk warmi payman
qimikaran uk alabastru butillitapi kusa
ĉhaniyjun mishkila mutkiypaq yakituta
charikur. Chaymi ashwan chay warmiqa
chay butillitata pakir Jesuspa umanman
chay mishki yakitutaqa iĉharan. 4Piru
chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi
piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu
ninakuranllapa:
"¿Imapaqtaq wak kusa ĉhaniyjunta
yanqallaqa iĉhan? 5Ashwanmi waknu
yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa
trisyintus dinaryu[s] qillaymanmatapis
mas rantikur, chay mana imayjun
kaqkunata yanapanallapata" nir.
Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa
kusalata qillakachiyaranllapa. 6Chaynu
nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu
niran:
"Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami
kusala allinta rurasha nuqawanqa. 7Chaqa
chay mana imayjun kaqkunawanqami
maydiyapis pulla kankillapa, munashayki-
llapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru
nuqa-shuypaqami manana pullaykillapana-
chu kashaq. 8Kay warmisitaqami
puytishanta rurasha nuqapa anayman
mishki mutkiypaqla yakituta iĉharqa.
Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa
shumaqta pampakanaypaq. 9Chiqaptami
nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu
kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachi-
kurqami, kay warmisita rurashantaqa
yarpur rimanqallapa. Chaymi mana
qunqanqallapachu".

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10Jesuspa dusi yaĉhakuqninkuna-
manta ukqa shutiq, Judas Iscariote.
Chay paymi, kurakunapa mantaqnin-
kunaman riran willaq, Jesustaqa
qushaykillapa nir. 11Chaynu nitin
uyaparmi chay kurakunapa mantaqnin-
kunaqa kusalata aligriyar, Judasta
qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi
Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna
Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

12Chay Pascua fyistapa punta diyanpi
tantata mana libadurayjuntachu
mikuqllapa chaynulla chay uyshitata
ufrindapaq nir wanuchiqllapa chay
diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa
payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:
—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq
kamakachinayllapata munayanki? nir.
13Chaymi Jesusqa ishkay yaĉhakuq-
ninkunata kaynu nir kaĉharan:
—Riyllapa Jerusalén pwibluman.
Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta
apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta
rinkillapa. 14Chaynu rir, wasinman
yaykutinqa ninkillapa: 'Yaĉhachimaqniy-
llapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq
yaĉhakuqniykunawan Pascua mikunata
mikushaq? niyan' nir. 15Chaynu
nitkillapami payqa rikachishunqallapa
wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala
kamakashatana. Chaymi chaypi
kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.
16Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa
pwibluman rir Jesús nishannulla
tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachi-
ranllapa Pascua mikunataqa. 17Chaymanta
tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi
yaĉhakuqninkunawan ĉharanna chay
wasimanqa. 18Chaymanta misapi tasha
mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

---

s 14.5 Trisyintus dinaryuta uk trabajaq gananpaqqami trisyintus diyata trabajayta ministiq.

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.
19 Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq ĉhurakaranllapa:
—¿Nuqachu kashaq? nir.
20 Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:
—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir. 21 Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imananqaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa! Kusala allinĉhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.
22 Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:
"Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy" nir.
23 Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaĉhakuqninkunata qutin, tukuynin upyaranllapa. 24 Jesusqami niran:
"Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata llakipashayrayku. 25 Chiqaptami nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman" nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman. 27 Chaypimi Jesusqa paykunata niran:
—Tukuy qamkunami [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
'Chay michikuqta wanuchitiymi, uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa' nir.
28 Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanqa.
29 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:
—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaqa mana dijashaykichu nir.
30 Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami gallu ishkay kutipaqna kantananpaq katin qamqa kimsa kuti ninki: 'Manami paytaqa riqsinichu' nir.
31 Piru Pedruqa qashan niran:
—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.
Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesusmi Getsemaní wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemaní shutiqman. Chaypimi yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa nir.
33 Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanqa. Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. 34 Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:
—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikĉhakushala kayllapa nir.
35 Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashlila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukĉhirar Taytanman mañakuran puytiypaq katinmaqa chay kusala saqra qischakayqa mana ĉhamunmanchu nir. 36 Chaymi kaynu nir mañakuran:

"Abba, [t] Taytay, qampaqqami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiypaq katinqa yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa" nir.

37 Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

—Simón, ¿ima punuyankinachu? ¿Manachu puytishayki uk uralamatapis rikĉhakur nuqawan kaytaqa?

38 Rikĉhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu.

39 Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. 40 Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaĉhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq nirpis yaĉharanllapachu. 41 Chaymanta kimsa kutipaqna shamur punuqta tarirqa niran:

—¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? ¡Rikĉhakur shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami ĉhamushana. 42 Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

43 Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaĉhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan ĉharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaĉhasha katin. 44 Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: "Nuqa saludar muchayani chaytami aypar alli prisunkillapa" nir.

45 Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,

—¡Yaĉhachikuq Taytituy!— nir mucharan.

46 Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana. 47 Piru chaypi kaqkunamanta ukmi ispadanta lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *¡saq!* pitiran. 48 Nataq Jesusqami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? 49 Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta aduranallapa wasipi yaĉhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq.

50 Chaynu Jesús nitinqami, tukuy yaĉhakuqninkunaqa dijarna alsakaranllapa. 51 Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran, uk yuraq raĉhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan apananpaq. 52 Piru payqami chay qatakushan raĉhpanmatapis dijar, lirila alsakar riran.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

53 Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqninmanna aparanllapa. Chaymanmi tantakaranllapa

---

t 14.36 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

kurakunapa mantaqninkuna, ruku
mantakuqkuna, Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ima. 54Nataq
Pedruqami largukaqllamanta chapar
ikinllapata riyaran, chay kurakunapa
mantaqninpa wasin ruripi pampanka-
man. Chaymantami chay yaykushanlapi
kidaran Dyusta aduranannllapa wasita
kuytaqkunawan pulla, ninapi
quñukuqnu.
55Piru kurakunapa mantaqninkuna,
tukuy chay kusa mas karguyjunkuna-
qami Jesuspaqqa kusalata yaĉhayta
munaranllapa imalata mana allinta
rurasha katinqa, chayraykulana
wanuchinanllapapaq. Piru chaynumapis
manami tariranllapachu. 56Chaqa kusala
achka runakunami mana kashanmanta
uchachananpaq qimikaranllapa. Piru
mana puytiranllapachu. Chaqa rimaya-
shanllapaqami mana chayllachu karan.
57Chaynullami wakinkunapis yanqa
llullakurla kaynu niranllapa:
58—Nuqakunaqami kaynu niqta
uyasha kanillapa: 'Nuqaqami Dyusta
aduranannllapa wasita runakuna
rurashantaqa ratachir, qashan kimsa
diyalapaqna shachishaq, mana
runakuna rurashannutanachu' nir.
59Piru chaynu rimarmapismi mana
chayllatachu rimayaranllapa. 60Chaynu
nitinllapami chay kurakunapa mantaq-
ninqa sharir tukuypa naypanpi
Jesustaqa kaynu nir tapuran:
—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis
ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu
qampaqqa rimayanllapaqa? nir.
61Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana
imatapis niranchu. Chaymi chay
kurakunapa mantaqninqa qashan niran:
—¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun,
allin Dyuspa Wamran kanki? nir.
62Jesusqa niran:
—Nuqami kani. Chaqa qamkunami
rikankillapa Dyusmanta Shamuq
Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw
qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa
rurinta syilumanta shamuqta ima nir.
63Chaynu Jesús nitinmi chay
kurakunapa mantaqninqa kusata piñakur
raĉhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana
allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:
—¿Ima mas tistigutataq ministinchik-
llapa? 64Qamkuna uyapashaykillapanu,
kusala mana allintami Dyuspaq riman.
¿Imatataq yarpunkillapa?
Chaymi, chaypi kaq runakunaqa
niranllapa:
—Kusala uchayjunmi wakqa;
wanunanpaqmi allin nir.
65Chaymi ashwan wakinqa tuqapar,
nawinta bindar maqar ima kaynu
niranllapa:
—¡Mabir tantyay!, ¿pitaq maqashu-
ran? nir.
Chaynullami Dyusta aduranannllapa
wasipi kuytakuqkunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

66Chaykamanqami Pedruqa tayaran
ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi
kurakunapa mantaqninta sirbiq warmi
ĉharan. 67Chaymantami Pedruta rikaran
ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi
chay warmiqa kusalata chapar kaynu
niran:
—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan
puriq kanki nir.
68Piru Pedruqami kaynu niran:
—Manami riqsinichu paytaqa.
Chaynulla manami yaĉhanichu imapaq
rimayanki nirmapis nir.
Chaynu nir, punkulawman risha
katinmi kantaranna galluqa.
69Chaymantami chay sirbikuq
warmiqa qashan Pedruta rikar,
wakinkunata kaynu niran:

—Kay runapismi Jesuswan puriq nir.
70Piru payqami qashan niran:
—Manami paytaqa riqsinichu nir.
Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:
—Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].
71Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:
—¡Mana riqsinichu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.
72Chaynu niyatinlami ishkay kutipaqna gallu kantaran. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkay kutipaqna kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

Jesustami Pilatuman aparanllapa
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 1Chaymanta achkiyatinnaqa chay kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla chay wakin kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa.[u]
2Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
3Piru chay kurakunapa mantaqninkuna kusalata uchachayashanllaparaykumi, 4Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:
—Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuypaqa mana imatapis ninki?
5Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

6Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaĉhi lluqshichiy nishannulla.
7Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrakar wanuchikusha karanllapa.
8Chaymi runakunaqa Pilatuman ĉhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla rurananpaq nir. 9Piru Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:
—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta dijatiy rinanpaq? nir.
10Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantaqninkunaqa Jesustaqa ĉhiqnirla paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku. 11Piru chay kurakunapa mantaqninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kaĉhay nir mañakunanllapapaq.
12Chaymi Pilatuqa tapukuran:
—Chayqa ¿imatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?

---

u 15.1 Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

13Paykunaqami kusala jwirtita kaynu
nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
14Qashanmi Pilatuqa niran:
—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?
Piru chay runakunaqami qashan
kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
15Chaymi Pilatuqa tukuy runakuna-
wan allinpi kidanar, Barrabasta prisu
kashanmanta lluqshichir, suldadun-
kunata kaĉharan Jesusta llibachir,
chaymanta-shuypaqa kruspi klabanan-
llapapaq. 16Chaynami suldadukunaqa
Jesusta aparanllapa gubyirnu Pilatupa
dispachunpa pampanman. Chaypimi
paykunaqa tukuy suldadu masinkunata
tantaranllapa. 17Chaymi ashwan uk
chupika murada raĉhpata yakachiran-
llapa. Chaynullami umachiranllapa uk
kuruna kashamanta rurakashata.
18Chaymanta-shuypaqa kusalata
kushikur kaynu nir qayĉhakuranllapa:
—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.
19Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan
maqaranllapa, qaqllitanpi tuqaparanllapa
ima. Chaynulla paymanta burlakar
naypanpi qunqurir, aduraq yupay tukuran-
llapa. 20Chaymanta chaynu paymanta
kusata burlakarllapa imanaqa, chay
chupika murada raĉhpata yakachishan-
llapataqa lluqshichir paypa raĉhpanllata
yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata
rurarnaqami aparanllapana kruspi
klabananllapapaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43;
Jn 19.17-27)

21Chaymantami Cirene pwiblumanta
uk runa Simón shutiq, ĉhakranmanta
shamuqta tariranllapa. Payqami
Alejandro chaynulla Rufo shutiq
runakunapa taytan karan. Chaynu
tarirmi Jesuspa krusninta amalas
rikrachir aparanllapa.
22Chaynu rirmi uk lugar Gólgota
shutiqman ĉharanllapa. Kay lugartami
ninllapapis Calavera nir. 23Chaymi
chaypiqa binuwan mirrata[v] piĉhur
Jesustaqa upyachinaranllapa. Piru
payqami mana munaranchu. 24Chay-
mantami Jesustaqa kruspi klabaran-
llapana. Chaymi chay suldadukunaqa
Jesuspa raĉhpankunata mayqannin-
llapapaqshi kanqa nir yaĉhananllapa-
paqqa surtyakur ayparanllapa.
25Jesustaqami alas nwibi unaqna
kruspiqa klabaranllapa. 26Uk litrirutapismi
ĉhuraranllapa imaraykushi wanuchisha-
llapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: "KAYMI
ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN"
nir. 27Chaynullami paypa pullanqa ishkay
suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa,
ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi,
ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi.
[28Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin
iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa
niqmi: "Uchasapa runakunawan pullatami
mana allinpaq riqsishallapa"[w] nir.]
29Piru tukuy chayta pasaqkunaqami,
umanllapata kuyuchiqnulla, kusalata
musyar kaynu niyaqllapa:
—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta aduranallapa
wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq
shachishaq nirayki! 30¡Chaymi ashwan
qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.
31Chaynullami chay kurakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkunapis kusalata
kushipar, kaynu ninakuyaqllapa:
—Ukkunatami washaran. Piru
payllaqami mana washakayta puytinchu.
32Wakqashi Dyuspa Akrashan Cristun,

---

v 15.23 Chay mirraqami uk rimidyu karan ama manchaychu nanachikunanpaq.
w 15.28 Isaías 53.12

Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesusmi wanuranna
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. 34 Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:

"Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?"

(Chaynu nirqami intrachimanchik: "Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?" nir).

35 Chaymi wakin chaypi kaqkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqnin Eliasta qayayan nir.

36 Chaymantami chaypi kaqkunamanta ukninllapa kallpar rir puqyala raĉhpata qirupi watar puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman upyananpaq ĉhurar kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliaschu shamur ishkichimunqa nir.

37 Piru Jesusqami kusala jwirtita qayĉhakur wanuranna. 38 Chaymi chay kutilla Dyusta aduranllapa wasi ruripi uk atun rakta raĉhpa warkuraqpis llikikaran ĉhaypin unaqmanta urakaman. 39 Jesuspa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantaqnin karan. Chaymi payqa rikaran imanu Jesús wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

40 Chaypiqami wakin warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamrakaq Santiagupa maman María ima. 41 Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwiblupi katinqa. Chaynullami chaypiqa wakin warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwiblumanqa.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42 Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardiyayatinnaqami, 43 Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaqa shamur qashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

44 Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq ĉhatinmi Pilatuqa kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqninta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaĉhananpaq. 45 Chaymi suldadukunapa mantaqninqa rir "Wanushanami" nir willaran. Chaynami Pilatuqa Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

46 Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raĉhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raĉhpawanna pilluran. Chaymantami apar qaqapi uk uĉhku karan, chaylapi ĉhurar, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan. 47 Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12, Jn 20.1-10)

16 1 Chaymanta chay samana diya pasatinnaqa María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman

Mariaqa kusala mishki mutkiypaq
rimidyukunata rantir aparanllapa,
Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapa-
paq. 2Chaymi chay simanapa punta
diyanpiqa, allaq allaqla chayraq rupay
iqamuyatin riranllapa Jesús pampaka-
shanmanqa. 3Kaynu ninakurmi riyaran-
llapa: "¿Piraq chay uĉhkuta kirpasha
kusa atun rumita ashuchiyanqa
yaykunallapapaq?" nir.
4Piru ĉharqami, chay kusa atun
rumiwan uĉhkuta kirpashanllapaqa
uklawpina taqta rikaranllapa.
5Chaymanta paykuna chayman
yaykurqa chay uĉhkupa allilaw qichqan-
piqa uk musu runa, kusala atun yuraq
intiru raĉhpayjunta rikaranllapa.
Chaymi chay warmikunaqa kusalata
manchakuranllapa. 6Piru chay musu
runa rikashanllapaqami kaynu niran:
"Ama manchakuyllapachu. Qamkuna-
qami maskayankillapa Nazaretmanta
Jesusta kruspi klabaranllapa chayta.
Payqami kawsamur rishana; mananami
kaypinachu. Shamur rikayllapa
pampashanllapata. 7Chaymi ashwan rir
yaĉhakuqninkunata, Pedruta ima
willayllapa: Payqashi Galilea pwiblu-
man riyan paykunamanta naypaqta;
ashwanshi wakpina rikanqallapa,
imanutaq willasha karan chaynulla".
8Chaynu nitinmi chay warmikunaqa
chay uĉhkumantaqa kusalata alsakar
lluqshir riranllapa. Chaqa kusalatari
manchakur chukchukyayaranllapa. Piru
manami mayqantapis willaranllapachu
chaynu manchakushanllaparayku.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran
(Jn 20.11-18)

9Jesusqami chay simanapa punta
diyanpi kawsamurqa, puntataqa
rikariran María Magdalenaman. Kay
Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti
dyablupa yarpuyninta itakusha karan.
10Chaymi payqa rir willaran Jesuspi
kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa
paykunaqami kusalata llakir waqayaq-
llapa ima. 11Piru Jesustami kawsamu-
shata nuqa rikasha kani nir willatin
uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesusmi ishkay
yaĉhakuqninkunaman rikariran
(Lc 24.13-35)

12Chaymantaqami Jesusqa mana
riqsiypaqla tikrakar ishkay yaĉhakuq-
ninkuna chunllaq nanta riyatin
rikariran. 13Chaymi riqsirna paykunapis
rir wakinninkunata willaranllapa. Piru
manami kriyiranllapachu.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata
kaĉharan yaĉhachikunanpaq
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49;
Jn 20.19-23)

14Chaymanta mas tardikaqqami
Jesusqa chay unsi yaĉhakuqninkuna
misapi tayatinllapa, paykunaman
rikariran. Chaymi paykunataqa anyaq
anyaq willaran mana allita kriyishan-
paq, mana intrakashanllaparayku ima.
Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata
rikar, willatinllapami mana kriyisha-
llapachu karan.
15Chaymi paykunataqa niran:
"Riyllapa tukuy pachata. Chaynami
Dyuspa shumaq rimayninta tukuylata
yaĉhachinkillapa. 16Chaymi mayqanpis
kriyir shutikurnaqa, washakanqallapa.
Nataq chay mana
kriyiqkuna-shuypaqami tukuy tyimpu-
paq kastigakananpaqna kanqa. 17Tukuy
kriyiqkunata yanapatiymi kaynu
kanqallapa: Nuqapa shutiywanmi
dyablupa yarpuyninta runakunamanta
itakunqallapa; mushuq rimaykunata
rimanqallapa ima. 18Largu kurukunata
ayparllapa, manaqa bininuta
upyarllapamapis mana imananqallapa-

chu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa
ananman makinllapata ĉhuratinllapa-
pismi, alliyanqallapa ima”.

Jesusmi syiluman riranna
(Lc 24.50-53)

19Chaynu nir imanaqami Jesusqa
syiluman apakaranna. Chaymantami
ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina
taran. 20Nataq yaĉhakuqnin-
kuna-shuypaqa tukuy pachata riranllapa
imanu kriyir washakananllapapaq nir
yaĉhachikuq. Piru Jesusqami kusalata
yanapatin kusa mana ruraypaq milagru-
kunata ima ruraranllapa. Chaymi tukuy
rikaqkuna, uyakuqkunaqa chiqapta
chayqa chaynu kanqa niranllapa.
Chaynumi kanqa.

San Lucas

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqta tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilulapaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

1 [1]Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa. [2]Chaqa paykunaqami imanuĉhi Amitunchik Jesucristuwan puntamanta-pacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa. [3]Chaynullami nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunapaq manyaq tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha kani. [4]Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yaĉhachishutinllapa kriyishaykipaqqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

[5]Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abías kurakunapa ayllunmanta karan. Nataq, warmin Elisabet-shuypaqa punta kura Aaronpa ayllunmanta karan. [6]Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima kasushanrayku mana mayqanpis uchachayta puytiqllapachu. [7]Piru manami wamrayjun kayta puytiqllapachu, Elisabet mana wamrakuq katin. Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

[8]Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta adurananllapa wasipi rurananllapata ruraranllapa. [9]Paykunapa chaynu kustumrin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta adurananllapa wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanpaq. [10]Chaymi, Santu Kwartupi

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

insinsyuta quntachikunankamanqa,
tukuy chay waqtapi kaqkunaqa
Dyusman mañakuyaranllapa. 11Chayka-
manmi Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa
uk angelnin rikarir, chay insinsyuta
rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi
sharan. 12Chayta rikarmi Zacariasqa
kusalata dispantakar manchakuran.
13Piru chay angelqa niran:
—Zacarías, ama manchakuychu. Chaqa
Dyusqami uyapasha mañakutkiqa. Chaymi,
warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay
wamritutaqami shutichinki Juan.
14Qamqami allipta aligriyanki, chay
wamrituyki nasitinqa. Chaynulla kusa
achka runakunapis aligriyanqallapa.
15Chaqa wamraykiqami, kusa yaĉhaq
puytiq kanqa Dyuspaqqa. Manami
upyanqachu ubapa yakunta kar, wakin
maĉhaypaq ima kaqkunamatapis. Ashwan
manaraq nasiyashanmanta-pacha, Dyuspa
Santu Ispiritunwanmi kanqa. 16Payqami
shumaqta yaĉhachikutin, Israelmanta kusa
achka runakuna Dyusta kasunqallapa,
uchankunata dijar imana. 17Juanqami,
Dyuspa rimaqnin Elías yupaylla, kusa
shumaq yarpuyniyjun, pudimiyjun ima
kanqa. Chaymi, Amitunchikmantaqa
naypaqta shamur yaĉhachikunqa, tukuy
runakuna wamrankunawan shumaqchaka-
nanpaq, chaynulla chay mana intrakanaq-
kunapis intrakananllapapaq ima. Kaykuna-
tami, tukuy runakunata yaĉhachiyanqa
shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik
maydiya shamutinqa.
18Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa
kaynu nir tapuran:
—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman
kay nimashaykipaqqa? Chaqa nuqaqami
kusa rukunari kani, chaynulla warmiy-
pis nuqa yupay kusa rukuna.
19Chaynu nitinqa, angelqa niran:
—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa
naypanpimi kani pay nimashanta
ruranaypaq. Paymi nuqata kaĉhamaran
qamta parlashunaypaq kay shumaq
willashushayta. 20Piru kananqa, nuqa
willashutiy mana kriyishaykirayku,
mudupaqna tikrakanki. Chaymi manana
rimayta puytinkichu, kay tukuy
nishushaykunaqa allip chay nishaynulla
kanankaman.
21Chaykamanqami, Santu Kwartuman
mana yaykusha karan chaykunaqa,
yarayaranllapa Zacariastaqa. Chaymi
paykunalla tapunakuranllapa: "¿Imakur-
taq chay rurimantaqa mana das lluqshi-
mun?" nir. 22Chaynu niyatinllapapismi,
lluqshimuran. Lluqshimurqa, mana
imatapis wakinninkunataqa willayta
puytiranchu. Chaymi chay waqtapi
kaqkunaqa yarpuranllapa, imata
rikapakusha kanqa chay ruripiqa nir.
Chaqa makinkunalawan rikachikurla
parlakuyaran. Chaymi, chaynuna
puriran mana rimakurnachu.
23Chaynumapis, Dyusta aduranan-
llapa wasipi rurananpaq karan
chaykunataqa rurar tukchirna, riran
wasinmanqa. 24Chaymantaqa, warmin
Elisabetqa ruriyjun rikariran. Chayray-
kumi, manana lluqshiranchu
wasinmantaqa sinku misista, kaynuta
yarpur: 25"Amituymi munasha wamray-
jun kanaypaq, amana runakunaqa,
mana wamrakuq warmichu nir ima
pinqamananllapapaqnachu".

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

26Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa
kaĉharan angelnin Gabrielta, Galileapa
uk pwiblun Nazaret shutiqman, 27rir
watukunanpaq, uk warmi María
shutiqta. Chay warmisitami manaraq
mayqan runawanpis punushachu karan.
Piru payqami, parlashana karan
kasarananpaq, gubyirnu Davidpa uk
ayllun José shutiqwan. 28Chayna, chay
angelqa María kayashan wasiman
yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan
warmisita, pay Taytituykiqami pullayki
kar kuytashun.
[29]Chaynu nitinmi, María rikarqa
kusata manchakur kaynuta yarpuyaq:
¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willama-
yanqa? nir. [30]Chaymanta angelqa niran:
—María, ama manchakuychu. Chaqa
qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa munashan
kanki. [31]Chaymi, ruriyjun rikarinki.
Chayna wamrakusturqa, chay wamritutaqa
shutichinki Jesús. [32]Payqami kusa runa
nisha kanqa. Chaymi runakunamapis
Unaqmanta Dyuspa Wamran ninqallapa.
Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay
rukunllapa gubyirnu David yupaylla kusa
mantakuq kananpaq. [33]Chayna pay
mantakunqa tukuy tyimpupaq Israel shutiq
pwiblupiqa. Chaynulla chay
mantakunanqa, mana tukukanqachu.
[34]Chaynu nitinmi, Mariaqa kaynu nir
tapuran angeltaqa:
—¿Imanutaq kayanqa chay willama-
shaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq
runaynjunlamapischu kani.
[35]Chaynu nir María taputinmi,
angelqa niran:
—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman
Dyuspa pudirninwan uk puktaysitu
yupayla shamur, rurikipi samanqa.
Chayraykumi, chay wamran nasiqqa kusa
allinla kar, shutinqa Dyuspa Wamran.
[36]Chaynulla, chay aylluyki Elisabetpismi,
wamrakustunqa rukulana kayarmapis.
Paytami manana wamrakunqachu nisha
katinllapamapis, payqa saysi misispaqna
ruriyjun. [37]Dyuspaqqami mana imapis,
mana ruraypaqqa kanchu.
[38]Chaynu nitinmiri, Mariaqa kaynu
niran:
—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani.
Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay
nimashaykinullata ruranqa nuqawanqa.
María chaynu nitinqami, angelqa
riranna.

María, Elisabetta watukuran

[39]Chay diyakunapimi, Mariaqa utqaylla
riran, Judeapa uk pwiblun sirkalla
lugarninman, Elisabetta watukuq.
[40]Ĉharqami, Zacariaspa wasinman yaykur
Elisabetta saludaran. [41]María saludaqta
uyapatinqa, Elisabetpa wamritunqa
kuyukuran rurinpiqa. Chaymi, Elisabetqa
kusa shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwanna
kidaran. [42]Chayrayku, jwirtita rimar,
kaynu niran:
—Dyusmi masta shumaqchashusha
tukuy warmikunamanta. Chaynulla,
wamraykitapis shumaqchasha. [43]¿Pitaq
nuqaqa kani, Amituypa maman shamur
watukumananpaqqa? [44]Chaqa,
saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla
wamrituyqa aligriyar kuyuran ruriypiqa.
[45]Kusa shumaqnami qamqa kanki, Dyus
imatami rurayanqa nir willashutin
kriyishaykirayku.
[46]Chaymi, Mariaqa niran:
"Tukuy shunquywanmi alabani kusa
puytiq Tayta Dyustaqa.
[47] Yarpuyniypimapis aligriyani
Washamaqniy Dyuspaqqa.
[48] Llakipaypaqla warmisita katiyma-
pismi,
Tayta Dyusqa kusa shumaq
allinpaq rikaman.
Chaymi, kananmantaqa kusa
shumaq warmi nishapaqna
riqsimanqallapa.
[49] Chaqa, kusa puytiq karmi,
nuqapiqa chay mana ruray-
paqta kusa shumaqta rurasha.
Payqa kusala shumaq allinla.
[50] Dyusqami payta kasuqkunataqa,
tukuy tyimpupaq llakipan.
[51] Dyusmi, tukuy pudirninwan
imatapis ruraran.
Chaymi kusa kani niqkunapa
yarpuyashanllapamatapis limpu
chinqachiran.

52 Ashuchiranpismi kargunkunamanta,
chay kusa puytiq karguyjunkunata.
Ashwan, chay mana runa
nishakunatami, kusa runa
nishapaqna tikraran.
53 Chay mana imayjun kaqkunatami,
tukuy imakunata quran.
Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaqa, shinalata
kaĉharan.
54 Yanaparanmi Israel pwiblunmanta
payta sirbiqkunata.
Chaymi mana qunqarchu,
shumaqta llakipar munaran.
55 Chaynu kananpaqmi nisha karan
unay rukunchikkunata,
Abrahamta tukuy aylluntinta”.
56 Tukuy kaykunata nir imami,
Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista
yupay pulla kidaran. Chaymantanami
tikrakaran wasinmanqa.

Shutichikuq
Juanmi nasiranna

57 Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu ĉhamutinqa, wamrakusturanna ullqituta. 58 Chaymi, chay yatanlapi riqsinan taqkuna, chaynulla wakin ayllunkunapis, riranllapa watukuq, Tayta Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaĉharllapa. 59 Chaymi uchu diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaqa, aparanllapa siñal kustumrita ruranan-llapapaq. Chaynu rurarnaqa, wamritutaqa taytanpa shutinllawan Zacarías, shutichinaranllapa.
60 Piru mamanqa niran:
—¡Mana! Wamrayqami shutinqa Juan.
61 Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:
—Manami mayqanpis aylluykipiqa, chaynu shutiyjunqa kanchu.
62 Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi shutichinayan nir. 63 Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata, chaypi iskribinanpaq wamrapa shutintaqa. Chaymi kaynuta iskribiran: “Shutinqami, Juan” nir. Chayta rikarmi tukuy dispantakar kidaranllapa. 64 Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir Dyustaqa kusata alabaran. 65 Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami, dispantakashalla karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugarninkunamanta runakunapis, parlaqllapa tukuy chay pasashankunapaqqa. 66 Chaynulla, tukuy chay uyapaqkunapis paykunalla yarpupakuqllapa: “¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaqa kanqa?” nir. Chaqa alliptari Tayta Dyusqa tukuy pudirninwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi
Dyusta alabaran

67 Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu Ispiritunwan kar, Dyuspaq rimarmi kaynu niran:
68 “Kusa shumaqmi Israelmanta
runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.
Chaqa, shamushamiri pwiblunta
washaq.
69 Paymi, sirbikuqnin Davidpa
ayllunllamanta,
uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaĉhamusha
washamanallapapaq.
70 Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,
chay kusa allin rimaqninkuna
kaynu nisha karan:
71 Payqashi washamashunllapa,
kuntramaqninchikkunamanta,
chaynulla tukuy ĉhiqnimaqninchikkunamanmatapis.

72 Unay rukunchikkunatapis, llakipa-
yanqa.
Chaynulla, manashi qunqayanqa-
chu chay tratuta rurar arniku-
shanmatapis.
73 Nataq, kaynumi jurar arnisha
karan, agwilunchik
Abrahamta-shuypaqa.
74 Washamayashunllapashi, chay
kuntranchikkunamanta,
payta sirbinallapapaq ama imata-
pis mancharchu.
75 Chayna paypa naypanpiqa, pay
munashannullata rurarqa,
kusala allin runana kanallapapaq,
maydiyapis kawsayarllaqa.
76 Nataq qam-shuypaqa, wamrituy,
shutinkimi unaq Dyuspa
shumaq rimaqnin.
Chaqa, qamqami Amituyki-
mantaqa naypaqta rinki,
nanninta kamkachiq yupay pay
shamunankaman allita rimar
yaĉhachikur ima.
77 Yaĉhachinkipismi, paypa pwiblun-
manta runakunata
Dyusmi uchankunamanta
pirdunar washanqa nir.
78 Chaqa Taytanchik Dyusqami,
llakipamanchik kuytamanchik
ima.
Chaymi unaq syilumanta-pacha
washamaqninchikqa shamunqa,
uk achkirachikuq yupay.
Paymi nuqanchikkunapaqqa,
imanutaq uk mushuq diyamaqa
kusa llipyalla, chaynu kanqa.
79 Chaynu shamurmi, yanapanqa chay
achkirachikuyninwanqa tutapa-
raqpi yupay mana allinta rurar
kawsaqkunata,
shumaq nanninpi puriq yupay
tanallapapaq" nir.
80 Chay wamrituqamiri winayaq,
kusala yarpuyniyjun ima. Chaynulla,
Israelmanta runakunata yaĉhachiq
qallarinankaman, chunllaq lugarkunapi
taran.

Jesucristumi nasiranna
(Mt 1.18-25)

2 1 Chay tyimpukunapimi, Romapa
punta mantakuqnin Augustuqa,
kaĉhakusha karan uk sinsuta ruranan-
llapapaq tukuy pachapi. 2 Kay sinsuqami
rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria
pwiblupa gubyirnun katin. 3 Tukuy
runakunami uklaw pwiblukunapi
tayarmapis, riqllapa pwiblunllapaman
chaypina padrunakananllapapaq.
4 Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa
pwiblun Nazaretmanta lluqshir, riran
paypa pwiblun Belenman, chay Judea
pwiblupa gubyirnu David nasishanman.
Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta
karan. 5 Josiqami, Mariawan kasaranan-
paq kasha kar, rurisituyjun katinmapis,
pullana riranllapa wakman padrunaka-
nanllapapaq. 6 Chaymi chay Belenpi
kayatinllapaqa, Mariataqa itikustunan-
paq nanaynin ayparan. 7 Chayna,
chaylapi punta wamranqa nasikuran.
Nasikutinqami, mantillitakunawan liyar
usurachiran, animalkuna mikunanpaq
uk batyanula parita kaq chaylapi.
Chaqa, manari paykunapaqqa samanan-
llapapaq lugar karanchu, chay samanan-
llapa wasipiqa.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

8 Belenpa yatanlapimi, karanllapa
ayka michikuqkuna. Paykunami
chaypiqa tukuy tuta uknin uknin
turnanakur uyshankunata kuytar
taqllapa. 9 Chaymi chaypi kananllapaka-
manqa, illaqmanta Dyuspa uk angelnin
paykunaman rikariran. Chaynulla,
Dyuspa shumaq llipyayninqa kusata
achkirachikamuran paykuna kayashan-

manqa. Chaymi paykunaqa kusalata
manchakuranllapa. 10Chaynu mancha-
kutinllapamapis, angelqa niran:
"Ama manchakuyllapachu. Ashwan
kusa shumaqta willashuyanillapa chayta
uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla
tukuymi kusata aligriyanqallapapis.
11Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk
washakuq nasisha. Payqami Dyuspa
Akrashan Cristun, Amitunchikllapa.
12Kay nishuyanillapa chayta chiqapta
kriyinaykillapapaqqami, uk wamrituta,
animal mikunanpa batyanula paritan-
lapi mantillitawan liyakasha usuraqta
tarinkillapa" nir.
13Chaynu parlayatinllaparaqqami,
syilumanta achka angelkuna chay uk
ángel kayashanman rikaritin, Dyusta
alabaranllapa kaynu nir:
14 "¡Kusa shumaqmi unaq syilupi
Dyusninchikqa!
¡Kay pachapi kaqkunataqa,
Tayta Dyusqa tukuyta llakipar
yanapanqa!
¡Chayna, paykunaqa shumaq
allintana kawsanqallapa!"
15Chaymanta chay angelkuna
syiluman tikrakatinnaqa, chay
michikuqkunaqa paynin paynin
ninakuqllapa: "Rishunllapari Belenman
rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis
angelninkunata kaĉhamutin, willama-
shanchikllapana chaypi imami pasasha
nirmapis".
16Chaynu ninakur utqaylla rirmi,
tariranllapa Mariawan Jositaqa
wamritunta batyanula paritapi
usurachisha taqllapata. 17Rikarnaqami,
kusata parlakuq ĉhurakaranllapa chay
ángel wamritupaq willashanllapapaqqa.
18Chaymi chay michikuqkuna parlaku-
tinllapaqa, tukuy uyapaqkunaqa,
dispantakashalla kidaqllapa. 19Chaynu
katinmapis, Mariaqami uyarala
uyakuran imanu rimatinllapamapis.
Chaymi imata uyapar yaĉharmapis,
mana qunqaranchu. 20Nataq, chay
michikuqkunaqa tikrakaranllapa
Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu,
tukuy chay rikashanllaparayku,
uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy
chaykunamiri, ángel willashanllapanu-
lla pasasha karan.

Dyusta aduranannllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

21Uchu diyamantami, chay siñal
kustumrita rurarnaqa, chay wamritu-
taqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq
María manaraq ruriyjun katin, ángel
nisha karan chaynulla.
22Chaymanta Moisés mantakushannu
María itikushanmanta paqakutinnaqa,[a]
chay wamritutaqa aparanllapa
Jerusalenman. Chayna Dyusta
aduranannllapa wasiman apar, kay
wamrituyqa Dyuspaqna kanqa
ninanllapapaq.
23(Chaqa, Dyus nitin iskribikasha-
kunapiqami kaynu niq: "Tukuy kulaka
ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa"[b]
nir). 24Chaymi ufrinditanllapata ĉhurar,
Tayta Dyusta payji ninanllapapaqqa,
ishkay turtulitakunataĉhi manaqachu
palumapa ishkay wawituntaĉhi apar
riranllapa, Dyus nishanta kumplinan-
llapapaqqa.
25Chay tyimpukunapimi, Dyuspa
Santu Ispiritunwan kar kusala allin
runa, Dyusta aduraq Jerusalenpi taq.
Paymi shutiq Simeón. Paymi yarakuya-
ran Dyuspa Akrashan Cristun shamur
Israelmanta runakunata washananpaq.
26Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu

a 2.22 Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11. **b 2.23** Masta intrakanarqa rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

nir willasha karan: Manaraq wanuyar-
chu Dyuspa Akrashan Cristunta rikanki
nir. 27Chayna, Santu Ispiritu willatin,
Simeonqa riran Dyusta aduranan llapa
wasiman. Chaynulla chay wamrapa
taytankunapis wamritunta aparanllapa
Dyus mantakushannulla kumplinan-
llapapaq. 28Chaymi, Simeonqa chay
wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta
alabar kaynu niran:

29 "Tayta Dyusniy, kanan-shuypaqa
arnimashaykiqa kumplika-
shana.
Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna
shumaqta wanukunaypaq.
30 Chaqa rikashanamiri kani qam
kaĉhamushayki kay Washakuq-
taqa.
31 Qamqami tukuy chaykunataqa
ruraq qallarishayki tukuy
pwiblukunamanta runakuna
rikar yaĉhananpaq qammi
Washakuqtaqa kaĉhamushayki
nir.
32 Paymi imanutaq uk achkirachikuq
yanapamanchik, chay yupay
tukuy runakunata yanapar
qampaq intrachinqa.
Chaynami yaĉhar alabanqallapa
Israel pwiblumantami shamu-
sha Washakuqqa nir".

33Chaynu Simeón chay wamritupaq
nitin Josiwan, maman María uyaparmi
kusalata dispantakar kidaranllapa.
34Chaymantaqami Simeonqa Dyusman
mañakuran, paykunata shumaqta
rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman
Mariataqa niran:

"Tukuy imata, kay wamritu winar
Israel pwiblupi ruratinmi, wakinqa
paypi kriyir washakanqa. Nataq
wakinkuna-shuypaqa, payta mana
kriyishanllaparayku, manana
Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa.
Ashwan chaykunata ruratin imami,
kuntranqallapa paytaqa. 35Chaynulla
achka runakunapa yarpuyashan,
rurayashankunamapis, shutiman
rikarinqa. Piru tukuy chaykunapaqmi
qamqa kusalata llakinki. Chaqa, tukuy
chaykunami qampaqqa, uk kuchillu
shunquykillaman yaykuq yupay kanqa".

36Chaynullami Dyus nishankunata
rimaq uk ruku warmi Ana shutiqpismi
chaypi karan. Payqami, Aserpa
ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran
kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa
shipashlla kar. Piru runawanqami
kawsaran syiti añulata. 37Chaymi chay
runanmanta wakchayasha warmisitaqa
uchintay kwatru añuyjunna karan.
Payqami Dyusta aduranan llapa
wasimantaqa mana ashurchu Dyusman
mañakuq tuta katin, unaq katinmapis.
Chaynullami ayunaq ima. 38Chaymi,
paypis chay kutilla qimikamur
qallariran Dyusta payji niq. Chaynu-
llami, tukuy chaypi Jerusalén washaka-
nanta munar yarakuqkunatapis
willaran: "Jesusmi chay yarayashan-
llapa Washakuqqa" nir.

Josiwan María Nazaretman tikrakaran

39Chaymanta Tayta Dyus mantaku-
shanta tukuyta rurarllapanaqa, tikraka-
ranllapana Galileaman, chay paypa
pwiblun Nazaretman. 40Nataq, chay
wamraqami winayaran. Chaymi mas
jwirti, mas yaĉhaq ima tikrakayaran.
Chaynulla Dyusqa kusa shumaqta
yanaparan.

Jesustami Dyusta aduranan llapa wasipi tariranllapa

41Jesuspa taytankunaqa añu añu
Jerusalenman riqllapa Pascua
fyistaman. 42Chaymi Jesús dusi
añuyjunna katinqa paykunaqa tantakar
riranllapa fyistamanqa, chaynu riqllapa

kar. 43Chaymanta chay fyista pasashana
katin, wasinman tikrar riyatinllapanaqa,
wamra Jesusqa kidasha karan
Jerusalenllapi, taytankunaqa mana
kwintata qukatinchu. 44Chaymi,
paykunaqa Jesusqashi runakunapa
rurinta riyanqa nir yarpur, riranllapa
nantaqa uk diyatana. Chaymanta mana
rikaritin, riqsinankunata ayllunkunata
tapukur ima, mana yaĉharanllapachu
maypi wamranqa kanqa nirmapis.
45Chayna mana tarirmi, tikrakaranllapa
qashan Jerusalenman, chaypi
maskakunanllapapaq Jesuspaqqa.
46Chaymanta maskakur puriyar-
llapaqa, kimsa diyamanta tariranllapa
Dyusta aduranllapa wasipi taqta.
Ashwan chay yaĉhar yaĉhachikuqkuna-
wan pulla tayasha karan. Chay
paykunaqa, Jesusta tapur uyakur ima
tayasha karanllapa. 47Chaymi tukuy
uyapaqkunaqa dispantakashalla
kidaqllapa, kusata yaĉhayashanpaq,
tapushanllapata allita willashanllapapaq
ima. 48Chaymanta taytankuna rikarqa,
dispantakaranllapa. Chaymi mamanqa
niran Jesustaqa:
—Wamrituy, ¿imapaqtaq kaytaqa
ruramashaykillapa? Kusata llakirmi
taytaykiwan nuqaqa purisha kanillapa
maskashur.
49Chaymantaqa Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq maskamayankillapa?
¿Manachu yaĉhankillapa nuqa Taytaypa
wasinpi, pay munashankunata ruranay-
paq kani nirqa?
50Piru paykunaqa mana intrakaran-
llapachu imapaqmi chaynu niyan
nirmapis.
51Chaymantami Jesusqa tikrakamuran
taytankunawan Nazaret pwibluman.
Chaypimi payqa taytankuna imata
nitinpis kasur rurar ima kawsaran.
Mamanqami tukuy chaykunata
yaĉharqa, mana imalatapis qunqaqchu.
52Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa
yarpuyniyjun tikrakayaran. Chaymi
paytaqa kusa shumaqta rikayaran
Dyusqa. Chaynulla wakin runakunama-
pis, kusa shumaqta rikaqllapa.

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaĉhachikuran

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 1-2Kinsi añupaqna Tiberio César
mantakuq katin, Zacariaspa
wamran Juanta, Dyusqa uk chunllaq
lugarpi parlaran yaĉhachikunanpaq.
Chaymi chay tyimpukunallapi Poncio
Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq
Herodes-shuypaqa Galileapi mantakuq.
Chay uknin Felipiqa mantakuq Iturea
pachapi, chaynulla Traconite pachapipis
mantakuq paylla. Nataq Lisaniaqa
mantakuq Abiliniapi. Anaswan
Caifás-shuypaqa kurakunapa mantaqnin
karanllapa. 3Chay tyimpukunapimi
Juanqa tukuy chay riyu Jordanpa
lugarninkunapi puriran yaĉhachikur,
runakunaqa uchanllapata dijarna,
Dyusta kasur shutikunanllapapaq.
Chayna, Dyusqa uchanllapakunamanta
pirdunar washananpaq. 4Juanqamiri
chiqapta chaynu yaĉhachikuran,
imanuĉhi Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu
niran chaynulla:
"Uk runami kusa jwirtita rimar
chunllaqpi nin:
'Amitunchik Dyuspa nanninta
kamakachiyllapa, uchaykil-
llapata dijar Dyusta kasur-
llapana.
Chaynuqami kusa dirichula nanta
kiĉhaq yupayna kankillapa
kanqa.
5 Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa.
Tukuy qaqakuna, sirkakunapis
shumaq pampalla kanqa.
Qinqulla nankuna kaqkunapis
dirichakanqa.

Nankuna uĉhku uĉhku kaqkunapis
pampalla tikrakanqa.
6 Tukuy pachapi runakunami
rikanqallapa
Dyus Washakuqninta kaĉhamu-
tinqa’”.
7Isaías nishannulla runakuna Juan
shutichinanpaq lluqshimutinqa, payqa
niyaq:
“¡Largu kurukunapa ayllunkuna!
¿Chay manchaypaq kastigumanta
washakayashunllapa nirchu yarpuyanki-
llapa? 8Chaynu yarpuyarqa Dyusnin-
chikpinari chiqapta kriyiyllapa,
yaĉhananllapapaq chiqapta uchayki-
llapata dijar, Dyusninchikta kasunki-
llapana nir. Ama qamkunallaqa
alabakayllapachu ‘Abrahampa ayllun
kar washakayanchikllapa’ nirqa. Chaqa
allita nishaykillapa: Dyus munarqami
kay rumikunamatapis, Abrahampa
ayllunpaq tikranarqa, tikranman.
9Achapismi listuna qirukunata ĉhupan-
manta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy
qiru mana allita puquqtaqa, kuchur
itakunqa ninaman”.
10Chaynu Juan rimatinqa, chay
runakunaqa niranllapa:
— Chaqa, ¿imatataq rurashaqllapa
ama kastigamananllapapaqqa?
11Juanqa paykunata niran:
— Mayqannikillapapis ishkay
raĉhpayjun kaq, mikunayjun kaqpis,
quyllapa uk mana kaqniyjunta.
12Chay Romapaq wakin impwistuta
kubrakuqkunapismi qimikaranllapa,
shutikunanllapapaqqa. Chaymi
Juantaqa kaynu nir tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imatataq
rurashaq nuqakunaqa?
13Chaymi Juanqa chaykunatapis niran:
—Ama kubrakuyllapachu mastaqa,
chay kubrakushaykillapamantaqa.
14Chaymantaqa chaynulla wakin
suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa:
—Nuqakuna-shuypaqa, ¿imatataq
rurashaqllapa? nir.
Chaymi Juanqa paykunataqa niran:
—Ama mayqantapis yanqallamanta
imanta kitayllapachu. Chaynulla ama
yanqallamantaqa uchachayllapachu.
Chay michkataĉhi ganankillapa
chaywanqa kuntintakayllapana.
15Runakunaqami kusalata rikakuya-
ranllapa tapunakurllapa, imanupiqa
Juan kanman Dyuspa Akrashan
Cristunqa nir. 16Piru Juanqa paykuna-
taqa niran:
“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami
shutichikuni yakulawan. Nataq uk
shamur-shuypaqami shutichikunqa
Santu Ispirituwan, ninawan ima.
Payqami kusa mas puytiq nuqamantaqa.
Nuqaqa paypa naypanpiqa mana
sirbinichu llanqinpa watunta kaĉhanay-
paqlamapis. 17Chay payqamiri apamu-
yan urkitanta makinpi charikur triguta
akrananpaq pajanmanta. Chaynu
shumaqcharqami chay trigutaqa
ĉhuranqa ĉhurakunanpi. Nataq
pajanta-shuypaqa rupachinqa. Chay
ninaqami ratakurqa mana wanunqa-
chu”.
18Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa
yaĉhachikuran imanumi Washakuq
shamuq chayqa kanqa nirmapis. 19Chaynu-
llami chay gubyirnu Herodesta-shuypaqa
anyaran, uknin Felipipa warmin Herodias-
wan kayashanrayku, chaynulla tukuy
wakin mana allin rurayninkunapaqpis.
20Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy
mana allinkunata rurashanpaq anyatinqa,
ukmanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesusmi shutikuran
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21Piru manaraq karsilpi kayar Juan
kusa achka runakunata shutichiyatinqa,
Jesuspis riran shutikuq. Chaynu
shutikur Taytanman mañakuyatinqa

syiluqa kiĉhakaran. 22Chaymi Dyuspa
Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran
kusa rikaypaqla, uk palumitanu.
Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu
niqta uyaparan:
"Qammi kusa munashay Wamray kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani" nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan
(Mt 1.1-17)

23Amitunchik Jesucristo yaĉhachikuq
qallarirqami trinta añuyjunmana kasha
kanqa. Niqllapa Amitunchik Jesucristu-
qashi Josipa wamran nir.
José-shuypaqa, Elipa wamran nir.
24 Eliqa, Matatpa wamran.
Matatqa, Levipa wamran.
Leviqa, Melquipa wamran.
Melquí-shuypaqa, Janapa wamran karan.
Nataq Janaqa, Josipa wamran.
25 Josiqa, Matatiaspa wamran.
Matatiasqa, Amospa wamran.
Amosqa, Nahumpa wamran.
Nahumqa, Eslipa wamran.
Esliqa, Nagaipa wamran.
26 Nagaiqa, Maatpa wamran.
Maatqa, Matatiaspa wamran.
Matatiasqa, Semeipa wamran.
Semeiqa, Josipa wamran.
Josiqa, Judapa wamran.
27 Judaqa, Joanapa wamran.
Joanaqa, Resapa wamran.
Resaqa, Zorobabelpa wamran.
Zorobabelqa, Salatielpa wamran.
Salatielqa, Neripa wamran.
28 Neri-shuypaqa, Melquipa wamran karan.
Melquiqa, Adipa wamran.
Adiqa, Cosampa wamran.
Cosamqa, Elmodampa wamran.
Elmodamqa, Erpa wamran.
29 Erqa, Josuepa wamran.
Josueqa, Eliezerpa wamran.
Eliezerqa, Jorimpa wamran.
Jorimqa, Matatpa wamran.
30 Matatqa, Levipa wamran.
Leviqa, Simeonpa wamran.
Simeonqa, Judapa wamran.
Judaqa, Josipa wamran.
Josiqa, Jonanpa wamran.
Jonanqa, Eliaquimpa wamran.
31 Eliaquimqa, Meleapa wamran.
Meleaqa, Mainanpa wamran.
Mainanqa, Matatapa wamran.
Matataqa, Natanpa wamran.
32 Natán-shuypaqa, Davidpa wamran karan.
Davidqa, Isaipa wamran.
Isaiqa, Obedpa wamran.
Obedqa, Boozpa wamran.
Boozqa, Salmonpa wamran.
Salmonqa, Naasonpa wamran.
33 Naasonqa, Aminadabpa wamran.
Aminadabqa, Adminpa wamran.
Adminqa, Arnipa wamran.
Arniqa, Esrompa wamran.
Esromqa, Farespa wamran.
Faresqa, Judapa wamran.
34 Judaqa, Jacobpa wamran.
Jacobqa, Isaacpa wamran.
Isaacqa, Abrahampa wamran.
Abraham-shuypaqa, Taripa wamran karan.
Tariqa, Nacorpa wamran.
35 Nacorqa Serugpa wamran.
Serugqa, Ragaupa wamran.
Ragauqa, Pelegpa wamran.
Pelegqa, Heberpa wamran.
Heberqa, Salapa wamran.
36 Salaqa Cainanpa wamran.
Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
Arfaxadqa, Sempa wamran.
Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
Noeqa, Lamecpa wamran.
37 Lamecqa, Matusalenpa wamran.
Matusalenqa, Enocpa wamran.
Enocqa, Jaredpa wamran.

Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
38 Cainán-shuypaqa, Enospa wamran
karan.
Enosqa, Setpa wamran.
Setqa, Adanpa wamran.
Nataq Adanta-shuypaqa Tayta
Dyusmi ruraran.

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 1 Jesusqa Santu Ispirituwan kar
tikrakamuran riyu Jordanmantaqa.
Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi,
Jesusqa riran chunllaq lugarman.
2 Chaypiqami kwarinta diyata karan.
Chaymi chay diyakunaqa ayunar mana
imalatapis mikushanrayku kusalata
mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin,
dyabluqa imanullapis Jesustaqa uchaku-
chinaran. 3 Chaymi niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
kay rumita willay tantapaq tikrakanan-
paq nir.
4 Piru Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi
nin:
'Manami tantalamantachu runaqa
kawsayta puytin.
[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimay-
ninta kasur kawsanqa]' nir.
5 Chaymanta-shuypaqami dyabluqa
Jesustaqa aparan kusala unaq sirkaman.
Chaymantami dasla kay pachapa tukuy
pwiblunkunata rikachir niran:
6 —Nuqaqami qushayki tukuy kay
imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna
mantakunaykipaq. Chaqa, nuqapami tukuy
kaykunaqa. Chay-ari mayqantapis qushaq
qunashaytaqa. 7 Chayrayku, qunqurir
nuqata aduramatkiqami tukuy chay
rikayashaykikunaqa qampaq kanqa nir.
8 Jesusqa niran:
—[¡Ashuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi nin:
'Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata'
nir.
9 Chaymantami dyabluqa Jesustaqa
aparan Jerusalén pwibluman. Chaypi-
qami Dyusta aduranallapa wasipa kusa
unaqninman iqachir niran:
—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
kaymanta uraman kaĉhakay. 10 Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:
'Dyusqashi angelninkunata
kaĉhamunqa
kuytashur washashunanpaq.
11 Chaynulla aypashuyanqashi
ĉhakikimapis ama ĉhachikanan-
paq ima rumilawanmapis' nir.
12 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi
ninpis:
'Amami Amituyki Dyus nishanllata
rurachir pukllaychu' nir.
13 Chaymanta-shuypaqami dyabluqa
manana imanupis Jesusta uchakuchiyta
puytirnaqa, ashuranna paymantaqa
ayka diyallataqa.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Jesusqami qashan Galileaman
tikrakaran Santu Ispiritupa pudirninwan
karna. Chaymi chay lugarkunapa
ridurninkunapiqa paypaqqa kusalata
yaĉharanllapana. 15 Chaqa payqami
tukuy chay tantakananllapa wasikunapi
yaĉhachikuq. Chaymi tukuyla paytaqa
alabaqllapa.

Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Chaymantami Jesusqa chay
maypiĉhi kriyakasha karan, pwiblun
Nazaretllaman riran. Chaymi samana
diyapiqa chay tantakananllapa wasiman
yaykuran paypa kustumrin kashan-
rayku. Chaymantami shariran Dyus

nitin iskribikashakunata liyinanpaq.
17 Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaías
iskribishanta makyatinllapa kiĉharqa,
kaynu niqta tarir liyiran:
18 "Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa.
Chaqa pay akramarmi kaĉhamasha
chay mana imayjunkunata Dyuspa
shumaq rimayninta yaĉhachi-
naypaq.
[Kaĉhamashapismi kwashalla
kaqkunata kunsulanaypaq].
Chaynullami kaĉhamasha
dyablupa makinpi kaqkunata
washanaypaq,
syigukunata rikakuchinaypaq,
qischakaqkunata washanaypaq
ima.
19 Kaĉhamashapismi Dyusqa
tukuylata yanapananpaq
tyimpuqa ĉhamushana nir
yaĉhachikunaypaq".
20 Chaynu nirnaqa Jesusqa chay
iskribikashataqa pillur, chay tantaka-
nanllapa wasipi yanapakuqta qur payqa
taran. Nataq tukuy chaypi kaqkunaqami
kusalata paytaqa chapayaranllapa.
21 Chaymi payqa rimaq qallariran kaynu
nir:
—Dyus nitin iskribikashanta liyishay-
qami kananlla qamkunapa naypayki-
llapapi nuqawan kumplikashana.
22 Chaynu nir kusa shumaqta
rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa
dispantakashalla Jesuspaqqa kusa
allinta rimayaranllapa. Piru chaynu
rimarmapis yaqqa mana kriyinar
paykunapura kaynu nir tapunakuyaq-
llapa:
—¿Manachu kayqa Josipa wamran?
nir.
23 Chaynu yarpuyatinllapamiri,
Jesusqa paykunataqa niran:
—'Rimidyakuq tayta, qamraq
rimidyakay' nishanllapanullami
nimayankillapa kanqa. Chaynullami
nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi
kwichka achka imakunata rurashayki
nir uyapashayllapatami kay pachaykipi-
pis ruray kriyinayllapapaq, nir.
24 "Chiqaptami nishaykillapa: Mayqan-
pis Dyuspa rimaqnin katinqa, manami
pwiblunllapiqa shumaqta rikanllapachu
nir. 25 Alliptami nishaykillapapis:
Dyuspa rimaqnin Eliaspa tyimpunpimi
kimsa añu-y-midyuta tamya mana
karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblu-
piqa kusala mallaq tyimpu karan.
Chaynullami chaypiqa achka byuda
warmikuna karanllapa. 26 Piru chaynu
katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana
Israelmanta chay byudakunamanchu
kaĉharan. Ashwanmi paytaqa kaĉharan
Sarepta pwiblumanta uk byuda
warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa
shipchanlapi kaq. 27 Chaynullami Israel
pwiblukunapipis karan achka qishaq
ismuyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin
Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinma-
pis, mana mayqantapis allicharanchu.
Ashwan Siria pwiblumanta Naamán
shutiq runalata allicharan" nir.
28 Chaynu chaykunata uyarllapami,
chay tantakananllapa wasipi kaq
runakunaqa tukuyla kusata piñakuran-
llapa. 29 Chaymi sharir Jesustaqa chay
pwiblumantaqa aparanllapa chay
pwiblu rurakashapa qichqalanpi pata
karan chayman, chay patamantana
itakunanllapapaq. 30 Piru ashwan
Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis
ĉhaypinllapata pasar riran.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyninta itakuran
(Mr 1.21-28)

31 Jesusqami riran Galileapa pwiblun
Capernaumman. Chaymi samana
diyakunapiqa runakunata yaĉhachiq.
32 Chaynu yaĉhachikutinmi kusa
dispantakashalla kidaqllapa. Chaqa

kusata paylla mantakur imami
yaĉhachikuran.
33Chay tantakananllapa wasipiqami,
kayaq uk runa dyablupa yarpuyninwan.
Chayqami kusa jwirtita kaynu qayĉha-
kuq:
34—¡Ay! Nazaretmanta Jesús,
¿imapaqtaq nuqakunaman yakapa-
kanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu
shamushayki? Nuqaqami riqsishuni.
¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki!
nir.
35Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran
dyablupa yarpuynintaqa kaynu nir:
—¡Upallalla yarquy kay
runamantaqa!
Chaynu Jesús nitinqami, chay dyablupa
yarpuyninqa yarquranna runamantaqa.
Tukuy runakunapa naypanpimi chay
runataqa ratachir mana imanachirlapischu
yarquran. 36Chayta rikarmi, tukuyla
runakuna kusa dispantakashalla ukninllapa
ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa: "¿Ima
rimaykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirnin-
wan kusata paylla mantakur, imami willan
dyablu chay runamanta yarqunanpaqqa.
¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!"
37Chaynu nir rimatinllapami tukuyla
chay lugarpa pwiblitunkunapi
Jesuspaqqa kusalata rimaqllapa.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

38Jesusqa tantakananllapa wasimanta
yarqurqa, rir yaykuran Simonpa
wasinman. Chaypimi Simonpa swigran
qishaq kusa rupapi karan. Chaymi
Jesusta rugaranllapa alliyachinanpaq.
39Jesusqami payman qimikar chay
rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu
nitinmi chay rupaqa dijaranna.
Chaymantami ashwan chay kutilla,
warmisitaqa sharikur paykunata
qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

40Rupay chinqatinnaqa, tukuy riqchaq
qishaywan kaqninkunata Jesusman
apamuranllapa. Chaymi makinkunata
paykunapa ananman ĉhurarlla
allicharan. 41Chaynullami achka
runakunamanta dyablupa yarpuynin-
kunapis yarquran, kaynu qayĉhakur:
—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!
nirlla.
Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar,
mana dijaranchu rimananllapapaqqa.
Chaqa chay dyablupa yarpuyninkuna-
qami yaĉhayaranllapa payqa Dyuspa
Akrashan Cristun nir.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran
(Mr 1.35-39)

42Chaymanta allaqnin achkiyayatin-
naqa Jesusqa sharir, chay pwiblumanta
lluqshir riran chunllaq lugarmanna. Piru
runakunami kusalata maskar rir,
ĉharanllapa pay kayashanmanqa.
Chaymi Jesustaqa chaylapi kidananta
munaranllapa, ama rirnachu. 43Chaymi
Jesusqa niran:
—Ashwanmi Dyusqa imanumi
mantakun nir shumaq rimananta uklaw
pwiblukunapipis yaĉhachikunaypaq
kani. Chaqa chaypaqmi shamusha kani
nir.
44Chaynumi Jesusqa chay Israel
runakuna tantakananllapa wasikunapi,
Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq
rimanantaqa yaĉhachikur puriyaran.

Kusa achka piskaduta ayparanllapa
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 1Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret
quĉhapa manyanpi karan.
Chaymanmi kusala achka runakuna,
Dyus nishanta yaĉhachikutin uyakuyta

munashanrayku tantakamur limpu
kiĉhkichiranllapa. [2]Chaymantami
Jesusqa rikaran ishkay yaku
karrukunata quĉhapa rurinpi kaqta.
Chay yaku karrukunaqami shinala
karan, piskadukuqkuna atun shikran-
llapata paqaq ishkishanrayku. [3]Chaymi
Jesusqa iqaran uk yaku karruman.
Chayqami Simonpa karan. Chaymi
Simontaqa mañaran, yaku karrunta
ashlila yakukaq sikpachinanpaq.
Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi
kaqkunataqa yaĉhachiran. [4]Chaymanta
rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karruykitaqa quĉhapa
mas ĉhaypinkaqman apar, chaymanta
chay atun shikraykillapata itakuyllapa
piskaduta aypanaykillapapaqqa, nir.

[5]Simonqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy tuta
piskadukurmapis, manami uklamatapis
aypashachu kanillapa. Piru qam
nimashaykinullami atun shikrayllapa-
kunataqa yakuman itashaq. [6]Chaynu
Jesús nishannulla rurarqami, allipla
achkata piskadutaqa ayparanllapa.
Chaymi atun shikrankunamapis
llikikayaranna. [7]Chaymantami chay uk
yaku karrupi piskadukuq masinkunata
qayaran shamur yanapananllapapaq.
Chaymi ishkantin yaku karruman
untachitinllapami, ashwan ishkantin
yakumanqa chinqayaranllapana kusala
achka piskadu kashanrayku. [8]Chaynu
milagruta rikarqami Simón Pedruqa,
Jesuspa naypanlapi qunqurikur, kaynu
niran:

—Taytituy, ¡nuqami kusala uchasapa
kani! ¡Chaymi rugashayki rikunayki-
paqna naypaymantaqa! nir.

[9]Chaynuqami Simonqa niran,
wakinninkunawan kusala achka
piskaduta aypashanrayku manchakusha
kar. [10]Chaynullami Zebedeupa wamran-
kuna Santiaguwan Juanpis kusalata
manchakusha karanllapa. Paykunami
Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru
Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi
kananmantaqa piskaduta aypaq
yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir
tantanki nir.

[11]Chaynu Jesús nitinqami, chay
kutilla yaku karrunllapataqa quĉhapa
manyanman apar, tukuy imanllapata
dijar, utqaylla riranllapa Jesuswanna.

**Jesusmi allicharan uk
ismuyaq runata**
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

[12]Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin,
ĉharan uk kusa qishaq ismuyaq
kwirpuyjun runa. Chaypimi Jesusta
rikarqa, pachakaman pukĉhirar kaynu
nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa
allichamay-ari kay qishayniymantaqa
nir.

[13]Chaymantami Jesusqa makinwan
kamar, kaynu niran:

—Munayanimi alliyanaykita. ¡Kanan-
lla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa
alliyaran qishayninmantaqa. [14]Chaymi
Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu.
Ashwanmi rir qimikay kurakunaman.
Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés
mantakushannulla. Chayna tukuy
yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa
alliyashaykina nir.

[15]Chaynu upallala kananta munatin-
mapis, Jesuspaqqa kusa achka
runakunana yaĉhayaranllapa, payqa
imatapis rurayta puytin nir. Chaymi
kusa achka runakuna Jesusmanqa
tantakaqllapa, qishayninkunamanta
alliyananllapapaq. [16]Piru Jesusqa
paykunamanta ashur chunllaq
lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17Uk diyapi Jesús yaĉhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqa shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalenpa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirnintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

18Chaymantaqa ĉharanllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachinayaranllapa. 19Piru mana maytapis yaykuchiyta puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uĉhkuta rurar, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa. 20Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yaĉharqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

21Chaynu Jesús nitinqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaqa yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimananpaqqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

22Piru Jesusqami yaĉhayaran, imatami chay runakunaqa yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? 23¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, 'Uchaykikunamantami pirdunashuni' ninaypaq, manaqachu 'Sharir puriy', ninaypaq? 'Uchaykikunamanta pirdunashuni' nitiyqa, qamkunaqa mana kriyinkillapachu. 24Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

25Chaynu Jesús nitinlami tukuypa naypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu. 26Chaynu chay milagruta rikarmi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla kidar, Dyusninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: "Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa" nir.

Jesusmi Levita qayaran
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwistuta kubrakuq runata. Payqami shutiq Leví. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

28Chaynu nitinqa Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

29Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana. 30Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

31Chaynu nitinllapami, Jesusqa
paykunataqa niran:
—Allilan kar mana qishaq kaqkuna-
qami mana ministinchu rimidyakuqtaqa.
Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala
ministin rimidyakuqtaqa. 32Chaqa
nuqaqami mana, chay allinla kani
niqkunapaqchu shamusha kani.
Ashwanmi shamusha kani, chay
uchayjunkunata willatiy kriyir,
uchanllapata dijarna washakananllapa-
paq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33Kaynumi Jesustaqa niranllapa:
—Juanpa yaĉhakuqninkuna, fariseu-
kunapa yaĉhakuqninkunapis kusata
ayunar, Dyusman mañakunllapa. Piru
qampa yaĉhakuqnikikuna-shuypaqa
maydiyapis mikunllapa, upyanllapa
ima.
34Jesusqa paykunataqa niran:
—Qamkunaqachu uk kasaraq runa
chayllapiraq katinqa chay pullan
kaqkunata, ¿'Ayunay' ninkimanllapa?
35Piru chay kasarasha rinanpaq urami
ĉhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa
ayunanqallapana.
36Chaynullami Jesusqa kay kumparas-
yunkunatapis parlaran:
"Manami mayqanpis uk mushuq
raĉhpata kuchur, makwa mudananta
rimindanchu. Chaqa chaynu rurarqami
yanqallana chay mushuq raĉhpataqa
dañayan. Chaynullami chay mushuq
raĉhpawan, makwa raĉhpata riminda-
shaqa mana shumaqnachu kidan.
37Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq
binutaqa manami itanchikchu makwa
qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa
yakun binuqami byijuyar makwa qara
kapachutaqa llikinman. Chaynuqami
ashwan ubapa yakun binu chaynulla
chay qara kapachupis yanqallana
tukukanman. 38Chayraykumi, ubapa
yakun mushuq binutaqa mushuq qara
kapachumanna itaypaq. 39Nishayki-
llapapis: Mayqan runapis ubapa yakun
binu byijuyashata upyayarqa,
mananami chay ubapa yakun mushuq
binutaqa upyaytaqa munannachu.
Chaqa ninmi: Chay byijuyasha chaymi,
kusala mishki nir".[c]

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 1Uk diyami samana diya katin,
Jesusqa riyaran tarpukashakunapa
rurinta. Chaymi, yaĉhakuqninkuna
riqnuqa trigupa ispigankunata pitir
qaqur murintaqa mikuyaqllapa.
2Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo
runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq chay samana diyapi
mana ruraypaqkunataqa, rurankillapa?
nir.
3Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—¿Manachu qamkunaqa liyishayki-
llapa, uk kuti gubyirnu David wakinnin-
kunawan mallaqnar imanu tukuran nir
iskribikashantaqa? 4Chaqa Davidmi
wakinninkunawan Dyusta aduranan-
llapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa
kaq turtillankunata aypar mikuranllapa.
Allita yaĉhashanchikllapanu, chay
turtillakunataqami, kurakunala
mikunanllapapaqqa kaq.
5Jesusqami niranpis:

---

c 5.39 Jesusmi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay yaĉhayninkunawan paypa mushuq yaĉhayninqa mana chayllachu nir. Chaynulla chay fariseupa unay yaĉhayninkunata yaĉhakushakunaqa chaynu yaĉhakusha kar Jesuspa mushuq yaĉhachikuynintaqa mana munanllapachu.

—Dyusmanta Shamuq Runami, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

6Qashanmi uk samana diyapi, Jesusqa tantakananllapa wasiman yaykur yaĉhachikuq qallariran. Chaypimi karan uk runa allilaw makin wiqru. 7Piru chaypiqami Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chay fariseo runakunaqa kusalata Jesustaqa chapar ninakuyaranllapa: "¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanqa wak wiqru makiyjun runataqa? Chayta ruratinqami, chaylapaqna uchachashunllapa" nir. 8Piru Jesusqa yaĉharan imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi, chay wiqru makiyjun runataqa niran:

—Sharir, ĉhaypinllapapi shay.

Chaynu nitinqa chay runaqa das sharan. 9Chaymi Jesusqa chay runakunataqa niran:

—Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

10Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay wiqru makiyjun runataqa, niran:

—Makikita chutarachiy.

Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi makinqa allinna kidaran. 11Piru chay runakunaqami ashwan kusalata piñakur ninakuranllapa: "¿Imatataq Jesustaqa rurashunllapa?" nir.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran. 13Chaymanta achkiyatinnaqa, tukuy yaĉhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi paykunataqa niran: "Apustulniykunana kankillapa" nir. 14Kaykunami karanllapa:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.
Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.
Wakinkunaqa karanllapa:
Santiago,
Juan,
Felipe,
Bartolomé,
15 Mateo,
Tomás,
Alfeupa wamran Santiago,
Simón Zelote,
16 Santiagupa uknin Judas[d] ima.
Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote.
Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran
(Mt 4.23-25)

17Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kidaranllapa. Chaqa chaypiri tukuy yaĉhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalenmanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima. 18Chaymi chay dyablupa yarpuyninwan kaqkunapis alliyaqllapa. 19Chaynumi Jesustaqa tukuyla kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirninwan alliyachiq.

---

d 6.16 Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna
(Mt 5.1-12)

20 Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata chapar kaynu niran:
"Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.
Chaqa qamkunapaqnami Dyuspa mantakuyninqa.
21 Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.
Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.
Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.
Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.
22 Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku mana allinpaq riqsishutinllapa, ĉhiqnishutinllapa,
mana munar mana pullakushutinllapa,
musyashutinllapa imaqa.
23 "Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupi Tayta Dyuspa pullan kusa shumaqtana kawsashaq nir yaĉhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qischashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunkunapis Dyuspa unay rimaqninkunatapis qischaranllapa.
24 Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.
Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.
25 Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.
Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa.
Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.
Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.
26 Akaw qamkuna kanan tukuypaq kusa alabakasha kaqkuna.
Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Ĉhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 "Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Ĉhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qischashuqkunawanpis allinlata rurayllapa. 28 Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qischashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq. 29 Mayqan uklaw qaqllaykipi takashutinllapaqa, uklawtapis rikachiyllapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis, dijay kamsaykitapis apanqa. 30 Mayqanpis imalata mañakushutinpis, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpis, amami mañankillapachu tikrashunanllapapaqqa. 31 Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis chaynulla paykunawanpis kayllapa.
32 "Chaqa qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqkunalataqa llakipanllapa.
33 Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunalawan allinta rurarllapaqa, ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapis chaynuqa ruranllapa.
34 Qamkuna, mayqanta imalata pristatiyqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, ¿imanuri Dyuspaqqa shumaq

kankillapa? Chaqa Dyusta mana
kasuqkunamapismi pristanakunllapa,
imalawan kutichinakunanllapapaqqa.
35Chayrayku ashwan chay ĉhiqnishuq-
kunataqa masta llakipayllapa. Chaynu-
lla allinlata paykunawanqa rurayllapa.
Chaymi imata pristarpis, ama yarpunki-
llapachu: Imalawan kutichimayanqa
nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana
tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa.
Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusnin-
chikpa wamrankunana kankillapa.
Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuq-
kunata, chaynulla mana allin kaqkuna-
matapis kusata llakipan. 36Chaymi
qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq
Taytanchikllapa Dyuspis kusata llakipa-
kun chaynu.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaĉhankichu
(Mt 7.1-5)

37"Amami ukkunata rikar yaĉhanki-
llapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar
yaĉhashunanllapapaq. Chaynulla ama
ukkunata uchachayllapachu, Dyus
qamkunatapis ama uchachashunanllapa-
paq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa,
Dyus qamkunatapis pirdunashunan-
llapapaq. 38Ukkunatami quyllapa, Dyus
qamkunatapis qushunanllapapaq.
Payqami kustalnikillapapi qushunqa-
llapa imakunatapis allita midikashatana.
Chaymi ĉhaspir ĉhaspir untachimunqa
kustalnikillapamanqa. Chaynu qamkuna
ukkunata imakunawan yanapashayki-
llapanullami, Dyusqa qamkunatapis
yanapashunqallapa".
39Jesusmi kay kumparasyuntapis
niran:
"¿Puytinmanchu syigu runa, uk syigu
masinta kaylata kaylata rishun niyta?
¿Manachu ishkantinllapa ima
uĉhkukunaman ratanmanllapa? 40Chay-
numiri uk yaĉhakuqpis mana maschu
yaĉhachiqninmantaqa. Chaymi maydiya
allita yaĉhakurpis, yaĉhachiqnin
yupayllana kanqa.
41"¿Imapaqtaq uknikipa nawinpi
usulsitu tayan chayta rikaq ĉhurakanki,
qampa nawikipi atun qiru tayan chayta
naypaqta mana lluqshichirqa? 42Qampa
nawikipi atun qirupaq mana kwintacha-
karqa, ¿imapaqtaq uknikita ninki:
'Ukniy, dijamay nawikipi kaq usulta
lluqshichishaq' nirqa? Kusa allin tukuq
runa, qampa nawikipi atun qirutaraq
puntataqa lluqshichiy. Chaynuqami
allita rikarna, uknikipa nawinpi usul
kaqtaqa lluqshichinki.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

43"Allin qiruqami mana puytinchu
mana allinta puquytaqa. Chaynulla
mana allin qirupis manami allintaqa
puquyta puytinchu. 44Chaymi tukuy
qirukunata puquyninmanta riqsinchik.
Chaqa iguspa puquynintaqami mana
kashakunamantachu pallanchik.
Chaynulla ubapa puquynintapis manami
sarsakunamantachu pallanchik. 45Chay-
numi allin runakunapis allin kaqkuna-
lata riman allinkunala shunqunpi
kashanrayku. Piru chay mana allin
runaqami mana allin kaqkunalata
riman, tukuy mana allinkunala
shunqunpi kashanrayku. Chaqa
mayqanpis shunqunpi kashanllatami,
rimanllapa.

Ishkay wasipa simintun
(Mt 7.24-27)

46"¿Imapaqtaq qamkunaqa 'Amituy
Amituy' nimankillapa, nuqa
nishaykunata mana kasurqa? 47Chiqap-
tami nishaykillapa: Mayqanpis uyamar
nuqa nishayta kasur ruraqkunaqami
kaynu yupay. 48Uk runami wasinta

shachinanpaq puntataqa kusa rurita
simintuta rajar, rumipa ananmanta
shachiran. Chaymanta riyu untamur,
chay wasipi wipyakarpis mana kuychiy-
lamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri
shasha karan. [49]Piru mayqanpis uyamar
chay nishaykunata mana kasuqqami, uk
runa mana simintuta rajarchu allpa
analanpi wasinta shachiran. Chaymanta
riyu untamur chay wasipi wipyakatinqa,
chay wasiqa limpu limpu pampalla
rataran chay yupay".

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqninpa uk sirbikuqninta
(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

7 [1]Chaymanta chay runakunata
willar tukchirnaqa, Jesusqa riran
Capernaúm pwibluman. [2]Chaypimi
Romamanta suldadukunapa uk mantaq-
nin karan. Paypa kusala munashan
sirbiqninmi allipla qishaq karan
wanuypaqna. [3]Chaymi chay runaqa
Jesuspaq rimaqllapata uyaparan.
Chaymantami, Israel runakunapa ruku
mantakuqninkunata rugar kaĉharan,
Jesusta rir willatinllapa shamur
sirbiqninta allichananpaq. [4]Chaymi
paykunaqa Jesusman rir qimikarqa,
kusalata rugaranllapa kaynu nir:
—Taytituy, allinmi kanqa chay
suldadukunapa mantaqnintaqa llakipa-
naykipaq. [5]Chaqa payqami nasyunnin-
chikta kusalata munan. Chaynullami
chay tantakanayllapa wasimatapis
rurachikuran nir.
[6]Chaynu nitinmi Jesusqa riran
paykunawan. Piru wasiman shipchaya-
tinllapanaqa, chay suldadukunapa
mantaqninqa amigunkunata kaĉhamu-
ran kaynu nir Jesusta willananllapapaq:
"Taytituy, amami piñakunkichu.
Chaqa nuqa mana kwintachaypaqla
kashayraykumi, mana allinchu rir
wasiyman yaykunaykipaqqa. [7]Chayray-
kumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu
rugashuqqa. Chaymi kaylamanta niy,
sirbikuqniyqa alliyananpaq. [8]Chaqa
nuqallatami mantamaqniykuna
mantaman. Chaynulla nuqapis wakin
suldadukunata mantani. Chaymi
mayqannintapis 'Riy' nitiyqa, rin. Ukta
'Shamuy' nitiypis, shamun. Chaynulla
sirbiqniytapis, imata ruranapaq
kaĉhatiypis ruran" nir.
[9]Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa
kusa dispantakashalla kidaran. Chaymi
chay runakuna ikinta riqkunaman
tikrakar, niran:
—Nishaykillapa: Tukuyla Israel
pwiblupiqa manami mayqantapis kay
runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu
kani.
[10]Chaymanta chay mandadu
rishakuna wasiman tikrakarqa, chay
sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

[11]Chaymantaqa Jesusqa riran uk
pwiblu Naín shutiqman. Paywanqami
achka yaĉhakuqninkuna, chaynulla kusa
achka runakuna ima riranllapa.
[12]Chaynu rir pwibluman ĉhayarllapa-
naqa rikaranllapa uk byudapa uklayla
wamran wanushata chay pwiblumanta
kusala achka runakuna apaqllapata.
[13]Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisi-
tapaq kusalata llakir kaynu niran:
—Ama waqaychu mamitay nir.
[14]Chaynu nir wanushaman qimikar
kamatinmi, chay apaqkunaqa yarachi-
ranllapa. Chaymi Jesusqa chay
wanushataqa niran:
—Wamra, qamtami nishuni ¡kawsa-
muy! nir.
[15]Chaynu nitinqami chay wanushaqa
kawsamur tar rimaqna qallariran.
Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa
mamanwanna dijaran. [16]Chayta rikarmi,

tukuyla chaypi kaqkunaqa alliplata
dispantakar Dyusta alabaranllapa,
kaynu nir: “Dyusninchikpa kusa shumaq
rimaqninmi rikarisha nuqanchikkuna-
man”. Chaynulla “Dyusninchikmi
shamusha pwiblunta yanapaq” nir ima.
17Chaynu Jesús rurashankunataqami,
tukuy chay Judeapa lugarninpi
yaĉharanllapana.

**Shutichikuq Juanmi
yaĉhakuqninkunata kaĉharan
Jesusman**
(Mt 11.2-19)

18Juanqami yaĉharan tukuy chay
pasashankunata, yaĉhakuqninkuna
parlasha katin. Chaymi ishkay
yaĉhakuqninkunata qayar, 19kaĉharan
Jesusta tapunanllapapaq: “Qamchu
Dyusmanta shamunanpaq karan chay
kanki, manaqachu uktaraq yarayashaq-
llapa” nir.
20Chaynu kaĉhatinllapaqa, chay
mandadu rishakunaqa Jesusman
qimikar tapuranllapa kaynu nir:
—Shutichikuq Juanmi kaĉhamashallapa
tapushunayllapapaq qamchu kanki
Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa,
manaqachu uktaraq yarayashaqllapa nir.
21Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay
kutilla achka qishaqkunata allicharan,
chaynulla qischakayninkunamantapis.
Chaynulla dyablupa yarpuyninwan
kaqkunata allicharan, syigukunatapis
nawinkunata allichatin rikakuranna.
22Chaynu chaykunata rurarnaqa,
Jesusqa niran chay tapuqkunataqa:
—Rir Juantaqa willayllapa tukuy
rikashaykillapata, uyapashaykillapata
ima. Willayllapa:

Syigukunatapis rikakuchin,
kujukunatapis alliyachitin
purinllapa,
ismuyaq aychayjunkunatapis
allichan nir.
Chaynulla upakunatapis uyakuchin,
wanushakunatapis kawsachimun,
chay mana imayjun kaqkunatapis
willan imanu washakananllapa-
paqpis, nir ima.

23Chaynulla willankillapapis: ¡Kusa
shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishan-
rayku imakuna rikarir trumpisachinatin
mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin!
nir.
24Chaymanta Juanpa yaĉhakuqnin-
kuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq
runakunata qallariran Shutichikuq
Juanpaq parlaq, kaynu nir:
“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa
riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa?
Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuq-
maqa uk yura shukchata wayra wakman
kayman kuyuchiq yupay, ¿chayta
rikakuqchu riraykillapa? 25¿Manaqachu
uk runa kusala ĉhaniyjun mudanata,
mudakushata rikakuq riraykillapa?
Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu
mudakur paykuna munashanllapa-
kunalata rurar taqkunaqami, chay
gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir.
26Chaqa, ¿imata rikakuqtaq
riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata
rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa
rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa
mas intrachikuqta rikaq riraykillapa.
27Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus
nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta
kaĉhashaq,
imanutaq nanta kiĉhar kamka-
chinllapa chaynu qampaq
yaĉhachikunanpaq’ nir.

28-29Nishaykillapapis: Tukuy runakuna-
manta manami Juan yupay kusa allinla
runaqa kashachu uklamapis. Chaqa
tukuy runakuna, wakin impwistuta
kubrakuqkunamapis, Juan rimatin
uyakurqa, kwintata qukaranllapa
paykunata Dyusqa chiqapta yanapayan-

qallapa nir. Chaymi paykunaqa Juan
shutichikutinqa, kasur shutikuranllapa.
Ashwan kananqa Dyusninchikpa
mantakuyninpina mana kwintachay-
paqla chaykunaqa, mastana intrakan-
llapa Juanmantaqa. 30Piru chay
fariseukuna, chaynulla Moisés mantaku-
shanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna-shuypaqa, mana kriyinaranllapa-
chu imanumi Dyus chiqapta yanapa-
yanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa
Juan shutichikutinpis mana kasur mana
shutikuranllapachu".
31Chaymi Jesusqa niranpis:
"¿Imawantaq kumparayman kay
tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna
yupaytaq paykunaqa? 32Kay runakuna-
qami, wamritukuna plasapi tar kaynu
qayapanakunllapa chay yupay: 'Kinakuna-
tami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami
mana bayliraykillapachu. Chaynulla
llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana
waqaraykillapachu' ninakun chaykuna
yupay. 33Chaymi qamkunapis wamritu-
kuna yupay, Shutichikuq Juan shamur
kusata ayunatin, chaynulla mana binuta
upyatinqa niraykillapa: 'Juanqami
dyablupa yarpuyninwan' nir. 34Chaymanta
nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar,
mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa
ninkillapa: 'Kusala amryintu, upyalun,
chaynulla Romapaq impwistuta kubrakuq-
kunapa, uchasapa runakunapa amigun' nir
ima. 35Piru nuqapi kriyishanllaparayku
Dyus munashanta rurar kawsaqkunami
intrachikunllapa nuqaqami chiqapta
Dyusmanta shamusha kani nirqa".

Jesusmi, fariseo runa Simonpa wasinpi

36Chaymantaqa uk fariseo runami
Jesustaqa kunachiran, wasinman rir
mikunanpaq. Chaymi Jesusqa chay
fariseupa wasinman yaykur misaman
taran. 37Nataq chay pwiblullapimi kaq
uk kusa uchayjun warmi. Paymi
yaĉharan Jesusqashi chay fariseo
runapa wasinman mikuq ĉhasha nir.
Chaymi alabastru butillitapi kusa mishki
mutkiypaqla yakituta charikur ĉharan.
38Ĉharqa, kusalata waqar Jesuspa
ĉhakinpa yatanlaman tar, chay
waqayninwan Jesuspa ĉhakintaqa
paqaq qallariran. Chaymantaqa aqchan-
wan chakichir ĉhakinta muchar salaran
chay mishki mutkiypaqla yakituwanqa.
39Chaymi chay fariseo, Jesusta qaraq
apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran:
Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin
karqa kwintata qukanman, imanu
warmi karmi chaynu rurayan nirmapis.
Yaĉhayanmanmi kusa uchayjun warmi
nir. 40Chaymi Jesusqa niran:
—Simón, kayta willashayki.
Chaynu nitinqa, chay fariseuqa niran:
—Willamay Yaĉhachikuq Taytituy.
41Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:
—Ishkay runami dibiyaran uk runa
pristasha karan chayta. Ukqa kinyintus
dinaryuta dibiyaran. Nataq
uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata
dibiyaran. 42Chaymi mana pagrayta
puytitinllapaqa, chay pristasha karan
chayqa llakipar mana kubrarannachu
ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay
ishkay runakunaqa mayqaynintaq chay
qillayta pristasha karan chay runataqa
mastaqa munayanqa?
43Chaynu Jesús taputinqa, Simonqa
niran:
—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta
dibiyatin llakipar mana kubraranchu
chay paymi mastaqa munayanqa nir.
Chaynu nitinqa, Jesuspis niran:
—Chiqapta ninki.
44Chaynu Simón nitinqa, warmiman
Jesusqa tikrakar Simontaqa niran:
—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón,
nuqa wasikiman yaykamutiyqa, ĉhakiyta
paqakunaypaqqa mana yakuta qumarayki-

chu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan
ĉhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan
chakichishamapis. 45Qamqami mana
saludar muchamaraykichu. Piru kay
warmisita-shuypaqa,
yaykushaymanta-pacha mana shaykuq
muchamasha ĉhakiylapi. 46Chaynulla
qamqa asaytiwan mana umaylamatapis
salashaykichu. Piru kay warmisitaqami,
ashwan ĉhakiyta salasha chay mishki
mutkiypayla yakituwan. 47Chayrayku
nishuni, kay warmisitatami kusa achka
uchankunamanmatapis llakipar pirdunani.
Chaymi payqa kusata munaman. Piru
mayqantapis ashlilata pirdunashaqa, mana
yanqa munamanchikchu.

48Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar
pirdunashuni nir.

49Chaynu Jesús nitinqa, chay wakin
chaypi kaqkunaqa paykunapura tapuna-
kuq qallariranllapa kaynu nir: "¿Imataq
kay runaqa uchanllapakunamanmatapis
pirdunakunanpaqqa?"

50Chaynu ninakuyatinllapaqa, Jesusqa
chay warmisitataqa niran:

—Mamitay, chiqapta kriyimashayki-
raykumi washakashayki. Qamnami
rikunki nir.

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

8 1Chaymantami, Jesusqa puriran achka
pwiblukunata, chaynulla taksha
pwiblitukunata, yaĉhachikuqnu Dyuspa
shumaq rimayninta washakarna paypa
mantakuyninpi kawsananllapapaq.
Pullanqami dusi yaĉhakuqninkuna karan.
2Chaynullami pullanqa karanpis chay
warmikuna, dyablupa yarpuyninwan,
ukman qishaywan kaqkunata allichashan-
kunapis. Paykunaqami kaykuna karan:
María. Paytami María Magdalena niqllapa-
pis, Magdalamanta kashanrayku. Kay
Mariamantami, syiti dyablupa yarpuynin-
kuna lluqshisha karan. 3Chaynullami
karanpis Chuza shutiq runapa warmin
Juana. Kay Chuzami, Herodespa
imankunata rikaq karan. Ukqami karan
Susana; chaynullami wakin achka
warmikunapis. Paykunami iman kaqlawan-
mapis yanapaq Jesustaqa.

Jesusmi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

4Tukuy pwiblukunamantami kusala
achka runakuna Jesús kayashanman
tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa kay
kumparasyunta paykunataqa parlaran:

5"Uk runami tarpukuq riran ĉhakran-
man. Chaymanta shikwakutinqa wakin
simillanqa nanman rataran. Chaymi
saruĉharanllapa, chaynulla pariq
kurukuna mikuran ima. 6Wakin
simillakunaqa rataran rumipa ananman.
Chaymanta nasirnaqa, das chakiran
yakurayku. 7Nataq wakin simillakuna-
qami kasha rurikunaman rataran.
Chaymantami kashakuna pullan winar,
limpu ĉhamitachiran. 8Piru wakin
simillakunaqami kusala shumaq
pachaman ratar, nasimur puquran.
Chaymi kada similla syinllata puqutin
kusala achkata kusichakuran".

Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita
kaynu niranpis: "Rinriyjun kaqkunaqa
uyakur intrakayllapa" nir.

¿Imapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunawan?
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

9Jesuspa yaĉhakuqninkunami tapuran:

—¿Ima nishaq niyantaq kay kumpa-
rasyunqa? nir.

10Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunatami unay mana intrakaypaq
kasha katinmapis, kananqa Dyusqa
intrachishuyanllapa imanumi payqa
mantakun nirmapis. Piru wakin
runakunata-shuypaqami willani kumparas-

yunkunalawan. Chayna michka chapakur-
mapis ama rikakunanpaq, chaynulla
michka uyakurpis ama intrakananllapapaq.

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

11"Kaynutami munan niyta chay
kumparasyunqa: Chay simillaqami,
Dyuspa rimaynin.
12"Chay similla nanman ratasha
nirqami intrachimanchik, Dyus
rimashanta uyakutin chaymanta dyablu
shamurqa yarpuyninpi purichiyashanta
das qunqachin, amana kriyir washaka-
nanllapapaq nir.
13"Nataq chay similla rumipa
ananman rataran chaykunaqami,
intrachimanchik chay runakuna Dyus
rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.
Chaymanta chay simillakuna mana
allita ĉhupakusha yupaymi uk tyimpula-
paq kriyir qischakarqa das paymanta
ashun nir.
14"Wakin simillakuna kasha ruriman
ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus
rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay
yarpupakushankuna, kusata imakunata
munapashankuna, chaynulla
munashanta rurashankuna imaqa,
allmanta allmantaqa limpu ĉhamitachiq
yupay mana dijanchu puqunanpaqqa.
15"Piru simillakuna chay kusa shumaq
pachaman rataran chaykunaqami
intrachimanchik, chay allinla shunquy-
jun kar Dyus rimashanta uyakur
imuraslapis allita kasur, kusalata puquq
yupay kawsaqkunapaq nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Mr 4.21-25)

16"Manami mayqanpis uk lampara-
taqa kachkanchu imawan pampananpaq
manaqa paranpa ĉhakinman ĉhuranan-
paqqa. Ashwanmi unaqlapi ĉhuran
tukuyla yaykuqkunata achkirachinan-
paq. 17Chaynullami kanan qamkunata
willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla
yupay kaqkunaqami, maydiyaqa uk
lampara achkirachikuq yupay shutilla-
manna rikaritin allita intrakanqallapa.
18"Chayraykumi allita uyakuyllapa:
Chaqa mayqanpis intrakar kasukuq-
kunataqami masta intrachishaq. Piru
chay mana intrakaqkunata-shuypaqami
intrakayanina niyashanmatapis limpula
qunqachishaq".

Jesuspa mamanwan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19Chaymantami Jesuspa mamanwan
ukninkunaqa, ĉharanllapa chay
maypiĉhi Jesús kayashanlawman. Piru
kusala achka runakuna kashanrayku
naypanman mana qimikayta puytiran-
llapachu. 20Chaymi mayqanĉhi
Jesustaqa kaynu nir willaran:
—Mamaykiwan uknikikunami chay
waqtapi ministishuyan nir.
21Jesusqa niran:
—Mayqanpis Dyus rimashankunata
uyakur, chay nishannullata
ruraqkunami, mamaywan ukniykunaqa
nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22Uk diyapi, Jesusqa uk yaku
karruman yaykuran yaĉhakuqninkuna-
wan. Chaymi paykunata niran:
—Rishunllapa quĉhapa uklaw
manyanman nir.
Chaymi riranllapana. 23Chaymanta
quĉhata pasayatinllapaqa, Jesusqa
punuran. Chaykamanqami, kusalata
wayra rikarimuran. Chaymi chay
quĉhamapis wakmanta kaymanta
maqchikaq qallariran. Chayna, chay

yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin,
yakuman chinqananlapaqna karanllapa.
24Chaynu tukuyatinqa, Jesusta
rikĉhachir kaynu niranllapa:
—¡Yaĉhachimaqniyllapa! ¡Yaĉhachi-
maqniyllapa! ¡Yakumanmi chinqayan-
chikllapana! nir.
Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan
yaku maqchikaqtaqa willatinla, limpu
qasillaran. 25Chaymanta yaĉhakuqnin-
kunata niran:
—Ima, ¿manaraqchu allita kriyinki-
llapa? nir.
Piru paykunaqami kusata manchaku-
shanrayku dispantakashalla, tapunaku-
yaqllapa: "¿Imanu runataq kayqa?
Chaqa wayrawan yakumatapis
willatinla, kasun-ari" nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyninwan runa
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26Chay quĉhata riyarqami, ĉharan-
llapa Galileapa naypanpi Gadara[e] shutiq
lugarman. 27Chaymi, Jesús yaku
karrumanta ishkitinqa, chay
lugarmantaqa dyablupa yarpuyninwan
kaq uk runa yarqamur Jesusman
qimikaran. Chay runaqami unayna
mana raĉhpayjunnachu puriq, chaynulla
mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi
pantyunkunapina taq. 28Chaymanta
Jesusta rikarqa, kusala jwirtita qayĉha-
kur paypa naypanpi qunqurir kaynu
niran:
—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran
Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuy-
chu! ¡Rugashaykimi ama qischamanay-
kipaq! nir.
29Chaynuqami chay dyablupa yarpuy-
ninqa niran, runamanta lluqshinanpaq
Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir
kutirmi chay dyablupa yarpuyninqa
chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna
michka makinkunata, ĉhakinkunata alli
kadinakunawan watatinllapamapis chay
runaqa pitiq. Chaynumi ashwan chay
dyablupa yarpuyninqa chunllaq
lugarkunaman apaq chay runataqa.
30Chaymi Jesusqa chay runataqa kaynu
nir tapuran:
—¿Imataq shutinki?
Chay runaqa niran:
—Shutinimi 'Legión'.[f]
Chaynuqami niran, dyablupa yarpuy-
ninkuna paypi kusa achka kashanrayku.
31Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta
rugaran ama chay manchaypaq uĉhku
ruriman kaĉhananllapapaqchu. 32Chay
sirkakunapimi achka kuchikuna
shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuy-
ninkunaqa Jesusta rugaran, chay
kuchikunaman yaykunanllapapaq.
Chaymi Jesusqa yaykuyllapa niran.
33Chay dyablupa yarpuyninkuna chay
runamanta yarqurqa, chay kuchikuna-
man yaykuranllapa. Chaymi chay
kuchikunaqa kallpaq qallariran qaqata
uray. Chaymanta quĉhaman yaykur
ĉhuqar wanuranllapa.
34Chaymi chay kuchita michiqkuna,
tukuy chay pasashanta rikarqa, kallpar
riranllapa chay pwiblupi runakunata,
chaynulla ĉhakrapi taqkunatapis parlaq.
35Parlakutinllapaqa runakunaqa
lluqshiranllapa rikaq chay pasashan-
kunataqa. Chaymanta Jesús kayashan-
man ĉharqa, chay runataqa Jesuspa
naypanpi yarpuyninpina, mudakusha
taqta rikar manchakuranllapa. 36Piru
chay tukuy ima pasashakunata
rikaqkunaqa, manyaqlla parlakuran-
llapa imanumi alliyaran chay runaqa
nirmapis. 37Chaymi chay Gadara shutiq

e 8.26 Wakin iskribikashakunapimi "Gerasa" nin. kusala achka suldadukuna nir.

f 8.30 Legión nirqami intrachimanchik

lugarmantaqa, tukuyla runakunaqa
Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa
rinanpaq uklawta. Chaqa kusatari
manchakuyaranllapa. Chaymi Jesusqa
yaku karruman yaykur riran. 38Chay
dyablupa yarpuyninmanta alliyasha
chay runaqa, Jesusta rugayaran paywan
rinanpaq. Piru Jesusqami chay runataqa
kidananpaq kaynu niran:
39—Riy wasikiman. Chayna parlakuy
Dyus imanumi llakipar yanapashusha
nirmapis.
Chaymi chay runaqa rir parlakuran
tukuyta chay pwiblupiqa, imatami Jesús
paypaq rurasha nirmapis.

Jesusmi allicharan uk warmita,
Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40Chaymanta Jesús chay quĉhapa
uklawninmanta tikrakar shamutinqa,
chaypi kaq runakunaqa kusalata
aligriyaranllapa yarayashanllaparayku.
41Chaymi, uk runa Jairo shutiq ĉharan.
Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk
mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi
qunqurikur rugaran wasinman rinanpaq.
42Chaqa wanuypaqna karan chay
runapa uklayla warmi wamran kaqqa.
Wamranqami dusi añuyjunna kasha
kanqa.
Piru Jesusqami kusa achka
runakunapa rurinta riyashanrayku,
kusalata kiĉhkichiyaranllapa. 43Chay
runakunapa rurintami riyaran uk
warmipis. Chay warmimi dusi añupaqna
yawarnin shamutin qishaq karan.
Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata
gastaran iman kaqninkunalamatapis.
Piru manami mayqanpis allicharanchu.
44Kay warmisitami Jesuspa ikinlawta
qimikar raĉhpanpa manyanta kamaran.
Chaynu kamatinlami, chay kutilla
yawarnin shamuqqa qasillaranna.
45Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:
—¿Pitaq kamamasha? nir.
Chaymanta tukuy "Mana mana"
niyatinqa, Pedruqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, kusala achka
runakuna kashanraykumi, kiĉhkipi
kumsashuyan ima nir.
46Piru Jesusqami niran:
—Mayqanĉhi kamamasha. Chaqa
nuqami kwintata qukasha kani,
pudirniy yarqusha nir.
47Chaymanta chay warmiqa imanupis
mana niyta puytirqa, chukchukyaqnulla
rir Jesuspa naypanpi qunqurikuran.
Chaymi tukuypa naypanpi rimaran
imanumi Jesuspa raĉhpanta kamarla
alliyaran nir ima. 48Chaymi Jesusqa
niran:
—Mamitay, kriyishaykiraykumi
alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana
rikuy.
49Chaynu nir Jesús rimayatinllami,
chay tantakananllapa wasipi mantakuq
Jairupa wasinmanta uk runa ĉhar kaynu
niran:
—Wamraykiqami wanushana. Amana
masqa qillakachiynachu yaĉhachikuq-
taqa nir.
50Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa,
niran:
—Ama manchakurchu, nuqalapi
kriyiy. Chaymi wamraykiqa alliyanqa
nir.
51Chaymanta Jesús wasiman
ĉharnaqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta,
chay wamrapa taytanta, mamanta imala
rurimanqa yaykuchiran. 52Tukuymi
waqayaranllapa chay wanushapaq
llakir. Piru Jesusqa niran:
—Ama waqayllapachu. Kay wamra-
qami mana wanushachu, punuyanlami
nir.
53Chaynu nitinmi, tukuyla asiparanllapa
paytaqa. Chaqa yaĉhayaranllapari wanusha
nir. 54Chaymantami Jesusqa makinmanta
aypar kusala jwirtita rimar niran:

—¡Mamitay sharimuy! nir.
55Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa kaĉhakuran qarananllapapaq. 56Chaymi taytankunaqa, kusa dispantakashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis parlananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 1Jesusqa tantaran tukuynin dusi yaĉhakuqninkunata. Chaymantami yaĉhayninta, pudirninta ima quran, tukuy dyablupa yarpuyninkunata itakunanllapapaq chaynulla qishaykunamanta allichakunanllapapaq ima.
2Chaynumiri yaĉhakuqninkunataqa kaĉharan Dyuspa mantakuyninpaq yaĉhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq ima. 3Kaynu nirmi kaĉharan:
"Nanpaqqami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, alburjata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq raĉhpaykillapa imamatapis. 4Mayqan wasiman ĉharpis, chaymantaqa ama lluqshinkillapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman. 5Imanupi mayqan pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉhaspir lluqshir rinkillapa. Chaynu rurarqami intrachinkillapa: 'Manami nuqakunapa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa' nir".
6Chaynu nitinmi, paykunaqa riranllapana tukuy pwiblitukunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu chaynulla qishaqkunata allichaqnu ima.

Jesuspaqmi Herodes yaĉhanaran
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

7Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa uyaparanna. Piru mana yaĉhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa: "Juan wanushanmanta kawsamusha" nir.
8Ukkuna-shuypaqa niqllapa: "Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chay shamusha" nir. Chaynulla wakinkunapis niqllapa: "Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa" nir. 9Chaynu niyatinllapamapis, Herodesqa paylla niran: "Chaqa nuqalla niray, Juanpa umanta pitinanllapapaqqa. Chaynu katinqa ¿mayqantaq kanqaqa chay runapaq kusata rimayanllapa chayqa?" nir.
Chaymi chiqapta yaĉhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta yarpuran.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

10Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlaranllapa tukuy imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunalata apar riran Betsaida pwibluman. 11Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi nir yaĉharqa riranllapa. Ĉhatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir, chaynulla paykunapa naypanpi qishaqkunata allicharan, ima.
12Chaymanta limpu tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar, kaynu niranllapa:
—Taytituy, runakunata willay rir chay shipchakaq pwiblitukunaman, lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samananllapapaq. Chaqa kay lugarpiqami mana imapis kanchu nir.
13Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:
—Qamkuna qarayllapa, nir.
Chaynu Jesús nitinqa paykunaqa niranllapa:

—Chaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ¿Maymantashi kay kwichka achka runakunapaqqa mikuymatapis rantishunllapaqa?
14Chaqa tukuyninqa chaypi kaqkunaqa ullqukunala sinku mil (5,000) kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:
—Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.
15Chaynu nitinqa, yaĉhakuqninkunaqa tukuy runakunataqa samachiranllapa. 16Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur, chaykunapaq payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq. 17Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqllananllapakaman. Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanastata tantaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18Uk diyapimi Jesusqa payla Taytanman mañakuyar, yaĉhakuqninkuna pullan katin, paykunataqa tapuran kaynu:
—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.
19Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay rimaqnin kawsamusha kanqa nir.
20—Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yaĉhakuqninkunataqa.
Chaymi Pedruqa niran:
—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mt 16.20-28; Mr 8.30–9.1)

21Chaynu nitinllapaqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, chay yaĉhayashanllapataqa. Chaymi kaynu niranpis yaĉhakuqninkunataqa:
22“Dyusmanta Shamuq Runataqami ruku mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima ĉhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.
23Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:
“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu waran waran nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. 24Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. 25Piru mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinqa, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? 26Chaymi nuqaqa nini, nuqamanta pinqakuqkuna, chaynulla chay rimashaykunamanta pinqakuqkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniywan shamurqa pinqakushaq paykunamantaqa. Chaqa chay diyaqa shamushaq Taytaypa kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla angelkunawan ima. 27Chiqaptami nishaykillapa:

Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus
mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq
wanuyarchu”.

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28Chay parlashanmanta uchu
diyamana pasasha katinqa Jesusqa
Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir
iqaran uk sirkaman, chaypi Dyusman
mañakunanpaq. 29Chaynu mañakuyatin-
qami Jesuspa qaqllanqa kusa ukman
shumaqpaq tikrakaran. Chaynulla
raĉhpanmapis kusala yuraq llipya
intirupaq tikrakaran. 30Chaykamanmi
ishkay runakuna rikarimusha Jesuswan
parlayaran. Chay ishkay runakunaqami
Moiseswan Elías karanllapa. 31Chay
paykunaqami kusa llipyaypa rurinpi
shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús
qischakar Jerusalenpi wanuyanqa nir.
32Pedruqa wakinninwan allipla
punuypaq karmapis, allipta shachinakur
Jesuspa chay llipyaynintaqa rikakuran-
llapa. Chaynulla Jesuswan ishkay runa
parlaqtapis rikaranllapa. 33Chaymanta
chay ishkay runakuna Jesusmanta
ashuyatinnaqa, Pedruqa Jesusman
qimikar, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami
kusala allin kanchikllapa! Rurashaq-
llapa kimsa chukllitakunata, ukta
qampaq, ukta Moisespaq, ukta Eliaspaq
nir.

Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana
yarpuyninpichu chaynuqa rimayaran.
34Chaynu rimanankamanqa puktay
limpu pamparanllapa. Chaynu puktay
pampatinllapaqa alliplata manchakuran-
llapa. 35Chaymantaqa chay puktaypa
rurinmantaqa Dyus kaynu niran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.[g]
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

36Chaynu chay rimayta uyapatinllapala
Jesusqa payla kasha karan chaypiqa. Piru
chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha
chaykunaqa mana imalatapis pitapis
willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyninwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37Chaymanta allaqnin diya unaq
sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta
tariqqa kusala achka runakuna
riranllapa. 38Chaymi chay kusa achka
runakunapa rurinmanta uk runa, kusa
jwirtita kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusalatami
rugashayki rikanaykipaq kay uklayla
wamrayta. 39Chaqa paytami dyablupa
yarpuynin aypar kusata qayĉhachir
atakita qur, shiminmantapis pusquta
itakuchin. Chaynulla kusata qischarmi
kusa llakiypaqta dijan. 40Chaymi chay
yaĉhakuqnikikunata mañakuray
dyablupa yarpuynintaqa itakunanpaq.
Piru manami puytishallapachu nir.
41Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita
kriyiqkuna, chaynulla mana allinta
ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita
intrachishunayllapapaq qischakashaq?
¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan
shachinakushaq? Ma, kayman apamuy
wamraykitaqa nir. 42Chaymi chay
wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay
dyablupa yarpuyninqa wamrataqa
pachaman ratachir atakita quran.
Chaynu ruratinqa Jesusqa, chay
dyablupa yarpuynintaqa anyarlla itakur,
chay wamrataqa allintana taytanwan
dijaran. 43Chayta tukuyla rikaqkunami
kusa dispantakashalla kidaranllapa,
imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

---

g 9.35 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Chaynu Jesús tukuy imata rurashan-
rayku runakuna kusa dispantakashalla
kanankamanmi, payqa yaĉhakuqnin-
kunataqa niran:
44—Kay nishuyanillapa chayta allita
uyakur ama qunqayllapachu,
Dyusmanta Shamuq Runatami kuntran-
kunaman qukuyanqallapa nir.
45Chaynu nitinmapis, yaĉhakuqnin-
kunaqa mana intrakaranllapachu. Chaqa
Dyusmi nisha karan amaraq intrakanan-
llapapaqchu. Chaynullami manchakur
Jesustaqa mana tapuranllapachu,
imapaqmi chaynu rimasha nirmapis.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqnin-
kunaqa paykunapura willanakuq
qallariranllapa, mayqanninllapashi kusa
mas allin kanqa nir. 47Chaymi Jesusqa
imatami yarpuyanllapa nir kwintata qukar,
uk wamrituta paypa pullan shachir,
48yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:
"Mayqanpis nuqapa shutiypi kay
wamrituta shumaqta samachiqqami,
nuqallatana samachimayan. Chaynulla
nuqata samachimaq-shuypaqa, mayqan
ĉhi kaĉhamasha chayta samachiyan.
Chaqa tukuy qamkunamanta mana
kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa
kusa mas allinpaq riqsikasha kanqa".

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Mr 9.38-40)

49Chaymantaqa yaĉhakuqnin Juanqa
niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, rikashami
kanillapa uk runata qampa shutikiwan
dyablupa yarpuyninkunata runakuna-
manta itakuqta. Chaymi paytaqa
nirayllapa ama chayta ruraychu nir.
Chaqa chay runaqa mana nuqanchik-
kunawanchu purin nir.
50Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Ama 'Mana' niyllapachu. Chaqa
mayqanpis nuqanchikpa mana kuntran-
chik karqami, faburninchik kanqa nir.

Jesusmi Santiaguwan Juanta anyaran

51Jesús syiluman rinanpaq tyimpu
ĉhamuyatinnaqa, kusata animakur riran
Jerusalén pwiblumanqa. 52Chaymi
wakinta kaĉharan naypaqta rir, Samaria
lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir
kamakachitinllapa chaylapi samanan-
llapapaq. 53Piru chay Samariamanta
kaqkunaqa mana samachinaranllapa-
chu, Israelmanta kaqkunawan mana
piĉhunakuq kashanrayku. Chaqa
paykunaqari yaĉharanllapa Israelmanta
kar Jerusalenman riyan nir. 54Chaymi
yaĉhakuqninkuna Santiaguwan Juan
chayta rikarqa, kaynu niranllapa
Jesustaqa:
—Taytituy, ¿munayankichu [Dyuspa
unay rimaqnin Elías rurashannulla][h]
nuqakunapis syilumanta nina shamunqa
nitiyllapa, shamur paykunata rupachir
tukchinanta?
55Chaynu nitinllapami Jesusqa
paykunalawman tikrakar anyaran
[kaynu nir:
—Qamkunaqami mana allin yarpuy-
niyjun kashaykillaparayku mana
yaĉhankillapachu imatami rimayanki-
llapa nirmapis. 56Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runaqami, mana runakunata
chinqachinanpaqchu shamusha.

---

h 9.54 Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10.

Ashwanmi shamusha runakunata
washananpaq].
Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitu-
manna.

**Jesusmi paywan rinaqkunata
kaynu nin**
(Mt 8.19-22)

57 Nanta riyatinllapaqami, uk runa
kaynu niran Jesustaqa:
—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki
rinayani nir. 58 Chaynu nitinmi Jesusqa
niran:
—Surrukunami maĉhayniyjun pununan-
paqqa. Chaynulla pariq kurukunapis
qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq
Runapaq-shuypaqami mana kanchu
maylapipis umanta sintikuchinanlapaqma-
pis nir.
59 Chaymantaqa ukta niran:
—Shamuy nuqawan rishun nir.
Chaynu nitinmi chay runaqa niran:
—Taytituy, dijamay rishaq taytay
wanutin pampaqraq. Chaymantanami
rishun nir.
60 Jesusqa niran:
—Chaqa mana nuqapi kriyiqkuna-
qami imanutaq wanushakunamaqa
chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa
paykunapurana pampanakunqa.
Ashwan qamqa rir yaĉhachikuy
imanumi Dyus mantakun nir ima.
61 Qashan ukqa niran:
—Taytituy, nuqami pullayki rinayani.
Piru puntataqa dijamay rishaq wasiypi
kaqkunata 'Rishaqna' ninaypaq.
62 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Mayqanpis aradunpi aypakusha
yapukuyar, ikiman chapakuqnu
riqqami, Dyuspa mantakuyninpaqqa
mana sirbinchu nir.

**Jesusmi sitinta akrashankunata
kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq**

10 1 Chaymantami Amitunchik
Jesusqa akraran sitinta[i]
runakunata. Chaynu akrarmi, ishkay
ishkay kaĉharan paypa naypantaqa,
chay tukuy pwiblukunaman, lugarkuna-
man rinanpaq karan chaykunaman.
2 Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa
niran:
"Chiqaptami kusichaqa kusala achka.
Piru aykalami trabajaqkunaqa. Chayray-
kumi chay kusichapa amunta
mañayllapa, pay kaĉhananpaq trabajaq-
kunata, paykunana tantananllapapaq
nir.[j] 3 Riyllapana. Piru allita kwintata
qukarmi rinkillapa. Chaqa qamkunata
kaĉhashurllapaqa uk uyshitakunata
surrukunapa rurinta kaĉhaq yupaymi
kaĉhashuyanillapa.
4 "Amami apankillapachu qillayta
purichina talqitata, alburjata, chaynulla
uk llanqikunamatapis. Chaynulla
nankunapi mayqanta saludarqa, amami
maykaman parlar shankillapachu. 5 Uk
wasiman yaykurqa, naypaqtaqa
saludakunkillapa kaynu nir: 'Dyus
yanapashutinllapami kusa shumaq
kankillapa kay wasipiqa'. 6 Chaynu
nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa
shumaqta uyakur intrakatinllapaqa,
Taytanchik Dyusmi shumaqta
yanapanqa. Piru mana
kasushutinllapa-shuypaqami mana
imapis kanqachu. 7 Chaynu chay wasipi
kusa shumaqta uyakur intrakatin-
llapaqa, chayllapi kidankillapa. Chaymi
chaypi mikunkillapa, upyankillapa
imalatapis qushutinllapaqa. Chaqa uk
trabajaqqami pagrakayta puytin.

---

i 10.1,17 Wakin iskribikashakunapimi "Sitintay-dus" nin. **j 10.2** Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspi tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaĉhachikuqkuna.

8“Chaynulla uk pwibluman
ĉhatkillapa shumaqta intrakar samachi-
shutinllapaqa, mikuyllapa imalatapis
qarashutinllapaqa. 9Chaypi qishaqkuna
katinqa, allichar, kaynu ninkillapa:
‘Dyuspa mantakuyninmi, shipchana
qamkunapaqqa’ nir. 10Piru uk pwiblu-
man ĉhatkillapa mana kasushutin-
llapaqa, waqta kallikunaman yarqunki-
llapa, kaynu nir: 11‘¡Kay pwibluyki-
llapapa allpankuna kay ĉhakiyllapapi
aypakushanmatapis qamkunapa naypay-
killapapi ĉhaspichikushaqllapa mana
kasumashaykillaparayku! Piru Dyuspa
mantakuyninqami shipchana qamkuna-
paqqa’ nir. 12Nishaykillapa: Chay jwisyu
diya ĉhamutinqami chay pwiblupaq
kastiguqa kusala mas manchaypaq
kanqa, Sodomamanta runakunamanma-
tapis nir.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Mt 11.20-24)

13“¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida
pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna
rikanaykillapapaq rurasha kani, chay
milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi,
Sidón pwiblupi rurasha katiymaqa,
paykunaqa aykapina Dyuspi kriyir
uchankunata dijar, saqalla raĉhpan-
kunata yakakur, uĉhpapa anan tasha
kanmanllapa.
14“Piru jwisyu diya ĉhamutinqa,
qamkunapaq kastiguqa mas kanqa, chay
Tiro pwiblumanta, Sidón pwibluman-
matapis. 15Qamkuna Capernaúm
pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu
washakar syiluman riyankillapa kanqa?
nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy
tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna
itakukankillapa.
16“Chaqa mayqanpis qamkunata
uyakushuqkunaqa, nuqatapis uyakuma-
yan. Chaynulla qamkunata disprisya-
shurllapaqa, nuqatapis disprisyamayan.
Nataq nuqata disprisyamar-shuypaqa
chay kaĉhamasha chayta disprisyayan-
llapa”.

Jesús sitintata kaĉhashankunami tikrakamuranllapa

17Chay sitinta runakuna rishakunaqa,
tikrakamuranllapa kusa aligrila, kaynu
nir:
—¡Taytituy, tukuy dyablukunapa
yarpuyninkunata qampa shutikipi
anyatiyllapaqami kasumanllapa! nir.
18Jesusqa niran:
—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami
rikaray Dyus unaq syilumanta Satanasta
itakamutin, uk rilampa yupay
ratamuqta. 19Chaynu dyablupa pudirnin
kasushunanllapapaqmi pudirta
qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa,
alakrankunapa rurinpi puritkillapama-
pis mana imanachishunqallapachu.
20Piru amami chay dyablupa yarpuy-
ninta anyatkillapa kasushushanllaparay-
kulaqa aligriyayllapachu. Ashwanmi
masta aligriyayllapa unaq syilupi
shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesusmi aligriyaran
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21Chay kutillami, Jesusqa Santu
Ispiriturayku kusalata aligriyar niran:
“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq
syilupa amun kanki. Chayraykumi
alabashuni. Chaqa qamqami kananqa
chay mana kwintachaypaqla kaq
runakunata intrachishayki unay chay
kusa yaĉhaq, kusa intrakaq runakunata
pakar mana intrachishaykitaqa.
Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi
chaynu kananpaqqa munashayki kasha”
nir.
22Chaynullami Jesusqa niranpis:
“Taytaymi tukuy imata qumasha
rikanaypaq. Piru manami mayqanpis

riqsimanchu Dyuspa Wamran kani
nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman.
Chaynulla manami mayqanpis Taytay-
taqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa
Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran
kashayraykumi mayqantapis riqsichina-
shaytaqa riqsichiyta puytini".
23 Chaynu nirqa, yaĉhakuqninkuna-
man tikrakar paykunalata niran:
"Kusa shumaqmi kanqallapa,
qamkuna kay rikayashaykillapata
rikaqkunaqa. 24 Chaqa nishaykillapapis:
Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq
runakuna ima, kanan rikayankillapa
chayta, chaynulla uyapayankillapa ima
chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaq-
llapa. Piru paykunaqami michka chaynu
munarmapis mana rikaranllapachu
chaynulla mana uyaparanllapalamapis-
chu" nir.

Samariamanta runapaqmi Jesús kumparasyunta ruraran

25 Chaymanta Moisés mantakushanta
uk kusata yaĉhar yaĉhachikuqmi, ima
ninqashi nir, kaynu Jesusta tapuran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imatana
rurayman tukuy tyimpupaqna
kawsanaypaqqa? nir.
26 Jesusqa niran:
—¿Imatataq nin Dyus nitin Moisés
mantakushanpiqa? ¿Imatataq liyiyanki?
27 Chaynu nitinmi chay yaĉhar
yaĉhachikuqqa niran:
—Taytayki Dyusta munay tukuy
shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan,
yarpuynikiwan ima.[k] Chaynulla llakiy runa
masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuy-
killapaq llakinki chaynulla nir.
28 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Allintami nishayki. Chayta
rurarqami, tukuy tyimpupaqna
kawsanki nir.
29 Piru chay yaĉhar yaĉhachikuqqa,
chay tapukushanpaq kwintata qukar
mana pinqaypi kidanar kaynu niran
Jesustaqa:
—¿Pitaq runa masiyqa?
30 Chaynu taputinmi, Jesusqa
Israelmanta uk runata ima pasashanta
kaynu nir parlaran:
"Israelmanta uk runami nanta riyaran
Jerusalenmanta Jericuman.
Chaymantami suwakuqkuna rikarimur
payta arkar limpu raĉhpanlamatapis
kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata
qischar, wanushata yupay dijar
riranllapa.
31 "Piru imanupiĉhi uk kura chay
nanta pasayaran. Chayna chay qischaka-
sha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman
chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.
32 Chaynullami levipa ayllunmanta
Dyusta aduranllapa wasipi sirbikuq-
pis, chayta pasayaran. Piru paypis chay
qischakasha usuraq runata rikarqa,
uklawllaman chapakur mana rikaq
tukur, pasar riran.
33 "Piru Israel runakunapaq uk mana
kwintachaypaqla Samariamanta runami,
chay nanllata pasayarqa chay runa
qischakasha usuraqta rikarqa, chay
pay-shuypaqa kusata llakiparan.
34 Chaymi, chay runaman qimikar,
lisyakashankunata rimidyaran
asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima.
Chaymanta raĉhpakunawan wataran.
Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan
tachir samananllapa uk wasiman apar
kuytaran.
35 "Chayna allaqninqa, chay Samaria-
manta runaqa ishkay qillaysituta urqur
chay wasipa amunta qur, kaynu niran:
'Kay runitutami kuytapamay. Imanupi
masta gastatkiqa tikrakamur
pagrashayki' nir".

---

k 10.27 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

Chaymanta Jesusqa niranpis:
36—Chaynu kay kimsakuna qischakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, ¿mayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?
37Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:
—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.
Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa qampis rir chayllata ruray nir.

Jesusmi Martawan Mariapa wasinpi

38Chaymantami Jesusqa chay maymanĉhi riyaran chayman riyarqa, ĉharan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran. 39Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa ĉhakilanpi taran uyakunanpaq Jesús nishanta. 40Piru Martaqa, imankuna ruranpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:
—Taytituy, ¿manachu qamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.
41Piru Jesusqa, niran:
—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikunalapaq. 42Piru uklami allinqa; Mariaqami shumaq kaqninta akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

Jesusmi yaĉhachikun Dyusman mañakunanllapapaq
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 1Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaqa yaĉhakuqninkunamanta ukninqa kaynu niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yaĉhakuqninkunata yaĉhachiran chaynulla.
2Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

‘[Unaq syilupi] Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.
Shamuy-ari qamla kay pachapiqa
mantamanaykillapapaq.
[Qam munashaykinullami kay
pachapi rurakanqa
imanuĉhi unaq syilupi ruranki
chaynulla].
3 Kananllami chay ministiyashayllapa
mikuyta qumayllapa.
4 Mana allinta rurashayllapamantapis
pirdunamayllapa,
imanuĉhi nuqakunapis mana
allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.
Amami uchakunayllapapaqqa
dijamankillapachu.
[Ashwanmi chay riqchaq mana
allinkunamantaqa washamayllapa]’.

5Chaynullami Jesusqa niranpis:
“Imanupi amiguykillapapa wasinman ĉhaypi tuta rir, kaynu ninkimanllapa: ‘Amiguy kimsa tantitata pristamay. 6Chaqa uk amiguy chayraqla ĉhamun wasiyman. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq’ nir.
7“Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyanqallapa: ‘Ama qillakachimaychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla wamraykunapis mantapina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu imata qushunaypaqpis’ nir. 8Chaymi nishaykillapa: Amiguykillapa kar, mana das sharimur qushurllapamapis, kusata mañayatkillapaqa qushuyanqallapa tukuy ministishaykillapataqa.

9“Chaynullami nishaykillapapis:
Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa;
paymi qushunqallapa. Tukuy ministi-
shaykillapata maskayllapa; Dyusmi
tarichishunqallapa. Chaynulla
punkumanta mana shaykuq qayakuy-
llapa; chaymi payqa punkunta kiĉhar
yanapashunqallapa. 10Chaqa mayqan
mañakuqpismi tarikun mañakuyashan-
taqa. Chaynulla mayqan maskakuq-
pismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi
mayqan mana shaykuq qayakutinpismi,
punkunta kiĉhar yanapanllapa ima.
11“¿Mayqannikillapataq, wamrayki-
llapa [tantata mañashutinllapaqa rumita
qunkimanllapa, manaqa] piskaduta
mañashutinllapaqa, largu kuruta
qunkimanllapa? 12¿Manaqachu runtuta
mañashutinllapaqa, alakranta
qunkimanllapa? ¡Manami! 13Chaqa
qamkuna kusala malu runakuna
karmapismi, wamraykillapataqa allin
imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan
¡unaq syilupi Taytaykillapamaqa, Santu
Ispiritunta mañatkillapamapis qushun-
qallapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14Uk kutimi Jesusqa, uk runata
dyablupa yarpuynin mudu dijasha katin,
chay runamantaqa itakuyaran.
Chaymanta chay dyablupa yarpuynin
lluqshitinqa, chay runaqa rimaq
qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa
dispantakasha kidaranllapa. 15Piru
wakinkunaqami niranllapa: “Chay
dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi,
wak runataqa pudirninta qusha
runakunamanta dyablupa yarpuynin-
kunata itakunanpaqqa” nir.
16Chaymi ukkunaqa mabir ima
ninqashi nir, kaynu niranllapa:
“Chiqapta syilumanta shamushayki nir
yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta
ruray” nir. 17Piru Jesusqami, paykuna
imatami yarpuyan nir yaĉhashanrayku
kaynu niran:
“Mayqan pwiblupis paykunapura
ĉhiqninakurqa wakman kayman limpu
chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla
uk ayllupis paykunapura ĉhiqninakurqa
limpu limpu wakta kayta shikwakan-
llapa. 18Chaynullami, chay dyablukuna-
pis ĉhiqninakurqa ¿imanuna kusata
mantakuytaqa puytinmanllapa?
Kaytaqami chaynu nishunillapa,
qamkuna chay Beelzebú pudirta
qumasha katinshi chay dyablupa
yarpuyninta itakuyta puytini nimashay-
killaparayku. 19Piru qamkunaqami
ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú
pudirninta qusha katin dyablupa
yarpuyninta runakunamanta itakun’ nir.
Chaynu katinqa, ¿qamkunamanta
wakinnikillapaqa mayqanpa pudirnin-
wantaq dyablupa yarpuynintaqa itakun?
Chaqa paykunallami intrachimanchik
qamkunaqashi limpu pantasha puriyan-
killapa nir. 20Allita kwintata qukayllapa:
Nuqaqami dyablupa yarpuynintaqa
runakunamanta itakuni Dyuspa
pudirninwan. Chaynuqami intrachiman-
chik, Dyuspa mantakuyninqami
qamkunamanqa ĉhamushana nir.
21“Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli
kamakashala wasinta kuytatinqami,
mayqanpis mana iman kaqtapis suwayta
puytinllapachu. 22Piru paymanta uk kusa
pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi
chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi
chay allita kamakashanpi kunfyakayashan-
matapis kitar, chay wasinpi iman kaqkuna-
matapis limpula tantakun. Chaynuqami
ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.
23“Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq
mana allinta rimaqqami nuqapaqa
kuntray. Chaynulla nuqawan mana
tantakuqpismi ashwan shikwakun nir”.

Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpuynin qashan tikrakamun
(Mt 12.43-45)

24 Jesusqami niranpis:
"Uk runamanta dyablupa yarpuynin lluqshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samananpaq maskakur. Piru maypipis samananpaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymantaĉhi lluqshimushay wasiyman nir. 25 Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. 26 Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikrakan, punta kashanmantaqa" nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

27 Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:
—¡Kusa shumaqmi kanqa chay warmi qamta wamrakur winachishusha chayqa!
28 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—¡Ashwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq
(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15, 6.22-23)

29 Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:
"Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyniyjun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yaĉhananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaqa rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamatinraq munarqa intrakankillapa. 30 Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.
31 "Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yaĉhayninwan yaĉhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yaĉhachikutinmapis mana kasunkillapachu.
32 "Piru maydiya jwisyu diya ĉhamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinqa uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.
33 "Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, manaqa kajunpa rurinpichu ĉhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi ĉhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq. 34 Piru nawikillapa-

kuna imanutaq lamparamaqa kusala
shumaq allinta achkirachikun chaynu
kwirpuykillapapi katinqa, tukuy
kwirpuykillapaqa kusala shumaqta
achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq
nawikillapakuna kusala mana allin
katinqa, kwirpuykillapapis tutaparaq-
llapi yupay kanqa. 35Chayraykumi allita
kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuyki-
llapapi achkirachikuqqakish tutaparaq-
paqmana tikrakatin. 36Chaqa tukuyla
kwirpuykillapa achkila katinqami,
manana tutaparaqllapi yupaynachu
kankillapa. Chaynuqami uk lampara
kusala shumaqta tukuypaq achkirachi-
kuq yupayna kankillapa".

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37Chaymanta Jesús rimar tukchitin-
naqa uk fariseo runa, Jesustaqa aparan
wasinman mikunanllapapaq. Chaymi
Jesusqa chay wasiman yaykur, misaman
taranna. 38Piru chay fariseo runaqami
kusalata yarpupakuran, Jesús manaraq
mikuyar chay paqakuna kustumrita
mana rurashanrayku. 39Chaymi Amitun-
chik Jesusqa niran:

—Qamkuna fariseo runakunaqami,
imanutaq uk kupata, manaqa platuta
waqtanlawlata pichashamaqa rurinqa
tiqtilla kidan chaynu, kusala bwinu yupay
tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanayki-
llapamantaqa kusalata munapakur, mana
allinta rurankillapa. 40¡Runa yarukuna!
¿Manachu yaĉhankillapa, Tayta Dyusmi
waqtalawta, rurilawtapis rurasha nirqa?
41Chayraykumi chay wakchakunapaq
tukuyla shunquykillapawan llakir,
yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa
intirulana kusa allin kankillapa.

42"¡Akaw fariseo runakuna!
Qamkunami mintamanta, rudamanta,
chaynulla tukuy ima mallkikunamanta-
pis, dyis partin kaqmanta uksituta
qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus
mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan
imatapis karanta ruranapaq, llakipa-
kunapaq, paylapi kriyinapaq niyan
chaytaqami mana rurankillapachu.
Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata
rurankimanllapa naypaqtaqa, chay
rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

43"¡Akaw qamkuna fariseo runakuna!
Qamkunami chay tantakananllapa
wasikunapiqa, munankillapa kusa
shumaq samanakunapi samachishunan-
llapata, chaynulla plasakunapimapis
kusala shumaqta saludashunanllapata
ima.

44"¡Akaw [Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla]
fariseo runakuna, [qamkunaqami
Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi
runakunala kankillapa]! Imanutaq uk
pampakashamaqa mana rikaypaqlla
katin runakunaqa mana yaĉharchu
ananpi sarukur purinllapa, chay
yupaymi kankillapa".

45Chaynu Jesús nitinqa, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kunamanta ukninqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, chaynu
nirqami nuqakunatapis uyachimayanki-
llapa nir.

46Piru Jesusqa niran:

—¡Akaw qamkuna Moisés mantaku-
shanta yaĉhar yaĉhachikuqkunapis,
imanankillaparaq! Qamkunami kusa
llashaq kargata aprichiq yupay runa
masikikunata imata rurananpaq nir
mantankillapa. Piru chay niyashayki-
llapataqa mana pitilamatapis kumpli-
naykillapapaqqa yarpunkillapalamapis-
chu.

47"¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay
rimaqninkunata wanuchir pampashan-
llapapa ananpi wasikunata yupay

ruraqkuna! Chaqa paykunataqami
qamkunapa unay rukuykillapakuna
wanuchiranllapa. 48Chaynuqami
intrachimanchikllapa, qamkunapis chay
unay rukuykillapakuna rurashannulla
rurankillapa nir. Chaqa paykunami
Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchi-
ranllapa. Chaymi ashwan chay
pampakashankunapa ananpi wasikunata
yupay rurankillapamapis.
49"Chayraykumi Dyusqa kusa yaĉhay-
ninwan kaynu niran: 'Kaĉhamushaqmi
nuqapaq rimaqkunata, apustulkunata
ima. Chaymi wakinkunataqa wanuchin-
qallapa. Nataq ukkunapata-shuypaqa
ikinkunapi purinqallapa qischananllapa-
paq' nir. 50Chaymi Tayta Dyus tukuy
imata rurashanmanta-pacha paypa
rimaqninkunata, ukkuna wanuchisha
katinllapamapis, kay tyimpupi
runakunatana allita rikar kastiganqa.
51Chaynullami Dyusqa rikar yaĉhanqa
Abelta wanuchishanmanta-pacha
Zacariaskaman. Chaqa Zacariastami,
Dyusta aduranllapa altarpa yatalanpi
wanuchiranllapa. Chayraykumi nishuni-
llapa: Dyusqami kastiganqa tukuy
chaykunapaqqa, kanan tyimpupi
runakunatana nir.
52"¡Akaw, qamkuna Moisés mantaku-
shanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna!
Qamkunami Tayta Dyuspaq allita
intrakar washakananllapataqa mana
munankillapachu. Chaynulla qamkuna-
pismi mana munashaykillaparayku
mana washakankillapachu. Chaymi
ashwan wakinkuna intrakar ima
washakananllapapaqmapis mana
dijankillapachu".
53Chaymanta Jesús chaynu nitinqa,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna, chay fariseukuna imaqa,
kusata piñakuranllapa. Chaymi
Jesustaqa ukmanta ukmanta tapur,
kusalata qillakachiranllapa. 54Chaynu-
qami tapuranllapa imalatapis mana
allinta nitinqa, chaylapaq uchachanan-
llapapaq nir yarpur.

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna
(Mt 10.26-27)

12 1Chaykamanqami, allipla achka
runakuna Jesús kashanmanqa,
kumsanakuypa, saruĉhanakuypa ima
tantakaranllapa. Chaymi, Jesusqa
yaĉhakuqninkunalata, kaynu niran:
"Kuytakayllapa chay fariseo
runakunapa libaduranllapamanta.
Chaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa
illaqta yaĉhachikuq yupay tukunllapala.
2Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa
manami pakapllaqa kidayta puytinchu.
Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita
yaĉhakanqa. 3Chayraykumi tukuy imata
qamkuna pakakuqnula rimatkillapama-
pis, tukuyla uyapanqallapa. Chaynulla
punkuykillapata kirpakur upallala
rimashaykillapamatapismi, uk wasipa
ananman iqar rimasha kankimanllapa
yupayna, tukuyla yaĉhanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu
(Mt 10.28-31)

4"Amiguykuna nishaykillapapis: Chay
mayqan wanuchishunaqkunataqa ama
manchankillapachu. Chaqa kwirpuyki-
llapata wanuchirqami manana mas
imata rurashuyllapatapis puytinqana-
chu. 5Chaymi willashaykillapa: Mayqan
ĉhi wanuchishushallapana karqa, kusala
pudirniyjun kashanrayku tukuy tyimpu-
paq infyirnupi qischakanaykillapapaq
itakushuyllapata puytiqta manchayllapa
nir. Chay nishushayllapataqa, chiqapta
manchayllapa.
6"Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku
pariq kuritukunata ishkay qillaysitula-
paqmapis rantikunllapa? Chaynu

paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan. 7Piru qamkuna chay achka kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa, ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8"Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinqa, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis, paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa. 9Nataq mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatinqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

10"Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinllapamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kuntran rimatinllapa-shuypaqa mana pirdunanqachu.

11"Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, manaqa jwiskunaman, wakin karguyjunkunaman apashutinllapaqa amami yarpupakunkillapachu, imata nirmi washakashaq, manaqa imatana nishaq nirqa. 12Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqqami Dyuspa Santu Ispiritun yaĉhachishunqallapa imata rimanaykillapapaqmapis".

Tantyakar, ama imanchiklapi kunfyakashunllapachu

13Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesustaqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa partiy irinsyayta nir.

14Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—Amiguy, ¿pitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar irinsyaykillapata partishunayllapapaqqa? nir.

15Jesusqa niranpis:

—Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.

16Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:

"Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa ĉhakran tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran. 17Chaymantami, chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ¿Imatana rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta ĉhurakunaypaqqa. 18Chaynu yarpuyarqa, niran: 'Yaĉhaninami, ĉhurakunay wasiyta ratachir mushuqmanta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina ĉhurakunaypaq kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima' nir. 19Chaynu nirnaqa, niranpis: 'Chaymantaqa nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa aligrilla kawsay nir'. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.

20"Piru Dyusqami chay runataqa niran: '¡Runa yaru! Kanan tutallami wanunki. Wanutkiqa, ¿pipaqtaq kidanqa chay imaykikunaqa?' nir.

21"Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata payllapaq tantakuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami, Dyuspaqqa mana imayjunlamapischu kanqa".

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Mt 6.25-34)

22Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:

"Kayta nishaykillapa: Amami imatana
mikushaq kawsanaypaq nirqa yarpupa-
kunkillapachu. Chaynulla amami ima
raĉhpawanna kwirpuyta mudachishaq
nirqa yarpupakunkillapachu. 23Chaqa
kawsananchikmi masta sirbin
mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchik-
pis masta sirbin raĉhpamantaqa.
24"Rikayllapa pariq kurukunata.
Paykunaqa manami tarpukur urqukun-
llapamapischu. Chaynulla manami
maypi ĉhurakunanllapalapaqmapis
kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa
paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuy-
llapa, qamkunaqami chay kurukuna-
mantaqa ashwan kusa masta sirbinki-
llapa!
25"Chayraykumi tapushaykillapa:
¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu,
imanu kashaykillapamantaqa midyu
mitrullataqa winayta puytinkimanllapa?
¡Manami!*l* 26Chaynu yarpupakur mana
mas winayta ima puytirqa, ¿imapaqtaq
'Imanuraq kawsashaq' nirqa yarpupa-
kunkillapa?
27"Allita kwintata qukayllapa
imanutaq liryukunamaqa winar, mana
trabajanchu chaynulla mana puchka-
kunlamapischu. Piru paykunaqami
kusala shumaqta tuktukustunmapis.
Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu
Salomonmapis kusala ĉhaniyjun
raĉhpanwan mudakurmapis manami
chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu.
28Chaqa Dyus kanankuna chay
tuktitukunata winachir kusa shumaqta
lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar
imana tukukanqallapa. Chaynu karmi
qamkunataqa ashwan kusala mas
shumaqta ima mudachishunqallapa.
Piru chaynu yaĉharqa, ¿imapaqtaq
Dyusninchikpi manaraq allita kriyinki-
llapa?
29"Chayraykumi ama llakir yarpupa-
kuyllapachu ¿imatana mikushun?
¿imatana upyashun? nir imaqa. 30Chaqa
tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana
kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur
kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami
Taytaykillapa yaĉhayanna, imatami
ministinkillapa nirmapis.
31"Chaymi qamkunaqa Taytaykillapa
Dyus mantakuyashanlapina yarpur
kawsayllapa. Chaynuqami payqa ima
ministishaykillapapipis yanapashunqa-
llapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
(Mt 6.19-21)

32"Qamkunaqami nuqapa uyshitaykuna
kashaykillaparayku ama manchakuyllapa-
chu. Chaqa qamkuna aykala katkillapama-
pismi Taytaykillapaqa kusalata llakipashur-
llapa, paypa mantakuyninpina kanayki-
llapapaq nisha. 33Chaymi nishaykillapa:
Tukuy imaykillapakunata rantikur,
ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu
yanapakurqami syilupi mana tukukaq
imaykillapatana tantakuyankillapa. Chaqa
syilumanqami suwakuqkunaqa mana
yaykunchu, chaynulla manami imakunapis
pumpinlamapischu. 34Chaymi unaq
syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq
chapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq
imaykillapalapina kanqa yarpuynikillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

35"Listuna kayllapa alli raĉhpayki-
llapata yakakusha, lamparitaykillapata
kachkar charikusha. 36Listuna kayllapa,
imanuĉhi sirbikuqkuna patrunnin

---

l 12.25 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura ĉhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

kidamyintuman rir, wasinman ĉhamutin
punkuta kiĉhananpaq alamirala
tanllapa, chaykuna yupay. 37Chaymi
chaynu alamirala kaqkunaqa kusa
shumaqna kanqallapa. Nishaykillapami:
Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin
ĉhamurqa, payna ashwan misaman
samachir mikuymatapis sirbiyanqa.
38Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa,
chaynu patrunnin ĉhaypi tuta, manaqa
achkiyaypi ĉhatinmapis, rikĉhakur
alamirala kaqkunaqa. 39Chaqa allita
yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi
uk suwakuq ĉhamuyan suwamaq nir
yaĉharqa, imuraspis rikĉhakushala kar,
mana dijanmanchu mayqanpis
wasinman yaykur suwananllapataqa.
40Chaynullami qamkunapis, imuraspis
alamirala kayllapa. Chaqa manapis
yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuq
Runaqa shamunqa".

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Mt 24.45-51)

41Chaymantami Pedruqa Jesusta
tapuran:
—Taytituy, ¿kay kumparasyuntaqa-
chu nuqakunalapaq rurashayki,
manaqachu tukuypaq?
42Chaymi Jesusqa niran:
"Uk runami sirbikuqninta, wasinpi
kaq wakin sirbikuqninkunata uranlapi
qarananpaq nir inkarganman. Chaymi
chay sirbikuqqa patrunnin nishannula
rurar, kusa alamirala kaqta tarinman.
43Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin
taritinqami, chay sirbikuqqa kusala
allinpaqna riqsikasha kanqa. 44Chiqap-
tami nishaykillapa: Chay patrun chay
sirbikuqta pay nishanlata ruraqta
tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis
pay rikananpaqna quyanqa nir. 45Piru
imanupi chay sirbikuq mana allin
yarpuyniyjun kar, chay patrunnin mana
das ĉhamuyanqachu nir yarpur, chay
ullqu kaq, warmi sirbikuq masinkunata
qischar, mikur upyar maĉhar ima tar,
46mana imuras ima diya ĉhamuyanqa
nir yaĉhayatinchu, patrunnin ĉhamur
chaynu ruraqta tarirqami, kusala saqra
manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta
mana kasuq runakunata yupaylla.
47"Chayraykumi uk sirbikuq imatami
ruranantа munayan patrunnin nir
yaĉhar, mana listu kashanrayku mana
rurarqami kusala llakiypaqtana kastiga-
kanqa. 48Piru imanupi, uk sirbikuq
mana imatapis yaĉhar mana allinkunata
ruraqta-shuypaqa tantyarkaqta kastiga-
kanqa. Chaymi nini chay mayqantaĉhi
masta quyanchik chaytaqa, masta
mañanchikpis. Chaynulla chay mayqan-
taĉhi masta kunfyanchik, chaytapis
masta rurachishun.

Jesusraykumi chiqanchanakunqallapa
(Mt 10.34-36)

49"Nuqaqami kay pachamanqa
shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi
nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir
yarpuni! 50Piru manaraq kaykuna
katinqami, naypaqtaqa allipta qischaman-
qallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyniy-
pimi allipta qischakayani, chay saqra
qischakanay diya ĉhamunankaman!
51Amami qamkunaqa yarpunkillapachu:
Jesucristo shamushanraykumi manana
qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa
shamushayraykumi manana pulla ima
shumaqnachu kawsankillapa. 52Chaqa
kananmantami uk runa sinku aylluyjun-
manta nuqarayku limpu chiqanchanakun-
qallapa. Chaymi chay kimsa kaqkunaqa
chay ishkaykuna nuqapi kriyiqkunata
kuntrayanqa. Manaqa chay ishkaykuna
chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata
kuntrayanqa. 53Chaynullami nuqapi
kriyishanrayku, uk runapis wamranpa

kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa
taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk
warmipis warmi wamranpa kuntran
tikrakanqa. Nataq warmi wamranpis
mamanpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla
uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna
tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa
swigranpa kuntranna tikrakanqa".

Tyimpupaq yaĉhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

54Jesusqa niranpis runakunataqa:
"Qamkuna rupay chinqananlawmanta
puktay shamuqta rikarqa, yaĉhankillapana
tamya ishkinqa, nir. Chayqamiri chiqapta
chaynu. 55Chaynulla surlawmanta wayra
shamutinqa, qamkunaqa yaĉhankillapana
kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi
kaluryan chiqapta. 56¡Dyusta yanqa kasuq
tukuq runakuna! Chaynu syiluta, pachata
ima chapar allita yaĉharqa, syilumanta
shamuq kay tyimpukunapi imata ruratin
rikarmapis, ¿imapaqtaq mana intrakanki-
llapa?
57"¿Imapaqtaq mana yaĉhankillapa,
imataq allin imataq mana allin nirqa?
Allita rikayllapa chay allinkunata.
58Chayna karguyjunkunaman mayqan
qayachishutin rirqa, ashwan chay qayachi-
shusha chay runawanqa shumaq
parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami
manana karguyjunkunapiqa purichishunqa-
nachu. Chaqa jwisman apashutinqa, jwisqa
qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi
paykunaqa ashwan karsilman itashunqa-
llapa. 59Chaymantaqa tukuy dibikushaykita
pagrakur lluqshimunki. Manaqa mana
lluqshimunkichu".

Dyusman mana tikrakarqa kastigakanqallapa

13 1Chay tyimpukunallapimi,
wakinkuna riranllapa Jesusta
rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi
Pilato mantakutin Galileamanta ayka
runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla
imanumi chay wanushakunapa
yawarninta, chay ufrindapaq animal-
kunata wanuchishanllapakunapa
yawarninwan piĉhusha nir ima.
2Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran
paykunataqa:
"¿Qamkunaqachu yarpunkillapa chay
wanusha runakunaqa Galileamanta
wakin runa masinkunamantaqa mas
uchayjun kashanrayku wanusha nir?
3Nishaykillapa: Manami chayqa chaynu-
chu. Qamkunapismi Dyusman mana
tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunki-
llapa. 4¿Manaqachu chay dyisi-uchu
runakunata Siloé lugarpi atun turri ratar
wanuchiran chaykunapaqpis yarpunki-
llapa, chay wakin Jerusalenpi taq
runakunamantaqa mas uchayjun kar
wanusha kanqallapa, nir? 5Nishushay-
llapanu manami chaynuchu. Qamkuna-
pismi Dyusman mana tikrakarqa,
chaynu kastigakar wanunkillapa".

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

6Jesusmi kay kumparasyunta parlaku-
ran:
"Uk runami, ĉhakranpi igus
qirukunata tarpusha karan.
Chaymantaqa chay runaqa riran rikaq
puquyanqachu nir. Piru manami ima
puquyninlamatapis tariranchu. 7Chaymi
chay ĉhakrapi kuytakuq runataqa niran:
'Rikay, kimsa añutanami shamusha kani
rikaq puqushana kanqa nir. Piru
manami maydiyapis tarishachu kani
puquyniyjuntaqa. Chayrayku kuchuy.
¿Chaqa imapaqna yanqallaqa
ĉhakrapiqa kanqa?' 8Chaynu nitinmi,
chay ĉhakrapi kuytakuq chayqa niran:
'Taytituy, dijayraq kay añulaqa.
Ĉhupankaqmanta allpata allar
ushyachir, wanuta itashaq. 9Chaynuqa

imanupiqa puqunman. Piru chaynu
ruratiy mana puqutinnaqa, kuchuy-
paqna'".

Jesusmi samana diyapi uk kurpala warmita allicharan

10Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk
tantakananllapa wasipi qallariran
yaĉhachikuq. 11Chaypimi uk warmi
karan. Chay warmimi dyisi-uchu (18)
añupaqna qishaq karan, dyablupa
yarpuynin limpu kurpala dijashanrayku.
Chaymi mana imanupis dirichakaylama-
tapis puytiyaranchu. 12Chaymanta Jesús
rikarqa, qayamur niran:
—Mamitay, qishaynikimantami
alliyashaykina nir.
13Chaynu nirmi, chay warmisitapa
ananman makinta ĉhuraran. Chaymi
chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq
qallariran. 14Piru chay tantakananllapa
wasipi kuytakuqkunapa mantaqninqa
kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa
samana diyapi allicharan. Chaymi
runakunataqa niran:
—Saysi diyami kan trabajanapaq.
Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa
alliyanaykillapapaqqa. Ama samana
diyapiqa shamuyllapachu.
15Chaynu nitinmi Amitunchik Jesusqa
niran:
—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi
runakuna, ¿manachu mayqannikillapa-
pis turuta manaqa burruta samana
diyapimapis, apar yakuta upyachinki-
llapa? 16Kay warmisita Abrahampa
ayllunmanta katinmapis, Satanás kay
qishaywan watasha yupay qischasha
dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin,
¿samana diyachu mana alliyachikuna-
paq kasha?
17Chaynu Jesús nitinqa, chay ĉhiqniq-
kunaqa pinqaypi kidaranllapa. Piru wakin
runakunami kusata aligriyaranllapa mana
rikashanllapakunata Jesús ruratinqa.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

18Jesusqa niranpismi:
"¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuy-
ninqa? ¿Imawantaq kumparayman?
19Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru
mustasa shutiqpa llampula simillitan
yupayla. Chay mustasa simillatami uk
runa ĉhakranpi tarpun. Chaymantami
kusala atunta winan. Chaymi ashwan
pariq kurukunamapis rikrankunapina
qushakun".

Libadurapaq rimarmi Jesús kumparasyunta ruraran
(Mt 13.33)

20Jesusqa niranpismi:
"¿Imawantaq Dyuspa mantakuynin-
taqa kumparayman? 21Dyuspa
mantakuyninqami imanutaq uk warmi
tantata ruraqmaqa achkalla arinaman
pitila libadurata itar dijatin saksachin
chaynu".

Kiĉhkila punkitutami yaykushunllapa
(Mt 7.13-14, 21-23)

22Jerusalenman riqnuqami, Jesusqa
yaĉhachikuq pwiblukunapi, chaynulla
taksha pwiblitukunapi chaykunata
pasaqnuqa. 23Chaymi ukqa tapuran
kaynu nir:
—Taytituy, ¿aykakaqlachu washakan-
llapa? nir.
Chaynu nitinmi, payqa niran:
24"Yaykuyta kamayllapa kiĉhkila
punkituta. Chaqa achkami yaykuyta
kamanqallapa. Piru chiqaptaqami mana
yaykunqallapachu. 25Chaymanta wasipa
amun sharimur punkuta kirpatinqa,
qamkuna waqtapi kaqkunaqa, qayakur
ninkillapa: 'Taytituy Taytituy punkuy-
kita kiĉhay-ari' nir. Piru payqami

nishunqallapa: ‘Manami yaĉhanichu
maymantami qamkunaqa kankillapa
nirmapis’. 26Chaymantami qamkunaqa
qallarinkillapa rimaq kaynu nir:
‘Qamwanmi mikushanchikllapa,
upyashanchikllapa.[m] Chaynulla qammi
kalliyllapakunapi yaĉhachikushayki’ nir
ima. 27Piru payqami nishunqallapa:
‘Manami yaĉhanichu maymantami
kankillapa nirmapis. ¡Wakaq tukuyllapa
nuqamantaqa mana allinta ruraqkuna!’
nir.

28“Chaypiraqmi qamkunata
waqtaman itakushushanllaparayku
kusala mana agwantaypaqta qischakar,
qayĉhakur kiruykillapamatapis
richyachinkillapa, Abrahamta, Isaacta,
Jacobuta chaynulla Dyuspa tukuy
rimaqninkunata paypa mantakuyninpi
kaqta rikar. 29Chaqa nortilawmanta
runakuna shamunqa, chaynulla
surlawmanta, rupay iqamunanlaw-
manta, rupay chinqananlawmanta ima,
Dyuspa mantakuyninpi tar mikunan-
llapapaqqa. 30Piru kanan tyimpukunapi
achka runakuna kusana kaqkunaqami,
chay tyimpuqa mana imapaqpis
sirbinqachu. Chaynulla achka kanan
tyimpukuna mana kwintachaypaq
kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa
kusa nishapaqna riqsikanqallapa”.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran
(Mt 23.37-39)

31Chaymantami wakin fariseukunapis
ĉhar Jesustaqa niran:

—Kaymanta lluqshir, riy uklawman.
Chaqa gubyirnu Herodesmi wanuchi-
shunayan nir.

32Chaynu nitinllapami, payqa niran:

—Rir kaynu nir chay surrutaqa
willayllapa: ‘Rikay. Kananpis, allaqpis
dyablupa yarpuyninkunata runakuna-
manta itakuyani. Chaynulla
qishaqkunata allichashaq chaymanta
allaq uk diyaqa chaykunata rurar
tukchishaqna’ niyan nir. 33Chaynulla
ninkillapapis: ‘Jerusalenman nanta
riqnumapis chay rurashaytaqa ruraqnu
rishaq kanan, allaq, allaq uk diyakaman.
Chaqa manari allinchu Dyuspa uk
rimaqninqa Jerusalenmanta uklawpi
wanunanpaqqa’ niyan nir.

34“¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta
runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami
wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus
kaĉhamushan yaĉhachishuqkunatapis
rumillawan sitar wanuchinkillapa.
Kwichkaraq tantashuyllapata munaray,
imanutaq uk pishqumaqa wawitunta
tantala uqllakun chaynu. Piru manami
munashaykillapachu. 35Chaqa
rikayllapari, qamkunalanami kidanki-
llapa. Chaymi nishaykillapa: Mananami
rikamankillapanachu qamkuna kaynu
nimanaykillapa tyimpu ĉhamunanka-
man: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik
Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

Jesusmi fariseo runapa wasinpi

14 1Uk kutimi samana diyapi
Jesusqa riran mikuq, mantakuq
fariseupa wasinman. Piru wakin
fariseukunaqami mananula riparayaq-
llapa paytaqa. 2Yapnin ashwan paypa
naypanpi uk saksawan qishaq runa
karan. 3Chaymi Jesusqa, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kunata, chaynulla fariseukunataqa
tapuran kaynu nir:

—¿Allinchu kanqa samana diyapi uk
qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

4Chaynu nitinmi, paykunaqa uyarala
kidaranllapa. Chaymi payqa chay

---

m 13.26 Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

qishaqtaqa das kamarla allichar
willaran rinanpaqna. 5Chaymanta
fariseukunataqa niran:
—¿Mayqannikillapataq burruykillapa
kar, manaqa turuykillapa kar[n] uk
quĉhaman ratatinqa, samana diya
kashanrayku mana das lluqshichinki-
manllapa?
6Chaynu taputinllapami mana
mayqanninlapis imatapis willaranllapa-
chu.

Amami shumaq samanakunalapi samayta munankillapachu

7Chaymanta chay inbitakashakuna
shumaq samanakunata akrar samaqta
rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:
8"Mayqan imanupi wasinpi
kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashu-
tinqa, amami chay kusa shumaq
samanakunapiraq samayta yarpuyllapa-
chu. Chaqa imanupiqa qammanta uk
mas kusa runa nisha ĉhatinqa, 9chay
inbitashushallapa chayqa shamur
nishunman: 'Qam tayashaykimanta
ashuy, kay uk samananpaq' nir.
Chiqapta chaynu rurashutinqa riyanki
kanqa pinqaypaqtana chay mana
shumaq samanapina samaq. 10Chay-
rayku ashwan ama chaynuchu kayllapa.
Mayqan inbitashutinllapaqa, mana
shumaq samanapi samaskiyllapa, chay
inbitashusha chay shamurqa nishunan-
paq: 'Amiguy uk mas kusa shumaq
samanaman samay' nir. Chayrayku chay
wakinkuna misapi taqkunaqa
alabashunqallapa. 11Chaqa mayqanpis
pay yarpuyninllamanta 'Kusana kani'
niqkunataqami Tayta Dyusqa mana
kwintachanqachu. Nataq mayqanpis
kusa karmapis mana kwintachaypaqla
tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa
riqsinqa".
12Chaynullami niranpis chay inbitasha
karan chaytaqa:
"Imanupi qarakunaykipaq kar, ama
amiguykikunata, uknikikunata,
aylluykikunata, kusala imayjun
riqsinaykikunalata imaqa, inbitaychu.
Chaqa paykunapis-ari qam yupaylla
inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq.
Chaynuqami pagrakasha yupayna
kankillapa. 13Ashwan, uk fyistata
rurarqa, inbitay mana imayjunkunata,
mankukunata, kujukunata, syigukunata
ima. 14Chaynuqami, kusa aligrina kanki
kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam
yupaylla inbitashuyta puytinqallapachu.
Piru qamtaqami Dyus kusa allin
runapaqna riqsishunqa, Dyusta
kasuqkuna maydiya kawsamutinqa".

Mikunanllapapaq inbitakashakuna
(Mt 22.1-10)

15Chaynu nitinmi, chay misapi samaq-
kunamanta ukqa kaynu niran Jesustaqa:
—¡Kusa shumaqmi kanqa mayqan,
Dyuspa mantakuyninpi paywan pulla
mikuqqa! nir.
16Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
"Uk kutimi uk runa achka runakunata
inbitaran mikunanllapapaq. 17Chaymi
mikunanllapapaq ura ĉhamutinqa, chay
inbitakusha chayqa, uk sirbikuqninta
kaĉharan chay inbitashankunata
kunachinanpaq: 'Shamuyllapa. Tukuymi
listuna' nir.
18"Piru tukuymi 'Diskulpamayllapa'
niran. Punta chayqami niran:
'Chayraqmi uk pachata rantisha kani.
Chaymi riyani rikaq. Rugashayki
diskulpamay-ari' nir.
19"Ukqa niran: 'Sinku yunta turukuna-
tami rantisha kani. Chaymi riyani
yuntakur rikaq. Rugashayki
diskulpamay-ari' nir.

---

n 14.5 Wakin iskribikashakunapimi nin: "Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar" nir.

20“Ukqa niran: ‘Chayraqmi kasarasha
kani. Chaymi mana riyta puytinichu’
nir.
21“Chaynu nitinqa chay sirbikuq
tikrakarqa parlaran chay mantaqnin-
taqa, chay inbitakashakuna nishantaqa.
Chaymanta chay mantaqninqa kusalata
piñakur niran chay sirbikuqnintaqa:
‘Kananlla waqta kallikunaman, chaynu-
lla chay pwiblupa plasankunaman rir,
apamuy kayman mana imayjunkunata,
mankukunata, syigukunata, kujukunata
ima’ nir.
22“Chaymanta tardikaqnaqa chay
sirbikuqqa niran: ‘Taytituy, qam
nimashaykinullatami rurashana kani.
Piru kanraqmi lugar samananllapa-
paqqa’ nir.
23“Chaynu nitinmi, chay mantaqninqa
niran: ‘Riy chay yatanchikllapa
nankunaman. Chaymi tukuyta willay
shamur yaykamunqallapa wasiy
untanankaman. 24Chaqa nishami kani,
chay puntata inbitashaykunaqa manana
mikunanpaqnachu wasiypiqa’ nir”.

**Michka qischakarmapis
kriyishanchiknula
shachinakushunllapa**
(Mt 10.37-38)

25Chaymantaqa achka runakunami
Jesuspa ikinpiqa puriranllapa. Chaymi
payqa tikrakar chay runakunataqa
niran:
26“Mayqan nuqaman shamunar piru
ashwan taytantaraq, mamantaraq,
warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq,
paypa kwirpuntaraq munarqa, mana
yaĉhakuqniykuna kaytaqa puytinllapa-
chu. 27Chaynulla mayqantapis nuqapi
kriyishanrayku kruspi wanuchinar
qischatinllapa manchakur mana
nuqallawan purinaqkunaqami,
yaĉhakuqniy kaytaqa mana puytinllapa-
chu.
28“Nishushayllapanu, mayqannikil-
llapapis uk atun wasita ruranarqa,
¿manachu puntataqa alli tantyankillapa-
raq michkatami wasipiqa gastashaq nir?
29Chaynu mana tantyar, simintuta rajar
chaymanta shachiq qallarir mana
tukchitkillapaqa, tukuy asipashunqa-
llapa kushikur. 30Kaynumi niyanqallapa:
‘Kay runami ruraq qallariran, piru
manami tukchiyta puytishachu’ nir.
31“Manaqa uk mantakuq, uk
mantakuqwan maqanakuq rirqa,
¿manachu naypaqtaqa yarpuyanqa: Dyis
mil suldaduykunawanqachu binsiyashaq
chay binti mil suldaduyjun chaytaqa,
nir? 32Mana binsiyta puytiq yupay
karqa, chay uk mantakuqqa karullapi-
raq katin, kaĉhakuyanqa rugakutin
shumaqchakananllapapaq. 33Chaynu-
llami qamkunamanta mayqannikillapa-
pis naypaqta imaykillapa kaqkunata
mana dijarqa, yaĉhakuqniykuna
kaytaqa mana puytinkillapachu.

Kaĉhimi imanupiqa lampaqyan
(Mt 5.13; Mr 9.50)

34“Kaĉhiqami kusala sirbiq. Piru
imanupi lampaqyarqa, ¿imanuna
qashanqa sirbinqa? 35Manami allpata
shumaqchananpaq, chaynulla wanula-
paqmapis sirbinnachu. Ashwanmi
chaynu mana sirbitinqa itakunchikna.
Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakur
intrakayllapa”.

**Jesusmi kumparasyunta ruraran
uysha chinqashawan**
(Mt 18.10-14)

15 1Romapaq tukuy impwistuta
kubrakuqkuna, uchasapakuna
ima qimikaranllapa, Jesusta uyakuq.
2Kay runakunaraykumi fariseukuna,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa
Jesuspaqqa: “Kayqami tukuy uchayjun

runakunawan tantakar pulla
mikunllapa” nir. 3Chaynu niyatin-
llapami Jesusqa kay kumparasyunta
parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:
4“Qamkunapa mayqannikillapapis
kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta
chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu
chinqanman. Chaynu chinqatinqa,
¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi
dijar rinkimanllapa chay chinqasha
chaypaq maskakuq tarinaykillapaka-
man? 5Chaymi nishaykillapa: Ashwan
tarirnaqa kusa aligrina riyankillapa
kanqa uyshitaykitaqa matanqakurna.
6Wasiman ĉharnaqa tukuy aylluyki-
kunata, amiguykikunata tantar niyanki-
llapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa
kananqa, chay uyshayta chinqachisha
karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.
7“Chaymi nishaykillapa: Chaynumi
unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan,
uk runa uchanta dijar payman tikraka-
tinqa. Chay wakin achka mana
uchayjunchu kani niqkunapaqqa mana
yaqqa kwintachakanchu. Chaqa
paykunaqa ninllapa manari uchayjunna-
chu kanchikllapa nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

8“Uk warmi dyis qillayniyjun kayar,
imanupi ukta chinqachinman. Chaynu
chinqachirqa, ¿manachu lamparanta
kachkar, wasinta pichar ima manyaqla
maskakunman tarinankaman? 9Chaymi
chay warmiqa, qillayninta tarirnaqa
amigankunata, riqsinankunata tantar
ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami
kani chay qillayniyta chinqachishay-
taqa’ nir.
10“Chaymi nishaykillapa: Imanutaq
kay warmisita qillayninta tarir aligriyan,
chaynumi Dyusninchikpa angelninkuna-
pis kusata aligriyan, uk runa uchanta
dijar Dyusmanna tikrakatinqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

11Jesusqami kay kumparasyuntapis
parlakuran:
“Uk runami ishkay wamrayjun karan.
12Chaymi uk kutiqa chay wamrakaq
chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa
partiy kaq irinsyayta qumay’ nir.
Chaynu nitinqa taytanqa irinsyantaqa
ishkantinta wamrankunataqa quran.
13“Chaymanta ayka diyakaqmantaqa
chay wamrakaq wamranqa, taytan
irinsyanta qushanta limpula rantikur,
qillaywan riran uklaw nasyunta.
Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla
tar, riqchaq imakunata rantir ima
tukchiran qillaynintaqa.
14“Chaymanta limpu qillayninta
gastar tukchishana katinqa, chay
nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan.
Chaymi payqa allipla mallaqpaqna
puriran. 15Chaynu mallaqnarmi, chay
nasyunllamanta uk runaman qimikaran
trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa
kaĉharan kuchikunata michinanpaq.
16Piru chay wamraqami kusalata
mallaqnashanrayku kuchipa mikunanta
mikunatinmapis, mana mayqanpis
qararanllapachu imalatapis.
17“Chaynu mallaqpaq qischakarmi
kaynu nir yarpuran: Taytaypa wasinpi-
maqami kusa achka sirbikuqkuna unta
mikur ima tanllapa. ¡Nataq
nuqa-shuypaqa kaypi mallaqpaq
wanuyanina! 18Dijur taytaypa
wasinman tikrakar, taytaytaqa nishaq:
‘Taytay, uchakushami kani Dyusmanta,
qammantapis. 19Chaymi, manana
wamraykipaq riqsimanaykipaqqa
allinchu kani. Ashwan riqsimay trabaja-
durnikikunata yupay’ nir. 20Chaynu
nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.
“Chaymanta wasinman ĉhayatinnaqa,
taytanqa largukaqllapi rikar, kusalata

llakir kallparan wamrantaqa tariq.
Tarirnaqa abrasar muchar saludaran.
21Chaymi wamranqa niran: ‘Taytay,
nuqaqami uchakusha kani Dyusmanta,
qammantapis. Chaymi manana wamray-
kipaq riqsimanaykipaqqa allinchu kani’
nir.
22“Chaynu nitinmapis, taytanqa
sirbikuqninkunata mantaran kaynu nir:
‘Kananllami shumaq raĉhpata rikar
yakachipamayllapa; didunpi surtijata
yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa
ima’ niran. 23Chaynullami chay runaqa
sirbikuqninkunataqa niranpis: ‘Kusa mas
gurdu animalta apamur wanuchiyllapa,
fyistata rurar mikunallapapaq. 24Chaqa
kay wamraymi wanusha yupayna karan.
Nataq kanan-shuypaqa kawsamusha
yupayna. Chinqashami karan, tarishan-
chikllapana kananqa’. Chaynu nirmi
fyistata ruraq qallariranllapana.
25“Chaykamanmi, chay byijukaq
wamranqa ĉhakranllapiraq karan.
Chaymanta wasinman ĉhamuyarnaqa,
uyaparan takiqllapata. 26Chaymi chay
sirbikuqkunamanta ukta qayamur,
imatataq chay wasinpiqa rurayanllapa,
nir tapuran. 27Chaynu taputinmi chay
sirbikuqqa niran: ‘Wamrakaq ukniki
tikrakamur kusa allin ĉhamusha
katinmi, taytaykiqa animalta wanuchi-
chimashallapa, fyistata rurananpaq’ nir.
28“Chaynu willatinqami, chay
wamraqa alliplata piñakur wasi
rurimanqa mana yaykunaranchu.
Chaymi taytan lluqshimur rugaran
ruriman yaykunanpaq. 29Piru chay
wamranqami niran: ‘Taytay, nuqamaqa
michka añutataq sirbishusha kani. Piru
chaynu sirbishur, qam munashaykilata
ruratiymapis manami uk taksha chibula-
matapis qumashaykichu, amiguykuna-
wan fyistakunaypaqqa. 30Nataq kay
wamrayki qillayninmatapis yanqa
warmikunawan tar tukchir, ĉhamu-
tin-shuypaqa, ashwan paypaqqa
fyistamatapis rurayanki mas gurdulla
animalnikita wanuchir ima’.
31“Chaynu wamran nitinqa, taytanqa
niran: ‘Wamray, chaqa qamqa nuqapaqa
maydiyapis pullay kankiri. Chaymi
tukuy imay kaqkunaqa qampaqna.
32Piru kay ukniki tikrakamusha
chaypaqqami allin fyistata ruranapaq.
Chaqa payqa wanusha yupay chinqasha
karan. Piru ashwan kananqa allinta
tarishanchik. Chayrayku fyistakuyan-
chik’ nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran,
uk runapa kaqninkunata rikaqwan

16 1Jesusqami kaytapis parlaran
yaĉhakuqninkunataqa:
“Karanmi uk kusala imayjun runa.
Paypami kayaq uk runa tukuy
imankunata rikaq. Chaymi ukkuna
riranllapa amunta willaq, chay
kuytakuq runaqa, imaykikunata
gastayan nir. 2Chaymi chay kusala
imayjun runaqa kuytakuqnintaqa
qayamur kaynu niran: ‘¿Imanutaq
qampaq willamayanllapa chayqa?
Willamay, ima imatataq rurashayki.
Chaqa mananari imaykunata rikanayki-
paqqa allinchu chay willamashanllapa-
nulla chiqapta imaykunata gastakuyat-
kiqa’.
3“Chaynu nitinqa, chay kuytakuqqa
yarpuq ĉhurakaran: ¿Imatana kananqa
rurashaq mantamaqniy trabajuymanta
itakumatinqa? Chaqa manari jwirsaylama-
pis kanchu ĉhakrakunapi trabajanaypaqqa.
Chaynulla kusatami pinqakuni limusna-
kunata mañakunaypaqpis. 4Chaynu
yarpupakuyarmi chaymantaqa niran:
‘Yaĉhaninami imata rurashaq nirmapis,
trabajuymanta itakumatin runakuna
wasinpi samachimananpaqqa’.
5“Chaynu yarpurmi patrunninta
wakin dibiq runakunata qayamuran.

Chaymantaqa punta ĉhasha chaytaqa
niran: ‘¿Michkatataq patrunniytaqa
dibiyanki?’. 6Chay runaqa niran: ‘Syin
butija asaytitami dibiyani’. Chaynu
nitinqa, chay kuytakuqqa niran:
‘Kaypimi risibuyki. Samar sinkwintala-
paqna ruray risibuykitaqa’. 7Chaynu
nirnaqa chaymanta uktana tapuran
kaynu nir: ‘Qamqa, ¿michkatataq
dibiyanki?’ Kayqami niran: ‘Syin kustal
trigutami dibiyani’ nir. Chaymi
chaytapis niran: ‘Kaypi risibuykiqa.
Samar ruray uchinta kustalpaqlana
risibuykitaqa’.

8“Chaynu tukutinmi, chay mantakuq-
ninqa yaĉharan chay imankunata
kuytaq runaqashi kusala bibu karan
imata rurananpaqpis nir. Chaymi
nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana
kriyiqkunaqa, paykunapalla imankunata
rurananpaqqa allipta rurayta yaĉhan-
llapari, Dyuspi kriyiqkuna imankunata
rurananllapamantaqa.

9“Piru kay pachapi, chay tukukaq
qillaynikillapata yanqalla gastanayki-
llapamantaqa, ashwan ukkunata
yanapayllapa, paykunapis amiguyki-
llapana kar Dyusta kasunanllapapaq.
Chayna maydiya chay qillaynikillapa
tukukatinqa Dyusninchikna pullakushu-
tinllapa pay kayashanpi, tukuy tyimpu
kawsanaykillapapaq.

10“Chaynulla nishaykillapapis:
Mayqanpis mana imanu tukur, tantyar-
kaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka
kaqpimapis chaynulla kanqa. Nataq
tantyarkaqlapi imanu tukur, imatapis
mana allinta rikarqa, achka kaqpipis
chaynulla kanqa. 11Chayrayku kay
pachapi yanqa imankunata mana
shumaq allinta rikatkillapaqa, ¿mayqan-
nari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap
shumaq imankunapaqmaqa? 12Ukkuna-
pata mana allinta imankunatapis
rikatkillapaqa, ¿mayqanna kunfyar
qushunqallapa qamkunapa imaykikuna
kananpaq kaqtaqa?

13“Chaymi nini, manami mayqan
sirbikuqpis ishkay runata chay kutilla
sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami
munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa
ĉhiqniyanqa. Manaqa ukninta allinta
rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa
musyayanqa. Chaynulla manami
allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay
kutilla qillayninchiklapaq chaynulla
wakin imanchikkunalapaq yarpur
kawsanapaqqa”.

14Fariseukunami qillayta kusalata
munapakuq karan. Chaymi Jesús
chaynu rimatin uyakurllapaqa, burlakar
asiparanllapa. 15Piru Jesusqami niran:
“Qamkunami runakunapa naypanpiqa
kusa runa nishunanllapalapaq imatapis
rurankillapa. Nataq Dyusqami riqsishun-
llapa shunquykillapapi imanu
kankillapa nirmapis. Chaqa runakuna
kusa ima kani nitinllapaqa, Dyusqa
mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanpaq

16“Dyusninchikpa rimaqninkuna
chaynulla Dyus nitin Moisés mantaku-
shankuna imaqa, Juan shamunankaman
Dyuspaqqa intrachikuranllapa. Nataq
chaymanta-pachaqa imanumi Dyus
mantakuyashanman yaykuyta
puytinchik nir yaĉhachikunillapa.
Chaymi Dyus mantakuyashanmanqa
tukuyla imanullapis yaykuyta
kamanllapa.

17“Piru chaynu nishutiyllapaqa amami
yarpunkillapachu, Dyus nitin Moisés
mantakushankunaqami manana kumplika-
yanqanachu nirqa. Ashwanmi syiluwan,
pacha tukukatinmapis, Dyus nitin Moisés
mantakushanqa tukuyla kumplikanqa.

18“Chaqa nishaynumiri mayqan
runapis warminta dijar ukwan

kasararqa, kusala saqratana uchakuyan.
Chaynulla mayqanpis chay itakukasha
warmiwan kasaraqpis kusala saqratana
uchakuyan.

Lazaruwan kusala imayjun runa

19"Karanmi uk runa kusala imayjun.
Paymi kusala ĉhaniyjun raĉhpakunata
mudakuq, chaynulla waran waran
kusala shumaq fyistakunata rurar,
kusalata mikuqllapa ima. 20Chaynullami
karanpis uk runa mana imayjun Lázaro
shutiq. Paypa kwirpunmi qiri intiru
karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa
punkunlapi takuq. 21Kay mana imayjun
runitumi, kusalata mallaqnashanrayku,
chay kusala imayjunpa mikunan
ratashanlawanmapis untachikunayaran.
Chaynulla allqukunamapismi chay
runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.
22"Chaymantami chay mana imayjun
runituqa wanuranna. Chaymi
angelkunaqa aparan Abrahamwan pulla
kananpaq Dyuspa luryanpina. Chaynu-
llami chay kusa imayjun kaqpis
wanuranna. Chaymanta pamparanllapa.
23Chayna chay kusa imayjun runa
infyirnupi qischakayarqa, syiluman
chapakur, unaq maypi rikaran Abraham
Lazaruta qichqakusha taqta. 24Chaymi
kaynu nir qayĉhakuran: '¡Taytay
Abraham, llakipamastuy-ari! Kaĉhamuy
Lazaruta didunpa puntitanta yakupi
nuyuchir, qalluyta nuyuchinanpaq.
Chaqa kay ninapimi kusata qischaka-
yani' nir.
25"Piru Abrahamqa niran: 'Wamrituy
yarpuy-ari qam kawsayatkillaqa mana
imaykipis faltashuranchu. Nataq
Lázaro-shuypaqa qischakaq. Kananqami
payta kaypi kunsulanllapa. Nataq
qamqa qischakayankina. 26Chaynullami
nuqanchikkunataqa uk kusala manchay-
paq raqra chiqanchamayanchikllapa.
Chaynu katinmi kaymanta, qamkuna
kayashaykillapaman pasanarmapis
mana puytinllapachu. Chaynulla
qamkuna kayashaykillapamanta
kaymanpis mana pasamuyta
puytinllapachu' nir.
27"Chaymi chay kusa imayjunqa
niran: 'Chaynu katinqa rugashaykiri
Taytay Abraham, Lazaruta kaĉhanayki-
paq taytaypa wasinman. 28Chaqa
chaypimi kan sinku irmanuykuna.
Chayna paykunata willatin ama
shamunanpaqchu kay lugarman
qischakaqqa' nir.
29"Abrahamqa niran: 'Paykunaqami
Moisés iskribishankunata, chaynulla
Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata
ima liyirna intrakar kasunqallapa'.
30"Nataq chay kusa imayjun runaqa
niran: 'Chiqaptami ninki Taytituy
Abraham. Piru uk wanusha kawsamur,
paykunaman rikaritinqami paykunaqa
Dyuspina kriyiyanqallapa' nir.
31"Piru Abrahamqa niran: 'Moisés
iskribishanta, chaynulla Dyuspa
rimaqninkuna iskribishanta mana
kasurqa, manami kriyinqallapachu
michka uk wanusha kawsamur
paykunaman rikaritinmapis' nir".

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

17 1Jesusqa yaĉhakuqninkunata
niran:
"Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa
kayanqalla. Piru ¡imananqaraq, runa
masinta uchakuchiqqa! 2Chaynu tukuq
runataqami kusala allin kanqa kunkanpi
marayta watar mar yakuman itakunan-
llapapaq, chay nuqapi chayraq
kriyiqkunata uchakuchinanmantaqa.
3Chayrayku qamkunamaqa kuytakay-
llapa. Imanupi ukniki uchakutinqa,
anyay. Chaynu willatki, shamur
pirdunamay nishutinqa, pirdunay.
4Chaymi ukniki qamta mana allinta

rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinqa, pirdunay”.

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

5 Jesuspa yaĉhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:
—Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinayllapapaq.
6 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:
—Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta ‘Rir mar yakupi shay’ nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

7 “Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta ĉhamutinnaqa ¿mayqannikillapataq ninkimanllapa: ‘Yaykamur taytituy mikuy’ nirqa? 8 ¡Manami! Ashwan niyankillapa kanqa: ‘Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki upyankimapis’ nir. 9 Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana ‘Payji’ niyankillapalamapischu kanqa imapaqpis.
10 “Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastaqachu imatapis rurashama katiyllapa, chay ruranayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesusmi allicharan dyis ismuyaq runakunata

11 Jerusalenman riqnuqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugarninkunata. 12 Chaynu riyarqa uk pwiblituman ĉharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jesustaqa tariq shamuranllapa. Piru wakaqllapi kidaranllapa Jesusmantaqa. 13 Chaymi kaynu nir qayĉhakuranllapa:
—¡Yaĉhachikuq Tayta Jesús, llakipamastuyllapari! nir.
14 Chaynu nitinllapa, Jesús paykunata rikarqa, niran:
—Rir kurakunaman ĉhayllapa, paykuna yaĉhananpaq alliyashaykillapana nir.
Chaynu Jesús nitinqa, nanta riqnula alliyaranllapana. 15 Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwirtita rimar Dyusta alabaqnuna. 16 Jesusman ĉharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukĉhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.
17 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Manachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ¿Chaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa? 18 ¿Kay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?
19 Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:
—Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi alliyashaykina, nir.

Imanumi ĉhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa
(Mt 24.23-28, 36-41)

20 Chay fariseo runakunaqami Jesustaqa tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa ĉhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:
—Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa ĉhamunqa.
21 Chaymi mana mayqanpis ninqachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa

‘Wakpina’ nirqa. Chaqa mana kwintata
qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa
mantakuyninqa qamkunawanna.
22Chaynu nirqa, yaĉhakuqninkuna-
taqa, niran:
“Qamkunapaqqami ĉhamunqa uk
diya. Chaymi qamkunaqa chay
diyakunapiqa Dyusmanta Shamuq
Runata alliplata rikanankillapa uk
kutilamapis. Piru manami rikankillapa-
chu. 23Chaymi wakin runakunaqa
ninqallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta
Shamuq Runaqa’ nir. Ukkuna-shuypaqa
ninqallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru
qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis,
ama kriyinkillapachu. 24Chaqa
Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamur-
qami, kusa shutilla rikarimunqa,
imanuĉhi rilampamaqa uklawmanta
uklawkaman intirula llipyalla achkira-
chikun, chay yupaymi kanqa. 25Piru
naypaqtaqami alliplata qischanqallapa-
raq. Chaynulla kusa ĉhiqnikasha ima
kanqa.
26“Chaynu rurayatinllapamapis
chaymantaqa, imanuĉhi Noepa tyimpunpi
pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta
Shamuq Runa tikrakamutinqa. 27Chay
Noepa tyimpunpiqami runakunaqa
mikuqllapa, upyaqllapa, kasaraqllapa
chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru
chaymanta Noé wampuq wasiman
yaykutin, allipla saqra tamya shamur
untaran tukuy pachapi. Chaymi yaku
untatinqa, tukuyla runakuna wanur
tukukaranllapa. 28Chaynulla Lotpa
tyimpunpipis pasaran. Runakunaqa
mikuqllapa, upyaqllapa, rantiqllapa,
rantikuqllapa, tarpukuqllapa, wasikunatapis
rurar taqllapa ima. 29Piru chaymanta Lot
chay Sodoma pwiblumanta lluqshitinqa,
unaq syilumanta ninawan asufri ishkimu-
tin, tukuy wakin runakunaqa wanur
tukukaranllapa. 30Chaynumi Dyusmanta
Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.
31“Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis
uk wasipa ananpi karmapis amami
ishkimunqachu, imanta lluqshichinan-
paq nirqa. Chaynulla, mayqanpis
ĉhakranpi karqa amami wasinman
rinqachu. 32Chaqa yarpuyllapari, Lotpa
warminpaq. 33Chaymi nini, imanupis
bidanta washanaqqa, ashwan wanunqa
tukuy tyimpupaqna. Nataq kay bidapi
Dyusrayku wanuqkuna-shuypaqa,
ashwan tukuy tyimpu kawsananpaqna
kayanqa.
34“Nishaykillapapis: Uk tuta ishkay
uqllanakusha punuyatinllapamapis,
ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.
35Chaynullami ishkay warmikuna
kutakuyatinpis, ukninta apar,
ukninta-shuypaqa dijanqa. 36[Ishkay
runakuna ĉhakrapi katinpis, ukta apar,
uktaqa dijayanqa]”.
37Chaynu nitinqa, paykunaqa tapuran-
llapa Jesustaqa:
—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa
kanqa? nir.
Jesusqa paykunataqa, niran:
—Maypiĉhi wanusha katin, chaypimi
tantakanqa shinkukuna. Chaymi
yaĉhankillapa maypimi chayqa kanqa
nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana shaykuq mañakunapaq

18 1Jesusmi kay kumparasyuntapis
parlar intrachikuran, paykuna
maydiyapis ama disanimakurchu
Dyusman mañakunanllapapaq.
2Niranmi:
“Uk pwiblupimi karan uk jwis. Paymi
Dyusta mana manchar, runakunamata-
pis mana rispitaqchu. 3Chaynullami
chay pwiblupiqa kaqpis uk byuda
warmi. Paymi uk prublimayjun kaq.
Chaymi jwisman rir mañakuran, chay
kuntraqninwan arriglachinanpaq. 4Piru
chay jwisqami waran waran ritinmapis

mana kasuqchu chay warmitaqa.
Chaymantaqami yarpur niran: Nuqa,
Dyusta mana kasunichu. Chaynulla
runakunatapis mana rispitanichu. 5Piru
chaynu katiymapis kay warmisita
qillakachimayan. Chayraykumi paytaqa
yanapashaq amana mas shamur
qillakachimananpaqnachu nir".
6Chaynullami Amitunchikqa niranpis:
"Mana allin jwis chaynuta ruratinqa,
7ashwan ¿Dyusninchikmaqachu mana
kasuyanqa chay paypa kaqninkunata
unaqpis, tutapis paypaq llakir mañaku-
tinqa? ¿Yarakuchiyanqaraqchu?
8Nishaykillapapis: Manami yarakuchir-
chu yanapar washayanqa. ¿Piru
Dyusmanta Shamuq Runa shamurqachu,
mayqanllataqa tariyanqaraq kriyiqta?
nir".

Jesusmi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubrakuqwan

9Chaymantami Jesusqa uk kumparas-
yunta rurar tukuy chaypi kaqkunataqa
intrachiran. Chaqa chaypi kaqkuna-
manta wakinqami, mana uchayjun
yupay tukur ukkunataqa mana kwinta-
chaqchu. 10Chaymi niran:
"Ishkay runami riranllapa Dyusta
aduranllapa wasiman mañakuq. Ukqami
karan fariseo; nataq ukqa Romapaq
impwistuta kubrakuq. 11Chay fariseuqami
shasha kaynu niyaran paylla alabakar:
'Tayta Dyus, nuqaqami payji nishuni mana
chay wakinkuna yupay kashayrayku.
Chaqa wakinkunami suwakuqkuna,
malukuna, ukwan ukwan punuqkuna ima.
Chaynulla nuqaqa manami kay impwistuta
kubrakuq runa yupaychu kanipis.
12Nuqami ayunani simanapaq ishkay kuti.
Chaynulla dyis parti ganashaymanta ukta
qushuni' nir ima.
13"Piru chay impwistuta
kubrakuq-shuypaqa karukaqlapi sharan.
Chaymi mana syilumanmapis
chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir
yarpur qasqunta takar niyaran: '¡Tayta
Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap
uchayjun kani!' nir.
14"Chaymi nuqaqa nishaykillapa: Kay
impwistuta kubrakuqqami, wasinmanqa
tikrakaran, Dyus uchankunamanta
pirdunar llakipashana katin. Nataq
fariseo-shuypaqa mana. Chaqa mayqan
kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu
Dyusqa riqsin. Ashwan mana kusa kani
niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna
riqsinqa".

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15Chaymantami Jesusmanqa wamritu-
kunata aparanllapa bindisinanpaq. Piru
chay yaĉhakuqninkuna chaynu
wamritukunata apaqta rikarqa, chay
apaqkunataqa anyaq ĉhurakaranllapa.
16Chaymi Jesusqa paykunata qayar,
kaynu niran:
—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman
shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus
mantakuyashanqami kay wamritukuna
yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq.
17Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantaku-
yashanman yaykunaqkunaqami kay
wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa
mana chaynu karqami Dyus mantakuya-
shanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18Uk mantakuqmi Jesusta tapuran
kaynu nir:
—Kusa allinla Yaĉhachikuq Taytituy,
¿imatataq rurayman, tukuy tyimpu-
paqna kawsanaypaqqa? nir. 19Chaymi
Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki?
Allinla kaqqami kan ukla. Payqami

Taytay Dyus. [20]Chaqa qamqami yaĉhan-
kina, Dyus tukuy mantakushankuna-
taqa. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk
warmiwan punuychu; ama wanuchikuy-
chu; ama suwakuychu; ama uknikipaq
llullakur rimaychu chaynulla taytaykita,
mamaykita kasuy’ nir.
[21]Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:
—Tukuy chaykunataqami
takshaymanta-pacha rurashana kani nir.
[22]Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:
—Uksitumi faltashuyanraq ruranayki-
paqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur
qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata
quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana
tukukaq imaykitana tarikunki. Piru
chay nishushayta rurarnaqami,
shamutki nuqawanna rishun nir.
[23]Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami,
kusalata llakiran. Chaqa kusala
imayjun-ari karan. [24]Chaynuta rikarmi,
Jesusqa niran:
—¡Kusa trabajusuraq kanqa chay
kusala imayjun kaqkuna, Dyus
mantakuyashanman yaykunanpaqqa!
[25]Ashwanmi chay kusala imayjunkuna,
Dyus mantakuyashanman dasla
yaykunanmantaqa, uk kamillu dasla
pasayta puytinman uk awjapa
uĉhkitunta nir.
[26]Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran
Jesustaqa:
—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta
puytiyanqa? nir.
[27]Chaynu nitinmi Jesusqa niran:
—Runakunapaq mana ruraypaq
kaqkunamapismi, Dyuspaqqa imapis
ruraypaq nir.
[28]Chaynu nitinmi Pedruqa niran:
—Taytituy, nuqakunamaqami tantar
imayllapakunata dijashana, qamwanna
purinillapa.
[29]Chaynu nitinmi, payqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqan-
pis Dyuspa mantakuyninrayku, wasinta,
warminta, ukninkunata, taytankunata,
wamrankunata dijaqkunaqami, [30]kay
pachapiqa kusala achkatana aypanqa-
llapa chay dijashanllapamantaqa. Nataq
maydiya-shuypaqa tukuy tyimpupaq
kawsaytana aypanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

[31]Jesusqami dusi yaĉhakuqninkunata
wakaqlaman qayar kaynu niran:
“Kananqami rishunllapana Jerusalen-
man. Chaynuqami Dyuspa unay
rimaqninkuna, Dyusmanta Shamuq
Runapaq iskribishanllapakunaqa,
kumplikanqa. [32]Chaqa paytaqami mana
Israelmanta runakunamanna qukunqa-
llapa. Chaymi paykunaqa kusalata
burlakanqallapa, jurapanqallapa,
tuqapanqallapa ima. [33]Chay-
manta-shuypaqa wipyasha imana karqa
wanuchinqallapa. Piru kimsa
diyamantaqami qashan kawsamunqa”.
[34]Chaynu Jesús nitinmapis, yaĉhakuq-
ninkunaqa mana intrakaranllapachu.
Chaynulla manami yaĉharanllapapischu
imapaqmi willayan nirmapis. Chaqa
paykunapaqqami mana intrakaypaqchu
karan.

Jesusmi allicharan uk syigu runata
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

[35]Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús
katinqa, uk syigu runa limusnata mañakur
nanpa yatalanpi tayaran. [36]Chaymanta
kusa achka runa pasaqta syintirqa,
tapukuran imataq pasayan nir. [37]Chaymi
willaranllapa Nazaretmanta Jesús chayta
pasayan nir. [38]Chayraykumi chay syigu
runaqa jwirtita kaynu niran:
—¡Davidpa ayllun Jesús,
llakipamastuy-ari! nir.
[39]Chaynu nitinmi naypaqta riqkunaqa
anyaranllapa uyarananpaq. Piru

payqami, ashwan mas jwirtita qayĉha-
kuran kaynu nir:
—¡Davidpa ayllun, llakipamastuy-ari!
nir.
40Chaymi Jesusqa, das shar kaĉhaku-
ran payman apananllapapaq.
Ĉhatinnaqa, Jesusqa tapuran:
41—¿Imatataq qampaq ruranayta
munayanki? nir.
Chay syigu runaqa niran:
—Taytituy, rikakuytami munayani
nir.
42Jesusqa niran:
—¡Rikakuynari! Chaqa kriyishayki-
raykumi alliyashaykina nir.
43Chaynu nitinmi, chay kutilla rikaku-
ranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran
Dyusta alabaqnu. Chayta rikarmi
Dyustaqa tukuyla alabaranllapa.

Jesuswan Zaqueo

19 1Jesusqami Jericó pwibluman
ĉharqa, ĉhaypinta pasayaranna.
2Chaypiqami taq uk kusala imayjun
runa Zaqueo shutiq. Paymi Romapaq
impwistuta kubrakuqkunapaqa mantaq-
nin karan. 3Kay Zaqueuqami kusalata
Jesusta riqsiyta munayaran. Piru
payqami kusa takshala kar, chaynulla
kusala achka runakuna kashanrayku
mana rikaytaqa puytiyaranchu.
4Chaymi, rikananpaqqa Jesús riyashan-
lawman kusata kallpar rir, unaq
qiruman iqaran. 5Chaymanta Jesús
qirupa ĉhakinta pasayarqa, unaqman
chapakur Zaqueuta rikarqa, niran:
—Zaqueo, utqar ishkimuy. Chaqa
kananmi wasikipi samayani nir.
6Chaynu nitinqa, Zaqueuqa chay kutilla
ishkimur, kusa aligrila Jesustaqa wasinman
aparan. 7Chayta rikarmi, Jesuspaqqa
kusata runakunaqa rimapakuq qallariran-
llapa: "Uchasapa runapa wasinman risha
samaq" nir. 8Chaynu niyatinllapaqa,
Zaqueuqa sharir Jesustaqa niran:
—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa
tukuy imay kaqmanta lamtarta qushaq.
Chaynulla mayqanta ingañar imanta
suwasha karpis, kwatru kuti masta
qushaq nir.
9Jesusqa niran:
—Kay runapismi Abrahampa
ayllunmanta kashanrayku, kay wasipi
kaqkuna washakananpaq uraqa
ĉhamushana. 10Chaqa Dyusmanta
Shamuq Runaqami shamusha
uchanllaparayku chinqasha kaqkunata
maskar washananpaqna.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillaywan
(Mt 25.14-30)

11Chaynu Jesús nitin runakuna
uyaparmi yarpuranllapa, Dyus
mantakunanpaqqami manana maychu
nir. Chaymi Jerusalenman shipchayar-
naqa payqa uk kumparasyunta parlaran,
12kaynu nir:
"Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan
uk runa. Chaymi payqa uk kutiqa kusa
karu may nasyunman riran numratinllapa
tikrakamurqa pwiblunpina mantakunan-
paq. 13Piru manaraq riyarqami, dyis
sirbikuqninkunata qayamur, tukuyninta
achka qillayta qur, niran: 'Nuqa tikrakamu-
naykamanqa kay qillayniykunawanqa
nigusyuta ruraskinkillapa' nir.
14"Nataq chay pwiblunmanta runakuna-
qami paytaqa ĉhiqniqllapa. Chaymi
ikintaqa kaĉhakuranllapa ninanllapapaq:
'Kay runataqa mana munayanillapachu
mantaqniyllapa kananpaqqa' nir.
15"Piru chaynu kaĉhakutinllapamapis,
paytaqa numraranllapana mantakuq
kananpaq. Chaymanta pwibluman
tikrakamurnaqa, kaĉhakuran chay
sirbikuqninkunata qayamunanllapapaq.
Chayna tapunanpaq, chay qillayninta
qushushayllapataqa, kada runa michka-
tataq ganachishaykillapa nir.

16“Chayna punta chayta taputinqa, niran:
‘Taytituy, qillaynikiqami dyis kuti masta
ganasha’ nir. 17Chaynu nitinqa, chay
mantakuqninqa niran: ‘Allinpi. Qamqami
kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay
pitila kaqpi kusa allin karanta rurashayki-
raykumi ashwan dyis pwiblukunata
mantanaykipaqna numrashayki’ nir.
18“Chaymantaqa uk sirbikuqpis
qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy, qillayni-
kiqami ganasha sinku kuti masta’ nir.
19Chaymi mantaqninqa paytapis niran:
‘Qamtapis sinku pwiblukunata mantanayki-
paqna numrashayki’ nir.
20“Piru uk qimikar-shuypaqa kaynu
niran: ‘Taytituy, kaypimi qillaynikiqa.
Ĉhuraraymi uk pañulapi watar. 21Chaqa
manchakuraymi, kusala marraju kashayki-
rayku mana tarpukushaykimanta kusicha-
kunki, chaynulla mana shikwakushayki-
kunamanta tantakunki nir, yaĉhashay-
rayku’. 22Chaynu nitinqa, mantaqninqa
niran: ‘Mana allin sirbikuq, qam rimashay-
killawan rikashur yaĉhani, imanumi kanki
nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani
nir, chaynulla mana tarpukushaymanta
kusichakuni, mana shikwakushaymanta
tantakuni nir yaĉharqa, 23¿Imapaqtaq
bankuman mana aparayki qillayniyqa
ganaskinanpaq? Chaynuqami ashwan
tikrakamurqa ganashanwanna aypanayta’.
24“Chaynu nirqa, wakin runakuna
chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay runataqa
qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti
masta ganachisha chayta’ nir. 25Chaymi
paykunaqa niranllapa: ‘¡Piru Taytituy,
payqa dyis kuti mas qillayniyjunna!’
26“Chaynu nitinllapami mantakuqqa
niran: ‘Nishaykillapa: Chay mayqanĉhi
allinta rurashanrayku, imayjun
kaqtaqami masta qushaq. Piru chay
mana allinta rurashanrayku mana
imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmata-
pis limpula kitashaq. 27Chaynulla mana
mantakunayta munar
ĉhiqnimaqkunata-shuypaqa, kayman
apamur naypaypi wanuchiyllapa’ nir”.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna
Jerusalenmanqa. 29Chaymanta, chay
Olivos sirkapa yatan Betfagiman,
chaynulla Betania pwibluman yaqqa
ĉhashana karqa, kaĉhakuran ishkay
yaĉhakuqninkunata, 30kaynu nir:
—Riyllapa, wak naypanchikpi
pwiblitu kan chayman. Chayman
ĉharqami, tarinkillapa uk burru
wataraqta. Chay burrupiqami manaraq
mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaĉhar
apamuyllapa. 31Nataq, mayqan
‘¿Imapaqtaq burruta kaĉhayankillapa?’
nishutinllapaqa, niyllapa ‘Taytanchikmi
ministiyan’ nir.
32Chaynu nitinqa, yaĉhakuqninkunaqa
riranllapa. Chaynu rirllapaqa, imanuĉhi
Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa
wataraqta tariranllapa. 33Burruta kaĉhaya-
tinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu
nir tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq burruta kaĉhayanki-
llapa? nir.
34Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—Taytitunchikmi ministiyan nir.
35Chaynu nirnaqami, raĉhpankunata
burrupa ananman ĉhurar aparanllapa
Jesusman. Ĉhachirnaqa, chay burritupa
ananpina tachiranllapa. 36Chaymi chaynu
Jesús burrupa anan ritinqa, runakunaqa
naypanta riranllapa raĉhpankunata ĉhukir
ima. Chaylatami burruqa riran. 37Chaynu
riyar chay Olivos sirkapa urayninman
shipchayatinllapanaqa, tukuyla
kriyiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa.
Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa
tukuy milagrukunata rurashanpaq yarpur
ima. 38Kaynumiri niyaqllapa:
“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami
kanqa gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi
shamuqqa!
¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!
¡Kusa shumaqtami alabanqallapa
Dyusninchiktaqa!” nir.
39Chaymi wakin fariseo runakuna
chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa
Jesustaqa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhakuqni-
kikunata anyar uyarachiy nir.
40Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:
—Qamkunata willashaykillapa, kay
runakuna upallatinllapaqami ashwan
rumikunamapis qayĉhakunqallapa nir.
41Chaymanta Jerusalén yatanmanna
ĉhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa
chay pwiblurayku waqaq qallariran
42kaynu nir:
“¡Jerusalenmanta runakuna! Kusa
allinĉhi kanman qamkuna kay diyapi
kwintata qukanaykipaq, nuqami
shamusha kani yanapashuq, shumaqta
kawsanaykillapapaq nir. Piru chaypaq-
qami mana kwintata qukankillapachu.
43Ay, qamkunapaqqami kanqa allipla
saqra diyakuna. Chaymi kuntrayki-
kunaqa shamur, wakmanta kaymanta
arkar kurralashurllapa ima, limpu
wanuchir tukchishunqallapa. 44Tukuyla
Jerusalén pwiblupi kaqkunaqa,
tukukanqallapa. Chaypiqami, mana uk
rumi, uk rumipa ananlapimapis llutaka-
shaqa kidanqachu. Chaqa qamkunaqa,
Dyus washashuqllapa shamutinpis,
mana kasushaykillapachu”.

Jesusmi Dyusta aduranllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45Chaymanta Jesusqa, Dyusta
aduranllapa wasiman yaykur, chay
ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata]
itakuq ĉhurakaran, 46kaynu nir:
“Dyus nitin iskribikashakunapiqami
nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunan-
llapalapaq wasi kanqa’ nir. Piru
qamkunaqami suwakuqkunapa maĉhay-
ninpaqna tikrashaykillapa” nir.
47Jesusqami waran waran, Dyusta
aduranllapa wasipi yaĉhachikuq. Piru
chay kurakunapa mantaqninkuna,
Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachi-
kuqkuna, chaynulla wakin karguyjun
runakunapis, yarpuranllapa imanullapis
Jesustaqa wanuchinanllapapaq. 48Piru
manami imanupis wanuchiyta puytiran-
llapachu. Chaqa tukuyla runakunami
Jesús yaĉhachikutinqa kusa qasillala
uyakuyaranllapa.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 1Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta
aduranllapa wasipi Dyuspa
shumaq rimayninta imanu washakanan-
llapapaq nir runakunataqa yaĉhachiya-
ran. Chaymantami, ĉharanllapa
kurakunapa mantaqninkuna, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna, ruku mantakuqkuna ima.
2Chaymi kaynu nir tapuranllapa:
—¡Willamayllapa! ¿Mayqan
mantashutintaq tukuy chaykunata
rurankiqa?
3Chaymi Jesusqa niran:
—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa,
willamayllapa! 4¿Mayqantaq Shutichi-
kuq Juantaqa kaĉhamuran shutichi-
kunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu
runakunala?
5Chaynu nitinmi, paynin paynin
willanakur kaynu ninakuyaqllapa:
“‘Dyusmi kaĉhamuran’ niytaqa manami
puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu
nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana
kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.
6Chaynulla manami ‘Runakunala’

niytapis puytinchikllapachu. Chaynu nishallapaqami, runakuna rumillawan sitar wanuchimachuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa rimaqnin karan nir”. 7Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Manami yaĉhanillapachu mayqan kaĉhamuran nirmapis.

8Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallariran:

“Uk runami ĉhakranpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runakunata trabajananpaq arrintar riran largu mayta, mana das tikrakamuqchu. 10Chaymanta kusicha tyimpu ĉhamutinqa, chay ĉhakrapa amunqa kaĉhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan chay ĉhakrapi trabajaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis qurchu qatiĉharanllapa.

11“Chaymantaqa qashan kaĉhamuran uk sirbikuqninta. Piru chaytapis, chay ĉhakrapi trabajaqkunaqa maqar, jurapar ima mana imatapis qurchu qatiĉharanllapa. 12Qashan uk sirbikuqninta kaĉhamuran. Piru chaytapis chaynullata rurar lisyar ima ĉhakramantaqa itakuranllapa.

13“Chaynu chay sirbikuqninkunata rurar mana kasutinqa, chay ĉhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay wamraytana kaĉhashaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.

14“Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉhakrapi trabajaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay ĉhakrawanqa kidanallapapaq!’ nir. 15Chaynu nirllapa ĉhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.

Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:

—Chay ĉhakrapa amun shamurqa, chay ĉhakrapi kaqkunawanqa, ¿imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? 16Chaqa chay ĉhakrapi kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:

—¡Manami chaynuqa kanqachu! nir.

17Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinqa, ¿ima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin?:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa
mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq
tikrakasha’ nirqa.

18Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

19Chaynu nitinmi, kurapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna uyaparllapaqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20Chaymantami ashwan, wakin runakunata kaĉharanllapa mananula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunanllapapaq. Chayna imanullapis mana

allinkunata rimachir, chaylapaqna
aypar apananllapapaq Romapa gubirna-
durninman. 21Chaynuta yarpurllapami,
kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhani-
llapami qam yaĉhachikuyashayki,
rimayashaykiqa chiqap nir. Chaynu
karmi, mana runakunata riparayta
yarpunkichu imanu katinmapis. Ashwan
qamqami yaĉhachikunki Dyus
munashannulata. 22Chaymi nishuni-
llapa: ¿Allinchu kanqa Romapa punta
gubyirnun Cesarta impwistuta
pagranayllapapaqqa?
23Jesusqa chay mana allinta yarpuya-
shanllapapaq kwintata qukarmi, niran:
—[¿Imapaqtaq mana allinta rimachir
uchachamanayankillapa?] 24Ma,
rikachimayllapa uk qillayta. ¿Mayqanpa
ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa
shutintaq iskribikasha? nir.
Chaynu taputinqa, paykunaqa
niranllapa:
—Gubyirnu Cesarpami nir.
25Chaymantami Jesusqa niran:
—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa
kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq
Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.
26Chaynu Jesús tukuy runakunapa
naypanpi rimatinqami, mana imanupis
uchachayta puytiranllapachu. Ashwan
dispantakar uyaralana kidaranllapa.

Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27Chaymantaqa ayka Saduceo
runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq.
Paykunaqami ninllapa: “Wanuqkunaqa-
shi manana kawsamunnachu” nir.
Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:
28—Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi
kaynu nir iskribisha karan: ‘Mayqan
warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun
kar wanutinqa, chay wanushapa
ukninnashi kasarayanqa chay byuda
warmiwanqa. Chayna chay wanusha
ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.
29Chaqa, uk kutimi syiti irmanukuna
karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur
manaraq wamrayjunchu kayar wanuran.
30Chaymi chay ishkay kaq uknin,
31chaynulla kimsa kaq ukninpis chay
warmillawan kasararan. Chaynumi
syitinllapa chay warmillawan kasarar,
manaraq wamrayjun kayar tukuynin
wanuranllapa. 32Chaymantami chay
warmipis wanuranna. 33Nataq chay
wanushakuna maydiya kawsamutinqa
¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay
warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha
karan chay warmillawan.
34Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Kananmi kay bidapiqa kasaranllapa,
chaynulla kasarachikunllapa ima.
35Piru, Dyus munashannullata shumaqta
rurar taqkunaqami, wanushanmanta
kawsamur uk bidapiqa, manana
kasaranqallapanachu. Chaynulla
mananami kasarachikunqallapa imama-
pischu. 36Chaqa paykunaqa manana
wanurchu angelkuna yupayna
kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta
kawsamushanllaparayku, Dyuspa
Wamranna kanqallapa. 37Chaynumi,
ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa
rupayashanpaq iskribishanllapi,
intrachimanchik, wanushakunaqashi
kawsamuyanqa nir. Chaqa ninmi:
Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa,
Jacobupa, Dyusnin nir. 38Chaymi, Tayta
Dyusqa mana wanushakunapa Dyusnin-
chu, ashwan payqami tukuy kawsaq-
kunapa Dyusninla. Chaynu katinmi,
¡paypaqqa tukuy mayqanpis kawsayan!
nir.
39Chaymantaqa wakin yaĉhar
yaĉhachikuqkunaqa niranllapa:
—Allintami nishayki Yaĉhachikuq
Taytituy.

40Chaymi chaymanta-pacha, manana
mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapa-
lamanapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa
¿maymantataq shamun?
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41Chaymantami Jesusqa paykunataqa
tapuran kaynu nir:
—¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan
Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta
ninllapa? 42Chaqa Davidqami paylla
Salmos librunpiqa nin:
'Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu
niran:
Tay allilaw qichqayman,
43 maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuramu-
naykaman nir'.
44Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa
Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq
Davidqa 'Amituy' niran?

Jesusmi yaĉhakuqninkunata
willaran kuytakananllapapaq
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40;
Lc 11.37-54)

45Tukuyla runakuna uyakutinmi
yaĉhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:
46"Allita kwintata qukarmi, kuytakanki-
llapa Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykuna-
qami munanllapa atun raĉhpanllapata
yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis
kusala shumaqta saludananllapata ima.
Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi
manaqa mikunanpaq apatinllapamapis,
kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq
samanakunapi samachinanllapata munan.
47Chaynullami chay wakcha warmikunata
kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa
ninanllapapaqqami kusala unayta
Dyusman mañakuq yupay tukunllapa.
Chaymi kusala manchaypaqtana
kastigakanqallapa" nir.

Byudapa ufrinditan
(Mr 12.41-44)

21 1Jesusmi, Dyusta aduranannllapa
wasipi, rikakuyaran kusa
imayjun runakuna, ufrindanta
kajunkunaman itatinllapa. 2Chaynu-
llami rikaranpis uk mana imayjun
byuda ishkay qillaysituta kajunkuna-
man itaqta. 3Chaymi Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Kay
mana imayjun byudaqami, tukuy
runakunamanta masta ĉhurasha
ufrindantaqa. 4Chaqa, tukuy wakin
runakunaqami qillaynin subraqlata
ufrindakunllapa. Nataq chay mana
imayjun byuda-shuypaqami, mana mas
qillaynin mikunanpaq katinmapis,
limpula ufrindakusha nir.

Jesusmi Dyusta aduranannllapa
wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

5Chayllapimi, wakinkunaqa kusata
parlayaqllapa Dyusta aduranannllapa
wasipaq, chay kusa shumaq rumikuna-
wan shasha karan chaykunapaq,
ufrinditakunata ĉhurashanllapakunapaq
ima. Chaymi Jesusqa niran:
6"Uk diyami ĉhamunqa. Chaymi chay
diyapiqa kanan kay rikayashaykillapa-
taqa limpu ratachitinllapa, manana uk
rumilamapis anapura llutakashaqa
kidanqanachu" nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami
kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

7Chaymantaqa Jesustaqa kaynu nir
tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿maydiyataq
chaynuqa pasayanqa? ¿Ima siñalta
rikartaq yaĉhayashaqllapa, tukuy
chaykuna pasananpaq diyaqa
shipchana? nirqa.

8Chaynu nir taputinllapaqa Jesusqa
niran:
“Allitami kuytakankillapa ama
ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala
achkami nuqa yupay tukur shamunqa-
llapa. Chaymi ninqallapa: ‘Nuqami kani
Dyuspa Akrashan Cristun’. ‘Chay
tukukanan tyimpuqami ĉhamunqana’
nir. Chaynu nishutinllapamapis,
qamkunaqa ama kriyinkillapachu.
9Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayan-
llapa nir, gubyirnupa kuntran tikraka-
yanllapa nir ima uyaparmapis, ama
manchakunkillapachu. Chaqa chaynu-
miri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis
manaraqmi kay pacha tukukanan
tyimpuraqchu kanqa”.
10Niranpismi:
“Uk nasyunmanta kaqkunami
maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta
kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa
kaqninkunapis maqanakunqallapa
uklaw gubyirnupa kaqninkunawan.
11Kusala achka lugarkunapimi pachama-
pis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala
mallaq tyimpu imami kanqa. Qishay-
kunamapis kusala saqra mana rikashay-
killapakuna kanqa, tukuy pachapi.
Syilupipis rikankillapa dispantaypaq
allipla mana rikashaykillapakunata ima.
12“Piru kaykuna manaraq chaynu
kayatinqami, qamkunataqa aypashunqa-
llapa, kusata qischashunqallapa chay
tantakananllapa wasikunapi. Apashunqa-
llapapis karsilkunaman itashuqllapa.
Chaynulla qukushunqallapa gubirnadur-
kunapa, gubyirnukunapa naypanman ima
nuqapi kriyishaykillaparayku. 13Chaynu
apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa
nuqallapaq rimankillapa. 14Qamkunaqa,
amami llakir yarpupakunkillapachu
imataraq rimar washakashunllapa nirqa.
15Chaqa, nuqami chay urasqa yanapashay-
killapa allipla shumaqta rimanaykillapapaq.
Chaymi kuntrashuqkunaqa mana imata
nishuyllapatapis puytinqallapachu, allita
rimashaykillaparayku.
16“Chaynulla nishaykillapapis:
Qamkunataqami taytaykillapa,
uknikillapakuna, primuykillapa,
chaynulla amiguykikunamapis chay
ĉhiqnishuqkunaman qukushunqallapa.
Nataq wakinnikillapallataqa wanuchi-
shunqallapa ima. 17Chaymi tukuyla kay
pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku
ĉhiqnishunqallapa. 18Piru qamkunapa-
qami, mana umaykillapamanta uk
aqchaykillapalamapis chinqanqachu
nuqapaqqa. 19Chayraykumi nuqalapi
allita kriyir shachinakurqa tukuy
tyimpupaqna kawsankillapa.
20“Chayna, Jerusalén pwiblupa
ridurninman kusa achka suldadukuna
ĉhaqta rikarqa, yaĉhankillapana
mananami maychu chay pwiblu tukuka-
nanpaq kanqa nir. 21Chaymi chay Judea
lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman
alsakankillapa. Chaynulla, Jerusalenpi
kaqkunapis lluqshinkillapa chay pwiblu-
mantaqa. Nataq, chay ĉhakrapi
kaqkuna-shuypaqa amallana tikrakanki-
llapachu chay pwiblumanqa. 22Chaqa
chay diyakunapimi, Dyuspa librun
mantakushanpi kastigupaq iskribika-
shanqa kumplikayan. 23¡Akakaw chay
diyakunapi warmikuna ruriyjun,
manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa
imananqallaparaq! Chaqa allipla
manchakuypaq nanachikuykuna
chaynulla kusala saqra manchaypaq
kastigumi chay pwiblupiqa kanqa.
24Wakinkunaqami wanunqallapa
kuchilluwan lisyakar, chaynulla
wakinkunataqa aypar prisur purichinqa-
llapa tukuy nasyunkunapi. Nataq,
Dyuspi mana kriyiq runakunaqa,
Jerusalén pwiblutaqa limpu saruĉhanqa-
llapa, paykunapaq Dyus imanu
kananpaq nishan tyimpu kumplikanan-
kaman.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

25"Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq pachapi-shuypaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidanqallapa. Chaynulla alliplata manchakunqallapa, mar yaku kusalata maqchikar waqamutin. 26Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa kanan-shuypaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayanqallapa. Chaqa syilupi tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa. 27Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rurinta shamuqtana. 28Qamkuna nuqapi kriyiqkuna, kaynu tukuq qallaritinqa, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqapaq chapakunkillapa. Chaqa mananami maychu kanqa washakanaykillapapaqqa".

29Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: "Allita rikayllapa igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis. 30Chaqa chay qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa, yaĉhankillapana tamya tyimpuqa shipchana nir. 31Chaynulla chay nishushaykunata pasaqta rikarqa, yaĉhankillapana Dyus mushuqmanta mantakunanpaq tyimpuqa shipchana nir.

32"Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. 33Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu. 34Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpuynikillapa chay mana allin ruraykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla ama maĉhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay jwisyu diyapiqa qamkunata, chay mana allin ruraykuna daskaqla ratachishunanllapapaqchu. 35Chaqa chay shamuq diyaqami shamunqa kay pachapi tukuy runakuna kawsaqkunaman. 36Chayrayku, qamkunaqa rikĉhakushala kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuq Runapa naypanman ĉhanaykillapapaq".

37Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaĉhachikuq Dyusta aduranallapa wasipi. Nataq, tutaman-shuypaqa chay Olivos sirkapi kidaq. 38Chaymi, tukuy runakunaqa allaq allaqla riqllapa Dyusta aduranallapa wasimanqa, Jesusta uyakuq.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapana
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

22 1Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyaqa. 2Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashanllaparaykumi mana aypayta puytiranllapachu. 3Chaynu katinmiri, Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunapa uknin Judas Iscariotimanqa Satanás yaykuran. 4Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta aduranallapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq, "Imanumi Jesustaqa qushaykillapa" nir. 5Chaynu nitinmi, kusata aligriyar qillayta arniranllapa. 6Chaymi Judasqa "Arí" nir, imanulapis allita

rikar maykaqlapipis runakuna mana
yaqqa kaq yupay katin, “Rikachishutiy-
llapa aypankillapa” niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25;
Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7Pascua fyistapi mana libadurayjun
tantata mikuqllapa chay diyapinami
karanllapa. Chaynulla chay diyapimi
uyshitakunata ufrindapaq nir wanuchiq-
llapapis. 8Chaymi Pedruwan Juantaqa,
Jesusqa kaĉharan kaynu nir:
—Rir kamakachiyllapa Pascua fyistapi
mikunanchikllapata.
9Chaynu nitinqa paykunaqa tapuran-
llapa:
—¿Maypitaq kamakachinayllapata
munayanki? nir.
10Jesusqa niran:
—Jerusalén pwibluman ĉharnaqami,
uk runa kantarunpi yakuta apaqta
tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta
rinkillapa wasinman yaykunankaman.
11Chaymantami chay wasipa amuntaqa
ninkillapa: ‘Yaĉhachimaqniyllapami nin:
¿Maylaw kwartuykipitaq yaĉhakuqniy-
kunawan Pascua mikunata mikushaq?
niyan’ nir. 12Chaynu nitkillapami payqa
rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi
uk atun kwartu kusala kamakashatana.
Chaymi chaypi kamkachinkillapa
mikunallapapaqqa.
13Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús
nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina
kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.
14Chaymanta mikunanllapa uras
ĉhamutinqa, Jesusqa apustulninkuna-
wan samaranna misamanqa. 15Chaymi
Jesusqa paykunataqa niran:
“Kanan manaraq qischakar wanuyashay-
llami, ¡alliplata munasha kani qamkuna-
wan pulla tantanakur mikunallapapaq!
16Chaqa kanan mikushallapaqami manana
qashanqa pullaqa mikushunllapanachu,
Dyus qashan mushuqmanta mantakutin,
chaypi mikunallapakaman”.
17Chaynu nirqa uk kupata aypar,
Dyusta payji nishana kar niran:
“Kayta aypar, aypachinakur
upyayllapa. 18Allitami willashaykillapa,
mananami qashanqa kay ubapa
yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus qashan
mushuqmanta mantakuq qallarinanka-
man”.
19Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata
aypar Taytanta payji nir, pakir quran
yaĉhakuqninkunata kaynu nir:
“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata
washashunayllapapaq wanuyani chay.
Kaytami ama qunqarchu rurankillapa
yarpumanaykillapapaq” nir.
20Chaynu mikutinllapanaqami, kupata
aypar kaynu niran:
“Kay yawarniyta iĉhashaywanmi
Taytay Dyuswan uk mushuq tratuta
rurani, qamkunata kusata llakipashu-
shayllaparayku. 21Piru, mayqanĉhi
kanan kuntraykunaman qukumayan
chayqa, kay misapi nuqawan pulla.
22Chaymi Dyusmanta Shamuq
Runataqa, imanutaq kananpaq karan
chaynuta ruranqallapa kuntrankunaqa.
¡Piru imananqaraq, chay kuntrankuna-
man qukuqqa!”
23Chaynu Jesús nitinmi yaĉhakuqnin-
kunaqa, paynin paynin niqllapa:
“¿Mayqanninchikllapataq kuntrankuna-
man qukuyanchikllapaqa?” nir.

Jesuspa yaĉhakuqninkuna anyanakuranllapa

24Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa paykuna-
pura anyanakuranllapa, mabir mayqannin-
llapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir.
25Chaymanta Jesusqa paykunataqa niran:
“Uk nasyunkunata mantaqkunami
munashannulata runa masinkunatapis
mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis,

‘Ukkunatami kusalata yanapanillapa’ nir
alabakanllapa. 26Piru qamkunaqami ama
chaynuchu kankimanllapa. Ashwan
mayqannikillapa kusa mas yaĉhaq karqa,
mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla
chay mantakuqpis uk sirbikuq yupay
kanqa. 27Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq
kusa mas allinqa? ¿Chay misaman mikuq
tan chay runa, manaqachu chay mikuyta
aypachikamun chay? Misapi samayan chay
runami kusa mas allinqa. Nataq nuqaqa
chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.
28“Chaymi imanu ĉhiqnimaqkuna
ruramatinllapamapis, qamkunaqa pullay
kashaykillapa. 29Chayraykumi nuqaqa
mantakunaykillapapaq nishaykillapa
imanuĉhi Taytay Dyus nuqatapis
mantakunaypaq nimaran, chaynulla.
30Chaynu karqami, maydiyaqa qamkunaqa
mantakunaypiqa mikunkillapa, upyanki-
llapa nuqa tashay misapi pullay. Chaynulla,
mantakunaykillapa samanapi tar, Israel
pwiblumanta dusi ayllukunata rikar
yaĉhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

31Chaynullami niranpis Amitunchik
Jesusqa:
—Simón, Simón, imanutaq wayramaqa
triguta ĉhaspir qutun, chay yupaymi
Satanás, nuqamanta chiqanchashunayan-
llapa. 32Piru Simón, nuqaqami qampaq
mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi
kriyinaykipaq. Chaymi qashan nuqallawan
karqa, yanapay uknikikunata nuqalapi
allita kriyinanllapapaq.
33Chaynu Jesús nitinqa, Simonqa
niran:
—Taytituy, nuqaqami karsilman
qamwan pulla rinaypaqmapis
yarpushana kani. Chaynulla wanutkima-
pis pullayki wanushaq.
34Piru Jesusqa niran:
—Pedro, nishaykimi: Kananllami
manaraq gallumapis kantayatinchu,
kimsa kuti nuqapaqqa ninki ‘Manami
riqsinichu’ nir.

Jesusta qischananllapapaq ura ĉhamuyaranna

35Chaynulla Jesusqa tapuranpis
yaĉhakuqninkunataqa:
—Nuqami mana alfurjayjunta, mana
qillayta purichinaykillapapaq talqitayjunta,
mas llanqiyjunta imachu kaĉhashurayllapa.
Chaynu kaĉhashutiyllapaqa, ¿imaykillapa-
llaqachu faltashuranllapa?
Chaynu nitinqa paykunaqa niranllapa:
—¡Manami!
36Chaymanta Jesusqa niran:
—Kanan-shuypaqa alfurjayjun kaqqa
apayllapa. Chaynulla qillayta purichinayki-
llapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqan-
nikillapa mana ispadayjun karqa, punchuy-
killapamatapis rantikur rantiyllapa.
37Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa.
Chaqa nuqawanmi Dyus nitin iskribika-
shankunaqa kumplikanqa. Chaqa niqmi:
‘Mana allin runakunawan pullata, mana
allinpaq riqsimanqallapa’ nir. Chaynumiri
Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikasha-
kunaqa, kumplikayanqa chay nishannulla.
38Chaynu Jesús nitinqa, paykunaqa
niranllapa:
—Taytituy, kaypimi ishkay ispada-
kunaqa nir.
Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:
—Chaykaqllana nir.

Jesusmi Getsemaní wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

39Chaymantaqa Jesusqa lluqshir riran
Olivos sirkaman, chaynu kustumrin
kashanrayku. Chaymi yaĉhakuqnin-
kunapis ikinta riran. 40Chay lugarman
ĉharnaqa, yaĉhakuqninkunataqa niran:

—Dyusman mañakuyllapa ama uchapi
ratanaykillapapaq.
41 Chaynu nirqa paykunamantaqa
karukaqllaman rir, chaypi qunqurikur
Taytanman mañakuran, kaynu nir:
42 “Taytay, puytiypaq katinqa
yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku
yupay qischakaymantaqa. Piru amami
nuqa munashaynuchu rurakanqa.
Ashwanmi qam munashayki kanqa” nir.
43 Chaynu niyatinqami, unaq
syilumanta uk ángel chaypi rikarir
yanaparan. 44 Jesusqa chay kusalata
qischakananpaq karan, chaypaq yarpur
kusalata mañakuyaran Dyusmanqa.
Chaynu mañakutinqami, ĉhiĉhapninma-
pis pachaman shutuyaran yawar yupay.
45 Chaynu nir, Dyusman mañakurnaqa
sharir riran chay yaĉhakuqninkuna
kayashanman. Ĉharnaqa alliplata llakir
shaykusha punuqta tariran paykuna-
taqa. 46 Chaymi kaynu niran:
—¿Imapaqtaq punuyankillapa? Sharir
Dyusman mañakuyllapa, ama uchapi
ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;
Jn 18.2-11)

47 Chaynu nir Jesús rimayatinllami,
chay dusi yaĉhakuqninkunamanta uknin
Judasqa, achka runakunapa naypanta
ĉharan. Chaymi qimikaran Jesustaqa
muchar saludananpaq. 48 Piru Jesusqa
niran:
—Judas, ¿mucharlachu Dyusmanta
Shamuq Runataqa kuntrankunaman
qukunki? nir.
49 Chaymi chaypi Jesuswan
kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata
qukar, niranllapa:
—Taytituy, ¿ispadakunawanchu
washakashunllapa? nir.
50 Chaynu nitinqa, chaypi kaqkuna-
manta ukninqa, kurakunapa mantaq-
ninta sirbiq runapa allilaw rinrinta
¡saq! pitiran. 51 Jesusqa niran:
—¡Amana mas imatapis rurayllapa-
chu! nir.
Chaynu nirmi chay sirbikuqpa
rinrintaqa kamarla, allicharan.
52 Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa
mantakuqninkunata, Dyusta aduranan-
llapa wasipi kuytakuqkunapa
mantakuqninkunata, chaynulla tukuy
ruku mantakuqkunawan payta apaq
shamushakunataqa, niran:
—¿Imapaqtaq ispadakunawan,
qirukunawan ima, uk suwakuqman
yupay shamushaykillapa nuqamanqa?
53 Nuqaqami imuraspis Dyusta
aduranan llapa wasipiqa qamkunawan
pulla katiyqa, mana imatapis ruruma-
raykillapachu. Piru qamkuna tutaparaq-
manta kar, kanan tutapashana katinqa,
imatapis rurayashaq nir yarpunki-
llapana. Chaqa uraykillapa ĉhamusha-
nari nir.

Pedrumi Jesustaqa mana
riqsinichu niran
(Mt 26.57-58, 69-75;
Mr 14.53-54, 66-72;
Jn 18.12-18, 25-27)

54 Chaymanta Jesustaqa aypar aparan-
llapana kurakunapa punta mantaqninpa
wasinman. Piru Pedruqami largukaqlla-
manta chapar, ikinllapata riyaran.
55 Chaymi chay wasipa pampanpa
ĉhaypinpi ninata ratachir chaypa
ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis
chaypi paykunawan pulla tayaran.
56 Chaynu tayatinllapaqa, uk sirbikuq
warmi Pedrutaqa rikar, kusalata
chapayaran. Chaymi kaynu niran:
—Kay runapismi paywanqa pulla
karan nir.
57 Piru Pedruqa niran:
—Mamitay, manami riqsinichu chay
runataqa nir.

58Chaymanta qashan uk ratukaqla-
manta ukpis Pedrutaqa rikar, kaynu
niran:
—Qampis paypa uknin kanki nir.
Pedruqa niran:
—¡Manami! Mana nishuyanillapa
wakmaqari.
59Chaymanta uk ura pasashana yupay
katinqa, qashan ukpis niran:
—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa
pulla karan. Chaynulla payqa Galilea-
manta wakmaqari.
60Qashanmi Pedruqa niran:
—¡Taytituy, manami yaĉhayanichu
mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!
Chaynu Pedro niyatinlami chay
kutilla, gallu kantaran. 61Chaymantaqa
Amitunchik Jesusqa das tikrakar
Pedruta chaparan. Chaynu chapatinqa,
Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu
nishanta: "Kananllami manaraq gallu
kantayatin kimsa kuti nuqapaqqa ninki:
'Manami riqsinichu' nir" nishanta.
62Chaymi Pedruqa chaymanta
lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima
waqaran.

Jesustami kusata asipar ima qischaranllapa
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

63Chay runakuna Jesusta chaypi
kuytar shaqkunaqa kusata asipar ima
maqaranllapa. 64Nawinkunata bindar
ima kaynu tapuqllapa:
—Mabir tantyay ¿pitaq maqashusha?
nir ima.
65Chaynulla, allip ukmankunata tapur
allipla saqra pinqaypaqta willaqllapamapis.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

66Unaqna katinqa tantakaranllapa,
chay Israel runakunapa ruku mantakuq-
ninkuna, kurakunapa mantaqninkuna,
chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna ima. Tantakarqa
Jesustaqa aparan kusa mas karguyjun-
kunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu
nir tapuranllapa:
67—Willamayllapa: ¿Qamchu Dyuspa
Akrashan Cristun kanki? nir.
Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:
—Nuqa, kananlla 'Dyuspa Akrashan
Cristun kani' nishutiyllapaqa, mana
kriyimankillapachu. 68Chaynulla, nuqa
tapushutiyllapapis mana imatapis
willamayankillapachu [chaynulla mana
kaĉhamayankillapalamapischu] kanqa.
69Piru kananmanta-pachami,
Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq
Dyuspa allilaw qichqanpi tayanqa.
70Chaynu nitinqa tukuy tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿qamchu Dyuspa
Wamran kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamkunallami ninkillapa.
71Chaymantaqa paykunaqa
niranllapa:
—¿Ima tistigutataq masqa munan-
chikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla
uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

Jesusta Pilatuman aparanllapa
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 1Tukuy chaypi kaqkunaqa,
sharir aparanllapa Jesustaqa
gubyirnu Pilatupa naypanman. 2Chay
Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta
llullakur Jesuspaqqa willakuq
qallariranllapa kaynu nir:
—Kay runataqami tarisha kanillapa
pwibluyllapamanta runakunata kusa
ukman saqrakunata yaĉhachiqta. Chaqa,
paymi nin manashi impwistuta gubyirnu
Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla
ninpis payshi Dyuspa Akrashan Cristun
tukuyta mantakuqqa nir.

3Chaymi Pilatuqa Jesustaqa kaynu nir
tapuran:
—¿Qamchu chay Israel runakunapa
mantaqnin kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami ninki.
4Chaynu Jesús nitinqa, Pilatuqa chay
kurakunapa mantaqninta, tukuy
runakunatapis niran:
—Nuqapaqqami kay runaqa mana
ima uchayjunchu nir.
5Chaynu nitinqa, chay runakunaqa
llallin kusalata lanyar niranllapa:
—Chay kusa ukmanta yaĉhachikuya-
shanwanmi, chay pwibluyllapamanta
runakunataqa limpu pantachiyan.
Chaynu mana allinta yaĉhachikuqqami
qallariran Galileapi. Kanan-shuypaqa
kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparanllapa

6Chaynu nitinllapa uyaparqa, Pilatuqa
tapukuran ¿kay runaqachu Galilea-
manta? nir. 7Chaymanta runakuna,
Galileamantami nitinllapaqa, kaĉharan
gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis
chay diyakunapiqa Jerusalenpi karan.
8Jesús chayman ĉhatin, Herodes
rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa
kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata
uyapasha kar, Herodesqa riqsiyta
munaran. Chaynullami milagrukunata
ruratin ima rikanaran. 9Chaymi kusata
tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis
willaranchu.
10Chaypiqa karanllapapis kurakunapa
mantaqninkuna, Moisés mantakushanta
yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Chay
paykunaqami chaypiqa alliplata
uchachayaranllapa. 11Chayna, Jesús
mana imatapis rimatinqa, Herodesqa
wakin suldadukunawan kusalata
kushiparanllapa. Chaymi Jesusta
asipananllaparaykuqa, gubyirnupa
kusala ĉhaniyjun raĉhpanta yakachiran-
llapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodes-
pis Jesustaqa qashan kaĉharan
Pilatuman.
12Chay diyaqamiri Pilatuwan
Herodesqa kusala amiguna tikrakaran-
llapa, unaykuna kusata ĉhiqninakuq
kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

13Chaymantami Pilatuqa kurakunapa
mantaqninkunata, wakin karguyjun-
kunata, chaynulla tukuyla runakunata
ima tantamuran. 14Chaymi kaynu niran:
—Qamkunaqa kay runata nuqaman
apamuraykillapa, 'Pwibluymanta
runakunata limpu pantachiyan' nir.
Nuqami qamkunapa naypaykillapapi
tapusha kani. Piru paypa uchantaqami
mana tarishachu kani qamkuna
niyashaykillapanuqa. 15Chaynulla
Herodespis mana paypiqa ima uchatapis
tarishachu. Chayraykumi qashan
nuqaman kaĉhamusha. Chayrayku
yaĉhayankillapana, manami ima mana
allintapis kay runaqa rurashachu nir.
Chaymi wanuchinapaqqa mana
allinchu. 16Chaymiri nuqaqa wipyachi-
kurla kaĉhashaq. 17[Chaynuqami
Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk
prisuta lluqshichiq kar].
18Chaynu Pilato nitinqami, allipta
chay runakunaqa tukuynin pullalla
lanyaranllapa kaynu nir:
—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan
Barrabasta karsilmanta lluqshichir
kaĉhay! nir.
19Chaqa, kay Barrabastaqami
karsilmanqa itasha karanllapa, Romapa
gubyirnunpa kuntran kar uk runata
wanuchishanpaq. 20Piru Pilatuqa,
Jesusta mana wanuchiyta munarqa,
qashanpis chayllata chay runakunataqa

niran. 21Ashwan paykunaqa kusala
jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:
—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.
22Chaynu niyatinllapamapis, qashan
kimsa kutipaqna Pilatuqa niran:
—Chaqa ¿ima mana allintataq kayqa
rurasha? Nuqapaqqami kay runaqa
mana ima uchayjunpischu wanuchichi-
kunaypaqqa. Chaymi nuqaqa kastigachi-
kurla kaĉhashaq.
23Piru chay runakunaqami qashan
kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:
—¡Kruspi klabay! nir.
Chaynu allipta lanyayatinllapaqami,
24Pilatuqa, paykuna munashanllapanu-
llata ruraran. 25Chaymi chay Barrabás,
Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk
runata wanuchisha katinmapis,
karsilmanta lluqshichir,
Jesusta-shuypaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32;
Jn 19.17-27)

26Jesusta krusman klabaq apayar-
llapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón
shutiq, ĉhakranmanta shamuqta tariran-
llapa. Chaymi Jesuspa krusninta
rikrachir, paypa ikinllata aparanllapa.
27Kusala achka runakunami Jesuspa
ikintaqa riranllapa. Chaynullami
warmikunapis kusalata llakir, waqar
ima riranllapa. 28Piru Jesusqami
paykunata chapar kaynu niran:
“Jerusalenmanta warmisitakuna, ama
nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan
qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima
waqayllapa. 29Chaqa uk kusala
qischakay tyimpukunapimi ninqallapa:
‘Allinmi kasha chay warmisitakuna
mana wamrakuq chaykunapaq, chay
warmi mana ruriyjunchu kaqkunapaq,
chaynulla chay warmikuna mana
wamran katin mana ñuñuchikuqkuna-
paqmapis’ nir. 30Chaymi, chaynu
qischakarnaqa runakunaqa qaqakunata
ninqallapa: ‘¡Nuqakunapa anayllapaman
ratamuyllapa!’ Chaynulla lumakunata-
pis ninqallapa: ‘Pakakuchimayllapa ima’
nir. 31Chaqa llullu qiruwan tukuy
kaykunata rurarqa, ¿imanuna kanqa
qiru chakishana katinqa?”[o]
32Chaynullami Jesuswan pullataqa
apaqllapapis ishkay wanuchikuq
runakunata Jesuswan pullata kruspi
klabananllapapaq. 33Chaymanta chay
uk lugar Calavera shutiqman ĉhachir-
llapaqa, Jesustaqa klabaranllapana
kruspiqa. Chaynulla chay ishkay
wanuchikuq runakunatapis kadalaw
qichqanpi krusllapi klabaranllapa.
Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta
ichuqlaw qichqanpi. 34[Klabatinllapa-
naqa Jesusqa niran:
“Taytay, pirdunay kay runakunataqa.
Paykunaqami mana yaĉhanchu imatami
rurayanllapa nirmapis”.]
Chaymantami chay suldadukunaqa
Jesuspa raĉhpankunata surtyakur
ayparanllapa. 35Runakunaqami chaypi
rikakuyaranllapa, chay karguyjun
runakunamapis alliplata kushikur
asiparanllapa kaynu nir:
—Ukkunata-shuypaqa washaran.
Mabir kananqa paylla washakanqari,
chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun
karqa.
36Chaynulla chay suldadukunapis
Jesusmantaqa burlakaqllapa. Chaymi
qimikar upyachiqllapa allipla puchqu
binuta, kaynu nir:
37—¡Chiqapta, Israelmanta
runakunapa mantaqnin karqa, qamlla
washakay-ari! nir.

---

o 23.31 Qirupaq rimarqami, payllapaq riman Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

38 Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpi-
qami uk litriruta ĉhuraranllapa [griego
rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima]
Chaqa kaynu niyaq: "KAYMI ISRAEL
RUNAKUNAPA MANTAQNIN" nir.
39 Chay ishkay wanuchikuqkuna
Jesuswan pulla kruspi klabaraqkunapa
ukninqa, musyar kaynu niyaq:
—¡Chiqapta qam Dyuspa Akrashan
Cristun karqa, qamlla washakar,
nuqakunatapis washamayllapari! nir.
40 Chaynu nitinqami, ukninqa kaynu
nir anyaran:
—¿Manachu qamqa manchanki
Taytanchik Dyustaqa, qam wanunayki-
paqna qischakayarmapis? 41 Nuqanchikqa
imanu mana allinta rurashanchikraykumi
qischakayanchikmapis, pagrakuq yupayna,
chay mana allinkunata tukushanchikpaq.
Piru kay runa-shuypaqa mana imata
uchakusha karmapis, qischakayan.
42 Chaymantaqa niranpis chay runaqa:
—Tayta Jesús, yarpumankiri qashan
mushuqmanta mantakuq qallarirqa.
43 Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:
—Allitami nishayki: Qamqa
kananllami nuqawan pulla kanki Taytay
Dyuspa luryanpi nir.

Jesusmi wanuranna
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;
Jn 19.28-30)

44 A las dusimanta-pacha alas tris di la
tardikaman tukuy pacha allipla
tutaparaq intiru kidaran. 45 Rupayqami
manana achkirachikamurannachu.
Dyusta adurananllapa wasipa ĉhaypinpi
atun rakta raĉhpa warkuraqpis
ĉhaypimanta wakman kayman limpu
llikikaran. 46 Chay kutillami, Jesusqa
kusala jwirtita qayĉhakuran kaynu nir:
"¡Taytay, ispirituytami makikilaman
ĉhuramuni! ¡Qamna rikapamanki!"
Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna.
47 Chaymanta chay romano suldadu-
kunapa kapitannin, tukuy chaykunata
rikar uyapar imaqa, Dyusta alabaran,
kaynu nir:
—Chiqaptami kay runaqa mana ima
uchayjunlamapischu kasha nir.
48 Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima
pasashanta rikarqa, kusala mana
allitachu yarpur riranllapa, qasqun-
llapata takaqnu. 49 Piru, Jesusta tukuy
riqsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan
warmisitakuna rishakunapis, chayllapi-
raq kidaranllapa. Chaymi tukuy ima
pasaqkunatapis karukaqlapi shasha
rikakuyaranllapa.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Jn 19.38-42)

50-51 Karanmi uk allip allinla runa José
shutiq, chay Judea lugarpa pwiblun
Arimatea shutiqmanta. Payqami
Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa
masin karan. Piru chay karguyjunkuna
yarpushankunawanqa mana chayllata-
chu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuq-
manta mantakunanpaq nir yarpur,
kawsaq-ari. 52 Chaymi payqa Pilatuman
ĉhar Jesuspa kwirpunta mañaran.
53 Chayna, Pilatuqa apay nitinqa, payqa
krusmanta shumaqla ishkichimur, uk
yuraq raĉhpawan pillur apar ĉhuraran
qaqapa paĉhanlapi uk uĉhku rurakasha
karan chayman. Chaypiqami manaraq
mayqantapis pampashallapachu karan.
54 Chay pampayan diyapiqami,
samana diyapaqna kamakachikuyaq-
llapa, chaqa qallariyaqnari. 55 Chay
warmikuna Galileamanta-pacha
Jesuswan pulla riqkunaqa, riranllapa
rikaq chay uĉhkutaqa. Chaymi, chaypi
imanu pampatinllapamapis allita
rikaranllapa. 56 Chaymanta wasinllapa-
man tikrakamurllapanaqa, kusala
mishki mutkiypaq rimidyitukunata
kamakachiranllapa, chaykunawan

Jesustaqa salar kamakachinanllapapaq.
Piru chay samana diyapi-shuypaqa
imanutaq kananllapapaq karan, chaynu-
llata kumpliranllapa.

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 [1]Chaymantami simanapa punta
diyanpiqa, chay warmisita-
kunaqa allaq allaqla riranllapa Jesús
pampakashanmanqa, chay mishki
mutkiypaqla rimidyitukunata kamkachi-
shanllapata apar. Chaynullami wakin
warmikunapis paykunawan riranllapa.
[2]Chayman ĉhatinllapaqa, chay uĉhkuta
kirpasha kusa atun rumiqa manana
tayashanpinachu kasha karan. [3]Chaymi
chayman yaykurqa manana tariran-
llapanachu Amitunchik Jesuspa
kwirpuntaqa. [4]Chayna chayta rikarqa,
kusalata yarpupakuranllapa. Chayka-
manmi ishkay runakuna kusa llipyalla
yuraq mudanayjun paykunapa pullan
shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata
manchakuranllapa. [5]Chaynu manchaku-
shanllaparaykumi, tukuynin qunqurikur
pachaman pukĉhiraranllapa. Piru chay
llipyaraqlla runakunaqa niranllapa
paykunataqa:
—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa,
maskakunkillapa wanushakunapa
pampakashanpiqa? [6]Manami kaypina-
chu. Kawsamushanami. Yarpuyllapa
qamkunawan pulla kar Galileapi
willashushanllapata. [7]¿Manachu
nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq
Runataqashi uchasapakunapa
makinman qukutinllapa wanuchiyanqa-
llapa; chaymanta kimsa diyamantaqa
kawsamuyanqa nir?
[8]Chaymi, chaynu nitinqa, chay
warmikunaqa yarpuranllapa Jesús
willashanllapata. [9]Chaymanta Jesús
pampakashanmanta tikrakarllapaqa, unsi
apustulninkunata, chaynulla wakinkunata-
pis willaranllapa. [10]Chaynu Jesuspa
apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna
karanllapa: María Magdalena, Juana,
Santiagupa maman María, wakin
warmikuna ima. [11]Piru chay apustulkunata
willatinllapaqa, mana kriyiranllapachu.
Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha
kanqa nir yarpuranllapa.
[12]Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa
wasimantaqa lluqshimur riran kallpaylla
Jesús pampakashanmanqa. Chayman ĉhar
uĉhku ruriman chapakurqa, mana imatapis
rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan
raĉhpalana chaypiqa usurayasha karan.
Chaynuta rikarqami kusa dispantakashalla
qashan wasinman tikrakamuran.

Jesusmi Emausman nan riqpi rikariran
(Mr 16.12-13)

[13]Chay diyallapimi Jesuspa ishkay
yaĉhakuqninkuna riranllapa Emaus
pwibluman. Chay pwibluqami,
Jerusalenmantaqa yaqqa ishkay urasma
kasha kanqa. [14]Chay paykunaqa, tukuy
ima pasashanta parlaqnu riyaranllapa.
[15]Chaynu parlar ima riyatinllapaqa,
Jesusqa pay paylla paykunamanqa
qimikar pullanllapa riq qallariran.
[16]Chayna, rikarmapis paykunaqa mana
riqsiranllapachu, nawinllapa bindaka-
sha yupay kashanrayku. [17]Chaymantaqa
Jesusqa paykunataqa tapuran:
—¿Imatataq qamkunaqa kusata
parlaqnu riyankillapa nantaqa?
Chaynu nitinqa, paykunaqa sharan-
llapa llakishala. [18]Chaymantaqa uknin
Cleofas shutiqqa niran:
—Tukuy runakunami yaĉhanllapa kay
diyakuna Jerusalenpi pasashanta.
¿Qamlachu mana yaĉhanki chaykuna-
taqa, furastiru kashaykirayku?
[19]Chaynu taputinqa, paypis kaynu nir
paykunataqa tapuran:
—¿Imataq pasasha?

Paykunaqa niranllapa:
—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyusninchikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykunapimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin kaq. 20Chay paytaqami kurakunapa mantaqninkuna, nuqakunamanta karguyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar wanuchinanllapapaq. 21Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yarakuyarayllapa, pay washayanqa nasyunniyllapata nir. Piru, kimsa diyapaqnamiri payta wanuchishanllapaqa.
22"Piru wakin warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami manchachimashallapa, paykuna amsaqlla Jesús pampakashanman risha kar. 23Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa, paykunamanqashi angelkuna rikarir, Jesusqashi kawsayan nisha nir. 24Chaynu nimatinllapa, wakin kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman ĉharqashi chay warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu".
25Chaynu chay runakuna nitinqa, Jesusqa niran:
—¡Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkillapachu. 26¿Manachu yaĉhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqa manaraq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?
27Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runakunataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chaynumiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna iskribishankunata willaran paykunataqa.
28Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman ĉharqa, Jesusqa naypaqman riq yupay tukuran. 29Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:
—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.
Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna chaypi kidananllapapaq. 30Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Jesusqa makinpi tantata aypar Dyusta payji nirqa, ĉhaypinmanta pakir paykunataqa quran. 31Chaynu qutinqa, chay kutilla chay runakuna chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitinllapaqa, payqa das chinqaran. 32Chaymi paykunapura ninakuqllapa: "¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik nanta shamutinqa, shunqunchikpimapis allipla shumaq aligrita yarpuranchik?"
33Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakaranllapa Jerusalenman. Ĉharnaqa tariranllapa Jesuspa unsi apustulninkunata, chaynulla wakin kriyiq masinkunatapis. 34Chaypi tantanakusha taqta taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:
—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaqa kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.
35Chaynu nitinllapami chay ishkaykunapis imanu nanta riyatinllapa pasashanta, chaynulla imanu tantata ĉhaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

Jesusmi rikariran yaĉhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa ĉhaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:

—Kusa shumaqmi kankillapa nir.
37Chaynu nitinqa, paykunaqa alliplata
manchakuranllapa, ayata rikayanchik-
llapa nir yarpur. 38Chaynu yarpuyatin-
llapamapis Jesusqa niran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchaku-
shaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq allita
nuqapiqa kriyinllapa? 39Rikayllapa
makiykunata, ĉhakiykunata. Nuqallami
kani. Kanan kamamarllapa yaĉhayllapa:
Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana
tulluyjunchu. Qamkuna rikamashayki-
llapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun
ima kani.
40Chaynu nirqa chay kutilla, ĉhakinta
makintapis rikachiran paykunataqa.
41Piru paykunaqa kusala aligri karmapis
mana kriyiranllapachu kusa dispantaka-
shalla kashanllaparayku. Chaymi
Jesusqa niran:
—¿Mikunaykillapaqachu imalaqa kan
kaypiqa? nir.
42Chaynu nitinqa paykunaqa
quranllapa piskadu kankakashata,
[panalwan]. 43Qutinllapaqa payqa aypar
mikuran, paykunapa naypanpi. 44Chay-
mantaqa paykunataqa niran:
“Nuqataqami kaynu pasamasha,
imanutaq qamkunawan kar willashuray-
llapa chaynullata. Nuqami nishuray-
llapa, imanumi Moisés iskribishan-
kunapi, Dyuspa rimaqninkuna
iskribishankunapi, Salmos librupipis
nuqapaq nishankunaqa kumplikayanqa
nir. Chaymi chay nishanllapanulla
pasamasha”.
45Chaynu nirmi paykunataqa allita
intrachiran, chay iskribikashakunapi
nishantaqa. 46Kaynumi niran:
“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa
Akrashan Cristunqashi kusata qischakar
wanuyanqa. Chaymanta kimsa
diyamantaqa kawsamuyanqa nir”.
47Niranpismi:
“Jerusalenmanta qallarirshi tukuy
pachapi paypa shutinpi yaĉhachikunqa-
llapa. Chaynu yaĉhachikutinllapashi
tukuyla kriyir uchanllapakunata dijatin
Dyusqa pirdunanqa. 48Qamkunaqami
tukuy kaykunapaqqa uk tistigu
kankillapa. 49Chaymi nuqaqa qamkuna-
manqa kaĉhamushaq Taytay Dyus
arnishushanllapata. Piru qamkunaqa
kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa,
unaq syilumanta arnishushanllapa pudir
qamkunaman shamunankaman” nir.

Jesusmi syiluman riranna
(Mr 16.19-20)

50Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay
Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata
lluqshichir aparan Betania pwiblука-
man. Chaypiqami makinta unaqman
alsar bindisiran paykunataqa. 51Chaynu
bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq
syiluman apakaranna.
52Chaymantami paykunaqa Jesusta
kusata adurar imaqa, tikrakaranllapana
Jerusalenman kusa aligrila. 53Chaymiri
maydiyapis, Dyusta aduranallapa
wasipiqa, Dyusta alabar ima taranllapa.
Chaynumi kanqa.

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaĉhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaĉhachikushankunatapis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaĉhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligrila kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

1 [1]Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY [a] karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan. [2]Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran. [3]Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinqa, mana imapis kanmanchu. [4]Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanpaq. [5]Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq yaĉhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiytapis puytinchu.

[6-7]Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaĉhamuran chay achkirachikuqpaq yaĉhachikunanpaq. Chaymi yaĉhachikuran chay achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq. [8]Chaqa Juanqami mana chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaĉhamuran yaĉhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir. [9]Kay chiqap achkirachikuqqami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.

[10]Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinqa, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa. [11]Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu. [12]Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha. [13]Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamrankunapaqqa nisha.

[14]Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamar-

---

a 1.1 Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

ninchik, chiqap kaqlata rurar ima
kawsaran. Nuqakuna rikasha kar,
yaĉhanillapa Tayta Dyuspa uklayla
Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla
nir. 15Paypaqmi Juanqa achka
runakunata willaran kaynu nir:
"Kaypaqmi unaylla kaynu nishusha-
llapa karay: 'Nuqamanta shamuyan
chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa
payqami manapis kayatiy karanllana'
nir".
16Chaqa pay kusalata llakipamarnin-
chikllapami kutir kutir yanapamaran-
chikllapa. 17Tayta Dyusmi unayqa
Moisesta mantakuykunata quran,
intrachimanallapapaq. Piru
kanan-shuypaqami Jesucristurayku
intrachimanchikllapa imanumi
munamanchikllapa, chaynulla imatapis
karanlata ruran nir. 18Tayta Dyustaqami
mana mayqanlapis rikashachu. Piru
Tayta Dyuspa uklayla Wamran
Jesucristo paypa pullan kashanrayku,
Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa
Taytanqa imanu nirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlakuran
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19Israel pwiblupa mantakuqnin-
kunami, Jerusalenmanta kurakunata
chaynulla Levipa ayllumanta
runakunata ima, kaĉharanllapa rir
Juanta tapunanllapapaq mayqanshi
payqa nir. 20Chaynu rir taputinllapami
payqa karanlata rimar kaynu niran:
—Manami Dyuspa Akrashan Cristun-
chu kani nir.
21Qashanmi tapuranllapa:
—Chayqa, ¿mayqantaq kanki?
¿Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq
karan, chaychu kanki? nir.
Juanqa niran:
—Manami paychu kani.
Piru qashan tapuranllapa:
—Chayqa, ¿qamchu uk rimaqninta
Dyus kaĉhamunanpaq karan[b] chay
kanki? nir.
Juanqa niran:
—Manami nir.
22Chay tapuqkunaqa niran:
—Chayqa, ¿mayqantaq kanki?
Willamayllapari. Chaqa allita qampaq
yaĉhar riyta ministinillapa chay
mantamashallapakunata willanayllapa-
paq.
23Juanqa niran:
—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi
kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani:
'Uk dirichula nanta kiĉhaq yupay
bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik
Dyuslatana yarayllapa' nir, imanutaq
Dyuspa rimaqnin Isaías nisha karan
chaynulla.
24Chaynu Juan nitinqami, chay fariseo
runakunamanta mandadu risha karan
chaykunaqa, 25kaynu nir tapuranllapa:
—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan
Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk
rimaqninta kaĉhamunanpaq karan chay
mana karqa, ¿imapaqtaq runakunata
shutichinkiqa?
26Juanqa niran:
—Nuqaqami yakulawan shutichikuni.
Qamkuna tapukuyashaykillapaqami
pullaykillapana. Piru manami riqsiyan-
killapachu. 27Paymi nuqamanta ikitaraq
shamuyan. Chaynu ikita shamutinma-
pismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu
llanqinpa watunta kaĉhanaylapaqmapis.
28Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa
chimpan Betania pwiblupi chaynuqa
karan, chay maypiĉhi Shutichikuq Juan
shutichikuyaran chaypi.

---

b 1.21 Dyus uk rimaqninta kaĉhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

Jesusmi Dyusmanta Shamuq Uyshitaqa

29 Allaqnin diyami Shutichikuq
Juanqa, Jesús payman qimikaqta
rikaran. Chaymi niran:
"¡Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq
chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay,
tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq
shamusha chayqa. Chaymi payrayku
Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta
washamanchikllapa. 30 Paypaqmi rimaray
kaynu nirqa: 'Nuqamanta uk ikita
shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas
yaĉhaq, puytiq ima. Chaqa manapis
kayatiy, payqa karanllana' nir. 31 Nuqama-
pis mana yaĉharaychu mayqanmi kanqa
nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan
shutichikuray, Israelmanta runakuna
chiqapta payta riqsinanllapapaq".
32 Juanqa niranpis:
"Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray,
syilumanta uk palumitanu payman
ishkimur taqta. 33 Piru nuqaqami
manaraq yaĉharaychu pimi kanqa
payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus
yakuwan shutichikunaypaq
kaĉhamaqmi, nimaran: 'Chay mayqanpa
ananmanĉhi Dyuspa Santu Ispiritun
rikayatki ishkimur tayan chay paymi,
Santu Ispirituwan shutichikunqa' nir.
34 Dyus nimashannumi, nuqaqa
rikashana kani. Chaymi chiqapta nini:
Payqa Dyuspa Wamran nir".

Jesuspa punta yaĉhakuqninkuna

35 Chaymanta allaqnin diyapismi, chay
kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa
ishkay yaĉhakuqninkunawan karan.
36 Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa,
Juanqa niran:
—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta
Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita
yupay nuqanchikrayku wanunanpaq
shamusha chayqa.
37 Chaynu nitinqa, Juanpa chay ishkay
yaĉhakuqninkunaqa, Jesuspa ikinta
chay kutilla riranllapa. 38 Chaymanta,
ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran:
—¿Imatataq maskayankillapa?
Paykunaqa niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿maypitaq
tanki?
39 Jesusqa niran:
—Shamur rikayllapa.
Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan
nirmapis. Chay diyaqami, pullan kidaran-
llapa, tardi alas kwatru yupayna katin.
40 Juan rimaqta uyar Jesuspa ikinta
riqkunamanta ukqa, karan Andrés,
Simón Pedrupa uknin. 41 Andresqami
Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin
Simonta tarir willaq kaynu nir:
—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimay-
ninchikpiqa munan niyta Dyuspa
Akrashan Cristun).
42 Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa
aparan Simonta, Jesús kayashanman.
Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:
—Qamqami Jonaspa wamran[c] Simón
kanki. Piru kananmantaqami shutinki
Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta
Pedro).

Jesusmi Felipiwan Natanaelta qayaran

43 Qashan allaqninpismi, Jesusqa
Galilea lugarman rinanpaq yarpuran.
Chaymi, Felipita tarirqa niran:
—Shamuy nuqawan rishun nir.
44 Felipiqa Betsaida pwiblumanta kaq,
Andrespa, Pedrupa pwiblunllamanta.
45 Chaymantami Felipiqa riran
Natanaelta tarir, kaynu niq:
—Tarishami kanillapa Dyuspa
Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqĉhi

---

c 1.42 Wakin iskribikashakunapiqa "Juanpa wamran" nin.

Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa
paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkuna-
pis iskribisha karan. Payqami Nazaret-
manta Josipa Wamran Jesús.
46Chaynu nitinqa, Natanaelqa niran:
—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha
kayta puytin?
Felipiqa niran:
—Shamur rikay yaĉhanaykipaq.
47Chaymanta Natanael qimikaqta
rikarqa, Jesusqa niran:
—Kaytami shamun Israelmanta uk
chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami
mana llullakuyta yaĉhanchu.
48Chaymanta, Natanaelqa niran:
—¿Imanutaq riqsimanki? nir.
Jesusqa niran:
—Manapis Felipe nuqaman shamunayki-
paq willashuyatinmi, riqsishuyarayllana,
chay igus qirupa ĉhakinpi katki.
49Natanaelqa niran:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡chiqaptami
Dyuspa Wamran kanki! ¡Qammi Israel
pwiblupa gubyirnun kanki! nir.
50Jesusqa niran:
—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa
ĉhakinpi riqsishuray nishushayraykula?
Ashwan kusa mana rikashaykikunata-
raqmi rikanki.
51Niranpismi:
—Chiqaptami nishaykillapa:
Qamkunaqami rikankillapa syilu
kiĉhakashata. Chaynulla rikankillapapis,
Dyusmanta Shamuq Runaman angelnin-
kuna ishkimuqta, iqaqta ima.[d]

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

2 1Natanaelwan parlashanmanta
allaqnin uk diyaqa, Galilea lugarpa
pwiblun Caná shutiqpi, karan uk
kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay
kidamyintupi karan. 2Chaynulla
Jesuspis yaĉhakuqninkunawan kunachi-
kasha kar, chaypi karanllapa. 3Chay
kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa
yakun binu tukukaran. Chaymi
Jesustaqa, mamanqa niran:
—Manana ubapa yakun binu
kannachu nir.
4Jesusqa niran:
—Mamitay, ¿imapaqtaq kayta
willamanki? ¡Yarayraq! Milagrukunata
ruranaypaq uraqami, manaraq
ĉhamushachu nir.
5Chaynu Jesús nitinmi, mamanqa
chay kidamyintupi ikimanta aypachi-
kuqkunataqa niran:
—Tukuy imata pay nishutinllapaqa,
rurayllapa nir.
6Chaypiqami karan, rumimanta saysi
atunlla butijakuna. Chaykunapimi
Israelmanta runakunaqa yakuta ĉhuraq-
llapa, paqakuna kustumrinta ruranan-
llapapaq. Kada butijakunami kwatru
lata yakuta aypaq. 7Chaymanta Jesusqa
ikimanta aypachikuq chaykunataqa
niran:
—Kay atun butijakunaman yakuta
untachiyllapa, nir.
Chaynu nitinqa, chay ikimanta
aypachikuqkunaqa, untachiranllapa.
8Chaymantaqa, Jesusqa niran:
—Kananqa pitilata ĉhaqar, apar
quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa
kamananpaq nir.
Chaynu nitinqa, chay ikimanta
aypachikuqkunaqa, chaynu rurara-
nllapa. 9Chay naypaqpi aypachikuq
chayqa yaku, binupaq tikrakashata
kamar mana yaĉharanchu maymanta,
imanumi chay binuqa rikarisha

---

d 1.51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kananqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuq-
kunaqa, yaĉhayaranllapa yakumanta
nir. Chaqa paykunallari yakuta ĉhaqar
untachisha karanllapa chay butijakuna-
manqa. 10Chaymantaqa naypaqpi
aypachikuq chayqa, chay kidaq runata
qayamur, niran:
—Tukuy kidaqkunami puntataqa
shumaq binutaraq upyachikunllapa.
Chaymanta tukuy kusata upyashana
katinqa, mana shumaq binutanachu
upyachikunllapa. Piru qam-shuypaqa
ashwan mas shumaq binutaraq ĉhurashayki
kasha upyachikunaykipaqqa nir.
11Chayta chay kidamyintupi rurashanmi,
Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay
milagrutaqami ruraran Galileapa pwiblun
Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran
payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta
nir. Chaymi yaĉhakuqninkunaqa paypi
kriyiranllapa.
12Chaymantaqa riranllapana uran
Capernaúm pwibluman mamanwan,
ukninkunawan, yaĉhakuqninkunawan
ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

**Jesusmi Dyusta aduranllapa
wasimanta rantikuqkunata itakuran**
*(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18;
Lc 19.45-46)*

13Israel runakunapa Pascua fyistan
shipchana katinmi, Jesuspis riran
Jerusalenman. 14Jerusalenman ĉharqa,
Dyusta aduranllapa wasipiqa, rantikuq-
kunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir
rantikuyaranllapa turukunata,
uyshakunata, palumakunata ima. Chaynu-
lla uklawmanta kaq qillayta kambyaq
runakuna ima karanllapa. 15Chaykunata
tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk
latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa
waqtaman itakuran, uyshantinta,
turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata
kambyaqkunapata-shuypaqa, qillayninma-
tapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla
misanllapamatapis ratachiran ima.
16Palumakunata rantikuqkunata-shuypaqa
niran:
—¡Qamkunapis, kaykunataqa
urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa
wasinqami mana imakunata rantikunan-
llapapaqchu!
17Chaynu nitinmi, yaĉhakuqnin-
kunaqa kwintata qukaranllapa uk
iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa
niqmi: “Wasikipi mana allinkunata
ruratinllapami, kusata piñakushaq”[e] nir.
18Chaymantaqa, Israelmanta karguy-
junkunaqa, kaynu nir tapuran:
—¿Ima milagruwantaq intrachimanki-
llapa, Dyusmanta shamusha kar chayta
rurayanki nir, nuqakuna kriyishunay-
llapapaqqa?
19Jesusqa niran:
—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta
kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.
20Chaynu Jesús nitinmi, chay
Israelmanta karguyjunkunaqa niran:
—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46)
añupaqmi, shachirayllapa Dyusta
aduranllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa
ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.
21Piru Jesús “Kay wasita shachishaq”
nirqami, kwirpunllapaq niran. 22Chaymi
Jesús wanur kawsamutinqa, yaĉhakuq-
ninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan
kimsa diyamanta kawsamushaq
nishanta. Chaynami kriyiranllapa,
iskribikashakuna nishanpi, chaynulla
Jesús tukuy nishanpi imamapis.

**Jesusmi tukuyta riqsin
imanu katinpis**

23Jesusqa Jerusalenllapi kayar Pascua
fyistapiqa achka milagrukunata ruraran.
Chaymi kusala achka runakuna

---

e 2.17 Salmo 69.9

kriyiranllapa paypiqa. [24]Piru Jesusqa
mana paykunapiqa kunfyakaranchu,
chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa
tukuytari riqsiq imanumi nirmapis.
[25]Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq
payta willanantaqa mana ministiqchu.
Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuynin-
llapapiqa imanumi nirmapis.

Jesuswan Nicodemo

3 [1]Jerusalenpimi taq uk fariseo runa
Nicodemo shutiq. Payqami
Israelmanta karguyjun runakunapa
masin karan. [2]Kay runami uk tuta,
Jesusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhani-
llapami Tayta Dyus kaĉhamushusha
yaĉhachimanaykillapapaq nir. Chaqa,
qamlami chay milagrukunata rurashay-
kitaqa rurayta puytinki. Dyus mana
qamwan katinqa, mana rurayankiman-
chu chay milagrukunataqa nir.

[3]Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa
niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqan-
pis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus
mantakushanpi mana kayta puytinqa-
chu nir.

[4]Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa,
kaynu nir tapuran:

—Chayqa, ¿imanutaq uk runa rukuna
karqa qashan nasiyanqaqa? ¿Ima
mamanpa shunqunman yaykurchu,
qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

[5]Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa
yakumanta[f] chaynulla Dyuspa Santu
Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa,
Dyus mantakuyashanmanqa mana
yaykuyta puytinqachu nir. [6]Chaqa
mayqanpis taytanllapakunalamanta
nasiqqami paykuna munashanlata rurar
kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu
Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami
Tayta Dyus munashanlata rurar kawsan-
llapa. [7]Piru 'Tukuymi mushuqmantaraq
nasiyta ministin' nishutiyqa, amami
kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu.
[8]Chaqa imanutaq wayramaqa pay
munashannulla maymantapis shamun.
Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis
manami yaĉhankichu maymanta
shamun chaynulla mayman rin
nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa
Santu Ispiritunwan yarpuyninpi
nasiqkunawanpis.

[9]Chaynu nitinqa, qashan Nicodemuqa
tapuran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa? nir.

[10]Jesusqa niran:

—¿Qam Israel runakunapa yaĉhachiq-
nin karmapis, manachu kaytaqa
yaĉhanki? [11]Chiqaptami nishayki:
Nuqakunaqami allita yaĉhaq kar
chaynulla rikashayllapata ima willashu-
nillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinki-
llapachu. [12]Chaynu kay pachapi
rikaypaqkunapaq willashutiyllapa mana
kriyirqa, ¿imanuna kriyinkillapa unaq
syilupi mana rikaypaqkunapaq willashu-
tiyllapamaqa?

[13]"Chaqa manami mayqanpis unaq
syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy
chaykunapaqqa yaĉhan Dyusmanta
Shamuq Runala.

[14]"Unaymi chunllaq lugarpi runakunata
largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin
Moisés, jyirrumanta largu kuruta rurar
unaqman qirupi alsatin, kanikasha
kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa.[g] Chaynu-
llami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi
klabar alsanqallapa unaqman. [15]Chaynami
tukuyla paypi kriyiqkunaqa washakar
tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

---

f 3.5 Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchikpaq nir. **g 3.14** Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaĉhamuran

16“Tayta Dyusqami tukuy runakunata
kusalata munashanrayku uklayla
Wamranmatapis kaĉhamuran. Chayna
tukuyla paypi kriyiqkunaqa amana
wanurchu tukuy tyimpupaqna washakar
kawsananllapapaq. 17Chaqa Tayta
Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta
uchachar kastigananpaqchu kaĉhamu-
ran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.
18“Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa
uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana
imapaqpis uchachakar kastigakanqana-
chu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa
may tyimpu uchachakashana. Chaymi
tukuy tyimpupaqna kastigakanqa.
19Chay mana kriyiqkunaqami uchacha-
kashana. Chaqa mana allinkunata rurar
tutaparaqlapi kayta munar, Dyuspa
Wamran achkirachikuq shamutinqa,
mana yaĉhayta munaranllapachu
paywanqa. 20Tukuy mana allinta
ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa
ĉhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa
mana qimikayta munanllapachu, tukuy
saqra rurayninllapakunaqa shutiman
mana rikarinanta munar. 21Piru chay
allinta ruraqkuna-shuypaqa chay
achkirachikuqpa naypanman mas
qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachi-
nanpaq Tayta Dyus munashannulla
rurar kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

22Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqnin-
kunawan riran Judea lugarman.
Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa
karanllapa shutichikur ima. 23Chaynu-
llami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa
shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan,
chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri
achka yaku karan. Chaymi chayman
tukuy riqkunaqa shutikuqllapana.
24Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichi-
kuq Juanta manaraq karsilman itayatin-
llapa.
25Piru, Juanpa wakin yaĉhakuqnin-
kunaqa, Israelmanta uk runawan, chay
yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaq-
chakanchik niyashanllapapaq kusalata
willanakuranllapa. 26Chaymi Juanpa
yaĉhakuqninkunaqa riranllapa payta
kaynu nir willaq:
—Yaĉhachimaqniyllapa, qammi
parlamaraykillapa riyu Jordanpa
chimpanpi pullayki karan, chay
runapaq. Paymi kananqa shutichikutin,
tukuy kriyir paymanna riyanllapa.
27Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:
—Manami mayqanpis pudirniyjunchu
kanman, Dyus mana pudirta qutinqa.
28Piru uk kuti qamkunata ‘Manami
Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk
paypa naypanta shamuqla kani’ nir
willashutiyllapa uyakurmapischu ¿mana
intrakaraykillapa? 29Chaqa allita
intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami
kidaq chay, nubyawan pulla kaytaqa
puytin, mana amigunkunachu.
Ashwanmi chay kidaqpa amigunkunaqa
chaynu kidaqta uyaparqa kusalata
aligriyan. Chaynumi nuqapis chay
kidaqpa amigun kashayrayku kusalata
aligriyani. Chaqa payqami nuqanchik-
kunaman ĉhamushana. 30Chaymi
ashwan paylatana kusata kasur kawsan-
qallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran
waranqa mana kwintachamanqallapana-
chu.
31“Chaqa syilumanta shamuqqami,
tukuyla imapaqpis yaĉhan. Nataq kay
pachamanta kaq-shuypaqami pachapi
kaqkunalapaq yaĉhar riman. Piru unaq
syilumanta shamuq-shuypaqami,
tukuyta yaĉhaq kashanrayku, 32tukuy
imata rikashanta, uyapashantaqa
karanlata riman. Piru chaynu rimatin-

mapis, manami mayqanpis kriyinllapa-
chu. 33Nataq mayqanpis chay nishanta
kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta
riman nir parlakun. 34Chaqa Dyusmanta
shamusha chayqami Taytan, Santu
Ispiritunta qushanrayku imatapis
karanlata riman. 35Taytanmi, Wamranta
kusalata munashanrayku pudirta qusha
tukuy imatapis payna mantananpaq.
36Chayraykumi mayqanpis chay
Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpu-
paqna washakar kawsanqallapa. Nataq
chay mana kriyinaqkuna-shuypaqami
mana washakarnachu, tukuy tyimpupaq
kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

Jesusmi Samariamanta warmiwan parlaran

4 1Wakinkuna rimatinllapami fariseo
runakunapis yaĉharanllapa,
Jesusqashi Juanmantaqa achka
runakunata shutichitin, paywanna
riyanllapa nir. 2Piru chiqaptaqami mana
Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi
tukuy paypi kriyiqkunataqa yaĉhakuq-
ninkuna shutichiyaranllapa.
3Chaymantami Jesusqa yaĉharan fariseo
runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir.
Chaymi Jesusqa Judeamanta lluqshir
Galileamanna riran. 4Piru Galileaman
rinanpaqqami, Samaria lugarllata pasayta
ministiran. 5Chaynu riyarqami, Samariapa
uk pwiblun Sicar shutiqman ĉharan. Chay
pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyan-
paq nir pachata qusha kayaq chaypa
yatalanpi karan. 6Chay pachapi Jacobupa
yaku upyanan quĉhapis karan. Chay
quĉhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata
shaykushanrayku samaran, alas dusi
yupayna. 7-8Chaykamanqa, yaĉhakuqnin-
kunaqa pwibluman risha karanllapa
mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla
katinmi, Samariamanta uk warmi chay
quĉhaman ĉharan yakukuq. Chaymi
Jesusqa niran:
—Mamitay, yakituta upyachimay nir.
9Israelmanta kaqkuna, Samariamanta
kaqkunawan mana piĉhunakuq kashan-
llaparaykumi, warmiqa niran:
—¿Imanutaq qam Israelmanta runa
karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa
yakuta mañakumayankiqa? nir.
10Jesusqa niran:
—Qamqa manami yaĉhayankichu
imanumi Tayta Dyus yanapakun
chaynulla mayqanmi yakuta mañashu-
yan nirmapis. Chaqa allita yaĉhar
yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu
nasimuq yakutana upyachishuyman nir.
11Chaynu Jesús nitinqa, warmiqa
niran:
—Taytituy, yakuqami kusala ruri
maypi. ¿Manami imaykipis kanchu
yakuta lluqshichimunaykipaqqa?
¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq
yakutaqa upyachimanki? 12¿Qamqachu
rukunchikllapa Jacobumantaqa mas
runa nisha kanki? Chaqa kay quĉhata-
qami unay rukunchikllapa Jacobo
qumaranllapa, pay chaynulla wamran-
kuna, animalninkuna ima upyanan
yakuta nir.
13Jesusqa niran:
—Tukuy kay quĉhamanta yakuta
upyaqkunaqami, qashan yakunanqa-
llapa. 14Piru nuqa qutiy yakuta
upyaqkuna-shuypaqa, mananami
maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa
nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani
chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy
tyimpupaqna kawsanqa.
15Warmiqa niran:
—Taytituy, chay yakituta upyachi-
may. Chaynuqa manana qashan
yakunar imaqa, kay quĉhaman shamur
yakukunaypaqnachu nir.
16Chaymi Jesusqa niran:
—Rir, runaykita qayamur, shamuy-
llapa kayman nir.
17Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.
Jesusqa niran:
—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa. [18]Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.
[19]Chaynu nitinmi, warmiqa niran:
—Taytituy, willamatkilami yaĉhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir. [20]Chaqa Samariamanta unay rukuyllapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqllapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalenlapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.
[21]Chaymi Jesuspis niran:
—Kriyimay mamitay, ĉhamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykillapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkillapanachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalenman riymatapis. [22]Chaqa qamkunaqami mana yaĉhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuypaqami allita yaĉhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqqami Israel runakunallamanta shamusha. [23]Piru uk tyimpu ĉhamunanpaq karan chayqami ĉhamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu aduranallapata ministin. [24]Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.
[25]Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:
—Nuqaqami chiqapta yaĉhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa, shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.
[26]Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Chay mayqanpaqĉhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.
[27]Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa ĉharanllapa. Ĉharqami kusalata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru manami mayqanninlapis tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyan, imatami parlayanllapa nirmapis.
[28]Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi dijar, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Ĉharqa, niran:
[29]—Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.
[30]Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanqa. [31]Chaykamanqami, Jesustaqa yaĉhakuqninkunaqa kaynu nir rugayaranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.
[32]Piru payqa, niran:
—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqqami mana yaĉhankillapachu nir.
[33]Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuranllapa: "¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa nimayanchikllapa?" nir.
[34]Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Taytay Dyus imata ruranaypaqĉhi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi rurar tukchishaqna nir.
[35]"Tarpukurnaqami qamkunaqa ninkillapa: 'Kwatru misisraqmi faltan kusichakunapaqqa' nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, ĉhakraqami

qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa. 36Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu uk kusichakuqqami partinta aypan. Chaymi mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusalata aligriyanqallapa. 37Chaynuqami unay nishanllapakunaqa chiqap. Chaqa kaynumi niqllapa: 'Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun' nir. 38Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykillapalapaqna kaĉhashurayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna paykunata Dyuspaq masta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa".

39"Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha" nir, chay warmisita tukuyla Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa. 40Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman ĉharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq. Chaymi Jesusqa, ishkay diyata paykunawanqa kidaran. 41Chaymanta Jesús paylla yaĉhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa. 42Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaĉhanillapana, payqami tukuypa chiqap Washakuqnin nir.

Jesusmi uk wamrata allicharan
(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

43Chaymanta, ishkay diya pasashana katinqa, Jesusqa Samariamanta lluqshir riran Galileaman. 44Chaqa payllami kaynu niran: "Dyuspa uk rimaqnintaqami paypa pwiblunllapiqa mana kasunllapachu" nir. 45Chaymanta Galileaman rir ĉhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

46Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqpi yakuta binupaq tikrasha karan chayllaman tikrakaran. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan. 47Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman ĉhamusha nir yaĉharqa, riran rikaq. Ĉharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuypaqna karan chayta allichananpaq. 48Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.

49Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:

—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

50Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman. 51Wasinman ĉhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

52Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaĉhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.

53Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras "Wamraykiqa alliyashana"

nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy
ayllunkunamapis kriyiranllapa
Jesuspiqa.
54Judeamanta Galileaman tikrakamur
chay wamrata allichashanwanqami,
Jesusqa ishkay milagrutana ruraran.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

5 1Chaymantaqami Jesusqa qashan
riran Jerusalén pwibluman. Chaqa
chay diyakunapimi Israelmanta kaq
runakunaqa fyistata rurayaranllapa
Jerusalenpiqa. 2Jerusalenpi, Uyshapa
Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi
kan uk quĉha sinku kurridurniyjun.
Hebreo rimaypiqa niqllapa Betesda.
3Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna
pachalapi usurasha llantukuyaqllapa,
kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta
puytiq kwirpuyjunkuna ima.
[Paykunaqa yarakuyaranllapa yaku
kuyutin, yaykunanllapapaq. 4Chaqa
mayqanpis mana yaĉhatinmi
unaymanta unaymanta, Dyuspa
angelnin shamur yakuta kuyuchiq.
Chaynu ángel ruratinmi, mayqan
qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna,
ima qishayninmanmatapis.] 5Piru chay
qishaqkunapa rurinpimi, karan uk runa
trintay-uchu añupaqna qishaq. 6Chaypi
chaynu usuraqta rikar,
unaymanta-pacha qishaq nir yaĉharmi,
Jesusqa tapuran:
—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.
7Chaymi chay qishaqqa niran:
—Taytituy, manami mayqanlapis
kanchu chay yaku kuyuq qallaritin
itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin,
yaykuyta kamanaykamanmi ashwan
ukna das naypaqta yaykun.
8Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Sharir, paraykita apar riyna nir.
9Chaynu nitinlami, chay runaqa
alliyarna das sharir, paranta apar riran.
Piru samana diya katinmi, 10Israel-
manta karguyjunkunaqa, chay alliyasha
runataqa kaynu niranllapa:
—Kananqami samana diya. Mantaku-
shanllapanu, manami allinchu paraykita
apanaykipaqqa.
11Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha
runaqa niran:
—Chay allichamasha runami nimaran:
‘Sharir, paraykita apar riyna’ nir.
12Chaynu nitinqa, chay karguyjun-
kunaqa niranllapa:
—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir
paraykita apar riyna’ nishuran chayqa?
13Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa
mana yaĉharanchu, mayqanmi
allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami,
kusala achka runakunapa rurinta
rishana karan. 14Chaymantami Jesusqa
chay runataqa, Dyusta aduranannllapa
wasipi tarir, niran:
—Kananqami allinna kanki. Amanami
qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish
uchakurmana chay qischakayashayki-
mantaqa tukuy tyimpupaqmana
qischakatki nir.
15Piru chay runaqami rir willaran
Israelmanta karguyjunkunataqa,
“Jesusmi kasha chay allichamaqqa” nir.
16Chaynu nitin yaĉharmi chay
Israelmanta karguyjunkunaqa, samana
diyapi chaykunata rurarqa mana
allintachu tukuyan nir, Jesusta
aypananllapapaqna ikinpi puriranllapa.
17Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:
—Taytaymi chay diyakunapimapis
yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata
rurani.
18Chaynu nitinmi, ashwan llallin
tukur Jesustaqa wanuchinayaranllapa
Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa
Jesusqa paykunapaqqa samana diyata
mana rispitaq yupayshi tukuyaran.
Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran,
“Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

19Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yaĉharmi, Jesusqa niranpis:
"Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay munashannullatachu ruran. Ashwanmi Taytan imataĉhi rurayashanta rikarqa, chayllata ruran. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinqa Wamranpis chayllata ruran. 20Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata dispantakankillapa. 21Chaynulla imanuĉhi Taytanqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa. 22Chaqa manami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yaĉharqa kastiganchu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yaĉhar kastiganpaqqa. 23Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kaĉhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.
24"Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur, chay mayqanĉhi kaĉhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha. 25Chiqapta nishaykillapapis: Ĉhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyla kasunanllapapaq. Piru chay uraqami ĉhamushana. Chayraykumi mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa. 26Chaqa imanuĉhi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq. 27Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yaĉhananpaqmapis.
28"Piru chaynu nishutiyllapaqa amami kusalata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura ĉhamutinqami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar, 29pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuypaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna kawsamunqallapa".

Imanumi yaĉhanchik Jesús mantakun nirqa

30Jesusqami niranpis:
"Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruranichu. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan imanu katinpis karanlata rikar yaĉhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kaĉhamasha chay pay munashannulata rurani imatapis. 31Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu. 32Piru kanmi uk, nuqa imanu kani nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yaĉhani, payqa chiqapta riman nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.
33"Qamkunami uk kutiqa kaĉhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunanllapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan. 34Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunillapa:

Juan rimashankunaqami kriyir washaka-
naykillapapaq karan nir yaĉhanaykillapa-
paq. 35Chaqa Juan yaĉhachikushanqami uk
lampara ratakuq yupay karan. Chaymi,
qamkunaqa chaynu shumaqta yaĉhachiku-
tinqa, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykil-
llapa.
36"Piru qamkuna chiqapta nuqapaq
intrakanaykillapapaqqami, Juan
nishanmanmatapis kan uk. Chayqami
Taytay imakunataĉhi ruranaypaq
nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay
munashannulla rurashaykuna ima allita
intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta
shamusha kani nirqa. 37Chaynulla Taytay
kaĉhamasha chayqa nuqapaq rimaran ima.
Piru qamkunaqami rimatinmapis mana
uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa
mana rikashaykillapalamapischu.
38Chaynulla qamkunaqami Dyus
nishankunamatapis mana intrakankillapa-
chu, chay mayqanĉhi kaĉhamusha kaqpa
Wamranpi mana kriyishaykillaparayku.
39"Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus
nitin iskribikashankunata liyinkillapa,
chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaq-
llapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikasha-
kuna nuqapaq rimatin liyirmapis,
40nuqapiqa mana kriyinayankillapachu,
tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.
41"Piru, manami runakunaraq nuqata
alabamanantachu ministini. 42Chaqa,
qamkunapaqqami allita yaĉhani, Dyusta
mana munankillapachu nirmapis.
43Nuqata Taytay Dyus kaĉhamatin
shamutiyqa, mana kasumar mana
kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk
runa paypa yarpuyninllamanta
shamusha katin-shuypaqa alabar
kasuyankimanllapana. 44Qamkunaqa,
¿imanunari kriyimankillapa? Chaqa
qamkunaqami uknikillapa alabashunan-
llapalata munankillapa. Chaynu karmi
Taytay Dyus qamkunata alabashunan-
llapataqa mana munankillapachu.
45"Qamkunaqa amami yarpunkillapa-
chu Taytaypa naypanpiqa nuqa
uchachashuyashaqllapa nirqa.
Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyaka-
yankillapa chay paymi uchachashuyan-
qallapa. 46Piru chiqapta Moisespi
kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa.
Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq
intrachikuran. 47Chaynu Moisés
iskribishankunapi mana kriyirqa,
¿imanunari kriyinkillapa nuqa willashu-
tiyllapamaqa?" nir.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 1Chaymantami Jesusqa riran Galilea
quĉhapa uklawn manyanman. Chay
quĉhallami shutiqpis, Tiberias quĉha.
2Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna
pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa
rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata
allichar ima achka milagrukunata
rurashanta. 3Chaymantaqa Jesusqa
yaĉhakuqninkunawan uk sirkaman iqar
taranllapa. 4Piru chay diyamantaqa
manami maychu karan Israelmanta
runakunapa Pascua fyistanpis. 5Chaymanta
Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala
achka runakuna paypa ikinta shamushata
rikar, yaĉhakuqnin Felipita niran:
—¿Maypitaq kay kwichka achka
runakunapaqqa, rantiyanchikllapa
mikuytaqa?
6Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa
tapuran, mabir imaninqashi nir. Chaqa
payqami allita yaĉhayaranna imanu
chay runakunata qarananpaq nirmapis.
7Chaynu taputinmi, Felipiqa niran:
—Michka dusyintus dinaryu
qillaywan tantata rantishamapis,
manami piti pitila mikunanllapapaqma-
pis aypayanqachu nir.
8Chaymantaqa, chay yaĉhakuqnin
Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

9—Kaypimi uk wamritu purichiyan
sibadamanta sinku tantitawan ishkay
piskadituta. Piru chaysituqa, ¿imanu-
nari aypanqa kwichka achka runakuna-
paqqa? nir.
10Chaynu nitinmi, Jesusqa yaĉhakuq-
ninkunataqa niran:
—Willayllapa, tukuyla tanqallapa nir.
Chaymi chaypi kusala qiwa katin,
tukuyla chaypi samaranllapa. Chaqa
chaypi kaqkunaqami, ullqukunala sinku
milma (5,000) kasha kanqallapa.
11Chaymanta Jesusqa, chay tantita-
kunata aypar payji nir, Taytan Dyusman
mañakurqa, yaĉhakuqninkunata
aypachitin, paykunana tukuyla chaypi
taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynu-
llami chay piskaditukunatapis aypachi-
kutinllapa munashanllapata mikuran-
llapa. 12Chaynu mikur tiqllatinllapa-
naqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata
niran:
—Mikuy subrashankunataqa
tantayllapa ama yanqalla qischakanan-
paqchu nir.
13Chaymi paykuna tantarqa dusi
kanastata untachiranllapa, chay
sibadamanta sinku tantita pakikar
subrashankunataqa. 14Chaynu Jesús
milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa
niyaranllapa:
—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa
rimaqnin kay pachaman shamunanpaq
karan chay nir.
15Piru Jesusqami kwintata qukaran,
chay runakunaqashi amalas apar
mantaqninllapapaqna numranayan nir.
Chayta yaĉharmi, qashan riran uk
kusala atun sirkapa ananman, paylana
kananpaq.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16Chaymanta limpu amsayatinnaqa,
Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa chay unaq
sirkamanta ishkimur atun quĉhaman
ĉhamuranllapa. 17Chaymi uk yaku
karruman iqaranllapa, chay yakullata
rir waklaw chimpa Capernaumman
ĉhananllapapaq. Piru chay uras limpu
limpu tutapashana katinmapis,
manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa
tikrakamushachu karan. 18Chaynu
riyatinllapami, chay atun quĉhaqa
alliplata wakmanta kaymanta maqchi-
kaq qallariran, kusala jwirti wayra
shamushanrayku. 19Chaymanta
imanullapis sinkuta, manaqachu saysi
kilumitrutana risha karllapaqa, Jesusta
rikaranllapa yakupa ananllata rir
paykunaman shipchaqtana. Chaymi
paykunaqa kusalata manchakuranllapa.
20Jesusqami niran:
—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuy-
llapachu! nir.
21Chaynu nitinmi, yaĉhakuqnin-
kunaqa yaku karruman kusa aligrila
iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana
chay riyashanllapa pachamanqa ĉharan-
llapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

22Chaymanta allaqninqa, chay atun
quĉhapa uklaw manyanpi runakuna
kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq
chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami
Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa
rikayatinllapa chay uklayla yaku karru
chaypi kaqpi paykunala riranllapa.
Chaymi yaĉharanllapa Jesusqa mana
yaĉhakuqninkunawanqa rishachu nir.
23Piru chaynu chapakunanllapakaman-
qami, wakin yaku karrukunapis
ĉhamuranllapana chay pwiblu Tiberias
shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir,
tantitata runakunata qarasha karan,
chay lugarpa yatanman. 24Chaymi
runakunaqa, Jesusta chaynulla
yaĉhakuqninkunata mana chaypi
tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar

riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesusmi tantita kawsachikuqqa

25Chaynu rir, chay atun quĉhapa uklaw manyanman ĉhar, Jesusta tarirqa tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imurastaq kaymanqa ĉhamushayki? nir.
26Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqllanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa. 27Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.
28Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:
—Chaynu katinqa, ¿imatataq ruraya-shaqllapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.
29Jesusqa, niran:
—Dyusqami munayan chay mayqanta ĉhi pay kaĉhamusha chay paylapi kriyinaykillapalata nir.
30Chaynu nitinpis, qashan tapuranllapa:
—¿Ima milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymanllapa, chiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? ¿Chaqa imakunatataq ruranki? 31Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi *‘maná’* shutiq mikuyta mikur kawsaranllapa, imanuĉhi Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa niqmi: ‘Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapapaq’ nir.
32Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta chiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu. 33Chaqa Dyus chay tantitata qarakuyashanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.
34Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:
—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.
35Jesusqa niran:
—Nuqami, kawsachikuq tantitaqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yakunanqalamapischu. 36Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu. 37Chaqa Taytay Dyus akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamuqtaqa mana itakurchu pullakushaq.
38“Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaĉhamatin shamusha kani, mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq. 39Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chinqachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya ĉhamutinqa, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. 40Chaqa Taytay Dyusqami munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya ĉhamutinqa kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.
41Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa.

Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan:
“Nuqami chay chiqap tantita unaq
syilumanta shamusha chayqa” kani nir.
42Chaymi paykunaqa niranllapa:
—¿Manachu kay runaqa, Josipa
Wamran Jesús? Nuqanchikkunami
riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis.
Piru ¿imapaqtaq, unaq syilumanta
shamusha kani, niyan?
43Chaymi Jesusqa paykunataqa,
niran:
—Amana yanqalla piñakur rimapa-
kuyllapanachu. 44Taytay mana
akrashankunaqami, mana nuqamanqa
imanupis shamunqallapachu. Mayqan-
pis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu
diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpu-
paqna. 45Chaqa Dyuspa rimaqninkuna
iskribishankunapimi nin: ‘Dyusmi
tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayray-
kumi, Taytay Dyus nishankunata
uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna
shamunqallapa.
46“Manami mayqanpis Taytay
Dyustaqa rikashachu. Nataq Dyusmanta
shamusha chaylami allita riqsin.
47Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis
nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa. 48Chaqa
nuqami kawsachikuq tantitaqa kani.
49Chay unay rukuykillapakuna chunllaq
lugarpi *‘maná’* shutiq mikuyta
mikurmapis, wanuranllapa. 50Piru
nuqaqami willashuyanillapa chay
tantita syilumanta shamusha chaypaq.
Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa
manana maydiyapis wanunqanachu.
51Nuqami chay kawsaq tantita
syilumanta shamusha chayqa kani.
Chaymi mayqanpis chay tantitata
mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa.
Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuy-
lla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani
tukuyla runakunata washarna, tukuy
tyimpu kawsachinaypaq” nir.
52Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta
karguyjunkunaqa paykunapura kusata
willanakuq qallariranllapa:
“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa
qaramayashunllapaqa?” nir.
53Chaymi Jesusqa paykunata niran:
—Chiqaptami nishaykillapa:
Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa
kwirpunta mana mikur chaynulla
yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa
wanusha yupayna kankillapa. 54Nataq
nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq,
yawarniyta upyaqkuna-shuypaqa tukuy
tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu
diyapiqa, kawsachishaq wanusha
katinmapis. 55Chaqa kwirpuywan
yawarniymi chiqapta kawsachikun.
Chayna, manana mallaqnanqallapa,
yakunanqallapalamanapischu. 56Chaymi
kwirpuyta mikuq, yawarniyta
upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin,
nuqapis pullan kashaq.
57“Tukuy tyimpupaq kawsaq
Taytaymi kaĉhamasha. Chaymi kawsani
Taytay munashanta ruranaypaq.
Chaynullami mayqanpis mikumaqqa,
nuqarayku kawsanqallapa. 58Kananmi
willashuyanillapa unaq syilumanta
shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami,
mana unay rukuykillapakuna chunllaq
lugarpi *‘maná’* shutiq mikuyta mikuran-
llapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa
chay *‘maná’* shutiq mikuyta mikurma-
pis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay
tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpu-
paqna kawsanqallapa” nir.
59Jesusqami tukuy kaykunataqa
Capernaumpi tantakananllapa wasipi
tantakasha katinllapa yaĉhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

60Jesús chaynu yaĉhachikutin uyapar-
llapami paypi achka kriyiqkunaqa,
kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish
rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa
kasuyanqaqa? nir.
61Chaynu yarpupakuyanllapa nir
kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir
tapuran:
—¿Chay yaĉhachikushaychu, mana
allinta yarpuchishuyanllapa? 62Piru
Dyusmanta Shamuq Runa rikayatki-
llapa, unay kashanllaman tikrakatinqa,
¿imaniyankillapataq kanqa? 63Tayta
Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq
kawsachikuqqa. Chaqa mayqan
runapismi mana chaynu kawsachikuy-
taqa puytinchu. Chayraykumi nuqa
nishushayllapaqa kawsachikuq kar,
kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna
kawsachishunqallapa. 64Piru chaynu
katinmapis qamkunamanta wakinniki-
llapaqami mana kriyimanllaparaqchu.
Jesusqami chaynuqa niran, chaqa
payqami unaymanta-pacha, mayqan-
kunami mana kriyinqallapachu, chaynu-
lla mayqanmi kuntrankunaman
qukuyanqa nir yaĉhashanrayku. 65Jesus-
qami niranpis:
—Chayraykumi nishurayllapapis:
Mayqanta Taytay mana akrasha katinqa,
manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu
nir.
66Chaynu Jesús nitinmi,
chaymanta-pacha achka runakuna
ashur, manana paywanchu puriranllapa.
67Chaymantami, Jesusqa dusi yaĉhakuq-
ninkunataqa tapuran:
—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur
rinayankillapana? nir.
68Chaymi Simón Pedruqa niran:
—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari
rishaqllapa? Chaqa qam nishaykikuna-
qami chiqapta tukuy tyimpupaq
kawsachikun. 69Nuqakunaqami qampi
kriyishana kanillapa. Chaymi yaĉhani-
llapa, qamqa Dyuspa Akrashan kusala
Allin Wamran kanki, nir.
70Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa
niran:
—¿Manachu qamkunataqa
dusikillapata akrashurayllapa? Piru
qamkunamanta ukqami, dyablupa
yarpuyninwan kashanrayku, dyablu.
71Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón
Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa
chay paymi dusi yaĉhakuqninkunamanta
karmapis, Jesustaqa kuntrankunaman
qukunanpaq karan.

Jesuspa ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

7 1Chaymantami Jesusqa yaĉhachi-
kur tukuy Galileapa lugarninkunapi
puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi
kaytaqa munaranchu, Israelmanta
karguyjunkuna wanuchinanllapapaq
maskashanllaparayku. 2Piru chay Israel
runakunapa uk fyistan Enramada[h]
shutiq chay shipchamuyatinnaqa,
3Jesuspa ukninkunaqa kaynu niran:
—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman.
Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq qam
tukuy ima rurashaykikunata. 4Chaqa,
mayqanpis riqsikayta munaqqami
imatapis mana pakapllaqa ruranchu.
Chayraykumi kay rurashaykikunataqa
tukuypa naypanpina ruray nir.
5Chaynumi paykunaqa niranllapa,
ukninkuna karmapis mana kriyishan-
llaparayku. 6Chaymi Jesusqa niran:
—Manami tukuy imata ruranaypaq
uraqa ĉhamusharaqchu. Piru qamkuna-

---

h 7.2 Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqllapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqllapa, unay rukunllapakuna Egiptumanta lluqshimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

paq-shuypaqami, ima uraspis kusala
allin. 7Kay pachamanta kaqkunaqa,
mana ĉhiqnishuyta puytinllapachu
qamkunataqa. Piru nuqata-shuypaqa
ĉhiqnimanllapa, kusala mana allin
rurashanllapakunata willar rikachishay-
rayku. 8Riyllapa qamkunala
fyistamanqa. Nuqa-shuypaqa manaraq
rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy
imata ruranaypaq uraqa ĉhamushachu
nir.
9Chaynu nirmi, payqa Galileallapi
kidaran.

Jesusmi Enramada fyistapi

10Chaymanta ukninkuna ritinnaqa,
Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami
mayqanpis yaĉhatinchu, uyarala riran.
11Nataq chay Israelmanta karguyjun-
kunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa
Jesustaqa. Chaymi niyaranllapa:
—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.
12Chay runakunamanta wakinkunami
kusalata rimayaqllapa Jesuspaqqa.
Ukkunami niyaqllapa: "Kusa allin
runami" nir. Nataq ukkuna-shuypaqa
niyaqllapa: "Manami, ashwan
runakunata llullachin" nir.
13Piru pakakuqnulami rimaqllapa
paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata
manchashanllaparayku.
14Fyista qallarishanmanta lamtarpina
katinqa, Dyusta aduranllapa wasiman
Jesusqa yaykur, qallariran yaĉhachikuq.
15Chaymi, chay Israelmanta karguyjun-
kunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaq-
llapa: "¿Imanutaq kayqa kusalata yaĉhan
mana maydiyapis istudyasha karqa?" nir.
16Jesusqami paykunataqa niran:
—Kay yaĉhayashayqami mana nuqapa-
chu, ashwanmi chay mayqanĉhi kaĉhama-
sha chaypa. 17Chaymi mayqanpis Dyus
munashanta ruranaqqa, yaĉhayta puytinqa
kay yaĉhachikuyashayqa, Dyusmanta
manaqachu nuqallamanta nirmapis.
18Chaqa mayqanpismi payllamanta
rimaqqa, runakuna alabananlapaq
rimanllapa. Piru, chay kaĉhamuran chayta
alabananllapapaq rimaqqami, karanlata
riman. Chaynulla, paypiqa mana ima mana
allinkunaqa kanchu.
19"¿Manachu Moisés, Dyus mantaku-
shanta qushuranllapa? Piru manami
mayqannikillapalapis kumplinkillapa-
chu. Chayraykumi wanuchimanayanki-
llapa".
20Piru, runakunaqami niranllapa:
—¡Qamqami dyablupa yarpuyninwan
kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.
21Jesusqa niran:
—Tukuyla qamkunaqami chay samana
diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata
yarpupakur dispantakankillapa. 22Piru
Moisesmi, qamkunata nishuranllapa chay
siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq,
michka mana paypa mantakuynin katinma-
pis. Chaqa chay siñal kustumriqami unay
rukuykillapakunamanta karan. Chaymi
qamkunamaqa michka samana diyapima-
pis chay kustumritaqa rurankillapa.
23Chaynu qamkuna Moisés mantakushan-
nulla kumplinaykillapapaq nir samana
diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay
siñal kustumrita rurarqa, ¿imapaqtaq nuqa
uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi
allichashaypaq piñakunkillapa? 24Chayray-
kumi manaraq allita yaĉharqa ama uktaqa
kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi
allita yaĉhar, ima niytapis puytinkillapa nir.

Jesusmi riman maymantami payqa nir

25Jerusalén pwiblupi taqkunamanta
wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa:
"¿Manachu kayta maskayanllapa
wanuchinanllapapaq? 26Chaypi wakmaqa
tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami
mayqanpis willayanchu. Wak karguyjun-
kunapisĉhi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak
runaqa nir kriyishanllaparayku mana

willanllapachu? 27Nataq nuqanchik-
kuna-shuypaqami yaĉhanchikllapa
maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa
chiqap Dyuspa Akrashan Cristun
shamutinqa, mana mayqanpis yaĉhanqa-
chu maymantami shamun nirmapis”.
28Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa
Dyusta aduranllapa wasipi yaĉhachi-
kuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:
“¡Chayqaĉhi qamkunaqa riqsimayan-
killapaqa maymantami kani nirmapis!
Piru manami nuqa munashaynullachu
shamusha kani. Ashwanmi uk kaĉhama-
sha katin shamusha kani. Payqami kusa
allinla, chaynulla imatapis karanta ima
ruran. Chaynu katinmi qamkunaqa
mana riqsinkillapachu. 29Nataq
nuqa-shuypaqami allita riqsini
paymanta shamushayrayku. Chaqa
paymi kay pachamanqa kaĉhamasha”
nir.
30Chaynu nitinmi, aypar wanuchina-
ranllapa. Piru manami mayqanlapis
puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi
wanunanpaq urachu karan. 31Nataq
kusala achkami wakinkunaqa kriyiran-
llapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaran-
llapa:
—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamur-
qachu, kay runa mana ruraypaq
imakunata, milagrukunata rurayashan-
mantaqa masta rurayanqa? nir.

Fariseukunami kaĉhakuran Jesusta aypananllapapaq

32Fariseukunami, wakin runakuna
Jesuspaq rimaqta uyaparanllapa.
Chaymi, paykunaqa kurakunapa
mantaqninkunata, Dyusta aduranan-
llapa wasipi wakin kuytakuqkunata
kaĉharanllapa, Jesusta aypananllapa-
paq. 33Piru Jesusqa niran:
—Qamkunawanqami mana unaylata-
nachu kashaq. Chaymi ashwan tikraka-
shaqna chay mayqanĉhi kaĉhamaran
chayman. 34Chaynami qamkunaqa
kusalata maskamarpis mana tarimanki-
llapachu. Chaqa manami chay
kayashaymanqa riyta puytinkillapachu
nir.
35Chaynu nitinmi, Israelmanta
karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu
ninakuqllapa: “¿Maymantaq kayqa
riyanqa, nuqanchikkuna mana
tarinapaqqa? ¿Manaqachu riyanqa
Israelmanta runakuna uklaw
pachakunapi shikwakasha tan
chaykunaman, chaypina mana
Israelmanta kaqkunata yaĉhachiq?
36¿Ima nishaq nirtaq niyanqa:
‘Qamkunaqami maskamarpis mana
tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa
kayashaymanqa mana puytinkillapachu
riyta’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

37Chay fyista tukukanan diyami[i]
kusala mas allin karan. Chaymi Jesusqa
chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu
niran:
“Mayqan yakunaqqa, nuqaman
shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta
upyaq yupayna kanqa, 38Dyus nitin
iskribikashanpi nishannulla. Chaqa
ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa
yarpuyninpiqami riyu yaku riq yupay
kanqa nir”.
39Chaynu nirqami Jesusqa yaĉhachi-
kuyaran, paypi kriyiqkunaqashi Dyuspa

---

i 7.37 Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman iĉhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir.
Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha
katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa
manaraq kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

40 Chaymantami wakin runakuna
Jesús nishanta uyaparqa, kaynu
niyaranllapa:
—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk
rimaqnin shamunanpaq karan chay, nir.
41 Ukkunaqa niqllapa:
—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun
nir.
Piru ukkunaqa niqllapa:
—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan
Cristunqami mana Galileamantachu kayta
puytin. 42 Chaqa Dyus nitin iskribikasha-
kunapimi nin: 'Dyuspa Akrashan Cristunqa-
shi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta
kanqa. Chayshi David yupaylla Belén
pwiblumanta kanqa' nir.
43 Chaynu nir Jesuspaq ukmanta
ukmanta yarpurmi tukuyla runakuna
limpu chiqanchanakuranllapa. 44 Chay-
nullami Dyusta aduranllapa wasipi
wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisuna-
yaqllapa. Piru manami mayqanpis
chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

45 Chaymantami Dyusta aduranllapa
wasipi kuytakuqkunaqa, tikrakar
riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa
mantaqninkuna kayashanllapaman.
Chaymi tapuranllapa:
—¿Imapaqtaq mana apamushaykil-
llapa? nir.
46 Paykunaqa niranllapa:
—Mana mayqanpis chay runa yupay
kusa shumaqtaqa rimashachu nir.
47 Chaymi, chay fariseo runakunaqa,
niranllapa:
—¿Qamkunapischu dijakatkillapa
llullachishushallapa? 48 Manaqachu
¿paypi mayqannin mantaqninchikllapa,
manaqa wakin fariseo masinchikkunapis
'Dyuspa Akrashan Cristun' nir kriyisha-
llapa? 49 Piru, chay runakuna Dyus nitin
Moisés mantakushankunata mana
intrakarmi, Jesustaqa 'Dyuspa Akrashan
Cristun' ninllapa. Chayraykumi Dyus
paykunataqa kastiganqa.
50 Chaymi fariseo runakunamanta
Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha
karan chayqa, niran:
51 —Nuqanchikkunapaq Dyus unay
mantakushanpimi nin: Manashi mayqan
runatapis ima niytapis puytinchikchu,
puntata paypaq mana imata rurasha nir
yaĉhar, uyapasha ima karqa.
52 Chaynu nitinmi, wakinkunaqa
niranllapa:
—¿Qampischu Galileamanta kanki?
Dyus nitin iskribikashakunatami allita
liyiy. Chaynumi yaĉhanki Galilea-
mantaqa Dyuspa uk rimaqninqa mana
kayta puytinchu nir. 53 Chaymantami
wasinman riranllapana.[j]

Jesusta uchachanaranllapa

8 1 Nataq Jesusqami Olivos sirkaman
riran. 2 Allaqmanta achkiyatinnaqa
qashan riran Dyusta aduranllapa
wasiman. Chaypimi runakuna payman
qimikatin, chaylapi tar yaĉhachikuq
qallariran.
3 Chaymi chaymanqa, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq-
kuna, fariseo runakunaqa uk warmi
ukwan ukwan punuqta tarishanllapata
aparanllapa. Chaymantami chay
warmitaqa tukuypa ĉhaypinpi shachir,
4 Jesustaqa niranllapa:

---

j 7.53 Wakin iskribikashakunapimi 7.53 - 8.11 mana rikarinchu.

—Yaĉhachikuq Taytituy, kay
warmimi runan kaqta ingañar, uk
runawan punuqta tarisha kanillapa.
5Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishan-
pimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi
rumillawan sitar wanuchiypaq.
¿Qam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.
6Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa
Jesús ima mana allinta rimatinqa,
chaylapaqna uchachananllapapaq. Piru
Jesusqa piratar didunwan pachapi
iskribiq ĉhurakaran. 7Chaymanta mas
tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir
niran:
—Qamkunamanta mayqannikillapa
mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa
sitanqa nir.
8Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq
ĉhurakaran pachapiqa. 9Chaynu nitin
uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku
pinqakur ukninpis ukninpis chay
runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi
chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna
karan. Chaynumi tukuyla ritinnaqa chay
warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi
Jesusqa, 10piratayashanmanta alsakamur
tapuran:
—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna
uchachashuqkunaqa? ¿Manachu
mayqanninpis sitashuran? nir.
11Warmisitaqa niran:
—Manami Taytituy.
Chaymi Jesusqa niran:
—Nuqapismi mana sitashaykichu.
Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru
amanami uchakunkinachu nir.

Jesusmi tukuypa achkirachikuqnin

12Chaymantami Jesusqa qashanpis
runakunata willaq qallariran kaynu nir:
—Nuqami tukuypa achkirachikuqnin
kani. Chaymi mayqanpis nuqata
kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa.
Chaynuqami manana maydiyapis
tutaparaqpinachu kawsanqallapa.
13Chaynu Jesús nitinmi, fariseo
runakunaqa niran:
—Qamqami chaynuqa qamllapaq
rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa
mana imapaqpis sirbinchu nir.
14Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Nuqa rimashayqami chiqap, michka
nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa,
nuqami yaĉhani maymanta shamusha
kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq
qamkuna-shuypaqa mana yaĉhanki-
llapachu nuqapaqqa, maymantami kani,
maymanmi riyani nirmapis. 15Qam-
kunami runakuna munashannulla rikar
uchachamankillapa. Nataq
nuqa-shuypaqami mana mayqantapis
uchachanichu yanqa illaqmantaqa.
16Piru mayqanta allita rikar
yaĉharqami, Dyus munashannulla
chiqapta rikar yaĉhashaq. Chaqa manari
nuqalachu chaytaqa rurashaq.
Ashwanmi Taytay Dyus nuqata
kaĉhamaqwan pulla runakunataqa allita
rikar yaĉhashaqllapa. 17Chaqa Moisés
qamkunapaq mantakushanpimi kaynu
nin: ‘Imapaqpis ishkay tistigukuna
chayllata rimatinshi ima nishanllapapis
sirbin’ nir. 18Chaynu katinmi, nuqapis
nuqallapaq rimarqa, uk tistigu kani.
Chaynulla Taytay kaĉhamasha chay
paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk
tistigu. Chaymi chay rimashaykuna-
paqqa, ishkay tistigukunana kanillapa
Taytaywanqa nir.
19Chaynu nitinmi tapuranllapa:
—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.
Jesusqa niran:
—Qamkunaqami mana riqsimanki-
llapachu. Chaynulla Taytaytapis mana
riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsima-
yarllapaqa, Taytaytapis riqsiyankiman-
llapa nir.
20Tukuy kaykunataqami Jesusqa
Dyusta aduranllapa wasipi yaĉhachi-
kuran, chay ufrindata ĉhurananllapa

kajunkuna tanan kwartupi. Piru,
manami mayqanpis paytaqa ayparan-
llapachu. Chaqa manaraqmi chaynu
kananpaq uraqa ĉhamusharaqchu
karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

21 Chaymantami Jesusqa qashan
paykunataqa niran:
—Nuqaqami riyanina. Chaynu ritiymi
qamkunaqa maskamankillapa. Piru
manami tarimankillapanachu. Chaymi
chay uchaykillapallawanna tukuy
tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa
rishaymanqami qamkunaqa mana riyta
puytinkillapachu nir.
22 Chaymi Israelmanta karguyjun-
kunaqa niranllapa:
—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu
imataq nimayanchikllapa pay riyashan-
manqa mana riyta puytishunllapachu,
nirqa? nir.
23 Chaymi Jesusqa niranpis:
—Qamkunaqami kaymanta
kankillapa. Nataq nuqaqami unaq
syilumanta kani. Chaynulla qamkuna-
qami kay pachapi, Dyusta mana
riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq
nuqaqa mana kay pachamantachu kani.
24 Chayraykumi nishurayllapa uchayki-
llaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa
nuqata 'Pimi kani' nir, mana kriyimar-
llapaqa, uchaykillaparayku wanunki-
llapa tukuy tyimpupaqna nir.
25 Chaynu nitinmi, tapuranllapa:
—¿Pitaq qamqa kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Nuqaqami puntamanta-pacha
willashushallapana kani. 26 Nuqapami
kan achka qamkunapaq rimanaypaq,
imanumi kankillapa nir rikar yaĉhashu-
shallapana kar. Nuqa willashushayllapa-
qami chiqap. Chaqa nuqata kaĉhamasha
chayqami, chiqapta riman. Chaymi
nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay
kaĉhamasha nishanwanqa nir.
27 Piru paykunaqami, mana intraka-
ranllapachu Taytan Dyuspaq chaynu
parlatinllapamapis. 28 Chayraykumi
Jesusqa niran:
—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq
Runata unaqman alsaraq, riqsinkillapa
Dyusmanta shamusha kasha nirqa.
Chaynullami yaĉhankillapa manami
imatapis nuqallaqa ruranichu nir.
Ashwanmi rimani Taytay Dyus
yaĉhachimashanlata. 29 Chaqa nuqata
kaĉhamaq Taytayqami, nuqawan.
Chaymi, mana nuqalataqa dijamasha-
chu. Chaqa nuqaqami pay munashannu-
lata rurani nir.
30 Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka
runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

31 Jesusmi chay Israelmanta runakuna
paypi kriyishakunataqa kaynu niran:
—Qamkuna, nuqa nishaykunapi
kriyishaykillapanulla kawsarqami,
chiqap yaĉhakuqniykunana kankillapa.
32 Chaynulla chay chiqap kaqtana
riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay
chiqap kaqqa tukuy imamanta
washashunqallapa.
33 Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa
niranllapa:
—Nuqakunaqami unay rukuyllapa
Abrahampa ayllunmanta kanillapa.
Chaynu karmi mana mayqanpa
sirbiqninlamapischu kasha kanillapa.
Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy
imamanta washakankillapa nirqa?
34 Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy
uchakuqkunaqami chay uchapaqa
sirbikuqninna. 35 Chaqa uk sirbikuq-
maqa uk wasipiqa mana tukuy tyimpu-
paqqa kidayta puytinchu. Piru chay

wasimanta kaqpa wamran-shuypaqami,
tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan.
36Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy
imamanta washashutinllapaqa, chiqap-
tana washakasha kankillapa. 37Nuqa-
qami yaĉhani qamkunaqa Abrahampa
ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru,
qamkunami nuqa nishushayllapata
mana kasunashaykillaparayku wanuchi-
manayankillapa. 38Chaqa nuqami,
Taytay willamashanta, rikachimashanta
qamkunataqa willashunillapa. Piru
qamkuna-shuypaqami chay uk taytayki-
llapa nishanta uyar, munashanlata
rurankillapa nir.

39Chaymi, paykunaqa niranllapa:

—¡Taytayllapaqami rukuyllapa
Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Qamkuna chiqapta Abrahampa
wamrankuna karqa, pay rurashankuna-
llata rurayankimanllapa. 40Piru
qamkunaqami manana imanutaq
Abraham allinlata ruraq chaynunachu
kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa,
Dyus willamashanta karanta willashu-
tiyllapamapis qamkunaqa wanuchima-
nayankillapa. 41Chaynuqami
qamkunaqa chay uk taytaykillapa
munashannullata rurayankillapa nir.

Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa
niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamran-
chu kanillapa. Nuqakunaqami uk
Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami
Taytayllapa Dyus! nir.

42Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—Chiqapta Taytay Dyus, taytayki-
llapa katinqa, nuqata munamayanki-
manllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani
Dyusmanta shamushayrayku. Manami
munashayllamantachu shamusha kani.
Ashwanmi Taytay Dyus kaĉhamasha
kay pachaman shamunaypaqqa. 43¿Ima-
paqtaq qamkunaqa mana intrakayta
puytinkillapa nuqa willashutiyllapaqa?
Piru qamkunaqami rimashayta mana
uyakunashaykillaparayku, mana
intrakankillapachu. 44Qamkunapa
taytaykillapaqami dyablu. Chaymi,
paypa kaqninkuna kar munashanlata
rurankillapa. Chaqa dyabluqami
qallarishanmanta-pacha wanuchikuq
karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi
kayta mana puytishanrayku, mana
imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi
imata rimarpis tukuyta llullakurla
riman. Chaynu kashanraykumi tukuy
llulla rimaqpaqa taytan.

45“Piru nuqa karanta rimatiymapis,
qamkunaqa mana kriyimankillapachu.
46Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata
qamqa uchayjun kanki nimayta
puytinkillapa? Nuqa karanlata
rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyiman-
killapa? 47Chaqa Dyusmanta kaqkuna-
qami, Dyus rimashankunata uyakur
kasunllapa. Piru qamkunaqami mana
Dyusmanta kashaykillaparayku, mana
uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqllata karanna

48Chaymantaqa chay Israelmanta
karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa,
chaynulla dyablupa yarpuyninwan
kanki nirqa, manami pantarchu karanta
willashuyanillapa.

49Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyninwan-
mapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis
rurani Taytayta rispitar kasushayrayku.
Nataq qamkuna-shuypaqami mana
kasumankillapachu. 50Piru nuqaqa manami
alabamanaykillapataqa ministinichu.
Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa
munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar
yaĉhanqa. 51Chiqaptami nishaykillapa:
Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur

kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa nir.
52Chaynu nitinmi, Israelmanta
karguyjunkunaqa niranllapa:
—Kanan-shuypaqami chiqaptana
yaĉhanillapa qamqa chiqapta dyablupa
yarpuyninwan kanki nirqa. Chaqa
Abraham, chaynulla Dyuspa wakin
rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq
qam-shuypaqa ninki: 'Nuqa rimashayta
kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa' nir. 53¿Mana-
qachu qamqa taytayllapa Abrahammanta
mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla
Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa.
¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki?
nir.
54Jesusqa niran:
—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiy-
qami, chay rimashayqa mana imapaqpis
sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq
chayqami Taytay, chay mayqantaĉhi
qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla.
55Piru qamkunaqami mana paytaqa
riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaqa
allita riqsini. Piru imanupi paytaqa
mana riqsinichu niyar-shuypaqami,
nuqapis kusala llulla kayman qamkuna
yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq
karmi, pay rimashankunata intrakar
kasur ima kawsani. 56Nataq unay
rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanu
shamunaypaq nir rikananpaq kar,
rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.
57Chaynu nitinmi, Israelmanta
karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu
niranllapa:
—Manami sinkwinta añuyjunlamapis-
chu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta
rikasha kani nir?
58Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:
—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami
Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.
59Chaynu nitinqa, Israelmanta karguy-
junkunaqa rumikunata ayparanllapa
Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami
runakunapa rurinta pakakuqnulla
Dyusta aduranannllapa wasimantaqa
lluqshiran.

Jesusmi syigu nasisha runata allicharan

9 1Chaymanta uk lugarta pasayar-
naqa, Jesusqa rikaran uk runa
nasishanmanta-pacha syigu kaqta.
2Chaymi yaĉhakuqninkunaqa Jesustaqa
kaynu nir tapuranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿imaraykU-
taq kay runaqa syigu nasisha kasha
kanqa, taytankunapa uchanraykuchu,
manaqachu paypa uchanrayku?
3Chaynu taputinllapami, Jesusqa
niran:
—Manami paypa uchanrayku,
chaynulla taytankunapa uchanraykuchu
chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa
nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta
Dyuspaq allita yaĉhananllapapaq.
4Chayraykumi achkilla katinraq chay
kaĉhamasha kaqpa trabajuntaqa
rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq
urami ĉhamunqana. Chaynu tutapatin-
qami manana mayqanpis trabajanqana-
chu. 5Chaqa nuqa kay pachapi
karllaraqmi, tukuypa achkirachikuqnin
kani nir.
6Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman
tuqakur, tuqayninwan lluchkitata rurar,
chay syigupa nawinta 7salar kaynu niran:
—Rir paqakuy Siloé shutiq quĉhapi.
(Siloimi, rimayninchikpiqa munan niyta
'Kaĉhamusha' nir).
Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa,
rikakurna tikrakamuran. 8Piru
paytaqami chay yatanpi taqkuna,
chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha
karanllapa limusnata mañakur taqta.
Chaymi chay runakunaqa kaynu
ninakuqllapa: "¿Manachu kay runaqa
limusnata mañakur taq chay?" nir.

9Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami
pay” nir.
Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami
paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.
Piru chay alliyasha runaqami niyaq:
“Arí, nuqami kani” nir.
10Chaymi tapuranllapa:
—¿Imanutaq kananqa rikakuyta
puytinki? nir.
11Chay alliyasha chayqa, niran:
—Chay runa Jesús shutiqmi pachalapi
tuqayninwan lluchkitata rurar, nawiyta
salar nimaran: ‘Rir chay quĉha Siloé
shutiqpi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin
paqakurmi, rikakuyta puytirayna.
12Chaymi qashan tapuranllapa kaynu
nir:
—¿Maypitaq chay runaqa?
Payqami niran:
—Manami yaĉhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

13-14Jesusqami samana diyapi lluchkitata
rurar, chay syigu runata allichashanqa
karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa
aparanllapa fariseukunaman.
15Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:
—¿Imanutaq kananqa rikakuyta
puytinkina? nir.
Payqami niran:
—Nawiyta lluchkitawan salatin, rir
paqakushaymanta-pachami kananqa
rikakunina.
16Wakin fariseo runakunaqami
niranllapa:
—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta
Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari
samana diyamatapis kwintachayanchu nir.
Piru ukkunaqami niyaqllapa:
—¿Uk runa uchayjunqami chay mana
ruraypaq milagrukunataqa mana
rurayta puytinmanchu?
Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi,
mana chayllatanachu yarpuyaqllapa.
17Chaymi qashan kaynu nir tapuran-
llapa chay unay syigu karan chay
runataqa:
—Kanan rikakunaykipaq allichashu-
shanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?
Payqa niran:
—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin
kanqa nir.
18Piru Israelmanta karguyjunkuna-
qami mana kriyinaranllapachu chiqap
syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi,
taytankunata qayachimuranllapa.
19Chaymi kaynu nir tapuranllapa:
—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu
qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir?
¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.
20Chaynu taputinllapami, taytan-
kunaqa niranllapa:
—Yaĉhanillapami payqa wamrayllapa
syigu nasisha karan chay nir. 21Piru
manami yaĉhanillapachu imanumi
kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla
mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur
payta tapuyllapa willashunqallapa.
Chaqa paypismi byiju runana nir.
22Chaynuqami taytankunaqa rimaran-
llapa manchakushanllaparayku. Chaqa
Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha
karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa
Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay
tantakananllapa wasimanta itakunanllapa-
paq nir. 23Chayraykumi, taytankunaqa
kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa.
Chaqa payqami byiju runana” nirqa.
24Chaymantami chay Israelmanta
karguyjunkunaqa, qashan chay syigu
alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:
—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar
willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami
yaĉhanillapa chay allichashusha
runaqami kusala uchayjun nir.
25Chaynu taputinllapami, payqa
niran:
—Nuqaqami mana yaĉhanichu
uchayjun mana uchayjun nirmapis.

Nataq nuqaqami yaĉhani syigu karay,
piru kananqami rikakunina nir.
26Chaynu nitinmi, qashan tapuran-
llapa:
—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq
ruraran rikakunaykipaqqa? nir.
27Payqa niran:
—Willashurayllapanami, ¿manachu
intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan
willashunayta munankillapa? ¿Manaqa-
chu qamkunapis paypa yaĉhakuqninna
kanayankillapa? nir.
28Chaynu nitinmi, kusata musyar
niranllapa:
—Qamqami chay runapa yaĉhakuq-
ninna kanki. Nataq nuqakuna-shuypaqa
Moisespa yaĉhakuqnin kanillapa.
29Chaqa allitami yaĉhanillapa, Dyusmi
Moisestaqa willaran nir. Piru chay
runapaq-shuypaqami mana yaĉhani-
llapachu maymantami rikarimusha
nirmapis.
30Chaynu nitinllapami, chay runaqa
niran:
—¡Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa
mana yaĉhankillapachu maymantami chay
runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami
syigu kashaymanta allichamashana.
31Allita yaĉhashanchikllapanu, uk
uchasapataqami Dyusqa michka mañaku-
tinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi
paylata sirbir, munashanta ruraqkunala-
tami uyapan. 32Manami maydiyapis
uyashanchikllapachu, uk runa nasishan-
manta-pacha syigu kaqta uk runa
allichasha nirqa. 33Chaqa chay runa,
Dyusmanta mana shamusha karqa,
manami imatapis rurayta puytiyanmanchu
nir.
34Chaynu nitinmi, niranllapa:
—Qam kusala uchayjun nasisha
karmapischu, ¿nuqakunata yaĉhachima-
nayankillapa? nir.
Chaynu nirmi, chay tantakananllapa
wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyninpiqa

35Chaymantami Jesusqa yaĉharan
chay tantakananllapa wasimanta
itakushallapa chay syigu kayar alliyasha
runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa
Jesusqa kaynu nir tapuran:
—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta
Shamuq Runapiqa?[k] nir.
36Chaymi chay runituqa niran:
—Taytituy, mayqantaq payqa
willamay, nuqa kriyinaypaq nir.
37Jesusqa niran:
—Rikashaykinami. Nuqami kani.
Nuqallawanmi parlayanki nir.
38Chaymantami chay runaqa, Jesuspa
naypanpi qunqurikur kaynu niran:
—Kriyinimi qampi Taytituy nir.
39Chaymantami Jesusqa niran:
—Nuqami kay pachaman shamusha
kani tukuyta allita rikar yaĉhanaypaq.
Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq.
Nataq chay rikakuqkuna-shuypaqa
amana rikakunanpaqnachu nir.
40Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo
runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa
niranllapa:
—¿Nuqakunapischu syigukuna
kanillapa? nir.
41Jesusqa niran:
—Qamkuna syigukuna karllapaqa,
manami uchayjunchu kankimanllapa.
Piru rikakuni nishaykillaparayku,
ashwan uchayjun kankillapa nir.

Uk michikuqmi uyshankunawan

10 1Jesusqami niranpis:
“Chiqaptami nishaykillapa:
Mayqanpis uyshakunapa chikrunman
mana punkunta yaykur uklawta yaykuq-

---

k 9.35 Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

qami, upallala suwakuqkuna, imanullapis amalas suwakuqkuna ima. [2]Piru chikruman chay punkunlata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakunapaqa michikuqnin kar kuytan. [3]Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiĉhatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta lluqshichinna. [4]Chaymanta tukuynin uyshankuna lluqshitinnaqa, michikuqninqa naypanta rin. Nataq chay uyshankuna-shuypaqa ikinlata rin. Chaqa rimayninlamantari riqsin michikuqnintaqa. [5]Piru, mayqan mana riqsishanpa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamatapis".

[6]Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

[7]Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

"Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yaykunan punku kani. [8]Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa. [9]Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, lluqshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

[10]"Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. [11]Nuqami uyshakunapa chiqap michiqninqa kani. Chaqa chay chiqap michikuqqami uyshankunata washananrayku wanunmapis. [12]Piru wakin michikuqkunaqami qillayta gananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamuqta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshakunapaqa mana chiqap michikuqninchu. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinqa, uyshakunaqa wakta kayta shikwakar rinllapa. [13]Chaynumi chay michikuq qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuypaqa mana kwintachanchu.

[14-15]"Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanayraykuqa wanushaq ima. [16]Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinqa tukuyla uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyjunlana kanqallapa tukuyla.

[17]"Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq. [18]Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasananpaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta

qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu
ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.
19Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi,
chay Israelmanta karguyjunkunaqa,
qashan ukmanta ukmanta yarpupakur
chiqanchanakuranllapa. 20Piru paykuna-
manta achkami niyaranllapa:
—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa?
Wakqami dyablupa yarpuyninwan kar
yaruyasha, nir.
21Nataq ukkunaqa niyaqllapa:
—Mayqanpis dyablupa yarpuyninwan
karqa, manami waknuqa rimayanman-
chu. ¿Manaqachu uk dyablupis
allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

22Jerusalén pwiblupimi unayqa, Israel
runakuna Dyusta adurananllapa wasita
kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman
mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir.
Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay
tyimpullapi fyistata ruraqllapa. 23Chay
diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa
wasipi, Salomonpa kurridurnin niqllapa
chaypi puriyatin, 24Israelmanta karguyjun-
kunaqa paypa ridurninman qimikar kaynu
nir tapuranllapa:
—¿Maydiyakamantaq willamayanki-
llapaqa mayqanmi kanki nirqa?
Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun
karqa, kananlla willamayllapana nir.
25Jesusqa niran:
—Willashurayllapami qamkunataqa.
Piru manami kriyimaraykillapachu. Chaqa
Taytay nimashannulla imatapis rurarqami,
allitana intrachishunillapa mayqanmi kani
nirmapis. 26Piru qamkunaqami mana
kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa
wakinnin kashaykillaparayku. 27Chaqa
uyshaykunaqami rimanaylamanta riqsimar,
pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis
paykunata riqsini. 28Chaymi paykunataqa
mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana
qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis
kitamanqachu. 29Chaqa Taytay
tukuymanta kusalata puytiqmi uyshitay-
kunataqa qumasha. Chaymi Taytay
akrashantaqa mana mayqanpis kitayta
puytinqachu. 30Taytaywan nuqaqami, ukla
kanillapa nir.
31Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta
karguyjunkunaqa qashan rumikunata
ayparanllapa sitananllapapaq. 32Piru
Jesusqa niran:
—Taytaypa pudirninwanmi kusala
achka allin imakunata naypaykillapapi
rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq
sitamanayankillapa? nir.
33Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta
karguyjunkunaqa niranllapa:
—Manami allinkunata rurashaykipaqchu
sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyani-
llapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta
rimashaykirayku. Chaqa runala
karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla
kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.
34Jesusqa paykunata niran:
—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir
iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna
kankillapa’ nir. 35Allita yaĉhashanchik-
llapanu chay iskribikashakunaqami chiqap.
Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa
rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna
kankillapa’ niran. 36Piru nuqamataqami
Taytay Dyusqa paylla akrar kay pachaman
kaĉhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa
Wamran kani nishushayllapapaqqa,
¿imapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu
rimanki ninkillapaqa? 37Taytay rurashan-
kunata mana rurayatiyqa, amari kriyimay-
llapachu. 38Piru Taytaypa ruranankunata
ruratiy mana nuqata kriyimarllapamapis,
chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa,
allita yaĉhanaykillapapaq Taytaywan
nuqaqa chaylla kanillapa nir.
39Chaynu Jesús nitinmi, qashan
paykunaqa aypanaranllapa. Piru
Jesusqami alsakar riran.

40Chaymantami Jesús tikrakar rir,
riyu Jordanpa chimpanman ĉhar chaypi
kidaran, chay maypiĉhi Shutichikuq
Juan unay shutichikuq chaypi. 41Piru
chaymanpismi, kusa achka runakuna
rikaq rirllapa, kaynu niyaqllapa:
—Shutichikuq Juan mana milagruta
rurar imapis, kay runapaq nishanqami,
chiqap kasha nir.
42Chaymi chay lugarkunapiqa, achka
kriyiranllapa Jesuspiqa.

Lazarumi wanuranna

11 1Karanmi uk qishaq runa Lázaro
shutiq. Payqami Mariapa,
Martapa pwiblun Betaniamanta karan.
Piru kay ishkay warmikunaqami
Lazarupaqa ukninkuna karan. 2Kay
Lazarupa uknin Mariami Jesuspa
ĉhakinman mishki mutkiypaqla yakituta
iĉhar, aqchanwan chakichisha karan.
3Kay ishkay warmikunami, uknin
Lázaro qishaq katin, kaĉhakuranllapa
Jesusta kaynu nir willananllapapaq:
—Taytituy, kusala munashayki
amiguykimi qishaq nir.
4Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa
niran:
—Manami chay nanaywanqa wanun-
qachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa
pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynu-
lla Wamranpis kusala pudirniyjun nir
yaĉhar alabananllapapaq.
5Piru Jesusqa, Martawan Mariata
chaynulla Lazaruta michka kusata
munaq karmapismi, mana chay diyaqa
riranchu. 6Chaymi ashwan Lázaro
qishaq nitinllapamapis, ishkay diya
mastaraq kidaran chay maypiĉhi karan
chay lugarpiqa. 7Chaymantami Jesusqa
yaĉhakuqninkunata kaynu niran:
—Rishunllapa qashan Judea lugarman
nir.
8Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa
niranllapa:
—Yaĉhachikuq Taytituy, manami
maychu chay Israelmanta karguyjun-
kuna rumikunawan sitar wanuchishuyta
kamashanllapaqa. Chaynumapischu,
¿qashan chay lugarman rinayanki?
9Piru Jesusqa niran:
—¿Manachu dusi urayjun uk diyaqa?
Chaynu katinqa, mayqanpis unaq
purirqa mana trumpisanchu, kay
pachapi tukuypa achkirachikuqninchik-
llapa kashanrayku. 10Nataq mayqanpis
tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachi-
kuqnin mana kashanrayku.
11Chaynullami niranpis:
—Amigunchik Lazarumi punusha.
Chaymi rishaq rikĉhachiq nir.
12Chaynu nitinmi, yaĉhakuqnin-
kunaqa niranllapa:
—Taytituy, punusha karqami intrachi-
manchik alliyayanqana nir.
13Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha
niyaran, wanushanrayku. Nataq
yaĉhakuqninkunaqami yarpuranllapa
Lázaro punusha katin waknuqa niyan
nir. 14Chaynu yarpuyatinllapami,
Jesusqa allitana willar niran:
—Lazaruqami wanusha. 15Piru nuqa
mana chaypi katiy wanushanraykumi
kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq
imata ruratiypis rikar allitana nuqapi
kriyinkillapa. Chaymi ashwan
rishunllapa rikaq.
16Chaymantami, Tomasta milli
niqllapa chayqa, wakin yaĉhakuq
masinkunataqa niran:
—Rishunllapa nuqanchikkunapis,
paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

17Chaymanta Jesús ĉharqa yaĉharan
Lázaro pampakashanqa kwatru diyana
nir. 18Betania pwibluqami Jerusalen-
manta yaqqa kimsa kilumitrupi yupay
kashanrayku shipchanlapi karan.

19Chaymi Israelmanta kusa achka
runakunaqa risha karanllapa Martawan
Mariata, watukur kunsulananllapapaq
uknin wanushanrayku. 20Chaymantami
Martaqa yaĉharan, Jesús shamuyan nir.
Chaymi lluqshir riran tariq. Nataq
María-shuypaqa wasinlapi kidaran.
21Marta, Jesusta tarirnaqa niran:
—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa,
ukniyqa mana wanunantachu. 22Piru
yaĉhayani, kananmapis imata mañakut-
kiqa Dyusqa yanapashunqa nir.
23Jesusqa niran:
—Uknikiqami kawsamunqa nir.
24Martaqa niran:
—Arí, maydiya jwisyu diya ĉhamutin-
qami, wanushakunawan pulla
kawsamuyanqa nir yaĉhayani.
25Chaymi Jesusqa niran:
—Nuqami tukuypa kawsachiqnin
kani. Chaymi mayqanpis nuqapi
kriyiqqa michka wanusha karmapis
kawsamunqa. 26Nataq mayqanpis
kawsayarlla nuqapi
kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy
tyimpupaqnaqa wanunqallapanachu.
¿Kriyinkichu chaynu nishutiyqa? nir.
27Martaqa niran:
—Arí Taytituy. Nuqaqami kriyini
qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki,
Dyuspa Wamran kay pachaman
shamunanpaq karan chay, nir.

Jesusmi Lázaro pampakashanpi waqaran

28Chaynu nirnaqami, Martaqa riran
uknin Mariata qayamuq. Chaymi
uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:
—Yaĉhachimaqninchikmi chaypi
qayashuyan nir.
29Chaynu nitinmi, Mariaqa chay
kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq.
30Piru Jesusqami, manaraq chay
pwiblumanqa yaykusharaqchu karan.
Ashwanmi chay maypiĉhi Martawan
tarinakusha karan, chayllapiraq karan.
31Chaynu María sharir utqaylla ritinqa,
Israelmanta wakin runakuna kunsulaq
ĉhasha karan chaykunaqa ikinta
riranllapa uknin pampakashanman
riyanqa chaypi waqaq nir yarpur.
32Chaymanta María, Jesús kayashan-
man ĉharqa, naypanpi qunqurikur
kaynu niran:
—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa,
ukniyqa mana wanunantachu nir.
33Chaymantami Jesusqa Mariata,
chaynulla Israelmanta runakuna
Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta
rikarqa kusala ukmanta llakiran.
34Chaymi kaynu nir tapuran:
—¿Maypitaq pamparaykillapa?
Paykunaqa,
—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa,
35Jesusqa waqaran. 36Chaymi
Israelmanta runakunaqa niranllapa:
—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!
37Piru paykunamanta wakinqa,
niyaranllapa:
—Kay runa, chay syiguta allichasha-
qachu ¿mana imallataqa rurayta
puytisha kanman, Lázaro ama wanunan-
paqqa? nir.

Jesusmi Lazaruta kawsachimuran

38Chaymantami Jesusqa qashan kusa
llakishala, Lázaro pampakashanman
qimikaran. Chay Lázaro pampakashan-
qami uk atun maĉhay karan. Nataq
chay yaykuna punkunqami kirparayaran
uk paltalla rumiwan. 39Chaymi Jesusqa
niran:
—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.
Chaymi wanushapa uknin Martaqa,
niran:
—Taytituy, kusatanami asyayanqa.
Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.
40Piru Jesusqa niran:
—¿Manachu nishuray, nuqapi
kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin

mana ruraypaqkunata ruratin rikanki?
nir.
41 Chaynu nitinmi, rumita ashuchiran-
llapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman
chapakur, kaynu niran:
"Taytay, payji nishuni. Chaqa
qamqami uyapamashayki. 42 Piru
nuqaqami allita yaĉhani, qamta
mañakushutiyqa imuraspis uyapamanki
nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna
uyakuqkunaqa allitana yaĉhananllapa-
paq, qammi kay pachamanqa kaĉhama-
shayki nir".
43 Chaynu nirqami, kusala jwirtita
qayakuran:
—¡Lázaro, lluqshimuy! nir.
44 Chaynu nitinmi wanusha karan
chayqa lluqshimuran, ĉhakin, makinma-
pis raĉhpawan watakasha. Chaynulla
qaqllanpis raĉhpawan pampakasha ima.
Chaymi Jesusqa niran:
—Kaĉhar dijayllapa rinqa, nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Tukuy Israelmanta runakuna
Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta
kawsachimutin rikarqa, achka kriyiran-
llapa. 46 Piru wakinkuna-shuypaqami
riranllapa fariseo runakunata willaq,
Jesús tukuy imata rurashantaqa.
47 Chaynu willatinllapami chay
fariseukuna, kurakunapa mantaqnin-
kunaqa tantakaranllapa chay kusa
karguyjunkunaman. Chaymi kaynu
niranllapa:
—¿Imatataq rurashunllapa? Chay
runaqami ashwan mas milagrukunata
rurarna puriyan. 48 Chaqa dijashallapaqami
tukuylana paypi kriyinqallapa. Chaymi
ashwan chay Roma pwiblumanta
karguyjunkunaqa shamur Dyusta
adurananchikllapa wasita, chaynulla
tukuyta limpu tukchimachuwanllapa nir.
49 Piru paykunamanta uk runa Caifás
shutiqmi, chay añukunapiqa
kurakunapa punta mantaqnin karan.
Chaymi kaynu niran:
—Qamkunaqa mana imatapis yaĉhan-
killapachu. 50 Chaynulla manami
kwintata qukankillapachu. Chaqa chay
pwiblunchikllapa tukukananmanta
chaynulla tukuyla runakuna wanunan-
mantaqami uk runa wanunanpaqqa
kusala allin nir.
51 Nataq Caifasqami mana pay
munashanllamantachu chaynuqa
rimaran. Chaqa chay añukunapi
kurakunapa mantaqnin katin, Dyus
rimachitin, rimaran Jesusqashi
wanuyanqa tukuy Israel runakunata
washananpaq nir. 52 Piru manami Israel
runakunalapaqchu wanunanpaq karan.
Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin
wamrankuna kaqkunapaqpis wanunan-
paq karan. Chaynuqami maymanta
karmapis uklana kananllapapaq.
53 Chaymi chay diyamanta-pacha,
Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta
wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.
54 Chayraykumi Israelmanta karguy-
junkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana
puriqchu. Chaynami chay Judeapa
pwiblunkunamantaqa lluqshir riran uk
chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu
Efraín shutiqmanna. Chaymi chaypina
kidaranllapa yaĉhakuqninkunawanqa.
55 Manami maychu karan Israelmanta
runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi
chay diyakunapiqa tukuyla Israel
pwiblukunamanta kusala achka
runakuna riyaqllapa Jerusalenman chay
shumaqchakananllapa kustumrinta
ruraqllapa manaraq fyista qallariyatin.
56 Chaynu Jerusalenpina karqami,
kusalata Jesusta maskayaranllapa.
Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiqa
ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapuna-
kuyaqllapa: "¿Imatataq yarpunkillapa?

¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqa-
chu mana?” nir.
57Nataq, chay fariseukuna,
kurakunapa mantaqninkuna-shuypaqa
mantakusha karanllapa, mayqanpis
Jesuspaq maypi nir yaĉharqa,
paykunata willatinllapa aypananllapa-
paq nir.

Jesuspa ĉhakinmanmi mutkiypaqla yakituta iĉharan
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 1Saysi diya, Pascua fyistapaq
faltayatinmi, Jesusqa chay
kawsachimushan Lázaro tayashan
Betaniaman riran. 2Chaypiqami
Jesusrayku mikuyta kamkachir,
kunachikuranllapa mikunanllapapaq.
Chaymi, Martaqa mikuyta misaman
aypachikamuyaq. Nataq
Lázaro-shuypaqa misapina Jesuswan
pulla mikuyaqllapa. 3Chaykamanqami,
midya butilla kusa karu ĉhaniyjun
mishki mutkiypaqla nardo shutiq
yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa
apamuran. Chaymi chaywanna Jesuspa
ĉhakinta paqastur, aqchanwan chakichi-
ran. Chaymi, chay wasi kayashanllapa-
mapis kusala shumaq mishkita
asyayarna kidaran. 4Chaymantami,
yaĉhakuqninkunapa uknin [Simonpa
wamran] Judas Iscariote, Jesusta
kuntrankunaman qukunanpaq karan
chayqa, kaynu niran:
5—Waknu yanqalla iĉhananmantaqa
qumashallapa trisyintus dinaryu
qillaypaq rantikur, mana imayjun
kaqkunata yanapanallapata nir.
6Piru Judasqami chaynuqa niran, mana
chiqapta mana imayjunkunapaq llakishan-
raykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran
suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay
ufrindata tantananllapa talqitata purichiq
karmi, ĉhuratinllapaqa munashanta
aypakuq. 7Chaymi Jesusqa niran:
—Dijay, payqami kusa shumaqtana
kwirpuyta kamkachisha wanur
pampakanaypaq. 8Chaqa mana imayjun
kaqkunawanqami maydiyapis pulla
kankillapa, munashaykillapa ura
yanapanaykillapapaqqa. Piru
nuqa-shuypaqami manana pullayki-
llapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiyta yarpuranllapa

9Israelmanta achka runakunami
yaĉharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir.
Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta
chaynulla pay kawsachimushan
Lazaruta rikaq ima. 10-11Chaymantami
chay kurakunapa mantaqninkunaqa
Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuran-
llapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta
rikarmi Israelmanta kusala achka
runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12Kusala achka runakunami risha
karanllapa Jerusalenman, Pascua
fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin
diyaqa yaĉharanllapa Jesusqami
fyistaman ĉhamuyan nir. 13Chaymi
paykunaqa palmira qirukunata
kuchumur, kusa aligrila kaynu nir
laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:
“¡Biba biba!
¡Kusa alabakashami kanqa
Taytanchik Dyuspa shutinpi
shamuqqa!
Chaynulla ¡kusa alabakashami
kanqa Israel pwiblupa gubyir-
nunqa!” nir.
14Chaymantaqami Jesusqa uk burruta
tarir anan taran, imanuĉhi Dyus nitin
iskribikashannulla. Chaqa niqmi:
15 “Amami manchakuychu, Sión
pwiblu.
Chaqa rikay, mantakuqnikimi
shamuyan

uk burritupa anan tasha” nir.
16Piru kaykunapaqqa yaĉhakuqnin-
kunaqa mana intrakaranllaparaqchu.
Chaymanta Jesús wanur kawsamutin-
raqmi, yaĉhakuqninkunaqa intrakaran-
llapa, pay imanu kananpaqqami,
unaylla iskribikasha kasha nir.
17Nataq runakuna, Jesús Lazaruta
pampakashanmata kawsachimushanta
rikashakunaqa, tukuylata parlaranllapa.
18Chayraykumi runakunaqa riranllapa
Jesustaqa tariq. Chaqa yaĉharanllapari
milagrukunata rurashanpaq. 19Piru chay
fariseo runakuna-shuypaqa paykuna-
pura kaynu ninakuyaranllapa:
“Rikashaykillapanu kananqami manana
imatapis rurayta puytinchikllapanachu.
Chaqa tukuymi paylapi kriyirna,
rinllapa paywanna” nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

20Jerusalén fyistaman adurakuq
rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta
runakuna karanllapa. 21Chaymi
paykunaqa, Galileapa uk pwiblun
Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman
qimikar kaynu nir rugaranllapa:
—Taytituy, Jesustami rikanayanillapa
nir.
22Chaynu nitinllapami, Felipiqa rir
Andresta willar, ishkantinllapa riran
Jesusta parlaqqa. 23Chaymi Jesusqa
niran:
—Ĉhamushanami uraqa, Dyusmanta
Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus
kawsachimutin, tukuy runakuna rikar
yaĉhananllapapaqqa. 24Chiqaptami
nishaykillapa: Trigupa uk murisitun
pachaman ratar mana pampakarqami
mana puqunqachu. Ashwanmi maydiya-
pis chay uk murisitula kayanqa. Nataq
pampakar-shuypaqa, ashwan winar
kusala achkatana puquyanqa. 25Chaymi
nini, mayqanpis bidanpaq llakir
washayta kamaqkunaqa limpu chinqan-
qallapa. Piru chay mayqanpis kay
bidapi nuqapi kriyishanrayku
wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna
kawsanqa. 26Chayraykumi mayqanpis
sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar
sirbimanqa. Chaynu mayqanpis sirbima-
tinqami, Taytayqa kusa allinpaqna
riqsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

27Chaymantaqami Jesusqa niran:
“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imata-
nari nishaq? ¿Taytay kay qischakanay
uramanta washamay, nir? ¡Manami!
Chaqa chaypaq-ari shamusha kani.
28Taytay, runakunata rikachiy, imatapis
rurayta puytinki nir alabashunanllapa-
paq”.
Chaynu Jesús nitinqami, unaq
syilumanta uk rimay kaynu niyaran:
“Qamwanmi rikachishana kani.
Piru qashanmi rikachikushaq,
chiqapta imatapis rurayta puytini
nir alabamananllapapaq”.
29Chaymi runakuna chaypi uyakuq-
kunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan”
nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaran-
llapa: “Uk angelmi payta willasha” nir.
30Chaynu niyatinllapami, Jesusqa
niran:
—Manami nuqaraykuchu chay
rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi
chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita
intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa
willamayaran nir. 31Chaymi kananqa
ĉhamushana uraqa, tukuy kay pachapi
kaqkunata allita rikar yaĉhanaypaqqa.
Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi
mantakuqtaqa itakunqa amana
mantakunanpaqchu. 32Piru, nuqata kruspi
unaqman alsamatinllapanaqa, kay pachapi
kaqkunaqa nuqapi tukuyla kriyir, tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa.

33 Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir.
34 Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:
—Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaĉhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru ¿imapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinqa, ¿pitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.
35 Chaymi Jesusqa paykunata niran:
—Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami unaytanachu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tutaparaqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tutaparaqpi puriqqami, mana yaĉhanchu maytami riyan nirmapis.
36 Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi. Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.
Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna paykunamantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyinaranllapachu

37 Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranllapachu. 38 Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishannulla kumplinanpaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kayaq:

"Taytituy, ¿pitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?
¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?"

39 Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskribisha karan:

40 "Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.
Chaynulla mana intrakaqpaq tikrasha.
Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.
Chaynulla manana intrakananllapapaq.
Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana allichashaqchu" nir.

41 Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo imanu kusa pudirninwan mantakuqta rikashanrayku. 42 Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuypa naypanpiqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku. 43 Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuypaqami mana yaqqa kwintachaqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

44 Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:
"Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyiyan. Ashwanmi Taytay kaĉhamasha chay paypipis kriyiyanllapa. 45 Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaĉhamasha chaytapis rikanqallapa. 46 Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi kidananllapapaqnachu.
47 "Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata

kastiganaypaqchu shamusha kani.
Ashwanmi shamusha kani, tukuyta
washanaypaq. 48Chaymi disprisyamar,
rimashaykunata mana kasuqkunata-
qami, jwisyu diya ĉhamutinqa Taytay
Dyusqa rimashaykunawan rikar
kastiganqa. 49Chaqa manami nuqa
munashayllamantachu rimani. Taytaymi
kaĉhamasha, imata rimanaypaq,
yaĉhachikunaypaq nirmapis. 50Chaymi
nuqaqa yaĉhayani, Taytay mantaku-
shankunata kasur imaqa tukuy tyimpu-
paqna kawsanqallapa nir. Chaynumi
nuqaqa, tukuy imata Taytay Dyus
nimashanlata rimar yaĉhachikuni".

Jesusmi yaĉhakuqninkunapa ĉhakinta paqaran

13 1Mananami maychu karan
Pascua fyistapaqqa. Jesusqa
yaĉhashana karan, wanur kawsamur
syiluman rir Taytanwan qashan
tarinakunanpaq uraqami ĉhamushana
nir. Piru Jesusqami tukuyla paypi
kriyiqkunataqa kusalata munaran.
Chaymi wanunanpaqna karmapis
ashwan masta paykunataqa munaran.
2Chaymanta Pascua mikunata mikunan-
llapapaqna katinllapaqami, Simonpa
wamran Judas Iscariotita dyabluqa
yarpuchishana karan, Jesusta kuntrankuna-
man qukunanpaqqa. 3Piru Jesuspismi
yaĉharanllana, Taytan Dyusmanta
shamushanrayku qashan payllaman
tikrayan nir. Chaynullami yaĉharanpis
Taytanqami tukuy imata pay mantanan-
paqna nisha nir. 4Chaynu mikuyatin-
llapami das sharir, qatakunan raĉhpanta
lluqshichir uk twayata sinturanpi
watakuran. 5Chaymantami yakuta
batyaman itar, yaĉhakuqninkunapa
ĉhakinkunata paqar, chay sinturanpi
watakushan twayawan chakichiran.
6Nataq Simón Pedrupa ĉhakinta
paqananpaqna katinqa, Pedruqa niran:
—Taytituy, ¿qamchu nuqapa ĉhakiyta
paqanayanki?
7Jesusqa niran:
—Kanan kayta ruratiyqami mana
intrakankiraqchu. Piru chaymantaqami
intrakankina nir.
8Pedruqa niran:
—¡Taytituy, michkapis manami
ĉhakiytaqa paqachishaykichu! nir.
Jesusqa niran:
—Mana ĉhakikita paqatiyqami, mana
nuqapa kaqniychu kayanki kanqa, nir.
9Chaynu nitinmi Simón Pedruqa
niran:
—¡Chaynu katinqa, Taytituy ama
ĉhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi
makiywan umaytapis paqapamay! nir.
10Piru Jesusqami niran:
—Chayraq intiru kwirpunta paqaku-
shataqami ĉhakinlatana paqanchik.
Chaqa kwirpunqami kusala shumaqnari.
Chaynumi qamkunapis shumaqna
kankillapa. Piru chaynu shumaqqami
mana tukuynikillapachu kankillapa.
11Chaynu, "Manami tukuynikillapa-
chu shumaq kankillapa" nirqami
niyaran, mayqanmi kuntrankunaman
qukuyanqa nir yaĉhashanrayku.
12Yaĉhakuqninkunapa ĉhakinkunata
paqarnaqa qatakunan raĉhpanta
qatakurna qashan misaman tar, kaynu
niran:
"¿Intrakankillapachu, chaynu ĉhakiki-
llapata paqashaypaqqa? 13Qamkunaqami
nimankillapa: Mantamaqniy, Yaĉhachikuq
Taytituy nir. Chaynu nirqami chiqapta
niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani.
14-15Nuqa mantashuqnikillapa, yaĉhachi-
shuqnikillapa karmapismi ĉhakikillapata
paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla,
qamkunapis uknikillapa uknikillapa
ĉhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.
16"Chiqaptami nishaykillapa: Uk
sirbikuqqami mana maschu patrunnin-
mantaqa. Chaynulla chay kaĉhamutin

shamuqpis manami maschu chay
kaĉhamuqmantaqa nir. 17Tukuy kay
nishushayllapata intrakasha kar, kasur
kawsarllapaqami, kusa shumaqna
kayankillapa kanqa.
18“Chaynu nirqami, mana tukuyniki-
llapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami
allita yaĉhayani mayqankunalatami
akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin
iskribikashanqami kumplikayta ministi-
yan. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla
mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir.
19Kaytami willashunillapa yaĉhaskinay-
killapapaqna, maydiya chaynu
pasatinqa, kriyinaykillapapaq
mayqanmi nuqaqa kani nirmapis.
20Chiqaptami nishaykillapapis: Nuqa
kaĉhashayta shumaqta samachiqqami,
nuqata samachimayanqa. Chaynulla,
nuqata samachimaq-shuypaqa, chay
kaĉhamasha chayta samachiyanqa” nir.

**Judasmi kuntraykunaman
qukumayanqa niran Jesusqa**
*(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21;
Lc 22.21-23)*

21Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa
kusalata llakir kaynu niran:
—Chiqaptami nishaykillapa:
Qamkunamanta uknikillapami kuntray-
kunaman qukumayanqa nir.
22Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa
uknin uknin kusalata chapanakuyaran-
llapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis
mana yaĉharchu. 23Tukuy yaĉhakuqnin-
kunamantaqami Jesusqa ukta kusalata
munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa
Jesuspa qichqanlapi tayaran. 24Chayray-
kumi chaytaqa, Simón Pedruqa
siñalawan willaran Jesusta tapunanpaq,
pipaqshi rimayan nir. 25Chaymi chay
yaĉhakuqninqa Jesusman mas qimikar
kaynu nir tapuran:
—Taytituy, ¿pitaq chayqa? nir.
26Jesusqa niran:
—Mayqantaĉhi, tantata pitir nuyuchir
aypachiyani chay paymi nir.
Chaynu nirnaqami tantata pitir
nuyuchir, Simonpa wamran Judas
Iscariotita aypachiran. 27Chaynu tantata
Judas aypatinla, yarpuyninman
Satanaspa yarpuyninqa yaykuran.
Chaymi Jesusqa niran:
—Imataĉhi ruranaykipaq yarpushayki
chaytaqami, utqar rurayna, nir.
28Piru chaynu Jesús nitinmapismi,
chay misapi mikuqkunaqa mana
intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu
nisha nirmapis. 29Ashwanmi wakinqa
Judas qillayta tantananpaq talqitata
purichiq katin kaynuta yarpuranllapa:
Pascua fyistapaq imallataqa rantinan-
paq, manaqapis mana imayjunkunata
imallataqa qunanpaq kanqa nir.
30Chaymanta Judas tantata
mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna.
Chaqa chay urasqami, tutana karan.

**Jesusmi mushuq mantakuypaq
yaĉhachikuran**

31Judas waqtaman lluqshishana
katinqa, Jesusqa niran:
—Kananmi ĉhamushana uraqa
Dyusmanta Shamuq Runa wanur
kawsamutin, tukuyla rikar alabanan-
llapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay
Dyuspis alliplata riqsikar alabakanqa.
32Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta
alabakarqa, dasna paypis riqsichikur
alabachinqa, paymanta Shamuq Runaqa
chiqap paynu nir. 33Kusala munashay
wamrituykuna, pullaykillapaqa
mananami unaylatanachu kashaq.
Chaymi qamkunaqa maskamankillapa.
Piru imanuĉhi Israelmanta karguyjun-
kunata willaray, chaynulla qamkunata-
pis kananqa willashaykillapa: Nuqa
rishaymanqami manaraq riyta puytinki-
llapachu. 34Chaymi ashwan kay mushuq
mantakuyta willashaykillapa ruranayki-

llapapaq: Uknikillapa uknikillapami
llakipanakunkillapa, imanuĉhi
qamkunata llakipashunillapa chaynulla.
35Chaynu uknikillapa uknikillapa
llakipanakutkillapaqami, tukuy
kwintata qukanqallapa, chiqaptami
yaĉhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36Chaymantami Simón Pedruqa
Jesustaqa kaynu nir tapuran:
—Taytituy, ¿maymantaq riyanki?
Jesusqa niran:
—Imanuĉhi nishurayllapa chaynu-
llami kananllaqa manaraq nuqa
rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru
chaymantanami rinki nuqa kayashay-
manqa nir.
37Chaymi Pedruqa niran:
—Taytituy, ¿imapaqtaq mana
kananlla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa
nuqaqami qamrayku wanuchimanatin-
llapamapis wanunaypaqqa listuna kani!
nir.
38Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa
niran:
—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqma-
pis listuna kanki? Piru chiqaptami
nishayki: Manaraq gallu kantayatinmi,
qamqa kimsa kuti ninki: 'Manami
paytaqa riqsinichu' nir.

Jesusmi Dyusman nan apamaqninchikqa

14 1Chaymantami Jesusqa
yaĉhakuqninkunataqa kaynu
niran:
"Qamkunaqa amami yarpupakuy-
llapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla
nuqalapi kriyir kawsayllapa. 2Chaqa
Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa
kusala achka lugarqa kan. Chaymi
nuqaqa willashurayllapa, riyani uk
lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa.
Manaqa mana imatapis willashunay-
llapatachu. 3Chaynu rir lugarta
kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq
Taytaypa wasinmanna apashunayllapa-
paq. Chaynuqami chay maypiĉhi nuqa
kayashaypina qamkunapis kankillapa.
4Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapana
maymanmi riyani nir chaynulla
nantapismi riqsinkillapana".
5Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa
niran:
—Taytituy, manami yaĉhayanillapa-
chu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanu-
nari chay nantaqa riqsishaqllapa? nir.
6Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa
niran:
—Nuqami chay nanqa kani. Chaynu-
llami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla
kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi
kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa
ĉhayta puytinkillapa. 7Nuqata riqsimar-
qami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru
kananmanta-pachami riqsinkillapana.
Chaqa rikashaykillapanari nir.
8Chaynu Jesús nitinmi, Felipipis
niran:
—Taytituy, rikachimayllapa Taytayki-
taqa. Chaqa chaynu rikaylatanami
ministiyanillapa nir.
9Jesusqa niran:
—Felipe, kwichka achka tyimpunami
pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu
riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata
rikamaqqami Taytaytapis rikayanna.
¿Imapaqtaq mañamanki, 'Taytaykita
rikachimay' nirqa? 10¿Manachu kriyinki
nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis
nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy
willashushayllapataqa, mana nuqa
munashaymantachu willashunillapa.
Ashwanmi Taytay nuqawan kar,
imatapis pay rurachiman. 11Kriyimay-
llapari Taytaywanqa chaylla kani,

chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla
nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay
rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.
12“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqan-
pis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashay-
kunamatapis ruranqa. Chaynullami
ashwan mas ukman shumaqkunata
ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyanina
Taytay kayashanman. 13Chaymi tukuy
imatapis shutiypi mañakutkillapaqa,
rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku
Taytayqa alabakashana kanqa. 14Nishu-
shayllapanumi, shutiypi mañakutki-
llapaqa imatapis rurashaq nir.

Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta kaĉhamunanpaq

15“Chaymi qamkuna munamayarqa,
mantakushaykunata intrakar kasunki-
llapa. 16-17Chaynami nuqaqa Taytay
Dyusta mañashaq uk Yanapashuqllapata
kaĉhamunanpaq. Chayqami Chiqap
Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa
kananpaq. Piru chaytaqami mana
kriyiqkunaqa mana aypayta puytinqa-
llapachu. Chaqa manari rikasha chaynu-
lla riqsinllapalamapischu. Nataq
qamkuna-shuypaqami riqsinkillapa,
qamkunapa pullaykillapa maydiyapis
kashanrayku. Chaymi pullaykillapana
kanqa.
18“Manami askwintallaqa dijashayki-
llapachu. Ashwanmi tikrakamushaq
qamkunawan pulla kanaypaq. 19Mana-
nami maychu, chay mana kriyiqkuna,
manana rikamananllapapaqqa. Nataq
qamkuna-shuypaqami rikamankillapa.
Chaynulla nuqa kawsashayraykumi,
qamkunapis kawsankillapa. 20Chaynu
Taytayman ritiynaqa, kwintata qukanki-
llapa, Taytaywanna kani nir. Chaynulla
qamkuna-shuypaqa nuqawan kankillapa
nir, chaynulla nuqapis qamkunawan
kani nir ima. 21Chaymi mayqanpis
mantakushaykunata intrakar
kasuqkunaqa, chiqapta nuqata
munaman nir intrachikun. Chaynu
nuqata munamaqtaqami Taytaypis
munanqa. Chaynulla nuqapis munar
chiqapta intrachishaq imanumi kani
nirmapis”.
22Jesús chaynu nitinqa Judas (mana
chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu
nir:
—Taytituy, ¿imapaqtaq nuqakunalata
rikachimarllapa, mana tukuy
runakunata rikachinkiqa?
23Jesusqa niran:
—Mayqanpis munamaqqami,
rimashaykunata allita intrakar kasun.
Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa.
Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur
pullana kawsashaqllapa. 24Piru mayqan-
pis mana munamaqqami, mana
kasunchu rimashaykunataqa. Piru
willashuyanillapa chayqami mana
nuqamantachu. Ashwanmi Taytay
willashunayllapapaq nimashanta
willashunillapa.
25“Tukuy kaykunatami qamkunawan
karllaraq willashunillapa. 26Piru Taytay,
Santu Ispirituta nuqapa shutiypi
yanapashunanllapapaq kaĉhamutin,
payna allita intrachishunqallapa,
Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinayki-
llapapaqqa. Chaynullami tukuy
willashushayllapatapis yarpuchishunqa-
llapa ima.
27“Nuqami kusa shumaq kawsaytana
dijashunillapa, shumaqtana kawsanayki-
llapapaq. Piru manami kay pachapi
mana allinta yarpuqkuna shumaqta
tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa.
Chaymi ashwan nuqawan kashayki-
llaparaykuqa ama yarpupakuyllapa
chaynulla manchakuyllapalamapischu.
28Chaqa uyapamashaykillapanami,
‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamu-
shaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa.
Chayrayku, chiqapta munamayar-

llapaqa, aligriyashaykillapana kanqa
Taytayman riyani nir yaĉharqa. Chaqa
nuqamantaqami tukuy imapi payqa
mas. 29Tukuy kaytaqami willashuni-
llapa, maydiya nishushayllapanulla ima
pasatinqa, kriyinaykillapapaqna.
30"Mananami qamkunawanqa unayta-
nachu parlashaq. Chaqa kay pachapi
mantakuq nuqamanta mana mas
karmapismi, imakunata ruraq
qallariyanna. 31Chaynu pasatinmi,
tukuyla runakuna kwintata qukanqa-
llapa Taytayta chiqapta munarmi, pay
nimashanta imatapis rurani nirqa.
"Shariyllapa. Rishunllapana
kaymantaqa".

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

15 1Jesusqami kaynu niran:
"Nuqami chiqap uba tarpuka-
shaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq
chayqa. 2Chaynu chiqap uba katiymi
tukuy nuqapi kriyiqkunaqa nuqapa
rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna
mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur
itakunqa. Nataq chay
puquqkunata-shuypaqa mana shumaq-
ninkunata kuchupar ima kamkachinqa,
mastana puqunanpaq. 3Nataq qamkuna-
qami willashushayllapata kasur
kawsashaykillaparayku kusa shumaqna
kankillapa Dyuspaqqa. 4Chaynu karmi
imanutaq nuqa qamkunamanta mana
chiqanchakanichu, chaynulla ama
nuqamantapis chiqanchakayllapachu.
Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa
tullunmanta pakikasha karqa, mana
puquyta puytinchu. Chaynullami
qamkunapis mana nuqallawan karqa,
mana puquq yupayna mana shumaqna-
chu kankillapa Dyuspaqqa.
5"Nuqami chay chiqap uba tarpuka-
shaqa kani. Nataq qamkuna-shuypaqami
rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqan-
pis nuqamanta mana chiqanchakatinqa,
nuqapis paykunamanta mana
chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa
shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana
nuqawan kaqkunaqami mana imatapis
rurayta puytinqallapachu. 6Chaymi
mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa,
imanutaq qirupa rikrankunamataqa
kuchur itakusha chakitin rupachinchik,
chaynu ninamanna itakukanqa.
7"Piru qamkuna tukuy rimashay-
kunata kasur, nuqamanta mana
chiqanchakar ima ministishaykillapata
mañakutkillapapismi Taytayqa qushun-
qallapa. 8Chaynulla, chaynu puquq
yupay kusa shumaqta kawsatkillapa-
qami Taytayqa kusa alabakashana
kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap
yaĉhakuyniypaqna riqsikankillapa.
9Chaqa nuqami qamkunataqa kusata
munashunillapa, Taytay imanutaq
nuqata munamashannulla. Chayraykumi
qamkunapis uknikillapa uknikillapa
munanakur kawsayllapa, nuqa
munashushayllapanulla. 10Chaymi
chiqapta nuqata munamarllapaqa,
mantakushaykunata intrakar kasuyllapa.
Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta
kusata munashayrayku tukuy mantama-
shanta kasur kawsani chaynulla.
11"Chaynuqami nishunillapa kusa
shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta
aligriyanaykillapapaq. 12Chaynullami
mantashaykillapa: Imanutaq nuqa
munashushallapa kani, chaynulla
qamkunapis uknikillapa uknikillapa
munanakuyllapa nir.
13"Chayraykumi mayqanpis ukninta
munashanrayku amigunta washanan-
raykuqa wanuymatapis puytin.
14Chaymi qamkunapis tukuy mantashu-
shayllapata rurarqa kusa munashay
amiguykunana kankillapa. 15Chaynu
katkillapami manana kananmantaqa
sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguy-
kunapaqna riqsishaykillapa. Chaqa uk

sirbikuqqami mana yaĉhanchu imata
patrunnin ruran nirmapis. Piru
qamkunataqami Taytay tukuy imata
willamashantapis tantar willashusha-
llapana kani. 16Chaynulla manami
qamkunachu nuqataqa akramashayki-
llapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akrar
kaĉhashurayllapa rir kusata puquq
yupayna maydiyapis kawsanaykillapa-
paq. Chaynu kar, tukuy imata ministir
shutiypi Taytayta mañatkillapaqa
qushunqallapa. 17Chaymi qashan
mantashaykillapa: Uknikillapa
uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesustami paypa kaqnintinta ĉhiqninllapa

18"Nishaykillapapis: Kay pachapi
mayqan ĉhiqnishutinllapaqa yaĉhanki-
llapana nuqatami puntataqa ĉhiqnima-
yan nir. 19Chaqa qamkuna kay
pachamanta kaqkunallawan
katkillapaqa, kusalata munashuyanman-
llapa, imanutaq paykuna munanakun-
llapa chaynulla. Piru qamkunata
paykunamanta akrashushayllaparay-
kumi ĉhiqnishunllapa. Chaqa manami
paykunapanachu kankillapa. 20Chaymi
uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa.
Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk
sirbikuqqami mana maschu patrunnin-
mantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa
ikiypi puriranllapa mana allinta ruraman-
nanllapapaq, chaynullami qamkunatapis
rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashay-
kunata kasuyarllapaqa, qamkuna
nishaykillapatapis kasunmanllapa.
21Chaynumi rurashunqallapa
nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana
riqsinllapachu kaĉhamasha chaytaqa.
22"Paykunaqami nuqa mana shamur
willasha katiyqa mana uchayjunchu
kanmanllapa. Piru shamur willatiy
mana kasukushanllaparaykumi kusala
uchayjunna. Chaymi manana pirduna-
kanqalamapischu. 23Chaqa mayqanpis
nuqata ĉhiqnimaqqami Taytaytapis
ĉhiqniyanllapa. 24Chaynulla nuqa
paykunapa naypanpi mana mayqanpis
rurashanllapata rurasha katiyqami
mana ima uchayjunlamapischu kanman-
llapa. Piru tukuy imakunata paykunapa
naypanpi rurasha katiymapis,
ĉhiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis
ĉhiqninllapa ima. 25Tukuy kaykunaqami
chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés
iskribikashankuna kumplikananpaq.
Chaqa niqmi: 'Yanqa illaqmantami
ĉhiqnimanllapa' nir.
26"Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu
Yanapakuqta kaĉhamutiymi nuqapaq
intrachikunqa uk tistigu yupayna
mayqanmi kani nirmapis. 27Chaynu-
llami qamkunapis nuqapaqqa tistiguy-
kuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami
puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16 1"Tukuy kaykunatami willashu-
nillapa, nuqapi kriyishaykillapa-
manta ama chiqanchakanaykillapapaq.
2Chaqa chay tantakananllapa wasikuna-
mantami itakushunqallapa. Chaynu-
llami uk tyimpu ĉhamunqa. Chaymi
chay tyimpupiqa wanuchishurllapa,
yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa
allinta rurayanchikllapa nir. 3Chaynu-
qami tukunqallapa Taytayta chaynulla
nuqatapis mana riqsimashanllaparayku.
4Tukuy kaykunataqami chaynuqa
nishunillapa, chaynu pasananpaq ura
ĉhamutinqa, tukuy chay willashushay-
llapata yarpunaykillapapaq.
"Piru tukuy kaykunataqami qamkuna-
llawan kashayrayku mana naypaqlla-
taqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

5"Nataq kananqami riyanina mayqan
ĉhi kaĉhamasha karan paywan pullana
kanaypaq. Piru chaynu nishutiyllapaqa
manami mayqannikillapapis tapumanki-

llapachu ¿maymantaq riyanki?
nirmapis. [6]Ashwanmi, chay willashu-
shayllapapaq yarpur, kusa llakishalana
tikrakashaykillapa. [7]Piru chiqaptami
nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna
katiymapis aligriyayllapa. Chaqa nuqa
ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa
manaqa mana. Nataq nuqa rirqami
kaĉhamushaq. [8]Chaynu Yanapakuq
Ispiritu shamurmi, tukuy mana
kriyiqkunata allita rikachinqa
uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla
intrachikunqa Dyusqami mana ima
uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi
tukuyta allita rikar yaĉhashunqallapa
nir ima intrachikunqa. [9]Chaymi yaĉhan-
killapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkuna-
qami kusala uchayjun nir. [10]Chaynulla
yaĉhankillapapis nuqaqami mana ima
uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi
ashwan riyanina Taytayman, chaynulla
mananami rikamankillapanachu.
[11]Chaynullami yaĉhankillapapis, kay
pachapi mantakuq dyablutaqa, Tayta
Dyus kastigakananpaq nishantaqami,
allita rikar yaĉhar tukuy tyimpupaqna
kastigayanqa nir ima.

[12]"Chaynu nir ima willashunayllapa-
paqmi kusa achka kan. Piru kananlla
willashutiyllapaqami mana intrakankillapa-
chu. [13]Chaymi Chiqapta intrachikuq
Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata
intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami
munashanllamantachu willashunqallapa.
Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta
uyapashanta ima willar intrachishunqa-
llapa. Chaynullami willashunqallapapis,
imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima.
[14]Payqami nuqamanta uyashantana allita
intrachishutinllapa, alabamanqallapa.
[15]Chaqa Taytay Dyus yaĉhashantami
nuqapis yaĉhani. Chayraykumi nishuray-
llapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta
allita qamkunataqa intrachishunqallapa
nirqa".

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

[16]Jesusqami niranpis:

"Mananami maychu manana rikama-
naykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi
riyanina.] Piru unaykaqmantaqami
rikamankillapana" nir.

[17]Chaynu nitinmi, wakin yaĉhakuq-
ninkunaqa paykunapura kaynu tapuna-
kuqllapa: "¿Ima nishaq nirtaq,
chaynuqa nimanchikllapa? Chaqa
nimanchikllapami, mananashi maychu
Taytanman ritin manana rikanallapa-
paqqa. Chaymanta unaykaqmantashi
rikayashunllapana nir. [18]Chaynulla,
¿ima nishaq nirtaq nin, 'Mananami
maychu' nirqa? Manami intrakanchik-
llapachu imata rimayan nirmapis".

[19]Piru Jesusqami kwintata qukaran,
tapunayanllapa nir. Chaymi niran:

—Qamkunatami nishaykillapa:
Manana maychu qamkuna manana
rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaq-
mantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu
nishaypaqchu tapunakuyankillapa?
[20]Piru chiqapta nishaykillapa:
Qamkunaqami llakir waqankillapa ima
nuqa dijashutiyllapaqa. Nataq nuqapi
mana kriyiqkuna-shuypaqami kusalata
aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu
llakishaykillapamantaqa ashwan
mastana aligriyankillapa. [21]Imanutaq uk
warmimaqa, kusata nanachikun wamra-
kustunanpaq nanaynin aypatinqa. Piru
wamritun nasikutinnaqami nanachiku-
shanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan
kusata aligriyan, wamrakushanrayku.
[22]Chaynumi qamkunapis kananqa
kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikraka-
mur rikashutiyllapami, shunquyki-
llapapi kusa shumaqta yarpurna
aligriyankillapa. Chaymi chay aligriya-
shaykillapamantaqa manana mayqanpis
llakichishunqallapanachu.

23“Chaqa chay diyakunapiqami
manana imatapis tapumankillapanachu.
Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima
ministishaykillapatapis shutiypi,
Taytayta mañakutkillapa payqa qushun-
qallapa. 24Kanankamanmi manaraq
imatapis shutiypiqa Taytaymanqa
mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa,
pay yanapashutinllapa tukuy shunquy-
killapawan aligriyanaykillapapaq.

**Jesusmi tukuy mana allin
kaqkunataqa binsishana**

25“Tukuy kaykunatami, kumparasyun-
kunawan willashushallapa kani. Piru
ĉhamunqanami uraqa manana kumpa-
rasyunkunawannachu willashunayllapa-
paq. Ashwanmi Taytaypaqqa imatapis
kusa intrakaypaqtana willashaykillapa.
26Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis
shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa.
Chaypiqami mana nuqanachu qamkuna-
paqqa Taytaymanqa mañakushaq.
27Chaqa Taytaymi kusalata munashun-
llapa, qamkuna nuqata munamashayki-
llaparayku, chaynulla paymanta nuqaqa
shamusha kani nir kriyishaykillapa-
rayku ima. 28Taytaypa naypanmantami
shamuray kay pachaman. Nataq
kanan-shuypaqa kay pachata dijanina,
Taytay kayashanman tikrakanaypaq”.
29Chaynu Jesús nitinqa, yaĉhakuqnin-
kunaqa niran:
—Kanan-shuypaqami kusa intrakay-
paqtana rimayanki, mana kumparasyun-
kunawannachu. 30Chaymi kananqa
yaĉhanillapana tukuy imatapis yaĉhanki
nir. Chayraykumi manana tapushunay-
llapamatapis ministinkinachu. Chaynu
katkimi, kriyinillapana chiqaptami
Dyusmanta shamushayki nir.
31Jesusqa niran:
—¿Chayqachu kananqa kriyimanki-
llapana? 32Chaqa ura ĉhamunanpaq
karan chayqami ĉhamushana. Chaymi
qamkunaqa wakta kayta shikwakar rir,
nuqalatana dijamankillapa. Piru
manami nuqalachu kashaq, Taytay
pullay kashanrayku. 33Tukuy kaykuna-
tami willashunillapa, nuqapi maydiya-
pis kriyirlla kusa shumaqtana
kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay
pachapiqami kusalata qischashunqa-
llapa. Piru kusata animakurmi shachina-
kunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana
allin kaqkunataqa binsishana kani.

**Jesusmi yaĉhakuqninkunapaq
Taytanman mañakuran**

17 1Tukuy kaykunata nirnaqami,
Jesusqa syiluman chapakur
kaynu nir mañakuran:
“Taytay, qischakar wanunaypaq
uraqami ĉhamushana. Chaymi,
runakunata intrachiy, imaraykumi
wanuyani nir intrakar alabamananllapa-
paq. Chaynuqami ashwan qamtapis
alabashunqallapana. 2Chaqa qammi
Wamraykitaqa nishayki, tukuylata
mantar qampa kaqkunataqa washar,
tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq.
3Chaymi mayqanpis qamta uklayla
chiqap Dyus kanki nir riqsishuqkuna,
chaynulla Jesucristuta kaĉhamushaykipi
kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa
kawsanqallapa.
4“Tukuy imata ruranaypaq nimashay-
kita kay pachapi rurar tukchishayray-
kumi, runakuna qamtaqa kusata
alabashunllapa. 5Chayraykumi Taytituy
kanan-shuypaqa kay pachamapis
manaraq kayatinchu kusa shumaq
pudirninchikwan mantakuqninchik,
chaynulla kanaypaqna tikramay.
6“Chaqa qampa shutikitami, chay
mana kriyiqkunamanta akrar
qumashaykikunata riqsichisha kani.
Paykunataqami, qampa kashanrayku
qumarayki. Chaymi rimanaykita
intrachishayrayku kasurna kawsanllapa.

7Chaymi kananqa paykunaqa intrakan-
llapana, tukuy imatapis qamrayku
rurani nir. 8Chaqa rimanaykita
paykunata yaĉhachinaypaq nimashay-
kita yaĉhachitiymi, kasushallapa.
Chaynullami paykunaqa kriyishallapa,
nuqataqa chiqapta qam kaĉhamatki
shamusha kani nir ima.
9"Chayraykumi tukuy chay qampa
kaqkunata qumashaykipaq mañakuni.
Chaqa qammi paykunataqa qumarayki.
Piru chay mana kriyiq kaqkuna-
paq-shuypaqa manami mañakunichu.
10Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa.
Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis
nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa
kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala
pudirniyjun ima kani nir alabaman-
llapa.
11"Nuqami kay pachamantaqa,
qammanna shamuyani Taytay. Nataq
paykunaqami kay pachallapiraq
kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla
Taytay, shutikipi mañakushayki, allita
kuytapamatki amana nuqamanta
chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami
nuqawanqa pullalana kanqallapa,
imanutaq qamwan nuqamaqa pullala
kanchik chaynu. 12Chaqa nuqa kay
pachallapi paykunawan karqami, qam
pudirnikita qumashaykiwan kuytaray
ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq
iskribikashannulla kumplikananpaqmi,
dyablu munashannu rurar ukla
chinqaran. Piru paymantaqami mana
masqa chinqashallapanachu.
13"Kanan-shuypaqami shamuyanina
Taytay chay maypiĉhi kayashaykiman.
Piru paykunataqami kay pachapi mana
kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa
aligriyashaynulla kusalata aligriyanan-
llapapaq. 14Nuqa rimaynikita yaĉhachi-
tiy kasushanllaparaykumi, mana
kriyiqkunaqa paykunata ĉhiqninllapa.
Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa
yupayna, mana chay mana kriyiqkuna
yupaynachu. 15Piru chaynu nishurqa,
manami mañashuyanichu, kay pachapi
mana kriyiqkunamanta chiqanchanayki-
paq nirchu. Ashwan mañashuni
kuytanaykipaq tukuy mana allin
kaqkunamanta. 16Chaqa imanutaq
nuqamaqa mana, kay pachapi mana
kriyiqkunapa kaqninchu kani, chaynu-
llami paykunapis. 17Chayraykumi
paykunataqa chiqap kaqlawan shumaq-
chay. Chaqa rimaynikiqami kusala
chiqap. 18Paykunatami mana
kriyiqkunapa rurinta kaĉhayani,
imanutaq nuqata qam kaĉhamarayki
chaynulla. 19Nuqami qam munashayki-
nulla paykunapaq wanushayrayku
kusala shumaqpaqna riqsimanki.
Chaynullami paykunapis chiqap
rimayniki nishannula rurarna, shumaq-
chakanqallapa.
20"Manami paykunalapaqchu
mañashuni. Ashwanmi paykuna
yaĉhachikutin kriyiyanqallapa chay
paykunapaqpis mañashuni. 21Chaynu-
llami Taytay mañashunipis tukuy
nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapa-
paq. Chaqa imanutaq qam nuqawan-
maqa ukla kanchik chaynu, nuqanchik-
wan tantalana kananllapapaq. Chaynu
katin, mana kriyiqkuna rikarqami
allitana kriyinqallapa, qammi nuqata
kaĉhamashayki nir. 22Chaqa imanuĉhi
kusa pudirniyjun kashayrayku alabama-
nanllapapaq nimarayki, chaynu
kananpaqmi paykunatapis nisha kani,
uklana kananllapapaq. Imanutaq
qamwan, nuqamaqa uklana kanchik
chaynulla. 23Chaynu qam nuqawan
karmi kusata yanapamanki. Chaynu-
llami nuqapis paykunataqa yanapashaq,
ukninllapa ukninllapa yanapanakur,
uklana kawsananllapapaq. Chaynu
katinllapami chay mana kriyiqkunaqa
kwintata qukanqallapa, qammi

nuqataqa kaĉhamashayki, chaynulla
paykunataqa kusata munanki nuqata
yupaylla nir.
24"Taytay, qammi qumarayki
akrashaykikunataqa. Chaymi munani
paykunapis chay maypiĉhi kayashay-
piqa pullay kananllapata. Chaynu
pullay karmi qamrayku kusa pudirniy-
jun kani nir yaĉhar alabamanqallapa.
Chaqa qammi, pachamapis manaraq
kayatinchu munamashaykillana kasha.
25Imatapis karanlata rikaq Taytay,
mana kriyiqkunaqami mana riqsishun-
llapachu. Piru nuqa-shuypaqami
riqsishuni. Chaynullami tukuy
kriyiqkunapis yaĉhanllapa, qam
nuqataqa kaĉhamashayki nir. 26Chaymi
paykunataqa riqsichisha kani, imanu
kanki nirmapis. Chaynullami masta
qampaq intrachishaq munanakur
kawsananllapapaq imanuĉhi nuqata
munamanki chaynulla. Chaynu
katinllapami nuqaqa paykunapina
kashaq maydiyapis".

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;
Lc 22.47-53)

18 1Chaymanta chaynu nirnaqa,
Jesusqa riran yaĉhakuqninkuna-
wan Cedrón raqrapa chimpanman.
Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa
yaykuran yaĉhakuqninkunawanqa.
2Chaynullami chay Judas, Jesusta
kuntrankunaman qukunanpaq karan
chaypis, riqsiq chay wirtataqa. Chaqa
Jesusqami achka kuti chaymanqa
yaĉhakuqninkunawan risha kayaq.
3Chaynu chay lugarta riqsiq karmi,
Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta
adurananllapa wasita wakin kuytaq-
kunawan ima, ĉharanllapa. Paykunata-
qami kurakunapa mantaqninkuna,
fariseukuna ima kaĉhamutin, ĉhamuran-
llapa lamparakunawan, anturchakuna-
wan, chaynulla ispadakunawan ima alli
kamakasha. 4Piru Jesusqami tukuy ima
pasayan nir yaĉhashanrayku, lluqshir rir
kaynu nir tapuran:
—¿Mayqantataq maskayankillapa?
nir.
5-6Paykunaqa niran:
—Nazaretmanta Jesusta nir.
Jesusqa niran:
—Nuqami kani.
Chaynu Jesús "Nuqami kani" nitinqa,
ikiman tukushaq nir tukuynin
pachaman rataranllapa. Judaspismi
chaypi pullanllapa karan.
7Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran
kaynu nir:
—¿Mayqantataq maskayankillapa?
nir.
Paykunaqa qashan niran:
—Nazaretmanta Jesusta nir.
8Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa
niran:
—Nuqami kani nir willashushallapana
kani. Nuqata maskamayarllapaqa,
yaĉhakuqniykunataqa dijayllapa rinqa.
9Chaynuqami Jesusqa niran "Taytay
chay qumashaykikunaqami, mana
uklamapis nuqamantaqa chiqanchaka-
shachu" nishan kumplikananpaq.
10Chaymantaqa Jesuspa yaĉhakuqnin
Simón Pedruqa, uk ispadata lluqshichi-
mur, kurakunapa mantaqninta sirbiq
runapa allilaw rinrinta *¡saq!* pitiran.
Chay sirbikuqqami Malco shutiq.
11Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa
niran:
—Ispadaykita ĉhuray tananman.
Chaqa ¿manachu chay ayaq yaku yupay
qischakanaypaq Taytay nishantaqa
puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12Chaymantaqa chay suldadukuna,
mantaqninwan, chaynulla Dyusta

aduranan llapa wasita kuytaqkuna ima
Jesustaqa aypar wataranllapana.
13Chaymi puntataqa aparanllapa
Caifaspa swigrun Anaspa wasinman.
Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa
punta mantaqnin karan. 14Kay Caifasmi
Israelmanta runakunataqa kaynu nisha
kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin
kanqa tukuypaq” nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15Simón Pedrumi, uk yaĉhakuq
masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa.
Pedrupa yaĉhakuq masinqami,
kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan
karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran
chay wasipa pampankaman. 16Nataq
Pedro-shuypaqa waqta punkulapi
kidaran. Chaymi Jesuspa yaĉhakuqnin
kurakunapa mantaqninpa riqsinan
kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa
willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran.
17Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq
warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:
—¿Manachu qampis wak runapa uk
yaĉhakuqnin kanki? nir.
Pedruqa niran:
—Manami nir.
18Piru kusata qasayatinmi, chay
sirbikuqkuna, Dyusta aduranan llapa
wasita kuytakuqkunaqa ninata kachka-
sha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi
paykunawan pulla chaypi quñukur
shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19Kurakunapa mantaqninqa qallari-
ranna Jesusta tapuq yaĉhakuqninkuna-
paq, imakunata yaĉhachikushanpaq
ima. 20Taputinqa, Jesusqa niran:
—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha
kani. Maydiyapismi tantakanan llapa
wasikunapi, chaynulla Dyusta
aduranan llapa wasipi, chay maypiĉhi
Israelmanta tukuy runakuna tantakan-
llapa chaykunapi yaĉhachikusha kani.
Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa
yaĉhachikushachu kani. 21Chaynu
katinqa, ¿imapaqtaq tapumayanki?
Tapuy uyakumasha chaykunata.
Paykunami yaĉhanllapa nuqa rimashay-
kunataqa nir.
22Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta
aduranan llapa wasita kuytaqkunamanta
ukqa qaqllanpi maqaran Jesustaqa,
kaynu nir:
—¿Kurakunapa mantaqnintachu
waknu willanki? nir.
23Chaymi Jesusqa niran:
—Mana allinta rimasha katiyqa
willamay-ari imatami mana allinta
rimasha kani nirmapis. Piru allinta
rimasha katiyqa ¿imapaqtaq
maqamanki? nir.
24Chaymantami Anasqa Jesustaqa
watakashallata kaĉharan, kurakunapa
punta mantaqnin Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25Chaykamanqa, Pedruqa ninapa
yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi
tapuranllapa:
—¿Manachu chiqapta wak runapa uk
yaĉhakuqnin kanki? nir.
Pedruqa niran:
—Manami nir.
26Chaypimi karan kurakunapa
mantaqninpa uk sirbikuqninpis.
Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta
pitisha karan chaypaqa ayllun karan.
Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa
kaynu nir:

—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?
27Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitinlami galluqa kantaranna.

Jesusmi Pilatupa naypanpi
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28Piru limpu achkiyayatinnaqami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparanllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqnachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytiyanqallapanachu nir. 29Chaynu Jesusta ĉhachitinllapanaqa, Pilatuqa waqtaman lluqshimur niran:
—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.
30Paykunaqa niranllapa:
—Kay runa allin katinqa, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.
31Pilatuqa niran:
—Chaynu katinqa, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar yaĉhayllapa nir.
Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:
—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchinayllapapaqqa nir.
32Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa. 33Chaymantami Pilatuqa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:
—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.
34Jesusqa niran:
—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.
35Jesús chaynu nitinqa, Pilatuqa niran:
—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqninkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.
36Jesusqa niran:
—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katinqami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunkunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.
37Chaymantaqa Pilatuqa tapuran:
—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.
Jesusqa niran:
—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatiy intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.
38Chaynu nitinqa, Pilatuqa niran:
—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatuqa qashan lluqshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:
—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu. 39Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykillapanulla uk prisuta kaĉhanaypaq.

Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay
Israel runakunapa mantaqninta
kaĉhanaypaq? nir.
40Chaynu Pilato nitinqa, tukuynin-
llapa qashan kaynu niranllapa:
—¡Ama chaytaqa kaĉharchu, ashwan
Barrabasta kaĉhay! nir.
Kay Barrabasqami kusala suwakuq
runa karan.
19 1Chaymantaqami, Pilatuqa
kaĉhakuran, Jesusta kusata
llibachinanllapapaq. 2Chaymi suldadu-
kunaqa kashamanta rurakasha kurunata
Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk
chupika murada raĉhpata yakachiran-
llapa. 3Chaymantami kushipananllapa-
rayku tukuynin qimikar kaynu
niranllapa:
—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun!
nir.
Chaynu nir imaqami, qaqllitanpi
maqaqllapa. 4Chaynami, Pilatuqa
qashanpis mantakunanmanta yarqamur
niran:
—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa
yarqachimusha kani rikar kwintata
qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay
runaqa mana ima uchayjunlamapischu
nir.
5Chaymantaqami Jesusqa yarqamu-
ran, kashamanta rurakasha kurunata
umakusha, chupika murada raĉhpata
yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:
—¡Kaypimi kay runaqa! nir.
6Chaynu nitinqa, kurakunapa mantaq-
ninkuna, Dyusta aduranan llapa wasita
kuytaqkunaqa niranllapa:
—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.
Piru Pilatuqa paykunataqa niran:
—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa
klabayllapamapis. Nuqapaq-shuypaqa,
kay runaqa mana ima uchayjunlamapis-
chu nir.
7Chaynu Pilato nitinqa, Israelmanta
karguyjunkunaqa niranllapa:
—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa
kan. Chaymi, chay liyniyllapa
nishannuqa, kay runaqa allin wanunan-
paq. Chaqa payqa 'Dyuspa Wamran
kani' nisha.
8Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa
kusata manchakuran. 9Chaymi qashan
mantakunanman yaykur, tapuran
Jesustaqa kaynu nir:
—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.
Piru Jesusqami, mana imatapis willaran-
chu. 10Chaymi Pilatuqa qashan niran:
—¿Manachu imatapis willamayanki?
¿Manachu yaĉhanki, nuqa washashuyta
puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy
kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?
11Jesusqa niran:
—Tayta Dyus, mana munasha
katinqa, manami imatapis ruramayta
puytinkimanchu. Piru mayqanĉhi
nuqata qamman qukumasha chaymi
mas uchayjunqa qammantaqa.
12Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay
kutilla kaĉhayta yarpuran imanullapis.
Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa
kusata lanyaranllapa, kaynu nir:
—¡Chay runata kaĉharqa, Romapa
punta mantaqnin Cesarpaqa mana
amigunchu kanki! ¡Mayqanpis
mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq
Cesarpaqa kuntran! nir.
13Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa,
Jesustaqa tukuypa naypanman
lluqshichimur, payqa mantakunanpina
taran. Chay mantakunan lugarqami
shutiq "Rumi Llutakasha Pampa". Nataq
hebreo rimaypi-shuypaqa *"Gabata"* nir.
14Chaypimi uk diyalana Pascua
fyistapaq faltayatin, alas dusi yupayna
karan. Chaymi Pilatuqa niran:
—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.
15Piru paykunaqami ashwan kusata
laqyaranllapa kaynu nir:
—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi
klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran
paykunataqa kaynu nir:
—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa
kruspi klabayashaq?
Chaynu nitinqami, chay kurakunapa
mantaqninkunaqa niranllapa:
—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuq-
niyllapaqa! ¡Manami chiqan mantakuq-
niyjunchu kanillapa! nir.
16Chaynu nitinllapami, Pilatuqa
Jesustaqa paykunatana quran. Chaymi
Jesustaqa aparanllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32;
Lc 23.26-43)

17Jesusqa kayashanmantaqa krusninta
rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmanqa.
(Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa
Gólgota nir.) 18Chay lugarpimi Jesustaqa
klabaranllapa ishkay runawan pullata
krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw
qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.
19Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa
kaĉhakuran, uk litriru kaynu niqta
ĉhurananllapapaq: "NAZARETMANTA
JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQ-
NIN" nir. 20Chaymi chay litrirutaqa
Israelmanta achka runakuna liyiranllapa.
Chaqa Jerusalén pwiblupaqa shipchanlapi
karan. Chay litriruqami iskribikasha karan
hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego
rimaypi ima. 21Chaymi Israelmanta
kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa
Pilatutaqa.
—Ama iskribiychu 'Israel runakunapa
mantaqnin' niqtaqa. Ashwan iskribiy
kaynuta: 'Israel runakunapa mantaqnin
tukuq' niqta.
22Piru Pilatuqa niran:
—¡Chaynu iskribirqami, iskribishana
kani! nir.
23Chaymanta suldadukuna Jesusta
kruspi klabarllapanaqa raĉhpantaqa
kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu
aypakuranllapa. Piru chay atun raĉhpa
qatakunantaqa mana siranayjun
katinmi, mana imanupis partinakuyta
puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjun-
lami karan. 24Chaynu katinmi suldadu-
kunaqa, kaynu niranllapa:
—Ama llikirchu surtyakushunllapa,
mabir mayqanninchikllapashi
aypashunllapa nir.
Chaynu ruratinllapami Dyus nitin
iskribikashanqa kumplikaran. Chaqa
niqmi: "Raĉhpaytami paykunalla
ayparanllapa. Nataq qatakuna
raĉhpayta-shuypaqa surtyakur ayparan-
llapa" nir. Chaymi chaynulla suldadu-
kunaqa ruraranllapa.
25Jesús klabakashanpa yatanpiqa
karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa
mamanpa irmanan, Cleofaspa warmin
María, chaynulla María Magdalena ima.
26Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay
kusa munashan yaĉhakuqnin mamanpa
pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:
—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.
27Chaynu mamanta nirqa, yaĉhakuq-
nintapis niran:
—Chaypimi mamayki nir.
Jesús chaynu nishanmanta-pachami,
chay yaĉhakuqninqa Jesuspa mamantaqa
payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesusmi wanuranna
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;
Lc 23.44-49)

28Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis
kumplikashana nir yaĉhashanrayku
kaynu niran:
—Yakunayani nir.
Chaynuqami niran, Dyus nitin
iskribikashapi nishan kumplikananpaq.
29Chaynu nitinmi, puqyala raĉhpitata
isupu qirupi watar, puchqu binu uk jarrupi
tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa
qimiranllapa. 30Chaymi Jesusqa puchqu
binuta kamarnaqa niran:

—Tukuymi kumplikashana nir.
Chaynu nirqa, pukĉhirar wanuranna.

Jesuspa kustillantami uĉhkuranllapa

31 Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katinqami, chay Israelmanta
karguyjunkunaqa mana munaranllapa-
chu, chay kruspi klabaraqkunapa
kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa
Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista
karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa
kaĉhakutin rir chay kruspi klabaraq-
kunapa ĉhankanta pakitinllapa dasna
wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq
nir. 32 Chaymi kaĉhakutinllapa, suldadu-
kunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk
klabaraqpa ĉhankantaqa pakiran.
Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpata-
pis. 33 Piru Jesuspa ĉhankanta pakinan-
paq qimikayatinllapa-shuypaqa,
wanushana karan. Chaymi ĉhankantaqa
manana pakiranllapanachu.
34 Piru ashwan chay suldadukunapa
ukninqa rir atun puntayjun jyirruwan
Jesuspa kustillanta uĉhkuran. Chaymi
chay kutilla, yawarwan yaku Jesuspa
kwirpunmantaqa yarqamuran. 35 Kayta-
qami uk rikasha chay parlakun. Chaymi
chiqapta riman. Chaynulla yaĉhanpis
chiqapta rimayan nir. Chaynu
rimatinmi, qamkunapis kriyinaykillapa-
paq. 36 Chaqa tukuy kaykunaqami
chaynuqa pasaran Dyus nitin iskribika-
shankuna kumplikananpaq. Chaqa
niqmi: “Manami uk tullunlamatapis
pakinqallapachu” nir. 37 Chaynullami uk
iskribikashakunapipis niq: “Rikakunqa-
llapami uĉhkushanllapamatapis” nir.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Chaymantaqami Arimateamanta
Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa
kwirpunta qutin apar pampananpaq.
Josiqami, Jesuspa yaĉhakuqninna
karan. Piru chay Israelmanta karguyjun-
kunata manchashanraykumi, upallala
puriq, mana imatapis rimarchu. Chaymi
Pilato apar pampay nitinqa, Josiqa rir,
Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq.
39 Chaynullami Nicodemupis ĉhamuran,
trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiy-
paqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita
apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq
Jesuswan parlaq. 40 Chaynumi, Josiwan
Nicodemuqa Jesuspa kwirpuntaqa
aypar, raĉhpitata chay mishki mutkiy-
paqla rimidyitukunawan alli salar,
pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa,
Israelmanta runakunapa chaynu
pampakunanllapapaq kustumrin
kashanrayku.
41 Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa
kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna
qaqapi uk uĉhku wanuqkuna pampakanan-
paq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis
pampakashachu kayaq. 42 Chaymi chaylapi
pamparanllapa, chay yatanlapi katin.
Chaqa Israelmanta runakunapa samanan
diyamapis qallariyarannari.

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 1 Chaymantami simanapa punta
diyanpiqa María Magdalenaqa
amsaq amsaqla riran Jesús pampaka-
shanmanqa. Chaynu rir ĉharmi, chay
uĉhkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina
kaqta rikaran. 2 Chaymi kallpar riran,
Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay
kusa munashan yaĉhakuqninta willaq.
Ĉharqa, kaynu niran:
—¡Amitunchikllapataqa pampaka-
shanmanta urqur apashallapa! ¡Manami
yaĉhayanillapachu maymanmi apar
ĉhurashallapa nirmapis!
3 Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk
yaĉhakuq masinwanqa riranllapa Jesús

pampakashanmanqa. [4]Ishkantinmi
kusata kallparanllapa. Piru chay uk
yaĉhakuqqami kusata kallpar
Pedrumantaqa naypaqta ĉharan.
[5]Ĉharqami piratar chapakurqa Jesús
pillukashan raĉhpalatana rikaran. Piru
manami yaykuranchu rurimanqa.
[6]Chaymanta Simón Pedro ĉharqa,
yaykuran pampakashan uĉhkumanqa.
Piru paypis, Jesús pillukashan raĉhpala-
tana usuraqta rikaran. [7]Chaynullami
umanta pillushanllapa raĉhpaqa,
kwirpunta pillushanllapa raĉhpawanqa
mana pullachu karan. Ashwanmi
umanta pillushanllapa chay raĉhpaqa,
chiqanla pillukasha usurayaran.
[8]Chaymantaqa, Jesuspa chay uk
yaĉhakuqnin naypaqta ĉhasha karan
chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy chay
pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran
Jesús kawsamushana nirqa. [9]Chaqa
paykunaqa manaraq intrakashachu
karanllapa, Dyus nitin iskribikasha-
kunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa
nishanpaqqa. [10]Chaymantami Jesuspa
yaĉhakuqninkunaqa tikrakaranllapa
wasinllapaman.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran

(Mr 16.9-11)

[11]Nataq María-shuypaqa Jesús pampa-
kashan punkulapi waqar kidaran.
Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran
uĉhku rurimanqa. [12]Chaymi ishkay
angelkuna kusa yuraq intiru raĉhpay-
junta rikaran. Paykunaqami Jesús
pampakashanpi, uknin ĉhakinlaw
kashanpi, ukninqa uman kashanpi
tayaranllapa. [13]Chaymantaqa chay
angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa
kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki?
nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami
waqayani. Manami yaĉhayanichu
mayman aparmi ĉhurasha kanqallapa
nirmapis.

[14]Chaynu nir uklawman chapakuq
tikrakayarlami, Jesusta naypanpi shaqta
rikaran Mariaqa. Piru payqa mana
yaĉhayaranchu Jesús kanqa nirmapis.
[15]Chaymantami Jesusqa payta tapuran
kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki?
¿Pitataq maskayanki?

Chaynu taputinqa, María Magdale-
naqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur,
niran:

—Taytituy qam apasha karqa
willamay, ¿maypitaq ĉhurashayki rir
apanaypaq? nir.

[16]Chaynu nitinqa, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo
rimaypi:

—*¡Raboni!* nir. (Rimananchikpiqa
niyan "Yaĉhachikuq Taytituy").

[17]Chaynu nitinmi chaymantaqa,
Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa
manaraqmi rishachu kani Taytaywan
pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy
ukniykunata willapamay, riyaninami
Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniy-
wan, Dyusnikillapawan tarinakuq nir.

[18]Chaymi Mariaqa rir, willaran
Jesuspa tukuy yaĉhakuqninkunataqa:
"Amitunchikllapatami rikasha kani" nir
ima. Chaynullami Jesús willashantaqa
tukuyta parlakuran manyaqmanta.

Jesusmi rikariran yaĉhakuqninkunaman

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18;
Lc 24.36-49)

[19]Chay simanapa punta diyanllapi,
limpu amsayatinnaqa Jesuspa
yaĉhakuqninkunaqa uk wasilapi

tantakar alli kirpakusha ima tayaran-
llapa, Israelmanta karguyjunkunata
manchashanllaparayku. Chaynu
kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta
yaykur, paykunapa ĉhaypinllapapi shar,
kaynu nir saludaran:
—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.
20 Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaĉhakuq-
ninkunata rikachiran makinkunata,
kustillanta ima. Chaymi paykunaqa
Jesusta rikar riqsirqa, allipta aligriya-
ranllapa. 21 Chaymantaqa qashan
Jesusqa paykunataqa niran:
—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa
imanuĉhi Taytay kaĉhamaran chaynu-
llami qamkunatapis kaĉhashunillapa,
nuqapaq yaĉhachikutkillapa kriyirna
washakananllapapaq nir.
22 Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman
pukakur, niran:
—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa.
23 Chaymi mayqantapis uchanmanta
pirdunatkillapaqa pirdunakashana
kanqallapa. Chaynulla mayqantapis
uchanmanta mana pirdunatkillapaqa,
mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

24 Jesús kawsamur yaĉhakuqninkuna-
man rikaritinqa, dusi yaĉhakuqninkuna-
manta Tomás, chay Milli niqllapa
chayqa, mana chaypichu karan.
25 Chaymi chaymantaraq Tomastaqa
willaranllapa:
—Amitunchikllapatami rikasha
kanillapa, nir.
Piru Tomasqa niran:
—Makinkunata klabu chuqrishanta
mana rikar, chaynulla chay chuqrika-
shanman mana diduyta itar, mana
makiywan kustillanta kamar imaqa,
mana kriyishaqchu nir.
26 Chaymanta uchu diya pasatinnaqa,
Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qashan
tantakaranllapa chay wasillaman.
Tomaspismi chaypina karan. Paykuna-
qami punkuta kirpakusha tayaranllapa.
Piru Jesusqami illaqmanta yaykur
paykunapa ĉhaypinllapapi shar kaynu
nir saludaran:
—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.
27 Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:
—Diduykita kayman itay,
makiykunata rikay, makikita apamur
kustillayman itay. Ama mana kriyiq
runachu kar, ¡kriyiy! nir.
28 Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata
aligriyar kaynu niran:
—¡Amituymi kanki; Dyusniymi kanki!
nir.
29 Chaymi Jesusqa niran:
—¿Kanan rikamarqachu kriyiman-
kina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq
rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

30 Jesusqami yaĉhakuqninkunapa
naypanpiqa mas achka milagrukunata
ruraran. Piru wakin milagrukunaqami
kay librupiqa mana iskribikashachu.
31 Nataq chay iskribikasha-
kuna-shuypaqami, Jesusqa Taytanchik
Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan
Cristun nir, qamkuna kriyinaykillapa-
paq iskribikasha. Chaynu kriyirnaqami
tukuy tyimpupaqna kawsankillapa
payrayku.

Jesusmi rikariran syiti yaĉhakuqninkunaman

21 1 Chaymantami, Jesusqa qashan
rikariran wakin yaĉhakuqnin-
kunaman, Tiberias shutiq quĉhapa
manyanpi. Kaykunami karan tarinaku-
tinllapaqa: 2 Simón Pedruqa chay Milli
niqllapa Tomaswan, chay Caná Galilea
pwiblumanta kaq Natanaelwan,
Zebedeupa ishkay wamrankunawan,
chaynulla ishkay mas yaĉhakuq

masinkunawan pulla karanllapa.
3Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón
Pedruqa niran:
—Riyani piskadukuq, nir.
Chaymi chay wakinkunapis
niranllapa:
—Chaynu katinqa nuqakunapis
pullayki rishaqllapa nir.
Chaynu ninakur chaymantaqa
riranllapanari uk yaku karruman iqar.
Piru chay tutaqa mana uklamatapis
piskadutaqa ayparanllapachu. 4Limpu
achkiyayatinnami, Jesusqa chay atun
quĉhapa manyanpi rikariran. Piru
yaĉhakuqninkunaqa mana yaĉhayaran-
llapachu, Jesús kanqa nirqa. 5Chaynu
yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa
niran paykunataqa:
—Wamrituykuna, ¿manachu
piskaduta aypashaykillapa mikuna-
llapapaq? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Manami nir.
6Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan
niran paykunataqa:
—Yaku karruykillapapa allilaw
qichqanman atun shikraykillapataqa
itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa
nir.
Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu
ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana
chay atun shikrataqa lluqshichimuyta
puytiranllapachu, kusala unta piskadu
kashanrayku. 7Chaymantami Jesuspa
chay kusa munashan yaĉhakuqninqa,
Pedrutaqa niran:
—¡Wakqami Amitunchikllapa! nir.
Chaynu niqta uyaparlami Simón
Pedruqa raĉhpanta yakakuran. Chaqa
lirila karan. Raĉhpanta yakakur
yakuman yaykuran. 8Nataq chay
wakinkuna-shuypaqa, syin mitrulana
yupay manyaman ĉhananpaq faltayatin,
yaku karrunpiqa ĉharanllapana, atun
shikrapi piskaduta untalla aysaĉhaku-
sha. 9Chaymanta ishkir rirqa yaku
manyaman ĉharqa nina ratakuqta
tariranllapa. Chay nina ratakuqpa
ananpiqa piskaduwan, tantita kasha
karan. 10Chaymi Jesusqa paykunataqa
niran:
—Apamuyllapa chayraqla lluqshichi-
mushaykillapa wakin piskadukunata
nir.
11Chaynu Jesús nitinqa, Simón
Pedruqa iqar chay atun shikrataqa
waqta pachakaman chutamuran. 153
piskadu kusa atunlla karan, chay atun
shikrapiqa. Piru chaynumapis mana
llikikaranchu chay shikraqa. 12Chay-
mantami Jesusqa, paykunataqa niran:
—Shamur mikuyllapa nir.
Chaynu nitinqa chay yaĉhakuqnin-
kunaqa ukninlamapis mana tapuyaq-
llapachu, mayqantaq kanki nirlamapis.
Chaqa yaĉhayaranllapanari Amitunchik-
llapa nir. 13Chaymantami Jesusqa
paylla yaĉhakuqninkunaman qimikar
tantitakunata, piskadukunata ima
aypachiran.
14Chay rikarishanwanqami
kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa
kutipaqna rikarisha karan yaĉhakuqnin-
kunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

15Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa
niran Simón Pedrutaqa:
—Jonaspa wamran[l] Simón. ¿Qamqa-
chu chiqapta kaykunamantaqa masta
munamanki?
Pedruqa niran:
—Arí Taytituy. Qamqami yaĉhayanki
nuqaqami munashuni nir.
Chaymi Jesusqa niran:
—Uyshitaykunatami qaranki nir.

---

l **21.15** Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nin.

16Chaynu nirqa, qashan tapuran:
—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqapta-
chu munamanki? nir.
Pedruqa niran:
—Arí Taytituy. Qamqami yaĉhayanki
nuqaqami munashuni nir.
Chaymi qashanpis Jesusqa niran:
—Uyshitaykunatami michinki nir.
17Chaynu nirqa qashan kimsa
kutipaqna kaynu nir tapuran:
—Jonaspa wamran Simón ¿munaman-
kichu? nir.
Chaynu Jesús kimsa kuti tapushan-
rayku, Pedruqa kusa llakishala niran:
—Taytituy, qamqami yaĉhayanki
tukuyta. Qamqami yaĉhayanki nuqaqa
munashuni nir.
Jesusqa qashan niran:
—Uyshitaykunatami qaranki nir.
18Chiqaptami nishayki: Musu karqami
maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla
mudakur ima. Piru kanan-shuypaqa
nishayki: Rukuna katkiqami, ukna
mudachishunqa, qamqa rikraykikunata
chutarachitki. Chaynu raĉhpaykita
yakachishurqa, maytapis apashunqa
mana qam rinashaykimanmapis.
19Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa
intrachinayaran imanumi wanuyanqa
nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay
wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi
mastana kriyir alabanqallapa nir.
Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:
—¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesuspa kusa munashan yaĉhakuqnin

20Chaynu ninakurqa riranllapana.
Riyarllapa Pedruqa das ikinman
chapakurqa, rikaran Jesuspa kusa
munayashan yaĉhakuqnin ikinllapata
riqta. Kay kusa munayashan yaĉhakuq-
ninmi Jesús wanunanpaqna paykuna-
wan mikuyatinqa, tapusha karan
"¿Mayqanninllapashi kuntrankuna-
manqa qukuyanqa?" nir. Paymi
ikinllapataqa riyaran. 21Ikinllapata
riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa
tapuran:
—Taytituy, kayta-shuypaqa, ¿imataq
pasayanqaqa? nir.
22Jesusqa Pedrutaqa niran:
—Nuqa munar, qashan shamunayka-
man kawsachitiymapis, ¿ima kwintayki-
taq qampaqqa? Qamqa shamuy
nuqawan rishun nir.
23Chaynu Jesús nisha katinmi,
tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata
ninakuqllapa: "Chay kusa munashan
yaĉhakuqninqa manana wanuyanqa-
nachu" nir. Piru Jesusqa manami,
mana chiqapta wanunanpaqchu
niran. Chaqa payqa, niran: "Nuqa
munarqa, qashan shamunaykaman
kawsachitiymapis, ¿ima kwintayki-
taq qampaqa?" nirla.
24Jesusqami nuqapaq rimaran
chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani
tukuy chaykunapaqqa. Chaynullami
tukuy kaypi iskribikashakunatapis
nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi
nishayqa chiqap.
25Jesusqami achka milagrukunata
ruraran. Tukuy chay rurashankunata
manyaqmanta iskribishaqami kay
pachamapis tukuy librukunataqa mana
aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos

Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkay librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanu Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

1 [1]Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamanta-pacha, [2]syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

[3]Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran "Chiqapta kawsayan" nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, yaĉhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq. [4]Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir. [5]Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

[6]Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ¿qamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

[7]Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaĉhanaykillapapaq allinchu, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaĉhan,

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

tukuypa amun kar, maydiyami, ima
urasmi imata rurayanqa nirmapis.
8Chaynu katinmapis, Taytanchik
Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman
shamutin, paypa pudirninwanna
kankillapa. Chaymantanami rinkillapa
nuqapaq yaĉhachikuq kay Jerusalén
pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblun-
kunapi, Samariapa pwiblunkunapi,
chaynulla tukuy pacha intiruta ima.
9Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna
rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran
syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin,
puktay rikarimur limpu pampatin, mana
rikaranllapanachu. 10Chaymanta chay
runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatin-
llapaqa, ishkay runakuna yuraq
mudanayjun rikariran paykunamanqa.
11Chaymi niranllapa:
—Galilea pwiblumanta runakuna,
¿imapaqtaq qamkunaqa chapakuyanki-
llapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan
karan chayqami rishana syiluman.
Chaymantaqami imanutaq qamkuna
rikayatkillapa riran, chaynulla qashan
shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

12Olivos shutiq sirkamanta-pachami
apustulkunaqa tikrakaranllapa
Jerusalén pwiblukaman, shipcha
kashanrayku. Chaqa samana diyapiqami
chaynulata purinanllapapaq karan.
13Chaynu Jerusalenman ĉharllapaqa,
chay samashanllapa wasipa mas unaq
altuman iqaranllapa. Paykunaqami
kaykuna karanllapa: Pedro, Juan,
Santiago, Andrés, Felipe, Tomás,
Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran
Santiago, Simón (paymi Celote shutiran-
pis), chaynulla Santiagupa uknin Judas[a]
ima. 14Paykunaqami tukuyninllapa
waran waran Jesuspa ukninkunawan,
maman Mariawan, wakin warmikuna-
wan ima tantakaqllapa Dyusman pulla
mañakunanllapapaq.
15Chay diyakunapimi syintu binti
(120) yupay kriyiqkunaqa tantakaran-
llapa. Chaymi Pedruqa ĉhaypinllapapi
shar, kaynu nir rimaq ĉhurakaran:
16-17“Ukniykuna, Davidmi Santu
Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq.
Chaymi tukuy iskribishanqa kumplika-
ranna. Chaqa Judasqami nuqanchik-
kunapa ukninchikllapa kar, imata
rurashallapapis ruraq. Piru chaynu
karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin,
ayparanllapa. 18Chaynu Jesusta
kuntrankunaman qukur mana allinta
rurashanpaqqami pagraranllapa.
Chaymi chay qillaywanqa rir uk
pachata rantiran.[b] Chaymantami umap
ratar paĉhyatin, limpu chunchulinmapis
qutukamutin wanuran. 19Chayta
Jerusalén pwiblupi taqkuna yaĉharmi,
chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiran-
llapa. Rimayninllapapi-shuypaqa munan
niyta ‘Yawar Pacha’ nir. 20Chaqa
Judaspaq David, Salmos librupi
iskribishanqami chiqapta kumplikaran.
Chaqa niqmi:

‘Wasinqami chunllaq lugarpaq
tikrakanqa.
Chaymi manana mayqanpis
chaypiqa tanqanachu’ nir.

Chaynullami niqpis:

‘Uknami paypa lugarninqa kanqa’
nir.

21“Chayraykumi, allin kanqa tukuy
kriyiqkunamanta, uk runata akrasha
yanapamanallapapaq. Chaqa kay

---

a 1.13 Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.
b 1.18 Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaqkunaqa. 22Paykunaqami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllapana kar intrachikunanpaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima".

23Chaynu nirqami ishkay runakunata akraranllapa: Ukninqami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matías karan. 24Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

"Taytituy, qammi tukuypa yarpuyninta yaĉhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkaykunamantaqa mayqannintataq akrashayki. 25Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymanĉhi rinanpaq karan chaymanqa" nir.

26Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishkiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarqa dusina qashan karanllapa.

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

2 1Chaymanta Pentecostés fyista ĉhamutinqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa. 2Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar syilumanta shamur, yaĉhapachiran chay wasi kashanllapamatapis. 3Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa llipyaynin yupay tukuyninpa ananman. 4Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwanna kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

5Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna ĉhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa. 6Chaymi, chay wayra yupay waqaqta uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa. 7Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

"¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea pwiblulamanta? 8¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa? 9Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima. 10Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa. 11Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblukunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaĉhachimashallapamapis nir".

12Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

"¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?" nir.

13Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:

"Wak runakunaqami maĉhasha" nir.

Pedrumi achka runakunata yaĉhachiran

14Chaymantami Pedruqa shariran,
wakin unsi apustul masinkunawan
pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq
qallariran, kaynu nir:
"Israel runa masiykuna, tukuy kay
Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta
qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashu-
yanillapa chayta. 15Qamkunaqa
maĉhasha nimankillapa. Manami chay
nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqlla-
raq, imanuna maĉhashaqa kashaqllapa.
16Ashwan kayqami chaynu pasayan,
Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan
chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:
17 'Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha
tukukananpaq katinnaqami
tukuy runakunaman kaĉhashaq
Santu Ispirituyta.
Chaymi runakunapa wamrankuna,
ullqupis, warmipis rimanqa-
llapa nuqa munashayta.
Musu wamrakunami riqchaq
imakunata rikapakunqallapa.
Nataq rukukuna-shuypaqa musqu-
panqallapa.
18 Chaynulla chay diyakunapimi
munashay akrashaykunamanpis
kaĉhashaq Santu Ispirituytaqa,
paykunapis rimananllapapaq nuqa
munashayta.
19 Unaq syilupimi mana rikashanllapa-
kunata rikachishaq, rikar
dispantakananllapapaq.
Nataq kay pachapi-shuypaqa
yawarta, ninata, quntayta ima
rikachishaq,
runakuna rikar dispantakanan-
llapapaq.
20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq
diya ĉhamuyatinnaqa,
rupayqa yanalla tutaparaqpaq
tikrakanqa.
Nataq killa-shuypaqa yawarpaq
yupay tikrakanqa.
21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir
shutinpi mañakuqqami washa-
kanqa' nir".
22Chaymi Pedruqa niranpis:
"Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu
nishutiyllapa: Nazaretmanta Jesustami,
Dyus yanapatin naypaykillapapi mana
ruraypaq shumaq imakunata, milagru-
kunata, kusa dispantakaypaqkunata ima
ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna
rikar allita yaĉhanaykillapapaq, Jesusqami
chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir.
23Piru ukkuna qushutinllapami ashwan
chay mana allin runakunawan kruspi
klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus
unaylla chaynu kananpaqqa nishallana
karan chaynulla. 24Chaynu wanuchitki-
llapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta
kawsachimuran. Manari dijaranchu
ismunanpaqqa. 25Chaqa Davidmi unaylla
iskribiran, Jesús kaynu nishanta:
'Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa
naypaypi rikani.
Chaynu pay allilaw qichqaypi
katinqami,
mana mayqantapis manchayta
puytinichu.
26 Chayraykumi tukuy shunquywan
kusata aligriyar takini.
Chaymi ashwan Dyusniylapi
kunfyakarna kawsashaq.
27 Chaymi Taytay, wanur pampakatiy-
mapis mana dijankichu almay
chaypi kidananpaqqa.
Chaynulla kusa munashayki
Wamraykipa kwirpun ismunan-
paqpis mana dijankichu.
28 Chaqa qammi intrachimarayki,
munashaykita rurar tukuy
tyimpupaqna kawsanaypaq.
Chaymi naypaykipiqa, kusata
aligriyanimapis' nir".
29Chaynu nimaqami Pedruqa niranpis:

"Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa. 30Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaĉhayaranllana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir. 31Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatinqashi, almanqa mana chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir. 32Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaĉhanchikllapa. 33Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaĉhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima. 34Mabir, ¿imapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:

'Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:
Tay allilaw qichqaypi,
35 maydiya chay ĉhiqnishuqkunata ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir'.

36"Israel pwiblumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuypa Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq" nir.

37Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparqa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—¡Ukniykuna! ¿Imatataq rurashaqllapa? nir.

38Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa.[c] Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa. 39Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

40Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—¡Wakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.

41Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

42Paykunaqami apustulkuna yaĉhachikutinqa kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

43Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa. 44Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima.

---

c 2.38 Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

45Chaymi imanllapata rantikurmapis
chay qillaywan imanu paykunamanta
ministishanllapanulla yanapanakuqma-
pis. 46Chaynulla waran waranmi Dyusta
adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta
alabaqllapa. Nataq
wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa
Santa Mikunata mikunanllapapaq.
Chaynumi tukuy shunqunllapawan
kusata aligriyar ima tantala mikuqllapa-
mapis. 47Dyusta tantala alabatinllapa
rikarmi, tukuyla kusa shumaqta yarpuq-
llapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir
washakaqkunaqa waran waran masna
achkayayaranllapa.

Uk kujumi alliyaran

3 1Uk diyami, alas tris di la tardina,
Pedruwan Juanqa Dyusta
adurananllapa wasiman riran. Chay
urasmi tantakar Dyusman mañakuq-
llapa. 2Piru Dyusta adurananllapa
wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk
kuju runitu karan. Paytami waran
waran apar dijaqllapa chay wasipa
punkun "Shumaq Punku" shutiqpi.
Chayna chay wasiman tukuy yaykuq-
kunata limusnata mañakunanpaq.
3Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan
Juanta Dyusta adurananllapa wasiman
yaykuqta rikarqa, limusnata mañaku-
ran.

4Chaymi Pedruwan Juanqa kusata
chaparan. Chaynu chaparllapami,
Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

5Chaymi chay runituqa kusata
chaparan, imalataqa qumayanqallapa
nir yarpur. 6Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillayniyjun, uruyjunpis-
chu kani. Piru kaytami qushuyta
puytini, Nazaretmanta Jesucristupa
shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

7Chaynu nirqami Pedruqa allilaw
makinmanta chutar sharichitin, chay
kujupa ĉhakinkuna, muqunkunamapis
jwirtina tikrakaran. 8Chaymi, chay
kujuqa das piryar sharir puriqna
qallariran. Chaymantaqa paykunawan
pullana, Dyusta adurananllapa wasiman
yaykuran, piryar piryar Dyusta
alabaqnuna.

9Chaymi tukuy chaypi kaqkuna,
Dyusta alabar puriqta rikarqa,
10kusalata manchakur dispantakaran-
llapa. Chaqa payqa mananari kujunachu
karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay
kujitu unaymanta-pacha limusnata,
Dyusta adurananllapa wasipa punkun
"Shumaq Punku" shutiqpi, mañakur
taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaĉhachiran

11Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan
Juanmantaqa mana chiqanchakaranna-
chu. Chaymi tukuy runakuna kusata
dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta
adurananllapa wasipi, "Salomonpa
Kurridurnin" shutiqpi kayashanllapa-
man. 12Chaymanta, Pedruqa chayta
rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

"Israel pwiblumanta runakuna,
¿imaraykutaq kusata dispantakar,
chapamankillapa? ¿Qamkunachu
yarpunkillapa, nuqakunalla pudirniyjun
kar, chaynulla kusa allin kashayllapa-
rayku allichatiyllapa purisha chay
runaqa? nir. ¡Manami chaynuchu!
13Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa,
Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucris-
tuta, munashankunata qusha. Piru
chaynu katinmapis qamkunaqa karguy-
junkunaman qukuraykillapa.
Chaymanta chay gubyirnu Pilato
kaĉhashaq nitinmapis, qamkunaqa
mana munaraykillapachu. 14Ashwanmi
washanaykillapamantaqa, allin mana
uchayjun katinmapis, qamkunaqa
mañaraykillapa uk wanuchikuq runata

kaĉhananpaq, allinla Amitun-
chikta-shuypaqa mana. 15Chaynumi
qamkunaqa wanuchiraykillapa
bidanchikta qumanchik chaytaqa.
Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachi-
muran. Chaytaqami nuqakuna rikasha
kar, yaĉhanillapa. 16Chaymi, Jesuspa
shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik
allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay
runituta riqsinkillapa, paypismi allita
Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy
qamkuna rikankillapa.
17"Yaĉhaninami ukniykuna, qamkuna
mantaqnikikunawan ima Jesusta
wanuchiraykillapa mana allita
yaĉharchu, imatami rurayanchikllapa
kaynu tukurqa nirmapis. 18Chayta
ruratkillapaqami kumplikasha Dyus
unay nishanqa, imanuĉhi paypa
rimaqninkuna nisha kayaq, 'Paypa
Cristunqashi qischakar wanuyanqa' nir,
chaynulla. 19Chayraykumi qamkunaqa
uchaykillapata dijar, Dyusman tikrakar
pay munashannu kawsayllapa. Chaynu-
qami payqa, tukuy uchaykillapamanta
shumaqchashunqallapana. 20Chaynu-
llami Tayta Dyusqa qashan Jesusta
kaĉhamunqa, washamanallapapaq.
Imanutaq unaymanta-pacha arnikusha
chaynulla. 21Kananllaqami manaraq
shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa,
kay pachapi shumaqchakunan tyimpu
ĉhamunankaman. Chay tyimpu
ĉhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa
kaĉhamunqa Wamranta kay pachapi
tukuy imata shumaqchananpaq,
imanuĉhi unay rimaqninkuna nisha
karan chaynulla. 22Chaqa rimaqnin
Moisesmi niran rukunchikkunata:

'Dyus Amitunchikmi akranqa
qamkunamanta
uk rimaqninta nuqa yupaylla
kananpaq.
Chayrayku tukuy imata pay
nishushanllapataqa,
kasur rurayllapa.
23 Chaqa tukuy payta mana
kasuqkunataqa,
Dyusqa kriyiqninkunamantaqa
akrar chinqachinqa' nir.

24"Chaynumi Samuelmanta-pacha,
Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús
shamunan tyimpullapaq rimaranllapa.
25Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata
arnishanqa, qamkunapaqna kasha.
Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitun-
chikqa rukunchikkunawan ruraran,
chaypis qamkunapaq kasha. Chay
tratuta rurarmi Amitunchikqa,
Abrahamtaqa niran: 'Aylluykimanta uk
runawanmi tukuy kay pachapi
kaqkunata shumaqchashaq' nir. 26Tayta
Dyusmi, Wamran Jesucristuta
wanushanmanta kawsachimurqa,
naypaqtaqa qamkunamanraq kaĉhamu-
ran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa
Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy
mana allin ruranaykillapataqa dijarna".

**Pedruwan Juanmi
karguyjunkunapa naypanpi**

4 1Pedruwan Juanqa runakunata
yaĉhachiyatinllaraq, kurakuna
ĉharan, Dyusta aduranallapa wasipa
kuytakuqninkunawan, saduceo
runakunawan ima. 2Paykunami piñaku-
sha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu
runakunata yaĉhachishanpaq: "Tayta
Dyus, Jesusta wanushanmanta
kawsachimushanraykumi runakunapis
wanurqa qashan kawsamuyanqa" nir.
3Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa
allaqninkaman, chay diyaqa tardina
katin. 4Chaynumapis, Pedruwan Juan
yaĉhachikushanpiqa achka runakuna
uyakurqa kriyishallapana karan.
Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqukunala
yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa.
5Allaqnin diyaqa Jerusalenpi tantaka-
ranllapa, Israel runakunapa mantaqnin-

kuna, Moisés mantakushanta yaĉhar
yaĉhachikuqkuna ima. 6Chaypiqami
karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas
shutiq runa. Chaynulla pullanqa
karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima.
Tukuylla chay kurakunapa ayllun
kaqkunapismi, chaypi karanllapa.
7Paykunami kaĉhakuranllapa,
Pedruwan Juantaqa paykunaman
apananllapapaq. Chaymi ĉhaypinllapapi
shachir tapuranllapa, kaynu nir:
—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa
shutinwantaq, kaykunata rurayankillapa
qamkunaqa? nir.
8Pedruqa Santu Ispirituwan karmi,
niran:
—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaq-
ninkuna ima. 9Qamkuna tapumanki-
llapa uk qishaq runata allichashayllapa-
lapaq, yaĉhanaykillapapaq imanumi
rurasha kanillapa, nir. 10Chaynu
katinqa, qamkunata willashaykillapa,
tukuy Israel pwiblupi yaĉhananllapa-
paq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi
shaqqami, alliyasha Nazaretmanta
Jesucristupi kriyishanrayku, chay
mayqantaĉhi qamkuna kruspi klabaray-
killapa, payrayku. Chaynu klabatki-
llapamapis Dyusmi paytaqa kawsachi-
muran. 11Jesucristutami qam llutakuq-
kuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir
itakutkillapamapis, ashwan kusa
shumaq rumipaqna tikrakasha.[d]
12Manami ukkunapiqa washakayta
puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay
pachapi, maypipis mana qumashanchik-
chu uk runata payrayku washakana-
llapapaqqa nir.
13Chaynu nir, Pedruwan Juan mana
istudyasha karmapis, mana manchakur
imachu kusata rimaqta uyaparllapami
karguyjunkunaqa kusata dispantakaran-
llapa. Chaynullami kwintata qukaran-
llapa, kay runakunaqami Jesuspa
yaĉhakuqninkuna kasha nir. 14Chay
alliyasha runapis chaypi paykunawan
katin, mana mayqanpis imatapis
willayta puytiranllapachu.
15Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta
waqtaman lluqshichir, ukninllapa
ukninllapa tapunakur parlaqllapa.
16Chaymi kaynu ninakuqllapa:
"¿Imatataq rurashunllapa kay
runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén
pwiblupi taqkunami yaĉhayanllapa kay
shumaq milagruta rurashanllapapaqqa,
manami mana niytaqa puytinchikllapa-
chu. 17Chayraykumi, Jesuspaq rimar
yaĉhachikutinllapa kriyir, ama achkaya-
nanllapapaqqa, alli abisar kaĉhashun-
llapa amana mayqantapis Jesuspaqqa
parlar purinanllapapaqnachu".
18Chaymi Pedruwan Juantaqa,
qayamur willaranllapa, ama mayqanta-
pis Jesuspa shutinpi rimarqa yaĉhachi-
nanllapapaqnachu. 19Chaynu nitinllapa-
mapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:
—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu
kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana
kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta
Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq
allin kanqa? 20Manami nuqakunaqa
uyarayta puytinillapachu rikashayllapa-
manta, uyapashayllapamantaqa.
21Piru chay karguyjunkunaqami
amana chayta ruranannllapapaq alli
abisar, dijatinllapana riran. Manami
imanupis kastigayta puytiranllapachu.
Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa
Dyusta, 22chay kuju runa kwarinta
añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

23Pedruwan Juanqa, prisu kashan-
manta lluqshishana karllapaqa, rir

---

d 4.11 Salmo 118.22.

tantanakuranllapana tukuy kriyiq
masinkunawan. Chaymi chay kurapa
mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuq-
kuna, imanu willashanllapatapis,
parlaranllapa wakinninkunataqa.
24Chaymanta uyakurllapaqa,
tukuyninllapa tantala mañakuranllapa
Dyusman, kaynu nir:
"Taytayllapa qammi rurarayki syiluta,
pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi
kaqkunata ima. 25-26Chaynu karmi
Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay
rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:
'¿Imapaqtaq rimapakunllapa
pwiblukuna?
¿Imapaqtaq parlanllapa mana
imata yaĉhar, mana allin ruray-
kunapaqqa?
Kay pachapiqa mantakuqkuna
piñakunllapa,
chaymanta-shuypaqa pulla
ĉhiqninllapa Tayta Dyusta.
Chaynulla Dyus Akrashan Cristunta-
pis ĉhiqninllapa'.
27"Tayta Dyus, chiqaptami David
nishannulla kasha. Gubyirnu Herodes,
mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi
tantakaranllapa, uklawmanta runakuna-
wan, chaynulla kay Israel pwiblumanta
runakunawan ima, chay akrashayki
kusa allinla Wamrayki Jesusta ĉhiqnir.
28Chaynu katinmi, rurananllapa qam
imanuĉhi yaĉhaynikiwan pasananpaq
nisha karayki chaynulla. 29Kananqa
Taytituy rikay-ari imanu abisar dijasha-
llapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay
sirbishuqnikikunata yanapamayllapa
shachinakur qampa rimanaykita
yaĉhachikunayllapapaq. 30Qampa
pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana
ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta
ruranayllapapaq. Chaynulla
qishaqkunata allichanayllapapaq ima,
kusa allinla Wamrayki Jesuspa
shutinwan" nir.
31Chaynu nir mañakur tukchitin-
llapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa
kuyuq qallariran. Chaymi chay kutilla,
tukuyninta Santu Ispiritu balurta qur
yanaparan. Chaymi chaymanta-pacha
ashwan mana manchakur imanachu
mas animakur ima rimaq qallariranllapa
Dyus nishanlatana.

**Tukuy imanllapakunami
tukuypaq karan**

32Tukuy kriyiqkunami achka karllapa-
mapis, chayllata yarpuqllapa. Manami
mayqanpis niqchu, chay imankunaqa
paylapaqna kanqa nirqa. Tukuynin-
llapami niq tukuy imanllapaqashi
tukuypaq kanqa nir. 33Chaynu katinma-
pis, Dyus pudirninwan yanapatin
apustulkunaqa rimayaranllaparaq,
Amitunchik Jesucristo imanumi
wanushanmanta kawsamuran nir.
Chaymi Tayta Dyusqa tukuyninta
yanapatin shumaqta kawsaranllapa.
34Manami paykunamantaqa, mayqanla-
pis imakunata ministiqkunaqa
karanllapachu. Chaqa achka pachayjun,
mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay
imankunata rantikur, qillayninllapataqa,
35apustulkunata quqllapa, paykunana
ministiqkunataqa qutinllapa ima
ministishanllapamatapis rantinanllapa-
paq.
36Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta
uk Levita, José shutiq runa. Paytami
apustulkunaqa niqllapapis Bernabé
(rimayninchikpi munan niyta "Kunsula-
kuq") nir. 37Paymi pachayjun kar, chay
pachanta rantikur apustulkunata quran
qillaytaqa.

**Ananiasmi warmin
Safirawan uchakuran**

5 1Piru karanmi uk runa Ananías
shutiq. Paymi warmin Safirawan
pulla rantikuranllapa uk pachata. 2Kay

runami warminwan pulla parlaran
pachanta rantikur wakin qillayta aypar
wakinlata apustulkunataqa qur
ninanllapapaq: “Kaylami rantikushay-
llapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapa-
nullami ruraranllapa. 3Chaynu llullaku-
shanpaqmi Pedruqa niran:
—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspa
yarpuyninta, shunquykipi ratakuchir
Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki,
chay pachapaq pagrashushanmanta
wakin qillayta aypar wakinlatana
‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa?
4¿Chaqa manachu qampa karan chay
pachaqa? Chaytaqami rantikushayki.
¿Manachu qampa karan chay qillayqa?
¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki?
Manami runakunatachu llullachishayki.
Dyustami llullachiyta kamashayki nir.
5Chaynu Pedro nitin, uyaparmi
Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi
tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata
manchakuranllapa. 6Chaymantaqa
musu runakuna shamur, chay wanusha-
taqa raĉhpawan pillur aparanllapa
pampaqqa.
7Ananías wanushana katin, kimsa
uramanta yupayqa, chay kayashanllapa-
manqa yaykuran Ananiaspa warmin,
mana imata yaĉharlamapischu. 8Chaymi
Pedro tapuran kaynu nir:
—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa
rantikuraykillapa chay pachataqa,
qamkuna niyashaykillapanula? nir.
Payqa niran:
—Arí, chaynu nishushayllapanumi
rantikurayllapa.
9Chaynu nitinmi, Pedruqa chay
warmita niran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashay-
killapa chayllata rimar, Amitunchikpa
Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapa-
paq? Chaytami runaykita pampaq-
kunaqa shamuyanllapa. Kananqami
qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.
10Chaynu Pedro nitinmi Safirapis,
Pedrupa ĉhakinman ratar wanuran.
Chaymanta chay musu runakuna
yaykurqa, wanushatana tarir, aparan-
llapa runan pampakashanllaman
pampaqqa. 11Chaymi Jesucristupi tukuy
kriyiqkuna, chaynulla wakin runakuna-
mapis, chayta yaĉharllapaqa kusalata
manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

12Tayta Dyusmi, apustulkunata
yanapatin ruraranllapa kusa shumaq
mana ruraypaqkunata chaynulla kusa
achka milagrukunata runakunapa
naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna
tantakaqllapa Salomón rurashan
kurridurpi. 13Nataq mana kriyiqkuna-
qami paykunawanqa mana pulla kayta
munaqllapachu manchakushanllapa-
rayku. Piru chaynumapis kusalata
paykunataqa alabachiqllapa.
14Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa
ullquraq, warmiraq kusalata achkayaya-
ranllapa. 15Chaqa, achka runakuna
qishaqninllapakunata wasinmanta
urquqllapa kallikunaman pununa-
kunapi, parakunapi ima. Chaynumi
Pedro pasatinqa, qishaqkunapa ananta
llantunlamapis pasanman nir yarpuq-
llapa.
16Chaymi Jerusalén pwiblupa
shipchankunamanmatapis, runakunaqa
apamuran qishaqninkunata, tukuy chay
dyablupa yarpuyninrayku yaruyasha-
kunamatapis. Chaynumi tukuy shamuq-
kunaqa alliyaqllapa qishayninllapa-
mantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

17Chaymantami chay kurakunapa
mantaqninwan, chay saduceo
runakunaqa apustulkuna Jesucristupaq
yaĉhachikutin achka runakuna

kriyishanllaparayku kusalata ĉhiqniran-
llapa. 18Chaymi paykunataqa aypar,
karsilman itaranllapa. 19Piru Amitun-
chikpa uk angelnin tuta chaypi
rikarirmi, karsilpa punkunta kiĉhar
lluqshichimuran kaynu nir:
20"Riyllapa, Dyusta aduranan llapa
wasiman. Chaypimi shar yaĉhachikuy-
llapa tukuyta mushuq bidapaq, imatami
ruranqallapa nir".
21Chaynu ángel nishannullami,
allaqmantaqa amsaq amsaqla Dyusta
aduranan llapa wasiman yaykur,
yaĉhachikuq qallariranllapa. Piru
chaykamanqami, kurakunapa mantaq-
ninqa, paywan pulla kaqkunawan,
qayamuranllapa kusa mas karguyjun-
kunata, chaynulla Israel runakunapa
ruku mantaqninkunata ima, tantakar
parlananllapapaq. Chaymi kaĉhakuran-
llapa apustulkunataqa karsilmanta
apamunanllapapaq. 22Piru kuytakuq-
kuna karsilman rirqa, apustulkunataqa
mana tariranllapachu. Chaymi tikraka-
murqa kaynu niranllapa:
23—Karsilpa punkuntaqami alli
kirpakashata tarinillapa. Chaynulla
chay kuytakuq suldadukunatapis,
karsilpa punkunpi allita chapar
kuytakur shaqta tarinillapa. Piru
punkuta kiĉharqa, mana mayqantapis
tarinillapachu ruripiqa nir.
24Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa
mantaqnin, Dyusta aduranan llapa wasipa
kuytakuqninkunapa mantaqnin, chaynulla
kurakunapa wakin mantaqninkuna ima
uyaparqa, ninakuqllapa: "¿Imanutaq
lluqshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa
imanuraq tukushunllapa?" nir.
25Chaymi chay kutilla, ukqa ĉhar
niran paykunataqa:
—Qamkuna runakunata karsilman
itaraykillapa, chaykunaqami achka
runakunata Dyusta aduranan llapa
wasipi yaĉhachiyan nir.
26Chaymi chay kuytakuqkunapa
mantaqnin wakin kuytakuqkunawan rir
maskar tariranllapa. Piru chaynu
tarirmapis, manami qischaranllapachu.
Chaqa manchakuyaranllapari
"Runakuna rumillawan sitamachuwan-
llapa" nir. 27Chaymantaqa aparanllapa
kusa mas karguyjunkuna tantakasha
karanllapa chayman. Chaymi chay
kurakunapa mantaqninqa kaynu niran:
28—Nuqakunaqami allita willashuray-
llapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa
yaĉhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu
katinqa ¿imatataq qamkunaqa rurashay-
killapa? Chaqa chaynu yaĉhachikutki-
llapami, tukuyla Jerusalén pwibluta
shikwakasha. Chaynullami anallan
uchachamanayankillapa chay runa
wanushanpaqmapis nir.
29Chaymi Pedro chay wakin apustul-
kunawanqa niranllapa:
—Nuqakunaqami runakunata
naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyusta-
raq kasunillapa. 30Chaqa unay
rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta
qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapa-
mapis qashan kawsachimuran.
31Chaynu kawsachimurmi syilupiqa
allilaw qichqanpi tachisha. Chaymi
nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima
katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna
tikrakatin, uchanllapamanta pirduna-
nanpaq. 32Chaymi nuqakuna, chaynulla
Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa
tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi
payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta
qusha nir.
33Chaynu apustulkuna niqta
uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata
piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta
yarpuranllapa. 34Piru chay kusa mas
karguyjunkunamantami kaq uk fariseo
runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés
mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachi-
kuq katin, kusalata rispitaqllapa wakin

runakunaqa. Chaymi sharir, kaĉhakuran
apustulkunata uk ratituta waqtaman
lluqshichinanllapapaq. 35Chaymantami
wakin karguyjunkunataqa niran:
—Israel runakuna, allita intrakanki-
llapa. Kuytakankillapa chay runakuna-
mantaqa imata ruranayarllapamapis.
36Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi
Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta
munatin, kwatru-syintus runakuna
yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa.
Piru chaymantaqa chay runata wanuchi-
tinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa
wakta kayta shikwakar tukukaranllapa.
37Chaymanta qashan uk tyimpupi,
sinsuta ruratinllapaqa, Galileamanta uk
runa Judasna rikariran. Chaymi paypi
kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru
chaytapis wanuchiranllapa. Chaynu-
llami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta
kayta shikwakaranllapa.
38"Chayraykumi nishunillapa, chay
runakunataqa ama imatapis rurarchu,
dijanaykillapapaq. Chaqa chay
runakuna yanqa runakunapa rimaynin-
kunalata rimayarqa, chinqanqallapa.
39Nataq Dyuspa rimayninwan
katin-shuypaqa manami imanu tukurpis
binsiyta puytinkillapachu. ¡Kuytakanki-
llapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa
kuntranmana, shachinakuq qallaritki-
llapa!" nir.
40Chaynu Gamaliel nitinmi, chay
karguyjunkunaqa "Allinmi chayqa"
niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata
qayamur kusata llibachir ima, willaran-
llapa, amana Jesuspa shutinpi rimar
yaĉhachikur purinanllapapaqnachu.
Chaynu allita willar imaqa, kaĉharan-
llapana. 41Piru chaynu ruratinllapama-
pis, apustulkunaqa chay karguyjun-
kunapa naypanmantaqa kusala aligrina
lluqshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykuna-
taqa akraran Jesucristurayku chaynu
qischakananllapapaq.
42Chaymi ashwan waran waran
Dyusta aduranllapa wasikunapi,
tananllapa wasikunapi ima mana
manchakurlamapischu Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi
Dyus Akrashan Cristun nir ima.

Sirbikuqkunatami akraranllapa

6 1Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna
mastana achkayaq qallarisha
katinllapanaqa, chay griego rimaypi
rimaqkunaqa rimapakuqllapa chay
hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu
nir: "Chay griego byuda warmikunaqa-
shi, chay hebreo byuda warmikuna
yupayqa mana aypaqchu kasha chay
ministiyashan qukuyashanllapa-
mantaqa" nir.
2Chaymi chay dusi akrakasha apustul-
kunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar
niranllapa:
—Manami allinchu nuqakuna Dyuspa
rimananta yaĉhachikuyashayllapata
dijar, mikuy tantashanchikllapata
qukunayllapapaqqa. 3Chayrayku kriyiq
masiykuna, qamkunallamanta
akrayllapa syiti runakuna, kusa allin
yarpuyniyjun, kusa intrakaq, Dyuspa
Santu Ispiritunwan kaqkunata ima.
Paykunatana willatiyllapa, kay
ruraykunataqa rurananllapapaq.
4Nuqakunaqami Dyusman mañakur
ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaq-
llapa maydiyapis nir.
5Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa
tukuynin "Allinmi chay nishayki-
llapaqa" nir, akraranllapa Estebanta.
Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq,
chaynulla Dyusninchikpa Santu
Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi:
Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta,
Parmenasta, Nicolasta ima. Pay
Nicolasmi Antioquía pwiblumanta
karan. Piru yaĉhakushami karan Israel
runakunapa kustumrinkunata.

6Chaymantaqa aparanllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman.
Ĉhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay
syiti akrakashan runakunata, allitana
Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa
ananman makinkunata ĉhurar,
Dyusman mañakuranllapa.
7Chaynulla, Dyus rimashantaqami
tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis
achkana karanllapa Jerusalenpiqa.
Chaynullami, Jesucristupiqa chay
Israelmanta kurakunamapis kusala
achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

8Dyus yanapatinmi, Estebanqa
ashwan kusala pudirniyjun kar,
milagrukunata, mana ruraypaq shumaq
imakunata ima ruraran tukuypa
naypanpi. 9Chaymantami tantakanan-
llapa wasi Libertos shutiqmanta wakin
runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría
pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay
Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima
tantanakur, Estebanwan willanakuq
qallariranllapa. 10Piru chay runakunaqa
mana upallachiytaqa puytiranllapachu.
Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu
Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta
rimayaran.
11Chaymi Estebanta kuntraq
runakunaqa mana imanupis binsiyta
puytirqa, wakin runakunata pagraran
rimananllapapaq Estebanpa kuntran
kaynu nir: “Estebantami, Moisespa,
chaynulla Dyusninchikpa kuntranta
rimaqta uyapasha kanillapa” nir.
12Chaynu llullakutinllapami,
runakunaqa kriyir tukuy ruku
mantakuqkunawan, Moisés mantaku-
shanta yaĉhar yaĉhachikuqkunawan
tantanakur kusata piñakuranllapa.
Chaynu piñakurllapami Estebantaqa
aypar aparanllapa kusa mas karguyjun-
kunapa naypanman. 13Chaynulla
tistigukunatapis, Estebanpa kuntran
rimar llullakunanllapapaq maskaran-
llapa. Chaymi kaynu niranllapa:
—Kay runaqami kusa saqra mana
rimaypaqkunata waran riman Dyuspa
wasinpaq, chaynulla kusa allin
mantakushanpaqmapis. 14Chaynullami
uyapasha kanillapapis kaynu niqta:
‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta
ratachiyanqa. Chaynullashi Moisés
kustumrinta qumashanchikllapatapis
ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.
15Chaynu nitinllapami, tukuy kusa
mas karguyjunkuna, Estebanta
chaparqa, rikaranllapa kusa angelnula
qaqllitayjunta.

Estebanmi allita rimaran

7 1Chay kurakunapa mantaqninmi
Estebantaqa kaynu nir tapuran:
—Qampaq chaynu rimayashan-
llapaqa, ¿chiqapchu, manaqachu mana?
nir.
2Chaymi Estebanqa niran:
“Ukniykuna, taytituykuna allita
uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik
Dyusmi, unay rukunchik Abraham
Mesopotamia pwiblullapi kar, manaraq
Harán pwibluman taq riyatin, payman
rikariran. 3Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita,
aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa
rikachishuyani chayman’ nir. 4Chaynu
nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea
pwiblumantaqa lluqshir rir, Harán
pwibluman ĉhar, chaypina taran.
Chaymanta taytan wanutinqa, Abraham-
taqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashan-
chikllapa Israel pachamanqa. 5Piru
kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyan-
taqa quranchu, uk ĉhakisitunta sarukuchi-
nanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis,
arniranmi pay wanutinqa wamrankunana
kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri
arniran manaraq wamranmapis kayatinraq-
chu.

6“Chaynullami Dyusqa niranpis:
‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapa-
mantaqa lluqshir rir uklaw pachakunapi
kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa
furastirukuna yupay, kusata sirbikur,
qischakar ima. 7Piru chay nasyun
aylluykikunata sirbikuchir qischaqkuna-
taqami nuqa kastigashaq. Chaymantami
paykunaqa lluqshir shamur, kay
lugarpina sirbimanqallapa’ nir.
8“Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan
uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta
kaqkunaqa siñal kustumrita ruranan-
llapapaq[e] nir. Chaymi Abrahamqa
wamran Isaac nasishanmanta uchu
diyayjunna katinqa siñal kustumrita
ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran
Jacobo nasitinqa ruraran. Chaymi
Jacobupis wamrankunawan chay Israel
runakunapa dusi pwiblunkunapa
rukunkunawanqa ruraran.
9“Chay dusi rukunchikllapamantami
uknin shutiq José. Paytami ukninkuna
ĉhiqnir Egiptuman rantikuran. 10Piru
Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatin-
mapis kusata llakipar kusa yaĉhaqpaq
imana tikraran Egiptupa mantaqnin
Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan
Faraonqa, Josita numraran pay
mantakuna wasinpi, chaynulla chay
pwiblupa mantakuqninna kananpaq.
11“Piru chaymantami chay Egipto
pachapi chaynulla Canaán pachapiqa
kusala mallaq tyimpu katin, kusalata
qischakaranllapa. Chaqa manari imapis
karanchu rukunchikllapakuna mikunan-
llapapaqqa. 12Chaymantami, Jacobuqa
Egiptupishi trigu kan nir yaĉharqa,
kaĉharan wamrankunata, chay
rukunchikkuna karan chaykunata.
Chaymi paykunaqa riranllapa
puntataqa. 13Qashan ishkay kutipaqna
ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran,
payqashi ukninllapa nir. Chaynu José
ukninkunata nitinmi, Faraonqa
yaĉharan mayqan ayllumantami Josiqa
nirmapis.
14“Chaymi Josiqa kaĉhakuran taytan
Jacobuta, tukuy aylluntinta apanan-
llapapaq. Tukuy ayllunkunaqami
sitintay sinku (75) kasha kanqallapa.
15Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi
tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynu-
llami unay rukunchikllapakunamapis
chaypi wanuran. 16Chaymantaqa
Jacobupa kwirpunta aparanllapa
Abrahampa unay tashan pwiblu
Siquempi pantyunninman pampaq.
Chaqa chaytaqami Abraham rantisha
karan, uk runa Hamor shutiqpa
wamrankunamanta.
17“Taytanchik Dyusmi, Abrahamta
tukuy ima pasayanqa nir arnishan
tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel
runakunaqa kusala achkana karan
Egiptupiqa. 18Chay tyimpumi
Egiptupiqa mantakuran uk gubyirnuna.
Payqami Jositaqa mana riqsishachu
karan. 19Chaymi chay gubyirnuqa
ingañar ima kusalata qischaranllapa
unay rukunchikkunataqa. Chaynullami
mantakuranpis ullqu wamritukuna
chayraq nasitinqa, dijatinllapa wanur
amana achkayananllapapaq.
20“Piru chay tyimpupimi Moisés
nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu
karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapa-
tin taytankunaqa wasinpi pakaqnula
kimsa misista purichiranllapa. 21Chay-
manta wasinpi manana pakayta puytir
waqtalapi dijasha katin,[f] Faraonpa
warmi wamran tarir apar, kusa

---

e 7.8 Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14. **f 7.21** Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa ĉhaypinkaqlapi pakar ĉhuraran ama wanunanpaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

shumaqta kriyakuran wamranta yupay.
22Chaynumi Moisesqa winaran Egipto
runakunapa yaĉhayninkunata kusata
yaĉhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq
karan rimananpaq, chaynulla imata
ruranapaqmapis.
23"Kwarinta añuyjunna karqa,
Moisesqa watukuran Israel masin
runakunata, paypa chiqap ayllunkuna
katin. 24Chaymi Egiptumanta runa,
paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa,
washananrayku chay Egiptumanta
chaytaqa wanuchiran. 25Chaqa payqari
yarpuran, Israel aylluykunaĉhi allita
kwintata qukar ninqallapa: 'Dyusmi,
Moisesrayku Egipto runakunamanta
washamashunllapa' nir. Piru paykunaqa
mana kwintata qukaranllapachu.
26Chaymanta, allaqnin ishkay Israel
runakunata maqanakuqta tariran.
Chaymi payqa washanachiyta yarpur
niran: 'Qamkunaqami chay ayllulla
kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa
uknikillapaqa maqanakur ima qischana-
kunkillapa?' nir.
27"Piru ukninta masta qischaq chayqa,
Moisesta kumsar niran: '¿Pitaq qamtaqa
uk mantakuq jwista yupayqa ĉhuramu-
shusha nuqakunamanqa? 28¿Manaqachu
qamqa, quya imanuĉhi uk Egiptumanta
runata wanuchirayki, chaynulla nuqata-
pis wanuchimanayanki?' nir. 29Chaynu
nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián
shutiq pachaman. Chaypimi furastiru
yupay tayatin, ishkay wamrankuna
nasiran.
30"Kwarinta añuna pasasha katin
Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi
kayatinmi, sarsapi nina ratakuq
rurimanta uk ángel[g] payman rikariran.
31Chaymi Moisés chayta rikarqa
kusalata dispantakaran. Chaymanta mas
qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan
Amitunchik kaynu niqta: 32'Nuqami
unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa,
Jacobupa Dyusnin kani' nir. Piru
Moisesqa kusalata manchakur
chukchukyashanrayku, mana chapana-
ranlamapischu. 33Chaymi Amitunchikqa
kaynu niran: 'Llanqikita urquy. Chaqa
kay lugar kayashaykiqami, kusa santu
lugar. 34Nuqami allita rikasha kani
pwibluymanta runakuna imanu
Egiptupi qischakatinmapis. Paykuna-
tami uyapasha kani kusata llakir
qayĉhakutinmapis. Chayraykumi
ishkimusha kani paykunata washanay-
paq. Chaymi shamuyna. Chaqa
Egiptumanmi kaĉhashuyani' nir.
35"Unaymi paykuna, Moisesta disprisyar
'¿Pitaq kaĉhashusha mantakuq jwis yupay
kanaykipaq?' niranllapa. Piru Dyusmi
kaĉharan mantakuq kar washakunanpaq,
imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar
intrachishannulla. 36Chaymi Moisesqa,
milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq
shumaq imakunata rurar ima
Egiptumantaqa lluqshichir unay rukunchik-
kunataqa apar pasachiran chay chupika
mar yakupa rurinta. Chaynumi milagru-
kunata rurar ima, chay chunllaq
lugarkunapi kwarinta añuta puriran.
37Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis
niran: 'Dyus Amitunchikmi qamkunamanta
ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin
kananpaq. Chayna qamkunaqa kasunayki-
llapapaq' nir.
38"Israel runakuna chunllaq lugarpi
tantakasha katinmi, Moisesta, angelqa
Sinaí sirkapi shumaq imakunata
willaran. Payna rukunchikkunata imanu
kawsananllapapaq nir intrachitin,
nuqanchikkunatapis intrachimashallapa
kasurna kawsanallapapaq.

---

g 7.30,35 Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

39“Piru rukunchikkunaqami mana
uyakunar disprisyashanllaparayku
ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa.
40Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés
Egiptumanta urqumaranllapa chayqa,
mana rikarinnachu. Chayraykumi
dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman
apamananllapata munanillapa’ nir.
41Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran
uk dyus bisirrunuta. Chaynami animal-
kunata wanuchir, rupachir imana
fyistata rurar aduraranllapa chay
paykunalla rurashan dyustaqa. 42Chay-
raykumi Dyusqa paykunamanta ashur,
dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata
aduranllapapaq. Chaqa chaypaqmi
Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir
iskribisha kayaq:

‘Israel runakuna, ¿qamkunachu
chay kwarinta añukunata
chunllaq lugarpi karqa,
animalkunata wanuchir, ufrindi-
tata ĉhurar ima aduramaraykil-
llapa?
43 Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa
dyus Molocta andasninpi
purichiraykillapa.
Chaynullami Refán qullarpa
ritratunta ima rurar dyus nir
aduraraykillapa.
Chaykunata adurashaykillaparay-
kumi,
nuqaqa pwibluykimanta urqur,
Babilonia pwiblumanmatapis
mas wakaqman itakushaykil-
llapa’ nir.

44“Unay rukunchikkunami chay
chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta
aduranllapa tuldu wasita, imanutaq
Dyus, Moisesta rikachir willaran
chaynulla. Chaytaqami purichiqllapapis
Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunan-
llapapaq. 45Chay tuldu wasitaqami ayka
añukunata purichiyarqa, Josuewan apar
rir uk pwiblumanta kaqkunata binsir
taran, Tayta Dyus arnishan pachapi.
Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan
Davidpa tyimpunkaman.
46“Davidtaqami Tayta Dyusqa
shumaqta rikar, kusata yanaparan.
Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta
aduranllapa wasita ruratin, chaypina
Jacobupa Dyusnin tananpaq. 47Chaynu
mañakusha katinmapismi, wamran
Salomón ruraran Dyusta aduranllapa
wasitaqa. 48Piru allita yaĉhashanchik-
llapanu syilumanta Taytanchikllapa
Dyusqami, mana runakuna rurashan
wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa
rimaqninqa kaynu nisha kayaq:

49 ‘Unaq syilumi, tar mantakunay.
Nataq pacha-shuypaqa ĉhakiy
shanan.
¿Imanu wasitataq rurayanqallapa
nuqapaqqa?
¿Mayqantaq tanay wasiqa
kanqaqa?
50 Nuqami tukuy imata rurasha kani’
nir”.

51Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta
willarmi, Estebanqa niranpis:
“Qamkunaqami unaymanta kusala mana
intrakaq, anku shunqukuna kankillapa.
Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay
mana kasukuq, mana shumaqta
yarpuqkuna ima kankillapa. Chaynu karmi
maydiyapis Dyuspa Santu Ispiritunpa
kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay
rukuykillapa yupaylla kankillapa.
52Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan
rimaqnintataq mana qischaranchu chay
unay rukuykillapaqa? Paykunami,
wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan
Cristunmi shamuyanqa nir yaĉhachikuq-
kunata. Piru chaynumapis Dyuspa
Akrashan Cristun shamutinqa, kuntran-
kunaman qukur ima wanuchiraykillapa.
53Chaynullami Dyus mantakushanta
angelkuna, Moisesta willatin, intrachishu-
tinllapapis mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

54Chaynu Esteban nitinmi, payta
kuntrashanllaparayku chay karguyjun-
kunaqa kusata piñakur kirunllapamata-
pis richyachiranllapa ima. 55Piru
Estebanqami, Dyuspa Santu Ispiritun-
wan kar, unaq syiluman chapakur,
Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran.
Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa
allilaw qichqanpi shaqta. 56Chaymi
Estebanqa niran:
—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani
kiĉhakashata! Rikanipismi Dyusmanta
Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi
shaqta nir.
57Piru chaynu nitinqa, chay
runakunaqa mana uyapanar
rinrinllapata kirpar, qayĉhakur ima,
tukuynin kallparanllapa Estebantaqa
aypaq. 58Chaymanta ayparqa, chay
pwiblumanta lluqshichir, rumikunawan
sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq
tistigukunaqa raĉhpanllapata urqur
inkargaranllapa uk musu runa Saulo
shutiqta.
59Chaynu sitayatinllaparaqmi,
Estebanqa mañakuran kaynu nir:
“Amituy Jesucristo, ispirituyta
rikapamanki”.
60Chaynu nirqa, qunqurikur kusala
jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami
kay uchakushanllapataqa kwintachanki-
chu” nir.
Chaynu nirqami, wanuranna.

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

8 1-2Chayta rikarmi, Sauluqa
yarpuran: Estebanta wanuchirqami
allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay
kusala allin llakipakuq runakunalami
Estebantaqa pamparanllapa kusata
paypaq waqar ima. Chaymanta chay
diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi
kriyiqkunapa ikinpi puriq qallariran-
llapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy
kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa
Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman.
Piru apustulkuna-shuypaqa mana
lluqshiranllapachu Jerusalenmantaqa.
3Chaykamanqami Sauluqa kusalata
qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa.
Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq
warmitaraq aysaĉhakur lluqshichimuq-
llapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaĉhachikuranllapa

4Nataq Jerusalenmanta wakta kayta
shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis
Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachiku-
ranllapa kriyirna washakananllapapaq.
5Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria
pwibluman rir ĉharqa, Dyuspa Akrashan
Cristunpaq yaĉhachikuq qallariran.
6Chaynu yaĉhachikutinmi tukuyla
tantakashakunaqa kusalata uyakuqllapa,
Felipe imata nitinpis. Chaynullami
rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirnin-
wan milagrukunata ruratin ima. 7Kusa
achka runakuna dyablupa yarpuynin-
wan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar,
dyablukunapa yarpuynin runakunata
qayĉhachir, lluqshiqllapa. Chaynullami
achka mana kuyuyta puytiq kwirpuy-
junkuna, chaynulla kujukunamapis
alliyaranllapa. 8Chaynu katinmi, chay
pwiblupiqa tukuyla kusata aligriyaq-
llapa.
9Piru chaypiqami karan uk runa,
Simón shutiq. Paymi unaymanta-pacha
Samaria pwiblumanta runakunata
wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi
kusa puytiq runa nir. 10Chaymi tukuy
wamrantin, rukuntin paytaqa kusata
uyakuqllapa. Paykunami niqllapa: “Kay
runa, Dyuspa pudirninwan. Chayrayku
tukuy riqchaq milagrukunata rurayta
puytin” nir. 11Chaynu nir imami,

paytaqa kusata kasuqllapa
unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha
kashanrayku.
12Piru Felipe, Dyuspa shumaq
rimayninta Jesucristupa shutinpi
kriyirmi, Dyuspa mantakuyninpi
kawsananllapapaq nir yaĉhachikutinmi,
warmipis ullqupis kriyirna tukuyla
shutikuranllapa. 13Chaynulla chay
wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta
kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa
pullan puriqna qallariran. Achka
milagrukunata Felipe ruratin rikar,
Simonqa kusalata dispantakaran.
14Chaymanta Jerusalenpi apustul-
kunaqa "Samaria pwiblupi runakunaqa-
shi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana"
nir yaĉharqa, Pedruwan Juanta
kaĉharanllapa. 15Paykunaqa Samaria
pwibluman ĉharqa, Dyusman mañaku-
ranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq
kriyiqkunaqa kananllapapaq. 16Chaqa,
manaraqmi kriyiqkunamanqa
shamushachu karan, Dyuspa Santu
Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutiku-
shallapana karan Amitunchik Jesucris-
tupa shutinwanqa. 17Chaymi Pedruwan
Juanqa, kriyiqkunapa ananman
makinkunata ĉhuratin, Dyuspa Santu
Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.
18-19Chaynu apustulkuna kriyiq
runakunapa ananman makinkunata
ĉhuratinllapa, Dyuspa Ispiritun
paykunawan kidatin rikaran, chay
Simonqa. Chaymi apustulkunata
qillayta arnir, kaynu niran:
—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis
makiykunata mayqanpa ananman
ĉhuratiyqa, Dyuspa Santu Ispiritun-
wanna paykunaqa kananpaq nir.
20Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:
—Tayta Dyus pudirninta qumanchik
chayta rantinashaykirayku, qillaynikiwan pulla chinqankillapa. 21Qamqa
mana ima dirichuyjunchu kanki
nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami
Dyuspaqqa mana allinchu. 22Chaymi
ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman
tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa. 23Chaqa yaĉhayanimi
shunquykipiqa kusata inbidyakayanki
nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna
purichishuyan nir.
24Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa
niran:
—Amitunchikman mañakupamay-
llapari. Chaqa manami munanichu chay
nimashaykillapanulla imapis pasama-
nantaqa nir.
25Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa
rimayninta yaĉhachikurllapanaqa,
tikrakaranllapana Jerusalenman,
Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa
shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

26Chaymantaqami Dyuspa uk
angelnin Felipiman rikarir niran:
—Sharir riy surlawman, Jerusalenman
nanta rishaykinu Gaza pwiblukaman.
Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.
27Chaymi Felipiqa sharir, riran.
Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía
pwiblumanta uk runata. Payqami uk
kusa karguyjun eunuco karan. Chay
payllami gubyirna Candace shutiqpa
imankunata rikaq. Chay runami risha
karan Jerusalenman Tayta Dyusta
aduraq. 28Chaymanta qashan pwiblun-
man tikrakar, uk karritapi tasha riyaran,
Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan
libruta liyiqnu. 29Chaymi Dyuspa
Ispiritun Felipitaqa niran:
—Rir qimikay wak karritaman nir.
30Chaymanta Felipe chay karritaman
qimikar chay runa, Isaiaspa librunta
liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.
31Chaynu taputinqa chay runaqa niran:
—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinqa? nir.
Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:
—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.
32Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:
"Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.
33 Pinqaypaqta ruraranllapa.
Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanllapa.
Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyaqa kanqa? nirqa.
Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa" nir.
34Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:
—Willamay-ari, ¿pipaqtaq rimayan kay Dyuspa rimaqninqa? ¿Payllapaqchu, manaqachu ukpaq?
35Chaymanta Felipiqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: "Imanumi washamanchikllapa" nir. 36Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:
—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.
[37Felipiqa niran:
—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.
Chaymi chay runaqa niran:
—Kriyinimi, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]
38Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqa shutichiran eunucutaqa. 39Chaymanta yakumanta lluqshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran. 40Nataq Felipiqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu, Cesarea pwibluman ĉhanankaman.

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

9 1-2Chaykamanqa Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiyta yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq. 3-4Chaymanta, Damasco pwibluman rir ĉhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala llipya intiru, syilumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinqa, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: "¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?" nir.
5Chaymi Sauluqa niran: "¿Mayqantaq kanki, Taytituy?"
Chay rimaqqami niran: "Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuĉhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi ĉhachikarqa paylla nanachikun chay yupay".
6Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: "Taytituy, ¿imatataq ruranaypaq allin kanqa?" nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy
Damasco pwibluman. Wakpimi
willashunqallapa imatami ruranki
nirmapis”.
7Chaynulla Sauluwan riqkunapis
uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami
mayqantapis rikaranllapachu. Chaymi
kusalata dispantakaranllapa.
8Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta
sharir, manana rikakuyta puytiranchu.
Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta
aysakurna, aparanllapa Damasco
pwiblumanqa. 9Chaypiqami kimsa
diyatana karan mana chapakur; mana
mikur, mana imatapis upyar imalama-
pischu.
10Damasco pwiblupiqami taq Amitun-
chikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi
Amitunchikqa, rikapakuyninpi payman
rikarir, kaynu niran: “¡Ananías!”
Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy”
nir.
11Chaymi, Amitunchikqa niran:
“Sharir, riy chay kalli Dirichu
shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi
tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq.
Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi
Dyusman kusata mañakuyan. 12Chaymi,
rikapakuyninpi rikashusha wasiman
ĉhar yaykur, makikikunata ananpi
ĉhuratki qashan rikakuyan” nir.
13Chaynu Amitunchik nitinmi,
Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka
runakunami parlamashallapa paypaqqa,
tukuy mana allinkunata Jerusalenpi
qampi kriyiqkunata rurashanpaq.
14Kananqami chay runaqa kay Damasco
pwiblumanna shamusha, kurakunapa
mantaqninkuna kaĉhamutin, qampi
kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.
15Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa
kaynu nir kaĉharan: “Riy. Chaqa
paytami akrasha kani nuqapaq rimar
yaĉhachinanpaq chay Israel runakunata,
chaynulla mana Israel runakunata,
gubyirnunkunata ima. 16Nuqami
paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar
yaĉhachikurqa kusata qischakayanqa”
nir.
17Chaynu Amitunchik nitinqa,
Ananiasqa riran, chay maypiĉhi Saulo
kayashanman. Chayman ĉharqa,
wasiman yaykur Saulupa ananpi
makinkunata ĉhurar, niran:
—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamu-
yatki Amitunchik Jesús qamman
rikariran chay paymi kaĉhamasha
nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu
qamwanna kananpaq nir.
18Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa
nawinmantaqa pispa yupaylla
wiqtikuna rataran. Chaymi qashan
rikakurna sharir shutikuran. 19Chay-
mantaqa mikur kusa jwirsayjunna
tikrakaran. Chayna Jesucristupi
kriyiqkunawanqa pullana taran
Damasco pwiblupiqa, ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaĉhachikuran

20Chaymantami Sauluqa, Damasco
pwiblupiqa Israel runakunapa tantakanan-
llapa wasikunapi yaĉhachikuran, “Jesucris-
tuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir.
21Chaynu yaĉhachikutinmi, tukuy chay
uyakuqkunaqa dispantakashalla ninakuq-
llapa: “¿Manachu kay runa Jerusalenpiqa,
Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur
ima qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar,
kaymanpis shamuran Jesuspi kriyiqkunata
prisur, kurakunapa mantaqninman
qukunanpaq?” nir.
Chaynu nir imami, paykunapura
parlaqllapa. 22Piru chaynu ninakutin-
llapamapis, Sauluqa mana mayqantapis
mancharchu, kusata animakur yaĉhachi-
kuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun
chiqap washamaqninchikllapaqa” nir.
Chaynu nir yaĉhachikutinmi, Damasco
pwiblupi taq Israel runakunaqa alliplata
yarpupakuranllapa.

23Chaymanta, ayka diyakuna pasatin-
naqa, chay runakunaqa tantakar
parlaranllapa Saulutaqa wanuchinan-
llapapaq. 24Piru Sauluqami yaĉharan,
tukuy unaq, tukuy tutashi chay ĉhiqniq-
ninkunaqa yarakuyan, chay pwiblu-
manta lluqshina punkupi, pay yarquqta
wanuchinanllapapaq nir. 25Chaymi
Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk
kanastaman itar, chay pwiblupa
ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq
chaypa ananman iqachir, chaylata tuta
waqtalawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalenpi

26Chaymanta Saulo, Jerusalén pwiblu-
man ĉharqa, Jesucristupi kriyiqkuna-
man pullachakayta munaran. Piru payta
kusata manchashanllaparayku mana
kriyiranllapachu, "Jesucristupi
kriyiyanqa" nirqa. 27Nataq Bernabimi
Saulutaqa aparan apustulkunaman.
Chaymi apustulkunataqa parlaran,
imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta
rikatin, payqa parlaran, chaynulla
imanumi yaĉhachikuran Amitunchik
Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana
mayqantapis manchar imachu nir.
28Chaynami Sauluqa Jerusalenpi
kidar, paykunawanna puriran. 29Chay-
nullami mana manchakur imachu
Amitunchikpaq yaĉhachikuq, chay
griego rimaq Israel runakunawan parlar,
willanakur ima. Piru chay runakuna-
qami Saulutaqa wanuchiyta yarpuran-
llapa. 30Chaymanta kriyiq masinkuna
chayta yaĉharmi, Saulutaqa Cesarea
pwibluman apar, paypa pwiblun
Tarsumanna kaĉharanllapa.
31Chaynami Judeapa, Galileapa,
Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi
kriyiqkunaqa kusa shumaqtana kawsaq-
llapa, mana qischakarnachu. Chaymi
ashwan Amitunchik munashannulana
kawsaqllapapis. Chaynulla Dyuspa
Santu Ispiritun yanapatinmi, masna
achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

32Chay tyimpukunapimi Pedruqa,
Jesucristupi kriyiqkunata watukur
puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi
taqkunatapis riran watukuq. 33Chayman
ĉharqami, tarinakuran uk runa Eneas
shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq
kwirpuyjun kar, uchu añupaqna
mantanlapi karan. 34Paytami Pedruqa
niran:
—Eneas, kananqami Jesucristo
alliyachishunna. Chaymi sharir, mantay-
kita tantay nir.
Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla
allinna shariran. 35Chaymi, chay Lida
pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa,
rikaran imanumi Eneas sharitinmapis.
Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar,
Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

36Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk
pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk
warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq.
Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego
rimaypi-shuypaqa "Dorcas" nir. Chay
warmisitaqami kusa allinkunata rurar,
mana imayjunkunata yanapar ima
kawsaq. 37Chaymantami chay diyakuna-
piqa qishar wanuran. Chaymi kwirpun-
taqa paqachir ima aparanllapa wasipa
altun unakaqnin kwartuman chutara-
chiq. 38Chaymi chay Lida pwiblupi
Pedro katin, Dorcaspa kriyiq
masinkunaqa ishkay runata kaĉharan-
llapa, Pedruta kaynu willananllapapaq:
"Dorcas wanusha katin, kananllashi
rinki Jopiman, ama tardarchu" nir.
39Chaymi Pedruqa paykunawan riran.
Chaymanta ĉhatinqa, aparanllapa
Dorcas chutarayashanman. Chaypimi
achka byuda warmikuna, Dorcaspa

ridurninman tantakasha, kusata
waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami,
Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa,
manaraq wanuyar raĉhpanta rurashan-
kunata ima.
40Chayna Pedruqa, chay ruripi
kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur,
payqa qunqurikur Dyusman mañakuran.
Chaymantaqa chay wanushata chapar,
niran:
—Tabita, shariy, nir.
Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa
chay kutilla, nawinkunata chapakuchi-
ran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran.
41Chaymanta, Pedruqa makinmanta
chutar sharichir, kriyiq masinkunata,
byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa
kawsaqtana paykunapa naypanman
apamuran.
42Chaymi chayta Jope pwiblupi
yaĉharllapaqa, kusala achka kriyiran-
llapa Amitunchikpiqa. 43Pedrupismi,
achka diyakunata Jope pwiblupiqa
kidaran, uk runa Simón shutiqpa
wasinpi. Simonqami qarata blanduchar
trabajaq.

Pedrumi Corneliuwan

10 1Nataq Cesarea pwiblupimi taq
uk runa Cornelio shutiq. Paymi
uk kwartil Italiano shutiqmanta
suldadukunapa uk mantaqnin karan.
2Payqami mana Israel runa karmapis
tukuy chay wasinpi ayllun taqkunawan
Dyusta allipta kasur, aduraqllapa.
Chaynu karmi, qillaynin kaqkunamata-
pis, Israel runa ministiqkunata qur
yanapaq. Chaynulla waran waran
Taytanchik Dyusman mañakuq.
3Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris
yupayna katin, Corneliuqa rikapakuy-
ninpi Dyuspa angelninta rikaran.
Chaymi Dyuspa angelninqa pay kashan-
man yaykur, kaynu niqta uyaparan:
“¡Cornelio!” nir.
4Chaymi, Corneliuqa angelta kusata
chapar manchakur, tapuran: “¿Imatataq
munanki, Taytituy?” nir.
Angelqa niran: “Tayta Dyusmi
uyashusha, payman mañakutki. Chaynu-
lla, mana imayjunkunata yanapatkipis,
shumaqta rikashusha. 5Kananlla Jope
pwibluman kaĉhakuy apamunanllapa-
paq uk runa Simón shutiqta. Paytami
ninllapapis Pedro nir. 6Payqami tukayun
Simón, qarata blanduchar trabajan
chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi,
chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata
ruranaykipaqpis willashunqa]”.
7Chaynu ángel parlar ritinnaqa,
Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla
ishkay sirbikuqninta qayamuran. Chay
suldadunqami Dyuspi kusata kriyiq.
Chaynulla pay Corneliutapis kusata
kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay
suldadunpaq kusata yarpuq. 8Qayamur
paykunata chay rikashanta manyaqla
parlarqa, kaĉharan Jope pwibluman.
9Allaqninqa yaqqana Jopiman ĉhayatin-
llapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran
wasipa ananman, Dyusman mañakunan-
paq. 10Payqari kusata mallaqnar, mikuna-
yaran. Chaymanta mikunanta kamakachi-
nanllapakamanqa, rikapakuyninpi rikaran
syilu kiĉhakaqta. 11Chaynu syilu kiĉhaka-
tinqa unaqmanta ishkimuyaran uk atun
pullu kada manyankunamanta watakasha.
12Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan
tukuy riqchaq mana mikuypaq
animalkuna, kwatru ĉhakiyjun animalkuna,
largu kurukuna, pariq kurukuna ima.
13Chay rikapakuyninpi uyaparanpis
syilumanta kaynu niqta: “Pedro, sharir
wanuchir, mikuy” nir.
14Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy.
Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq
animalkunataqa mana mikushachu kani
maydiyapis” nir.
15Chaynu nitinqa, qashan chay
rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy

imatapis ‘Allin’ nishantaqa, ama ‘Mana
allin’ niychu qamqa” nir.
16Chaynullamiri kimsa kuti willaran.
Chaymantaqa qashan tikrakaranna
syiluman chay pulluqa.[h] 17Pedruqa
kusata yaĉhayta munaran chay riqchaq
rikapakushanpaq, ¿imataq kanqa
chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupa-
kunankaman, Cornelio kaĉhashan
runakunaqa ĉharanna Simonpa
wasinmanqa, Pedrupaq tapukur. 18Chay
wasiman ĉharnaqa kusa jwirtita rimar
tapukuranllapa:
—¿Kaypichu Pedro ninllapa Simón
shutiq runa tan? nir.
19Pedruqari chay riqchaq rikapakuy-
ninpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu
Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa
runakuna maskashuyan. 20Sharir, ishkir
paykunawan riy ama imapaqpis
yarpupakurchu. Nuqami chay
runakunataqa kaĉhamusha kani
qamman shamunanllapapaq” nir.
21Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta
ishkimur, Cornelio kaĉhashan
runakunataqa niran:
—Nuqami kani Simón Pedruqa.
¿Imalapaqtaq shamushaykillapa? nir.
22Paykunaqa niranllapa:
—Nuqakunami shamunillapa suldadu-
kunapa kapitannin Cornelio kaĉhama-
tinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin.
Chaymi Israel runakunapis paytaqa
kusata rispitanllapa, munanllapa ima.
Pay Corneliumi kaĉhamashallapa paypa
wasinman rir willatki uyakushunanpaq.
Chaqa payqa nimaranllapa Dyuspa
angelninshi willasha, qam rir wasinpi
willatki uyakushunanpaq nir.
23Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa
samachiran wasin ruriman. Chaypimi
pullana chay tutaqa kidaranllapa.
Chaymanta allaqninqa paykunawan
pullalla riranllapa. Chaynulla wakin
chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkuna-
pis pullan yapar riran Pedrutaqa.
24Jope pwiblumanta lluqshirqa,
allaqninraq Cesarea pwiblumanqa
ĉharanllapa. Ĉhatinllapaqa, Corneliuqa
ayllunkunawan amigunkunawan
tantakasha, Pedrutaqa yarayasha
karanllapa. 25Pedro ĉhatinqa,
Corneliuqa lluqshiran tariq, naypanpi
qunqurikur adurananpaq. 26Piru mana
chayta munarchu kaynu nir sharichiran:
—Shariy taytituy. Nuqapismi qam
yupay runala kani nir.
27Chaynu paywan parlaqnu riyar
wasinman yaykurqa, chay wasi ruripiqa
achka runa tantakashata tariran.
28Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi
kaqkunataqa niran:
—Qamkunaqami yaĉhankillapa
nuqakunapa kustumriyllapata. Israel
runakuna katiyllapa kustumriyllapa-
qami intrachimanllapa: Ama
uklawmanta runakunawanqa tantaka-
nayllapapaqchu, ama wasinmanmapis
yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta
Dyusmi yaĉhachimasha amashi pitapis
nishaqchu: ‘Mana watukuypaqchu,
mana allinchu ima’ nirqa. 29Chayray-
kumi qayachimatkillapaqa, utqaylla
shamusha kani, mana imapaqpis
ukmanta yarpur imachu. Chaymi
yaĉhayta munanina ¿imalapaqtaq
qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.
30Chaymi Corneliuqa niran:
—Kananwanqa kwatru diyana, kay
uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar,
Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi,
naypaypi uk runa allipla yuraq intiru
raĉhpayjun rikariran. Chaymi nimaran:
31‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi,

h 10.16 Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

payqa uyapashusha. Chaynulla, mana
imayjunkunata yanapatkipis payqa
shumaqta rikashusha. 32Kaĉhay
runakunata Jope pwibluman Simonta,
Pedro ninllapa chayta apamunanllapa-
paq. Mar yakupa manyanpimi chay
tukayun qarata blanduchar trabajaqpa
wasinpi tayan' nir.
33"Chaynu nimatinmi, utqaylla
kaĉhakuray shamunaykipaq. Qamqami
mana ima mana allinkunataqa
yarpurchu, ashwan utqaylla
shamushayki. Kanan-shuypaqari
tukuyla, kaypi kanchikllapa, Dyuspa
naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta
munanillapa, tukuy imata Amitunchik
willashusha nuqakunata willamanayki-
llapapaq chayta rimatki" nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

34Chaymantami Pedruqa paykunata
niran:
—Kananqami allita intrakanina,
chiqaptami Dyusqa mana ukmanta
ukmantachu rikamanchik maylawmanta
kashamapis nir. 35Ashwanmi maylaw
nasyunmanta, ima ayllumanta karmapis
payta kasusha, allinkunata rurashaqa,
kusa munashan wamranpaqna riqsiman-
chik. 36Nuqakuna Israel runakunatami
willamashallapa, tukuypa Amun
Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa
shumaqta kawsanayllapapaq nir.
37"Qamkunaqami allita yaĉhankillapa
Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqta-
qami Dyusninchikqa akraran Shutichi-
kuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita
yaĉhachikunanpaq. 38Chaynulla yaĉhan-
killapapis, Taytanchik Dyus Nazaret-
manta Jesusta Santu Ispiritunta,
pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu
karmi Jesusqa allinkunalata rurar,
runakunata dyablu qischatinmapis
washaran, Dyus pullan katin nir imami
yaĉhankillapa. 39Chaqa nuqakunami
rikasha kanillapa Jesús tukuy imata
Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi
ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar
wanuchishanllapamatapis. Chaymi
nuqakunaqa tukuy chaykunapaqqa
tistigu kanillapa. 40Piru Dyus, kimsa
diyamanta kawsachimutinmi,
nuqakunaman rikariran. 41Manami
tukuyla runakunamanchu rikarimuran.
Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna
kanayllapapaq akramashanllapakunala-
man rikariran. Chaqa kawsamutinqami,
paywan mikurayllapa, upyarayllapa
ima.
42"Chaymantami payqa kaĉhamaran-
llapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq:
'Dyusmi, Jesustaqa kaĉhamusha
wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar
yaĉhananpaq' nir. 43Chaqa Dyuspa
tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu
nisha kayaq: 'Tukuy paypi kriyitinllapa-
shi tukuy uchankunamanta payqa
pirdunayanqa' nir".

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

44Pedro chaynu yaĉhachikuyatinmi,
tukuy chay uyakuqkunamanqa Dyuspa
Santu Ispiritun shamuran. 45-46Chaymi
Santu Ispiritu uyakuqkunaman shamutinqa,
Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan
ĉhasha karan chaykunaqa, alliplata
dispantakaranllapa. Chaqa chay
uyakuqkunaqa ukman rimaykunapi Dyusta
alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuran-
llapa: ¿Imanutaq Dyusninchikqa mana
Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun?
nir. 47Chaymi Pedruqa niran:
—Nuqanchikkunata yupaylla kay
runakunatapis Dyusninchik Santu
Ispiritunta qusha katinqa, ¿ama
shutikuychu niytachu puytinchik? nir.
48Chaynu nirnaqa kaĉhakuran
Amitunchik Jesuspa shutinpina

shutikunanllapapaq.[i] Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapapaq nir.

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

11 [1]Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana, "Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyusninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana" nir. [2]Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro ĉhatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis rurananllapapaq nir. [3]Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana ruranllapachu chaykunapa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

[4]Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

[5]—Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta. [6]Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuypaq kwatru ĉhakiyjun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pariq kurukunata ima. [7]Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: 'Pedro sharir wanuchir mikuy' nir.

[8]"Chaynu nimatinqa nuqaqa niray: 'Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis' nir.

[9]"Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimaran: 'Tayta Dyus tukuy imatapis "Allin" nishantaqa, ama "Mana allin" niychu qamqa' nir. [10]Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.

[11]"Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa ĉharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaĉhasha karanllapa nuqata apamananllapapaq. [12]Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimaran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa wasinmanqa. [13]Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: 'Jope pwibluman kaĉhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiqta, chay Pedro ninllapa chayta. [14]Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakankillapa' nir.

[15]"Chaymi, paykunata yaĉhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla. [16]Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niqmi: 'Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa' nir. [17]Chaymi paykunatapis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinqa, ¿pitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq 'Ama

---

i 10.48 Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

paykunataqa Santu Ispirituykitaqa
quychu' nirqa?"
18Chaynu Pedro nitin, Jerusalenmanta
kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar,
ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu
nir:
"Dyusninchikqami chay mana Israel
runakunatapis yanapashana,
uchankunata dijar paymanna tikraka-
nanllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis
tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!"

Antioquiapi punta kriyiqkuna

19Estebanta wanuchishallapana karqa,
wakin kriyiqkunapa ikinpi puriran
qischananpaq chay kuntraqninkunaqa.
Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar
riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblukuna-
man, chaynulla Antioquía pwiblumanpis.
Chay pwiblukunapiqa Amitunchik
Jesuspaq yaĉhachiqllapa Israel runa
masinkunalata. Nataq,
wakinkunata-shuypaqa mana yaĉhachi-
ranllapachu. 20Chaymantaqa ashwan,
Chiprimanta, Cirene pwiblumanta
shamuranllapa Antioquía pwibluman.
Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq
rimayninta yaĉhachiran tukuy chay
wakin mana Israel runakunatapis.
21Amitunchik paykunata yanapatinmi
yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna
unay mana allin rurayninkunata dijar,
Amitunchikpina kriyiranllapa.
22Jerusalenpi kriyiqkuna "Antioquiapi
mana Israel runakuna kusata
kriyinllapa" nir uyaparqa, Bernabita
kaĉharanllapa, rir rikananpaq.
23Chaymi, Bernabé ĉharqa rikaran,
Dyusninchik imanu bindisir paykunata
yanapashanmatapis. Chaymi payqa
alliplata aligriyaran. Chaynulla
paykunataqa kusata kunsijaran, ama
imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan
shumaqta Amitunchikta kasunanllapa-
paq. 24Chaqa payqami kusala bwinu,
chaynulla Amitunchikpi kusalata kriyiq
karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan
karanpis. Chaymi yaĉhachikutinqa,
achka runakuna Amitunchikpi kriyir
masna achkayaranllapa.
25Chaymantami Bernabiqa riran Tarso
shutiq pwibluman, Sauluta maskaq.
26Chaymi tarirqa, aparan Antioquiaman.
Chaypiqami paykunaqa uk añuta,
Jesucristupi kriyiqkunawan taran,
achka runakunata yaĉhachir. Chay
Antioquiapi yaĉhachikushan-
manta-pachami Jesucristupi kriyiqkuna-
taqa cristianukuna nir riqsiranllapa.
27Chay tyimpukunapimi Dyuspa
wakin rimaqninkuna, Jerusalenmanta
riran Antioquiaman. 28Paykunapa
ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq
masinkunapa ĉhaypinpi shar, Santu
Ispiritu rimachitin, niran: "Tukuy
intirupimi mallaq tyimpu kanqa" nir.
Chay nishanqami chiqapta karan, chay
Romapa gubyirnun Claudio mantakuya-
shan tyimpunpi.
29-30Chaynu mallaq tyimpu katinmi,
Antioquiamanta kriyiqkunaqa,
puytishanllapata qillayta tantar
kaĉharanllapa chay Judea pwiblukunapi
kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapa-
taqa Bernabiwan Saulo aparanllapa
chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqnin-
kunata qutin, chay paykunana
qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

12 1Chay tyimpukunapi gubyirnu
Herodesqa, qallariran Jesucris-
tupi wakin kriyiqkunataqa kusata
qischaq. 2Chaymi kaĉhakuran Juanpa
uknin Santiaguta ispadawan wanuchi-
nanllapapaq. 3Chaynu Santiaguta
wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa
kusa shumaqta yarpuranllapa. Chayray-
kumi Herodesqa kaĉhakuran Pedrutapis

aypar karsilananllapapaq. Chaykunata-
qami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi
tantakunata mana libadurayjuntachu
mikunchik chay diyakunapi. [4]Chaqa
payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin,
Pedrutaqa tukuy runakunapa naypan-
man apatin, rikar yaĉhatinllapa
wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi
katinqami kuytayaranllapa dyisi-saysi
(16) suldadukuna, kwatru kwatru
turnanakur ima. [5]Chaynumiri Pedrutaqa
karsilpiqa suldadukuna allita kuytaya-
ranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq
masinkunaqami mana shaykuq mañaku-
yaranllapa Dyusman, Pedrupaqqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

[6]Herodes, runakunapa naypanman
apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa
punuyaran ishkay suldadukunapa
ĉhaypinpi, ishkay kadinakunawan alli
watakasha. Nataq wakin suldadu-
kuna-shuypaqa karsilpa punkunpi
kuytakuyaranllapa. [7]Chaymantami
illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin
chaypi rikaritin, kusa llipya intiru
karsilqa tikrakaran. Chaymi angelqa
Pedrutaqa qichqanmanta kumsar
rikĉhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinqa chay kutilla, Pedrupa
makinmanta kadinakunaqa rataran
pachaman. [8]Chaymi angelqa Pedrutaqa
niran:

—Allita waĉhkakur, llanqikita
llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi
angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta
shamuy nir.

[9]Chaynu nitinqami Pedruqa angelpa
ikinta riran, ángel rurayashanqachu
chiqap kanqa, manaqachu mana
nirmapis, mana yaĉharchu. Ashwan
paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquy-
ninlapi rikaq yupay. [10]Chaynu
yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa
naypaq kuytakuq suldadukunapa
ĉhaypinta pasaran. Chaynulla mas
riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna.
Chaymanta mas naypaqman
riyarllapaqa ashwan ĉharanllapana
karsilpa waqta lluqshina jyirru punkun-
manpis. Chaymi chay punkuqa paylla
kiĉhakaran. Chaynami, lluqshir
ishkantin riyatinllapaqa, wakaqpina
karqa, angelqa paylatana dijaran
Pedrutaqa. [11]Chaymi Pedruqa chaypiraq
kwintata qukar niran: “Kanan-shuypaqa
Amituyqa chiqapta, angelninta
kaĉhamusha washamananpaq Herodes-
manta, chaynulla Israel runakuna tukuy
imata ruramananpaq kashanmanmata-
pis” nir.

[12]Chaynu kwintata qukarnaqa,
Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa
wasinman. Kay Juantami Marcos
niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq
masinkuna tantakasha, Dyusman
mañakuyaranllapa. [13]Chay wasiman
ĉharnaqami, waqta yaykuna
punkumanta takakur qayakuran.
Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq,
punkumanta qayakuqta uyaparqa
kallparan rikaq. [14]Chaymanta,
rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran.
Chaymi chay warmi wamraqa kusata
aligriyar, punkuta mana kiĉharchu
ruriman kallparan wakinkunata willaq,
Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir.
[15]Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa
niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa
niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa.
Ashwanmi angelnin kanqa nir.

16Chaynu ninanllapakamanqa,
qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir
punkuta kiĉhar, Pedruta rikarqa
alliplata dispantakaranllapa. 17Piru,
Pedruqa makinlawan willaran
uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa
parlaran imanushi, Tayta Dyusqa
karsilmanta urquran nirmapis. Chaynu-
llami niranpis:
—Kay nishushayllapatami, parlanki-
llapa Santiaguta,[j] chaynulla kriyiq
ukninchikkunatapis nir.
Chaynu nirqa, chay kayashanmanta
yarqur riran uklawtana.
18Achkiyatinnaqa, chay suldadu-
kuna-shuypaqa mana imanu tukushaq
nirpis yaĉharanllapachu. Chaqa
paykunaqari mana yaĉharanchu
maytataq Pedruqa risha nirmapis.
19Chaymanta, Herodesqa kaĉhakuran
Pedruta maskananllapapaq. Piru mana
tariyta puytitinllapanaqa, chay
kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa
mantakuran wanuchinanllapapaq.
Chaymantami Herodesqa Judeamanta
lluqshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

20Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblu-
kunapi taqkunaqa Herodesmanqa
rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa,
alliplata piñakusha nuqanchikkuna-
wanqa. Rir shumaqchanakushunllapa
paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta
mikunanchikta rantimunchik nir.
Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa
amiguta ayparanllapa, Herodespa uk
kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan.
Payraykumi, Herodeswanqa shumaq-
chanakuranllapa. 21Chaymi, Herodesqa
uk diyapi paywan pulla tantakar
parlananllapapaq niran. Chay diya
ĉhamutinqa, payqa kusa shumaqta
mudakur mantakunan samananpi tar,
kusa shumaqta rimaran. 22Chay-
mantami chay uyakuqkunaqa, kusa
jwirtita rimar, niqllapa:
—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa
runalachu! nir.
23Chayta nitinllapaqa, Herodesqa
Dyusta mana alabarchu, ashwan payna
dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi
Amitunchikpa angelninqa kusa saqra
nanayta Herodesman kaĉhamutin,
limpu kurur tukukar wanuran.
24Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa
Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwaka-
ran chay rimashankunaqa. Chaymi,
tukuy uklaw pachakunapipis yaĉharan-
llapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.
25Chaymanta Bernabiwan Saulo
Jerusalenpi qillayta apustulkunata
qushana karqa tikrakamuranllapana
Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa
chay Juanta aparmi shamuranllapa.

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaĉhachikunanpaq

13 1Antioquía pwiblupi
kriyiqkunamantaqami karan
Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla
yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami
karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén,
Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis,
“Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa
Cirene pwiblumanta karan. Nataq
Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirnun
Herodespa pullan kriyakasha karan.
2Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar
Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa
Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabi-
wan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami
paykunataqa akrasha kani yaĉhachi-
kunanpaq” nir.
3Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar,
Dyusman mañakushana karqa,

j 12.17 Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

Bernabipa, Saulupa ananman
makinllapata ĉhurar, kaĉharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉhachikuranllapa

4Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu
Ispiritun apatinmi, riranllapa Seleucia
pwibluman. Chaymantaqa, yaku
karrupina riranllapa uk lugar yaku
ĉhaypilapi Chipre shutiq chayman.
5Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq
pwibluman ĉharqa, Israel runakunapa
tantakananllapa wasikunapi, yaĉhachi-
kuranllapa Dyuspa shumaq rimaynin-
taqa. Juanpis[k] paykunata yanapar
pullanllapa riyaran.
6Chay Chipripa tukuy pwiblunkuna-
pimi puriranllapa yaĉhachikurqa.
Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman
ĉharanllapa. Chay pwiblupimi tariran-
llapa Israelmanta uk bruju Barjesús
shutiqta. Chay brujuqami Dyusninchik-
paq rimaq tukuqla. 7Chay brujuqami,
Sergio Paulo shutiq gubirnadurwan
amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi
kusala yaĉhaq runa kaq. Chaymantaqa
kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta
qayamunanllapapaq. Chaqa paymi
kusata uyakunaran Dyuspa shumaq
rimaynintaqa. 8Piru chay bruju
Barjesús, griego rimaypi Elimas
shutiqqami, apustulkunapa kuntran
ĉhurakaran, gubirnadurqa ama
kriyinanpaq Dyuspaq yaĉhachikutin-
llapaqa. 9Chaymi Saulo, griego rimaypi
Pablo shutiqqa, Dyuspa Santu Ispiritun-
wan kar, chay brujutaqa kusata chapar
niran:
10—¡Kusa llulla, mana allinkunata
yarpuq runa, dyablupa wamran, tukuy
allin kaqkunapa kuntran! ¿Imapaqtaq
Dyus yaĉhachikushanta dañayta
munanki? 11Chayta ruranashaykiray-
kumi Dyusqa kananqa kastigashuyan.
Chaymi kananmanta-pacha syigu
kidarna, ayka diyallataqa rupay
achkirachikuqlamatapis mana rikanki-
nachu nir.
Chaynu nitinlami chay brujupa
nawinqa tutaparaq intiruna kidaran.
Chaymi manana rikakuyta puytir, uk
runata maskayaran aysakur purichinan-
paq.
12Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo
yaĉhachikushanta uyakur kusalata
dispantakarmi gubirnadurqa Amitun-
chikpa shumaq rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

13Pafos pwiblumantami Pabluqa,
pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku
karrupi Perge pwibluman. Chay
pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq.
Piru Juanqami chaypi wakinninkunata
dijar, Jerusalenman tikrakamuran.
14Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay
Pergimanta lluqshir, riranllapa Pisidiapa
yatan Antioquía pwibluman. Chaypimi
samana diyapi Israel runakunapa
tantakananllapa wasiman yaykur,
samaranllapa. 15Chaymanta, Dyus nitin
Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa
rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa
imaqa, chay wasipa mantakuqnin-
kunaqa kaynu niran:
—Ukniy masiykuna, runakunata
animachinaykillapapaq imata rimana-
yarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.
16Chaynu nitinllapami, Pablo sharir
makinlawan runakunataqa upallachir,
kaynu niran:
—Pwibluymanta runa masiykuna,
chaynulla uklawmanta qamkuna,
Dyusta manchar kasuqkunapis,
uyakumayllapa kayta willashutiyllapa:

---

k 13.5,13 Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

17Dyusninchikllapami, unay rukunchik-
kunata akraran paypaqna kananllapa-
paq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu
karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay
tayarllapamapis, alliplata achkayaran-
llapa Dyusninchik akrashan katin. Piru
chaymantami chay pwiblumantaqa
lluqshichimuran paypa pudirninwan.
18Chaynu lluqshichimurmi, chunllaq
lugarkunaman apar kwarinta añuta
kuytaran imanu tukur tatinllapamapis.
19Chaynulla, Canaán shutiq lugarpi,
syiti atun pwiblupi taqkunata limpu
wanuchir tukchiran, chay wanushapa
pachankunataqa rukunchikkunatana
qunanpaq. 20Tukuy kay pasashan-
kunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450)
añumata kaq kasha kanqa.

"Chaymantami, rukunchikkunataqa
quranllapa puytiq runakuna rikanan-
llapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin
Samuelpa tyimpunkaman. 21Piru
rukunchikkunaqami Dyusta mañaran-
llapa gubyirnunllapata numrananpaq.
Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar,
numraran Saúl mantakunanpaq.
Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta,
Cispa wamran karan.

"Chaymantami kwarinta añuta yupay
mantakushana katinqa, 22Dyusqa,
Saulta kargunmanta urqur, Davidtana
numraran, gubyirnu kananpaqqa.
Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin
runatami tarisha kani. Paymi imata
ruray nitiypis, ruran. Payqami Isaipa
wamran David. 23Chaqa Davidpa
ayllunllamantami karan Jesuspis.
Paytami Tayta Dyusqa kaĉhamuran
washamanallapapaq, imanutaq arnima-
shanchikllapa karan chay kumplikanan-
paqqa. 24Chaymi manaraq Jesús
shamuyatinqa, Shutichikuq Juanqa
tukuy Israel runakunataqa kaynu niq:
Uchaykillapata dijar, Dyusmanna
tikrakar shutikuyllapa nir. 25Chaymanta
Juanpa wanunan tyimpu shipchamuya-
tinnaqa, kaynu niran: 'Nuqaqa manami
Dyus arnishushanllapa runapaq
yarpuyankillapa chay paychu kani.
Payqami chaymantaraq shamunqa.
Chaymi paypaqqa nuqaqa mana
sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa
watunta kaĉhanaylapaqmapis' nir".

26Chaynullami Pabluqa niranpis:

"Abrahampa ayllunmanta ukniykuna,
qamkuna uklaw nasyunkunamanta
Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa:
Dyuspa shumaq rimaynin washamana-
llapapaq chayqami tukuy nuqanchik-
kunapaq. 27Chaqa, Jerusalenpi taqkuna,
chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta
mana riqsir, mana kwintacharanllapa-
chu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna
Jesuspaq iskribishanllapata, samana
diyakunapi liyirmapis, mana intrakaran-
llapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa
kuntrar qukuranllapa wanuchinanllapa-
paq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin
iskribishannulla kumpliranllapa.
28Chaqa mana ima uchayjun katinmapis
wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaran-
llapa. 29Chaynumiri Dyus nitin
iskribikashannulla rurarllapanaqa,
Jesustaqa krusmanta ishkichimur
pamparanllapana. 30Piru Dyusqami
Jesustaqa kawsachimuran. 31Chaymi
Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa
karan, Galileamanta Jerusalenman
yapar pullan riranllapa chaykunawanqa.
Chaymi kananqa paykunaqa tukuypaq
uk tistigu yupayna chay pasashankuna-
paqqa.

32-33"Chaymi Bernabiwan nuqaqa
willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynin-
taqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran
Jesustaqa kusa munashan Wamran
kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchik-
kunata arnishantaqa kumpliran,
nuqanchikkunawan, imanuĉhi Salmospi
nishannulla. Chaqa niqmi:

‘Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq
riqsikani’ nir.
34Dyusqami rimashallana karan, Jesús
wanushanmanta kawsamuyanqa
kwirpun ama ismunanpaq nir.
Kaynutami, iskribishanpipis nin:
‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta
arnishaytaqa’ nir.
35Chaymi Salmosllapi ninpis:
‘Ama kusa munashayki Wamraykipa
kwirpuntaqa dijankichu
ismunanpaqqa’ nir.
36“Piru Davidmi, paypa tyimpun
runakunataqa Dyus munashannulla
yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan
pulla pampakaran. Chaypimi kwirpun-
pis ismur tukukaran. 37Nataq, Dyus
kawsachimushan Cristupa kwirpunqa
mana ismuranchu.
38-39“Chayraykumi ukniykuna allita
intrakayllapa, kaynu nirmi yaĉhachiku-
nillapa: Jesusraykulami uchanchik-
manta pirdunakanchikllapa, mana
Moisés mantakushanta kasushanchik-
llaparaykuchu. Chaymi ashwan Dyusqa,
Jesuspi kriyiqkunataqa tukuylata
pirdunar, mana uchayjunpaqnachu
riqsin nir.
40“Chaymi kuytakankillapa Dyuspa
rimaqninkuna iskribishankuna
nishannulla, ama mana kriyiqkuna
yupay pasashunanllapapaq. Chaqa chay
iskribishankunapiqa nin:
41 ‘¡Qamkuna mana kriyinaqkuna,
dispantakar chinqayllapa!
Chaqa qamkunapa tyimpuykikuna-
pimi rurashaq ukman shumaq
ruraykunata.
Chaymi mayqan parlashutinllapa-
mapis,
mana kriyinkimanllapachu’ nir”.
42Chaynu Pabluwan Bernabé
yaĉhachikur tukchirnaqa, lluqshimu-
ranna Israel runakunapa tantakanan-
llapa wasimantaqa. Chaymi chay mana
Israel runakunaqa, paykunataqa
rugaranllapa qashan uk samana
diyapipis chayllapaq mas intrachinan-
llapapaq. 43Piru Pabluwan Bernabé,
tukuymanta dispidikur, ritinllapanaqa,
kusa achka Israel runakuna, chaynulla
Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna
ima paykunawan riranllapa. Chaymi
Pabluwan Bernabiqa, chay tantakaq-
kunataqa kaynu nir willaran: “Ama
ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita
kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushan-
llaparayku” nir.
44Chaymanta uk simanapina, samana
diyapiqa yaqqa tukuyla chay pwiblu-
manta runakunaqa tantakaranllapa,
Dyuspa shumaq rimayninta uyakunan-
llapapaqqa. 45Chaymi Israelmanta kaq
karguyjunkunaqa, achka runakuna
tantakaqta rikarqa, kusata inbidyaka-
ranllapa. Chayraykumi Pablutaqa
kuntrar allipla saqrata willaranllapa.
46Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana
imatapis mancharchu kaynu niranllapa:
—Nuqakunaqami naypaqtaqa
qamkunataraq Dyuspa shumaq
rimayninkunataqa yaĉhachishunayllapa-
paq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta
mana munashaykillapachu. Chaynu
mana yaĉhachishunayllapata
munarqami, mana tukuy tyimpu
kawsayta munankillapachu. Chaymi
kananqa mana Israel runakunatana
yaĉhachiq rishaqllapa, 47imanuĉhi
Amitunchikllapa nir kaĉhamaranllapa
chaynulla:
‘Nuqami qamtaqa ĉhurashusha kani
mana Israel kaq runakunapa uk
achkirachikuqnin yupay kanay-
kipaq.
Chayna qamqa nuqapa shumaq
rimayniyta yaĉhachikunki
tukuy pachapi washakanan-
llapapaq’ nir.

48Chayta uyaparllapami, chay mana
Israel kaq runakunaqa, kusata aligriyar,
niranllapa: “Amitunchik nishanqami
kusala allin” nir. Chaymi ashwan
Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna
kawsananllapapaq kaqkunaqa, tukuyla
kriyiranllapa. 49Chaynumiri Dyuspa
rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa
yaĉhachikuranllapa. 50Piru chay
Israelmanta kaq karguyjunkunaqa
Dyuspi kriyini niq wakin warmikuna-
wan, tukuy puytiq runakunawan ima
parlar animachiranllapa, Pabluwan
Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa
lluqshichinanllapapaq. 51Chaynu
ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa
llanqinllapata ĉhaspichikuranllapa, kay
pwiblupi runakunaqa mana kriyiyta
munanllapachu nishaq nir. Chayta
rurarllapanaqa riranllapana Iconio
pwiblumanna. 52Piru Cristupi
kriyiqkuna-shuypaqa, Dyuspa Santu
Ispiritunwan kar, allipla aligrina
karanllapa.

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

14 1Iconio pwiblupimi, Pabluwan
Bernabiqa pulla yaykuranllapa
Israel runakunapa tantakananllapa
wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa
yaĉhachikuranllapa Jesucristupaq.
Chaynu yaĉhachikutinllapami achka
runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna,
mana Israel runakunamapis. 2Piru Israel
runakuna Jesucristupi mana
kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar
ingañaranllapa chay mana Israel
runakunataqa, Jesucristupi tukuy
kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.
3Chaynu katinmapismi, Pabluwan
Bernabiqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata
kunfyakar, achka diyakunata chaypiqa
kidaranllapa yaĉhachikur. Chaymi
Amitunchikqa paykunataqa yanapar,
pudirninta quran, milagrukunata, mana
ruraypaq shumaq imakunata ruranan-
llapapaq. Chaymi yanaparan runakuna
rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus
nishanta yaĉhachikuyan nir.
4Piru, chay pwiblupi runakunaqa
ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa.
Chaymi wakinqa Israel runakunapa
faburnin kaqllapa. Nataq
wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa
faburnin kaqllapa. 5Chaymantaqa, Israel
runakuna, chaynulla mana Israel
runakunapis karguyjunkunawan
parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa
kusata qischar, rumikunawan sitar ima
wanuchinanllapapaq. 6Piru chaykunata
yaĉharmi Pabluwan Bernabiqa alsakar
riranllapa prubinsya Licaoniapa
pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar
riranllapa Listraman, Derbiman,
chaynulla chay shipchan pwiblukuna-
manpis. 7Chaymi chaykunapina Dyuspa
shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuran-
llapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

8Chay Listra pwiblupimi, karan uk
kuju runa. Paymi mana puriyta
puytiqchu. Chaqa payqari nasishan-
manta-pacha mana maydiyapis purisha-
chu kaq. 9Chaymi Pablo yaĉhachikuqta
uyakur tayaran. Chaynu yaĉhachiku-
yarmi, Pabluqa chay runataqa chapar
yarpuran, payqami alliyanqa allita
Dyuspi kriyishanrayku nir. 10Chay-
mantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:
—¡Sharir shay! nir.
Chaynu nitinqa chay runaqa das
piryar sharir, puriq qallariranna.
11Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa,
runakunaqa qallariranllapa kusalata
rimaq chay Licaoniapa rimayninpi,
kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami
shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.
12-13Chay Listra pwiblupi taqkunapaq-
qami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq.
Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunan-
lapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami,
Bernabita shutichiranllapa Jupiter.[l] Nataq
Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio,
pay rimaq chay katin. Chayna chay
Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata,
tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakuna-
wan pullana, Pabluwan Bernabitaqa
aduranallapapaq. 14Piru Bernabiwan
Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir
kwintata qukarqa, llakir piñakur raĉhpan-
matapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay
runakuna riyashanman kallpar rir
yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:
15—Piru taytituykuna, ¿imapaqtaq
kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa,
nuqakunapis qamkuna yupay runakunala
kanillapa. Ashwanmi chay yanqa
imakunata aduranaykillapata dijanayki-
llapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa
shumaq rimayninta yaĉhachishuqllapa.
Chaynuqami chiqap kawsaq Dyus, syiluta,
pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta
rurasha, chay paypina kriyinaykillapapaq.
16Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata
dijamashanchik karan munashanchikllata
rurar kawsanallapapaq. 17Chaynu dijamar-
ninchikmapis, allinkunata rurar rikachima-
shanchik, 'Pimi kani' nirmapis. Chaynulla
kananpis, paymi nuqanchikkunaman
tamyata kaĉhamun, tarpukushanchikkuna-
manta shumaqta urqukunallapapaq.
Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapa-
matapis qumayanchikllapa unta mikur ima
aligri kawsanallapapaqmapis.
18Chaynu Pabluwan Bernabé
nitinllapamapis paykunaqa mana
intrakanaranllapachu. Chaymi yaqqa
mana imanupis willayta puytiranllapa-
chu turunllapakunataqa wanuchir
paykunata aduranatinllapaqa.
19Chaypi chaynu kayatinllapaqa,
ĉharanllapa ayka Israel runakuna.
Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta,
Iconiumanta ima. Paykunami chayman
ĉharqa chay runakunataqa ukmanta
yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa
Pablutaqa sitaran rumikunawan
wanuchinanllapapaq. Chaynu qischar-
llapaqa, wanushana kanqa nir
yarpurllapa pwiblu waqtalawman
aysaĉhakur urqur itakuranllapa.
20Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa,
Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo
usurayashan ridurninman tantakaran-
llapa. Chaymantami payqa allinna
sharir qashan tikrakaran chay pwiblulla-
man. Chaymanta, allaqninqa Bernabi-
wan chay pwiblumanta lluqshir, riran
Derbe shutiq pwiblumanna.
21Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa
shumaq rimayninkunata yaĉhachikutin-
llapaqa, achka runakuna kriyiranllapa.
Chaymantaqa qashan tikrakaranllapa
Listraman, Iconiuman, prubinsya
Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima.
22Chaymi, chay pwiblukunapiqa Jesuspi
kriyiqkunata willar animachiranllapa
Amitunchikta allita kasur, paypi allita
kriyir kawsananllapapaq. Chaynulla
paykunataqa niranpis: "Syiluman
Dyusninchikwanna kawsaq rinapaqqa,
kay bidapiqa kusataraq qischakanchik"
nir. 23Chaynulla, chay purishanllapa
pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqnin-
kunata paykunallamanta numraran-
llapa. Chaymantami Dyusman mañakur,
ayunasha imana karqa, Amitunchikpi
kriyishanllaparayku, paypa makinpina
dijaranllapa.

---

l **14.12** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa "Zeus". Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa "Hermes" nir.

Pablumi Bernabiwan tikrakaran Siriapa pwiblun Antioquiaman

24Chayna, prubinsya Pisidiamanta
rirnaqa, ĉharanllapa Panfilialawman.
25Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi,
Amitunchikpa shumaq rimayninta
yaĉhachikur, chaymantaqa riranllapa
Atalia pwibluman. 26Chaymantaqa,
yaku karrupi mar yakullata riranllapa
Antioquía pwibluman ĉhanankaman.
Chay pwiblumanmi kaĉhasha
karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay
yanapatin rimayninta yaĉhachikunan-
llapapaq. Chaynu yaĉhachikushana
karllapaqa, qashan tikrakaranllapa
Antioquiallamanna. 27Chayman
ĉharqami, Jesucristupi kriyiqkunata
tantar parlaran manyaqla, Dyus tukuy
imata paykunawan rurashanta. Chaynu-
lla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay
mana Israel kaq runakunatapis yanapa-
sha paypi kriyinanllapapaq nir ima.
28Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa,
chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkuna-
wan kidaranllapa unaytana taq.

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

15 1Chay tyimpukunapimi wakin
Judeamanta runakunaqa
Antioquiaman riran, Jesucristupi
kriyiqkunata yaĉhachiq. Chaymi kaynu
niranllapa: "Moisés mantakushannulla chay
siñal kustumrita mana rurarqashi, mana
washakashunllapachu" nir. 2Chaymi,
Pabluwan Bernabiqa alliplata paykuna-
wanqa, uknin uknin willanakuranllapa:
"Manami chaynuchu washakanapaqqa" nir
ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa,
Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkuna-
tapis, Antioquiamanta kriyiqkunaqa
numraranllapa Jerusalenman rinanllapa-
paq. Chayna chay parlayashanllapapaq,
Amitunchikpa apustulninkunawan,
chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqnin-
kunawanpis parlananllapapaq.
3Chaynu kaĉhatinllapami, paykunaqa
riranllapa Jerusalenmanqa. Chayman
riqnuqa, Feniciapa, Samariapa pwiblun-
kunapi kriyiqkunataqa parlaranllapa
tukuy mana Israel runakunapaq: "Unay
kriyinanllapataqa dijar ashwan
kananqa, Dyuspina kriyinllapa" nir.
Chaynu parlakutinmi, chaypi
kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.
4Chaynu yaĉhachikur riyarqa
Pabluwan Bernabé Jerusalenman
ĉharanllapana. Chaypiqa samachiran-
llapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin apustul-
kuna, chaynulla kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqkuna ima. Samachitinllapaqa,
Dyus tukuy imata paykunawan
rurashanllapataqa parlakuranllapa.
5Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo
runakunaqa das sharir, kaynu
niranllapa: "Kriyiq mana Israel
runakunaqa, chay siñal kustumrita,
chaynulla Moisés tukuy mantakusha-
kunatapis rurananllapapaq" niqllapa.
6Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna,
Jesuspi kriyiqkunata rikar yaĉhachiq-
kuna ima tantakaranllapa chay
fariseukuna nishanpaq parlananllapa-
paqqa. 7Chaynu kusata uknin uknin
unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa
sharir paykunataqa niran:
"Kriyiq masiykuna, qamkunaqami
yaĉhayankillapa, pulla kashallapa Dyusnin-
chikqa nuqata akramaran chay mana Israel
runakunata, Dyusninchikpa shumaq
rimayninkunata yaĉhachitiy, paykunapis
kriyirna washakananllapapaq. 8Dyusnin-
chikmi tukuypa yarpuyninchikllapata
riqsin chay paymi, mana Israel runakunata-
pis allita riqsir wamranpaqna nisha.
Chaymi Santu Ispirituntapis qusha,
imanuĉhi nuqanchikkunata qumaranchik-
llapa chaynulla. 9Nuqanchikkunatami
paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa

rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuyninllapataqa shumaqchasha,
paypi kriyishanllaparayku. 10Chaynu
katinqa kanan-shuypaqa ¿imapaqtaq
Dyusta mana munaq yupaychu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés
mantakushanta rurachirqa? Moisés
mantakushankunaqami kusala llashaq
karga yupay, mana puytiypaqchu.
Chaykunataqa manami chiqapta rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay
rukunchikkunamapis. 11Ashwan
nuqanchikkunaqami yaĉhanchikllapa
Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa
uchanchikllapamanta washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel
runakunatapis washasha nuqanchikkunata
yupaylla".

12Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan
Bernabipis parlakuq qallariranllapa.
Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus
yanapatin, mana Israel kaq runakunapi
tukuy milagrukunata mana ruraypaq
shumaq imakunata rurashanllapata.
Chaynu parlakuyatinllapami tukuy
chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa. 13Chaynu parlakur tukchitinnaqa,
Santiaguqa[m] niran:

"Kriyiq masiykuna uyakumayllapa.
14Simonqami willamayanchikllapa,
imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana
Israel runakunatapis yanapar, paypa
wamrankunana kananpaq nisha nir ima.
15Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu,
allip chaynu kasha. Chaqa chay
iskribikashapiqami kaynu nin:

16 'Davidpa ayllunkunaqami wasi
limpu ratasha yupay
unayna mana mantakunnachu.
Chaymi nuqa shamur qashan
mushuqmanta alli shachir
kamkachishaq,
amana qashanqa ratananpaqnachu.[n]

17 Chaynu ruratiymi mana Israelmanta
kaqkunata akrashaykunapis
maskamanqallapa.

18 Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.
Chaqa unaymanta-pacha chaynu
kananpaq nishallana karay' nir.

19"Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis
nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay
kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina
kriyisha katinqa, ama piñachishunllapachu
'Moisés tukuy mantakushankunata ruray'
nirqa. 20Ashwan paykunamanqa
iskribishunllapa kaykunalata rurananpaq:
Chay runa rurashan yanqa dyusman
ufrindakunata ĉhurashanllapataqa ama
mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan
ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis,
animalpa yawarninta, animal ratar manaqa
ĉhuqar wanushapa aychantaqa ama
mikunanllapapaqchu. 21Chaqa Moisés
mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy
pwiblukunapi yaĉhachikunllapa. Chaymi
tukuy samana diyapi Israel runakunapa
tantakananllapa wasinkunapiqa liyir
yaĉhachikunllapa".[o]

Kartata kaĉharanllapa mana Israel runakunaman

22Santiago chaynu nitinqa, Jesuspa
apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa
rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan

---

m 15.13 Santiagutami niqllapapis "Jacobo" nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19. **n 15.16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir. **o 15.20-21** Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanlata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

yarpuranllapa: Nuqanchikkunamanta akrar kaĉhashunllapa rinanllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiaman nir. Chay akrashanllapaqa karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitakasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa. 23Chaymi, paykunawan kaĉharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

24Chaqa yaĉhashami kanillapa, kay Jerusalenmanta wakin kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaĉhamutiyllapachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaĉhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima. 25Chayraykumi nuqakunaqa tukuyniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrar kaĉhamutiyllapa rikashunanllapapaq. Chay kaĉhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa. 26Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinllapamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purinllapa. 27Chay ishkay qamkunaman shamuqqami Judaswan Silas. Paykunanami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa. 28Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruranaykillapapaq: 29Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus munashanta kumpliyankillapa.

Chaylatanami willashunillapa.

30Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiamanqa. Chayman ĉharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa. 31Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna liyirqa allipta aligriyaranllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku. 32Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

33Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaĉharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa “Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaĉhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [34Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.] 35Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaĉhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

36Chaymanta uk tyimpu pasatinnaqa, Pabluqa niran Bernabitaqa:

—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan pwiblu-

kunapiĉhi Amitunchikpa shumaq
rimayninta yaĉhachikushanchik karan
chaykunaman, imanushi paykunaqa
puriyan nir.
37Piru Bernabiqa, Juan Marcos
niqllapa chayta pullanllapaqa apanaran.
38Piru Pablutaqa mana allintachu
chayqa yarpuchiran. Chaqa Juan
Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunala-
tana dijar mana pullanllapa yaĉhachi-
kurnachu puriran. Chaymi Pabluqa
mana munaranchu pullanllapa
rinantaqa. 39Chaypaqmi Pabluwan
Bernabiqa allipta uknin uknin willana-
kuyarqa, chiqanchanakuranllapa.
Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran
Chipriman.
40Nataq Pablo-shuypaqa Silasta
akraran pullan apananpaqqa.
Chaymanta Pablo rinanpaqna katinqa,
tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman
mañakuranllapa paykunata yanapanan-
llapapaq. 41Chaymi riqnuqa pasaran-
llapa Cilicia, Siria pwiblukunapi
kriyiqkunata kusata animachir ima.

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

16 1Pabluqami ĉharan Derbe shutiq
pwibluman, chaynulla Listra
pwiblumanpis. Listrapiqa tarinakuran
Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan.
Paypa mamanmi unaymanta-pacha
Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi
kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa
karan. 2Chay Listra, Iconio pwiblu-
kunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa
kusa allinta rimaqllapa. 3Chaymi
Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta.
Piru naypaqtaqa siñal kustumrita
rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel
runakuna chay lugarpi taqkuna ama
piñakunanllapapaq, chay kustumrinta
mana rurashanrayku. Chaqa tukuy
runakuna yaĉhayaqllapa Timoteupa
taytanqa griego runa nir.
4Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa,
kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay
apustulkuna, Jerusalenpi kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqkunapa kartanpi iskribishanta
ima. 5Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa
kriyishanllapapi masta animakur, kusatana
waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

6Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta
yarpuran prubinsya Asiaman yaĉhachikuq.
Piru Dyuspa Santu Ispiritun “Ama
wakmanqa riychu” nitinmi, manana
Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya
Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia
pwiblupa lindirunman ĉhanankaman.
7Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta
yarpuranllapa Bitiniapa lugarninkunaman.
Piru Amitunchik Jesuspa Ispiritun “Ama
riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay
lugarkunamanqa. 8Chaymi paykunaqa
chay prubinsya Misiataqa pasashannu
riranllapa Troas pwibluman. 9Chaypimi
Pabluqa musquyninpi, Macedoniamanta uk
runata rikaran. Chayshi chay runaqa
shasha rugakuyaran kaynu nir:
“Shamuy-ari kay chimpa Macedonia
pwibluman yanapamanaykillapapaq” nir.
10Chaynu Pablo musqupakutinqa,
chay kutilla Macedoniamanqa
rinayllapapaq listakarayllapa,[p] Dyusnin-
chik qayamayanchikllapa, shumaq
rimayninta rimanallapapaq nir yaĉhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

11Troas pwiblumantaqa yaku
karrupina mar yakuta pasarayllapa

---

p 16.10 Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

Samotracia shutiq pachakaman. Nataq,
allaqnin diyaqa yaku karrupi ĉhara-
yllapa Neápolis pwiblukaman. 12Chay-
mantaqa rirayllapa Filiposman.
Chayqami romano runakunapa pwiblun.
Chay pwibluqami kusa mas mantakuq
kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa
pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay
pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa.
13Uk diyapimi, samana diya katin, chay
pwiblumanta lluqshir, rirayllapa uk
riyupa yatankaqman, chaypi Israel
runakuna Tayta Dyusman mañakunan-
paq lugar kanqa nir yarpur. Piru
chaypiqa warmikunalata tantakashata
tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucris-
tupaq yaĉhachirayllapa paykunataqa.
14Chay warmikunamanta ukninmi
shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq
pwiblumanta karan. Rantikuqmi
chupika murada seda raĉhpakunata.
Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik
Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin
uyakur intrakaran Pablo yaĉhachiku-
tinqa. 15Chaymi chaymantaqa
nuqakunaqa shutichirayllapa tukuy
aylluntinta "Jesusna washamayan" nir
kriyitinllapa. Shutichishana
katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki
nir yarpuyatkillapaqa, rishunllapari
wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir "Rishunllapa
wasiyman" nimayatinllapaqa, rir chay
wasinpina samarayllapa.

16Chaymanta qashan, Dyusman
mañakunanllapa lugarman riyatiyllapa-
naqa, uk surtyakuq shipash tarimaran-
llapa. Chaymi qillayta tarisha apamuya-
ran mantaqninkunaman. Chay
shipashpa rurinpimi dyablupa yarpuy-
nin katin, payqa chaynu surtyakuq ima
kaq. Chaynu karmi chay mantakuqnin-
kunataqa, surtyakurla kusa achka
qillayta quq. 17Chay shipashqa Pablupa,
nuqapa ikiyllapata shamuq qallariran
kaynu nir jwirtita rimar:

—Kay runakunaqami unaq syilumanta
Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami
qamkunata yaĉhachishunllapa imanu
washakankillapa nir.

18Chaynu rimarlla puriran ayka
diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata
piñachitin, kaynu nir yarpuran,
wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa
illaqta chaynu niyan, nir. Chaymantami
chay shipashpi dyablupa yarpuynin
kaqtaqa kaynu niran:

—Jesucristupa shutinwan mantashuni:
¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuy-
ninqa lluqshiranna. 19Piru chay
shipashpa mantaqninkunaqa "Manana
qillayta tariyta puytishunnachu" nirqa,
Pabluwan Silastaqa aypar aparanllapa
tukuy karguyjunkunapa naypanman.
20Kaynu nirmi jwiskunapa naypan-
manqa ĉhachiran:

—Kay Israel runakunami pwiblun-
chikmanta runakunata pantachiyan.
21Kusa ukman saqra kustumrikunata
yaĉhachiyan. Chay kustumrikunataqa
nuqanchikkunaqa mana rurayta
puytinchikllapalamapischu, Roma
pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

22Chaypi wakin runakuna kayaq
chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq
qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa
kaĉhakuran raĉhpanta amalas lluqshi-
chir barakunawan wipyananllapapaq.
23Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman
itar, chay punkupi kuytakuqtaqa
mantaran, allita kuytar ama safachinan-
llapapaq nir. 24Chaynu nir willatin-
llapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa
mas ruri kaqman itaran. Chaymi
chaypiqa uĉhkuyjun qiruman ĉhakinta
itar apirtar dijaranllapa.

25Piru ĉhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan
Silas Dyusman mañakur himnukunata

takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa
uyakuyaranllapa. 26Chaymantami
illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran.
Chaymi wasipa patankunamapis kusata
kuyutin, chay kutilla punkukunamapis
kiĉhakaran. Chaynulla kadinakunawan
wakin prisu wataraqkunapis, kaĉhakaran-
llapana. 27Chaymanta chay kuytakuq
rikĉhakur, punkukunata kiĉhallata rikarqa,
ispadanta lluqshichir paylla wanuchikana-
ran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir
yarpur. 28Piru Pabluqa jwirtita kaynu
niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu,
tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

29Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta
uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir,
kallpaqlla yaykuran kusalata mancha-
kur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa,
Silaspa ĉhakinllapaman qimikar pukĉhi-
raran. 30Chayna paykunataqa ruri
karsilmanta waqtaman urqur, tapuran
kaynu nir:

—Taytituykuna, ¿imatataq rurashaq
washakanaypaqqa? nir.

31Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy,
washakanaykipaq tukuy aylluykikuna-
wanna nir.

32Chaymantaqa willaranllapa Amitun-
chik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy
chay wasinpi kaqkunatapis. 33Chaymi
chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa,
Silaspa chuqrikashankunata paqashana
karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar
shutikuranllapana. 34Chaymantaqa
Silaswan Pabluta wasinman apar,
qararan. Piru payqa tukuy aylluntin
kusala aligri karanllapa, Taytanchik
Dyuspi kriyishanllaparayku.

35Allaqmanta achkiyatinnaqa,
jwiskunaqa kaĉharan suldadukunata, chay
kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta
kaĉhar lluqshichinanllapapaq. 36Chaymi
chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaĉhakamusha,
qamkunata lluqshichishunayllapapaqna.
Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

37Piru Pabluqa chay suldadukunata
niran:

—Nuqakunatami tukuypa naypan-
llapapi alliplata llibachir karsilman
itamaranllapa romano runakuna
katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa
mana allita tapukur yaĉharchu, chay
mana allinkunataqa ruramaranllapa.
Nuqakunapismi alli yaĉhaymantaqa
romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu
kaĉhamanayanllapana mana mayqanpis
yaĉhatinchu? ¡Manami lluqshishaqllapa-
chu kaymantaqa! Paykunalla shamur,
lluqshichimanqallapa nir.

38Chaynu nitin, chay suldadukunaqa
rir Pablo nishanllata jwiskunata
willatinllapaqa, kusata manchakuran-
llapa, paykunaqa romano kashallapa
nir. 39Chaymi jwiskunaqa karsilman rir,
Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa:
“Pirdunamayllapari” nir. Chayna,
karsilmanta urqur, shumaqta willar,
rugaranllapa chay pwiblumanta lluqshir
rinanllapapaq. 40Chaymi Pabluwan
Silasqa, karsilmanta lluqshirqa, Lidiapa
wasinmanraq riranllapa. Chaymanta,
Jesucristupi kriyiq masinkunata
watukur, animachirllapa imanaqa, chay
pwiblumantaqa riranllapana.

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

17 1Pabluwan Silasqa, Anfípolis
Apolonia pwiblukunata pasar
rir, ĉharanllapa Tesalónica pwibluman.
Chaypiqami, Israel runakunapa tantaka-
nanllapa wasi kaq. 2Chaymi Pabluqa,
kustumrin katin, Israel runakunapa
tantakananllapa wasiman rir, kimsa
simanata kada samana diyakunapi chay
runakunawanqa parlaranllapa. 3Pablu-
qami, Dyuspa rimananmanta paykuna-

taqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyanqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesuspaq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

4Chaynu Pablo nitinqami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaĉhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa. 5Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunaqashi paykunapa yarpuyninmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunataqa qatiĉhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman ĉhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq. 6Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis aysaĉhakuypimapis aparanllapa karguyjunkunaman. Chayman ĉhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaĉhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yaĉhachikuq. 7¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqninchik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

8Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa. 9Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

10Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaĉharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman ĉharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. 11Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspaq yaĉhachikutinqa, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu kanqa chay yaĉhachikuyashanllapaqa nir. 12Chaynu Pabluwan Silas yaĉhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

13Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaĉhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir. 14Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaĉharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuypaqa Bereallapi kidaranllapa. 15Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaĉharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

16-17Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi
Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran.
Chaynu yarakuyarqa riran Israel
runakunapa tantakananllapa wasiman.
Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin
griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis
kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu
parlakur puriyarqa chay pwiblupi
runakuna rurashan kusa achka yanqa
dyuskunata rikar mana allintachu
yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya
plasapi tantakaq runakunawanpis
parlaqllapa Jesuspaqqa.
18Chaynu parlakuyarmi Pabluqa
tarinakuran wakin kusa yaĉhaq runakuna-
wan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna
Estoicukuna. Chaymantaqa paykunapis
Pabluwan willanakuq qallariranllapa.
Chaymi Pablo, "Jesús nuqanchikrayku
wanur, piru qashan kawsamuran" nitin,
paykunamanta wakinqa niyaqllapa:
—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay
yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.
Ukkuna-shuypaqa niqllapa:
—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq
willamayanchik nir.
19Chayraykumi, Pablutaqa aparan-
llapa uk lugar Areópago shutiqman.
Chaypiqami allipla yaĉhaq runakuna
tantakaqllapa. Chaymi, chayman
ĉhatinnaqa kaynu niranllapa:
—Willamayllapa taytituy imatataq
yaĉhachikuyanki. 20Chaqa qamqa mana
riqsishayllapakunapaq willamankillapa.
Chaymi nuqakunaqa yaĉhayta munani-
llapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa
nirmapis.
21Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa
illaqta, chaynulla mushuq rimaykuna-
lata uyakur parlakur ima taq karllapa.
22Chaynu nitinqa, chay Areópago
lugarpiqa Pabluqa tukuy paykunapa
ĉhaypinpi shar, kaynu niran:
"Atenasmanta runakuna, nuqapa
rikayniymantaqami qamkunaqa chay
dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa.
23Rikashami kani achka lugarkunapi
dyuskunata aduranaykillapata. Piru
puriyarqami tarisha kani uk lugarpi
kaynu iskribikashata: 'KAY ALTARMI
UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYAN-
CHIKCHU CHAYPAQ' niqta. Nishayki-
llapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapa-
chu niyashaykillapapaq yaĉhachishuya-
nillapa.
24"Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy
ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay,
unaq syilupa, kay pachapa Amun.
Manami runakuna wasita shachishanpi-
chu tan. 25Chaynulla payqa mana
mayqantapis ministinchu imata rurar
yanapananllapamatapis. Chaqa pay,
ashwan tukuyta kawsachimanchik,
amayninchikta qumanchik, chaynulla
tukuy imakunatapis qumanchik.
26-27Paymi uk runalamanta tukuy
intirupi runakunata ruraran, tukuy
pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla
paymi nisha runakuna maypi tar ima
tyimpukaman kawsananllapapaqmapis.
Chaqa munanmi runakuna paypi
chiqapta kriyir, munashanlata ruranan-
llapata. Piru alli yaĉhaymantaqami
mana kriyinashamapis, Dyusqa
nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa.
28Payraykumi kanchikllapa, kawsan-
chikllapa, purinchikllapa, imamapis.
Kaynullatami wakin qamkunamanta
unay yaĉhaq runakunapis niqllapa:
'Tukuy runakuna Dyusmanta kanchik-
llapa' nir.
29"Chaynu Dyusmanta tukuyla karqa,
ama chay urumanta, platamanta,
rumimanta yanqa rurakashakunataqa
dyusniy nishunllapachu. Chaqa
chaykunataqami runakuna yarpuynin-
llamanta rurasha. 30Piru unaynari mana
yaĉhar pantasha kar michkata uchaku-

sha kashallapamapis Dyusninchikqa
chay uchakushanchikpaqqa mana
kwintachakaranchu. Piru
kanan-shuypaqa chay mana allin
rurayninchikkunata amana rurarchu,
paylatana kasunallapapaq nisha.
31Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq
akrashana. Chay diyapiqami tukuyta
rikar yaĉhamashunllapa 'Allin mana
allin kanchikllapa' nirmapis. Chay
diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata
akrashanrayku wanushanmanmatapis
kawsachimuran. Chayna rikar kwintata
qukanallapapaq chay paymi rikamaq-
ninchikqa nir".
32Chaynu "Dyus chay runata
wanushanmanta kawsachimuran" nir
Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa
kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa
kaynu niranllapa:
—Qashan kaykunata parlamatkillapa-
pis uyakushaykillapa nir.
33Chaynu nitinllapami, Pabluqa
paykunata chaypi dijar riranna. 34Chay-
mantami wakinkunaqa kriyir
Pabluwanqa pullachanakuranllapa.
Chay kriyiqkunaqami ukqa karan
Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaq-
nin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris
shutiqpis wakinkunawanpis pullachana-
kuranllapa.

Pablumi Corinto pwiblupi

18 1Chaymantami Pabluqa chay
Atenas pwiblumantaqa lluqshir,
riran Corinto pwiblumanna. 2Chaypiqa
tarinakuran uk Israel runa Aquila
shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta
karan. Chay tyimpumi, payqa warmin
Priscilawan pulla chayraq ĉhamusha
karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa
Italiamantaqa ĉhamusha karanllapa,
chay nasyunpa mantakuqnin Claudio,
Romamanta tukuy Israel runakuna
lluqshinqa nisha katin. Chaymi Pabluqa
paykunata watukuq rir, 3chaypina
kidaran, pulla trabajananllapapaq.
Chaqa paykunapismi Pablo yupay
tulduta siraypi trabajaqllapa. 4Samana
diyakunapi-shuypaqami Pabluqa Israel
runakunapa tantakananllapa wasiman
riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata,
mana Israel runakunamatapis, kusata
willaq intrakananllapapaq, Jesús
tukuypa Washakuqnin nir.
5Chaymanta chay diyakunapi
Silaswan Timoteo Macedoniamanta
ĉhamuran. Chaymi Pabluqa chaypiraq
kusa masta yaĉhachiq qallariran Israel
runakunata "Jesusmi Dyusninchik
Akrashan Cristunqa" nir ima. 6Piru
ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa
kuntran tikrakar kusata qaryaparan-
llapa. Chaymi Pabluqa raĉhpanta
ĉhaspir kaynu niran:
—Dyusninchikpa Cristunpaq willashu-
tiyllapa, mana kriyishaykillapapaqqa
qamkunana kulpayjunqa kankillapa,
mana nuqachu. Ashwanmi
kananmantaqa riyani chay mana Israel
runakunatana Jesuspaq yaĉhachiq.
7Chaynu nir, Israel runakunapa
tantakananllapa wasimanta lluqshir,
Pabluqa riran uk runa Justo shutiqpa
wasinman. Payqami tantakananllapa
wasipa qichqanlapi taq. Paypismi
Dyusta aduraq. 8Chaynulla chaypi uk
runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin
kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel
runakunapa chay tantakananllapa
wasipaqa mantakuqnin kaq. Chaynulla
Corintumanta kusa achka runakunapis
Dyuspa shumaq rimayninta uyakur-
llapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.
9Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik
Jesusqa Pabluta musquyninpi niran:
"Ama manchakurchu, ama upallala
kidar imachu ashwan nuqallapaq
yaĉhachikuskiy. 10Chaqa kay pwiblu-
piqa kusa achka runakuna nuqapi

kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa
pulla kani, manami mayqanpis ima
mana allinkunataqa rurashuyta
puytinqachu” nir. 11Chaynu nitinmi,
Pabluqa uk añu-y-midyuta chay
Corintupiqa taran, Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachikur.
12Piru uk tyimpupi, Acaya prubin-
syapa gubirnadurnin Galión katinqa,
Israel runakunaqa Pablupa kuntran
tikrakar, aparanllapa gubirnadurman.
13Ĉhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu
niranllapa:
—Kay runami Dyusta kasunanllapa-
paq yaĉhachikur puriyan. Piru chay
yaĉhachikushanqami mana liyninchik
nishannullachu nir.
14Chaynu nitinllapami Pabluqa
rimananlapaqna katin, Galionqa chay
Israel runakunataqa niran:
—Ima kusa mana allinkunata rurasha
katin, manaqa wanuchikusha ima
katinqa, nuqaqa rikar yaĉhayman
imanu katinpis. 15Piru yanqa illaq
qamkunapa liynikillapalapaq katinqa
imapaqnari chaymanqa nuqaqa yakapa-
kashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis
parlayllapa nir.
16Chaynu nirmi chay dispachun-
mantaqa lluqshichiran, Israel runakuna-
taqa. 17Chaynu lluqshichitinqa, chay
piñakuq runakunaqa waqtapiqa ashwan
Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa.
Payqami Israel runakunapaqa uk
mantakuqnin karan. Ayparllapaqa
chaylata kusata wipyaranllapa, chay
gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatin-
llapamapis Galionqa, mana chaypaqqa
kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqna Antioquiaman riran yaĉhachikuq

18Pabluqami Corintupiqa achka
diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi
kriyiqkunata dispidir, payqa Priscila-
wan, Aquilawan pulla riq qallariran-
llapa Siriapa uk lugarninman. Chayman
riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman
ĉharqa aqchanta rutukaran, runakuna
yaĉhananpaq, Dyusta arnishanta
kumpliyan nir. 19-21Chay Siriaman
riqnullami yaku karrupina rir ĉharan-
llapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa,
Pabluqa riran Israel runakuna tantaka-
nanllapa wasiman. Chaypiqami
Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel
runakunataqa. Chaynu yaĉhachikutinqa
kusata rugaranllapa mas diyakunata
kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis
Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir]
“Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus
munatinqa may diyalapis, qashan
shamushaq watukushuqllapaqa” nir
dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa
Efesupi dijar paylana riran yaku
karrupi.
22Chaymanta Cesarea pwibluman
ĉharqa wichan riran Jerusalenman
tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi
saludakurnaqa, chaymanta riranna ura
Antioquía pwibluman. 23Chaymantami
uk tyimpumantaqa, unay purishankuna-
man qashan lluqshiran puriq pwiblun
pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitun-
kunapi Jesuspi kriyiqkunata
animachiqnu ima.

Apolosmi yaĉhachikuran Éfeso pwiblupi

24Chay tyimpumi Priscilawan Aquila
Efesupi taqllapa. Chaymanmi,
Alejandriamanta uk Israel runa Apolos
shutiq ĉharan. Paymi Dyus nitin
iskribikashakunata kusa allita intrakaq
kar, runakunatapis alliplata intrachiq.
25Chaynulla kusa allitami yaĉhakusha
karan Shutichikuq Juan, Amitunchik
Jesuspaq yaĉhachikushanmatapis.
Chaymiri Amitunchikpaq yaĉhashan-
taqa, kusa aligrila allita yaĉhachikuq.

26Chayraykumi, Apolosqa mana
manchakur imachu, tantakananllapa
wasipi yaĉhachikuq qallariran. Chaynu
yaĉhachikuqta uyaparmi, Priscilawan
Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar
kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa,
imanumi washamanchik nir ima.
27Chaymanta Apolos uk lugar Acaya
shutiqman rinatinqa, Jesuspi
kriyiqkunaqa, kusata animachir uk
kartata rurar kaĉharanllapa Acayapi
kriyiqkunaman, Apolos ĉhatinqa
shumaqta samachinanllapapaq. Chaymi
Apolos ĉharqa, Dyus akrashan
kriyiqkunataqa, kusata yanaparan.
28Chaqa tukuy Israel runakunataqa
intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa
Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus
nitin iskribikashakunata liyir chaypaq
intrachikutinmi, mana mayqanpis mana
chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

Pablumi Éfeso pwiblupi

19 1Corinto pwiblupi, Apolos
kanankamanqa, Pabluqa Antio-
quía pwiblumanta lluqshir rir, chay
achka shallqakaq pwiblukunata
watukurnaqa, ĉharan Éfeso pwibluman.
Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata.
2Chaymi paykunataqa kaynu nir
tapuran:
—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu
Ispiritunqa, qamkunaman shamuran?
nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Manami Santu Ispiritu kan nirlama-
pis uyapashachu kanillapa nir.
3Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa
tapuran:
—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana
riqsirqa, imanutaq shutikushayki-
llapaqa? nir.
Chayna, paykunapis qashan niranllapa:
—Shutichikuq Juan yaĉhachikushanta
kriyirmi, shutikurayllapa nir.
4Chaynu nitinqa, Pabluqa paykuna-
taqa niran:
—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata
dijar Dyusman tikrakaqkunataqa
shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay
nuqamantaqami uk runa shamuyan.
Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu
nirqami Jesucristupaq niyaq.
5Chaynu Pablo nitin uyaparqa,
Amitunchik Jesucristupa shutinpi
shutikuranllapana. 6Chaymantami
Pabluqa ananllapaman makinkunata
ĉhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun
paykunamanqa shamuran. Chaymi
ukman ukman rimaykunapina
Dyusllapaq rimaranllapa. 7Tukuynin-
qami paykunaqa dusi runakuna kasha
kanqallapa.
8Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi,
kimsa misistana Pabluqa risha karan
Israel runakunapa tantakananllapa
wasiman. Chaypiqami shumaqta
yaĉhachikuq mana mayqantapis
mancharchu, “Dyusninchikqami
mushuqmanta nuqanchikkunata
mantamayashunllapa” nir ima. 9Piru
chaynumapis, wakinqa kusa mana
intrakaq runa kar, mana kriyinaran-
llapachu. Ashwanmi Jesuspi
kriyiqkunata tukuy runakunapa
naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa.
Chaymi Pabluqa kriyiqkunataqa akrar,
aparan uk runa Tiranno shutiqpa
yaĉhachikunan wasinman. 10Chaypi-
nami Pabluqa waran waran yaĉhachiku-
ran, ishkay añuta. Chaynumi, tukuy
Israel runakuna, mana Israel runakuna-
mapis prubinsya Asiapi taqkunaqa,
uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa
shumaq rimaynintaqa.
11Dyus pudirninwan Pabluta yanapa-
tinmi, kusa shumaq mana ruraypaq
milagrukunata ruraran. 12Chayraykumi
Pablupataqa raĉhpanlata, pañu
ĉhurakushanlamatapis qishaqninkuna-

man apaqllapa. Chaynu apatinllapami,
qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla
dyablupa yarpuyninmapis lluqshiq
qishaqkunamantaqa.
13-14Karanpismi Israelmanta wakin
runakuna dyablupa yarpuyninkunata
runakunamanta lluqshichiq. Kay
paykunamanta karanllapa kurakunapa
mantaqnin Escevapa syiti wamrankuna.
Paykunami Pablo rurayashanta rikar,
Jesuspa shutinwanna uk runamanta
dyablupa yarpuyninta lluqshichinarqa
niqllapa: "Chay Pablo yaĉhachikuya-
shan Jesuspa shutinpi nishunillapa:
¡Kay runapa rurinmanta lluqshiy! nir".
15Chaynu niyatinllapami dyablupa
yarpuyninqa niran: "Nuqaqami
Jesustaqa riqsini. Chaynulla yaĉhani
Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis.
Piru ¿qamkunaqa pitaq kankillapa
mantamanaykillapapaqqa?" nir.
16Chaynu nirqami, chay kutilla chay
dyablupa yarpuyninwan runaqa,
kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar,
chay Escevapa syiti wamrankunataqa
binsir kusata qischaran. Chaynu
qischatinllapami, chay wasimantaqa
lirila limpu lisyakasha alsakar
riranllapa.
17Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa,
Israel mana Israel runakunamapis chay
syiti runakunata pasashanta uyapar-
llapaqa, alliplata manchakuranllapa.
Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta
kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata
alabaranllapa ima. 18Chaynulla tukuy
kriyiqkunaqa, unay ima mana allin
rurashanllapapaqqa, tukuypa naypanpi
rimaranllapa: "Mana allintachu tukusha
karayllapa" nir. 19Chayrayku unay
wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis,
Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq
papilninllapamatapis apamur rupachi-
ranllapa tukuypa naypanpi. Chay
papilnin rupashakunapa ĉhaninqami,
karan sinkwinta mil (50,000) qillay
yupay. 20Chaynumiri Amitunchik
Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur,
pudirninta rikar ima, mastana kriyir
achkayaranllapa.
21Tukuy chaykuna pasatinnaqa,
Pabluqa riyta yarpuran Macedoniaman,
Acayaman, chaynulla Jerusalenman
ĉhanankaman. Chaymi niqpis: "Jerusa-
lenman ĉharqa, Romamanpis rishaq"
nir. 22Chaymi ashwan kaĉharan
Macedoniaman ishkay yanapaqnin-
kunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq
pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya
Asiallapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

23Chay tyimpukunapiqami, kusala
ukmanta tukuranllapa Jesuspi
kriyiqkunata kuntrashanrayku. 24Chay-
taqami uk runa Demetrio shutiq ruraran
wakin runakunawan. Demetriuqami
platamanta ruraq, dyusnin Diana[q]
niqllapa chaypa wasinpa ritratunkunata.
Chaynulla paywan trabajaqkunatapis
kusa achkata pagraq.
25Chaymi chay trabajaqninkunata,
wakin chaynukaqllapi trabajaqkunawan
tantar, kaynu niran:
"Taytituykuna, qamkunaqami yaĉhan-
killapa chay trabajashanchikwan
imanchikta tarikur kusa shumaqta
kawsanchikllapa nir. 26Piru qamkuna
rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu,
chay Pablo shutiq runaqa, purin
runakunata yaĉhachir kay rurashanchik-
llapa dyuskunaqashi mana chiqap
dyuschu nir ima. Chaynu purirqami
yaqqa tukuy intirupina runakunataqa
intrachisha, mana kay Efesulapichu.

q 19.24 Kay Dianatami "Artemisa" niqllapapis.

Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha.
27Kayqami allip manchakuypaq. Chaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisyanmatapis manana shumaqtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.
28Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.
29Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dispantakaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedoniamanta ishkay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninqa shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysaĉhakur aparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman. 30Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa, Pabluqa yaykunaran runakunawan parlaq. Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa munaranllapachu. 31Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunqachu chay kuntrankunamanqa” nir.
32Chaykamanqami ruripiqa tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana yaĉhayaranllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa. 33Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaĉharan paykunapaq rimananpaq. Chaymi naypaqman lluqshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurar runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran. 34Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaranllapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qayĉhakuranllapa ishkay urata yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.
35Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:
“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaĉhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Dianata kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq. 36Yaĉhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa. 37Kay runakunata apamushaykillapaqami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu. 38Chay Demetrio trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapaqa, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaĉhanqallapa imanu parlashaq nirmapis. 39Qamkuna imata mas yaĉhayta munarqa tukuy mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa. 40Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapaqa mana imanu washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

41 Tukuy chaykunata willarqami,
runakunataqa riyllapana nitin
riranllapana.

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

20 1 Chaynu kusa ukmanta tukuyar
qasillatinllapanaqami, Pabluqa
Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata
animachir abrasar ima dispidirnaqa
riran Macedonia lugarman. 2 Chaymi,
chaypa lugarninkunapiqa tukuy
kriyiqkunata watukur animachir
shumaqta willar imanaqa, riran
prubinsya Greciaman. 3 Chaypiqami
kimsa misista tayar, Siria lugarman
riyta yarpuran. Chaymanta, Siria
lugarman rinanpaq yaqqana yaku
karruman iqayarqa, Pabluqa yaĉharan,
Israel runakunashi wanuchinanpaq
yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran
qashan ĉhakpala Macedonia lugarllata
tikrakar riyta. 4 Chaymanta Pablo
ritinqa, yapar riranllapa Berea pwiblu-
manta Pirro shutiq runapa wamran
Sópater, chaynulla Aristarcuwan
Segundo ima. Paykunaqami ishkantin
Tesalónica pwiblumanta kaqllapa.
Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblu-
manta Gayuwan Timoteo. Wakin
riqkunaqami prubinsya Asiamanta
Tíquico, Trófimo ima kaqllapa. 5 Tukuy
kay ukninchikkunami naypaqta rir,
Troas pwiblupi yaramaranllapa.
6 Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista
pasatinna, Filipos pwiblumantaqa
rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami,
sinku diyamanta ĉharayllapa Troas
pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti
diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

7 Piru chay simanapa punta diya
qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa
Mikunata mikunayllapapaq. Nataq
Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana
shaykuqchu ĉhaypi tutakaman
yaĉhachiyaran kriyiq masinkunataqa.
8 Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi
tantakasha karayllapa. Chaynulla
chaypiqami achka bilakuna achkirachi-
kuyaran. 9 Chaypi Pablo yaĉhachikuya-
tinqa, uk musu wamra Eutico shutiq
bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa
unaytana uyakur tayatinqa chay
musutaqa punuy binsiran. Chaymi
wasipa unaq kimsa altunmanta ratamu-
ran pachaman. Chaynu ratamutinqa,
wanushatana tariranllapa. 10 Piru
Pabluqa pachaman ishkimur, chay
wanushataqa piratar abrasar chaypi
kaqkunataqa niran:
—Ama manchakuyllapachu. Kawsa-
yanmi kay musuqa nir.
11 Chayna, Pabluwan tukuy chaypi
kaqkunaqa qashan chay wasipa unaq
altun kayashanllapaman iqar, Santa
Mikunata tantakar mikutinllapanaqa,
yaĉhachikuran achkiyanankaman.
Chaymantaqami riranna. 12 Nataq chay
Euticutaqa kawsaqtana aparanllapa
wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa
kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

13 Riyatiyllapanaqa, nimaranllapa:
“Qamkunaqa yaku karrupi naypaskiy-
llapa Asón pwibluman. Nataq nuqami
ĉhakpala shamushaq” nir.
Chaynu Pablo nimatinllapami,
rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta
wakpi yaraq. 14 Yarakuyatiyllapa
ĉhatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa
Mitilene shutiq pwibluman. 15 Chaynulla
chay pwiblumantapis lluqshir, allaqnin-
raq pasarayllapa mar yakupa ĉhaypin-
lapi uk pachita kaq chaypa naypan-
lawta. Chay pachitaqami shutiq Quío.

Nataq allaqninraqmi ĉharayllapa Samos
pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblu-
manta rirna, allaqnin [Trogiliuman ĉhar
pasar] ĉharayllapa Mileto shutiq
pwiblumanqa. 16Chaqa Pabluqari mana
yaykunaranchu chay Éfeso shutiq
pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi
mana kidanar. Chaqa payqami daskaq-
lla ĉhanaran Jerusalén pwiblumanqa,
ashwan chay Pentecostés fyista
Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

**Pablumi Efesumanta
kriyiqkunawan**

17Piru Miletupina karqa, Pabluqa
kaĉhakuran Éfeso pwibluman,
kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata
willatin, pay kayashanman shamunan-
llapapaq. 18-19Chaymi, ĉhamutinllapa-
naqa paykunataqa niran:
"Qamkunaqami yaĉhankillapa imanu
nuqa qamkunawan karay naypaqta chay
prubinsya Asiaman shamushaymanta-
pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi
qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha
kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa
tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq
waqasha, qischakasha imamapis kani,
Israel runakuna imanachimayta munatin-
llapamapis. 20Chaynu qischakarpis,
manami uyararchu ashwan yanapashunay-
llapapaq tukuy imatapis yaĉhachishusha-
llapa kani tukuypa naypanpi, chaynulla
wasikillapapi ima. 21Chaynulla Israel
runakunata, mana Israel runakunamatapis
willashana kani, chay uchakushankunata
dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik
Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupi-
pis.
22"Nataq, kananqami Jerusalén
pwibluman riyani, Dyuspa Santu
Ispiritun[r] apamatin. Chaypiqa ima
pasamayanqa nirmapis manami
yaĉhanichu. 23Piru kaylata yaĉhani,
kada pwibluman rishaypi Dyuspa Santu
Ispiritun willamayan, karsilman itamar
qischamayanqallapa Jerusalenpi nir.
24Chaykunata yaĉharmapis, manami
llakir manchakunichu wanunaypaqqa.
Chaqa kay bidayqa mana imachu
nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita
Amitunchik Jesús munashanta ruranani
wanunaykaman. Chaqa paymi akrama-
sha runakunata yaĉhachinaypaq: 'Dyus
llakipamarninchik nuqanchikkunata
washamayninchikta munan' nir.
25"Kanan-shuypaqa qamkunata
nishunillapa: Manami kananmantaqa
rikamankillapanachu mayqannikillapa-
pis, Amitunchik mantamaqninchikpaq
yaĉhachishurayllapa chay qamkunaqa.
26-27Chaymi kananqa willashunillapa:
Dyusninchik tukuy munashanlata
willashushallapa kani mana imalatapis
pakarchu. Chaymi kananqa manana
mayqannikillapapaqpis uchayjun
yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkuna-
pinari kanqa. 28Chayna qamkunana
kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa
shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa
Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata
yupay akrashushallapa rikanaykillapa-
paq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi
kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa
kruspi wanur yawarninwan rantishana.
29"Chaymi nini: Maydiya nuqa
ritiynaqami rikarimunqa uk saqra
yaĉhachikuqkuna. Paykunami, atun
surrukuna uyshata mikuqkuna yupay
kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa
ukmanta yaĉhachitin manana Dyuspiqa
kriyinqallapanachu. 30Chaynulla
qamkunamanta wakinnikillapami
Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta

---

r 20.22 Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

yaĉhachikutin Dyuspi wakin
kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa.
31Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar
alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa
kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis,
waqaypi ima, mana shaykuq tukuyniki-
llapata yaĉhachishurayllapa.
32"Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna,
Dyusninchikman mañakusha kani payna
qamkunata llakipashurllapa kusa
shumaqtana kuytashunanllapapaq.
Ashwan payna kananqa qamkunata
yanapashurllapa kusa yaĉhaqpaqna
tikrashunqallapa. Chayna chay arnishu-
shannu washashunqallapa tukuy
kriyiqkunataqa. 33Manami nuqallapaqqa
raĉhpata, uruta, qillaymatapis munasha-
chu kani, mayqanpatapis. 34Ashwan
allitami yaĉhankillapa, makiywan
trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin
pullay kaqkunapaqpis. 35Chaqa Amitun-
chik Jesusmi nisha: 'Mas allinmi kanqa
ministiqkunata qunallapapaq, ashwan
paykuna qumanallapamantaqa' nir.
Chaynu pullaykillapa karqami, nuqaqa
yaĉhachishuyaqllapa kani 'Trabajar
ministiq runakunata yanapankillapa'
nir".
36Chaymanta chaynu nirqa Pabluqa
tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman
mañakuranllapa. 37Chaymi tukuyninllapa
waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa
ima. 38Chaqa paykunaqami alliplata
llakisha karanllapa, Pablo "Mananami
rikamankillapachu" nisha karan chayrayku.
Chaymantami Pablutaqa yapar aparanllapa
yaku karru kayashankaman.

Pablumi qashan riran Jerusalenman

21 1Chaymanta Jesuspi kriyiq
masiyllapata dijarna rirayllapa
yaku karrupi uk pwiblu Cos shutiqman.
Chaymanta allaqninqa, rirayllapa Rodas
pwibluman. Chaymantami rirayllapa
Pátara pwiblumanpis. 2Chay Patarapimi,
tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami
riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman.
Chaymi, chayman iqar rirayllapa
wakmanqa. 3Chayna chay yakupa
ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa
ĉhaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta.
Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi
karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk
prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay
yaku karrumanta kargakunata chay Tiro
pwiblupi ishkichinanpaq katinmi,
nuqakunapis chay yaku karrumanta
ishkir chay pwiblumanqa yaykuray-
llaparaq. 4Chayman yaykurqa, Jesuspi
kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan
kidarayllapa syiti diyata. Piru paykuna-
tami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha
katin, Pablutaqa willaranllapa ama
rinanpaqchu Jerusalenmanqa. 5Chaynu
niyatinllapamapis, syiti diya pasatin-
naqa Pabluwan rirayllapana. Chayna
tukuy runakuna, warmikuna wamritun-
tin ima yapamaranllapa pwiblumanta
lluqshinayllapakaman. Chaymi, mar
yakupa manyanlapi qunqurikur
Dyusman mañakurayllapa. 6Chaymanta
dispidikur yaku karruman iqatiyllapa-
naqa, paykunapis tikrakaranllapa
wasinllapamanna.
7Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi,
Tolemaida pwibluman ĉharayllapa.
Chayman ĉharmi, Jesuspi kriyiq
masiyllapata tarir saludarayllapa.
Chayna chaypi kidarayllapa paykuna-
wanqa uk diyataraq. 8Chaymanta
allaqnin chay pwiblumanta rirqa,
ĉharayllapa Cesarea pwibluman.
Chayman ĉharnaqa, rirayllapa kriyiq
masiyllapa Felipipa wasinman samaq.
Paymi apustulkunapa syiti akrashan-
manta uknin kaq.[s] Paymi mana

s 21.8 Rikayllapa Hechos 6.1-6.

kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir
washakananllapapaq. 9Kay Felipipami,
kwatru shipash wamrankuna mana
runaynjunchu kaq. Paykunaqami
Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa.
10Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka
diyatana kayatiyllapaqa, Judea pwiblu-
manta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo
shutiq ĉharan. 11Paymi, Pablo waĉhka-
kushan waĉhkunta lluqshichir ĉhakinta,
makinta watakur niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin,
Jerusalenpiqa Israel runakunaqashi kay
waĉhkupa amuntaqa, kaynu watar
uklawmanta jwira kaq runakunata
quyanqa nir.

12Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynu-
lla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis,
Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalen-
manqa rinanpaq. 13Piru Pabluqa
nimaranllapa:

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusata-
raq llakichimankillapa. Nuqaqami
listuna kani mana watakanaylapaqchu.
Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku
Jerusalenpi wanuypaq karmapis,
wanushaq.

14Chayna mana imanupis kidanatinmi,
mana imatapis willarllapanachu, "Amitun-
chik Jesús munashanmi kanqa" nirayllapa.

15Chaymantaqa nuqakunapis alli
kamkachikur imanaqa, rirayllapana
Jerusalenmanqa. 16Pullayllapaqami
Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq
masiyllapakuna riranllapa. Paykunami
apamaranllapa Chiprimanta uk runa
Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi
payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq
kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

17Chayna, Jerusalén pwibluman
ĉhatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa
kusa aligrila samachimaranllapa.
18Chaymanta allaqninqa, Pabluwan
nuqakunaqa rirayllapa chay punta
yaĉhachiqninllapa Santiaguta watukuq.
Chayman ĉhatiyllapaqa chaypi kasha
karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqninkuna ima. 19Chaymi,
Pabluqa tukuyninta saludar manyaq-
manta parlaq qallariran, Tayta Dyus
pudirninwan yanapatin chay jwira
mana Israel runakunawan rurashanta
ima. 20Chaynu parlatinmi, Dyusta
kusata alabaranllapa. Chayna,
Pablutaqa niranllapa:

"Allitami ninki kriyiq masiy. Qam
rikashaykinumi tukuy Israel runakuna-
manta, Jesucristupi kusala achkana
kriyinllapa. Piru ninllapami Moisés
mantakushanllatashi rurashaqllapa nir.
21Chaynulla nishapismi, qamshi Israel
runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa
ninki: 'Moisés mantakushantaqa ama
kasunkichu' nir. Chaynullashi ninkipis:
'Chay siñal kustumrita, chay wakin
kustumrikillapatapis ama kasunkillapa-
chu' nir. 22¿Imanutaq tukushaqllapa?
Chaqa runakunaqami yaĉhanqallapa
qam kaypi kanki nir. 23Kaytami
ruranaykipaq allin kanqa: Kay
nuqakunamantami kan kwatru
runakuna. Paykunami kumpliyanqa-
llapa Dyusta arnishanllapataqa.
24Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay
paqakuna kustumritaqa.[t] Chaymanta,
chay gastashanllapata pagray, paykuna-
pis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynu-
qami tukuy yaĉhanqallapa qampaqqa
'Yanqalla rimapakuyashanchikllapa' nir.
Ashwan nishunqallapa 'Payqa Moisés
mantakushantaqa chiqapta kasun' nir.

25"Piru chay jwira mana Israel
runakuna kriyiqkunatami, mana kay
nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima

---

t 21.24 Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12.

ninillapachu. Ashwan kaykunalata
ruranapaq iskribir[u] willasha kanillapa
kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu
runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq
ufrindata ĉhurashanllapakunata.
Chaynulla ama mikuyllapapischu
animalpa yawarninta, animal ratar,
manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis.
Chaynulla runa kar, manaqa warmi
karpis, ama ukwan ukwanqa pununki-
llapachu’ nir”.

**Dyusta aduranannllapa wasipi
Pabluta ayparanllapa**

26 Chaynu willatinllapami,
allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru
runakunawan riran, chay paqakuna
kustumritaqa pulla ruranannllapapaq.
Chaymanta chay kustumrita rurar
tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta
aduranan wasiman rir yaykur, willaran
ima diyami chay ufrinditanllapata
ĉhurayanqallapa nir.
27 Chayna chay willashan syiti diya
kumplikayatinnaqa, Asiamanta shamuq
Israel runakunaqa, Dyusta aduranan
wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi
runakunata willatin, kusa ukmanta
piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa.
28 Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita
kaynu niranllapa:
“Israel pwibluymanta kaq runakuna,
¡yanapamayllapa! Kay runami, tukuy
pachapi runakunata yaĉhachir purin.
Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés
mantakushanta, chaynulla Dyusta
adurananchikllapa wasimatapis kuntrar
purin. Chaynu kuntramayarninchik-
llapamapis, ashwan kananqa Dyuspa
kusa allin adurana wasimanpis, apamu-
sha yanqa jwira mana kriyiq
runakunata. Chayta rurarmi mana
allintachu rurayan” nir.
29 Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo
shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta
rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami
Efesumanta, mana Israel runachu kaq.
Chaymi yarpuqllapa, Pabluqa chay
Trofimutapis apamusha kanqa Dyusta
adurananllapa wasiman nir.
30 Chaymi chay pwiblumanta tukuyla
runakuna kusala ukmanta piñakur,
kallpar rir ĉharanllapa Dyusta
adurananllapa wasimanqa.
Chaymantami Pablutaqa aypar aysaĉha-
kur urqumur, punkukunamatapis chay
kutilla kirparanllapa. 31 Chaynumi
Pabluta limpu wanuchinanllapapaqna
katinqa, Romamanta suldadukunapa
mantaqninta kunachiranllapa, kay
pwiblumanta runakuna kusa ukmanta
tukuq qallarishallapa nir. 32 Chaymi
payqa suldadunkunata, suldadukunapa
mantaqninkunata ima tantar, kallpar
riranllapa chay runakuna kayashan-
manqa. Chayna paykunata rikarqa,
Pablutaqa dijaranllapana chay qischaya-
shanllapamantaqa. 33 Chaymi chay
suldadukunapa mantaqninqa qimikar,
Pabluta aypar kaĉhakuran alli watanan-
llapapaq ishkay kadinakunawan.
Chaymanta chay runakunataqa tapuran:
“¿Pitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.
34 Chaynu taputinllapami wakinqa
ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami
ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu.
Chayraykumi mana imapaq rimayan-
llapa nirpis intrakaranchu. Chaymi,
kaĉhakuran kwartilman apananllapapaq
Pablutaqa. 35 Chaymanta chay kwartil-
man ĉharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman
yaykuchiq qallariranllapa, chay achka
runakuna qillakachir ikinta riyashan-
llaparayku. 36 Chaqa tukuy runakuna-
miri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita
kaynu nir: “¡Wanuchiyllapa!”

---

u 21.25 Rikayllapa Hechos 15.29.

Pablumi tukuypa naypanpi rimaran washakananpaq

37Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinqa, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:
—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.
Chaymi, chay mantakuqqa niran:
—¿Griego rimaytachu yaĉhanki? 38¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.
39Chaymi, Pabluqa niran:
—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.
40Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinqa Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22 1"Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq".
2Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:
3"Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaĉhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla. 4Yarpuqpismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq. 5Chaykunapaqqami yaĉhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalenman apamur qischachikunaypaq.
6"Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman ĉhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa llipya intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran. 7Chaynu achkirachimatinqa, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: 'Saulo, Saulo. ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?' nir. 8Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: '¿Mayqantaq kanki taytituy?' nir. Chaymi chay rimaqqa nimaran: 'Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay' nir.
9"Chaymi nuqawan riyaq chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu. 10Chaymi nuqaqa qashan tapuray: '¿Imatataq rurashaq, Taytituy?' nir. Chaymi payqa nimaran: 'Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman ĉhatkimi willashunqallapa imatami ruranki' nirmapis. 11Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.
12"Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliq Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy

Israel runakuna chaypi taqkunaqa
kusala allinta rimaq paypaqqa.
13Chaynu rikamaq ĉhamurnaqa nimaq:
'Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana
chapakuy' nir. Chaynu nir willamatinqa,
paytaqa chay kutilla rikarayna. 14Chay-
nulla nimaranpis: 'Unay rukunchik-
kunapa Dyusninmi akrashusha pay
munashanta riqsinaykipaq. Chayna
kusala allin Amitunchikta rikar, pay
willashutin uyanaykipaq. 15Chaqa
qammi tukuy kay rikashaykipaq,
uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy
intirupi parlakunki. 16Chayraykumi,
ama yararchu ashwan chay uchayki-
kunamanta shumaqna kanaykipaq,
Amitunchik washamaqninchik nir kriyir
sharir kananlla shutikuy' nir.
17"Chaymanta Jerusalenman tikraka-
ray. Chaymi chaypiqa Dyusta adurananl-
lapa wasiman rir mañakuyarqa,
rikapakuray 18Amitunchik kaynu
nimaqta: 'Kay Jerusalenpimi nuqapaq
rimar parlakutkiqa, mana kriyishunqa-
llapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar
lluqshir riy' nir.
19"Chaynu nimatinqa nuqaqa niray:
'Piru Taytituy, paykunami yaĉhan
nuqaqa tukuy tantakananllapa
wasikunaman ĉhar, qampi kriyiqkunata
prisur qischaq kani nirmapis. 20Chaynu-
lla qampaq rimaq Estebanta yawarninta
iĉhachir wanuchiyatinllapamapis,
nuqami chaypi kar allinmi wanuchiy-
llapa niq kani. Chaynullami raĉhpan-
mantapis kuytaq kani chay wanuchikuq-
kunapataqa' nir. 21Piru Amitunchikqa
nimaran: 'Utqar riyna. Chaqa kaĉhashu-
yanimi jwira mana Israel runakunaman
nuqapaq yaĉhachikunaykipaq' nir".

**Pablumi suldadukunapa
mantaqninpa naypanpi**

22Tukuy chaykunata rimatinmi
kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllapa-
raq. Piru "Jwira mana Israel runakuna-
man Dyus kaĉhamasha" nitin-shuypaqa,
kusa jwirtita kaynu niranllapa: "Wak
runaqami mana allinchu kawsanan-
paqqa, ¡wanuchiy!" nir.
23Chaynu kusa jwirtita rimar raĉhpan-
llapamatapis ĉhaspir, allpata unaqman
ima itakuyatinllapaqa, 24suldadukunapa
mantaqninqa kaĉhakuran Pabluta
kwartilman itananllapapaq. Kaĉhaku-
ranpismi wipyatin rimananpaq, imapaq-
shi chay runakunaqa paypaq chaynu
rimapakunllapa nir. 25Piru wipyanan-
llapapaq watashallapana katinqa,
Pabluqa tapuran chay suldadukunapa
kapitanninta kaynu nir:
—¿Qamkunataqachu mantashusha-
llapa romano runata wipyanaykipaq,
mana imanu kasha nir allita yaĉharma-
pis? nir.
26Chaynu nitin, uyaparqami chay
suldadukunapa kapitanninqa rir kaynu
nir willaran chay suldadukunapa
mantaqnintaqa:
—¿Imatataq rurayanki kanqa kay
runawanqa? Chaqa payqami romano
runa nir.
27Chaynu nitinqa, chay suldadu-
kunapa mantaqninqa Pabluman qimikar
kaynu nir tapuran:
—¿Chiqaptachu qamqa romano
kanki? nir.
Pabluqa niran:
—Arí. Romanumi kani nir.
28Chaymi chay suldadukunapa
mantaqninqa Pablutaqa niran:
—Nuqaqami achka qillaykunata
gastaray romano kanaypaqqa nir.
Nataq Pabluqa niran:
—Nuqaqami romano kani
taytayrayku.
29Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar
rimachinanpaq karan chaykunaqa
paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynu-
lla chay suldadukunapa mantaqninma-

pis romano nir kwintata qukarqa,
kusata manchakuran kadinakunawan
watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

30Chaymanta allaqninqa, chay
suldadukunapa mantaqninqa, ¿imapaq-
taq Israel runakunaqa Pablutaqa
uchachayanllapa? nir chiqapta yaĉhana-
ran. Chaymi kadinakunawan
watashanta kaĉhar, kaĉhakuran tantaka-
munanllapapaq chay kurakunapa
mantaqninkuna, chaynulla kusa mas
karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta
urqur paykunapa naypanman qimiran.

23 1Chaymi Pabluqa tukuy chay
tantakasha kusa mas karguyjun-
kunata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman
Dyuspa naypanpiqa tasha kani
allinkunata yarpur, rurar ima.

2Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaq-
nin Ananiasqa willaran, chay yatankaq-
lapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi
maqananllapapaq. 3Chaymi Pabluqa
niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis
maqashunqa! Chaqa qam, liy nishannu-
llata nuqawan ruranaykipaq chaypi
tayarqa, ¿imapaqtaq liyta mana kasurqa
maqachimanki? nir.

4Chaynu nitinqa, chaypi kaqkunaqa
niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan
kurakunapa mantaqnintaqa musyanki?
nir.

5Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaĉharay-
chu kurakunapa mantaqnin kanqa nirqa.
Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
‘Amami pwibluykipi mantakuqtaqa mana
allinta willankichu’ nir.

6Chaymantami Pabluqa chaypi
tantakashakunaqa fariseo, saduceo
runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi
jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa
kani, fariseukunapa ayllun. Chayray-
kumi, wanushakunaqa qashan
kawsamun nir kriyiq katiy, allita
tapumar yaĉhamanayanllapa.

7Chaynu Pablo nitinmi, chay farise-
ukuna, chaynulla saduceo runakunapis,
paynin paynin willanakur, chiqanchana-
kuranllapa. Chaqa fariseo runakuna
yupayllami Pablupis kriyiq. 8Piru
saduceo runakunaqa ninllapa, wanuq-
kunaqashi mana kawsamunnachu nir.
Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis,
mana kanchu nir. Nataq fariseo
runakuna-shuypaqa kriyinllapa chay
saduceukuna mana kriyishankunapiqa.
9Chaynu piñachinakurmi, paynin
paynin anyanakuranllapa. Chayna,
yaĉhar yaĉhachikuqkuna fariseukuna
kar, sharir kaynu niranllapa
Pablupaqqa:

—Kay runaqa mana ima mana
allintapis rurashachu. Imanupiqaĉhi uk
ispiritu, manaqachu uk ángel willatin
rimasha kanqa nir.

10Piru chaynu mana qasillaq anyanaku-
yatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaq-
ninqa yarpuran: Wak Pablutaĉhi aypar piti
piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka
suldadukunata kaĉharan Pabluta dasla
apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

11Chaymanta chay tuta yurqaypimi
Amitunchikqa Pabluman rikarir niran:
“Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq
kay Jerusalenpi rimashaykinumi,
Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

12Chaymanta achkiyatinnaqa, wakin
Israel runakunaqa parlaranllapa imanu
Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis.
Chaymi juraranllapamapis, manashi

mikuyanqallapachu, chaynulla manashi
upyayanqalamapischu Pabluta manaraq
wanuchisha karqa nir. 13Chaynu tratuta
rurasha chaykunaqami, kwarintamanta-
pis mas runakuna karanllapa. 14Chaymi
kurakunapa mantaqninkunaman,
chaynulla ruku mantakuqkunaman rir
kaynu niran:
—Nuqakunaqami jurasha kanillapa
ama mikunayllapapaqchu, manaraq
Pabluta wanuchiyarqa. 15Kananqami
qamkuna chay wakin kusa mas karguy-
junkunawan mañayllapa chay suldadu-
kunapa mantaqninta qamkunaman
allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq,
'Imanullapis allita tapushaqllapa' nirla.
Chaypaqqami, nuqakunaqa listuna
yarakuyashaqllapa, manaraq ĉhamuya-
tin wanuchinayllapapaq.
16Piru chaynu parlashanllapapaqmi,
Pablupa irmananpa wamran yaĉharan.
Chayta yaĉharqa, riran chay suldadu-
kunapa kwartilninman Pabluta willaq.
17Chaymi, Pabluqa suldadukunapa uk
kapitanninta qayar niran:
—Kay wamrata apay mantaqnikiman.
Paymi imalataqa willanayan nir.
18Chaymi, chay kapitanqa mantaqnin-
man apar niran:
—Chay prisu kaq Pablumi qayamar
nimasha, kay wamrata qamman apamu-
naypaq. Chaqa payqashi imalataqa
willashunayan nir.
19Chaymi, chay suldadukunapa
mantaqninqa, makinmanta aysakur
wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta
tapuran:
—¿Imatataq willamanayanki? nir.
20Chaynu nitinmi, chay wamraqa
niran:
—Israel runakunami parlasha, qamta
willashutinllapa allaqmanta apanayki-
paq Pabluta chay kusa mas karguyjun-
kunaman, 'Imalataqa tapushaqllapa'
niqnula. 21Piru amami kriyinkichu.
Chaqa, paykunamanta kwarintamanta-
pis mas runakuna yarakuyanqallapa
pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa
paykunami jurashallapa manashi
mikuyanqallapachu, chaynulla manashi
upyayanqallapapischu Pabluta wanuchi-
nankaman nir. Kananqami, paykunaqa
'Apashaq' ninaykilatana yarayanllapa.
22Chaymi, chay suldadukunapa
mantaqninqa chay wamrata kaĉharan
kaynu nir:
—Amami mayqantapis willankichu
chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kaĉharanllapa gubirnadur Felixman

23Chayna chay suldadukunapa
mantaqninqa, ishkay kapitanta qayamur
willaran:
—Suldadukunata willay listakanqa-
llapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi
rinanllapapaq Cesarea pwibluman.
Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus
suldadukuna ĉhakpa rinanpaq, sitintaqa
bistyapi rinanpaq, nataq
dusyintus-shuypaqa lansawan
rinanllapapaq. 24Chaynulla Pablupaqpis
listankillapa uk bistyata chaypa anan
ritin, allilanta ĉhachinaykillapapaq
gubirnadur Felixpa naypanmanqa.
25Chay paykunawanqa uk kartata
kaĉharan kaynu niqta:

26Nuqa Claudio Lisiasmi,
qam kusa mantakuq gubirnadur
Felixta saludashuni.
27Nishunimi: Israel runakunami,
kay runataqa aypashallapa kasha
wanuchinanllapapaq. Chaymi "Nuqa
romano runa" nir yaĉhar, suldaduy-
kunawan rir washasha kanillapa.
28Chaypaq allita yaĉhanarmi, aparay
Israel runakunapa kusa mas karguy-
junkunaman. 29Chayman apatiymi,
paykunapa kustumrinkunaraykula

ĉhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu
katinmi, wanuchinanllapapaq,
karsilman itananllapapaqmapis mana
allinchu. 30Chaymi, Pabluta qamman
kaĉhamuni Israel runakunashi
parlashallapa wanuchinanllapapaq nir
yaĉhar. Chaynulla gubirnadur Félix,
Israel runakunatapismi willasha kani
qampa naypaykiman shamur
parlashutin yaĉhanaykipaq, imapaqmi
uchachayan nirmapis.
Kaylatami willashunaray.

31Chay suldadukunaqami, chay
mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta
aparanllapa. Chaynu tukuy tuta
rirllapami, ĉharanllapa Antípatris shutiq
kwartilkaman. 32Chaymanta achkiyatin-
naqa, chay ĉhakpa risha suldadukunaqa
tikrakamuranllapana chay kwartilnin-
llapaman. Nataq chay bistyapi risha
chaykuna-shuypaqa, riranllaparaq chay
Cesarea pwibluman ĉhanankaman.
33Chaymanta Cesarea pwibluman
ĉharnaqa, chay kartata apashanllapa-
taqa gubirnadurta quranllapa. Chaynu-
lla Pablutapis qukuranllapa. 34Chay
kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirna-
durqa Pablutaqa tapuran:
—¿Maymantataq kanki? nir.
Chaymanta Pabluqashi prubinsya
Ciliciamanta nir yaĉharqa, 35niran:
—Chay uchachashuqkuna shamutinmi
yaĉhashaq nir.
Chaymantami, kaĉhakuran allita
rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu
Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

24 1Chaymanta sinku
diyamantaqa, chay kurakunapa
mantaqnin Ananiasqa Cesareaman
ĉharan wakin ruku runakunawan,
chaynulla paykunapa uk abugadun
Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami,
chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa
Pablupaq willananllapapaq. 2-3Chay-
manta, Pabluta apamutinllapanaqa,
washaqninllapa Tertuluqa willaq
qallariran chay gubirnadur Felixtaqa
kaynu nir:
—Kusa allin tayta gubirnadur Félix,
qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa.
Qampa yaĉhaynikiwan kusa shumaq-
kunata rurashanchikllapa kay nasyun-
ninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami
maydiyapis, maypipis yaĉhar tukuy
shunquyllapawan payji nir agradisishu-
nillapa. 4Piru ama masyadu tardachi-
shunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk
ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq.
5Kay runatami, lanĉha yupay mana
allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa
tukuy pachapimi, ukmanta yaĉhachiku-
tin Israel runakunaqa manana pullana-
chu kar, piñachinakur kawsanllapa.
Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús
ninllapa chay paypi kriyiqkunapa
mantaqnin. 6Payqami, Dyusta
adurananchikllapa wasipipis ukmanta
tukunaran. [Chayraykumi, runakuna-
wan ayparayllapa nuqakunapa
liyniyllapawan rikar kastiganayllapa-
paq. 7Chaypi aypasha katiyllapa, chay
suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi
suldadunkunawan shamur binsimar-
llapa aparan. 8Chaynu aparnaqa ashwan
kaĉhamaranllapa qamman.] Chaymi
kananqa qamlla tapukur yaĉhanki tukuy
kay uchachayashayllapapaqqa.
9Chaynu nitinmi, wakin Israel
runakunapis chaynullata nir kaynu
niqllapa: “Chiqaptami chaynu tukusha”
nir. 10Chaymanta chay gubirnadurqa,
makinwan siñalta ruraran Pablo
rimananpaq. Chaymi Pabluqa niran:
—Tayta gubirnadur. Nuqaqami
rimashaq kaynuta qampa naypaykipi
washakanaypaq. Chaqa yaĉhanimi
qamqa kay pachapa rikaqnin kanki

unaymanta-pacha nir. Chaymi yaĉhanki
imami allin, mana allin nirmapis.
11Qamllami allita tapukuyta puytinki,
nuqaqami Jerusalenmanqa ĉhamusha
kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa.
Chayraq dusi diyaraqmi kayman
ĉhamushayqa. 12Piru nuqataqami, mana
mayqanwan anyanakuqlamatapis
tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta
aduranannllapa wasipipis runakunataqa
mana imanishalamapischu kani. Chay
wakin tantakananllapa wasikunapima-
pis, chaynulla kay pwiblupa lugarnin-
kunapiqa mana imatapis rurashachu
kani. 13Kay runakunaqami, mana
imanupis uchachamayta puytinllapachu,
chay rimashankunaqa mana chiqap
kashanrayku.

14"Piru nuqaqami allita willashayki-
llapa: Paykuna yupaymi tukuy unay
rukunchikkunapa Dyusninta sirbini,
Moisés mantakushankunata rurani,
Dyuspaq unay rimaqninkuna
iskribishankunapi kriyini ima. Chaynu-
lla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru
Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaqashi,
chay uchachamaqkunapaqqa mana
allinchu nin. 15Nishushayllapanulla
nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar,
paykuna yupay yarakuyani wanuq-
kunaqa qashanpis kawsamun, allin kar,
mana allin kasha karmapis nir yaĉhar.
16Chayta yaĉharmi Tayta Dyuspa
naypanpi, chaynulla runakunapa
naypanpipis, kusa allinlata rurayta
yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuq.

17"Unaytana uklaw pachakunapi
yaĉhachikur puriyarqa, tikrakamuray
pwibluy Jerusalenman qillaysitukunata
tantar ima, chay mana imayjunkunata
yanapanaypaq. Chaynulla riraypis
ufrindakunata ĉhuraq Tayta Dyuspaqpis.
18-19Kayllatami rurayaray, chay
paqakuna kustumrita rurashana kar,
mana mayqantapis qillakachirchu.
Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia
pwiblumantami, Israel runakuna
shamur tarimaranllapa Dyusta
aduranannllapa wasipi. Chay paykunami
kay naypaykiman shamur willashun-
manllapa, imanu nuqa mana allinta
tukusha katiymapis. 20Imatataq kay
uchachamaq runakunaqa yarayanllapa.
Willashunmannari chay kusa mas
karguyjunkunapa naypanpi nuqapa
uchayta tarisha karqa. 21Manaqachu
nuqataqa uchachamayanllapa chay kusa
mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita
rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq:
'Qamkunami wanushakunaqa qashan
kawsamun nir kriyiq katiy, rikar
yaĉhamanayankillapa' nishayrayku".

22Chay Felixqa allita, Jesuspi
kriyiqkunapaq yaĉhaq kar, Pablo
rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran,
"Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias
Jerusalenmanta ĉhamutinmi allitaqa
yaĉhashaq, kay runata uchachayashay-
killapapaq" nir. 23Chaymi Felixqa, chay
kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil
kayashanman itar kuytayllapa. Piru
mayqan amigunkuna ayllunkuna ima
ministiyashanwan rikaq ĉhatinmaqa,
dijatkillapa lluqshir parlanqa.

24Chaymanta ayka diyamantanaqa,
qashan Felixqa ĉharan warmin Drusilawan
pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq.
Chaymantami Felixqa kaĉhakuran Pabluta
qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik
Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin,
payqa uyakuran. 25Pabluqami niran:
"Allinkunata rurar, imakunamantapis
tantyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu
diya ĉhamutinmi Tayta Dyus tukuyta
rikamarninchikllapa yaĉhamashunllapa".
Chaynu nitin uyaparqami, kusata mancha-
kur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla
karmi qayashayki nir.

26Piru Felixqami yarpuyaran:
Pabluqami lluqshichinaypaqqa qillayta
qumayanqa nir. Chayraykumi kutir,
kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan
parlananpaq. 27Chaynuqami ishkay
añuta karanllapa. Chaymanta Felixqa
gubirnadur kashanmanta yarqunan-
paqna karqa, Israel runakunawan allinpi
kidanar, Pablutaqa prisu dijaran.
Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio
Festo shutiqna kidaran.

Pablumi Festupa naypanpi

25 1Chaymantami, Cesarea
pwiblupi Festuqa gubirnadur
kargunta ayparna, kimsa diyamantaqa
Jerusalén pwibluman riran. 2Chaypimi,
kurakunapa mantaqninkuna, Israel
runakunapa wakin karguyjunkunawan
tantakar, Pabluta kuntrar chay uchacha-
yaqllapa chaypaq willaranllapa.
3Chaynullami kusalata mañaranllapapis
Pablutaqa, Jerusalenman apamunan-
llapapaq. Chaynuqami munaranllapa
nanllapi wanuchiyta yarpur. 4Piru
Festuqami niran:
—Pabluqami Cesarea pwiblupi prisu.
Ayka diyamantami nuqa riyani
wakman. 5Qamkunamanta kay karguy-
junkuna nuqawan pulla Cesareaman
rinayarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi
chay runa ima mana allinta rurasha
katinqa, naypaypi willatkillapa
yaĉhashaq nir.
6-7Chay Festuqami, uchu diya manaqa
dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalen-
piqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa
tikrakaran. Allaqnin Cesareaman
ĉhashana katinqa, chay Israel karguy-
junkuna ĉhatinnaqa, Festuqa chay
mantakunan samananpi tar kaĉhakuran
Pabluta apamunanllapapaq. Chayna
Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel
runakuna Jerusalenmanta ĉhasha
chaykunaqa qimikar, kusa mana allin
ukmankunata willar uchacharan. Piru
chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu
karan. 8Chaynu nitinllapanaqa Pablupis
washakananpaqqa, kaynu niran:
—Nuqaqa manami paykunapa
liyninmanta, Dyusta aduranannllapa
wasimanta, chaynulla Romapa
mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana
allintaqa tukushachu kani nir.
9Chaynu nitinmi, Festuqa Israel
runakunawan allinpi kidanar qashan
Pablutaqa tapuran:
—¿Rinayankichu Jerusalenman,
wakpi nuqaqa rikar yaĉhanaypaq?
10Pabluqa niran:
—Nuqaqami qampa naypaykipi kani
romano kashayrayku chay punta
mantashuqniki Romamanta numrashu-
sha katin. Chaymi qam rikar yaĉhama-
naykipaq kanki imanu kani nirmapis.
Qamqami allita yaĉhanki, nuqaqami
mana ima mana allinkunataqa tukusha-
chu kani, Israel runakunawanqa
nirmapis. 11Mana allinta tukusha
katiyqa, kastigar wanuchimanqallapa.
Wanunaypaqqa manami manchakuni-
chu. Piru mana imanu tukusha katiyqa,
manami mayqanpis paykunaman
qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu
paykunaman kaĉhamanatkiqa, ashwan
mañashaq chay Romapa punta
mantakuqnin Cesarta, payna rikar
yaĉhamananpaq nir.
12Chaymi Festuqa wakinnin karguy-
jun kaqkunawan parlar niran:
—Qamllami mañamanki, chay
mantakuq César rikar yaĉhashunanpaq
nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

13Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu
Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa
Cesarea pwibluman Festuta watukuq.
14Chayman ĉhar ayka diyatana katinmi,
Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur
Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo.
15Jerusalenpi katiymi, kurakunapa
mantaqnin, Israel runakunapa ruku
mantakuqninkunawan payta uchachar
wanuchichinaypaq nimaran. 16Piru
nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjun-
kunaqami mana wanuchikuyta
puytinchikchu, manaraq chay uchacha-
kuq chaywan, chay uchachakaq chayta
allita tapur yaĉharqa’ nir. 17Chayray-
kumi paykunawan Jerusalenmanta kay
Cesareaman shamurayllapa. Ĉhamur-
naqa, manami tardarchu allaqnin chay
mantakunay samanaypi tar, kaĉhakuray
chay runata naypayman apamunan-
llapapaq. 18Piru chay naypayman
shamur uchachaqkuna qimikarqa, mana
ukman imata rurashankunapaq
uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu
willaranllapa. 19Chay uchachaqkuna-
qami, uchachayanllapa uk runa, Jesús
shutiq wanusha katinshi, Pabluqa chay
runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq.
Chay paykunamanta ukmanta kriyiq
katin, chaylapaqmi ĉhiqnir uchachayan-
llapa. 20Chayna nuqaqa mana imatapis
chaykunapaq rurashaq nir yaĉharna,
tapuray Pablutaqa rinayanqallachu
Jerusalenman chaypi tapur yaĉhanay-
llapapaq kaykunapaqqa nir. 21Piru
payqami mañamaran: ‘Romapa mantaq-
nin César rikar yaĉhamananpaq’ nir.
Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani,
payman kaĉhanaykaman nir.
22Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:
—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta
munani nir.
Chayna Festuqa niran:
—Allaqmantami uyakunki nir.
23Chayna allaqmantaqa Agripawan
Berniciqa kusata mudakusha ĉhar, chay
wasipi tantakasha karanllapa chayman
yaykuran. Pullanqami yaykuran
suldadukunapa mantaqninkuna,
chaynulla chay pwiblumanta kusa runa
nishakunapis. Chaymi Festuqa kaĉhaku-
ran apamunanllapapaq Pablutaqa.
24Ĉhachitinllapanaqa niran:
—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi
kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy
Israel runakunami Jerusalenpi chaynu-
lla kay Cesareapipis, nuqaman shamur
payta uchachar, mana uyaraq ‘¡Wanu-
chiy, wanuchiy!’ nimaranllapa. 25Piru
nuqapaqqa manami imatapis mana
allintaqa rurasha yupaychu wanuchina-
paqqa. Chaynu katinmapismi paylla
mañamasha, chay Romapa mantaqnin
César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi
nuqaqa payman kaĉhashaq nisha kani.
26-27Piru paypaq mana imatapis allita
yaĉharmi, mana imatapis iskribiyta
puytinichu chay mantaqninchik
Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu
yarpuchiman, uk prisuta kaĉhanaypaq
payman ima uchayjun nir mana
iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa
naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa
taputki, uyakurna iskribinaypaq.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

26 1Chaymantami Agripaqa niran
Pablutaqa:
—Kananqa rimayta puytinki
yaĉhanaypaq imanu purinki nirmapis.
Chaymi, Pabluqa makinta alsar kaynu
niran:
2—Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi
kani, qampa naypaykipi rimanaypaq
kashayrayku. Nuqami Israel runakuna
uchachamashanllapapaq rimashaq
yaĉhanaykipaq. 3Qamqami chiqapta
yaĉhanki kay Israel runakunapa kustumriy-
llapataqa. Chaynulla yaĉhankipismi chay
willanakushayllapapaq. Chayraykumi
mañashuni allita uyakumanaykipaq.
4“Tukuy Israel runakunami yaĉhan-
llapa, takshaymanta-pacha chay

pachaypi, Jerusalenpimapis, imanumi
paykunawan tasha kani nirmapis.
5Yaĉhanllapapismi, rimayta munarqa
rimanqallapa, nuqaqa fariseo runa
kasha kani nir. Chaqa chay fariseo
runakunaqami tukuy Israel runakuna
kriyishanchikllapataqa kusa allita rurar
kumplinllapa. 6Nuqaqami kriyini unay
rukunchikkunata, Dyus 'Uk washakuqta
kaĉhamushaq' nir arnishanpi. Chaypi
kriyishayraykumi uchachamarllapa
kanan-shuypaqa kayman apamashallapa
tapumananllapapaq. 7Chaynu kay Israel
dusi ayllukunamanta, Dyus chay
arnishanta rikayta yarpur, unaqpis
tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima
kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis
chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa
illaqta uchachamayanllapa. 8¿Manachu
qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa
wanushakunata qashan kawsachimun
nirqa?

9"Paykuna yupay nuqapis unayqa
Nazaretmanta Jesuspa shutinta ĉhiqnir,
kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq
kani. 10Chay yarpushaynumi ruraray
Jerusalenpiqa, chay kurakunapa
mantaqninkuna urdinta qumatinllapa.
Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq
kani. Chaynulla wanuchitinllapapis
nuqapis chay yarpuylla kar 'Wanuchiy-
llapa' niq kani. 11Kutir kutirmi qischaq
kani, 'Jesuspiqa manana kriyishaqna-
chu' ninankaman. Chaynullatami ruraq
kani tukuy tantakananllapa wasikunapi.
Paykuna kusata piñachimatinmi, uklaw
pwiblukunapi katinmapis ikinta riq
kani.

12"Chaynu chay kriyiqkunapa
ikinllapapi puriq karmi, riyaray
Damasco pwibluman, chay kurakunapa
mantaqninkuna urdinta qumasha katin.
13Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi
yupayna nanpi karqami, rikaray unaq
syilumanta kusa llipya intiru,
rupaymanmatapis masta achkirachika-
muqta. Chayqami tukuy nuqawan
riqkunamanpis achkiramuran. 14Chaynu
achkirachimatinllapami tukuyniyllapa
pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk
hebreo rimaypi, kaynu nimaqta
uyaparay: 'Saulo Saulo ¿imapaqtaq
ikiypi purinki qischamanaykipaq?
Chaynu purirqami qamlla mana
allintachu rurakayanki, imanuĉhi
turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur,
rijapi ĉhachikarqa paylla nanachikun
chay yupay'.

15"Chaymantaqa niray: '¿Mayqantaq
kanki, Taytituy?'

"Chaynu nitiymi Amitunchikqa
nimaran: 'Nuqami kani Jesús, chay
mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq
puriyanki chay. 16Sharir shay. Chaqa
nuqaqami qamman rikarisha kani
nuqatana sirbimar, kay kanan rikashay-
kikunapaq uk tistigu yupay parlakunay-
kipaq. Chaynullami kaymanta naypaq-
man rikachishuyani, chaykunapaqpis
qam parlakunki nuqapaqqa. 17Chaynu
parlakutki, Israel pwibluykimanta
kaqkuna, chaynulla chay jwira mana
Israel runakuna ĉhiqnishutinpis nuqami
washashayki. Chaqa mana Israel
runakunamannami kananqa kaĉhashuni.
18Chaynu yaĉhachikutki paykunaqa
intrakar manana tutaparaqpi yupay
dyabluwannachu purinqallapa. Ashwan
nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa
shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami
uchankunamanta pirdunar wamray-
paqna riqsishaq, chay wakinkuna
nuqapi kriyishakunata yupayna' nir.

19"Chaymi gubyirnu Agripa,
syilumanta willamashanta, kasurmi
kriyirayna. 20Chayraykumi ashwan
naypaqtaqa Dyus rimashankunata
Damasco pwiblupi rimar yaĉhachikuray.
Chaymantami yaĉhachikuray
Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblu-

kunapi, mana Israel runakunata,
Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar
kusa allinkunatana rurar kawsanan-
llapapaq. 21Chayta rurashayraykumi
Israel runakunaqa Dyusta aduranan llapa
wasipi aypamar wanuchimanaranllapa.
22Piru Tayta Dyus yanapamatinmi,
kanankaman mana manchakur imachu
payllapaq yaĉhachikur purini, tukuy
runakunata – taksha kaqkunata,
chaynulla atun kaqkunamatapis.
Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynu-
lla Moisés rimashanmanta ukmantachu
rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus
rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu
niqllapa: 23‘Dyus Akrashan Cristunshi
wanuyanqa. Piru wanushana karmapis-
shi, qashan tukuymanta naypaqta
kawsamuyanqa. Chaynullashi pay
wanur kawsamushanwanqa, intrachi-
manchik paypi kriyisha kar wanurmapis
washakayashun, kay pwiblunchikpi
taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi
kaqkunamapis’ nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

24Pablo, Jesús wanur qashan
kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa
jwirtita rimar kaynu niran:
—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata
istudyasha karmi yaruyashayki! nir.
25Piru Pabluqa niran:
—Manami yaruyashachu kani. Kusa
allin tayta Festo, ashwan kay rimashay-
kunami chiqap mana llullachu intrakaq-
kunapaqqa. 26Mana kriyimatkillapa-
pismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay
yaĉhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi
nuqaqa paypa naypanpimapis mana
manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa
yarpuni payqami chiqapta intrakasha
kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaq-
qami tukuy runakuna yaĉhan. 27¿Kriyin-
kichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay
rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami
yaĉhani, qamqa kriyinki nir.
28Chaynu nitinqa, chay gubyirnu
Agripaqa niran:
—¿Kananllachu Jesucristupi dasla
kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.
29Chaymi Pabluqa niran:
—Tayta Dyus munatinqami kanan,
manaqa maydiyapis kanman. Piru mana
qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi
uyamaqkunaqa kriyinmanllapa.
Maydiyaqaĉhi nuqa yupay kanmanllapa,
mana prisukasha karllapa imamapis.
30Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir
chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan
pulla, wakin chaypi taqkunawanpis,
31riranllapa wakaqla parlaq, Pablo
nishankunapaq. Chaymi paykunapura
ninakuyaqllapa: “Kay runaqa manami
ima mana allintapis rurashachu
wanuchinallapapaqqa. Chaynulla
manami karsilpi kananlapaqmapis
allinchu”.
32Chaymi chay gubyirnu Agripaqa,
Festuta niran:
—Mana pay, chay mantakuq César
rikar yaĉhamanqa nimasha
kashallapaqa, kay runataqa kaĉhashana
kachuwanllapa nir.

Pablutami Roma pwibluman kaĉharanllapa

27 1Chaymanta, Italiaman
kaĉhamananllapapaq parlaran-
llapa. Chaymi Pabluwan wakin
prisukunataqa quranllapa suldadu-
kunapa mantaqnin uk kapitan Julio
shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin
Augustupa chay wakin suldadunkunata
mantaq kaq. 2Nuqakunaqami riq
kanillapa yaku karrupa shananman,
Italiaman rinayllapapaq. Chayman
ĉharqa tarirayllapa uk yaku karruta
Adramitio pwiblumanta. Chayqami
rinanlapaqna kasha kayaq Asiapa

pwiblunkunaman. Chaymi chayman
iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyaq
Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta
Aristarco.
3Chaymanta allaqnin diyaqa ĉharay-
llapa mar yakupa manyan uk pwiblu
Sidón shutiqman. Chaypiqami chay
Juliuqa, Pabluwan kusa shumaqta
yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata
rir watukutin, paykunana samachir
qarananllapapaq ima. 4Chaymanta
Sidón pwiblumanta lluqshitiyllapanaqa,
naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra
shamuq qallariran. Chaymi mana
naypaqman rinayllapapaq dijamatin-
llapaqa, chay yakupa ĉhaypinpi Chipre
shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar
rirayllapa. 5Chaynu mar yakullata riyar,
pasarayllapa Ciliciapa, Panfiliapa
pwiblunkunapa naypanta. Chaynu
riyarmi ĉharayllapa Liciapa uk pwiblun
Mira shutiqman.
6Chayman ĉhatiyllapanaqa, chay
suldadukunapa kapitanninqa, uk yaku
karru Alejandría pwiblumanta Italiaman
riqta tarir chayman iqachimaranllapa
chaypina rinayllapapaq Italiaman
ĉhanayllapakaman. 7Chaymi ayka diyata
wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu
rirmi uk pwiblu Gnido shutiqpa
naypanlawlaman ĉhaq kanillapa. Piru
wayra naypaqman mana rinayllapapaq
dijamatinllapami, yakupa ĉhaypinpi Creta
shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar
rir, Salmona pwiblupa naypanlawta pasar
rirayllapa. 8Chaynu chay pachapa
naypanlawta riyar wayrarayku qischaka-
yarmapis ĉharayllapa uk pwiblu "Buenos
Puertos" shutiqman. Chayqami Lasea
shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.
9Kusa unaytanami yakullapi
karayllapa. Chaymi mar yakullata
rinayllapapaq kusa manchakuypaqna
kayaq. Chaqa tamya tyimpu shipchana-
miri[v] karan. Chaymi Pabluqa tukuyta
kaynu nir willaran:
10—Taytituykuna kay riyashanchik-
llapaqami kusa manchakuypaqta rikani.
Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa.
Chaymi yaku karrumapis tukuy
imantinchik limpu chinqanqa. Piru
manami yaku karrulachu chinqanqa,
ashwanmi nuqanchikkunamapis
chinqachuwanllapa nir.
11Chaynu nitinmapis, chay suldadu-
kunapa mantaqninqa, masqa chay yaku
karrupa amunta, chaynulla chay yaku
karruta purichiqta kasuran. Nataq
Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu.
12Chay pwiblumi yaqqa mana allinchu
kaq tamya tyimputa pasanayllapapaq.
Chaqa kusatari wayra kallpaq.
Chayrayku yaqqa tukuyla yarpurayllapa
Cretapa pwiblun Fenice shutiqman
ĉhayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa
mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi
tamya tyimputaqa pasayta yarpuray-
llapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

13Rinayashayllapalawman wayra kusa
shumaqta qallaritin, anklata tantar chay
mar yakullata riq qallaririyllapa.
Chaymi chay Creta pachapa qichqan-
llata riyaq kanillapa. 14Chaymanta
wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta
kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq
shamuq qallariran chay allilaw qichqay-
llapamanta. 15Chaymi chay yaku
karrutaqa kusalata awikuq qallarir,
chay riyashayllapamanqa wayra mana
dijamaranllapachu rinayllapapaqqa.
Chayraykumi dijatiyllapana apamaran-

---

v 27.9 Israel runakuna ayunu fyistanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamya tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

llapa pay riyashanman. [16]Chaynu wayra
apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana
yakupa ĉhaypilanpi uk pachita Clauda
shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyllapa-
naqa chay pachita ashlila wayrata
arkashanrayku, kusata qischakar ima
chay ikilawpi watakasha kayaq yaku
karritutaqa iqachirayllapa. [17]Chay-
manta-shuypaqa waskakunawan allita
watarayllapa chay atun yaku karruqa
ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti
wayra katinmi, kallpachir apar chay
achka aqu tantakasha Sirte shutiqman
waqrachimachuwanllapa nir yarpur,
chay yaku karrupa unaqninpi raĉhpa
kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu
ruratiyllapaqami wayraqa munashan-
nuna apamaranllapa. [18]Nataq
allaqninqa, chay wayraqa kusala
jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku
karru ankishyananpaqqa, kargata
apayashanllapatapis yakuman itakuqna
qallariranllapa. [19]Chaymanta kimsa
diyamantanaqa, ashwan makinllapa-
wan[w] itakuq qallariranllapa chay yaku
karrupi yaqqa mana ministikaypaq
kaqkunataqa. [20]Chaynulla rupayta,
qullarkunamatapis ayka diyata mana
rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay
wayraqa kusala puktay intiru karan.
Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar
mana imanupis washakayashunllapachu
nir yarpuyarayllapa.

[21]Chaynu qischakar imami, unaytana
mana mikushachu karayllapa. Chaymi
Pabluqa tukuypa ĉhaypinpi shar niran:

—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa
qamkuna kasumanaykillapapaq.
Kasumar chay Creta pachamanta mana
shamusha kashallapamaqa, mana tukuy
kay pasamayashanchikkunaqa pasama-
yachuwanllapachu. [22]Chaynu katinma-
pis, kananqa ama kwashallaqa tikrakay-
llapachu. Kay yaku karru chinqatinma-
pis, nataq tukuy nuqanchik-
kuna-shuypaqa mana uklamapis
wanushunllapachu. [23]Chaqa nuqa
Dyuspa kar, payta sirbini chaymi naqa
tuta nuqaman uk angelninta kaĉhamu-
sha. [24]Chaymi payqa nimaran: ‘Pablo,
ama manchakuychu. Chaqa Roma
pwiblupa punta mantakuqnin
Cesarmanqami ĉhanaykipaq Dyusqa
nisha. Chaynulla qamraykumi wakin
pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis
washakanqa’ nir. [25]Chayraykumi nuqa
nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa
nuqaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini.
Chaymi nini chay nimashanqa chaynu
kanqa nir. [26]Piru wayraqami apar yaku
ĉhaypinlapi uk pachita chayman
waqrachir itakumashunllapa.

[27]Chay tuta riyashayllapawanqa
ishkay simanapaqna yakullata
rirayllapa. Chaymi karayllapa chay
yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi
wakman kayman wayraqa yaku rurillapi
purichimaranllapa. Chaymi ĉhaypi
tutana yupay chay yaku karruta
purichiqkunaqa tantyaran pachaman
shipchayanchikllapana nir. [28]Chayna
miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan
binti brasa. Chaymanta ashlila
naypakaq riyar qashan miditinllapaqa
kinsi brasalana kayaq. [29]Chay ruripi
rumikuna katin waqrakachuwanllapa
nir, chay yaku karrumanta waskakuna-
wan watar ikilawman itakuran kwatru
anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa
kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna
nir. [30]Nataq chay yaku karruta purichiq-
kunaqa alsakar washakayta yarpuran-
llapa. Chaymi naypaqlawmanpis
anklata itakuq tukuqnula chay takshala
yaku karrituta yakuman ishkichiyta
yarpuranllapa. [31]Piru Pabluqami, chay

w 27.19 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:
—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinqa, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.
32Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran. 33Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:
—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanuĉhi mikunchikllapa chaynuqa. 34Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chinqanqachu nir.
35Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuypa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran. 36Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa. 37Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa. 38Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

39Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yaĉharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiyta yarpuranllapa. 40Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa, watashanmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan raĉhpakunata unaqman alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman ĉhanayaqllapa chaylawman qimikaq qallariranna. 41Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiqa aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.
42Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiyta yarpuranllapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta lluqshirqa alsakanqa nir. 43Piru, chay suldadukunapa mantaqnin, Pabluta washanar mana wanuchinanllapataqa munaranchu. Ashwanmi kaĉhakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naypaqta chay pachamanqa ĉhananpaq. 44Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa ĉhananllapapaq. Chaynumiri tukuyniyllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, ĉharayllapa pachamanqa.

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

28 1Chaymanta tukuyniyllapa washakashana karqa, yaĉharayllapana chay maypiĉhi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir. 2Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuyniyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tamya ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq. 3Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru

lluqshimur Pabluta makinpi kanir
warkurakuran. 4Chayna, chaypi taq
runakunaqa chay largu kuruta, Pablupa
makinpi warkuraqta rikarqa paykuna-
pura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk
wanuchikuq kanqa. Chaymi mar
yakumanta michka washakasha
karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.
5Piru Pabluqa chay largu kurutaqa
ninaman ĉhaspitin mana imapis pasaran-
chu. 6Chaymi tukuy chaypi kaqkuna
chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu
wanunqa, manaqachu das wanunqa nir.
Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa.
Unaytana chapayatinllapaqa mana imapis
pasaq yupay katinqa, ukmantana yarpur
ninakuqllapa: “Pabluqami uk amitu” nir.
7Chay kayashayllapamanta yatayllapa-
kaqlapi karan ĉhakrakuna. Chayqami chay
lugarmanta uk runa punta mantakuq
Publio shutiqpa kaq. Paymi samachir
kuytamaranllapa kimsa diyata. 8Chaymi
chay Publiupa taytan kusala qishaq
mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla
kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa
riran watukuq. Chayman ĉharnaqa,
Dyusman mañakur chay qishaqpa
ananman makinkunata ĉhuratinla,
alliyaran. 9Chayta rikarllapami, ukkunapis
qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi
chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta.
10Chayraykumi, ashwan kusa masta
kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa
tukuy ima ministishayllapata qumaran-
llapa.

Pablumi Roma pwibluman ĉharanna

11Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa,
Alejandriamanta uk yaku karru tamya
tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi.
Chay yaku karruqami dyusninkuna
Castorwan Pólux niqllapa chaykunapa
ritratunta naypaqlawunpi ĉhurakusha
kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa.
12Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi
uk lugar Siracusa shutiq chayman ĉhar,
chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.
13Chaymantaqa rirayllapa yakullata,
Regio shutiq pwibluman ĉhanayllapaka-
man. Nataq allaqninqami, wayra
surlawmanta shamuyatin, uk diyapi
tardilana ĉhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli
shutiqman. 14Chaypiqami tarirayllapa,
Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi
paykuna chaypi kidachimatinllapa kidaray-
llapa uk simanata. Chaymantaqa
rirayllapana Roma pwibluman. 15Chaynu
rir largullaraq ĉhanayllapapaq faltayatinqa
Romamanta wakin kriyiq masiyllapa-
kunaqa yaĉhayaqllapana nuqakuna
riyanillapa nir. Chaymi shamur tarimaq-
llapa uk pwiblu Foro Apio shutiqpi.
Chaynulla wakinkuna-shuypaqa tarimaran-
llapa chay uk lugar “Tres Tabernas”
niqllapa chaypi. Chaymi paykunata
rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta
payji niran. 16Chaymanta Roma
pwibluman ĉhatiyllapanaqami Pablutaqa
karsilmanqa mana itaranllapachu.
Ashwanmi kaĉhakuranllapa paylana uk
wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytanan-
paq.
17Pabluqa Romaman ĉhashana kar
kimsa diyamantaqa, kaĉhakuran Israel
runakunapa wakin mantaqninkunata
qayamunanllapapaq. Chaymi tantaka-
shana katinllapaqa, Pabluqa niran:
—Ukniykuna manami ima mana
allintapis rurashachu kani chay Israel
runakunataqa. Chaynulla chay unay
rukunchikkunapa kustumrinkunamatapis
mana ukmantaqa rurashachu kani. Piru
chaynu katiymapis, Jerusalenpimi,
Romamanta karguyjunkunaman qukuma-
ranllapa. 18Paykunaqami limpu tapumar-
llapanaqa dijamanaranllapa. Chaqa manari
ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchima-
nanllapapaqqa. 19Piru Israel runakunaqa
mana dijamayta munatinllapa, nuqalla
mañaray kaypi Romapa punta mantaqnin

tapumar allita yaĉhananpaq. Nataq chay
uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa
mana ima mana allinta rurayta yarpusha
imachu kani. Chaqa paykunaqa pwibluyla-
mantari. 20Chayraykumi qamkunaman
qayachimusha kani shumaqta parlanallapa-
paq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna
Israel runakunaqami kriyinchikllapa
Dyusmanta washamaqninchikqa shamun
nir. Chaynu kriyiq kar yaĉhachikur
puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar
imamapis prisumashallapa.
21Chaynu nitinmi paykunaqa
niranllapa:
—Nuqakunamanqami, Judea pwiblu-
mantaqa mana ima kartalamatapis
ĉhachimushallapachu qampaqqa.
Manami chay pwiblunchikmanta runa
masinchikkuna wakmanta ĉhamuq-
kunamapis willamashallapachu
qampaqqa imanu mana allinta
tukushayki nirmapis. 22Piru
nuqakunami qamta uyakushunayani-
llapa imatataq yarpunki chay kriyishay-
kipaq nir. Chaqa kay mushuq
kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi
ukmanta rimanllapa.
23Chaymi uk diyapi parlashunllapa
nitin, chay diya paykunaqa achka
runakunawan ĉharanllapa chay
maypiĉhi Pablo samasha karan chay
wasimanqa. Chaymi Pabluqa
allaqmanta-pacha tardikaman parlaran
tukuy runakunata, Dyus imanumi
mantakun nir. Chaynulla Dyuspa
rimaqnin Moisés, wakin rimaqninkuna
iskribishankunata liyir Jesuspaq
intrachiyta kamaran. 24Chaymi Pablo
chaynu rimatinqa, wakin runakunaqa
kriyiranllapa. Nataq
wakinkuna-shuypaqa mana kriyiran-
llapachu. 25Chayna paynin paynin mana
intrachinakuyta puytirqa, riq qallariran-
llapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa
niran:
—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin
Isaiaswan kar unay rukunchikkunata
willashanqami chiqap kasha kaynu
nirqa:
26 'Rir willay kay runakunata:
Qamkunaqami michka kusata
uyakurmapis, mana intrakanki-
llapachu.
Chaynulla michka chapakurmapis,
mana rikakunkillapachu.
27 Chaqa kay pwiblumanta
runakunapa yarpuyninqami
mana intrakaqpaq tikrakasha.
Chaymi rinrinllapamapis limpu
kirpakasha amana uyakunan-
llapapaq.
Chaynulla nawinllapamapis limpu
kirpakasha amana rikakunan-
llapapaqnachu.
Chaynuqami tukushallapa ama
nuqapi kriyinanllapapaq.
Mana nuqapaq intrakar kriyitin-
llapaqami, mana allichashaq-
mapischu nir'.
28Imanuĉhi unay rukunchikkuna yupay,
Dyus nishanta mana intrakasha karqa,
qamkuna Israel kaqkunaqa manana
intrakankillapachu. Chaynu katin
kananqa Dyus washashunanllapapaq
willashushayllapaqa chay jwira mana
Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa
paykunaqami uyakur intrakanqallapa
kay nishaytaqa.
[29Chaymi kaykunata Pablo nitinqa,
Israel runakunaqa riranllapana
paykunapura willanakur.]
30Chaymanta Pabluqa, ishkay añuta
kidaran chay pwiblullapi chay wasita
alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi
tukuyta samachiq payta watukuq
ĉhaqkunataqa. 31Manami mayqantapis
manchar, mana mayqanpis willatin
imachu, Pabluqa Dyuspa mantakuynin-
paq, chaynulla Amitunchik Jesucristu-
paqpis yaĉhachikuq.

Romanos

Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan añu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyla intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuylami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1–8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1–11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqami, Tayta Dyus munashanlata rurar ima kawsanqallapa nir (12.1–15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

1 [1]Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrar kaĉhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. [2]Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninpaq kaynu nir iskribinanpaq: [3]“Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanqa washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna kaqmanta nasiran. [4]Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirninwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis. [5]Chaynu

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

karmi Amitunchik Jesucristo kusata
llakipar akramaran apustulnin
kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy
nasyunkunata rir yaĉhachinaypaq paypi
kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami
payqa kusa riqsikashana kanqa.
6Chaynumi qamkunatapis Tayta
Dyusqa munar akrashushallapa,
Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa
wamrankunana kanaykillapapaq.
7Chaymi kay kartata kaĉhamuni
qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman.
Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa
kusata munar akrashushallapa, allin
kaqninkunalana kanaykillapapaq.
Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla
Amitunchik Jesucristumanpis
mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapa-
shunanllapapaq, shumaqta kawsachi-
shunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

8Puntataqami kayta willashaykillapa:
Uklaw pachakunaman rirmapismi
uyapasha kani, qamkunaqashi allita,
Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa
nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta
Dyusta kusata payji nini qamkunapaq.
9Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq
yaĉhachikur, tukuy shunquywan Tayta
Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa
kusa chiqapta yaĉhayan imanumi
qamkunapaq mana shaykuq waran
waran mañakuyani nirmapis. 10Chay-
numi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus
munatinqa, mana imapis pasatin
imachu shamur watukushunayllapapaq.
11Chaqa kusatami rikashuyllapata
munani, qamkunallata yaĉhachishutiy-
llapa chay kriyishaykillapamantaqa mas
allita kriyiqkunana kanaykillapapaq.
12Kaynuqami nishunillapa: Qamkuna-
man shamutiy, Amitunchik Jesucristupi
imanutaq kriyishanchikllapanulla
ukninchikllapa ukninchikllapa
animachinakunallapapaq.
13Ukniykuna, kaytami yaĉhanayki-
llapata munani: Kutir kutirmi qamkuna-
man shamuyta munasha kani nir. Piru
kanankamanmi manaraq shamuytaqa
puytishachu kani. Chaynumapis,
Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi
mana Israel runakunata yaĉhachitiymi,
paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa
qamkunamanpis shamunayani, chaypi-
pis yaĉhachikutiy achkana kriyinan-
llapapaq. 14Chaqa tukuyta yaĉhachinay-
paqmi kani, griego mana griego
runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaq-
kunamatapis. 15Chayraykumi kusata
shamuyta munani qamkuna Romapi
taqkunamanpis, Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

16Manami nuqaqa pinqakunichu
Amitunchik Jesucristupa shumaq
rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa
Dyusqami pudirninwan mayqantapis,
shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa
washanqa, puntataqa Israelmanta
kaqkunata, chaymanta-shuypaqa mana
Israelmanta kaqkunatapis. 17Chaqa
Amitunchik Jesucristupa shumaq
rimayninpi kriyishalami, Dyusqa
uchanchikmanta pirdunar, kusa
allinpaqna riqsimanchikllapa nir
intrachimanchikllapa. Chaypaqmi Dyus
nitin iskribikashakunapiqa nin:
“Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

Tukuymi uchayjun kanchik

18Tukuy runakunami kusala mana
allinkunata rurar ima, wakinkunata
pantachinllapa Dyuspaq mana intraka-
nanllapapaq. Chaymi Taytanchik
Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha

paykunataqa kastiganqa. 19-20Chaqa
Taytanchik Dyusllami paykunata
intrachiran, nuqami kusa allin, kusa
puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynu-
qami intrachikuran, kay pachata,
chaynulla tukuy ima rurashankunawan.
Chaymi payllata mana rikarpis, chay
tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy
yaĉhaytana puytinchikllapa Tayta
Dyusqa imanu nirmapis. Piru tukuy
chaykunata yaĉharmapismi,
wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa
munanllapachu. Chaymi, "Mana
yaĉhashachu kani Dyuspaq" nirmapis,
paykunaqa mana washakayta puytinqa-
llapachu. 21Chaqa chay runakuna Tayta
Dyuspaq yaĉharllapapismi, imanuĉhi
payta aduranapaq kaq chaynutaqa
adurayta, payjichikuymatapis mana
munashallapachu. Ashwan chaykunata
rurananmantaqami mana allinkunata
yarpur kawsashallapa. Chaymi
shunqunpi mana allin yarpuyninkuna-
rayku, yarpuyninllapaqa tutaparaqpi
yupayna kidasha. 22Chaymi paykunaqa
"Kusa yaĉhayniyjunmi kanchikllapa"
nirmapis, ashwan kusa mana intrakaq-
kunapaq tikrakashallapa. 23Chaqa
Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla
tukuy tyimpupaq ima katinmapis,
aduraytaqa mana munashallapachu.
Ashwanmi adurayta munashallapa kay
pachapi kaq tukukaq imakunata amituy-
llapa nirqa. Chaymi adurashallapa
runapa, pariq kurukunapa, tukuy
kwatru ĉhakiyjun animalkunapa,
aysaĉhakar puriq kurukunapa ritratun-
kunata ima.

24Chayraykumi Tayta Dyusta mana
kasushanllaparayku, chay runakunataqa
dijasha munashanllapakunatana
rurananllapapaq. Chaymi paykunaqa
ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq
imakunata rurar imana kawsanllapa.
25Chaynulla chay runakunaqami, chiqap
Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta
mana munar, ashwan chay llulla
kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu
karmi, Taytanchik Dyustaqa mana
aduranannllapanachu. Ashwanmi Tayta
Dyus rurashankunatana adurayanllapa.
Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay
rurashankunataqa mana adurarchu,
ashwan pay payllatana alabanallapapaq.
Chaynumi kanqa.

26Chaymi chay runakuna, Tayta
Dyusta adurayta mana munatinllapaqa,
payqa dijashana kusa pinqaypaqkunata
rurananllapapaq. Chaymi warmikunapis
runanwan punuq yupayna warmipurana
punur mana allinta ruranakunllapa.
27Chaynullami ullqukunamapis warmin-
wan punuq yupay ullqupurana punur,
mana allin pinqaypaqkunata ruranakun-
llapa. Chaynu tukurllapami, kusata
qischakanllapa munashanllapalata
rurashanllaparayku.

28Chay uchayjunkunaqami mana
imatapis yaĉhayta munanllapachu
Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa
paykunamanta akrakaq yupay,
paykunalatana dijasha yarpuyninkuna-
piqa kusa mana allinkunalatana
yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakuna-
tana yarpur, paykuna munashanllata
ruranllapa. 29Chaynu karmi tukuy
riqchaq pinqaypaq uchakunata rurar
kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan
pununllapa.] Runa masinkunatami
mana allinkunata ruranllapa. Ĉhiqni-
kunllapa. Iman katinpismi, miĉhanllapa.
Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchi-
kunllapa. Kusata piñakurmi anyanakun-
llapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana
allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa
kwintastiru ima. 30Runa masinta
yanqallamanta uchachanllapa. Tayta
Dyustami ĉhiqninllapa. Kusa nubliru
tukurmi, ukkunata disprisyanllapa.
Paykunalla kusata alabakanllapa.

Ukkunata mana allinpaq tikrayta
yarpunllapa. Taytanllapakunata mana
kasunllapachu. 31Chaqa paykunaqami
mana intrakanar kusala kuchi yupay.
Imata arnikurpismi, mana kumplinllapa-
chu. Paykunalapaq imanpipis yarpur,
mana ukkunapaqqa yarpunllapachu.
Mana ukkunata pirdunanllapachu.
Chaynulla mana llakipakunllapa
imalamapischu. 32Piru paykunaqami
allita yaĉhanllapa Tayta Dyusmi tukuy
chay riqchaq uchayjunkunataqa tukuy
tyimpu wanunapaq kastigamanchik nir.
Piru chayta yaĉharmapismi mana
allinkunata rurar kusata uchakur
kawsanllapa. Chay runa masinkuna
paykuna yupay mana allinkunata rurar
uchakutinllapamaqami, ashwan kusata
aligriyanllapa.

Dyusmi tukuyta allita rikar yaĉhamaqninchikqa

2 1Piru qamkunamanta uknikillapa
mana uchayjun yupay tukur,
ukninta uchachar niyanman: “Payqami
kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami,
ashwan paylla kusa uchayjun kanqa.
Chaqa ¿imatana ukninta willanqa
paypis chaynu uchakurlla kawsarqa?
2Yaĉhashanchikllapanu, uchakuqkuna-
taqami Dyusninchik karanlata rikar
“Qamqa uchayjun kanki” nimayninchik-
matapis puytin, pay allinla kar tukuyta
rikar yaĉhamaqninchik kashanrayku.
3Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa
kusa uchayjun kanki” niqqami, mana
imanupis washakayta puytinkichu,
Dyusninchikpa kastigunmantaqa.
4Imanupiqakish qamqa mana mancha-
kur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa
kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami
kusala allin kar, mana das piñakur
imaqa kastigamanchikchu” nir.
¡Manami chaynuchu! Ashwanmi
uchakuqkunataqa kastigan. Piru
payqami kusa llakipakuq kashanrayku
yarashuyan, uchaykikunata dijar
payman tikrakatki pirdunashunanpaq.
5Piru qamqami, kusa kuchi kar,
Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa
mana kambyayta munankichu. Chaymi
ashwan mas uchayjunpaqna tikraka-
yanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu
diyapi tukuyta allita rikar yaĉhar, kusa
manchaypaqtana kastigashunqa. 6Chaqa
tukuyninchiktami rikar yaĉhamayashun-
llapa, allinta mana allinta rurasha
kashallapamapis. 7Piru wakin
runakunaqami mana shaykuq allinlata
rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik
nir, paywan tukuy tyimpupaq luryanpi
kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa
Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaq
kawsachinqa. 8Nataq chay mana
allinkunata ruraqkunataqami, Tayta
Dyusqa kusata piñakur kastiganqa.
Chaqa paykunaqami chay tukuy allin
kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana
imalatapis kasuyta munanllapachu.
Ashwanmi munashanllata rurar kawsan-
llapa. 9Chaynu kashanllaparaykumi
michka Israel runakuna, mana Israel
runakuna karmapis qischakanqallapa.
Chaymi tukuy chay mana allinta
ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna,
yarpupakuykuna kanqa. 10Piru Tayta
Dyusqami chay allin ruraqkunataqa
allinmi kanki nir, kusata aligriyachir
shumaqta kawsachinqa, Israelmanta
kaqkunata, chaynulla mana Israelmanta
kaqkunamatapis. 11Chaqa Tayta Dyusqa
manami ukmanta, ukmantachu
rikamanchikllapa.
12Chaymi mayqanpis Moisés mantaku-
shanta mana yaĉharpis, imami allin, imami
mana allin nir yaĉhayar uchakushanray-
kumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa.
Nataq Moisés mantakushanta yaĉhayar
uchakuqkunata-shuypaqa chay mantakuy-
kunallawan Tayta Dyusqa allita rikar

yaĉhar, kastiganqa. 13Chaqa Tayta
Dyusqami mana chay mantakuykunata
uyakuqkunalatachu allinpaqqa riqsin.
Ashwanmi uyakusha karmapis chay
mantakuykuna nishankunata kasuqkuna-
tami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin.
Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana
kanqallapa. 14Piru mana Israel runakuna-
mantaqami, wakinkunaqa Moisés
mantashankunata mana yaĉharpis, allinta
rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami
yarpuyninllapallamanta yaĉhanllapa imami
allin, imami mana allin nirmapis. 15Chaymi
chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa,
yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqun-
llapapi Dyus munashankunata allita
intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami,
allintachu rurayani manaqachu mana nir.
16Chay nishushayllapanumi, jwisyu
diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik
Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu,
payqa yarpuyashanchikkunata rikayanqa.
Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq
ukkunataqa uchakushanllaparayku
kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

17Israelmanta kaq runa masiy, qamqami
ninki: "Nuqaqami Israel runa kar, Moisés
mantakushankunata yaĉhakushayrayku
Dyusqa masta munaman" nir. Piru
chaynuqami ninki kusata alabakarla.
18Chaynulla Moisés mantakushanta
yaĉhakushana karqami ninki, "Tayta Dyus
munashantaqami allita intrakanina" nir.
Chaymi Moisés mantakushankunata
yaĉhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus
munashankunalata intrakarmi, kwintata
qukani imataq allin nir. 19Chaynullami
ninkipis: "Chay mana yaĉhaqkunaqami
mana rikakuq yupay katinllapa,
yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqllapi
yupay purinanllapapaq" nir. 20Ninkipismi:
"Moisés mantakushankunata allita yaĉhaq
karmi, Dyus munashanta allita intrakayani.
Chaymi chay wamritukuna yupay kar,
mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini:
'Imataq allin, imataq mana allin' nir. Chaqa
Moisés mantakushanraykumi yaĉhayta
puytinchik Dyus munashantaqa". 21Piru
allita intrakar yaĉhachikurqa, ¿imaraykutaq
chay yaĉhachikushaykitaqa mana
kasunkiqa? Chaqa qamqami yaĉhachi-
kunki: "Ama suwakuyllapachu" nir. Piru
¿imaraykutaq suwakunkiqa? 22Yaĉhachi-
kunkipismi: "Ukpa warminwanqa manami
allinchu pununapaq" nir. Piru, ¿imaraykutaq ukpa warminwan pununkiqa?
Runakuna rurashan amitunllapakunata-
pismi kusata ĉhiqninki. Chaynu
chaykunata ĉhiqnirqa, ¿imaraykutaq chay
amitunllapapa wasinkunaman yaykunki
iman kaqkunata suwakuqqa? 23Kananqami
Moisés mantakushanta allita yaĉharqa,
kusata alabakanki. Piru chay mantakuy-
kunata mana kasurqami, Dyusmanta
burlakayanki. 24Chayraykumi Dyus nitin
iskribikashakunapi nin:

"Qamkuna Israelmanta kaqkuna
mana allinkunata rurashayki-
llaparaykumi,
chay uklawmanta kaq runakunaqa,
Dyusninchikpaq mana allinta
rimanllapachu" nir.

25Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay
siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay
siñal kustumrita rurar, Moisés mantaku-
shanta mana chiqapta kasurqami,
yanqallana chay siñaltaqa[a] rurashayki
kanqa. 26Chay mana Israelmanta

a 2.25 Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

runakunaqami chay siñal kustumritaqa
mana ruranllapachu. Piru allita Dyus
munashanta rurarllapaqa, ¿manachu
Dyuspaqqa chay siñal kustumrita
rurasha yupayna kanqallapa? 27Chay
paykunaqami, Dyus munashanta
rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa.
Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa
qammantaqa. Chaqa qamqami, chay
siñal kustumrita rurasha karmapis,
Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa
mana kasunkichu.
28Ma chaynu katinqa ¿mayqankuna-
taq Dyuspa chiqap wamrankunaqa
kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal
kustumrita rurashanchikraykuchu
chiqap wamrankunaqa kanchikllapa.
29Chaqa Moisés tukuy mantakushan-
kunata kasunasha kashamapis, manami
chayqa washamayninchikta puytiran-
chu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami,
Santu Ispiritu yarpuyninchikpi
siñalamaqninchik yupay intrachiman-
chik Dyuspa wamrankunana kanchik-
llapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapa-
qami, runakunaqa mana alabamashun-
llapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi
kusa allinna kankillapa nimashunllapa.
3 1Piru chaynu nishutiyqakish qamqa
yarpuyatki, chaqa ¿imatataq
sirbiman Israel runa kar, chay siñal
kustumrita rurashayqa? nir. 2Amami
chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta
Dyus munar akrashushanllaparaykumi,
rimaynintaqa puntata unay rukuyki-
llapakunata intrachiran, wakinkunata
intrachinanllapapaq. 3Piru chaynu
katinmapismi, wakin Israel
masikikunaqa Dyusninchik washanan-
llapapaq nir tratuta rurashantaqa mana
kwintacharanllapachu. Chaynu mana
kwintachatinllapamapismi, Dyusnin-
chikqa chay tratuta rurashantaqa allita
kumpliyanqa. 4¡Chaqa tukuy runakuna
ima nishanta mana kumplitinmapismi,
Tayta Dyusqa imanu yanapamanallapa-
paq, chaynulla imanu ruramanallapa-
paq nir arnimashanchikllapataqa, allita
tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi kaynu nin:

¡Tayta Dyus, qam rimatkimi
tukuy uyashuqkuna yaĉhanqa-
llapa, chiqaptami rimanki!
¡Chaymi tukuy musyashuqkunata
binsir, uyarachinki! nir.

5Piru Tayta Dyus llakipakuq kashan-
raykumi, ukkunaqa yarpuyninllamanta
kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiyma-
pis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna
rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin
llakipakuq nir. Chaynu uchakushay-
rayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir
intrakatinqa, manami allinchu kanqa
Dyus kastigamananpaqqa michka
uchakutiymapis nir. 6¡Piru manami
chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta
mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu
diyapiqa tukuyta allita rikar yaĉhanqa?
7Piru uk uchakusha karmapis,
washakayta munar niyanmanllaraq:
“Llullakushayraykumi Dyusta masta
alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’
nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa,
mana allinchu kastigamananpaqqa” nir.
8Nishaykillapa: Chaynu rimarqami,
paylla llullachikayan. Chaqa ashwan
chaynu rimaqkunaqami, llullakur
ukkunata ninpis: “Kusata uchakushama-
pismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar,
mana kastigamanchikchu” nir. Chaynu-
lla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna
yupaylla yaĉhachikun” nir. Chaymi
chaynu llullakur yaĉhachikuqkunataqa,
Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuymi uchayjun kanchikllapa

9¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchik-
kuna Israelmanta kashanchikllaparayku-
chu, wakinkunamantaqa kusa mas allin
kashunllapa? ¡Manami! Chaqa

yaĉhachishushayllapanu Israelmanta
kaqkuna, chaynulla chay mana
Israelmanta kaqkunamapismi tukuy
uchayjun kanchikllapa. 10Chaqa Dyus
nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:
"Dyuspaqqa manami uklamapis
kanchu allinta ruraqqa.
11 Manami uklamapis kanchu Dyuspaq
yarpuqqa.
Chaynulla Dyuspaq intrakayta
munaqqa manami kanchu
uklamapis.
12 Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta
chiqanchakar,
mana allinpaqna tikrakashallapa.
Chaymi mana uklamapis kanchu
allinta ruraqqa.
13 Chay mana allinta ruraq
runakunapa kunkanqami,
imanutaq uk wanur pampakashan
kiĉhalla kar kusalata asyan,
chay yupay.
Chaymi das imatapis saqrata
riman.
Chaynullami qallunllapapis kusala
llulla katin,
shiminllapapi largu kurupa
bininunta pakaq yupay.
14 Aqrunllapapismi kusa saqrata ayaq
yupay katin,
runa masinllapakunamatapis
kusalata musyanllapa ima.
15 Ĉhakinllapakunapismi kusa utqaylla
purin
ukkunata mana allinta rurar
wanuchinanllapapaq.
16 Chaynullami mayta rirllapapis
achka runakunata qischar ima
llakichinllapa.
17 Chaqa manami mayqanwanpis
shumaqta kawsaytaqa yaĉhan-
llapachu.
18 Chaymi Tayta Dyusta manchar
kasuylamatapis mana yarpun-
llapachu" nir.
19Chaynumi Dyus nitin iskribikasha-
kunapiqa intrachimanchik Israelmanta
kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir.
Chaqa manami mayqanpis tukuy
mantakuytaqa kumpliyta puytishachu.
Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana
ima nishaq nir yaĉharchu tukuyla
Israelmanta kaq, chaynulla mana
Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha
kanqallapa. 20Chaymi Moisés mantaku-
shankunata michka kumplishaq nisha
katinllapamapis, Dyusqa mana mayqan-
tapis ninqachu: "Mananami uchayjunna-
chu kanki" nirqa. Chaqa chay
mantakuykunaqami intrachimanalapaq
karan: "Kusa uchayjun kanchikllapa"
nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

21-22Piru kananqami Tayta Dyusqa
intrachimanchikllapa, mananashi chay
unay mantakuykunata kasurnachu
washakayta puytinchik nir. Ashwanmi
Jesucristupi kriyishalana mana
uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy
Israelmanta kaqkunata chaynulla mana
Israelmanta kaqkunamatapis
washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi
Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla
wakin rimaqninkunapis Dyus nitin
iskribiran. Chay iskribishankunaqami
niyaq: "Uk washakuq shamurshi,
tukuyla paypi kriyiqkunataqa washar,
Dyuswan pullachamayashunllapa" nir.
23Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami
uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu
karmi kusa allinla llakipakuq Dyusnin-
chikpa naypanmantaqa karupllapi
karanchikllapa. 24Piru chaynu
kashallapamapismi, Jesucristo
uchanchikllapapaq pagrakuq yupay
wanuran Tayta Dyuswan pullachamana-
llapapaq. Chaymi kananqa Taytanchik
Dyusqa dibaldila mana imawan

pagrashalamapischu llakipar uchanchik-
llapamantaqa pirdunamanchikllapa.
25Chaqa Tayta Dyus munatinmi
Jesucristo yawarninta iĉhar wanuran.
Chaynu wanurmi chay uchanchikllapa-
wanqa payna kidaran. Chaynuqami
Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta
Dyusqa manana kastigamanallapapaq-
nachu. Chaynuqa kwintata qukanchik-
llapa, Tayta Dyusqa tukuyla uchata
mana chaynulaqa dijanchu nir. Chaynu
katinmi chay unay runakuna, manaraq
Jesucristo shamuyatin uchakurmapis
Tayta Dyuspi kriyitinllapalami payqa
llakiparan. 26Chaynullami kanan
tyimpukunapis Tayta Dyusqa
uchanchikkunamanta pirdunamanchik-
llapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi
Jesucristupi tukuy kriyiqkunata
pirdunatinqa, kwintata qukanchikllapa:
Tayta Dyusqami maydiyapis kusa allinla
kar, rikar yaĉhar manana uchayjunpaq-
nachu riqsimanchikllapa nir.

27Chaynu Tayta Dyus rurasha katinqa,
¿imapaqtaq sirbin alabakanallapa-
paqqa? ¿Alabakaytachu puytinchik
Moisés mantakushanta kasushanchik-
rayku? ¡Manami! Chaqa Jesucristupi
kriyishallapalami, Tayta Dyusqa
uchanchikkunamanta pirdunamanchik-
llapa. Chaynu katinmi mana sirbinna-
chu imapaqpis alabakanallapapaqqa.
28Chayraykumi yaĉhanchikllapa
Jesucristupi kriyishallapalami Tayta
Dyusqa uchanchikmanta pirdunaman-
chikllapa, mana Moisés mantakushan-
kunata kasushanchikraykuchu nir.
29Chaqa Tayta Dyusqami mana,
Israelmanta kaqkunapa Dyusninlachu.
Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy
kriyiqkunapaqa, Israelmanta
kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta
kaqkunapamapis Dyusnin. 30Uk Dyusla
kashanraykumi Jesucristupi tukuy
kriyiqkunataqa uchanchikmanta
pirdunamanchik, chay siñal kustumrita
rurasha kasha, chaynulla mana rurasha
kashallapamapis. 31Piru chaynu
pirdunamashallapaqa, imanupi
yarpuchuwanllapa Dyus nitin Moisés
mantakushankunaqami manana
sirbinnachu nir. ¡Manami allinchu
chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi
Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés
tukuy mantakushankunataqa kumplisha
yupayna kanchikllapa.

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

4 1Ma yarpushunllapa, nuqakuna
Israel runakunapa unay rukuyllapa
Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq.
2Tayta Dyusqami Abrahamtaqa
kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran.
Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay,
Dyuspaq allinlata rurasha karqami
paylla alabakayta puytinanta. Piru
mana allinlata rurayta puytishanray-
kumi mana paylla alabakaytaqa
puytiranchu.

3Chaynu katinmi Dyus nitin iskribika-
shakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta
Dyuspi allita kriyishanraykula mana
uchayjunpaqnachu riqsikaran”[b] nir.
4-5Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa
mana trabajarqachu pagrakayta puytin?
¡Manami! Chaynullami nuqanchikkuna-
pis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana
niyta puytishunchu “Tayta Dyus
washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta
Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinma-
pis washanarqa, llakipar dibaldila
washan. Chaymi ashwan, Jesucristo
washamaqninchik nir kriyishala, Tayta
Dyusqa mana uchayjunpaqnachu
riqsimanchikllapa. 6Chayraykumi

b 4.3 Génesis 15.6

runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis 7kaynu niran:

"Kusa shumaqmi kanqa
mayqan uchakusha katinmapis
Tayta Dyus uchankunamanta
pirdunatinqa.
8 Chaynulla kusa shumaqmi kanqa
chay runaqa,
Tayta Dyus uchankunata mana
kwintachatinqa"[c] nir.

9 ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaĉhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula. 10Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran. 11Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: "Siñal kustumrita ruray" nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaĉhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinqa nir. 12Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

13Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuyla kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir.[d] Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran. 14Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinqa, kriyirla washakanallapapaq nir arnimashanchikllapaqa yanqalla kayanman. 15Piru Tayta Dyus, Moisesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

16Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaqa taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkuna-

c 4.7-8 Salmo 32.1-2 **d 4.13** Rikaypaq Génesis 17.4-6; 22.17-18.

lataqa. Ashwanmi yanapan Abraham
yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkuna-
lata. 17Chaqa Abrahamqami allita
kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan
mana imapis kayashanmanta tukuy
imata rurayta puytin nir. Chaynulla
kriyiranpis: Wanushakunamatapis
kawsachimun nir. Chaynu kriyishan-
paqmi Tayta Dyusqa niran:
"Qammantami achka ayllukuna kanqa.
Chaymi taytan yupay kanki" nir.
Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.
18-19Chaqa Tayta Dyusqami
Abrahamta nisha karan: "Warmiki
Sararaykumi uk wamrayjun kanki" nir.
Piru Saraqami mana wamrakuq
warmichu karan. Chaynu Abraham
mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus
nishanta kriyiran. Piru manami dasqa
wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa
achka añuta yararan, Tayta Dyus
nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi
ashwan Abrahamqa warmin Sarawan
yaqqana syin añuyjun karanllapa.
Chaynu kusa rukuna karllapa wanunan-
llapapaqna kar, Sara mana wamrakuq
katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana
shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna
katinllapamapis Tayta Dyus nishannu,
Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi
achka pwiblukunapa taytanllapa
yupayna karan. 20Chaqa Abrahamqa
kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi
chay arnimashanta chiqapta qumanqa
nir. Chaymi tukuy nishanpi mana
shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran.
21Chaqa kusatami yarpukusha karan:
Tayta Dyusmi kusa pudirniyjun kar,
tukuy chay arnimashantaqa rurayta
puytin nir. 22Chaynu kriyishanpaqmi
Tayta Dyusqa Abrahamta kusa
allinpaqna riqsiran.
23Piru Abraham, Tayta Dyuspi
kriyishanrayku allinpaq riqsisha
nirqami, mana Abrahamlapaqchu
chaynuqa niyan. 24Ashwanmi chaynuqa
nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi
kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchik-
kunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik
Jesucristuta wanushanmanta kawsachi-
musha chay paypi kriyinchikllapa.
25Chaqa Jesucristumi wanuran
uchanchikllaparayku. Chaymantaqami
chay wanushanmanta kawsachimuran,
mana uchayjunpaqna riqsimanallapa-
paq.

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

5 1Jesucristupi kriyishalami, Tayta
Dyusqa mana uchayjunpaqnachu
riqsimanchikllapa. Chaqa Amitunchik
Jesucristo shumaqchamashanchikrayku,
Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa.
2Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa
allin kar, mana imawan pagrasha imachu
dibaldila uchanchikllapamanta llakipar
kusa allinpaq riqsimanchik. Chaymi
paylapi kunfyakar kusata aligriyanchik-
llapa, maydiyaqa kusa shumaqna
kashunllapa pay kayashanpi nir. 3Chaynu
karqami, chay qischakaykuna katinpis
aligriyashunllapa. Chaqa yaĉhashanchik-
llapanu, chay qischakaykunaqami
yaĉhachimanchikllapa maydiyapis chay
kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq
nir. 4Chaymi chay kriyishanchiknulla
waran waran shachinakushaqami, Dyusqa
nimashunllapa allinmi kankillapa nir.
Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa
chiqapta kunfyakanchikllapa maydiyaqa
kusa shumaqna paywan kashunllapa nir.
5Chaymi chay kunfyakayashanchikqa
mana yanqallachu kasha nir yaĉhanapaqqa,
Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashan-
chik. Chaqa payqami intrachimanchik
tukuyta kusata munamanchikllapa nir.
6Unaymantami nuqanchikkunaqa mana
imanupis washakayta puytiranchikllapa-
chu, chay mana allinta rurashanchikrayku.

Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi,
Wamran Jesucristuta kaĉhamutin
nuqanchikkunarayku wanuran, michka
payta mana kasur uchakusha kashallapa-
mapis. 7Yaĉhashanchikllapanu manami
mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta
yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi uk
runapa kusa allin, kusa munashan runa
masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq
niytachu puytiyanman? 8Piru imanutaq
ashwan Amitunchik Jesucristumaqa
wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir
uchayjun kashanchikmanta washamana-
llapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta
Dyus allita intrachimanallapapaq kusata
munamanchikllapa nir. 9Chaqa Jesucristo
yawarninta iĉhar wanushanraykumi, Tayta
Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar
mana uchayjunpaqna riqsimashanchik.
Chaymi chiqapta yaĉhayanchik, jwisyu
diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy
tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir.
10Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchik-
llaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar,
mana pullan kayta puytiyashallapamapis,
ashwan Wamran Jesucristuta kaĉhamuran
wanur paywan pullachamanallapapaq.
Chaymi chiqapta yaĉhanchikllapa,
Jesucristo kawsamushanrayku washama-
shunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapa-
paq nir. 11Chayraykumi ama aligriyashun-
llapachu tukuy tyimpupaq washamashan-
chikllapa chaylapaqqa. Ashwanmi aligriya-
shunllapa Amitunchik Jesucristo wanur
kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa
shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

12Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik
Dyus punta runata rurashan Adán
shutiqqa, pay willashanta mana
kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran.
Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha,
tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar
wanunchikllapa. 13-14Chaqa Adanqami
Dyus willashantaqa mana kasuranchu.
Chaymi paypa ayllunkunamapis
uchakurlla wanuranllapa manaraq
Moisés mantakushankuna katinmapis.
Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseska-
man uchakurlla kawsaranllapa. Piru
paykunaqa manami Adán yupay, Dyus
willashanta mana kasurchu uchakur
wanuranllapa. Chaynumi Adán uchaku-
shanraykuqa uk washakuq shamuyanqa
nir yaĉhanchikllapa. Piru payqami
shamuyan washamanallapapaqna mana
uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

15Chaqa Adán uchakushanraykumi,
tukuyla mana puytiranchikllapachu
chay wanuymanta washakaytaqa.
Ashwan Tayta Dyuslami kusata
munamarninchikllapa wanunallapa-
mantaqa mana imawan pagrasha
imachu dibaldila washamashanchik-
llapa. Chaqa Jesucristo wanushanray-
kumi, Tayta Dyuslla munar uchanchik-
kunamanta llakipamanchikllapa tukuyla
paywan kusa shumaqtana kawsanallapa-
paq. 16Adán uchakushanmanta-pachami
tukuy runakuna uchakurlla kawsaran-
chikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastiga-
manallapapaqna karan. Chaymantami
ashwan Jesucristo wanushanrayku,
Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurar
uchakushanchikmanta llakipar, mana
uchayjunpaqna riqsimashanchikllapa.
17Adán uchakushanraykumi tukuy
tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru
ashwan Jesucristo wanushanraykumi,
Tayta Dyus uchanchikmanta mana
imawan pagrasha imachu, dibaldila
pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpu-
paq paywan pullana kawsashunllapa.
18Adán uchakushanraykumi, wanur
tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq

karan. Piru ashwan Jesucristo allinta
rurar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa
uchanchikmanta pirdunar, mana
uchayjunpaqna riqsimarninchik tukuy
tyimpupaqna kawsanallapapaq niran.
19Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana
kasushanraykumi, tukuyla uchakurlla
kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo,
Tayta Dyusta allita kasur wanushanray-
kumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.
20Tayta Dyus, Moisesta mantakuy-
kunata qushanqami, mana washamana-
paqchu karan. Ashwanmi intrachimana-
lapaq karan tukuymi uchayjun kanchik-
llapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi,
uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu
kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa
allinla kar uchanchikmanta pirdunar
kusa allinpaqna riqsimaranchikllapa.
21Chaynumi tukuyla uchakushanchik-
rayku wanunallapapaqna karanchik-
llapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi,
Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar,
tukuy uchanchikkunamanta pirdunama-
ranchikllapa. Chaymi Amitunchik
Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy
tyimpupaqna paywan kawsanapaq
nimaranchikllapa.

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

6 1Ma, ¿allinchu kanqa kaynuta
yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa
allin kar uchanchikmanta llakipama-
shanchiknulla, uchakurlla kawsashapis
qashan masta llakipamayashunllapa nir?
2¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan
imanutaq uk runa wanushana karqa
manana uchakuyta puytinnachu,
chaynumi mana uchakur kawsanapaq-
nachu kanchikllapa!
3¿Manachu qamkunaqa yaĉhanki-
llapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa
paywan pulla uchapaqqa wanusha
yupayna kanchik nir? 4Chaynullami
Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa,
paywan pulla pampakaq yupayna
karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami,
mushuqmanta kawsamuq yupayna
karanchikllapa. Chaqa imanutaq
Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa
pudirninwan kawsachimuran, chaynu-
llami nuqanchikkunatapis uchanchikpaq
wanusha yupay kashallapamapis
yanapamashanchikllapa, mushuq
bidapina kawsanallapapaq.
5Jesucristuwan pulla uchanchikpaq
wanusha yupayna karqa, mana uchakur
kawsanapaqnachu kanchikllapa.
Chaynu paywan pulla wanushanchik-
manta kawsamusha karnaqami, pay
yupayna kusa allinkunata rurar
kawsanapaqna kanchikllapa. 6Chaqa
yaĉhashanchikllapanumi Amitunchik
Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatin-
llapa. Chaymi pay wanushannu,
nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa
wanusha yupayna kar, chay unay mana
allinkunata rurayashanchikkunataqa
amana rurashunllapanachu. Chaynu-
qami manana uchapa sirbiqninna kar,
allinkunalatana rurayta puytishunllapa.
7Chaqa yaĉhashanchikllapanu, uk runa
wanushana karqami manana imatapis
rurayta puytinnachu. 8Chaymi
nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq
Amitunchik Jesucristuwan pulla
wanusha yupayna karqa, allita yaĉhar
kunfyakanchikllapa, paywan pullanami
maydiyapis kawsashunllapa nir. 9Chaqa
yaĉhanchikllapapis Jesucristumi
wanushanmanta kawsamuran tukuy
tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi
chay wanuyqa manana qashanqa
tarinqanachu. 10Chaqa payqami uk
kutilana uchanchikkunarayku wanuran.
Chaymanta wanushanmantaqa tukuy
tyimpupaqna kawsamuran Taytan
Dyuswan pullana kawsananllapapaq.
11Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa

wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynu-
qami, ashwan Amitunchik Jesucristu-
wan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna
kawsar allinkunalatana rurar payta
sirbiyllapa.
12-13Chayrayku chay mana allin
yarpuynikillapakunata dijar, kwirpuyki-
llapata tantyakachir, amana ima mana
allintaqa rurayllapanachu. Ashwan-ari
tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapa-
matapis Dyuspa makinman ĉhurayllapa,
pay munashannula imatapis karanlata
rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaq-
qami wanur kawsamusha yupayna
kankillapa. 14Chaynu katkillapaqami, chay
uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis
uchakuchishuyllapata puytinqanachu.
Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushan-
llaparaykumi, manana Moisés mantaku-
shanta kasur kawsanaykillapapaqnachu
kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

15Yaĉhashanchikllapanu Moisés
mantakushankunaqa mana washamay-
ninchikta puytiqchu. Piru kananqami
Amitunchikpi kriyisha, payqa uchaku-
shamapis llakipamanchik. ¿Chaynu
katinqachu, uchakurlla kawsashunllapa?
¡Manami! 16Chaqa allitami yaĉhanchik-
llapa, uk runa patrunpi trabajaqqami
chay pay nishannulla imatapis ruran.
Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata
patrunnikillapata yupay kasutkillapa-
qami, payqa uchaykillapamanta llakipa-
shunqallapa, allinlatana rurar
kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta
kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy
tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar
wanunkillapa.
17Piru qamkuna, chay yaĉhachishu-
shanllapamanta tukuy shunquykillapa-
wan allita kriyirqami, manana chay
uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa.
Chayraykumi, qamkunapaq kananqa
Tayta Dyusta kusata payji nini. 18Chaqa
Tayta Dyus yanapar tukuy uchakuna-
manta chiqanchashushallapa katinmi,
manana uchakur imachu pay
munashannu allinlatana rurar
kawsayankillapa. 19Chaymi kaykunata
willashunillapa allita intrakar amana
uchakurllachu kawsanaykillapapaq.
Chaqa mana chaynu yaĉhachishutiy-
llapaqami, mana allita intrakarchu
uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa
imanutaq unaymaqa kusa mana allin
imakunataqa dasla ruraq kankillapa,
chaynullami ashwan kananqa Tayta
Dyuslatana kasur imatapis kusa
allinlatana rurar kawsayllapa.
20Chaqa unay uchakurlla kawsarqami,
chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana
shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapa-
chu. 21Piru chaynu uchakutkillapaqachu,
¿imallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Manami!
Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapa-
paqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay
rurashaykillapata yarpur, kusata pinqakun-
killapa. 22Piru kananqa qamkunaqa
manana uchapa sirbiqninnachu kar,
ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqnin-
kunana tikrakashaykillapa. Chaqa
chayqami kusala shumaq kar, yanapaman-
chik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi
Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq
kawsaytana qumashunllapa.
23Piru uchakurlla kawsarllapaqami
tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq
Amitunchik Jesucristupi kriyishallapa-
qami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa
dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpu-
paqna kawsanallapapaq.

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

7 1Ukniykuna, qamkunaqami allita
yaĉhankillapa Moisés mantakushan-
kunataqa wanunakalaman kasunapaq

karan nir. Chaymi mayqanpis
wanushana karqa manana kasuyta
ministinnachu chaytaqa. [2]Chay
mantakuykunamanta ukqami kaynu nin:
Uk warmi runayjun karqashi, chay
runanllawan kawsanqa maydiya
wanunankaman nir. Piru maydiya
runan wanutinqashi, chay warmiqa
paylana kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinqa. [3]Chaqa chay warmipa
runan kawsayatinlla, uk runawan karqa
Dyusmantaqa uchakuyan. Piru chay
warmipa runan wanushana katin, uk
runawan kasararqami, Dyusmantaqa
manana uchakuyannachu nir.
[4]Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa
wanushana karqami, manana kasuyta
ministinnachu Moisés mantakushantaqa.
Chaynullami nuqanchikkunapis,
uchanchikpaq Jesucristuwan pulla
wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa
mana ministinchiknachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur
kawsamushanrayku paypana kanchikllapa,
Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanallapapaq. [5]Piru manaraq Jesucristupi
kriyirqami, Moisés mantakushankunata
yaĉharmapis, mana kumpliyta puytir
uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi
chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy
tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. [6]Nataq Jesucristupi kanan
kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa
wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi
chay mantakuykuna nishannuqa manana
rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun
yanapamanchik, mushuq kawsaypina
kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaĉharmapismi uchakurlla kawsanchik

[7]Chaynu katinqa, ¿imatataq nishun?
¿Moisés mantakushankunaqami mana
allin kar uchakuchimanchik nir?
¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaqa intrachimanapaq karan kusa
uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa
chay mantakuykuna mana katinqami,
nuqamaqa mana yaĉhanaytachu runa
masiypa imankunata munapakurqami
uchakuyani nirqa. [8]Piru Moisés
mantakushankunamanta ukmi, kaynu
nin: Amami runa masikipa imankunata
munapakur uchakunkillapachu nimasha
katinmapismi, ashwan chay
mantakuyqa, chaykunata munapakuy
nimasha kanman yupay, ukpa
imankunata munar ima uchakuray. Piru
chay mantakuykuna mana katinqami,
munashaynulla imata rurarmapis mana
yaĉhanaytachu uchakuyanimi nirqa.
[9]Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaĉharqami, uchakurmapis
yarpuq kani, ¡kusa allinmi kani! nir.
Piru chay mantakuykunata yaĉharmapismi, mana kwintachar masta
uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray
uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna
wanuyashaq nir. [10]Chaqa Tayta
Dyusqami chay mantakuykunataqa
qumaranchik allita kasur washakar,
paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta
puytiraychu chay mantakuykunataqa.
Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay. [11]Piru nuqaqami puntata
yarpuray, tukuy mantakuykunatami
kasuyta puytini washakanaypaq nir.
Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata
mana allita kasuyta puytishayraykumi
tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.
[12]Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin
Moisés mantakushanqami kusa allin,
kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta
kashanrayku. Chaymi mana ima mana
allintapis rurachimayninchikta
puytinchu. [13]¿Piru chaynu allin kashan-

raykuchu tukuy tyimpupaq wanunay-
paqqa karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa
munashaynullata rurar uchakushaypaq
tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay.
Piru chay allin mantakuykunaqami
yaĉhachimaran, kusa mana allinta
rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu
yaĉhachimatinmi kwintata qukaray,
uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq
wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa
yaĉhayanchik, kusala mana allinnachu
Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.
14Allitami yaĉhanchikllapa, chay
mantakuykunataqami, Tayta Dyus
qumashanchikllapa allinlatana
ruranallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucris-
tupi manaraq kriyiq karmi, mana
allintachu ruraq kani. Chaymi chay
munashay uchapaqa sirbiqnin yupay
karna, munashayllata imatapis ruraq
kani. 15Piru nuqaqami mana intrakaq-
chu kani, imaraykumi uchakuni
nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta
munarmapismi, mana puytiraychu.
Chaynu mana uchakunarmapismi
uchakuqlla kani. 16Chaymi manana
uchakuyta munar kwintata qukaq kani,
Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa
kusala allin nir. Piru chaynumapis
imanupiqa uchakurlla kawsaq kani.
17Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa
kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana
allin kaq yarpuyniymi chay mana
allinkunataqa rurar uchakuchimayan
nir. 18Chaymi allinlata rurayta
munarmapis mana puytiqchu kani.
Chayraykumi yaĉhaq kani kusala
uchayjunmi kani nir. 19Chaqa allinta
rurayta munayani chaytaqami, mana
ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana
munayashayta ruraq kani. 20Chaynu
mana allinta rurarmapis, manami
munashaymantachu ruraq kani.
Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana
allin munayniykuna, chaynutaqa
rurachimaq.
21Chaymi allita kwintata qukaq kani,
allinkunalata rurayta munarmapismi,
ashwan mana allinkunata rurar uchaku-
shana rikariyani nir. 22Piru tukuy
shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchi-
maq Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa.
23Chaynu kusa shumaqta yarpuchima-
tinmapismi, uchayjun kashayrayku,
ishkay yarpuyniyjun yupay kaq kani.
Chaymi chay mantakuykunata mana
kasushayrayku, allinkunata rurayta
mana puytitiyqa, chay uchaqa uk
prisuta yupay purichimaq mana
allinkunata rurachimar. 24-25Chaqa uk
yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantaku-
shankunata kusata kasuyta munaq. Piru
uk yarpuyniy-shuypaqami uchakurlla
kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir
yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanqa,
chay mana allinkunata rurar uchakuya-
shaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq
wanunaypaqnachu? nir. ¡Amituy
Jesucristumi yanapamasha! Chaymi
nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq
kani Wamranta kaĉhamutin yanapama-
shanrayku.

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

8 1Chaymi kananqa mayqanpis,
Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta
Dyus yanapar manana tukuy tyimpu-
paqqa kastiganqanachu.[e] 2Chaqa
Jesucristo uchanchikllaparayku
wanusha nir kriyishallapami, Tayta
Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar

e 8.1 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqkunataqami” Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

washamashanchikna, amana uchallapi
kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapa-
paq. Ashwanmi chaynuqa yanapama-
shanchik uk mushuq kawsaypina
kawsanallapapaq. 3Chaqa unayqa kusa
uchayjun kashanchikrayku, mana
puytiranchikllapachu kumpliyta Dyus
nitin Moisés mantakushankunataqa.
Chaymi mana washakaytaqa puytiran-
chikllapachu. Piru Tayta Dyusqami
kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucris-
tuta kaĉhamuran washamanallapa-
paqqa. Chaymi Jesucristuqa kay
pachamanqa shamuran uk runapaq
tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjun-
kunaman shamurmapismi payqa mana
imalapimapis uchakuranchu. Chaqa
chaynu karmapis uchanchikllaparayku
uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastiga-
manallapapaq karan chaymanta
washamanallapapaq. 4Chaynuqami
Jesucristuqa wanuran, chay unay
mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha
yupayna kanallapapaq Tayta
Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik
munashanchiknullata rurarchu, ashwan
Santu Ispiritun yanapamashallapa
allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.
5Chaqa uk runa munashanllapi
kawsaqqami, pay munashanlapaq
yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu
Ispiritu munashannulla kawsaqkuna-
qami, Santu Ispiritu munashannula
yarpur kawsan. 6Chaqa chaynu
nuqanchik munashanchiklapaq
yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanuna-
paqna kayashunllapa. Piru Santu
Ispiritu munashanlapaq yarpuqqami,
paywan pulla shumaqtana tukuy
tyimpupaq kawsashunllapa. 7Nataq
mayqanpis munashanlapaq yarpuqkuna-
qami, Tayta Dyustaqa ĉhiqninllapa.
Chaymi mana mantakushanlamatapis
kasuyta munanllapachu. Chaynulla
manami kumpliyta puytinllapalamapis-
chu. 8Chaymi mayqanpis pay
munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq
allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.
9Piru qamkunaqami manana
munashaykillapata rurarnachu
kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta
Dyuspa Ispiritun qamkunapi katinmi,
payta kasur munashanlata rurarna
kawsayankillapa. Piru Jesucristupa
Ispiritun mana qamkunawan katinqami,
mana Jesucristuwanchu kankimanllapa.
10Ashwan Jesucristupa Ispiritun
qamkunawan kashanraykumi tukuy
tyimpupaq kawsankillapa, kwirpuyki-
llapa uchaykillaparayku michka
wanunanpaq kasha katinmapis. Chaqa
Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna
riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq
wanur kawsamushanrayku. 11Chaqa
Jesucristutami, Tayta Dyus wanushan-
manta kawsachimuran. Chay paypa
Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi,
chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku
wanutinmapis, maydiyaqa qashan
kawsachimunqa.
12Chayraykumi ukniykuna tukuy
chaykunata yaĉharqa, Tayta Dyuspa
Ispiritun munashanllatana rurar kawsar,
amana munashanchikllata rurar
uchakurnaqa kawsashunllapachu.
13Chaqa qamkuna munashaykillapanu-
lla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna
wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu
yanapashutinllapami, tukuy chay mana
allin munayashaykillapakunataqa
wanuchiq yupay dijarqa, tukuy tyimpu-
paqna kawsankillapa. 14Chaynulla
Dyuspa Ispiritun kaynu rurar kawsay-
llapa nimashanchiknulla ruraqkuna-
qami, chiqap Tayta Dyuspaqa wamran-
kunana kanchikllapa.
15Chaynu karmi manana, imanutaq uk
sirbikuq mantaqnin payta qischashan-
rayku manchakun chay yupayqa Tayta
Dyusmantaqa manchakuyta puytinchik-

nachu. Ashwanmi Santu Ispiriturayku,
Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana
kar payman qimikar *"Abba,* [f] Taytaymi
kanki" niyta puytinchikllapa. [16]Chaqa
Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi
kar intrachimanchikllapa, Tayta
Dyuspaqa wamrankunanami kanchik-
llapa nir. [17]Chaynu Tayta Dyuspa
wamrankuna karnaqa, imanutaq
Jesucristumaqa Tayta Dyuswanna,
chaynullami maydiyaqa nuqanchik-
kunapis kashunllapa. Chayraykumi
kananqa kriyishanchikrayku michka
qischakar imamapis shachinakushun-
llapa, maydiyaqa paywan pullana
kusalata aligriyashunllapa nir yaĉhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

[18]Kanankuna kay pachapi kusata
qischakanchikllapa. Piru chaynu
qischakarmapismi ama llakishunllapa-
chu. Chaqa chay qischakaykunamanta-
qami, kusala mas shumaqta aypashun-
llapa Tayta Dyus arnimashanchikllapa-
taqa. [19-21]Piru kay tyimpukunapiqami
Tayta Dyus kay pachapi, syilupi tukuy
imata rurashankunata rikayashanchik-
kunaqa, nuqanchikkuna uchakushan-
chikllaparayku, Tayta Dyusqa dijaran
kusata qischakar wanunanllapapaq ima.
Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus
uchanchikllapamanta shumaqchar
pullakumanallapakaman. Chaqa chay
diyaqami, tukuy imapis shumaqchaka-
shana kanqa. Chaymi nuqanchikkunaqa,
Dyus tukuy imata rurashankunawanqa,
pullana kar kusa shumaqta kawsashun-
llapa.

[22]Chay nishanchikllapanumi, Tayta
Dyus rurashankunapis tukuylla
kanankaman kusalata qischakar yaraku-
yan, imanutaq uk warmisitamaqa
itikunanpaq qischakan chaynu. [23]Piru
chaynuqami mana paykunalachu
qischakayanllapa. Ashwan nuqanchik-
kunapis Tayta Dyus rurashankuna-
wanqa, pullana qischakayanchikllapa.
Piru Tayta Dyusqami Santu Ispiritunta
qumashanchik intrachimanallapapaq,
tukuy arnimashanchikkunataqa kumpli-
mayashunllapa nir. Chaymi kusata
qischakarmapis, yarakuyanchikllapa
Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata
aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi
wanushanchikmanta kawsachimarnin-
chikllapa, uk mushuq kwirputana
qumashunllapa, chiqap wamrankunana
kar, paywan pullana tukuy tyimpupaq
kawsanallapapaq. [24]Chaqa Tayta Dyuspi
allita kriyishallapalami, payqa
washamasha unaq syilupi tukuy tyimpu-
paqna kawsanapaq kanchikllapa. Piru
manaraqmi tukuy chaykunataqa
rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy
arnimashanchikkunata aypashana
karqami, mana yarpuyachuwanllapana-
chu Tayta Dyuswan unaq syilupi
pullana kashaq nirqa. [25]Chayraykumi
kanankaman mana shaykuq yarakuyan-
chikllapa, unaq syiluman rir chay
manaraq rikayashanchikllapa
chaykunata rikanallapakaman.

[26]Piru nuqanchikkunaqami, chiqap-
taqa mana yaĉhanchikllapachu, Tayta
Dyusman imanu mañakuymatapis.
Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituqa
nuqanchik rimar mañakuyashanchik-
mantaqa, kusala llakiywan mañakur
intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami
Santu Ispirituqa yanapamanchikpis
qischakar yarpupakushamapis. [27]Piru
Tayta Dyusqami tukuy imata yarpuya-
shanchikkunamatapis allita yaĉhanllana.
Chaymi Santu Ispiritu mañakutinqa
kusa allita intrakan. Chaqa pay

---

f 8.15 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

munashannullami, Santu Ispirituqa
mañakun Dyuspa allin kaqninkuna-
paqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

28 Allita yaĉhashanchikllapanu, Tayta
Dyusmi akramashanchikllapa pay
munashannulla, imanu kanallapapaq-
mapis nir yaĉharllana. Chaymi tukuy
paypana kar, payta munaqkunataqami
imapi rikarishallapamapis allinpaqna
tikramanchikllapa. 29 Chaqa
unaymanta-pacha manaraq nasiyasha-
llapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik
akramaranchikllapa imanutaq Wamran
Jesucristo allinlata rurar kawsaran
chaynu kanallapapaq. Chaynu
kashallapami, Jesucristuqa tukuy
nuqanchikkunapa kulaka ukninchik-
llapana. 30 Chaynu akramarninchik-
llapami, Tayta Dyusqa paypa wamran-
kunana kanallapapaq nimashanchik-
llapa. Chaymi uchanchikllapa-
kunamanta llakipar, manana uchayjun-
paqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu
llakipar mana uchayjunpaqna riqsima-
shanchikllaparaykumi, maydiyaqa
Jesucristo mantakuyashanpina, kusa
shumaqta kawsanallapapaq nisha.
31 Chaynu tukuy chaykunata yaĉhar-
naqa, ¡amana imapaqpis yarpupaku-
shunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa
pudirninwan kuytamashaqa, manami
mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytinqallapachu. 32 Chaqa
Tayta Dyusqami kusata munamarnin-
chikllapa, Wamran Jesucristumatapis
mana miĉhamarninchikllapachu, paylla
kay pachaman kaĉhamuran uchanchik-
llaparayku wanunanpaq. Chaynu
Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku
kaĉhamusha karqa, ¿manachu Tayta
Dyusqa tukuy chay arnimashanchik-
kunataqa qumayashun Wamranwan
pullatana? 33 Chaynu Tayta Dyus
akrashan wamrankunata mana
uchayjunpaqna riqsimashallapaqa,
¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun
kanki nimayninchikta puytiyanqa?
34 Chaqa Jesucristumi wanuran,
uchanchikkunamanta washamanallapa-
paq. Chaymantami chay wanushan-
manta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw
qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq
mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis
nimayninchikta puytinchu: "Uchayjun
kashaykiraykumi qamqa kastigakanki"
nirqa. 35 Chaqa Jesucristo kusata
munamashanchikmantaqami, mana
mayqanpis paymanta chiqanchamayninchikta puytinqallapachu. ¿Kaykunachu
chiqanchamayninchikta puytiyanqa?
¿Chay qischakaykuna, llakiykuna,
qischamaqninchikkuna, mallaq tyimpu,
mudananchik mana kar, saqra imakuna,
chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami!
36 Chaqa chaypaqmi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa nin:

"Tayta Dyus, qamta kasushushay-
llaparaykumi,
chay ĉhiqnimaqkunaqa imuraspis
wanuchimananllapapaq
yarpunllapa.
Chaqa uyshata imanutaq wanuchiq
apanllapa,
chaynumi ruramananllapa" nir.

37 Piru tukuy chaykunamapismi, mana
binsimashunllapachu. Ashwanmi
Jesucristo munar yanapamashanchik-
wanmi chaykunataqa binsinchikllapa.
38 Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar
nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna,
angelkuna, dyablukuna, chaynulla
kanan, maydiyapismi mana chiqancha-
mayninchiktaqa puytinqallapachu Tayta
Dyus kusata munamashanchikmantaqa.
Chaynulla kusa puytiq mantakuqkuna,
39 unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna,
chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus

rurashankunamapismi, pay munamashanchikmantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa puytinqallapachu. Chaqa pay kusata munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristutaqa kaĉhamuran washamanallapapaq.

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

9 [1]Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa: [2]Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman. [3]Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiypaq katinmaqa Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapapaqqa lugarninllapa nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman. [4]¿Piru imapaqtaq mana kriyinayanqallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapapaqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq llipyayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moisestaqa qur, intrachiranpis, imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir. [5]Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa. Chay aylluyllapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

[6]Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinllamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa. [7]Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir. [8]Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluyjun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.

[9]Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir.[g] [10]Manami kaykunalawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacllamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna. [11-13]Piru kay wamritukuna

---

g 9.9 Kaynuqami Abrahamqa yaĉharan Dyus arnishanqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

manaraq nasiyar manaraq uchayjun
katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:
"Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinqa"
nir.
Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribika-
shankunapipismi kaynu nin:
"Esauta yanapanaymantaqami,
Jacobo kusa shumaqta yarpuchi-
matin akrar yanaparay" nir.
Chaynu nirqami Tayta Dyusqa
intrachimanchik, runakunata paypaq
kananpaq akranarqashi, allinta mana
allinta rurashanmatapis mana kwinta-
charchu akrar yanapan, pay munashan-
latana ruranallapapaq nir.
14Chaynu Tayta Dyus pay munashan-
kunalata akratinqami, ama nishunllapa-
chu: "Tayta Dyusqami mana allin kar
chaynu rurayan" nirqa. 15Chaqa
chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesta
kaynu niran:
"Mayqanta llakipar yanapayta
munarqami,
llakipar yanapashaq" nir.
16Chaynu katinqa ¿nuqanchik allinta
rurashanchikrayku chaynulla
nuqanchiklla llakipakayta munashan-
chikraykuchu Tayta Dyusqa llakipaman-
chik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta
Dyusqa paylla munamarninchik llakipa-
manchikllapa. 17Chaqa Tayta Dyus nitin
iskribikashakunapimi, chay Egiptupi
Faraonta niran:
"Qamtami kusa puytiq mantakuq
kanaykipaq nishuray.
Piru chaynu kusa puytiq katkima-
pismi binsishuray.
Chaynuqami ruraray kwintata
qukanaykipaq,
imanumi kusa pudirniyjun kani nir.
Chaymi chayta tukuy pachapi
yaĉharqa, riqsimanqallapa
imanumi kusa pudirniyjun Dyus
kani" nir.
18Chaynumi yaĉhanchikllapa Tayta
Dyuslla munarmi runakunata llakipan,
ashwan mana munarqa dijan mana
intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.
19Piru imanupiqaĉhi uknikillapallaqa
nimayankillapa kanqa. "Tayta Dyusmi
tukuyta ruramashanchik, paypi
kriyiqkunata, chaynulla mana
kriyiqkunamatapis. Chaynu katinqa
mana intrakaqkunapaq tikramashallapa
uchakushallapaqa ¿imaraykutaq
kastigamayashunllapaqa?" nir.
20Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki
Taytanchik Dyusta chaynu ninayki-
paqqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa,
allpa mankata ruratinqachu, chay
rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta
ruramashayki? nir. ¡Manami! Chaynulla,
Tayta Dyus, allpa mankata yupay
rurashusha katinqachu ninkiman,
¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir.
¡Manami!
21Chaqa Taytanchik Dyus mankata
ruraq yupay karmi, dirichuyjun
imatapis pay munashanta ruranan-
paqqa. Chaymi chay napa allpallamanta
rurayta puytin, kusa shumaqla purichir
fyistakunalapi yanukunanpaq kusa
shumaq mankakunata. Chaynulla
ruraytapis puytin, waran waran
yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta
Dyusqa nuqanchikkunawanpis ruran.[h]
22Chaymi payqa tukuypa rikaqnin
kashanrayku, pudirninllawan chay
uchayjunkunamatapis kastigananpaq
karan. Piru payqami intrachimanchik,
imanumi kusa allin kar llakipakun nir.
Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq
kastigakananllapapaq karan chaykuna-
taqa llakipar, mana kastigarchu
kusalata yararan. 23Chaynu

h 9.21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

unaymanta-pacha llakipakunanpaq
nisha karmi, paykunata llakipar
nuqanchikkunawanpis chaynullata
ruraran kwintata qukanallapapaq
Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq,
kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta
Dyusqa ruraran, maydiyaqa tukuynin-
chikllapana paywan kusala shumaq
luryanpina kawsanallapapaq. 24Chaqa
Tayta Dyusqami akramashanchikllapa
wakinta Israelmanta kaqkunata,
wakinta-shuypaqa mana Israelmanta
kaqkunata, paypa wamrankuna
kanallapapaqqa. 25Chaypaqmi Dyus
nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:
"Mana munashay runakunatami,
kusa munashay wamraykuna
kankillapa nishaq.
26 Chay lugarllapimi qamkunata
nishurayllapa:
'Manami nuqapa wamraykunachu
kankillapa' nir.
Piru kananqami chay lugarllapi
qashan nishaykillapapis:
'Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku
nuqapa wamraykunanami
kankillapa' nir".
27-28Piru Israelpa ayllunkuna-
paq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:
"Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,
tukuy pachapi taqkunata allita rikar
yaĉharqa dasna kastiganqa.
Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala
achka mar manyapi aqu yupay
karmapis,
Tayta Dyus paykunata rikar
yaĉhatinqa, wakinkunalami
washakanqallapa" nir.
29Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel
runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:
"Kusa puytiq Taytanchik Dyus
mana llakipamaqninchikllapa
karqami,
mana wakinkunalamatapis
washarchu
tukuyninchikllapata tukchimana-
llapata,
imanutaq chay Sodomata, chaynulla
Gomorra pwibluta
limpulla chinqachiran chaynulla"
nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

30Chaymi mana Israelmanta
runakunaqa Moisés mantakushanta
kasur washakaytaqa mana yarpuranla-
mapischu. Ashwanmi Jesucristupi
kriyitinla Dyusqa llakipar mana
uchayjunpaqnachu riqsiran. 31Nataq
Israel runakuna-shuypaqa, Moisés
mantakushanta kumplir washakayta
kamarmapis mana puytiranllapachu.
32Chaqa paykunaqami Jesucristupi
kriyir washakaytaqa mana yarpuran-
llapachu. Ashwanmi Moisés mantaku-
shanta tukuyta kumplirla washakayta
yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi
mana kriyinashanllaparaykumi, paypi
trumpisar rataq yupayna karanllapa.
33Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin
iskribikashakunapiqa, kaynu nin:
"Sión pwibluypimi uk rumita
ĉhurashaq.
Chay rumipimi trumpisanqallapa.
Piru paypi kriyiqkunataqami kusata
yanapatin,
mana pinqaypiqa kidanqallapa-
chu" nir.

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

10 1Ukniykuna, nuqaqami tukuy
shunquywan kusata munani Israel
kaq masiykuna washakananta. Chaymi
mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta
mañani paykunata washananpaq. 2Chaqa
allitami yaĉhani, paykunaqami kusata
Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir.
Piru chaynu munarmapismi, mana

intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta
ruranannllapapaqqa. 3Chaynulla manami
intrakashallapachu Tayta Dyus imanu
uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa
nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta
karanlata rurar washakayta yarpunllapa.
Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucris-
tupi kriyiytaqa mana munanllapachu. 4Piru
Jesucristuqami, Moisés mantakushankuna-
taqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchik-
kunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi
manana chay mantakuykunataqa ministin-
chikllapanachu washakanallapapaqqa.
Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala,
Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu
riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

5Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu
nir iskribiranpis: "Tukuy chay mantaku-
shaykunata kasur kawsaqkunalami kusa
allinqa kanqallapa" nir.
6Piru tukuy chay mantakuykunata mana
kumpliyta puytishanllaparaykumi, Tayta
Dyusqa kaynu niran: "Wamray Jesucristupi
kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu
riqsir washashaq" nir. Chaynu Tayta Dyus
nishanpaq willashutiyllapaqâchi niyanki-
llapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir
Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman
apamuyanqa, payta rikar kriyinallapapaq?
nir. 7Chaynulla kaynutaĉhi yarpuyankillapa
kanqa "¿Mayqantaq chay kusa saqra
uĉhkupi pampakashanman rir, Dyuspa
Akrashan Cristunta kawsachimur
nuqanchikkunaman apamuyanqa?" nir.
¡Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta
Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushan-
manta kawsachimushana.
8Mana chaynu kawsachimusha
katinqa ¿ima nishaq nirtaq iskribikasha-
kunapiqa nin: "Washakanaykipaq kaq
kusa shumaq rimayqami pullayki,
shimikipi, chaynulla tukuy shunquy-
kipi" nirqa? ¿Manachu intrakankillapa?
Chaynuqami niyan Jesucristupaq
yaĉhachishuyashayllapakunapi kriyirla
washakanaykillapapaq.[i] 9Chaymi
qamkuna, shimikillapawan "Jesucristu-
qami Amituy" nir, chaynulla tukuy
shunquykillapawan "Tayta Dyusmi
Jesucristuta wanushanmanta kawsachi-
mushana" nir kriyirllapaqami,
washakankillapa. 10Chaqa tukuy
shunqunchikwan allita kriyishallapa-
qami, Tayta Dyusqa manana uchayjun-
paqnachu riqsimanchikllapa. Chaynu
kriyirmi, shiminchikwanpis "Jesucris-
tumi Amituyqa" nirlami washakanchik-
llapa. 11Chaypaqmi Dyus nitin iskribika-
shakunapiqa nin:

"Paypi kriyiqkunataqami, kusata
yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapa-
chu" nirqa.

12Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa
Tayta Dyusqami tukuypa amun kar,
tukuylata chayllata rikamanchik,
michka Israelmanta runakuna
kashallapa, chaynulla mana Israelmanta
kaq runakunamatapis. Chaymi mayqan-
pis payta mañakushaqa yanapamanchik-
llapa. 13Chaqa Dyus nitin iskribikasha-
kunapimi kaynu ninpis:

"Mayqanpis Amitunchikpi[j] kriyir
shutinpi mañakuqqami, washa-
kanqa" nir.

14-15Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir,
mana mañakutinqa, ¿imanunari
washanqa? Chaqa manaraq mayqanta-
pis paykunata yaĉhachinanllapapaqqa
kaĉhashachu. Chaynulla chay yaĉhachi-
kuqkuna manaraq ĉhayatinqa,
¿imanuna yaĉhayta puytinqallapa

---

i 10.6-8 Rikashun Deuteronomio 30.12-14. **j 10.13** Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

Jesuspaqqa? Chayna Jesuspaq mana
yaĉharllapaqa, ¿imanunari Jesuspiqa
kriyiyta puytinqallapa? Chaqa
manaraq-ari yaĉhayanllapachu
mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana
imanupis payman mañakuyta puytiyan-
qallapachu washakananllapapaqqa.
Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus nitin
iskribikashakunapiqa kaynu nin: "Kusa
shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachikuq ĉhamutin-
llapaqa. Chaqa chaynu yaĉhachikutin-
llapami, achka runakuna kusa aligrila
kanqallapa" nir. 16Piru kusa shumaq
washakananllapapaq karan chayta
yaĉhachikutinllapapismi, Israelmanta
kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu
kanillapa. Chaypaqmi Isaías kaynu nir
iskribiran: "Tayta Dyus, qampaq
yaĉhachikutiyqa, manami tukuychu
kriyimashallapa" nir. 17Piru Dyuspa
shumaq rimayninta yaĉhakutinllapami
uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi
Jesucristupiqa kriyinchikllapa.
18Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu
Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakuray-
llapa chay shumaqta washakanayllapapaq
yaĉhachikutinllapaqa? Tukuymi uyakuray-
llapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakuna-
piqa chaypaq kaynu nin:

"Tayta Dyus unaq syilupi rurashan-
kunami,
maylawpi kaq runakunatapis uk
rimaq yupay qampaq intrachin"
nir.

19Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu
yaĉhachikutinllapamapischu,
Israelmanta kaqkuna kwintata qukanay-
llapapaq karan chaykunaqa, mana
kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami
qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis
Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

"Israel runakunami piñakunqa,
mana Israelmanta kaqkunata
munar akrar washashayrayku.
Chaqa chay mana intrakaq
runakunata munatiy rikamar-
llapami, Israelmanta
kaqkunaqa piñakunqallapa"
nir.

20Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis
mana manchakurchu, kaynu nir
iskribiran:

"Mana maskamaq runakunami
tarimaranllapa.
Nuqapaq mana tapukuq
runakunatami dijasha kani
riqsimananllapapaq" nir.

21Piru Israel runakunapaq-shuypaqa, Dyus
nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

"Chay runakunata mana shaykuq
qayatiymapismi,
paykunaqa mana intrakaqkuna
kar, mana uyamayta munaran-
llapachu" nir.

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

11 1Ma tapushaykillapa: ¿Tayta
Dyusqachu Israel runakunawan
mana imatapis yaĉhayta munaninachu
nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa
paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa
imanutaq nuqamaqa unay rukuy
Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunlla-
manta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta
Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu.
2Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha
Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa
wamrankunana kananpaq niran. Chaynu
katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa
akrashana kar, mana paykunalataqa
dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi
Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa
paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

3 "Tayta Dyusniy, kay pwiblu
masiykunami rimaqnikikunata
wanuchishallapa.
Chaynulla altarnikikunatapismi
ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamasha-
llapa.
Piru kusatami wanuchimayta
munanllapa” nir.
4Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa
dibaldila llakipakuq kashanrayku,
kaynu niran:
“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa
kanki.
Ashwanmi akrashana kani syiti
mil (7,000) Israel runakunata,
nuqalatana kasumananllapa-
paq.
Chaynulla chay akrashaykunaqami
mana qunqurir adurashallapa-
lamapischu,
chay Baal shutiq amituy niyashan-
llapamatapis” nir.
5Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay
kananpis Israel runa masiykunamanta
wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllapa-
raykumi payqa dibaldila llakipar
akrashana paypa wamrankunana
kananllapapaq. 6Chaynu dibaldila
llakipashanraykumi, kananqa washaka-
shallapana. Piru chaynuqami akrarqa
washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap
llakipakuq kashanrayku, manami
paykuna imakunata kusa allinta
rurashanllaparaykuchu washakasha-
llapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku
washakashallapa katinqa, Tayta Dyus
dibaldila llakipakushanqa manana
imapaqpis sirbiyanmannachu.
7Tukuy chaykunata yaĉharqa,
¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa
pwibluymanta achka runakunami
Jesuspi mana kriyirmapis washakaya-
shaqllapa nir yarpuranllapa. Chaymi
mana washakaytaqa puytiranllapachu.
Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami
Taytanchik Dyus akramaranllapa,
Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq.
Piru paykuna munashanta ruraqkunata-
qami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mas
mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq.
8Chaymi Dyus nitin iskribikashakuna-
piqa nin:
“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran,
pay nishanta ama intrakanan-
llapapaq.
Chaynu dijatinmi, nawiyjun
karmapis, syigu yupayna
kidaranllapa.
Rinriyjun karmapismi, upa
yupayna kidaranllapa.
Chaymi chay munashanta
ruraqkunaqa
kanankaman chaynu kidasha-
llapa” nir.
9Chaymi Davidpis niran:
“Chay munashanta rurar tantanakur
mikur kusala allinmi kanchik-
llapa nir yarpuyashanllapama-
pismi,
imanutaq uk runata pata ñitin
chaynu tikrar kastigay Tayta
Dyus.
10 Chaymi qamta mana kriyishur
munashanta ruraqkunapaqa,
nawinmapis syigu yupayna
kidanqa.
Chaynulla waqtanllapamapis limpu
kurpalla tikrakanqa.
Chaynumi tukuy tyimpu qischa-
kanqallapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

11Qashan tapushaykillapa: ¿Israel
runakunaqachu, Dyuspi mana
kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashusha-
llapa? ¡Manami! Chaqa paykuna
Jesucristupi mana kriyiyta munatin-
llapamapis, ashwan Tayta Dyusqa
yanapasha mana Israel runakunata,
Jesucristupi kriyir washakananllapapaq.
Chaymi chay Israel runakunaqa inbidya-
kar piñakunqallapa mana Israelmanta
kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu

inbidyakarmi, imanupiqa qashan
animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir
washakananllapapaqqa. 12Chaymi,
Israel runakuna Jesucristupi mana
kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana
Israel kaqkunata kusata yanapar
washasha. Piru Israel runakuna
Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta
Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar
washanqa.
13Piru wakinnikikunaqami mana
Israelmantachu kankillapa. Chayray-
kumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami
kaĉhamasha qamkuna mana
Israelmanta kaqkunapa yaĉhachishuqni-
killapa kanaypaq. Chaymi kusata
aligriyar, puytishaykaman kusa allita
yaĉhachishuyllapata munayani.
14Chaynu yaĉhachishutiyllapa kriyitki-
llapami, chay pwiblumanta Israel kaq
masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucris-
tupi kriyir washakanmanllapa. 15Chaqa
Israelmanta kaq masiykunaqami
Jesucristupi mana kriyinashanrayku,
Tayta Dyuswanqa mana shumaqta
kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi
ashwan qamkuna mana Israelmanta
kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuran-
llapa paypa wamrankunapaqna
riqsikanaykillapapaq. Piru kanan
pwibluymanta Israel masiykuna,
Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq
kusala shumaq kanman. Chaynuqami
Israelmanta masiykunaqa wanushan-
manta kawsamusha yupayna kanman-
llapa. 16Israelmanta unay rukunchik-
llapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami,
Dyuspaqa wamrankuna karanllapa.
Chaynulla kananpis Israelmanta kaq
masiykuna Jesucristupi kriyirpismi,
Tayta Dyuspaqa wamrankunalla.
Yarpushunllapa kay ishkay kumparas-
yunpaq: Dyuspaq tanta nishankuna-
manta chay punta kaq kusa shumaq
katinqa, chay wakin tantakunapis kusa
shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa
ĉhupan, Dyuspaq kusa shumaq kasha
katinqami, chay rikrankunapis shumaq
kanqa Dyuspaqqa.
17Chay wakin Israelmanta kaq
masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran
yupay katinmapismi, mana paypi
kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir
itakuran. Chaymi ashwan qamkuna
mana Israelmanta kaqkuna, mana
tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu
qirukunapa rikran yupay katkillapama-
pismi, Jesucristupi kriyishaykillapa-
rayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha
ulibupa rikranman tullmashushallapa.
Chaymi qamkuna mana Israelmanta
karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa
chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykil-
llapa.
18Piru chaynu chay tarpuy ulibupa
rikranpi tullmakashana karqami, ama
yarpunkillapachu kusala allinna kani
nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa
rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma
yarpushunllapa, uk qiruqami shan
ĉhupanrayku, mana rikranraykuchu.
Chaymi qamkuna mana Israelmanta
kaqkunataqa uk qirupa ĉhupan
shachishutinllapa allinqa kankillapa.
Manami qamkunaraykuchu paykunaqa
shar allinqa.[k]
19Chaynu nitiyqaĉhi yarpuyankillapa
kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta
Dyusmi, Israel runakunata itakur,
nuqakunata washamaranllapa” nir.
20Piru Israel masiykunataqami mana
yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta

k 11.18 Ukpa ĉhupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

Dyusqa itakuran Jesucristupi mana
kriyinashanrayku. Piru qamkunataqami
Tayta Dyusqa washashushallapa,
Jesucristupi kriyishaykillaparaykula.
Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel
runakunamantaqami kusa mas allinna
kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama
kusa kani nirchu Tayta Dyuslata
manchar, allin kaqlata rurar kawsay-
llapa. 21Chaqa chaynu kusa allinna kani
nir alabakatkillapaqami, imanutaq
Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran
katinmapis, Jesucristupi mana
kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana
llakiparchu itakuran, chaynullami
qamkunatapis mana llakiparchu
itakushunmanllapa.
22Piru ¡allita yarpuyllapa! Tayta
Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru
chay uchakuqkunataqami allita rikar
kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi
mana kriyinaqkunataqa itakuran.
Chaynu itakurmi, qamkunata chay
uchaykillapamanta dibaldila pirduna-
shurllapa, chay tarpuy ulibupa
rikranman tullmashushallapa. Chayray-
kumi Tayta Dyus dibaldila washashu-
shanllapapi yarpur pay munashanlata
rurar kawsankillapa. Mana chaynu
ruratkillapaqami chay tullmashushan-
llapamanta itakushunqallapa.
23Piru Israelmanta kaq masiykuna
Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta
Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa
chay pitishanllaman. Chaqa Tayta
Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu
qashan tullmar wamrankunapaqna
riqsinanpaqqa. 24Chaynu tarpuy ulibupa
rikrankuna kashanllaparayku, mas das
tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa.
Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitki-
llapa, munti ulibupa yupay katkillapa-
mapis, tarpuy ulibupa rikranman
tullmashuqllapa yupay washashusha-
llapa. Chaymi ashwan mas das
washayta puytin Israelmanta kaq
masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapa-
maqa. Chaqa paykunaqami chay tarpuy
ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

25Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuya-
shankunataqami, mana allinchu aykala
yaĉhananpaqqa. Chaymi kananqa
qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis,
tukuy chaykunata yaĉhanaykillapata
munani. Piru amami ninkillapachu:
“Tayta Dyus, Israel runakunata mana
intrakaqkuna kananpaq dijarqami,
nuqanchikkunatana masta munaman-
chikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta
kaqkunaqami chaynu mana intrakaq-
kunapaqqa tikrakasha, qamkuna chay
mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi
kriyinaykillapakalaman. 26Chayna
Jesucristupi kriyinaykillapapaq karan
chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta
Dyusqa tukuy Israel runakunatapis
washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Sión[l] pwiblumantami uk washakuq
shamunqa,
Jacobupa ayllunkunata uchan-
kunamanta llakipananpaq.
27 Chaynumi kumplishaq
chay paykunata uchanllapamanta
maydiyaqa washayashaq nir
uk tratuta rurashaytaqa”.

28Piru kananqami Israelmanta kaq
masiykunaqa, Jesucristupi kriyir
washakaytaqa mana munanllapachu.
Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran
tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapa-
qami ashwan qamkuna mana
Israelmanta kaqkunapaq kusala allin

---

l **11.26** Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwiblupaq.

kasha. Chaqa Tayta Dyusqami
qamkunatana llakipashurllapa mana
uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru
chaynu katinmapis, Israel runakunataqa
Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay
rukuyllapakunata akrashanrayku.
29 Chaqa chay unay rukuyllapakunata
akrarmi, arniran paymanta kaq
ayllunkunata yanapananpaq. Chayray-
kumi Tayta Dyusqa, Israel runakuna-
taqa mana qunqarchu tukuyta
kumplinqa.
30 Piru Israelmanta kaq masiykuna
Tayta Dyusta mana kasutinllapami,
payqa qamkuna mana Israelmanta
kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa.
Piru unay tyimpuqami qamkunapis
mana kasuraykillapachu Tayta
Dyustaqa. 31 Chaynullami kanan,
Israelmanta kaq masiykunapis Tayta
Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq
Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta
Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata
yanapashuyanllapa chaynulla. 32 Piru
tukuylami unayqa Tayta Dyusta mana
kasuranchikllapachu. Chaymi
uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa
uchapa makinpi wataq yupay dijama-
ranchikllapa. Chaynuqami Tayta
Dyusqa dijamaranchikllapa, maydiyaqa
tukuylata chayllatana llakipar yanapa-
manallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

33 ¡Tukuy shunqunchikwan Taytan-
chik Dyusta alabashunllapa!
Payqa kusala allin,
kusala yaĉhayniyjun,
tukuy imata intrakan nir.
Chaynulla alabashunllapapis
pay yarpushantaqa mana mayqan-
pis intrakayta puytinchikllapa-
chu nir,
chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis
payqa kusalata llakipar washa-
manchikllapa nir alabashun-
llapa.
34 Chaqa manami mayqanpis
pay yarpuyashantaqa yaĉhayta
puytinchikllapachu.
Chaymi mayqanpis mana
paytaqa imatapis kaynu kaynu
ruray nir
yaĉhachiyta puytinchikllapachu.
35 Chaynulla manami nuqanchik-
kunaqa
payta imalatapis qushanchikllapa-
chu,
chay qushushaymanta imallataqa
qumay ninallapapaqqa.
36 Chaqa Taytanchik Dyusraykumi
imapis kan.
Chaymi tukuy ima kaqpis
Dyusninchikllapaq.
¡Chaynu katinmi
tukuyla paylata alabashunllapa
tukuy tyimpupaq!
Chaynumi kanqa.

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

12 1 Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus
munar llakipamashanchikllapa-
rayku, kusata rugashunillapa tukuy
shunquykillapawan paypi allita
kriyinaykillapapaq. Chaynu karqami,
ufrindapaq lugarnin uk kusa allin
kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa
Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa
chiqapta aligriyachir paylata adurayan-
killapa. 2 Chayraykumi kay pachapi
runakuna mana allinkunata rurar
kawsanllapa chaykunataqa, amana
rurarnachu kawsankillapa. Chaynu
karnaqami chay unay kaq yarpuyniki-
llapamatapis dijarna, mushuq yarpuy-
niyjunna kayllapa. Chaymi chaynu
kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanla-
tami rurayani nir yaĉhankillapa. Chaqa

payqami munan allinlata rurar payta
aligriyachir, kusala shumaq kawsana-
llapata.
3Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata
akramar kaĉhamasha, paypaq yaĉhachishu-
nayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata
nishunillapa: Amami yarpuyllapachu
ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa.
Ashwanmi chaynu yarpunaykillapa-
mantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayray-
kumi imanu kanayllapapaqpis Tayta Dyus
yanapamashallapa nir yarpuyllapa. 4Chaqa
imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis
kusala achka partiyjun. Piru chaynu achka
karmapismi kwirpunchikpiqa mayqannin-
pis mana chayllata ruraytaqa puytinchu.
5Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi
kriyirqa, michka achka karmapis, uk
kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami,
tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta
kawsanapaqna kanchikllapa.
6Tayta Dyusqami pay munashannulla
pudirninwan yanapamanchikllapa ukta
ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana
ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq
nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata
rimashunllapa. 7Mayqanninchikllapata
Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq
nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa.
Chaynulla ukkunata yaĉhachinapaq
nimashallapaqa, yaĉhachikushunllapana.
8Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus
nimashallapaqa, animachishunllapa.
Chaynulla ukkunata ima ministishanpi
yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy
imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchik-
llapata wakinkunata rikanapaq nimasha-
llapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa.
Ukninchikkunata llakipanapaq nimasha-
llapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

9Uknikillapa uknikillapa tukuy
shunquykillapawan llakinakuyllapa.
Chaynulla chay mana allin kaqtapis
dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsay-
llapa. 10Jesucristupi kriyishaykillapa-
rayku, uk ayllula yupay uknikillapa
uknikillapa kusata llakinakuyllapa.
Chaynulla ama kusa kani nirchu,
qammanta uknikillapataqa masta
rispitar, tukuylla chaynu kayllapa.
11Amami qillakuna karchu, Amitunchik
Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis,
tukuy shunquykillapawan aligrila rurar
sirbiyllapa. 12Chaymi, Dyus syiluman
rinaykipaq arnishushanpi yarpur,
aligrila kawsayllapa. Chaynu karqami
michka qischakarpis, ama disanimakur-
chu shachinakunkillapa. Chaynulla
amami qunqarchu Tayta Dyusman
mañakunkillapa. 13Jesucristupi kriyiq
masinchikkunapa iman faltatinpis
yanapayllapa. Chaynulla mayqan
wasikiman watukushuq ĉhamutinpis,
shumaqta samachiyllapa.
14Mayqan mana allinta rurashunan-
llapapaq ikikillapapi puritinllapamapis,
Tayta Dyusman mañakuyllapa,
paykunata bindisir yanapananpaq. Piru
amami mañakunkillapachu kastiganan-
paqqa. 15Chaynulla ukkuna aligriyatin-
llapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna
llakir waqatinllapapis, paykunawan
waqayllapa. 16Chaymi uknikillapa
uknikillapa uk yarpuyla kar, kusa
shumaqta kawsayllapa. Amami kusa
kani nir imachu, chay mana imayjun,
chaynulla mana yaĉhaq chaykunawan-
mapis, chaylla yupayna kawsayllapa.
17Mayqan ima mana allinta rurashu-
tinllapapis, amami paykunata mana
allinta rurayta yarpunkillapachu.
Ashwanmi tukuypa naypanpi kusala
allin kaqkunalata rurayta kamayllapa.
18Chaymi imanullapis tukuywan
shumaqta kawsayllapa. 19Ukniykuna,
mayqan ima mana allinta rurashutin-
llapaqa, amami qamkunalla rikar

yaĉhar imanachiytapis yarpunkillapa-
chu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus
paykunata rikar yaĉhanqa. Chaqa Dyus
nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:
"Nuqami chay mana allinta rurar
uchakuqkunataqa
allita rikar yaĉhar kastigashaq".
Chaynumi nin Amitunchikqa.
20Chaynullami ninpis:
"Chay mana allinta rurashunaqkuna
mallaqnatinpis, qaray.
Chaynulla yakunatinllapapis,
upyachiyllapa.
Chaynu chay mana allinkunata
rurashuqkunawan ruratkillapa-
qami,
paykunaqa pinqakutin qaqllan-
llapamapis kusa chupika intiru-
paq tikrakanqa" nir.
21Piru amami dijankichu, chay mana
allin kaqkuna binsishunanpaqqa.
Ashwanmi allinkunalata rurar, mana
allin kaqtaqa binsinkillapa.

Mantakuqninchikkunatami allita kasushunllapa

13 1Kay pachapi kaq tukuy
mantakuqninchikkunata allita
kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi
tukuy paykunataqa ĉhurasha kay
pachapi mantakunanllapapaqqa.
Manami uk mantakuqqa payllamanta-
chu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik
Dyus chaynu nisha katin mantakuyan.
2Chaymi mayqanpis chay mantakuq-
kunata mana kasur, kuntran tikrakar-
llapaqa Tayta Dyusta mana kasuyan-
llapachu. Chaymi chaynu tukuqqa
saqrata kastigakanqa. 3Chaqa chay
mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa
ĉhurasha, mana allin ruraqkunata
kastigatin, manchakur ama mana
allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku
qamkuna allinlatana ruraqkunaqa,
amana manchakuyllapachu chay
mantakuqkunaqa nuqakunatapis
kastigamanqallapa nirqa. Chaymi
mantakuqkuna kastigashunanllapata
mana munarqa allinlata rurar kawsay-
llapa. Chaynuqami kusala allin runa nir
alabashunqallapa. 4Chaqa chay
mantakuqkunaqami chaynu tukuyta
allita rikarqa qamkunapaq byinniki-
llapapaq rurayan, Tayta Dyus
munashannulla. Chay-ari qamkuna ima
mana allinta rurasha karqa, chay
mantakuqkunataqa manchayllapa.
Chaqa manami yanqallachu paykunaqa
Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyan-
llapa. Chayraykumi mana allinta
ruraqkunataqa, dirichuyjun kastiganan-
paqqa. 5Piru chay mantakuqkunata-
qami, ama kastigakayta mancharlachu
kasushunllapa. Ashwanmi chaynu
kasunapaq allin nir yarpur kasushun-
llapa.
6Chaymi chaynu allita rikamashan-
chikllaparayku, chay impwistuta
pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushun-
llapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchik-
kunata allita rikar, Tayta Dyus
munashanta rurayanllapa. 7Chayray-
kumi imata paykunata pagranapaq
kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi
impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis
pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy
rispitanapaq kaqmatapis rispitar
kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

8Amami mayqanta pitilamatapis
dibinkillapachu. Ashwanmi uknikillapa
uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis
kusalata llakinakunkillapa. Chaynu
rurarqami, Dyus nitin Moisés mantaku-
shankunataqa tukuyta kumpliyanki-
llapana. 9Chaqa chaypiqami nin:
"Warmiyjun manaqa runayjun
kaqkunaqa, ukkunawanqa ama

punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana. 10Chaqa uk runa ukninpaq chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi ukninkunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

11Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukankillapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyllapa. Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikĉhakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayani nir. 12Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa. 13Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami maĉhashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu. 14Chaymi manana kwirpunchik munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanu kanatataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

14 1Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

2Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir.[m] 3Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa.

---

m 14.2 Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman ĉhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuypaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

Chaynulla qamkuna aychata mana
mikuqkunapis, amami ukmantaqa
rikankillapachu chay tukuy mikuyta
mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami
chayllata rikan wamrankuna nir.
4Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta
shumaqta rikatinqa, ¿pitaq kanki
Dyuspa sirbiqninta mana allinta
rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami
rikar yaĉhayta puytin, sirbiqninkuna-
taqa, allinta rurasha katin, chaynulla
mana allinta rurasha katinmapis. Piru,
chay tukuy mikuyta mikuqkunata,
chaynulla chay aychata mana
mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa
pudirninwan allinpaq tikrar, wamran-
paqna riqsinqa.
5Chaynullami wakin kriyiq masinchik-
kunapis ninllapa: Tukuy diyakuna-
mantami uk diyala kusa mas shumaq,
Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir.
Piru ukkunaqami kriyinllapa, tukuy
diyakunashi chaylla Tayta Dyusta
aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima
diyapipis Dyusninchikta aduranarqa,
adurashunllapa. Chayqami nuqanchik-
kunapina kanqa. 6Chaqa tukuy
diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta
aduranapaq nirmapismi ruranqa.
Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta
aduranallapapaq nirmapis rurayta
puytinqa. Chay tukuy mikuyta
mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla
aychata mana mikuqkunapis ama
mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapa-
pismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq
tukuy chaykunataqa rurayanllapa.
7Yaĉhashanchikllapanu kawsarmapis
manami nuqanchikkuna munashanchiknu-
llachu kawsayanchikllapa. Chaynulla
wanurpis, manami nuqanchikkuna
munashanchiknullachu wanuyanchikllapa.
8Chaymi kawsayarqa Amitunchikta
sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla
wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa.
Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurma-
pis, Amitunchikllapaq kanchikllapa.
9Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkuna-
mapis paypalla kanallapapaqqa, Amitun-
chik Jesucristuqa wanur kawsamuran.
Chaymi tukuyla payllapaq kanchikllapa.
10Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq kriyiq
masikikunataqa mana allinta rikanki-
llapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq
masikikunataqa ukmanta rikankillapa?
¿Manaqachu qamkunalla rikar yaĉhana-
kunaykillapapaq kankillapa? ¡Manami!
Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy
nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypan-
man qimikashallapa rikar yaĉhamana-
llapapaqqa. 11Chaypaqmi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa kaynu nin:

"Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:
'Tukuy riqsimarllapami, naypaypi
qunqurir
chiqap Dyus kanki nir alabaman-
qallapa' ninmi Amitunchikqa".

12Chaynu Dyus nishannumi allita
yaĉhanchikllapa, uk diyami Tayta
Dyuspa naypanman qimikar imata
rurashanchikllapatapis willashallapa,
rikar yaĉhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

13Tukuy chaykunata yaĉharnaqa, amana
ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta
rikanakurnachu kawsashunllapa.
Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu
ukniykunawan ukmanta ukmanta
rikanakutiyllapaqa, imanupiqa chay
kriyishanmanta disanimakur uchakunman
nir. 14Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucris-
tupi allita kriyiq kar, yaĉhani tukuy
mikuykunata mikurqami mana uchakuyan-
chikchu nir. Piru wakin kriyiq masinchik-
kunaqa mana chaynutachu yarpunllapa.
Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyan-
chik ninllapa. Chaynuta yarpuchitinqami,
paykunalapaq mana allinchu kanqa.

15Chaymi nuqanchikkuna tukuy
mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin
mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama
mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu
mikushallapa, munar mikurqami, uchakur
Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakan-
manllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristu-
qami, paykunatapis washananpaq
wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir
imaqa, manana chiqapta munanakur
kawsaq yupaynachu kachuwanllapa.
16Kuytawkish qamkunapaq allin nir
yaĉhayar, mikushaykillaparaykula
ukkunata uchakuchitkillapa, wakin
rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa
kawsan” nitinllapa. 17Chaqa manami
mikushanchikrayku, upyashanchikrayku
imachu Tayta Dyuspa mantakuyninpiqa
kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu
Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila,
imatapis allinlata rurar tukuywan
shumaqta kawsanallapapaqna kanchik-
llapa. 18Chaynu kawsarmi, Jesucristuta
allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana
rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaq-
ninchikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami
kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

19Chayraykumi imanupis kusa
shumaqta ukninchikllapa ukninchik-
llapa kawsashunllapa. Chaynuqami
animachinakushunllapa allitana
Jesucristupi kriyinallapapaq. 20Yaĉha-
shanchikllapanu, tukuy mikuykunami
allin. Nataq chay mana allin kaqqami,
chay ukninchikkuna tukuy mikuyta
mana mikuqkunapa naypanpi mikur
uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi
mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna
kriyishanmanta chiqanchashunllapachu.
21Chaymi ukniypa naypanpi tukuy
mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla
imata rurarpis, chay kriyiq masinchik-
kunata uchakuchiyanchik nir yaĉharqa,
tukuy chay rurayashanchikkunataqa
ama rurashunllapachu.

22Chayraykumi tukuy mikuykuna allin
mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita
yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa.
Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani
nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa.
23Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita
yaĉhayar, kay mikuytami mana mikuyta
puytinichu nir chaymanta mikurqa,
uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurar,
chaynulla ima mana allinta rurarpis
uchakuyan.

**Amami munashaykilata rurarchu
ukkunata yanapay**

15 1Jesucristupi allita kriyiq kaqkuna-
qami, ama nuqanchikkuna
munashanchiklata rurarnachu kawsashun-
llapa. Ashwanmi chay manaraq allita
kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa,
mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq.
2Chaynu ukninchikkunata yanapar
animachishallapami waran waranqa mas
allitana kriyinqallapa. 3Chaqa Jesucristu-
maqami, mana pay munashanllatachu
ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir
qischakarmapis, Taytan Dyus munashan-
lata ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay,
qamta musyashuqkunaqami nuqatapis
musyamanllapa” nir. 4Chaynuqami Tayta
Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran
Dyus munashanta intrakanallapapaq.
Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana
shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashun-
llapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir
yaĉharna.

5Chaynu animachimaqninchik Taytan-
chik Dyus kusata yanapamanchikllapa,
mana shaykuq paypi yarpukur kawsana-
llapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni
Tayta Dyus yanapashutinllapa,
Jesucristo yupay uk yarpuyla kar,
qamkunapis uknikillapa uknikillapa
yanapanakur shumaqta kawsanayki-
llapapaq. 6Chaynuqami, tukuy uk

yarpuylana kar, tantalana alabankillapa
Amitunchik Jesucristupa Taytan,
Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

7Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta
rikamashanchikllapa Dyuswanna
kanallapapaq, chaynullami tukuy
kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis
ukninchikllapa ukninchikllapa kusa
shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi
chayta rikarqa Taytanchik Dyusta
alabanqallapa. 8Chaqa allitami nishaykil-
llapa: Jesucristuqami, shamuran Israel
runakunata, chaynulla mana Israel
runakunatapis washananpaq. Piru
nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami,
washamananllapapaqqa unayllana
rukuyllapakunata arniran, uktashi
kaĉhamuyanqa washamananllapapaq nir.
Chayraykumi allita yaĉhanchikllapa Tayta
Dyusqami mana imalapipis llullakurchu,
tukuy arnikushantaqa kumplin nir.
9Jesucristuqami shamuranpis, mana
Israelmanta kaq runakunata yanapar
washatin, paykunapis Dyusta alabar
ninanllapapaq: "Tayta Dyusmi kusata
llakipamashanchikllapa" nir. Chaypaqmi
Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

"Nuqami mana Israel runa kaqkuna-
wan adurashayki.
Chaynulla takir ima alabashaq
kusala shumaq shutikitaqa" nir.

10Chaynullami ninpis:

"Qamkuna mana Israelmanta
kaqkuna, Dyus akrashan tukuy
Israel runakunawan aligriyay-
llapa" nir.

11Qashanmi ninpis:

"Qamkuna mana Israel kaqkunapis
tukuynikillapa Tayta Dyuslata
alabayllapa" nir.

12Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu
iskribiran:

"Imanutaq uk qiruta kuchusha
qawamun,
chaynumi Isaipa[n] ayllunmanta uk
mantakuq rikarinqa.
Paymi tukuy mana Israel runaku-
nataqa shumaqta rikar mantanqa.
Chaymi paylapi kusata yarpunqa-
llapa" nir.

13Tayta Dyus animachimaqninchiktami
kusata mañakuni, qamkunata yanapa-
shutinllapa maydiyaqa paywan
kawsashaq nir yaĉhar kusalata aligriya-
naykillapapaq. Chaynullami mañakuni-
pis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu
yanapashutinllapa, paypi yarpuyashay-
killapata ama maydiyapis qunqarchu,
kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaĉhachinanpaq

14Ukniykuna, allitami yaĉhani
qamkunaqa Dyus nishantaqa allita
intrakashaykillaparayku, kusa llakipa-
kuq kar, qamkunapura kusa shumaq-
tana kunsijanakuyta puytinkillapa nir.
15Piru kay kartatami kaĉhamuni, chay
yaĉhakushaykillapata ama qunqanayki-
llapapaq. Chaymi mana imatapis
pakarchu, tukuy yarpushaykunata
nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami
kusala allin kar akramasha, 16mana
Israel runakunata Jesucristupaq
yaĉhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa
shumaq rimashanta yaĉhachishuyani-
llapa imanu washakanaykillapapaqpis.
Chaynu paypi kriyitkillapaqami Santu
Ispirituqa qamkunata shumaqchashun-
qallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa
ufrindapaq nir imalatapis qimin
Dyusman, chay yupaymi nuqapis
qamkunata qimishunillapa, uk kusala

---

n 15.12 Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa
rikashunanllapapaq.
17Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi,
Tayta Dyus yanapamatin qamkuna
mana Israel runakunata yaĉhachishu-
shayllaparayku, Dyuspa naypanpi
kusala aligri kani. 18Chaqa manami
nuqa rurashayrayku alabakar imachu
parlashuyanillapa. Ashwanmi willashay-
killapa, Jesucristo yanapamatinmi,
allita rimar, rurar ima chay mana Israel
runakunataqa allita yaĉhachisha kani,
Dyusta imanu kasunanllapapaq nir.
19Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun
pudirninwan yanapamatinmi, milagru-
kunata, mana ruraypaq shumaq
imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa
kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi
kaĉhamasha nir. Chaymi Jerusalén
pwiblumanta-pacha wak Ilírico lugarka-
man allita yaĉhachikusha kani, Jesucris-
tupa shumaq rimaynintaqa. 20Chaqa,
Jesucristupi kriyir washakananllapa-
paqqa imanupis yaĉhachikusha kani,
tukuy may lugarkunapi manaraq
uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata
chay lugarkunapi yaĉhachikurqami,
mana ukkuna yaĉhachikushanpa
ananpichu yaĉhachikusha kani.
21Ashwanmi yaĉhachikusha kani,
imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi
kaynu nin chaynulla:

> "Chay mayqanpis mana uk
> kutilamapis paypaq uyakusha
> kaqkunami uyapanqallapa.
> Chaynulla manaraq uyaqkuna-
> qami allita intrakanqallapa
> paypaqqa" nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

22Kusatami qamkunaman shamur
watukushuyllapata munasha kani. Piru
kanankamanmi manaraq shamuyta
puytishachu kani, kaypi achka pwiblu-
kunaman rir yaĉhachikunaypaq kashan-
rayku. 23Piru kananqami kay pwiblu-
kunapiqa tukchishana kani yaĉhachi-
kunaypaq karan chaytaqa. Chaymi
kananqa kusata rikashuyllapata munar,
24chay España pwibluman pasaqnula,
watukushuqllapaqa shamuyta munani.
Chaynu chaypi qamkunawan aligriya-
shallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna
yanapamatkillapa Españaman rinaypaq
nir. 25Piru manaraq qamkunaman
shamuyarqami, Jerusalén pwibluman-
raq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchik-
kuna ima ministiyashankunata apar.
26Chaqa kay Macedoniamanta, chaynu-
lla kay Acaya pwiblumanta kriyiq
masinchikkunami, chay Jerusalén
pwiblumanta Israel kriyiq masinchik-
kuna mana imayjun kaqkunata yanapa-
nanpaq imalataqa tantashallapana.
27Chaynu paykunalla ukninkunata
yanapayta yarpurqami, kusa allinta
rurashallapa. Chaqa imanutaq
Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa
paykuna mana Israel runakunata
yanaparan Jesucristupi kriyinanllapa-
paq. Chaynulla kanan chay mana
Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq
masinkunata ima ministishanpi yanapa-
shanqami, kusala allin. 28Chaymi chay
tantashanllapataqa nuqalla apashaq
chay mana imayjun Israel runakuna-
manqa. Chaymantaraqmi España
pwibluman riqnu watukushurllapa
pasashaq. 29Chaymi allita yarpukuni,
qamkunaman shamur yaĉhachikutiy-
pismi, chaypipis Jesucristuqa kusata
yanapamanqa nir.
30Ukniykuna, Amitunchik Jesucris-
tupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu
Ispiritun munamaqninchikpimi
mañashunillapa, nuqawan pulla
mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata
yanapamananpaq. 31Tayta Dyustami
mañayllapa washamananpaq chay

Judea pwiblupi kaq mana kriyiq
runakunamanta. Mañakuyllapapis chay
tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi
kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila
aypananllapapaq. 32Chaynulla
mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila
qamkunaman ĉhamur chaypi samatiy,
kusata animachinakunallapapaq.
33Nuqapismi mañakuni, Taytanchik
Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata
kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi
kanqa!

Tukukanantami Pablo saludakun

16 1Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq
masinchik mama Febe shamuyan
watukushuqllapa. Payqami, Cencrea
pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita
rikar yanapan. 2Chaymi Amitunchik
Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay
qamkunaman ĉhamutinqa imanutaq
Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa.
Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi
yanapankillapa. Chaqa payqami kusa
achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis
yanapamasha.
3Imaraq saludapamankillapa kriyiq
masinchik Priscilata,[o] chaynulla runan
Aquilatapis. Chaqa paykunaqami
nuqawan pulla kar, tukuy imapi
yanapamashallapa, Jesucristupaq allita
yaĉhachikunayllapapaq. 4Paykunaqami,
chay tukuy saqra imakunamanta
washamananrayku mana imatapis
mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa
kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay
mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa.
5Saludapamankillapapis Priscilapa,
Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna
tantanakuqtapis. Chaynulla munashay
masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami
Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa
karan. 6Saludapamankillapa ukniy
Mariatapis. Chaqa payqami kusata
yanapashushallapa. 7Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami
nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi
kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan
pulla karsilpipis karanllapa. Chaynu
kusa allita kriyishanllaparaykumi,
wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas allita
riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.
8Saludapamankillapapis munashay ukniy
Ampliastapis. 9Saludapamankillapapis
yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla
munashay masiy Estaquista, 10chaynulla
Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa
mana ashunchu. Saludapamayllapapismi
Aristobuluta tukuy aylluntinta. 11Chaynulla
saludapamayllapapismi Israelmanta kaq
masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa
tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi
kriyiqkunatapis, 12chaynulla ukninchik
Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay
warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo
munashannulla ukninkunata kusata
yanapanllapa. Saludapamayllapapismi
munashay ukniy Persidatapis. Chaqa
paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha.
13Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq
masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa
mamitanqami mamay yupay munamar,
kusata yanapamasha. 14Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta,
Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykuna-

o 16.3,5 Wakin iskribikashakunapimi “Prisca” nin.

wan tantakaqkunatapis. 15Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta
irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.
16Chaynumi uknikillapa uknikillapa
kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa.p Chaynullami tukuy
iglisyamanta kriyiq masinchikkunapis
saluduta kaĉhamun qamkunaman.
17Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay
mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman
yaĉhachikuykunata yaĉhachir,
ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa
chay runakunaqami, chay yaĉhakushaykillapataqa kuntrar, ukman
mana allinta yaĉhachikunllapa.
Chayraykumi chay paykunawanqa
ama piĉhunakuyllapachu. 18Chaqa
paykunaqami Amitunchik Jesucristo
munashanta mana rurarchu,
munashanlata rurar kawsanllapa.
Paykunaqami kusala shumaqta rimaq
tukurla, chay manaraq allita
intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa. 19Ukniykuna, tukuylami
yaĉhanllapa qamkunaqami Dyus
nishanta allita kasuq runakuna
kankillapa nir. Chaymi kusata
aligriyani. Piru munanimi allin
kaqkunalata rurar, ama chay mana
allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu. 20Chaynu allinlata ruratkillapa-
qami, kusa shumaqta kawsachimaqninchik Tayta Dyusqa dasna yanapa-
shunqallapa, dyablupa mantaqnin
Satanasta binsir saruĉhanaykillapapaq.
Amitunchik Jesucristo kusata llakipar
yanapashunqallapa.

21Saludutami kaĉhamun, yaĉhachikuq
masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq
masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.
22Nuqa willatiy, Tercio kay kartata
iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa
shutinpi saludashunllapa.
23Ukninchik Gayupismi saludashun-
llapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa
Pabluqa tayani. Chaynulla payqami
kriyiq masinchikkunatapis wasinpi
samachin. Chaynulla kay pwiblupa
tisurirun Erasto, chaynulla ukninchik
Cuartupismi saludashunllapa.
24Jesucristumi tukuy qamkunata
llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi
kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinanpaq Dyusta kusata alaban

25Kananqa Taytanchik Dyusta
alabashunllapa. Chaqa payqami allita
Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq
yanapamanchikllapa. Payqami kusa
unaymanta-pacha Israel runakunata
chaynulla mana Israel runakunatapis
imanu washananpaq yarpuran. Piru
chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu
tukuy runakunata washayanqa nirqa.
26Piru kananqami intrachimashan-
chikna imanu washakananpaq nirmapis.
Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqnin-
kuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq
kawsaq Dyusninchik munashannulla
allita intrachishuyanillapa, mana Israel
runakunata, chaynulla Israel runakuna-
matapis Jesucristupi imanu kriyir
washakanaykillapapaq nir. 27Chaymi
Jesucristurayku, tukuy imata yaĉhaq
Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq
alabashunllapa.
Chaynumi kanqa.

---

p 16.16 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

1 Corintios

Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman ĉhayatinqami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaĉhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo ĉhar yaĉhachikutinqa achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk añu-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta yaĉhachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo yaĉhachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura ĉhiqninakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa yaĉhaq yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta juraparanllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunsyanakuqllapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata ĉhurashanllapata mikuqllapa (8.1-13; 10.14–11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqllapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanu llakipanakuymatapis yaĉharanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis yaĉhachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamunanpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata kaĉharan, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18–2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata ĉhurananllapapaq ima (16.1-4).

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Pablumi saludakun

1 [1]Taytanchik Dyus munasha katinmi,
Jesucristo akramasha apustulnin
kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq
masinchikllapa Sosteneswan pulla kar,
[2]kay kartata iskribimuni qamkuna
Corinto pwiblupi, Taytanchik Dyuspi
kriyiqkunaman. Chaqa qamkunata,
chaynulla uklaw lugarkunapi Jesucris-
tupi allita kriyiqkunawan pullatami,
Taytanchik Dyusqa akrashurllapa paypa
allin kaqninkunapaqna riqsishushallapa.
Chaynuqami ruraran tukuyla pay
munashanlatana rurar kawsanaykillapa-
paq. Chaqa tukuyla kriyiqkunapami
Amitunchik Jesucristuqa Amitunchik-
llapalla. [3]Chaqa nuqaqami Taytanchik-
llapa Dyusman, chaynulla Amitunchik
Jesucristumanpis mañakuni llakipar
tukuy imapi yanapashutinllapa
shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

[4]Taytanchik Dyustami nuqaqa waran
waran mana shaykuq qamkunapaq
kusata payji nini. Chaqa Jesucristuray-
kumi, kusata llakipar yanapashusha-
llapa. [5]Chaynullami Jesucristurayku,
Tayta Dyusqa kusata yanapashushallapa
kusala intrakaqkuna kar, paypaq imanu
rimar ima yaĉhachikunaykillapapaqqa.
[6]Kaykunaqami chaynuqa kasha
Jesucristupaq yaĉhachishushayllapaqa
chiqap kasha nir yaĉhanaykillapapaq.
[7]Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata
imata ruranaykillapapaq, chaynulla
uknikillapata-shuypaqa uktana rurar
yanapanakunaykillapapaq nishushan-
llapanumi rurayankillapa. Chaynu
karmi, mana mayqannikillapapis
yanqalla yupaychu kankillapa.
Ashwanmi tukuynikillapa imata
ruranaykillapapaq nishushanllapanulla
rurar ima, kusata yarakunkillapa
maydiya Amitunchik Jesucristo
shamunankaman. [8]Taytanchik Dyus
yanapashutinllapami, maydiyapis
shachinakunkillapa tukuy mana allin
imakunamanta, maydiya Amitunchik
Jesucristo shamunan diyakaman.
Chaynuqami, mana mayqanpis
uchayjun kanki nishunqallapanachu.
[9]Taytanchik Dyusmi tukuy imata
arnikushantapis kumplin. Chaqa
payllami akramashanchikllapa, Wamran
Amitunchik Jesucristuwan pullana kusa
shumaqta kawsanallapapaq.

Pablumi yaĉhachikun uk yarpuyla kananllapapaq

[10]Kriyiq masiykuna, Amitunchik
Jesucristupa shutinpimi qamkunata
kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis
ama chiqanchanakur imachu mayqanniki-
llapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima
kawsayllapa. [11]Kaytaqami ukniykuna
chaynu nishunillapa, ukninchik Cloepa
wasinmanta kaqkuna willamashallapa
katin. Chaqa nimashallapami, qamkunaqa-
shi mana shumaqtachu tar anyanakur ima
kawsankillapa nir. [12]Chayshi qamkuna-
manta wakinnikikunaqa kaynu ninakur
tankillapa: “Nuqami Pablo yaĉhachiku-
shanpi kriyini” nir. Ukkuna-shuypaqashi
ninllapa: “Nuqami Apolos yaĉhachiku-
shanpi kriyini” nir. Chaynulla ukkunapisshi
ninllapa: “Nuqami Pedro yaĉhachikushanpi
kriyini” nir. Qashan wakinkunapisshi
ninllapa: “Nuqami Cristo yaĉhachikushan-
lapi kriyini” nir. [13]¿Imapaqta chaynuqa
ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapa-
chu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla karmapis
wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqa-
chu, nuqa Pablo qamkunata washashunay-
llapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapalla-
qachu nuqapa shutiypi shutikuraykillapa?
¡Manami!
[14]Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq
wakinnikillapaqa chiqanchanakur,
nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa

wakinnikillapata shutichirmapismi,
mana nuqapa shutiypichu shutichiku-
shallapa kani. Ashwanmi Crispuwan
Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta
kusalata payji nini. 15Chaymi mana
mayqanpis qampa shutikipimi shutiku-
ray nir, nuqalapi kunfyakaytaqa
puytinqallapachu. 16Piru qunqashami
kasha kani. Allita yarputiyqami
Estefanaspa ayllunkunatapis shutichi-
ray. Paykunamanta mas shutichishayta-
qami mana yarpunichu. 17Chaqa allita
nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa
mana nimaranchu rir shutichikuy nirqa.
Ashwanmi kaĉhamaran paypa shumaq
rimayninta yaĉhachikutiy kriyir
washakananllapapaq. Piru manami uk
kusalata yaĉhaq runa rimar yaĉhachi-
kun chaynuchu yaĉhachishurayllapa.
Chaqa chaynu yaĉhachikutiyqami,
nuqalapi kunfyakar mana intrakanayki-
llapatachu, Jesucristo kruspi
wanushanpi kriyirlami washakanchik-
llapa nirqa.

Jesusmi intrachimanchik Dyusmi pudirniyjun yaĉhayniyjun nir

18Piru Jesucristumi kruspi wanuran
washamanallapapaq nir yaĉhachikusha-
llapaqami, chay mana washakananpaq
kaq runakunataqa yarpuchin yanqa
yaruyasha rimayachuwan yupay. Piru
tukuy nuqanchikkuna washakanapaq
kaqkunapaqqami, Tayta Dyuspa
pudirnin kar washamanchikllapa.
19Chaqa Dyus nitin iskribikashakuna-
pimi, chay kusa kani niqkunapaqqa
kaynu nin:

"Chay kusa yaĉhayniyjun kaqkunatami
yaĉhayninta kitashaq.
Chaynulla chay paykunallamanta
intrakanan kaqkunatami
nuqaqa mana munashaqchu" nir.

20¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq
runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna,
chaynullapis kay pachapi kaq imakuna-
lapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa tukuy chay
runakunataqami, Tayta Dyusqa tikrasha
yanqa illaqllata rimaq runakunapaq.
21Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay
pachapi kawsaqkunaqa, kusa yaĉhaq,
yarpuq intrakaq ima karmapis, amana
payta riqsinanllapapaq niran. Piru
ashwanmi Jesucristupaq yaĉhachiku-
shanpi tukuy shunqunwan kriyiqkuna-
lami washakananpaq niran, michka
yaĉhaq runakuna chayta mana kwinta-
chatinllapamapis.

22Chaqa Israel runakunaqami milagru-
kunalata rikayta munanllapa. Nataq
mana Israel runakuna-shuypaqa, kusala
yaĉhaqkuna kayta munanllapa. 23Piru
nuqakunaqami yaĉhachikunillapa
imanu Jesucristo kruspi wanur
kawsamushanpi kriyirla washakanan-
llapapaq. Chaynu yaĉhachikutiyllapami
Israel kaq runakunaqa piñakur nin,
¿imanutaq Dyus Akrashan Cristun karqa
askwintalla wanusha kanqa? nir.
Chaynulla mana Israelmanta kaq
runakunata-shuypaqami yanqa uk
yaruyasha yaĉhachikuyaymanllapa
yupay yarpuchin. 24Piru Jesucristupi
kriyiqkunataqami, Israel runakunata,
chaynulla mana Israel runakunamatapis
washamashanchikllapa. Chaynuqami,
intrachimanchikllapa imanumi Dyusqa
kusala pudirniyjun, yaĉhayniyjun nir.
25Chaynu katinmapismi wakinqa mana
intrakananllapachu imanumi Tayta
Dyus kaĉhamuran Wamranta washama-
nallapapaq nirqa. Piru mana kwintacha-
tinllapamapismi Tayta Dyusqa kusala
pudirniyjun, chaynulla yaĉhayniyjun
kay pachapi kaq runakunamantaqa.

26Kriyiq masiykuna, allita kwintata
qukayllapa imanu katkillapami Dyus
akrashushanllapapaq. Piru yaqqa
tukuynikillapami, wakin runakunapa
rikayninpiqa mana kwintachaypaqla,

mana kusa yaĉhayniyjun, chaynulla
mana riqsikasha katkillapamapismi
Tayta Dyusqa akrashuranllapa.
27Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami
chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala
puytiq kani niqkunata pinqaypi dijanan-
paq, kay pachapi mana kwintachaya-
shanllapata, chaynulla mana yaĉhaq,
mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata
akrasha. 28Chaynullami Dyusqa, kay
pachapiqa chay kusa yaĉhaq, kusa
puytiq runakunata dijar, chay mana
kwintachashanllapa runakunata
akrasha, paypa wamrankuna
kananpaqqa. 29Chaynuqami, Tayta
Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis
payllapaq alabakaytaqa puytinqanachu.
30Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar,
kusala uchayjun kashallapamapis,
Jesucristurayku llakipamarninchik
mana uchayjunpaqnachu riqsir, pullaku-
mashanchikllapa. Chaymi Jesucristu-
rayku intrakayta puytinchik imanumi
Taytanchik Dyusqa washamanchik
nirmapis. 31Chaymi Tayta Dyus kusata
yanapamashanchikrayku, paylata
alabashunllapa. Chayraykumi Dyus
nitin iskribikashakunapiqa nin:

"Taytanchik Dyusqami kusala
pudirniyjun nir
paylata alabayllapa, ama
qamkunalla alabakarchu" nir.[a]

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

2 1Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik
Dyus imanumi washamayninchikta
munan nir yaĉhachishuqllapa shamurqa,
manami imanutaq uk kusala yaĉhaq
runa riman chaynu rimarchu yaĉhachi-
shurayllapa. 2Ashwan qamkunawan
karqami Jesucristo uchanchikmanta
washamanallapapaq wanuran nir
yaĉhashaylata yaĉhachishunayllapapaq
nisha karay. 3Piru qamkunaman
shamurqa ĉhamuray kusa litalla yupay
kusata manchakur ima, imanupiqaĉhi
mana allita yaĉhachikutiy mana
kriyinqallapachu nir. 4Chayrayku
Jesucristumi washamanchik nir
yaĉhachishurllapaqa, manami nuqalla-
manta kusala yaĉhayniyjun karchu
yaĉhachishurayllapa. Ashwan Santu
Ispiritu pudirninwan yanapamatin
yaĉhachikutiymi, kwintata qukar
kriyiraykillapa. 5Chaynu kriyirqami
kwintata qukaraykillapa Dyus pudirnin-
wan yanapamashalami washakayta
puytinchik, mana runakunapa yaĉhay-
ninpi kriyirlachu nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

6Piru chay allitana kriyiqkunataqami,
Dyuspaqqa allitana yaĉhachinillapa,
Dyuspaq kusa intrakaqkunana
kananllapapaq. Chaqa chay yaĉhachiku-
shayllapaqa, manami yanqa runakunapa
yaĉhayninchu. Chaynulla manami kay
pachapi mantakuqkuna maydiyaqa
tukukayanqa chaykunapa yaĉhaynin
imachu. 7Ashwanmi chay washakanay-
killapapaq yaĉhachikushaykunaqa,
mana mayqanpis yaĉhatin, Tayta Dyus
payla yarpushankuna. Chaqa payqami
manaraq kay pachamatapis rurayaraq-
chu yarpushana karan, maydiyaqa
washakar paywan pulla kayashunllapa
nir. 8Dyus tukuyta washamanallapapaq
yarpushankunataqami, kay pachapi
mantakuqkunaqa mana mayqanninpis
intrakaranllapachu. Chaqa paykuna
chay washakananllapapaq chayta
intrakashallapa karqami, kusala shumaq
allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana
wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa.

---

a 1.31 Rikashun Jeremías 9.24.

9Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:
"Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa,
kamkachishana uk kusala shumaq lugarta,
washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq.
Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, uyapashallapalamapischu.
Chaynulla manami intrakashallapalamapischu" nir.
10Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Chaqa Santu Ispirituqami tukuy imata yaĉhan, chaynullami yaĉhanpis Dyus imata yarpuyashanta, ruranayashanta ima tukuyta.
11¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima yarpuyashanta yaĉhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami yarpuyashantaqa paylla yaĉhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla Tayta Dyuspapis Ispiritunlami yaĉhan imatami payqa yarpun nirmapis. 12Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan chaynuqa.
13Tukuy kaykunatami yaĉhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispiritun yaĉhachimashanllaparayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla yaĉhakushayllapatachu yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir, Santu Ispirituwan kaqkunataqa.
14Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispirituwan kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinllapa yanqa uk yaruyasha rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta puytin. 15Chaymi Santu Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaĉhayta puytin. Piru mana Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaĉhamayninchikta puytinllapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir. 16Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin:
"Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaĉhayta puytinchikllapachu.
Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu ruray nir yaĉhachiytaqa puytinchikllapachu"
Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Jesucristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Taytanchik Dyuspaqqa.

Pablumi masta yaĉhachikun uk yarpuyla kananllapapaq

3 1Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyinaykillapapaq nuqa yaĉhachishurllapaqa, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu willashurayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa shumaqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaĉhachishurayllapa Jesucristupaq allita intrakanaykillapapaqqa. 2Chaynumi qamkunataqa kusa shumaqlata yaĉhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritumataqa, lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu. Chaqa qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay, manaraq allita intrakay-

taqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami
kananmapis manaraq puytinkillapachu!
3¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay
mana kriyiq runakuna kawsan, chaynu-
llaraq kawsankillapa! Chaymi qamkuna-
pura inbidyanakur, ukmanta willanakur
ima tarqa ¿manachu unay kashayki-
llapanulla kawsayankillapa? 4Chaymi
kaynu ninakunkillapa: “Nuqaqami
Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir.
Nataq uknikillapaqa nin:
“Nuqa-shuypaqa Apolos yaĉhachiku-
shanpi kriyini” nir. Chaynu ninakur
kawsarqami, imanutaq unay kawsaya-
shaykillapanulla kawsayankillapa.
5Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan,
nuqa Pabluqa imataq kanillapa kusalata
ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupa-
kunaykillapapaqqa? Chaqa nuqakuna-
qami Dyuspa sirbikuqninkunala kar,
Jesucristupaq yaĉhachishunillapa paypi
kriyinaykillapapaq. Chaymi Amitunchik
imatami ruranayllapapaq nimashan-
llapanullami ruranillapa. 6Chaymi Tayta
Dyusqa qamkunaman puntata kaĉhama-
ran yaĉhachishunayllapapaq. Chaynu-
qami, uk simillitata tarpukuq yupayna
karay. Nataq Apolosta-shuypaqa Tayta
Dyusqa niran, chay yaĉhachishushay-
llapata mas allita yaĉhachishunanllapa-
paq. Chaynu mas yaĉhachikurqami
Apolosqa chay tarpushay simillitata
parquq yupayna karan. Piru chay
simillitata winachiq chay-shuypaqami
Tayta Dyus karan. 7Chaynu katinmi,
tarpuq chay, chaynulla parqukuq
chaymapis yanqa rikar ima ruranay-
llapalapaq kanillapa. Piru tukuyta rikar
winachiq chayqami Taytanchik Dyus
payla. 8Chaymi chay tarpukuq yupay
yaĉhachikuq chay, chaynulla chay
parqukuq yupay yaĉhachikuqmapis,
chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru
chaynu katinmapis Tayta Dyusmi
maydiyaqa imata rurashayllapanulla,
allinta rurasha katiyllapaqa, allintami
rurashaykillapa nimanqallapa. Piru
mana allinta rurasha katiyllapaqami,
mana allintachu rurashaykillapa
nimanqallapa. 9Piru nuqakunaqami
Dyuspaqqa chaylla sirbikuqninla
kanillapa. Chaymi qamkunapis
Dyusllapaq kar, chay ĉhakra tarpukasha
chay yupay, chaynulla chay wasi
llutakaq qallarisha chay yupay
kankillapa.
10Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa
allita llutakuqta yupay akrar kaĉhama-
ran, Jesucristupaq puntata yaĉhachishu-
nayllapapaq. Chaymi nuqaqa imanutaq
wasita shachinapaqqa puntataqa
simintuta itanchik, chaynumi simintuta
itaq yupay Jesucristupaq yaĉhachishu-
rayllapa. Chaymi chay simintu
itashaypa ananpina ukkunaqa llutaku-
yan. Piru chaynu llutakurqami, allita
yarpur llutakunqa, allintachu llutaku-
yan manaqachu mana nir. 11Chaqa uk
llutakuq karmapismi, llutakunanpaqqa
manana kambyayta puytinnachu chay
simintu itakashataqa. Chaqa chay
simintu itakasha chayqami, Jesucristo.
12Chaymi kay llutakuq qallarishanpa
ananpiqa, allinta yaĉhachikuqkunaqa
llutakuyta puytinqa uruwan, platawan,
kusala shumaq rumikunawan ima.
Chaynullami chay mana allinta
yaĉhachikuqkunaqa rurayta puytinqa
qirulawan, shukchalawan, pajakunala-
wan ima. 13Piru chay tukuy imanu
yaĉhachikushanchikkunatami Dyus,
jwisyu diyapiqa rikar yaĉhanqa
ninawan. Chaymi chay ninaqa chay
allinta yaĉhachikusha chaytaqa mana
imanachinqapischu. Piru chay mana
allinta yaĉhachikusha chayta-shuypaqa
limpu rupachir chinqachinqa. 14Chaymi
chay mayqan kusa allinta yaĉhachiku-
sha katin, ninamapis mana imanachi-
tinqa, Tayta Dyusqa allintami

rurashayki ninqa. [15]Piru mayqanpis
mana allinta yaĉhachikusha katin, chay
yaĉhachikushanta limpu nina
rupachitin-shuypaqa, tukuy chay
yaĉhachikushankunaqa limpu
tukukanqa. Ashwan chay yaĉhachikuq
chaylami kriyishanraykula washakanqa
nina rurimanta alsakaq yupaylana.
[16]¿Manachu qamkunaqa yaĉhanki-
llapa Dyuspa wasin yupay kankillapa
nirqa? Chaynulla ¿manachu yaĉhanki-
llapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun
qamkunapi kawsan nirqa? [17]Dyuspa
wasin kaqkunaqami, kusala shumaq,
kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa
wasin yupay katkillapa, mayqan mana
allita kriyiq shamur, kriyishaykillapa-
manta chiqanchashutinllapaqami,
chayta rurashanllaparayku Tayta
Dyusqa kusala mana allinta rurar
tukchinqa. Chaqa Dyuspaqqami
qamkunaqa kusala shumaq allinla wasin
kankillapa.
[18]Amami qamkunalla yaĉhayashay-
kipi kunfyakar ingañakankillapachu.
Qamkunamanta mayqannikillapa chay
runakuna yaĉhayashanta yaĉhakusha
karqa, ama chay yaĉhayashaykipi
kunfyakarchu, Tayta Dyuslapaq yarpun-
kimanllapa. Chaynu karqami Tayta
Dyus yanapashutinllapa chiqap yaĉhaq-
paqna tikrakankillapa. [19]Chaqa mayqan-
pis runa yaĉhayashanta yaĉhakusha
kaqqami Dyuspaqqa mana kanman
yupay. Chayraykumi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa nin:

"Kusata yaĉhaq kar, mas imakunata-
pis rurayta puytini niqkuna-
tami,
Dyusqa mana chay yarpuyashannu
rurananpaqqa dijanchu".

[20]Chaynullami ninpis:

"Amitunchikmi yaĉhan, chay kusa
yaĉhaq kani niqkunapa yarpuy-
ninqa
yanqa mana kanman yupay" nir.

[21]Chayraykumi, qamkuna runapa
yaĉhayninta yaĉhakurqa, ama
ninkillapachu, paywan kar kusala
yaĉhaq ima kani nirqa. Chaqa Tayta
Dyus tukuy imapa amunwanna karqa,
¿imapaqta yanqa runakunapi yarpupa-
kunkillapa? [22]Chaqa yaĉhashanchik-
llapanu nuqa Pabluta, Apolosta, chaynu-
lla Pedrutapismi Tayta Dyus kaĉhama-
ranllapa qamkunata yaĉhachishunay-
llapapaq. Chaymi sirbishuqnikillapa
kanillapa. Chaynullami tukuy kay
pachapi kaqta, kawsayta, wanuyta,
kanan diyata, maydiyatapis pay
qumashanchikllapa. Chaymi
Cristuwanna karqa ama mas imakuna-
paq yarpupakurnachu kawsashunllapa.
[23]Chaqa qamkunaqami Cristupana
kankillapa. Nataq Cristo-shuypaqa
Tayta Dyuspana.

Pablumi yaĉhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

4 [1]Qamkunami riqsimankimanllapa
Jesucristupa yaĉhachikuqninkuna-
lapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis
nuqakunataqami akramashallapa, Tayta
Dyus unaymanta-pacha imanu
washamanallapapaq payla yarpushanta
yaĉhachikuq kanillapa, nir. [2]Piru
nishaykillapa: Mayqantapis uk mantaq-
nin imata rurananpaq nir akratinqa,
chay akrakasha chayqa imatapis
karanlata ruran. [3]Chaymi nuqamataqa,
Tayta Dyus mantamaqniy kar, akrama-
ran paypaq yaĉhachikunaypaq. Chaymi
nuqaqa karanlata rurasha katiy,
qamkuna, chaynulla chay mantakuq-
kunamapis mana nimayta puytinqa-
llapachu mana allinta rurashayki nirqa.
Chaynulla manami nuqallamapis
allintami rurayani, manaqa mana
allintachu rurayani nikayta puytinichu
[4]Piru yarpuyniypiqami mana uchayjun-

chu kani. Chaynu nirqami, mana
nishunayanillapachu Dyuspaqqa kusala
allin kar mana uchayjunnachu kani
nirqa. Chaqa imanu katiymapismi,
Amitunchik Jesucristo rikar yaĉhamaq-
niyqa. 5Chayraykumi, chay tukuy
imamanta rikamaqninchik manaraq
ĉhamuyatinqa, amaraq nuqanchikkuna-
lla rikar yaĉhanakushunllapachu.
Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik
Jesucristo shamur, chay tutaparaqllapi
kar pakaplla tukuy rurashanchikkunata,
yarpuyashanchikkunamatapis shutiman
rikarichinankaman. Chaymi chaypiraq
Tayta Dyusqa imanu imanu kanallapa-
paq nir, pay munashanlata rurashakuna-
taqa kusata alabamashunllapa.
6Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata-
qami byinnikillapapaq willashunillapa
Apolospaq, nuqallapaq willashurllapaqa.
Chaynu nuqakunallapaq willashurllapaqa
intrachishunayanillapa imanutaq nuqakuna
Dyus nitin iskribikashanta allitana intrakar
kawsanillapa chaynu kanaykillapapaq.
Chaynu karqami, allitana intrakar, manana
ukpaq allinta rimar, ukpaq-shuypaqa mana
allintaqa rimayankillapanachu kanqa. 7¡Ma
nimayllapa! ¿Mayqanllaqachu yanapar
wakinkunamanta kusa mas yaĉhayniyjun-
paq tikrashuyanqallapa? ¿Manachu tukuy
yaĉhaynikillapataqa Dyusmanta aypashay-
killapa? ¡Dyusmantami aypashaykillapa!
Chaynu katin-ari ama qamkunalla
yaĉhaynikillapata tarisha yupay yarpunki-
llapanachu.
8Chaynullami manana nuqakunata
ministimarllapanachu, qamkunalla
kusala yaĉhaq, kusala mantakuqkuna
yupayna tukunkillapa. Piru manami
chaynuchu kankillapa. Chiqapmata
chaynu mantakuqkuna kankimanllapa,
nuqakunapis pullaykillapa mantakunay-
llapapaq. 9Chaqa nuqakuna apustul-
kunataqami yarpuchimanllapa, Tayta
Dyusqa tukuylamanta ikikaqpi dijama-
shallapa, uchayllaparayku wanunay-
llapapaq yupay. Chaynullami kusata
qischakar imaqa tukuylapaq, angelkuna-
paq, chaynulla runakunapaq imaqa,
kusala rikakuypaq yupay katiyllapa
rikakumanllapa. 10Nuqakunaqami,
Cristupaq yaĉhachikutiyllapaqa, yaruya-
shapaq yupay rikamanllapa. Nataq
qamkuna-shuypaqa, Cristupaq yaĉhaku-
shaykillaparaykuqa, kusala intrakaq-
kunapaq riqsikankillapa. Chaynulla
nuqakunaqa kusala litalla kaymanllapa
yupay riqsikanillapa. Nataq
qamkuna-shuypaqa kusala jwirti
kayankillapa kanman yupay kankillapa.
Nuqakunaqami kusala disprisyadu
kanillapa, qamkunata-shuypaqa
kusalata rispitar munashunllapa ima.
11Kanankamanmi nuqakunaqa mallaq-
paq, yakupaq, chaynulla mudanayllapa
mana katin ima kusalata qischakani-
llapa. Runakunamapismi qischaman-
llapa, chaynulla manami nuqakuna-
llapaq wasiyjun imachu kanillapa.
12Kusalata trabajarmi imanulapis
kawsanillapa. Runakuna kusalata
jurapamatinllapamapismi, paykunataqa
kusala allinta rikanillapa. Chaynullami
mana allinta ruramananllapapaq
ikiyllapapi puritinllapapis allinlata rurar
shachinakunillapa. 13Kusala mana
allinta willamatinllapamapismi
nuqakunaqa allinlata paykunataqa
willanillapa. Chaynulla kanankamanmi
imanutaq uk runamaqa wasinta pichar,
chay pichakushanta itakun, chay picha
itakukashata yupaymi rikamanllapa.
14Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata-
qami iskribimuni qamkunata intrachishu-
nayllapapaq. Manami kusa mana allinta
rurayashaykillaparayku pinqashunaypaq-
chu willashunillapa. Chaqa kusalatari
munashunillapa chiqap wamraykunata
yupay. 15Chaymi nishaykillapa: Michka
dyis mil (10,000) yaĉhachikuqkuna

Cristupaq yaĉhachishutinllapapis, manami
kusa achka taytayjun yupayqa kayta
puytinkillapachu. Chaqa nuqami taytayki-
llapa yupay kani, Jesucristupa shumaq
rimayninta puntata willar yaĉhachishu-
shayllaparayku. 16Chaymi kusalata
rugashunillapa, imanutaq nuqa kani
chaynula kanaykillapapaq. 17Chayraykumi
Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq masiy,
kusala munashay Timoteuta kaĉhamuni.
Chaqa paytami Jesucristupaq willatiy
puntata kriyishanrayku, wamray. Paymi
intrachishunqallapa Jesucristupi imanu
kriyiq kar, mayta kriyiqkunaman yaĉhachi-
kuq rirpis, yaĉhachikuni nir.
18Qamkunamanta wakinnikikunaqami,
nuqaqa mana shamuyashaqnachu
rikashuqllapa nirqa, kusalata alabakar
ninkillapa: “Pablumantaqami nuqanchik-
kunaqa kusa mas yaĉhaq imana kanchik-
llapa” nir. 19Piru Amitunchik munatinqami,
mana tardarchu shamushaq rikashuqllapa.
Chaymi chaypiraq rikashaq chay
nuqamanta kusa mas nir yarpuqkunataqa,
mabir chiqaptachush Dyus munashannu
rurayan, manaqachu rimayanla kusa kani
nirqa. 20Chaqa mayqanpis Dyus
munashanta ruranarqa, tukuy shunqun-
chikwan allita kriyisha kar, rurayta
puytinchik. Manami yanqa rimarlachu
Dyus munashantaqa rurayta puytinchik.
21¿Imanutataq munankillapa: Rikashuq-
llapa shamurqa qiruwan maqaq yupay
anyashuqnulla willashunayllapata,
manaqachu munashurllapa kusala
shumaqta willar intrachishunayllapata
ima?

Kriyiq masinchik uchakurlla kawsatinqa ama pullaqa kashunllapachu

5 1Yaĉhashami kanillapa, qamkuna-
manta ukqashi, maman tukuqta
warmikusha nir. Chaynuqami kusala
pinqaypaq mana allinta rurar uchaku-
sha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapis,
manami chaytaqa ruranllapalamapis-
chu. 2¡Piru uknikillapa chaynu uchaku-
sha katinmapismi, mana imapis pasasha
kanman yupay, qamkunaqa kusana kani
ima nir tankillapa! Ashwanmi chay runa
uchakushanpaq yarpur kusata kwasha-
yar ima, chay mayqanĉhi uchakusha
chaytaqa qamkunamanta itakushana
kankimanllapa.
3Chaymi nishaykillapa: Nuqa
qamkunawan mana pulla karmapis,
yarpuyniypiqa qamkunawan pulla kani,
michka mana nuqa nuqalla chaypi
karmapis. Chayraykumi, chay qamkuna-
manta uknikillapa uchakusha
chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa
shutinpi nishana kani kastigakashana
kananpaq. 4Chaymi chay runa uchaku-
shanpaq parlanaykillapapaq tantakatki-
llapaqami, nuqa mana chaypi karmapis
yarpuyniypiqa pullaykillapa kashaq.
Chaynullami Amitunchik Jesucristo
pudirninwan yanapashunqallapa
shumaqta parlanaykillapapaq. 5Chaynu
allita parlarllapa, chay runataqa
qamkunamanta itakur, Satanaspa
makinpina dijankillapa. Chaynuqami,
kusata qischakar imaqa, kwintata
qukanqa. Chaymi imapaqraq chaynu
uchakuray nir, chay uchakushanta
dijatinqami, maydiya Amitunchik
Jesucristo shamutinqa, chay runaqa
washakashana kanqa.
6Chayraykumi nishaykillapa: Manami
allinchu wakinninchikkuna uchakutin,
chay uchakushanta mana kwintachar,
kusami kanillapa ima ninallapapaqqa.
Chaqa yaĉhashanchikllapanu, imanutaq
tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata
itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa
limpula saksachin. 7Chaynu katinmi,
chay libadura byijuyasha yupay,
uchakuchishunaqllapa chaytaqa
qamkunamanta itakur, ashwan chay

mana libadurawan rurakasha turtilla
yupayna kidayllapa. Chaqa chiqapta-
qami Dyuspaqqa chaynu kankillapa.
Chaynu karmi, imanutaq Pascua fyistapi
mikunchik mana libadurayjun turtilla
yupayna kayllapa. Chaqa Jesucristumi
uchanchikllaparayku wanushana,
Pascua fyistapi uk uyshitata wanuchir
mikunchik chay yupay. 8Chayraykumi,
Pascua fyistapi mana libadurayjun
turtillata mikuqllapa, chay yupayna
kashunllapa. Chaynu karmi imatapis
allinta, chiqap kaqlata rurashunllapa,
mana chay libadura byijuyasha yupay
mana allinkunata imachu.
9Ukniykuna, nuqaqami chay uk
kartaypi iskribishurllapaqa, nishuray-
llapa, amami chay ukwan ukwan punur,
mana allinta ruraqkunawanqa tantana-
kunkillapachu nir. 10Chaynu
nishurllapaqa, manami nishunarayllapa-
chu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy
tyimpupaq chiqanchakankillapa nirqa.
Chaqa paykunaqami, ukwan ukwan
pununllapa, kusalata imakunata munan-
llapa, suwakunllapa, chay yanqa dyus
nishanllapakunata aduranllapa ima.
Chaqa kawsayarllaqami, mana tukuy
tyimpupaq chiqanchakayta puytinchik-
chu chay mana kriyiqkunamantaqa.
11Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa,
chay kriyiq masinchikllapa yupay tukur,
chaymanta ukwan ukwan punur,
kusalata imakunata munayan, yanqa
dyus nishanllapakunata adurayan,
kusala kwintastiru, maĉhalun, suwakuq-
kuna ima, chaykunawan ama piĉhuna-
kunaykillapapaqchu. Chaynu runakuna-
wanqami, ama imata ruranaykillapa-
paqmapis parlankillapa, chaynulla
amami pullaqa mikunkillapalamapis-
chu.
12-13Chaqa manami nuqaqa chay
mana kriyiqkunata rikar yaĉhar, mana
allinta rurashaykiraykumi kastigaka-
shana kanki niyta puytinichu.
Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta
Dyusla rikar yaĉhanqa imata rurashan-
tapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna
kashaykillaparayku qamkunapura allita
rikanakur yaĉhayta puytinkillapa.
Chaymi chay uchakuqlla chaytaqa
itakuyta puytinkillapa qamkuna-
mantaqa.

Kriyiqpuraqa ama dinunsyanakushunllapachu

6 1Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq
masinwan piñachinakutin imaqa,
¿imapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq
jwiskunata willaq, paykuna rikar
yaĉhananpaqqa? Chay mana kriyiq
jwiskunaman rinaykillapamantaqa,
¿manachu qamkuna kriyiqpuralla, ima
katinpis parlar shumaqchayta puytinki-
llapa? 2¿Chaqa manachu yaĉhankillapa
Dyuspi kriyiqkunaqami maydiyaqa,
tukuyta rikar yaĉhayanqa imanu
katinllapapis nirqa? Chaynu tukuyta
rikar yaĉhanaykillapapaq karqa, ¿ima
manachu puytinkillapa, chay
qamkunapi ima pasashanta parlar
shumaqchaytaqa? 3¿Manachu yaĉhanki-
llapa nuqanchikkunaqami angelkuna-
matapis rikar yaĉhayashunllapa imanu
katinllapapis nirqa? ¡Chaynu katinmi,
ashwan kay nuqanchikkunapi ima
pasatinmaqa dasla rikar shumaqchayta
puytinchikllapa! 4Chayraykumi
qamkunallapi ima pasasha katinmapis,
¿imapaqna chay mana kriyiq, mana
allita rikar yaĉhaq jwiskunamanqa
rinkillapa? 5Kaytaqami kaynuqa
willashunillapa pinqakur amana
chaynuta ruranaykillapapaq. ¿Chaqa
manachu uklamapis qamkunamanta
kan, uk kriyiq masin imanu katinpis
shumaq parlar shumaqchananpaqqa?
6Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa,
¿imaraykutaq chay mana kriyiq

jwiskunaraq rikar yaĉhananta munankillapa?
7 ¡Nishaykillapa! qamkunamanta
kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur
mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur
imaqa, kusala pinqaypaqta kawsankillapa. Ashwan uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa ingañashutinllapamapis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala
kankimanllapa. 8 Piru ashwan qamkuna
uyarala kanaykillapamantaqa,
uknikillapata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.
9-10 ¿Manachu yaĉhankillapa chay
mana allinta ruraqkunaqa, Dyus
mantakuyashanmanqa mana yaykuyta
puytinqallapachu nirqa? Chaqa chay
ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus
nishanllapakunata aduraqkuna, warmi,
manaqa runa karmapis kasarashana kar,
chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa
warmi yupay tukuqkuna, runapuralla
punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata
munapakuqkuna, maĉhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla
imanta tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus
mantakuyashanmanqa mana yaykuyta
puytinqachu. Chayraykumi ama
ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta
Dyuswan pulla kashaq nirqa. 11 Qamkunamanta wakinqami, unayqa chaynu
kaq kankillapa. Piru kananqami,
Amitunchik Jesucristo uchaykillapapaq
wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar,
mana uchayjunpaqnachu riqsishushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu
yanapashutinllapa allinkunalata rurar,
Tayta Dyuswan pullana kayta puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

12 Imanupiqami wakinqa ninllapa:
Nuqaqami Jesucristupi kriyishayllaparayku tukuy imatapis ruranayllapapaq
kani nir. Chaynu katinqa tapushaykillapa: ¿Chay tukuy munashaykillapanulla rurashaykillapaqachu imallapiqa
yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa
manami allinchu chay mana allin
kaqkunaqa, pay munashannullata rurar
uchakuchimanapaqqa. 13 Chaynulla
ninllapapis: Mikuyqami paĉhayta
untachinanpaq. Chaynulla
paĉhay-shuypaqa mikuywan untananlapaq nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru
nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa
ishkantinta chinqachinqa. Chaynullami
ninllapapis, kwirpunchikpis yanqalla
kashanrayku, allin ukwan ukwan ima
pununapaq nir. Piru manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristulata sirbisha ima, paypis
kwirpunchikpi kawsananpaq. 14 Chaynu
Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta
kawsachimuran, chaynullami
nuqanchikkunatapis wanushallapamapis
pudirninwan kawsachimashunllapa.
15 ¿Manachu yaĉhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpun nirqa?
¿Chaynu Cristupa kwirpun katinqachu,
allin kanqa chay kwirpunchikllawan rir
uk warmi waynasapawan pununapaqqa? ¡Manami! 16 Chaypaqmi Dyus
nitin iskribikashakunapiqa nin:
"Runawan warmi pullachakarqami,
ishkantinqa uk kwirpulana yupay
kidanllapa" nir. Chaymi qamkunamanta
mayqanpis uk warmi waynasapawan
punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna tikrakayanllapa. 17 Nataq
nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik
Jesucristupi kriyishanchikrayku,
paywanqa uk yarpuylapaqna tikrakanchikllapa.
18 Chaynu katinqa, chay ukwan ukwan
punur kusa saqrata uchakunaykillapamanta chiqanchakayllapa. Chaqa
chaynu uchakuymi kwirpunchikpaqqa

kusala mana allinchu, wakin uchakuna-
mantaqa. Chayrayku mayqan ukwan
ukwan punur uchakuqqami, paypa
kwirpunllapaq kusala saqrata uchaku-
yan. 19¿Manachu qamkunaqa yaĉhanki-
llapa kwirpuykillapaqa, Dyus Santu
Ispiritunta qushushanllapapa wasin
nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata
qukankillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa
qamkunapi kawsan nir? Chaqa
qamkunaqa, manami kwirpuykillapa-
paqa amunchu kankillapa. 20Ashwanmi
Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucris-
tuwan rantishushanllaparayku. Chaynu
paypana karqa, tukuy kwirpuykillapa-
wan allinlata rurar Dyuslatana aligriya-
chiyllapa.

Pablumi yaĉhachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

7 1Qamkunami uk kartata iskribimar
tapumaraykillapa. ¿Allinchu kanqa
uk runa warmikunanpaqqa? nir.
Chaypaqmi kananqa willashaykillapa.
Allinmi kanman uk runa ama
warmikunanpaqqa. 2Piru ama ukwan
ukwan punur uchakunanllapapaqqami
warmipis, ullqupis masayjun kananpaq
allin. Chaynu karmi runaqa warminla-
wanna kawsanqa, chaynulla warmipis
runanlawanna kawsanqallapa. 3Chaynu
karmi, warmi chay, ullqu chaypis
masayjun kashanta yarpur, ama
kwirpunta miĉhanakurchu pulla
shumaqta kawsanqallapa. 4Chaqa uk
warmi masayjunna karqa, manami
payqa kwirpunpa amunnachu, ashwan
kwirpunqa runanpaqna. Chaynullami
runapis masayjunna karqa, manana
kwirpunpa amunnachu, ashwanmi
kwirpunqa warminpaqna. 5Chaynu
katinmi, chay warmi chay, chaynulla
chay ullqu chaymapis mana miĉhana-
kuyta puytinqachu pununanllapapaqqa.
Piru imanupiqa pulla punuyashanllapa-
mantaqa, allita parlar ayka diyallataqa
mana pulla punur gwardakar ima
Dyusman mañakunayarqa, rurayta
puytinqallapa. Chaymantami qashan
pullachanakunqallapa. Imanupiqakish
Dyusman mañakunaykillapapaq
gwardakasha kanillapa niyar, mana
kwirpuykita tantyakachiyta puytitki-
llapa, Satanasqa dasla imakunapi ukwan
uchakuchishunmanllapa.
6Tukuy kaykunata willashurllapaqa,
manami mantashuqllapa yupay nishuya-
nillapachu warmikunkillapa ima nirqa.
Ashwanmi tukuy kaykunaqa qamkuna-
pina kanqa. 7Chaqa nuqapa yarpuyniy-
mantaqami, kusala allin kanman nuqa
yupay mana warmiyjun kar, kusala
allinta kawsanaykillapapaq. Piru Tayta
Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa
wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq
wakinta-shuypaqa mana warmiyjunchu
kanallapapaq.
8Chaymi chay musukuna manaraq
warmiyjun kaqkunata, chay warmi
shipashkuna manaraq runayjun
kaqkunata, chaynulla chay byuda
kaqkunataqa nini, ama masayjunnachu
kar, nuqa yupay kananllapapaq. 9Piru
imanupi masayjun kanayarllapaqa,
kasarayllapa. Chaqa manami allinchu
mayqanpis masayjun kanayar, mana
masakur uchakunanpaq yarpurla
kawsananpaqqa.
10Piru tukuy chay warmiyjun,
runayjun kaqkunatami kaynu nishayki-
llapa: Mayqan warmipis masayjunna
karqa, runanlawanna kawsar amana
dijanqanachu. Kaytaqami kaynu
nishunillapa mana nuqapa yarpuyniy-
mantachu. Ashwanmi willashunillapa
Amitunchik Jesucristo chaynu nir
mantakushankunamanta. 11Chayrayku,
imanupi uk warmi runanta dijarqa,
mananami ukta runakuyta puytinqana-
chu. Piru imanupi runayjun kayta

munarqa, runanllawan shumaqchana-
kur, purinqallapa. Chaynullami runapis
warmintaqa ama dijanqanachu.
12Kananqa willashuyllapata munani
nuqa intrakashaymanta, Amitunchik
Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu
yaĉhachikusha katinmapis. Chaymi
nishaykillapa: Uk runa warmiyjun
kanman, chaymanta chay runaqa,
Jesucristupi kriyiq tikrakatin, chay
warminqa mana kriyinanmanchu. Piru
chay warminqa mana kriyinarmapis
runanta munar ima mana dijanatin-
qami, chay kriyiq runanqa mana
dijarchu payllawan kanqa. 13Chaynu-
llami uk warmipis runayjun kanman,
chaymanta chay warmiqa, Jesucristupi
kriyinman. Piru chay runan-shuypaqa
mana kriyiyta munarmapis, warminta
munar mana dijanatinqa, chay
warminqa ama dijarchu payllawan
kawsanqa. 14Chaynuqami chay runa
mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar
yanapanqa, warmin kriyiq tikrakashan-
rayku. Chaynullami uk warmi mana
kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar
yanapanqa runan, kriyiq kashanrayku.
Chaynu shumaqta mana dijanakur ima
kawsatinllapaqami, Tayta Dyusqa
wamranllapakunatapis llakipar shumaq-
chanqa. Piru dijanakur ima kawsatin-
llapa-shuypaqa wamranllapamapis
mana shumaqchakashachu kanqa
Dyusmantaqa.
15Piru imanupi chay kriyiqkunamanta,
warmi mana kriyiq kar runanta
dijanayanman, chaynullapis imanupi
ullqu chay mana kriyiq kar, warminta
dijanayanman. Chaynuta ruranarqami
mayqanninpis ruranqa. Chaynuqami,
chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu
chaymapis paylana kidar shumaqtana
kawsanqa. Chaqa Tayta Dyusqami
qayashushallapa, shumaqlana
kawsanaykillapapaq, amana maqanakur
imanachu. 16Chaqa qam kriyiq masiy,
runayki dijashur rinatin, mana
dijanarqa ¿imanutaq yaĉhanki
qamrayku runayki washakayanqa nirqa?
Chaynulla kriyiq masiy, warmiki
dijashur rinatin mana dijanarqa,
¿imanutaq yaĉhanki qamrayku warmiki
washakayanqa nirqa? Chayraykumi
rinatinqa dijayllapa rinqa.
17Chaymi kananqa nishaykillapa:
Mayqannikillapapismi imanu kanayki-
llapapaq Amitunchik Jesucristo
akrashushallapa chaynullami kawsanki-
llapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus
chayraq paypaq akrashutinllapa
karaykillapa, chaynulla kar kuntinta-
kayllapa. Kaynu nir tukuy maylawpi
kaq kriyiqkunatapis willani. 18Chaymi
mayqan Israelmanta kar, chay siñal
kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus
qayasha katinqa, chaynullana kanqa.
Chaynulla mayqan mana Israelmanta
kar, manaraq chay siñal kustumrita
rurasha katin Tayta Dyus qayasha
katinqa, chaynullana kar amana
ruranqanachu. 19Chaqa manami chay
siñal kustumrita rurasha kar, manaqa
mana chay siñal kustumrita rurasha
karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa
kanchik. Ashwanmi imanu kashanchik-
nulla Tayta Dyustaqa chiqapta kasur,
munashannullaqa kawsayta puytinchik.
20Chaymi mayqanpis, imanula katinpis
Tayta Dyus qayar imanu kananpaq
niran, chaynullana kar kuntintakanman-
llapa.
21Imanupi qam uk runapa sirbikuqnin
katki, Jesucristo qayashutinqa, amami
yarpupakunkichu sirbikuqmi kani nirqa.
Ashwanmi chayllapi kidanaykipaq
karqa, kidanki. Piru imanupi chay
sirbikuyashaykimanta lluqshinaykipaq
yupay katinqa, ama tardarchu
lluqshinki, amana sirbikuq kanaykipaq.
22Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq

katin, Amitunchik Jesucristo paypi
kriyinanpaq qayasha katinqa, manana
runapa sirbiqnin yupaynachu kar,
ashwan Cristupa sirbiqninlana kanqa.
Chaynullami uk runa mana mayqantapis
sirbiyatin, Jesucristo qayatinqa, chay
runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo
munashanlatana ruranqa, uk sirbiq
yupayna. 23Chaqa Tayta Dyusmi
qamkunataqa, Wamran Jesucristo
wanushanwan rantishushallapana.
Chayraykumi manana uk runa yarpuya-
shankunata kasurnachu, ashwan
Jesucristupa sirbiqninlana kankillapa.
24Chaynuqami kriyiq masiykuna,
qamkunaqa imanutaq karaykillapa
chayraq Tayta Dyus qayashutinllapa
chaynullana kar kuntintakar, Taytan-
chik Dyustaqa, paylatana sirbinkillapa.

Pablumi yaĉhachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

25Kananqa willashaykillapa, chay
shipash manaraq runayjun kaqkunapaq.
Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo
mantakushanmantachu, ashwanmi nuqa
yarpushayllamanta. Chaynu karmapis allin,
Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay
llakipar yanapamatin rimashayrayku.
26Chaymi allin kanqa, runa karpis ama
warmikur, chaynulla warmi karpis mana
runakurchu payla kashannullana kidanan-
llapapaq. Chaqa kusala qischakay
tyimpupinami kanchikllapa. 27Chaymi,
qamkuna warmiyjun karnaqa, ama
warmikitaqa dijaynachu. Chaynulla chay
manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama
warmikuyllapanachu. 28Chaqa nishayki-
llapa: Qamkuna kasararqami mana
uchakuyankillapachu Dyusmantaqa.
Chaynullami uk shipash kasararpis, mana
uchakuyanchu. Piru chay qischakay
tyimpukunapi kasarashakuna mana
qischakananllapata munarmi, nini: Ama
kasaranmanllapachu nirqa.

29Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta
willashurllapaqami, kaynu intrakanay-
killapata munani: Jesucristo shamunan-
paqqami, manana achka tyimpunachu
kidan nir. Chayraykumi warmiyjun
kaqkuna, chaynulla runayjun kaqkuna-
mapis, manana masayjun yupaynachu
kar, Amitunchiklapaqna yarpur kawsan-
manllapa. 30-31Chaymi mayqan llakirpis
ama chaylapaqqa yarpunmanllapachu;
kusa aligrila kaqkunapis ama
chaylapaqqa yarpunmanchu; chaynulla
kay pachapi kaqkunata rantir, kusala
imayjun ima tikrakasha kaqkuna
imamapis amami tukuy chaykunalapaq
yarpurchu; ashwan Amitunchiklapaq
yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay
kusalata llakishanllapakuna, aligriya-
shanllapakuna, chaynulla tukuy iman
tarishankunaqami, maydiyaqa limpu
tukukanqa.
32Piru chaynu nishutiyllapaqakish
¿chaqa imanutaq maydiyaqa kayashaq-
llapaqa nir, yarpupakuyatkillapa?
Amami chaykunapaq yarpupakurchu,
ashwan Amitunchiklapi yarpukur
kawsayllapa. Chaqa imanutaq uk
manaraq warmiyjun runamaqa, Amitun-
chiklapaqna yarpur, ashwan imanupis
mas shumaqta ima paywan kayta
munan, chaynu kayllapa. 33Piru nataq
runa warmiyjun karqami, kay pachapi
kaq imakunapaq, warminta aligriyachi-
nanpaq ima yarpur, Amitunchiklapaqqa
manana yarpunnachu. 34Chaynullami
runayjun warmiwan, mana runayjun
warmikunaqa mana chayllatanachu
yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay
byuda mana runayjun kaqkuna, chaynu-
lla chay shipash manaraq runayjun
kaqkunamaqa, Amitunchiklapaq
yarpukunllapa. Paykunaqami Dyuswan
kusala mas shumaq kayta munanllapa
kwirpunpi, chaynulla yarpuyninpima-
pis. Nataq runayjun

warmikuna-shuypaqa kay pachapi
imakunapaq, chaynulla runanta
aligriyachinanpaq ima yarpunllapa.
35Tukuy kaykunata willashurllapaqa,
manami nishunayanillapachu warmiqa
amana runakunqanachu, chaynulla runa
karmapis amana warmikunkillapachu
nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa
byinnikillapapaq, allita intrakar kusala
shumaqta Amitunchiklapi yarpukurna
kawsanaykillapapaq.
36Chayraykumi mayqan runapa, uk
warmi wamran kasarananpaq allinna
katinqa, allita yarpunman taytanqa:
Allinchu kasarananpaq, manaqachu
mana nir. Chaymanta allita yarpur:
Allinmi kasarananpaq nirqa, kasaranan-
paq dijanqa. Chaqa chaynu wamranta
kasarachirqami, mana uchakuyanchu.
37Piru uk runa payllamanta allita
yarpur, warmi wamranpaq ninman:
Manami allinchu kasarananpaqqa nir.
Chaynu rurarqami kusala allinta
rurayan chay runaqa. 38Chaynu nirqami
nishunayanillapa: Mayqanpis warmi
wamranta qukunar, qukurqa allita
rurayan. Piru mayqan, wamranta mana
qukurqami, kusala mas allinta rurayan
nir.[b]
39Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha
karqami, chay runanllawan kawsanqa
maydiya runan wanunankaman. Nataq
maydiya runan wanutin-shuypaqa, chay
warmiqa paylana kashanrayku, Amitun-
chikpi kriyiq, mayqan runawanpis
kasarayta puytinqa. 40Piru Dyuspa
Santu Ispiritun yanapamatin, chiqapta
rimayani nir yaĉharmi kaynu nini:
Kusala shumaqmi kanman, chay
warmiqa amana runakunanpaqchu nir.

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

8 1Kananqami willashaykillapa chay
yanqa dyus nishanllapakunaman
mikuyta ĉhurashanllapapaq. Wakinqami
ninllapa: Chay mikuykunataqami,
mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu
yaĉharqami, imanupiqa kusana kani
ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu
yarpunaykillapamantaqa, chay
ukninchikkunata llakipar masta
kriyinanpaq yanapanchik chay, kusala
shumaqqa. 2Piru imanupi ukqa kusalata
alabakananrayku ninman: Kusala
yaĉhayniyjunmi kani nir. Chaynu
payllamanta alabakarqami, Dyus
munashankunataqa manaraq riqsiyan-
chu. 3Piru mayqanpis chiqapta Dyusta
munatinqami, Dyusqa paytapis wamran-
paqna riqsinqa.
4Piru chay yanqa dyus nishanllapa-
kunapaq mikuykunata ĉhurashanllapata
mikushamapismi, mana imanachimay-
ninchikllapata puytinchu. Chaqa allita
yaĉhashanchikllapanu, chay dyus
nishanllapakunaqa, manami chiqap
Dyuschu nir. Piru chiqap Dyusqami
ukla, paymi Taytanchik Dyus. 5Chaqa
wakinkunaqami ninllapa, unaq syilupi,
chaynulla kay pachapishi kan achka
dyuskuna, chaynulla kusala achka

---

b 7.36-38 Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinqa, kasaranqa. Chaqa chayta rurarqami mana uchakuyanchu.
37 Chaynulla uk runa warmikunanpaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta sirbinaypaq ninman. Chaynu rurarqami chay warmin kananpaq karan chay shipashtaqa paylana kananpaq dijar, kusala allintana rurayanqa.
38 Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqa allinta rurayan. Chaynulla uk runa chay parlashan shipashwan mana kasararqami, ashwan kusala allinta rurayan.

paykunata mantar rikaqkunapis nir.
6Piru nuqanchikkunapaqmi kan uk
Dyusla. Paymi tukuypa Taytanchikllapa.
Payraykumi imapis kan. Chaynu
katinmi nuqanchikkunapis payrayku
kawsanchikllapa. Chaynulla uklami
Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi
tukuy imapis rurakaran. Chaynulla
payraykumi nuqanchikkunapis kawsan-
chikllapa.
7Piru tukuyqami manaraq kaytaqa
allita yaĉhanllaparaqchu. Chaymi wakin
kriyiq masinchikkuna manaraq allita
intrakaqkuna katin, kriyishanqa litalla
yupay. Chaynu kashanraykumi, chay
yanqa dyus nishanllapakunaman chay
mikuykunata ĉhurashanllapata mikurqa
uchakusha yupay yarpunllapa. 8Piru
manami Taytanchik Dyusqa mikushan-
chikraykuchu, shumaqpaqqa rikama-
shun. Chaymi chay yanqa dyus
nishanllapakunapaq mikuykunata
mikur, chaynulla mana mikurmapismi,
paypaqqa chaylla kanchikllapa.
9Nishushayllapanu: Qamkuna allita
kriyiqkunami yaĉhankillapa tukuy
mikuyta mikunapaq allin nir. Piru
chaynu yaĉharmapismi kuytakankillapa
chay wakin litalla yupay mana allita
kriyiq ukninchikkunamanta. Chaqa
paykunaqami kriyinllapa chay yanqa
dyus nishanllapakunaman mikuyta
ĉhurashanllapataqashi mana mikunapaq
allinchu nir. 10Chaqa qam tukuy mikuy
allin nir yaĉhar, chay yanqa dyus
nishanllapakunaman mikuyta
ĉhurashanllapata sunsunulla paykunapa
naypanpi mikuyatki rikashurllapaqa,
paykunapis munar mikurqa uchakun-
manllapa. 11Chaynuqami qam uchaku-
chiyanki chay kriyiq masikitaqa chay
kriyishanmanta chiqanchakananpaq.
¡Amami uchakuchinkichu! Chaqa
Jesucristuqami paytapis washananpaq
wanuran. 12Chaymi chay manaraq allita
kriyiq masiki, chaykunataqa mana
ruranaypaq allinchu niyarmapis qamta
rikashushanrayku uchakuyan. Chaymi
qamrayku uchakushanrayku, Jesucris-
tupa naypanpiqa qamqa kusala
uchayjunna kayanki kanqa. 13Chaymi
nishaykillapa: Chay manaraq allita
kriyiq masiy, mana mikuyashan
mikuyta naypanpi mikur uchakuchiyay-
man. Chaynu mikur uchakuchiyani nir
yaĉharqami, mananari allinchu kanqa
qashan naypanpi aychata mikur uchaku-
chinaypaqqa.

Pablumi yaĉhachikun Jesucristupa chiqap apustulnin kani nir

9 1¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa,
Jesucristupa apustulnin karqa,
manachu tukuy allin kaqtaqa rurayta
puytiyashaq? Chaqa nuqaqami Amitun-
chik Jesucristuta pay payllata rikasha
kar, paypaq chiqap apustulnin, chaynu-
lla sirbiqnin ima kani. Chaymi paypa
apustulnin kar, yaĉhachishutiyllapa
qamkuna kriyishaykillapa Amitunchik
Jesucristupiqa. 2Imanupiqaĉhi
wakinkunaqa mana riqsimananllapachu
nuqa apustul kani nirqa. Piru
qamkunami riqsimankillapa nuqaqa
chiqap apustul kani nir, Amitunchik
Jesucristupaq yaĉhachishushayllapa-
rayku.
3-4Piru chaynu chiqap apustul
karmapis, manami maydiyapis
mañashushallapachu kani ima ministi-
shaypi yanapamanaykillapapaqqa.
Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila
yaĉhachishusha kanillapa, ama
yarpunaykillapapaq Pabluqami
yaĉhachimanchikllapa gananananlapaq
nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta
rimaqkunataqa kaynu nini: Jesucristupa
chiqap apustulnin karmi, yaĉhachishu-
shayllaparaykuqa dirichuyjun kanillapa
qaramanaykillapapaq, yakituta upyachi-

manaykillapapaq nir nishuymanllapa
nuqapis. [5]Chaynullami nuqa munarqa
puytiyman, uk kriyiq warmisitata
warmikur pullay apar rir yaĉhachi-
kunaypaq. Imanutaq Pedro, wakin
apustulkuna, chaynulla Jesucristupa
ukninkuna ruran chaynulla. [6]¿Manaqa-
chu nuqa Bernabiwan ishkantiyllapaqa,
tukuy ministishayllapataqa nuqakunalla
trabajar tarinayllapapaq kanillapa?
[7]¿Mayqan suldadutaq sirbikuyarqa, ima
ministishantaqa paypa qillayninllata
gastar rantinman? ¿Mayqan runataq
achka ubata tarpurqa, chay tarpushan-
mantaqa uk murinlamatapis mana
mikuyanqa? Chaynulla ¿mayqantaq
animalkunata purichiyar mana chay
lichinta upyanman?

[8]Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa,
yarpuyashayta willashuyashaqllapa nir
yarputkillapa. Chaqa chaypaqqami Dyus
nitin, Moisespis mantakuyninpi
iskribiran. [9]Moisés mantakur
iskribishanqami kaynu niyaq:
“Trillakunaykillapapaq karqami, ama
chay animalpa shimintaqa shawanki-
llapachu, ama mikunanpaq” nirqa.
Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana
animalkunalapaq yarpurchu niran.
[10]Ashwanmi chaynuqa niran nuqanchik-
kunapaqpis kusalata llakir ima intrachi-
manallapapaq. Chaqa Moisés mantakur
iskribishankunaqami niyaq: Mayqanpis
uk pachata yapur, chaynulla chay
trillakuqpismi mana yanqallachu
chaytaqa ruran. Ashwanmi chay
yapukushanmanta, chaynulla chay
trillakushanmantapismi imalataqa
tarikur kawsananpaq ruranllapa.
[11]Chaynu katinmi, nuqakunamaqa
qamkunata Jesucristupaq yaĉhachishur-
llapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna
kashayllaparayku, tukuy ministishay-
llapataqa qamkunamanta aypanayllapa-
paq kanillapa. [12]Nishaykillapa: Uk
yaĉhachikuqkuna qamkunamanta chay
ministishanllapata aypatinqami,
nuqakunamaqa ashwan kusa mas
dirichuyjun kanillapa qamkunamanta
ima ministishayllapata aypanayllapa-
paqqa. Piru manami imata ministishay-
llapalapaq yarpurchu, Jesucristupa
shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuray-
llapa. Imanupi chaylapaq yarpur
yaĉhachikutiyllapaqa, wakinkuna rikar
nimananllapata: Wakkunaqami
gananlapaq yaĉhachikunllapa nir.

[13]Qamkunaqami yaĉhankillapa
Jerusalén pwiblupi Dyusta aduranan-
llapa wasipi mayqanpis trabajaqqami,
chayman apashanllapakunawan
kawsayta puytin nir. Chaymi altarman
ufrindapaq nir animalkunata apar
wanuchitinllapamapis, mayqanĉhi
altarpi kar bindisiqmi, chay animalpa
aychanmatapis mikuyta puytin. [14]Chay-
nullami Amitunchikqa nishapis:
“Mayqanpis nuqapi kriyir washakanan-
llapapaq yaĉhachikuqqami, chay
yaĉhachikushanpaq ima ministishanpi-
pis yanapatinllapa kawsanqa” nir.
[15]Piru nuqa chay yaĉhachishushayllapa-
rayku, qamkunamanta ima ministi-
shayta aypanaypaq kasha karmapis,
manami imalatapis mañashushallapa-
chu kani. Chaynullami kanan kay
kartata iskribishurllapamapis, manami
qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq
nirchu iskribishuyanillapa. ¡Ashwanmi
qamkunamanta ima ministiyashayta
aypanaypaq chaymantaqa, mas allinqa
yaĉhachikuyarlla wanunaypaq karmapis
wanuyman!

[16]Piru chaynu, Jesucristupa shumaq
rimayninta yaĉhachikur mana imatapis
kubrakur ima yaĉhachikurqa, manami
kusala mas allin kani wakinkuna-
mantaqa niyta puytinichu. Chaqa
chaynu yaĉhachikunaypaqmi, Jesucris-
tuqa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa

mana chaynu yaĉhachikutiy-shuypaqa,
imaraq pasamanman! 17Chayraykumi,
nuqalla yarpur munashayllamanta
yaĉhachikuq qallarisha karqa, yaĉhachi-
kushaypaqqa tukuy ima ministishayta-
pis qumanaykillapapaq kankillapa
nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi
Tayta Dyus chaynu yaĉhachikunaypaq
nir akramashallana karan. Chaymi
chaynu yaĉhachikurqa pay nimashanta
rurar mana imalapaqpis yarpuyta
puytinichu. 18Chaynu apustul kashay-
raykumi Jesucristupa shumaq
rimayninta yaĉhachikur ima ministi-
shayta qumanaykillapamantaqami,
mana kwintacharchu yanqala yaĉhachi-
kur imaqa ashwan kusalata aligriyani.
19Piru nuqa, michka mana mayqanpa
sirbiqnin karmapismi, ashwan kananqa
tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani.
Chaynuqami tukusha kani, imanupis
achka runakunata yaĉhachitiy Jesucris-
tupina kriyinanllapapaq. 20Chaynullami
nuqa Israel runakuna, Moisés mantaku-
shankunata kasur kawsanllapa
chaykunawan karqa, nuqapis paykuna
yupay kar, chay mantakuykunata kasuq
yupayna tikrakani. Piru chiqaptaqami
mana chay mantakuykunawanchu kani.
Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq
yupayqa karay, chay achka runakuna
chay mantakuykunata kasur kawsaq-
kunata yaĉhachitiy Jesucristupina
kriyinanllapapaq. 21Nishaykillapapis:
Mana Israelmanta kaqkuna, Moisés
mantakushankunata mana kasuqkuna-
wan kar, paykunapa kustumrinllapawan
katinllapamapismi, nuqaqa paykuna
yupaylla karay. Chaynuqami rurarayy
paykunatapis yaĉhachitiy, Jesucristu-
pina kriyinanllapapaq. Piru chiqapta-
qami nuqaqa, Jesucristo nimashanta
kasur, Dyus munashankunalata rurar
kawsani. 22Chaynullapismi, nuqa chay
kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay
kar, manaraq allita Amitunchikpaq
intrakaqkunawan karmapis nuqaqa,
paykuna yupay tikrakani. Nuqaqami
chaynuqa rurarayy, paykunatapis
yaĉhachitiy, allita kriyiqkunana
kananllapapaq. Chaynumi tukuy imanu
katinllapapis, paykuna yupay tukuray,
imanullapis Jesucristupaq yaĉhachitiy
kriyirna washakananllapapaq. 23Tukuy
kaykunataqami rurani, imanullapis
Jesucristupa shumaq rimayninta
yaĉhachitiy, paykunapis kriyir washaka-
tinllapa, Dyuspaqqa paykunawan
pullana kanayllapapaq.
24Qamkunami allita yaĉhankillapa,
achka kallpaqkunamantami ganakur
imalata aypananpaqqa tukuynin
kallpanllapa. Piru tukuy kallpaqkuna-
mantaqami ukla ganakun. Chaynumi
qamkunapis Jesucristupi kriyishayki-
llaparayku, chay kallpaqkuna yupay
naypaqman riyllapa, Tayta Dyus
arnishushanllapata aypanaykillapapaq.
25¿Manachu yaĉhankillapa, mayqanpis
pukllananpaq kamakarqa, tukuy
arkaqkunataqa dijar pukllaq qallarin?
nir. Chaymi pukllarqa ganakur,
imalataqa aypan ganakushanrayku.
Chay ganakur aypashanqami, lawril
rapramanta uk kuruna kusala shumaq
rurakasha, dasla ñutukuq. Piru
nuqanchikkuna aypanallapapaq
chayqami, mana tukukaqchu. 26Chaymi
nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanay-
paq nir yaĉharqa, mana yanqalla
kallpaq yupay, chaynulla yanqalla
maqanakuq yupaychu, Dyusta kasur
yaĉhachikuni. 27Ashwanmi kusalata
qischakarmapis shachinakur, Dyus
munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy
qischakar munashanllata rurachimana-
tinmapis, mana kwintachar tantyachini.
Chaqa manami munanichu ukkunata
yaĉhachiyar, chaymanta nuqa mana
allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa

manami allintachu rurashayki nimanantaqa.

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

10 [1]Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay rukunchikllapakuna imanu, puktaypa rurinpi kashanllapata qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqankillapachu imanumi rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa ĉhaypinta pasaran, chaki pachata yupay nir. [2]Chaynu puktaypa rurinta, chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami, intrachimanchikllapa paykunaqa shutikusha yupayna karanllapa nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa. [3]Chaynullami chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta kaĉhamushantaqa tukuyla mikuranllapa. [4]Chaynulla Tayta Dyus yakuta kaĉhamushantami, upyaranllapapis. Chaqa Dyus, chay qaqamanta yakuta lluqshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan. [5]Piru chaynu rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapatinmapismi, yaqqa tukuynin mana allinta rurar, Dyustaqa mana allintachu yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa, kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

[6]Tukuy kaykunaqami pasaran nuqanchikkunata intrachimanallapapaq. Chaynu intrakarna, chay tukuy mana allinkunataqa amana munar rurananllapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa mana allinkunata munapakur rurananllapa chaynuqa. [7]Chayraykumi, ama qamkunaqa adurankillapachu chay yanqa dyuskuna nishanllapakunata, imanutaq unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

> "Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima.
> Chaymanta mikushana, upyashana ima karqa,
> chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata aligriyar shariranllapa
> kusa mana allinkunata rurananllapapaq" nir.

[8]Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis. [9]Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanchikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna rurananllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanitin wanuranllapamapis. [10]Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashushanllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa. Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanu yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaĉhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

[11]Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikkunata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurar kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaĉhar. [12]Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankillapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis

uchakushamana rikaritkillapa. 13Chaqa
yaĉhashanchikllapanumi, tukuyla
kawsayashanchikpi imanullapis chay
mana allinta rurachikuqqa uchakuchi-
manayanchikllapa nir. Piru Tayta
Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi
tukuy imamanta kuytamayashunllapa
nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfya-
kashallapaqa, pay yanapamashun,
tukuy mana allin kaqkunapimapis
shachinakunallapapaq.
14Chayraykumi munashay kriyiq
masiykuna, chay yanqa dyus
nishanllapakunataqa ama imapaqpis
adurayllapachu. 15Chaymi kananqa
willashaykillapa kusala intrakaq
runakunata yupay. Chaymi kay
willashuyashayllapata allita intrakar,
kwintata qukankillapa allinmi nir.
16Nishaykillapa: Dyuspaq Santa
Mikunata mikunanchikpaqqami,
tantakar Dyusta payji nir chay ubapa
yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay
ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik:
Amitunchik Jesucristumi washamana-
paqqa yawarninta iĉhar wanuran nir.
Chaymi Amitunchikwanqa uklana
kanchikllapa. Chaynullami chay
turtillitata mikurpis Jesucristuwanqa uk
kwirpula yupay kar, pullana kanchik-
llapa. 17Chaynumi chay uk turtillalata
tukuyninchikllapa mikusha karmi,
michka achka karmapis, uk kwirpulana
kanchikllapa.
18Allita yarpuyllapa Israel pwibluy-
manta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq.
Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq
ufrindita nir uk animalta wanuchir
mikurllapaqa, chay tantakar mikushan-
llaparayku ukla yupayna kidanllapa,
Taytanchik Dyuspa naypanpiqa. 19Piru
kaynu nishurllaqa manami nishuyani-
llapachu, chay uklawkunapi chay yanqa
dyuskunata adurayanllapa chayqa
chiqap dyus nirqa. Chaqa chay aduraya-
shanllapaqami, mana chiqap dyuschu
kar, chay aychata paykunaman
ĉhuratinllapamapis, mana imanachin-
chu mana mikuyta puytinapaqqa. 20Piru
nishaykillapa: Chay mana kriyiq
runakuna animalkunata chay yanqa
dyuskunaman ĉhurarqami, dyablupaq
ĉhurayan, mana Dyuspaqchu. Chaymi
nuqaqa mana munanichu qamkunaqa
chay dyablupaq ĉhurashanllapata mikur
ima, paykunawanpis pulla kar, ukla
yupayna kanaykillapataqa. 21Chaqa
manami puytinkillapachu, Amitunchikta
payji nir Santa Mikunata mikur,
chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa,
chaymanta qashan chay dyablupaq
ĉhurashanllapakunata mikunaykillapa-
paq, upyanaykillapapaqmapis. 22¿Mana-
chu yaĉhankillapa, Amitunchikqa mana
paylata kasushaqa kusalata piñakun?
nir. ¿Chaymi mana paylata kasur
piñachisha, imanachimaqninchik
qallaritinqachu paywanqa shachina-
kuyta puytiyashunllapa? ¡Manami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaq rurashunllapa

23Piru wakinqami ninchikllapa:
Amituypi kriyishayraykumi nuqata
imapis allinta yarpuchimashantaqa
rurayta puytini nir. Chiqaptami chaynu.
Piru chay wakin imakuna allinta
yarpuchimasha rurashanchikqami,
mana yanapanchu ukninchikkunataqa
mas allita Amitunchikpi kriyinanpaqqa.
24Chaymi nishaykillapa: Ukninchik-
kunata llakipar shumaqta yanapashun-
llapa allita Amitunchikpi kriyinanpaq.
Chaynu katinqa, amami nuqanchiklapi
yarpur tukuy munashanchiklata rurar
imachu kawsashunllapa.
25Qamkuna mikunaykillapapaq
aychata rantiq rirqa, rantir mikuyllapa.
Amami yarpunkillapachu, tapur
mikushaq imanupiqa yanqa dyus

nishanllapakunapaq katinmaqa mikur
uchakuyman nirqa. [26]Chaqa,
"Tukuy kay pachapi imapis
kaqkunaqami,
Amitunchikpaqqa paylapaq kar
shumaq".
[27]Imanupi uk mana kriyiq kar,
wasiyman rishun mikuq nishutin-
llapaqa, qamkuna rinarqa riyllapa.
Chaymi imalatapis qarashutinllapaqa
tantar mikunkillapa. Piru amami chay
yanqa dyuskunapaqmakish kay
mikuyqa kasha katin nir tapukurlama-
pischu mikunkillapa. [28]Piru mikunayki-
llapapaq katin, ukqa nishunmanllapa:
Chay aychataqami chay yanqa dyusnin-
llapapaq nir kamkachishallapa nir.
Chaynu nishutinllapaqami, ama
mikunkillapachu, chay uk willashushan-
llaparayku. Chaqa chaynu willashutin-
llapa mikutkillapaqami, chay willashuq-
llapa runaqa yarpunman payqami
chaynu mikushanrayku uchakuyan nir.
[29]Piru chay uk willashushanrayku ama
mikunkichu nirqami, mana nishuyani-
chu, qam yarpur uchakuyanki nirqa.
Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay
willashuq chay uchakuyan nir yarpuya-
shanpaq. Piru qamkuna allita
kriyiqkunaqami kaynu tapumanayanki-
llapa kanqa: ¿Imapaqtaq nuqa tukuy
allin nir kriyishaypaq, chay manaraq
allita kriyiq kar, mana ruranayashan-
paqqa willamanqa? nir. [30]Chaynullami
niyankillapapis kanqa: Nuqami
mikunaypaqmapis Dyusta payji nir
mikuni. Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq
wakinqa mana allinta rimayanqa
nuqapaqqa? nir.
[31]Chayraykumi nishaykillapa: Michka
mikur, upyar, imata rurarpis, tukuyta
ruraylapa Dyusta payji nir. Chayna
Dyusqa aligriyananpaq. [32]Kuytawkish
qamkuna uknikillapata mana kwinta-
char tukuy imata mikutkillapa, chaynu-
lla imata ruratkillapaqa, Israelmanta
kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta
kaqkunapis Dyuspi kriyinayashanmanta
disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi
kriyiq masinchikkunamapis disanima-
kur Dyuspi manana kriyinatinllapana-
chu. [33]Chaymi imanutaq nuqamaqa
imatapis allinlata rurar, imanupis
tukuylata aligriyachiyta kamani. Chaqa
manami nuqalapaq imapipis yarpurchu
rurani, ashwan chay wakinkunata
yanapani paykunapis kriyir washaka-
nanllapapaq.

11 [1]Chaymi nishaykillapa:
Qamkunaqami nuqa yupay
kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa
Cristo kawsashannu maydiyapis
kawsayta munani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypiqa

[2]Kriyiq masiykuna, qamkunami
kusalata aligriyachimankillapa nuqata
mana qunqamar, chaynulla chay
yaĉhachishushayllapata mana qunqar
ima chayllapi yarpur, rurar ima
kawsashaykillaparayku. Chaymi
qamkuna kusa allinta rurashaykillapa-
rayku kusalata payji nishunillapa. [3]Piru
munanipismi kayta allita yaĉhanayki-
llapata. Uk warmi runayjun karnaqa,
chay runan imata rurananpaq nitinpis
ruran, chaynullami mayqanpis kriyiq
karqa, Jesucristo nishannullata rurar
kawsan. Chaynullami Jesucristupis
Taytan Dyus munashanlata imatapis
ruran.
[4]Chaymi nishaykillapa: Uk runa
umanta pampakur, Dyusman mañaku-
yani, manaqa Dyuspaq yaĉhachikuyani
niyanman. Chaynu umanta limpu
pampakur mañakur, chaynulla
yaĉhachikurqami, kasuyashan Jesucris-
tupaqqa mana allintanachu rurayan.
[5]Nataq warmikuna, Dyusman

mañakunanpaq, manaqa Dyus
nishankunata yaĉhachikunanpaq kar,
mana umanta pampakur yaĉhachikur-
qami, chay mantaqnin kaq runanpaq
mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu
mana umanta pampar, Dyuspaq
rurarqami, chay warmikunaqa limpu
lirilla aqchanta rutusha kanman
yupayllapana. 6Chaqa uk warmi umanta
mana pampar, Dyuspaq ruranatinqa,
mas allinmi kanman chay warmiqa
limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru
lirilla rutukasha, warmi masinkunapaq
pinqaypaq katinqa, ama ruturchu
aqchayjunlla kar, Dyuspaq allinta
ruranqa.
7Piru uk runa-shuypaqami mana
allinchu imalawanpis umanta
pampananpaqqa. Chaqa Dyus, runata
rurarqami kusa paynu rikĉhaqta
ruraran. Chaymi chay runaqa intrachi-
manchik Dyusqa imanumi kusa
mantakuq nir. Piru uk
warmi-shuypaqami intrachimanchik,
imanumi runaqa mantakuyta puytin nir.
8Chaqa Tayta Dyusqa manami
warmimantachu ruraran runataqa.
Ashwanmi warmita ruraran runapa
tullunllamanta. 9Chaynullami Dyusqa,
warmitaqa runa payla kashanrayku
ruraran. Chay runaqa warmiwanna
kawsananpaq. Manami warmi payla
kashanraykuchu Dyusqa ruraran
runataqa. 10Chayraykumi, chay
warmiqa umanta pampananpaq allin,
angelkuna chaynu umanta pampashata
rikarqa, yaĉhananpaq chay warmiqa
allita runanta kasuyan nir.
11Piru Jesucristupi tukuy
kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa
warmi kar, chaynulla runa karmapis
chaylla kanchikllapa. Chaqa mayqan
warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami,
runanta yanapan allita kriyinanpaq.
Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi
allita kriyiqqami, warminta yanapan
mas allita kriyinanpaq. 12Chaqa
yaĉhashanchikllapanu, puntataqami
Tayta Dyusqa uk warmita runamanta
ruraran. Piru chaynu kasha katinma-
pismi, kananqa ashwan tukuyla
warmimanta nasinchikllapa. Nataq
chaynu karmapis, tukuylami Tayta
Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.
13Kay nishushayllapamantami
qamkunalla kwintata qukankillapa:
Manami allinchu uk warmi umanta
mana pampar, Dyusman mañakunan-
paqqa nir. 14Chaqa nuqanchikkunaqami
allita yaĉhanchikllapa uk runa, warmi
yupay aqchanta winachiqqami, mana
allin kar kusala pinqaypaq nir. 15Nataq
uk warmi-shuypaqa aqchanta atunta
winachirqami, kusala shumaq. Chaqa
Dyus-ari warmitaqa atun aqchanta
qusha, umanta pampananpaq. 16Piru
kaynu nishutiyllapaqami, wakinqa
nimayankillapa kanqa, manami chaynu-
chu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucris-
tupi kriyiqkunaqami, tukuyla kay
nishushayllapalata ruranillapa nir.

Pablumi yaĉhachikun Santa Mikunapaq

17Kanan kayta nishurllapaqa, manami
kusala allintami rurayankillapa
nishuyllapata puytinichu. Chaqa
willamashallapami qamkunaqashi
Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqa,
allinta ruranaykillapamantaqa, ashwan
kusa mana allinkunata rurayankillapa
nir. 18Puntataqami nimaranllapa:
Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq
tantakarllapaqashi, qamkunapura
anyanakur chiqanchanakunkillapa nir.
Chaymi chay nimashanllapataqa,
wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu
tukuyankillapa kanqa nir. 19¡Piru chay
chiqanchanakuyqami, imanupiqa wakin
kriyiqkunapiqa pasayan, wakin

rikashuqkuna kwintata qukananllapa-
paq mayqankunami, Dyuspi chiqap
kriyiqkunaqa! nir. 20Chaymi qamkuna,
Dyusta payji nir Santa Mikunata
mikunaykillapapaq tantakarmapis,
manana Amitunchik Jesucristupaqna-
chu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu
chiqanchanakusha kar, mana
allinkunata rurayankillapa. 21Chaqa
Santa Mikunata mikunaykillapapaq
karqashi, uknikillapa naypaqta mikunki-
llapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqlla
kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqa-
shi maĉhankillapa ima. 22Chaynu
sunsunulla mikunaykillapapaq,
upyanaykillapapaqqa, ¿manachu
wasikillapa kan, chaypi mikunaykillapa-
paq, upyanaykillapapaqqa? ¿Imapaqtaq
Dyuspa wamrankuna mana imayjun
kaqkunata disprisyar ima pinqaypi
dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa:
¡Manami allintachu rurayankillapa! nir.

Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo
intrachimashanmantami, kaynu nir
yaĉhachishurayllapa: Amitunchik
Jesucristuta kuntrankunaman qukuyan,
chay tutami payqa tantata ayparan.
24Chaymi Dyusta payji nirnaqa,
ĉhaypinmanta pakir apustulninkunata
kaynu niran:
"Kaymi nuqapa kwirpuy.
Qamkunata washashunayllapapaq
wanuyani chay.
Kaytami ama qunqarchu ruranki-
llapa yarpumanaykillapapaq" nir.
25Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar
kaynu niran:
"Kay ubapa yakitunwanmi uk
mushuq tratuta rurani yawar-
niyta iĉhar.
Chaymi maydiyapis kay
kupamanta upyarqa nuqata
yarpumar upyankillapa" nir.
26Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur,
chaynulla ubapa yakitunta upyar imaqa,
Jesucristo shamunan diyakaman
chaynulla rurarqami intrachinakuyanki-
llapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa
washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

27Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis
uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa
kwirpun yupay Santa Mikunata mikur,
chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa
yakitunta upyarqami, uchanllaparayku
Amitunchik Jesucristo wanushantaqa
mana kwintachayanllapanachu. 28Chay-
raykumi mayqanpis Santa Mikuna
tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa
yakitunta upyananpaqqa, allita yarpun-
man, imapaqmi kayta rurayani nir.
29Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa
kwirpunta mana kwintachar, Santa
Mikunata mikur, chaynulla ubapa
yakitunta upyarqami, pay kastigakanan-
paq mikuyanqa, upyayanqamapis.
30Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy
chaykunata rurashaykillaparaykumi,
wakinqa qishaqla, wakin-shuypaqa
mana jwirsayjun imachu kankillapa.
Chaynulla qamkunamanta wakinkuna-
qami chaynu mana allinta rurashan-
llaparayku wanushallapana ima.
31Piru Santa Mikunata mikunapaq-
qami allita yarpushunllapa allintachu
kawsayani manaqachu mana nir.
Chaynu allita yarpur, allinpimi kani
mikunaypaqqa nir mikushallapami,
Amitunchikqa mana kastigamashun-
llapanachu. 32Piru imanupi mana allita
yarpur munashanchiknulla Santa
Mikunata mikushallapa Amitunchik
kastigarqami, kastigamanchikllapa

intrakar pay munashanlatana
ruranallapapaq. Chaynuqami Amitun-
chikqa manana kastigamashunnachu
chay mana kriyiqkunawan pullataqa.
33Chayraykumi kriyiq masiykuna,
Santa Mikunata mikunaykillapapaq
tantakarqa, uknikillapa uknikillapa
yaranakuyllapa. Pullala tukuynikillapa
mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq
ima. 34Piru mayqanpis mallaqnarqa
wasikillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa
ama kastigashunanpaq, chay tantaka-
shana kar, mallaqnar naypaqta das
mikushaykillaparaykuqa. Piru mas
imakunapaq parlanayani chaykunapaq-
qami, shamutiyna parlashunllapa.

Santu Ispiritu yanapamashanchiknulla Dyusta sirbishunllapa

12 1Kriyiq masiykuna, nuqami
allita intrakanaykillapata muna-
yani, imanumi Dyuspa Santu Ispiritunqa
yanapamanchik uktaqa ukmanta,
ukta-shuypaqa ukmanta rurar, payllata
sirbir kawsanallapapaq nir.
2Qamkunaqami allita yaĉhankillapa,
Dyuspi manaraq kriyiqkuna karllaparaq-
qami, mana rimaq yanqa dyus
nishanllapakunata aduraq kankillapa
nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay
mana intrakaq karaykillapa. 3Chaymi
kananqa nishaykillapa: Mayqanpis,
Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin
rimaqqami, mana niyta puytinchu,
¡Jesusqa kusala mana allinchu! nirqa.
Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritun-
wan mana karqami, mana niyta
puytinqachu, ¡Jesusqami kusala shumaq
Amitunchik! nirqa.
4Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi tukuy
kriyiqkunata ukta ukmanta,
ukta-shuypaqa ukkunata ruranapaq,
yanapamanchikllapa. Chaynu ukta ukta
ruranapaq Santu Ispiritulla yanapama-
shallapami, Dyusllata sirbir kawsanchik-
llapa. 5Chaymi ukta ukmanta, nataq
ukta-shuypaqa ukkunata ruranapaq
yanapamashanchikllapa katinmi
chaynullata rurar, Amitunchik Jesucris-
tullata sirbiyanchikllapa. 6Chaynullami
Dyusqa yanapamanchik ukman ukman
allin imakunata rurayta puytinapaq.
Piru chay tukuy imakunataqami,
Taytanchik Dyusqa pay paylla tukuynin-
chikllapata yanapar rurachimayanchik-
llapa. 7Piru chaynu Santu Ispiritu
tukuyninchikllapata yanapamarninchik-
llapaqami, intrachimanchikllapa
imanumi chay wakin kriyiq masinchik-
kunata yanapanallapapaq nir. 8Chaymi
Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqa
yanapasha, imami allin, imami mana
allin nir intrachikunanllapapaq.
Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritulla-
wan yanapasha kusala yaĉhaywan
yaĉhachikunanllapapaq paypaqqa.
9Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin
Dyuspi kusalata kriyinllapa, payqami
imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla
ukkuna-shuypaqa, Santu Ispiritu
yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa
ima. 10Ukkunaqami, Santu Ispiritu
yanapashanrayku milagrukunata
ruranllapa, ukkunaqa Dyuspaq
rimaqninkuna kar, paypaq yaĉhachikun-
llapa. Ukkunataqami, Santu Ispiritu
yanapatin, riqsinllapa chay mana allin
ispirituwan kaqkunata, chaynulla allin
Ispirituwan kaqkunamatapis. Ukkunata-
qami, Santu Ispiritulla yanapatin
illaqmanta ukman mana rimayashan-
kunapi rimar yaĉhachikunllapa. Ashwan
ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan
chay ukman rimaykunapi rimar
yaĉhachikushanllapata intrachikunan-
paq. 11Piru tukuy kaykunataqami, Santu
Ispiritulla yanapar rurachimayanchik,
pay imanutataq ruranata munayan
chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulana kanchikllapa

12Nishaykillapa: Kay kwirpunchik-
llapa ukla karmapismi, kusala achka
partiyjun. Chaynullami nuqanchikkuna-
pis kusala achka karllapamapis,
Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa,
paywanqa uklana kanchikllapa.
13Chaynullami, tukuy Israelmanta
kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta
kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuq-
kunamapismi, Jesucristupi kriyirllapa-
naqa uk kwirpulapaqna tikrakashan-
chikllapa. Chaqa Dyusmi Santu
Ispiritunta qumarninchikllapa yarpuy-
ninchikllapapi shutichimarninchikllapa,
tukuyta uklapaqna tikramashanchik-
llapa. Chaynuqami tukuyla, Santu
Ispiritullawanna kawsanallapapaq.[c]
14Yaĉhashanchikllapanu, uk kwirpun-
chikqa manami uk partiyjunlachu,
ashwanmi kusala achka partiyjun.
15Chaymi nishaykillapa: Imanupiqa
ĉhakinchik kaynu ninman: Nuqaqami
mana maki kashayrayku mana kwirpu-
mantachu kani nir. Piru chaynu
nirmapismi kwirpullamanta. 16Imanu-
piqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami
mana nawi kashayrayku, mana kwirpu-
mantachu kani nir. Piru chaynu
nirmapismi, kwirpullamanta. 17Chaqa
tukuy kwirpunchik nawilla katinqa,
mana uyakuyta puytiyachuwanllapa-
chu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla
katinqa, manana mutkikuyta puytiya-
chuwanllapachu. 18Piru Taytanchik
Dyusqami, pay munashannulla rurar
ĉhurasha tukuy partinkunata kwirpun-
chikllapapiqa. 19Chaqa tukuy rinrilla,
manaqa nawilla katinqa, mana
kwirpuyjunchu kachuwanllapa.
20Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala
achka partiyjun katinmapis Dyus nisha
ukla kananpaq.
21Chaqa nawinchikqami, mana kaynu
niyta puytinchu makinchiktaqa:
Manami ministishunichu nirqa. Chaynu-
llami umanchikpis, mana kaynu niyta
puytinchu ĉhakinchiktaqa: Manami
ministishunichu nirqa. 22¡Manami
chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpun-
chikpa partinkuna mana kwintachay-
paqla chaykunaqa, ashwan kusa mas
ministikaypaq. 23Imanupiqami chay
kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami
mana imata ruranaypaqpis yanapama-
yanchu” niyarmapis, ashwan kusala
shumaqta kuytar, mana shutilapimapis
purichinchikchu. 24Ashwanmi chay
kwirpunchikpa partinkuna shutillapi
kaqkunata kusa shumaqta kuytachuwan.
Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta
rurarqa niran, chay yaqqa mana kwinta-
chaypaqla chayta kusata kuytanapaq.
25Chaymi chaynu rurashaqa kwirpun-
chikpi kaq partinkunaqa ama
chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada
partikuna wakin parti kaqkunawan
yanapanakunanllapapaq. 26Chaqa
kwirpunchikpi kaq uk partin nanatin-
qami, wakin partikunapis nanachikun.
Chaynulla kwirpunchikpa uk partinpaq
kusala shumaq nitinllapaqa, tukuy
kwirpunchik kusalata aligriyan.
27Chaynullami nuqanchikkunapis
Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa,
paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu
karmi tukuy kriyiqkunaqa Jesucristupa
kwirpunpa partinkunana kanchikllapa.
28Chaymi chay kriyiqkunamanta
wakinkunataqa Dyusqa kaynu
kananllapapaq niran:

Puntataqa apustulkuna kananllapa-
paq,
paypaq rimaqninkuna,

c 12.13 Rikashun San Juan 7.37-39.

yaĉhar yaĉhachikuqkuna,
milagrukunata ruraqkuna,
qishaqkunata alliyachiqkuna,
yanapakuqkuna,
kriyiqkunapa rikaqninkuna,
illaqmanta ukman rimaykunata
rimar paypaq yaĉhachikuqkuna
ima kanqa niran.
29Chaqa allita yarpuyllapa. Manami
tukuychu apustulkunaqa. Manami
tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa.
Chaynulla manami tukuychu yaĉhar
yaĉhachikuqkunaqa. Chaynulla manami
tukuychu milagrukunata ruraqkunapis.
30Manami tukuyqa pudirniyjunchu
qishaqkunata alliyachinanpaqqa.
Chaynulla manami tukuychu ukman
rimaykunapi rimar yaĉhachikuqkunapis.
Manami tukuyqa, chay ukman
rimaykunapi rimar yaĉhachikutinllapa-
pis intrachikunllapachu. 31Piru
nishaykillapa: Dyusman mañakuyllapa,
uknikikunata kusa masta yanapaq-
kunana kanaykillapapaq.

Nataq kananqami chay yaĉhachishu-
shayllapamantaqa kusala shumaq
kaqpaq willashunayanillapa,
uknikillapawan llakipanakur imana
kawsanaykillapapaq.

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

13 1Nishaykillapa: Nuqa
illaqmanta uklawmanta
runakunapa rimayninta, chaynulla
angelkunapa rimayninta kusalata
rimayayman. Piru chaynu kusata rimar
yaĉhachikurmapis, mana chiqapta
ukniykunata llakiparqami, yanqa uk
kampana waqar qillakachikuq yupayla
kayashaq. 2Chaynulla Dyuspa rimaqnin
kar paypaq yaĉhachikuq kayman,
intrakaymanpis imanu payla yarpuya-
shanta. Chaynulla tukuy imata intrakaq,
chaynulla kusalata kriyiymanpis uk
qaqamatapis willatiyla ashunanpaq nir.
Piru michka chaykunata ruranaypaq
karmapis, mana ukniykunata llakipar-
qami, Dyuspaqqa yanqalla yupay kar
mana sirbiyanichu. 3Chaynulla mana
imayjun kaqkunata mana chiqapta
llakipar, yanqa alabamananllapalapaq
nir imaykunata qukuyman, chaynulla
wakqa ukninkunata llakipan nir
alabamananllapalapaq nirla rupachir
wanuchimananllapapaq dijakayman.
Piru tukuy kaykunata rurar mana
chiqap ukniykunata llakiparqami, mana
imapaqpis sirbiyanichu.

4Ukninchikkunata llakiparqami, ima
katinpis mana das piñakunchikchu.
Ashwanmi shumaq imakunata rurar,
mana inbidyanakunchikchu. Manami
kusa kani ima nir alabakanchikchu.
5Chaynulla ukninchikta llakiparqa,
manami sunsunulla imatapis rimanchik-
chu, mana imatapis nuqanchiklapaq
ruranchikchu, chaynulla mana piñakun-
chikchu, imanupi ukninchikwan
piñachinakurpis dasla shumaqchana-
kunchik ima. 6Chaynulla ukninchikta
llakiparqami, pay mana allinta tukusha
katinmapis, manami aligriyanchikchu.
Ashwanmi imatapis allin kaqkunalata
rurasha katinllapa aligriyaymatapis
puytinchik. 7Chaymi ukninchik mana
allinta ruramanashamapis, payta
llakipashanchikrayku shachinakunchik.
Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis
mana diskunfyakarchu kriyinchik.
Imata ukninchik ruratinpis, rurayashan-
qami allinla kanqa nir yarpunchik.
Chaynulla ima katinpis, ukninchikta
llakipashanchikrayku mana disanima-
kurchu shachinakunchik ima.

8Chaymi nishaykillapa: Chay llakina-
kuyqami, mana maydiyapis tukukanqa-
chu. Piru uk diyapimi Dyuspa rimaqnin
kar yaĉhachikuqkunamapis, mana
yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla

chay ukman rimaypi rimar yaĉhachi-
kuqkunamapis mananami yaĉhachikun-
qallapanachu. Chaynulla chay kusala
yaĉhaq kaqmapismi manana ministikan-
qanachu. 9Chay kanan yaĉhachikuya-
shanllapaqami, kusala amsaqlla
yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristu-
paqmapis, manaraq allitaqa intrakan-
chikllaparaqchu. 10Piru Jesucristo
shamutinqami, kusa allitana yaĉhashun-
llapa Dyuspaqqa imanu nirpis. Chaymi
chay tyimpuqa manana ministishun-
llapachu mayqantapis Dyuspaq
yaĉhachimanallapapaqqa.
11Chaqa nuqa wamra karllaraqqami,
rimar yarpurmapis, uk taksha wamritu
yarpushannu yarpur rimaq ima kani.
Piru byijullana karqami, tukuy chay
wamra kar yarpur rimayashaytaqa,
dijashana kani. 12Chaynumi, kananpis
taksha wamra yupay, Dyusninchikpaqqa
manaraq allitaqa yaĉhanchikllaparaq-
chu. ¿Manachu uk ispiju dañakasha kar
suqulla katinmaqa, qaqllanchikta
chaparmapis mana allita rikanchik?
Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa
manaraq allitaqa riqsinchikllapachu.
Piru maydiya shamutinqami, pay
paywanna kar, tukuyninchikllapa rikar
allitana riqsishunllapa, imanutaq pay
riqsimayanchikllapa chaynulla.
13Chaymi Dyus yanapamashanchik
mana tukukanchu chayqami, ukqa
Amitunchikpi kriyinapaq, ukqa
maydiyaqa paywan kashunllapa nir
yarpunapaq, chaynulla uk-shuypaqa
ukninchikta llakipanapaq ima. Piru kay
kimsakunamantaqami, kusala mas
allinqa ukninchikta llakipanchik chay.

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaĉhachikushunllapa

14 1Willashushayllapanu, allita
uknikillapata llakipayta kamay-
llapa. Chaynu uknikillapawan llakipana-
kur imaqami, Dyusta kusalata
mañayllapa Santu Ispiritu yanapashutin-
llapa uknikillapaqa ukmanta,
uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar
Dyuslata sirbir kawsanaykillapapaq.
Ashwanmi mañayllapa yanapashutin-
llapa paypaq rimaqninkunalana kar,
paypaq chay rimaynikillapallapi rimar
yaĉhachikur ima kawsanaykillapapaq.
2Mayqanpis illaqmanta ukman
rimaykunapi rimaqqami, Dyuslawan
parlaq yupay. Chaqa chaynu ukman
rimaypi rimatinllapami, mana mayqan-
pis intrakayanllapachu. Chaynuqami,
Santu Ispiritu rimachitin mana mayqan-
pis intrakatinchu rimayan. 3Piru Dyuspa
rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuq-
kunapa rimayninllapallapi yaĉhachikur-
qami, wakinkunataqa yanapayan,
Dyuspi masta kriyinanllapapaq. Chaymi
animachir kunsulayanllapa ima. 4Piru
mayqanpis ukman rimaykuna mana
intrakashanllapapi rimaqqami, paylla
allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan.
Nataq Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa
chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi
yaĉhachikurqami, chay kriyiqkunata
yanapayan, mas allita Dyuspi kriyinan-
llapapaq.
5Kusa allinmi kanman tukuynikillapa
chay ukman rimaykunapi rimarqa,
wasikillapalapi Dyuslawan parlanayki-
llapapaq. Piru nuqaqami munani chay
ukman rimaykunapi rimayashaykillapa-
mantaqa, ashwan chay intrakayashayki-
llapa rimayninllapallapi Dyus
nishankunata allita yaĉhachikunayki-
llapapaq. Chaqa chaynu yaĉhachikuy-
qami kusala shumaq kar, kriyiqkuna-
taqa yanapayanqa masta Amitunchikpi
kriyinanllapapaq. Piru tantakashallapa
kar chay ukman rimaykunapi rimar
yaĉhachikurqami, kusa allin kanman
chay rimashaykillapata ima niraymi nir
intrachikunaykillapapaq. 6Allita yarpuy-

llapa kriyiq masiykuna. Nuqa qamkuna-
man shamuyman. Chaymanta yaĉhachi-
shuqllapa qallariyman chay mana
intrakayashaykillapa ukman
rimaykunapi. Chaynu rurar mana
intrachishurllapaqami mana imalapima-
pis yanapashuyanillapachu. Piru nuqa
qamkunaman shamur, Dyus
munashannu, chay chiqap kaqlata
qamkunapa rimaynikillapallapi
willashurllapaqami, yanapashuyashaq-
llapa ashwan masta kriyinaykillapapaq.
7Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpis
uk kinata, manaqa uk arpata waqachir,
mana shumaqta waqachitinqami, mana
intrakayashunchu, imatami waqachiyan
nirmapis. 8Chaynullami guerrapipis,
chay maqanakuq rinanllapapaq trumpi-
tata waqachiq chay, mana kusala
klaruta waqachitinqa, manami wakin
suldadukunaqa listakayanmanchu
maqanakuq rinanllapapaqqa.
9Chaynumi qamkuna uk rimaykunapi
rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki
mana intrakarqa, ¿imanunari intrakan-
qallapa niyashaykitaqa? Chaynu mana
intrakatinllapaqami, uk rimaqqa wayra
apananpaq yupayla rimayan. 10Chiqap-
tami kay pachapiqa, kan achka ukman
rimaykuna. Piru chay rimaykunaqami,
chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq.
11Piru mayqanpis rimatin, chay
rimashanta mana intrakarqami,
uklawmanta runa yupay kashaq chay
willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis
chay willamaqqa uklawmanta runa
yupay kanqa. 12Chaynumi chay uk
rimaykunapi rimatinllapaqa, qamkuna-
wanpis pasan. Chayraykumi qamkuna
kusalata Santu Ispiritu yanapashutin-
llapa uknikillapa ukmanta,
uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar,
Dyusta sirbiyta munankillapa. Piru
ashwanmi Dyusta kusalata mañanki-
manllapa yanapashutinllapa, kriyiq
masikikunata yanapatkillapa Amitun-
chikpi masta kriyinanllapapaq.
13Nishaykillapa: Mayqanpis chay
ukman mana yaĉhayashan rimaykunata
rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay
yanapashutinllapa, chay rimashaykitaqa
uyakushuqkunapa rimayninpina rimar
intrachikunaykillapapaq. 14Chaqa
mayqanpis ukman rimaykunapi
Dyusman mañakurqa, chiqaptami tukuy
shunqunwan mañakuyan. Piru chaynu
Dyusman chiqapta mañakurmapismi,
mana intrakayanchu ima nir mañakusha
kani nirmapis. 15Chaynu katinqa,
¿imatana rurayman? Chay-ari Santu
Ispiritu yanapamasha ukman
rimaykunapi rimar mana intrakarmapis,
mañakur, chaynulla kantarmapis
Dyusllata alabayani. Piru wakinkunapa
naypanpi mañakur, chaynulla
kantarqami, allita intrakarna rurashun-
llapa, uyakuqkunapis intrakananllapa-
paq. 16Chaqa qam ukman rimaykunapi
rimar Dyusta alabar, payji niyankiman.
Piru uk runa mana chay rimayashaykita
intrakarqa, mana pullayki Dyusta
alabar, payji niyta puytiyanqachu.
Chaqa manari intrakayanchu imatami
nir alabayanki, chaynulla payjichiku-
yanki nirmapis. 17Chiqaptaqami Dyusta
payji niyashayki chayqa kusala allin
ima kayanqa. Piru kriyiqkuna mana
intrakashanllaparaykumi, mana
paykunataqa yanapayanchu, Dyuspi
masta kriyinanllapapaqqa.
18Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini.
Chaqa chay ukman rimaykunata
rimankillapa chaymatapismi illaqmanta
masta rimani qamkunamantaqa. 19Piru
chaynu ukman rimayta puytirmapismi,
ashwan chay kriyiqkuna tantakasha-
kunawan karqa, paykuna intrakayashan
rimaypi rimar yaĉhachikuni. Chaymi
chay ukman rimaykunapi kusa unayta
willashurllapapis mana imanupis

intrachishuyllapata puytinichu. Piru
ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami aykakaqlata willashutiyllapa dasla intrakayankillapa kanqa.
[20]Kriyiq masiykuna, amami chay
wamritukuna mana das intrakanllapa
chaykuna yupaychu kayllapa.
Ashwanmi byijulla runakunana kar,
chay yaĉhachishushayllapataqa allita
intrakayllapa. Chaynuqami yaĉhaynikillapaqa allinkunalata ruranaykillapapaqlana kanqa. [21]Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapiqami, kaynu nin:

"Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi,
uklawmanta runakunata kaĉhashaq ukman rimaykunapi willananpaq.
Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi
mana kasumanqallapachu" nir.

[22]Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta
Dyusqa yanapar ukman rimaykunapi
ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriyinanllapapaq. Piru
chaynu rikachitinllapamapismi, mana
kriyinanllapachu. Nataq ashwan
mayqanpis chay kriyiqkunata
paykunapa rimayninllapi rimar ima
Dyus munashannulla yaĉhachirqami,
yanapanllapa mas allita kriyinanllapapaq. [23]Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna
tukuy kriyiqkuna tantakasha kar,
tukuyla ukman rimaykunapi mana
intrakaypaqta rimayankimanllapa.
Chaymantaqa chaynu rimayatkillapa,
uk mana kriyiq yanqa uyakushuqllapala
ĉhar, rimayashaykillapata mana
intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha waknuqa rimapakuyan nir. [24]Piru
tukuynikillapa chay rimaynikillapapi
rimar Dyus munashannullata yaĉhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk mana
kriyiq uyakuq yaykur, chay yaĉhachikuyashaykillapata intrakanqa. Chaymi
chaynu yaĉhachikushaykillaparayku
allita intrakarqa, paylla kwintata qukar
niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir.
[25]Chaynuqami chay uyakuqkunaqa
kwintata qukanqa ima mana allinkunata
tukuy shunqunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani
nir, Dyuspa naypanpi qunqurir
paylatana aduranqa. Chaynuqami
kwintata qukanqa chiqaptami Dyusqa
qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaqa

[26]Kriyiq masiykuna, chay willashu-
shayllapapaqqami kaynu nishaykillapa:
Tantakasha katkillapaqami,
wakinkunaqa salmukunata takinqallapa.
Nataq wakinkunaqa yaĉhachikunqa-
llapa, manaqa wakinkunaqa Dyus
willashanta ukkunata willanqallapa.
Ukkunaqa ukman rimaykunapi rimar
ima yaĉhachikunqa. Chaynulla uk
rimaypi yaĉhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaĉhachikuran nir
ima. Piru tukuy chay rurashaykillapa-
qami Amitunchikpi masta kriyinaykillapapaq kanqa, ama yanqallachu.
[27]Piru ukman rimaykunapi rimanarqa,
ishkay, manaqa kimsala rimanqallapa.
Piru amami ishkantinllapa, manaqa
kimsallapaqa sunsunullaqa rimanqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu,
chaynulla uknin uk ratu ima rimanqallapa. Chaynu rimatinllapaqami,
mayqantapis Santu Ispiritu yanapatin
allita intrakaq chayqa, intrachikunqa
ima nirmi yaĉhachikusha nir. [28]Piru
mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta intrachikunanpaq katinqa,
amami chay ukman rimaykunapi
rimarqa yaĉhachikunqallapachu.
Ashwanmi mayqanpis chay ukman
rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan
parlanqallapa uyarala.

[29]Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus
yanapanman imata rimananpaq.
Chaynu yanapatinqami, Dyus
munashannullata rurar yaĉhachikunqa.
Piru chaynu rimar yaĉhachikunarllapa-
qami, ishkayla manaqa kimsala chay
rimaynikillapallapi yaĉhachishunqa-
llapa. Nataq wakin kriyiqkunaqami
uyarala uyakur kwintata qukanqallapa,
Dyus rimashantachu willamayanchik
manaqachu mana nir. [30]Piru chaynu
yaĉhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk
runata chaypi tayatin imata rimananpaq
intrachitinqa, chay yaĉhachikuq chayqa
qasillanqa. Chayna chay uk rimananpaq.
[31]Chaynu uknikillapa uk ratu uk ratu,
Dyus yanapar intrachishushanllapata
yaĉhachinakurqami, kusa shumaqta
intrachinakuyankillapa. Chaymi
chaynuqa ashwan tukuy kusa allita
intrakar masta Amitunchikpi kriyinayki-
llapapaq animachinakunkillapa.
[32]Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq
yaĉhachikunapaq yanapamashallapaqa
yaĉhachikushunllapa. Piru shumaqta
yaĉhachikunallapapaqqami, imata
yaĉhachikunapaq karmapis, tantyakar
yaraypaqraq uk yaĉhachikuyatinqa.
[33]Chaqa Tayta Dyusqami kusa
shumaqta imatapis ruranata munan,
manami imatapis sunsunulla ruranataqa
munanchu.

[34]Chaymi nishaykillapa: Imanutaq
tukuy kriyiqkunapi warmisitakunaqa
uyarala uyakunllapa, chaynullami
qamkunapis Dyusta aduranaykillapapaq
tantakasha katkillapaqa, warmikunaqa
uyarala chay yaĉhachikuqkunata
uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu
warmikuna chay tantakashaykillapa-
kunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi
Dyus nitin mantakushankunapipis nin,
warmikunaqashi chay tantakasha
katinllapaqa, uyarala kanqa runanta
kasushanrayku nir. [35]Chaymi yaĉhachi-
kutinllapa mana allita uk warmi
intrakasha karqa, runanta tapunqa
wasinpi karna. Chaqa manami allinchu
uk warmi chayllapi yaĉhachikuyatin-
llapa tapukur laqyananllapapaqqa.

[36]Allitami intrakankillapa, Dyuspaq
yaĉhachikuq qallarirllapaqa, manami
qamkunamantachu qallariranllapa.
Chaynulla manami qamkunalachu
Dyuspa rimanantaqa yaĉhakushayki-
llapapis. [37]Mayqanpis Santu Ispiritu
yanapatin Dyuspa rimaqnin kar,
manaqa imata ruranarqa, allita
kwintata qukanqa, kay iskribir willashu-
yashayllapaqami mana nuqamantachu,
ashwanmi Dyus mantakushankuna nir.
[38]Piru mayqan kay willashuyashayllapa-
paq mana chaynuchu nitinqa, ama
paytaqa kasunkillapachu.

[39]Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata
animakur munayllapa Dyus yanapashu-
tinllapa nishankunata yaĉhachikunayki-
llapapaq. Chaynulla ukman
rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa
rimar yaĉhachikunqallapa. [40]Piru tukuy
imata rurarmapismi kusa shumaqta
imatapis rurar, ama sunsunullaqa
rurankillapachu.

Pablumi yaĉhachikun Jesucristo wanur kawsamushanpaq

15 [1]Kriyiq masiykuna, kananqami
nuqaqa munani yarpunayki-
llapapaq imanu washakanaykillapapaq
nir yaĉhachishushayllapapaq. Chaqa
Jesucristupi kriyir washakankillapa nir
yaĉhachishutiyllapami, qamkunaqa
kusala allita kriyiraykillapa. Chaynu-
llami kanankaman allita kriyinkillapa.
[2]Chay puntata yaĉhachishushayllapapi
kriyiraykillapa, chaynulla kanankaman
allita kriyirllapami washakankillapa.
Piru chay yaĉhachishushayllata dijar
mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana
washakankillapachu. Chaynu katinmi

chay kriyishaykiqa yanqalla kasha
kanqa.
3Nuqa yaĉhakushaytami puntataqa
yaĉhachishurayllapa. Chaymi yaĉhachi-
shurayllapa Jesucristumi uchanchik-
manta washamanapaq wanuran nir,
imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna
nin chaynulla. 4Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapiqami nin, wanuchi-
tinllapashi pamparanllapa. Chaymanta-
shi kimsa diyamanta kawsamuran nir.
5Chaymi puntataqa Pedruman rikariran.
Chaymantaraqmi rikariran chay dusi
apustulninkunamanqa. 6Chaymantaqa
rikariranpis kinyintusmanmatapis (500)
mas kriyiq masinchikkunaman. Jesucris-
tuta rikashakunaqami, wakinkunaqa
wanushallapana. Piru yaqqa tukuyninmi
kawsayanllaparaq. 7Chaymantaraqmi
rikariran Santiaguman, chaynulla tukuy
apustulkunamanpis.
8Tukuy chay wakinkunaman
rikarir-raqmi, chaymantaraq
nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi
nuqaqa wakinkunamantaqa, uk wamra
manaraq tyimpunpichu nasisha yupay
kani. 9Chaynu kasha karmi nuqaqa
wakin apustulkunamantaqa mana
kwintachaypaqla kani. Chaynulla
manami apustulpaq riqsimananllapala-
paqmapis allinchu. Chaqa nuqaqami
Dyuspaq mana allinta yarpur,
kriyiqkunapa ikinpi puriq kani
qischanaypaq. 10Chaynu kasha katiyma-
pismi, Tayta Dyusqa kusalata munamar
akramaran paypa rimananta yaĉhachi-
kunaypaq. Chaymi chay llakipama-
shanqa manami yanqallachu kasha.
Ashwanmi nuqaqa tukuy wakinkuna-
mantaqa kusa masta yaĉhachikur
trabajasha kani. Piru manami nuqala-
chu chaynuqa yaĉhachikusha kani,
ashwanmi Tayta Dyus munar yanapa-
masha katin chaykunataqa rurasha kani.
11Chaymi ama yarpushunllapachu,
nuqa, manaqachu chay wakin apustul-
kuna masta yaĉhachikusha nirqa.
Ashwanmi kusala mas allinqa chay
imanu washakanaykillapapaq yaĉhachi-
shutiyllapa kriyishaykillapa chay.

**Pablumi yaĉhachikun
wanushakunami kawsamunqa nir**

12Piru nuqakunaqami yaĉhachikuni-
llapa, Jesucristumi wanushanmantaqa
kawsamuran nir. Chaynu yaĉhachikutiy-
llapaqa, ¿imapaqtaq qamkunamanta
wakinkunaqa, wanushakunaqa mana
kawsamunnachu ninllapa? 13Chaqa
wanushakuna manana kawsamuyatinqa,
Jesucristupis mana kawsamushachu
kanman. 14Chaynu Jesucristo
wanushanmanta mana kawsamusha
katinqa, imanu washakanaykillapapaq
nir yaĉhachishuyashayllapapis mana
imalapaqpis sirbiyanqachu. Chaynu
katinqa chay kriyishaykillapamapis
yanqalla kar, mana sirbiyanqachu.
15Kay chaynu katinqa, nuqakunaqami
Dyuspaqqa mana chiqap rimaqninkuna-
chu kayashaqllapa. Chaqa nuqakuna-
qami yaĉhachikunillapa, Dyusmi
Jesucristutaqa wanushanmanta
kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta
mana wanuqkuna kawsamuyatinqa,
Cristupis dijurqa mana kawsamushachu
kanqa. 16Chaqa wanuqkuna mana
kawsamuyatinqa, Jesucristupis manami
kawsamushachu kanqa. 17Chaynu
Jesucristo mana kawsamusha katinqa,
Jesucristumi washamayanchikllapa nir
kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana
sirbiyanqachu. Chaymi ashwan
qamkunaqa uchayjunllaraq kawsayanki-
llapa kanqa. 18Chaynulla, Jesucristupi
kriyir washakashaq nir wanushakuna-
mapis, mana washakashachu kar
ashwan limpu chinqasha kanqallapa.
19Chaynulla nuqanchikkunapis, kay
kawsayashanchiklapi Jesucristupi

kriyirlami washakayanchik nir kriyisha,
mana washamashaqa nuqanchikkunaqa
kusala pinqaypaq kashunllapa.
20Piru chiqaptami Jesucristuqa
kawsamusha. Chaymi payqa
tukuymanta puntata wanushanmanta
kawsamushanrayku, uk mallkipa punta
puquynin yupay intrachimanchikllapa.
21Chaqa imanutaq uk runa uchakushan-
rayku tukuyla kay pachapiqa wanuna-
llapapaq karan. Chaynullami Jesucristo
allinta rurar uchanchikpaq wanur
kawsamushanraykulami, michka
wanusha karmapis, paypi kriyiqkunaqa
maydiyaqa tukuyla kay pachapiqa
kawsamunallapapaq nisha. 22Nishayki-
llapa: Imanutaq Adán uchakusharayku-
lami tukuyla wanunallapapaq karan.
Chaynullami Jesucristo wanur
kawsamushanraykula, qashan
maydiyaqa tukuyla kawsamushunllapa.
23Piru Dyusmi kaynu kawsamuna-
llapapaq niran: Puntataqami Jesucristo
kawsamunanpaq niran. Chaymantaraq-
shi maydiya Jesucristo shamur, paypi
kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimu-
yanqa nir. 24Chaymantami Jesucristuqa
tukuy chay rikaypaq, chaynulla chay
mana rikaypaq mantakuq dyablukunata,
karguyjunkunata, chaynulla chay kusala
puytiq kani niqkunata binsitinraqmi,
kay pachaqa tukukanqa. Chaymanta
chay tukuy imata binsisha karnami,
Jesucristuqa Taytanchik Dyustaqa
qunqa tukuy imata rikar mantanan-
paqqa. 25Chaqa Jesucristuqami
mantakunqa tukuy chay ĉhiqniqnin-
kunata binsir limpu saruĉhanankala-
man. 26Chaynu tukuy imata binsishana
karqami, tukukanantaqa binsir
saruĉhanqa chay wanuyta, amana
maydiyapis wanunallapapaq. 27Chaqa
Dyusmi Wamran Jesucristutaqa pudirta
qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa
saruĉhananpaqqa. Piru tukuy imata
saruĉhananpaq nirqa, manami niyanchu
Dyustapis Wamran Jesucristuqa
saruĉhayanqa nirqa. Chaqa ashwan
pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa
saruĉhananpaqqa nisha. 28Chaymanta
Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata
binsishana karqami, ashwan paylla
Dyuspa Wamran karmapis
chaymanta-pacha, Dyus nishankunata
ruraq ĉhurakanqa. Chaynami Dyusqa
tukuy imatapis payna rikar mantanqa.
29Yaĉhanchikllapami wanushakunaqa
maydiyaqa kawsamuyanqa nir. Chaqa
mana wanushakuna kawsamuyatinqa,
¿imapaqtaq yanqallaqa wanushakunapa
shutinpi shutikunllapaqa? 30Chaynulla
Jesucristo wanushanmanta mana
kawsamusha katinqa ¿imapaqtaq
nuqakunaqa imuraspis paypaq
yaĉhachikur ima qischakanillapaqa?
31Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami
chay ĉhiqnimaq runakuna imuraspis
wanuchimananllapapaq yarpunllapa.
Piru chaynu katinmapismi nuqaqa
kusalata aligriyani, qamkuna imanumi
Amitunchik Jesucristupi kriyishayki-
llapanulla kankillapa nir yaĉhashay-
rayku. 32Nuqami Éfeso pwiblupiqa
kusala saqra mana allinkunata ruraman-
atinllapamapis kusalata shachinakusha
kani. Piru chiqapta mana wanuqkuna
kawsamuyatinqa, ¿imatataq ganasha
kani chaynu shachinakurqa? Ashwan
nishanllapanuqa dijarma ninayta: Unta
mikushaq, upyashaq, chaqa
allaqmantami wanuyani nir. Piru
wanuqkunaqami chiqapta kawsamuyan-
llapa.
33Chay-ari amami ingañakankillapa-
chu chay mana allinta rimaqkuna-
mantaqa. Chaqa chay llullakur mana
allinta rimaqkunawan pulla kashallapa-
qami das llullachir ima pantachiman-
chikllapa. 34Chayraykumi chay
llullakuqkuna ama ingañashunanllapa-

paqqa rikĉhakuq yupayna allinlata
rurar, ama uchakunkillapanachu. Chaqa
qamkunamanta wakinqami, Dyusta
mana riqsishanrayku, paykunawan kar,
kusala pinqaypaqta ingañakar ima
kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

35Imanupiqaĉhi wakinkunaqa kaynu
nir tapukunmanllapa: ¿Imanutaq
wanushakunaqa kawsamuyanqa?
¿Imanu kwirpuyjuntaq kawsamuyanqa?
nir. 36¡Kabal yarutaraq tapukunki-
llapaqa! ¿Manachu yaĉhankillapa,
imanutaq simillata tarpurmaqa
wanunanpaq yupay pampanchik? nir.
Chaynu pampashami chaymanta
mushuqmanta ukmanna nasimun chay
tarpukushanchikqa. 37Chaynumi triguta
manaqa uk simillata tarpurpis, manami
chay mallkipa tulluntachu tarpunchik.
Ashwanmi uk simillitata tarpunchik
winananpaqqa. 38Chaymantanami
Dyusqa pay munashannu mayqanninta-
pis winachin. Chaynu winachirmi,
yurayjunpaqna tikran. Piru chaynu
yurayjunpaq tikrarmapismi chay
simillan karan chaynullata puquchinan-
paq winachin. 39Manami kwirpunchik-
llapaqa tukuy imakunapa kwirpun-
wanqa chayllachu. Chaqa runakuna-
qami ukman kwirpuyjun kanchikllapa.
Animalkunapismi ukman kwirpuyjun.
Chaynulla pariq kurukunapis ukman
kwirpuyjun. Piskadukunapismi ukman
kwirpuyjun ima. 40Chaynullami syilupi
kaqkunapa kwirpunwan, kay pachapi
kawsaqkunapa kwirpunchikllapapis
mana chayllachu. Chaqa syilupi
kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman
shumaq, chaynulla kay pachapi
kaqkunapa kwirpunchikllapapismi
shumaq ima. 41Chaynullami rupaypa
llipyayninqa, mana chayllachu killapa
llipyayninwanqa. Chaynulla wakin
qullarkunapa llipyayninqami, michka
chaylla katinpis, mana chayllachu
llipyayninqa wakin qullarkunawanqa.
42Chaynullami nuqanchikkunawanpis
pasan. Chaymi kay kwirpunchik
wanutin pampashaqa, limpu ismur
allpapaq tikrakan. Piru kay kwirpunchik
maydiya wanushanmanta kawsamur-
qami, tukuy tyimpupaqna kanqa.
43Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa
mana sirbiq katin, askwintalla kidan.
Piru maydiya kawsamurqami, kusala
shumaq allin imana kanqa. Chay wanur
pampakaq kwirpunchikqami, kusa litala
ima kasha. Piru maydiya kawsamur-
qami, kusala jwirtina kanqa. 44Kay
kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala
kashanrayku wanur ima pampakanan-
paq kasha. Piru maydiya kawsamur-
qami, manana maydiyapis wanunqana-
chu. Chaqa imanutaq kay pachapi
kawsananchik kasha, chaynullami tukuy
tyimpupaqna Dyuswan, kawsananchik-
pis kanqa.
45Chaqa Dyus nitin iskribikashankuna-
pimi kaynu nin: “Chay punta runa
Adantaqami allpamanta rurar kawsachi-
ran”. Piru kanan Adán yupay Jesucristu-
qami, Dyusmanta kashanrayku ashwan
tukuy tyimpupaq kawsayta qumanchik-
llapa. 46Piru, puntataqami kay kwirpun-
chikraq kan. Chaymantaraqmi Dyusqa
qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy
tyimpu kawsanapaqqa. 47Chaymi
imanutaq chay punta runamaqa
allpamanta rurasha kar, kay pachapi
kawsananpaq karan. Piru Jesucristu-
qami unaq syilumanta shamuran.
48Tukuyla kay pachapi kaqkunaqami,
chay punta runa allpamanta rurakasha
kaq chay yupay. Piru mayqanpis
Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa
syilumanta shamusha runa yupay
kwirpuyjun kanqallapa. 49Chaynu

katin-ari, kanan nuqanchikkunaqa chay
punta runa allpamanta rurakasha yupay
kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq
syilumanta shamusha Jesucristo yupay
kwirpuyjunna kashunllapa.
50Kriyiq masiykuna kaytami willashuna-
yanillapa: Tukuyla aychayjun, tulluyjunqa
manami Dyus mantakuyashanmanqa
yaykuyta puytinchikchu. Chaqa kwirpun-
chik dasla tukukaqqa, ¿imanunari chay
tukuy tyimpu kawsaqpiqa kayta puytinqa?
51Piru nuqami chay mana yaĉhayashaykil-
lapata munani intrakanaykillapata.
Chaymi nishaykillapa: Kriyiqkunaqa
manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru
tukuylami kusa ukman kwirpuyjunpaq
tikrakashunllapa. 52Dasla nawinchikta
qipchirachir, manapis chapakuchiyasha
yupaymi, chay tukukananta trumpitata
waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuyla
ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa.
Chaqa trumpita waqatinqami, tukuy
kriyiqkuna wanushakunamapis kawsamun-
qallapa, qashanqa amana wanunanpaqna-
chu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqkuna-
qami, uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa.
53Chaqa chaynuqami kay kwirpunchik
mana allinta ruraq karmapis, manana
chaynunachu kanqa. Chaynulla kwirpun-
chik wanunanpaq kaqmapis, manami
wanunanpaqnachu tikrakanqa. 54Chaynu
kusala uchayjun kar, manana uchayjunpaq
tikrakasha, chaynulla kwirpunchikmapis
wanunanpaq kasha kar, mana wanunan-
paq katinnaqami, kumplikanqa Dyus nitin
iskribikashanpi kaynu nishanqa:

"Dyusninchikmi binsinqa chay
wanuyta, amana wanunallapa-
paq" nir.

55Chaynulla ninpis:

¡Runakunaqami manana wanunqa-
nachu!
¡Chaynulla runakunaqami
wanunanpaqqa mana mancha-
kunqanachu! nir.

56Chaqa Moisés mantakushanta mana
kasurmi uchakuranchikllapa. Chaymi
chaynu uchakurlla wanunallapapaq
karan. 57¡Piru Amitunchik Jesucristu-
raykumi Tayta Dyus uchanchikkuna-
manta llakipamarninchikllapa tukuy
tyimpupaq kawsanallapapaq nisha!
¡Chaymi Dyusninchikta kusalata payji
nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanuna-
llapamanta washamashanchikllapa-
rayku!
58Chayrayku, munashay kriyiq
masiykuna, chay kriyishaykillapanullami
maydiyapis shachinakunkillapa, amana
disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchik-
paq kusata yaĉhachikur trabajankillapa.
Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapa
payllapaq yaĉhachikurqa, manami
yanqallachu yaĉhachikuyankillapa nir.

Pablumi willan kriyiq masinkunapaq ufrindata tantananllapapaq

16 1Nataq chay ima ministishanllapa-
kunata kriyiq masinchikkunapaq
tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq
prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha
karay, chaynullami tantankillapa. 2Chaymi
imanutaq ganashaykillapanulla, chay
dumingukunapiqa aykalamatapis
siparayllapa. Chaymantaqa tantar yarachis-
kinkillapa, nuqa rikashuqllapa shamutiyqa,
ufrindata manana tantanaykillapapaqna-
chu. 3Nuqa ĉhamutiyqami, qamkuna
ukninchikkunata rinanpaq akratkillapa
Jerusalenman kaĉhashaq. Chaynumi
kaĉhashaq kartata, chaynulla chay
qamkuna tantashaykillapata ima chay
kriyiq masinchikllapakunamanqa. 4Chaymi
rinaypaq allin yupay katinqa, nuqapis
paykunawan rishaq.

Pablumi riyta yarpun Corinto pwibluman

5Nuqa watukushuqllapa shamurqami
puntataqa rishaq Macedonia lugarpi

kriyiqkunataraq watukuq. Chaymantanami qamkuna kayashaykillapa Corinto pwiblumanqa ĉhamushaq. 6Chaynu ĉhamurqami, imanupiqa qamkunawan kidayman tukuyla chay tamya tyimputaqa. Piru chaymantaqami qamkuna yanapamatkillapa rishaq, maymanmi rir yaĉhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa. 7Manami das pasaqnulaqa rikashunayanillapachu. Ashwanmi unayta qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa kanqa. 8Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman. 9Chaqa kay pwiblupimi, Amitunchikpaq kusala achka yaĉhachikunaypaq kan. Chaymi kaypi yaĉhachikutiyqa, Jesucristupiqa achka kriyinqallapa, michka kay pwiblupi kusala achka runakuna ĉhiqnimayatinllapamapis.

10Ukninchik Timoteo qamkunaman ĉhamutinqa, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi nuqa yupaylla Amitunchikllapaq kusata yaĉhachikun. 11Chayrayku amami mayqannikillapapis paytaqa disprisyankillapachu. Ashwanmi yanapankillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yarayanillapa.

12Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqllapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

13Kriyiq masiykuna, rikĉhakusha yupayla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunquykiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa. 14Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.

15Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhashaykillapanumi Estéfanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpiqa puntata Amitunchikpiqa kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa. 16Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaĉhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaĉhachikunaykillapapaq.

17Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estéfanas, Fortunato, Acaico watukumaq ĉhamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapamapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa. 18Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaypaq, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaykillapapaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.

19Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaĉhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantakaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa. 20Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa. Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.

21 Nuqa Pablumi kusalata saludashur-
llapa, kay saludukunata nuqalla
iskribimuni. 22 Mayqanpis Amitunchik
Jesucristuta mana munarqa, kusala
mana allinchu kanqa Dyuspaqqa.
Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay
Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay
nuqakunaman! nir.

23 Amitunchik Jesucristumi kusa
shumaqta llakipar yanapashunqallapa.
24 Tukuy qamkunatami nishaykillapa:
Jesucristupi kriyiq kashaykillaparay-
kumi kusata munashunillapa. Chaynu
kusalata munashurllapa ima saludashu-
nillapa.

Chaynumi kanqa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

2 Corintios

Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman ĉhayatinqami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaĉhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman ĉhar Pablo yaĉhachikutinqa achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluqa chaypi kidar yaĉhachikuran uk añu-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaĉhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaĉhachikuyatinmi, wakin yaĉhachikuqkunapis ĉharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuq qallariranllapa: Pabluqa manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi apustul Pabluqa kay kartata kaĉharan, chaynu nir yaĉhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaĉhashanwanqami ishkay kutipaqna kaĉharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninqa kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), imanu qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda yupayna kashunllapa nir (8.1–9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis imanu qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

1 [1]Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya lugarpi kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni. [2]Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

[3]Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi, alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima yanapamanchikllapa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

4Paymi kunsular yanapamanchikllapa
ima riqchaq qischakaykunamanmatapis.
Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis
ukkuna qischakaqtaqa kunsular
yanapaypaq, imanuĉhi pay nuqanchik-
kunata kunsulamanchikllapa chaynulla.
5Chaqa Jesucristo kusata qischakasha
katinmi, nuqanchikkunapis qischaka-
shunllapa payrayku. Chaynu qischaka-
shaqami, payqa masta kunsular yanapa-
mashunllapa. 6Nishaykillapapis,
qischakar yaĉhachishutiyllapa kriyitki-
llapaqa, Dyusqa kunsular washashunqa-
llapa. Chaqa pay nuqakunata kunsula-
matinllapaqa, qamkunapismi kunsula-
kankillapa. Chaymi shachinakunkillapa
ima qischakaykunamanmatapis
nuqakuna yupaylla. 7Qamkunapaqqami,
kusata kunfyakanillapa qischakarmapis
shachinakunkillapa nir yaĉhar. Chaqa
imanuĉhi nuqakuna yupay qischakayan-
killapa, chaynullami Tayta Dyusqa
qamkunatapis kunsular yanapashunqa-
llapa.

8-9Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpi
qischakashayllapapaq chiqapta yaĉhanaykil-
llapapaq willashunillapa. Kusatami
qischakarayllapa mana agwantaypaqta.
Chaymi yarpurayllapa chaypina wanuya-
shaqllapa nir. Piru chay qischakaykuna-
qami sirbimaranllapa ama nuqakunalapi
kunfyakarchu, ashwan wanushakunata
kawsachiq Dyuslapi kunfyakanayllapapaq.
10-11Dyusmi chay qischakaykunamantaqa
washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa.
Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur
yanapamatkillapaqa, chay saqra wanunay-
kunamanmatapis washamayanqallapa.
Chaymi wakinkunapis Dyusta payji
ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

12Kusatami aligriyanillapa, tukuywan
kusa shumaq allinlata kawsasha
kanillapa nir yaĉhashayllaparayku. Piru
ashwan qamkunawanmaqami kusa mas
shumaqta kawsasha kanillapa. Manami
munayniyllapamantachu chaynuqa
kawsasha kanillapa. Ashwanmi Tayta
Dyus llakipar yanapamashanllaparayku,
chaynuqa kawsarayllapa. 13Kartaykuna-
pimi qamkuna liyir intrakanaykillapa-
paq iskribishurayllapa, mana ukmanta
imachu. Chaymi kunfyakanillapa chay
nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq
ima chiqapta intrakankillapa nir yaĉhar.
14Piru qamkuna wakinllataqa intrakasha
karllapamapis, kusalata aligriyar
shumaqta yarpuyllapa nuqakunapaqqa.
Chaymi nuqakunapis kusalata aligriyar
shumaqta yarpushaqllapa qamkunapaq-
pis, maydiya Amitunchik Jesús tikraka-
mutinqa.

15Allinta nuqapaq yarpuyankillapa
kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha karay
puntataqa qamkunataraq watukushuy-
llapata, chaywanqa ishkay kutipaqna
rikashunayllapapaq. 16Puntataqa
watukushuyllapata yarpuray, Macedo-
nia pwibluman riqnu. Chaymanta
tikrakamurpis qashan watukushuy-
llapata yarpuray. Chayna qamkunapis
yanapamatkillapa rinaypaq Judea
pwibluman. 17Ma ¿watukushuqllapa
mana shamurqachu, naypaqtaqa mana
allita yarpusha kashaq? ¿Qamkunachu
yarpunkillapa nuqaqa munashayta rurar
shamunaypaq arnishurllapaqa, mana
allinta yarpurchu mana shamushachu
kashaq nir? 18Dyusmi yaĉhan imatapis
pay yupaylla arnikushayllapataqa
kumplinillapa nir. Chaymi mana chay
kutillaqa “Arí, chaynu kanqa”, “Mana,
mana chaynuchu kanqa” niytaqa
puytinillapachu. 19Chaqa nuqami,
Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusnin-
chikpa Wamran Jesucristupaq yaĉhachi-
kunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar,
tukuy ima nishantapis kumplin. 20Chay-

nami Jesucristupi kumplikan Tayta
Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi
Jesucristurayku, Tayta Dyusta alabarqa
ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir.
21Tayta Dyusmi nuqakunata, chaynulla
qamkunatapis Jesucristuwan pullachar
shumaqchamashanchikllapa. Chaynu-
llami akramashanchikllapa paypaqna
kanallapapaq. 22Chayna paypa kaqnin
kanallapapaqqami siñalamaqninchik
yupay, Santu Ispiritunta qumashanchik-
llapa. Chaymi Ispiritunwanna karqa,
yaĉhanchikllapa tukuy tyimpupaqna
paypa kanchikllapa nir.
23Chiqaptami nishaykillapa: Corinto
pwiblupi kaqkunaman watukushuqllapa
shamunaypaq karmapis, manaraqmi
shamushachu kani, qamkuna llakishalla
katkillapa mas llakichishuymanllapa nir
yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytan-
chik Dyusla yaĉhan. 24Manami
nuqakunaqa qamkunata kusata
willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu
kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari
chiqaptana kriyinkillapa. Ashwanmi
yanapashunayanillapa kriyishaykillapa-
nulla aligrilana kawsanaykillapapaq.
2 1Chayraykumi nuqaqa nisha kani,
manaraq qashanqa watukushayki-
llapachu, ama anyashur llakichishunay-
llapapaq. 2Chaqa qashan nuqa llakichi-
shutiyllapaqa, ¿mayqanna nuqataqa
aligriyachimanqallapa, mana qamkuna
katkillapaqa? 3Chaymi ashwan llakichi-
mankimanllapa nir yarpur manaraq
shamurchu, naypaqtaqa kartata
iskribishurayllapa shumaqchanakunay-
killapapaq. Chaqa nuqaqami munani
ama llakichimarchu aligrichimanayki-
llapata. Chayna kunfyakaray tukuy
qamkunaqa chay kartata liyir shumaq-
chanakur nuqawan pulla aligriyayanki-
llapa kanqa nir. 4Piru chay kartata
iskribishurllapaqa, tukuy shunquywan
kusata yarpur, llakir ima waqaray.
Chaynu katinmapis, manami llakichi-
shunayllapapaqchu iskribishurayllapa,
ashwanmi alliplata munashunillapa nir
yaĉhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

5Chay runa mana allinta rurar
llakichimasha nishurayllapa chayqami,
mana nuqalatachu llakichimasha.
Ashwan tukuy qamkunatapis llakichi-
shushallapa. Chaynu katinmapis ama
chaykunataqa kwintachashunllapachu.
6Qamkunamanta achka runakuna nanaq
nanaq chay runata karanta imatapis
willasha katinnaqa, amana willayllapa-
nachu. Chayllanami kanqa. 7Ashwan
kananqa pirdunar yanapayllapana.
Kuytawkish kusata llakichitkillapa
imakunata yarpur, mana das qamkuna-
wan shunqukatinchu. 8Chaymi
qamkunata rugashunillapa, qashan
rikachinaykillapapaq imanumi llakipa-
yankillapa nir. 9Naypaqllatanami
kaykunapaqqa iskribishushallapa kani,
chiqaptachu nuqa willashushayllapa-
taqa kasuyankillapa kanqa nir
yaĉhanaypaq. 10Nuqaqami yaĉhayani
qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa
nir. Chayna nuqapis paypaq manana
ima mana allintapis yarpurchu,
ĉhamurqa pirdunashushanami karay
ninaypaq. Tukuy chaykunapaqqami
Amitunchik Jesucristo yaĉhan, shumaq
pullana kanaykillapapaq. 11Chaynu-
qami, Satanasqa mana nuqanchikkuna-
wanqa imatapis rurayta puytinqanachu.
Chaqa pay imanu rurachikun nirpismi
yaĉhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

12Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas
pwibluman yaĉhachikuq ĉhatiyqa, kusalata
uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq

yaĉhachikunaypaqqa, achka karan
chaypiqa. 13Piru chaynu katinmapis,
kusalata yarpupakuray kriyiq masinchik-
llapa Tituta chaypi mana tarir. Chaqa
paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa
willamananpaq karan. Chayraykumi
nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray
Macedonia lugarman, chaypi Tituta
tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta payji nin

14Payji nishunllapa Dyusninchikllapata.
Paymi nuqakunataqa kusa allinlata
purichimanllapa, Jesucristo pullakumasha-
llapa katin. Chaymi nuqakunata akrar
kaĉhamashallapa, paypa shumaq
rimayninta tukuy pachapi yaĉhachikunay-
llapapaq. Chay rimashan rurashan
imakunami, yaĉhachikushaqa shikwakan
tuktitukunapa mishki asyaynin yupay.
15Chaqa nuqakuna yaĉhachikurqami,
Jesucristo Taytanchik Dyusta insinsyuwan
quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay
kanillapa. Chay insinsyupa asyayninqami
shikwakan, chay washakaq runakunaman,
chaynulla chay mana washakaq runakuna-
man ima. 16Chay mana washakaqkunapaq-
qami, kay insinsyupa asyayninqa,
wanuyllapaq asyan. Piru chay
washakaqkunapaq-shuypaqa, insinsyupa
asyayninqa allipla mishki mutkiypaqla kar,
tukuy tyimpupaq kawsachin. Manami
mayqanpis munayninllamanta Dyus
nishankunata yaĉhachikuyta puytinchu.
17Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay
munayniyllapalamanta pagrakanayllapa-
raykuchu Dyusninchikpaqqa yaĉhachikuni-
llapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa
chiqapta rimanillapa mana llullakurchu,
pay kaĉhamashanllaparayku, chaynulla
Jesucristo pullakumashallapa katin.

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

3 1Kaykunata nirqachu, ¿yarpuchishuni-
llapa, qashan nuqakunalla alabakaya-
nillapa nir? ¿Manaqachu wakinkuna yupay
nuqakunapis kartayllapataraq rikachishay-
killapa, maymantami shamunillapa nir
yaĉhanaykillapapaqqa? ¡Manami! Chaqa
qamkuna, chaynulla wakinkunaqami
yaĉhankillapa nuqakunaqa, Dyusmanta
shamunillapa nir. 2Qamkunallami
kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi
mayqanpis qamkunata, Dyus munashan-
kunata ruraqta rikashurllapaqa, yaĉhanqa-
llapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha
kanillapa nir. 3Allipla shutillami
qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay
kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi
kriyishaykillaparayku pay yanapashutin-
llapa munashanta rurankillapa. Chaymi
chay rurashaykillaparayku intrakanllapa
Jesucristuwanna kankillapa nir.
Qamkunaqa manami lapisiruwan iskribika-
sha kartachu kankillapa. Chaynulla
manami rumipi iskribikasha yupaychu
kankillapa. Ashwanmi, qamkunawanna
chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispiritun
katin, Dyus munashankunata rurankillapa.
Chaynami ninqallapa, yaĉhachishushay-
llaparayku unay kashaykillapamantaqa
ukmanna kankillapa nir.
4Jesucristo pullakumashanchikrayku,
Dyuspi kunfyakanillapa chaykunapaqqa.
5Manami nuqakunalla kusa yaĉhaq
kashayllaparaykuchu chaykunataqa
ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta
puytishayllapaqami, Dyusmanta shamun.
6Chaqa pay mana yaĉhachimashallapa
katinqa, mana mayqantapis willayay-
manllapachu chay mushuq tratupaqqa.[a]

---

a 3.3,6 Chay rumipi unay iskribikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Éxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremías 31.31-34.

Chay mushuq tratuqami mana iskribika-
shachu. Ashwan Santu Ispiritu shunqun-
chikpi ratakusha katinmi yaĉhanchik,
Dyuswan kar mushuq tratuta rurashan-
chikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis
Dyus mantakushankunata munayninla-
manta kumplishaq nirqa, ashwan tukuy
tyimpupaq Dyusmantaqa chiqanchakan-
qallapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun-
lamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.
7Rumipi iskribir Moisesta, Dyus
qushanqa, mana mayqantapis washayta
puytiranchu, runakuna mana tukuyta
kumpliyta puytishanllaparayku. Chaynu
katinmapis, tukuy chaykunata Moisés
Dyusmanta aypatinqa, Dyusqa Moisespa
qaqllantaqa kusala llipya intirupaq tikraran.
Chaymi Israel runakunamapis mana
rikayta puytiranchu qaqllantaqa. Piru
allmanta allmantaqa, chay llipyaraya-
shanqa chinqaran. 8¡Ashwan kananqa
Dyuspa Santu Ispiritun yanapamaqninchik-
llapa chayqa, kusala mas shumaq
washamanallapapaqqa! 9Chay mantakuy-
kuna kusa llipyalla karmapis payllaqa
mana washamayninchikta puytiranchu.
Piru kanan-shuypaqa Dyusninchikpi
kriyishanchikrayku Santu Ispiritunwan
yanapamarninchik washamanchik. Chaynu
katin ashwan chayqa kusala mas shumaq
kanqa Moisés mantakushanmantaqa.
10Chaqa Moisespa qaqllan llipyaratin kusa
shumaqta mantakusha katinmapis, manami
shumaqnachu, Santu Ispiritunwan Dyus
kusala shumaqta yanapamashanchik-
mantaqa. 11Chaynu Moisespa qaqllan
llipyaratinmapis, yaĉhachikushankunaqa
mana tukuy tyimpupaqchu kawsachikuran.
Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunmi kanan
yanapamashanchik chaymi, llipyaraq
yupay kusala mas shumaq kar, kawsachi-
kun tukuy tyimpupaq.
12Kaykunapaq yaĉharmi
nuqakuna-shuypaqa, mana imatapis
mancharchu yaĉhachikunillapa, chay
yaĉhachikushayllapaqa tukuy tyimpupaq
mana chinqanchu nir. 13Manami Moisés
yupaychu yaĉhachikunillapa. Moisesqami
qaqllanta pañuwan pampaqnula yaĉhachi-
kuq, Israel runakuna ama kwintachakanan-
paq qaqllan llipyarayashanqa limpuna
allmanta allmantaqa chinqayan nir. 14Piru
Moisés yaĉhachikutinqa chiqapta
runakunaqa mana intrakaranllapachu.
Kanankaman chay unay tratuta liyirqa,
mana intrakanllapachu Jesús, Dyuspa
Cristun nirqa, yarpuyninqa pañuwan
pampakasha yupay katin. Chaynulla chay
pampakashan yupay chayqa manaraq
ashuchikashachu. Ashwanmi chay
pampakashan yupay chayqa, ashuchika-
yanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta
kriyitinllapana. 15Kanankaman Moisespa
librunkunata liyirmapis, wakin Israel
runakunaqa mana intrakanllapachu,
yarpuyninllapa uk pañuwan pampakasha
yupay katin. 16Piru uk runa, Amitunchik
Jesuspina kriyitinqa, chay pañu pampaq
yupay chayqa ashuchikaq yupayna kidan.
17Chaymi Amitunchik Jesuspi kriyishaqa,
payqa Santu Ispiritunta qumanchik. Chaqa
Amitunchikqami paylla Santu Ispiritupis.
Chaymi chay maypiĉhi Amitunchikpa
Ispiritun katinqa, chaypiqa washakayta
puytinchik. 18Chayrayku tukuy nuqanchik-
kunaqa, chay pañu qaqllanchikta pampaq
yupay kaq chay manana katinqa, ispiju
yupay kasha, runakunaqa rikamarninchik-
llapa yaĉhan kusa puytiqmi Amitunchikqa
nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik
Jesusqa mas allinpaqna tikramayashun-
llapa, pay yupay kusala shumaqna
kanapaq Ispiritunrayku.

Pablumi karanlata yaĉhachikun

4 1Chayraykumi mana disanimakuni-
llapachu. Chaqa Tayta Dyusmi
kusata llakipamarllapa inkargamasha-
llapa paypaq yaĉhachikunayllapapaq.
2Tukuy ima pinqaypaqkunataqa,

manana rurayta munashanachu
kanillapa. Chaymi mana kusa yaĉhaq
tukur ima ingañakuytaqa munanillapa-
chu. Chayraykumi Dyusninchikpa
rimaynintaqa mana llullakurchu,
karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa
naypanpi rimashayllaparaykumi,
intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqa-
shi Dyuspaqqa mana llullakurchu
rimanillapa nir. 3Piru wakinkuna-
paq-shuypaqa pakaplla yupay kanqa
chay yaĉhachikushayllapaqa. Chaymi
mana intrakanashanllaparayku, tukuy
tyimpupaq Dyusmantaqa ashuchikanqa-
llapa. 4Chaqa mana intrakanashanllapa-
raykumi, kay pachapi saqrata rurachi-
kuq dyabluqa, yarpuyninpi syiguyasha
yupay kananllapapaq nisha. Chayna
Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan
katin, shumaq rimayninkuna llipyaraq
yupay katinmapis, ama kriyinanllapa-
paq. 5Manami nuqakunallapaqchu
yaĉhachikunillapa. Jesucristupaqmi
yaĉhachikunillapa, pay Amitunchikllapa
nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa
sirbishuqnikillapala kanillapa, Jesusta
munashayllaparayku. 6Dyusmi tukuy
imakunata ruraran. Piru tutaparaq
intiru katinmi, “Kanqa achkirachikuq”
niran. Chayna achkilla tikrakaran.
Chaynullami Jesucristupi kriyisha
yarpuyninchikllapatapis achkiraqlla
yupay kananpaq tikrasha. Chayna
Jesucristurayku yaĉhanallapapaq,
Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

7Michka allpa manka yupay karmapis,
nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq
rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa
yaĉhachikunayllapapaqqa. Chayna
runakuna rikarqa yaĉhananllapapaq
chay yaĉhachikushayllapaqa mana
nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa
pudirninwanmi yaĉhachikunillapa nir.
8Chaynu, kusalata qischakar allpa
manka yupay daskaqla pakikanapaq
karmapis, manami tukuy tyimpuqa
qischakashaqllapachu. Chaymi yarpur
llakirmapis, mana kwintachakanillapa-
chu. 9Ikiyllapakunapi qischamanan-
llapapaq purinllapa. Piru manami
nuqakunalataqa Dyusqa dijamanllapa-
chu. Chaynulla alsar ima itakumarllapa-
mapis, manami allpa mankata yupayqa
llampuchamanqallapachu. 10Mayta
rirmapismi Jesuspaq yaĉhachikur
purinillapa. Chaynu purirmi yaĉhani-
llapa wanuchimanayanllapa nir,
imanuĉhi Jesusta wanuchiranllapa
chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq
yaĉhachikushayllaparayku wanuchima-
natinllapapismi, kaypi kanillapa.
Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku,
yaĉhanqallapa payqa kawsan nir.
11Chaqa nuqakuna kawsayarlla
Jesuspaq yaĉhachikutiyllapa wanuchi-
manatinllapapismi, kaypi kanillapa.
Chaynu katiyllapami, ukkunaqa yaĉhan-
qallapa Jesús washamanllapa nir.
12Chaynu yaĉhachikushayllaparaykumi
mana intrakanaqkunaqa, wanuchima-
nanllapa ima. Piru qamkuna-shuypaqa
ashwan washakashaykillapana,
qischakar yaĉhachishutiyllapa
kriyishaykillaparayku.
13Dyus nitin iskribikashakunapimi
kaynu nin: “Nuqa kriyiq karmi, kunfya-
kar rimaray” nir. Chaynullami
nuqakunapis qischakarqa, kunfyakar
rimanillapa kriyishayllapapaqqa, mana
manchakur imachu. 14Chaqa yaĉhani-
llapa Dyus, Amitunchik Jesusta
wanushanmanta kawsachimuqqami
nuqakunata, chaynulla qamkunatapis
kawsachimarninchikllapa, pullata
apamashunllapa paywanna kanallapa-
paq nir. 15Nuqakunami qamkunarayku
qischakasha ima kanillapa, Dyusta riqsir
washakanaykillapapaq. Chayraykumi

runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta
alabar ninqallapa: Dyusmi kusalata
yanapamarninchik washamanchik nir.
16Chaynu yaĉhachikur kusata
kwirpuyllapapi qischakarllapamapis,
manami disanimakunillapachu.
Ashwanmi yarpuyniyllapapiqa,
Dyuspaqqa mas allinna kanillapa. 17Kay
bidapi qischakayanillapa chaykunaqami
dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan
kanayllapapaq nishanqami, kusala mas
shumaq chay qischakaykunamantaqa.
Chaymi tukuy tyimpupaqna
chaykunaqa. 18Chayraykumi kay bidapi
qischakashayllapakunapaqqa mana
yarpupakunillapachu. Chaqa chay
qischakaykunaqami uk ratulapaq.
Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan
kanayllapapaq nishanlapi kunfyakani-
llapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnima-
shanllapakunaqa tukuy tyimpupaq.

Imanumi syilupiqa kayashunllapa

5 1Nuqanchikkunapa kanan kwirpun-
chikkunaqami, runakuna rurashan
chukllakuna yupay uk ratulapaq kay
bidapiqa kanqa. Piru yaĉhanchik-
llapami, kay bidapi kawsayashanchik-
mantaqa uk bidapiqa tukuy tyimpu-
paqna mushuq kwirpuyjun kawsashun-
llapa nir. Chaymi tukuy tyimpupaq,
Dyus rurashan mana tukukaq wasi
yupayna kashunllapa. 2Chayraykumi
kanan kawsarqa, rishamana kayman
unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa.
3Chaqa chay wasiqami, mudananchik-
llapa yupay pampamanchikllapa, ama
lirila yupay kanallapapaq. 4Imanutaq
mana yanqa mudakusha kashamaqa,
chay yakakushanchik mana imapaqpis
sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa.
Chaynullami kay bidapi kawsayashan-
chikllapa kwirpunchikqa, mana tukuy
tyimpupaq katin maydiyaqa wanunchik.
Chaymi munanchikllapa unaq syiluman
rir, shumaqta mudakusha yupayna
tukuy tyimpupaq kawsanapaq.
5Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq
kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir
chiqapta yaĉhanallapapaqqami Tayta
Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchik-
llapa. Chaqa paymi chaynu kanapaq
nimashanchikllapa.
6Santu Ispiritu nuqanchikkunawan
katinmi, yaĉhanchikllapa unaq syilupi
Jesuswan pulla tukuy tyimpu kawsaya-
shunllapa nir. Piru kay pachapiraq
kawsarqami, Amitunchikmantaqa
wakaqllapi yupay kanchikllapa,
manaraq paypa pullan kashanchikllapa-
rayku. 7Paypi kriyiq karmi chaypaqqa
yaĉhanchikllapa, mana nawinchikwan
rikashanchikllaparayku imachu.
8Chaymi kusata kunfyakar yarpunchik-
llapa kay pachapi kawsayashanchik-
llapamantaqa rir, Amitunchikwanna
kanallapapaq. 9Chayraykumi Dyus
munashanlata rurar kawsayta munan-
chikllapa kay pachapimapis, payta
aligriyachinallapapaq. Chayna unaq
syilupi paywan pulla karmapis chayllata
rurar tanallapapaq. 10Yaĉhashanchik-
llapanu tukuymi, Jesucristupa naypan-
man riyashunllapa, payna
mantakunanpi tar rikar yaĉhamana-
llapapaq imanu kashapis. Chaymi
tukuyta rikar yaĉhamarninchikllapaqa,
payna imatapis ruramashunllapa, kay
pachapi kawsayarlla, allinta mana
allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

11Chaynu Jesús runakunata rikar
yaĉhayanqa nir yaĉharmi, pay
munashankunata rurar alliplata
chaykunapaq runakunata intrachiyta
yarpunillapa. Dyusqami allita riqsiman-
llapa pay munashankunata ruranillapa
nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita

chaykunapaqqa intrakar riqsimanki-
manllapa. [12]Manami qashan alabaka-
narchu chaynuqa willashuyanillapa.
Ashwanmi chaykunataqa willashuyani-
llapa intrakanaykillapapaq, chay wakin
yaĉhachikur paykunalla alabakar
purinllapa chaykunapaq. Chaymi
intrakarnaqa, nuqakunapaq rimanki-
llapa, yaĉhachishushayllapaqa chiqap
nir.
[13]Imanupi yaru yupay yaĉhachikunki
nimatkillapamapis, Dyusmi yaĉhan chay
yaĉhachishuyashayllapapaqqa. Nataq
qamkunamanta nuqakunapaq, mana
yaruyashachu allintami yaĉhachikuyan
niqkunaqa, allinta yarpuyankillapa.
[14]Imata rurarpismi mana nuqakunapa
munayniyllamantachu ruranillapa.
Jesucristo kusalata munamanchik nir
yaĉharmi, pay munashanlata ruranapaq
kanchik. Chaymi nuqanchikrayku,
Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa,
yaĉhanchikllapana Dyuspaqqa
uchanchikkunapaq pagrakusha yupayna
kanchik nir. [15]Jesucristuqami tukuypaq
wanuran, amana munashanchiknullata
rurarnachu kawsanallapapaq.
Ashwanmi wanurmapis kawsamuran,
pay munashantana rurar kawsanallapa-
paq.
[16]Chayraykumi kananqa nuqakunaqa
manana mayqan runapipis yarpunillapa-
chu, imanutaq kay pachapi mana
kriyiqkuna yarpunllapa chaynuqa.
Chaqa nuqakunapismi paykuna yupay,
Jesucristupaqqa mana allintachu yarpuq
kanillapa. Piru kananqami manana
chaynutachu yarpunillapa. [17]Ashwan
mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk
mushuq runana. Unay ima kaqkuna-
qami pasashana; kanan kaqqami
mushuqna.
[18]Tukuy kaykunatami pay rurasha.
Chaymi paylla Dyusninchikqa shumaq-
tana rikamanchikllapa, Jesucristurayku.
Chaynulla nuqanchikkunatana inkarga-
mashanchikllapa wakinkunatapis
willashallapa, paywanqa shumaqna
kananllapapaq. [19]Chaqa, Tayta Dyusmi
runakunata pullakunanpaq niran,
Jesucristurayku uchanllapamatapis
manana kwintacharchu. Chay kaykuna-
paq yaĉhachikunayllapapaqmi
nuqakunatapis nimaranllapa. [20]Chaynu
Jesucristo nuqakunata kaĉhamashallapa
katinmi, Dyus yupaylla yaĉhachikuni-
llapa paywan shumaq kananllapapaq.
Chaymi Jesucristurayku willashunillapa:
Taytanchik Dyusta ama ĉhiqnirchu,
ashwan paywan shumaqta kawsashun-
llapa nir. [21]Yaĉhashanchikllapanu,
Jesucristumi mana ima uchayjunmapis-
chu karan. Piru Dyusqami, payta
kaĉhamuran nuqanchikkunapa
uchanchikllaparayku wanunanpaq.
Chaymi, Jesucristurayku nuqanchik-
kunaqa shumaqchakasha mana
uchayjunnachu kanchikllapa
Dyuspaqqa.

6 [1]Kananqami, Dyus nishankunata
yaĉhachikuq kar, rugashunillapa
Dyus yanapashushanllapapaq yaĉhachi-
shutinllapaqa, allita intrakar kasunayki-
llapapaq. [2]Chaqa Dyus nitin iskribika-
shakunapimi nin:

> "Kusa allin tyimpupi mañakutki
> uyapashuray.
> Chaymi washakanaykillapapaq
> tyimpupi yanapashuray" nir.

Chaynulla qamkunapaqqa kananllami
kusa allin tyimpuqa. ¡Chaymi kananqa
Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablumi Jesucristupaq yaĉhachikur qischakashanpaq intrachikun

[3]Nuqakunaqami mana, mana
allinkunataqa ruranillapachu. Chaqa
manami munanillapachu chay mana
allin rurayniyllaparayku, Dyus mana
washashunanllapataqa. [4]Ashwanmi

michka qischakar, imata ministirmapis,
shachinakur imatapis Dyus munashan-
lata ruranillapa. Chayrayku runakuna
yaĉhananllapapaq, nuqakunaqa
chiqapta Dyusta sirbinillapa nir.
5Chaynulla wipyakar, prisukar,
qaryapamatinllapa, kusata trabajar,
michka mana punur, mallaqnarmapis,
alliplata shachinakusha kanillapa, Dyus
munashanlata rurar. 6Chaynumi Dyus
munashanlataqa ruranillapa: Kusa
allinlata kawsaq kar, Dyuspa rimayninta
yaĉhaq kar, tantyakar mana imatapis
das ruraq kar, Dyuspa Santu Ispiritun
nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis
munaq kar, 7chiqapta yaĉhachikuq kar,
Tayta Dyuspa pudirnin nuqakunapi
katin ima. Chaynumi allin ruraykuna-
lata rurar kawsanillapa. Chaymi
musyamaqkuna, mana musyamaqkuna-
pis nuqakunapaq ninqallapa, Dyus
munashanlata rurar yaĉhachikunllapa
nir. 8Imanupiqa kasumanllapa.
Imanupi-shuypaqa mana. Imanullapiqa
kusa shumaqta rimanllapa nuqakuna-
paqqa. Imanupi-shuypaqa musyamar-
llapa mana allintachu rimanllapa.
Llullakuqkunata yupaymi ruramanllapa,
michka mana llullakur, chiqapta
rimasha katiyllapamapis. 9Dyuspaq
mana yaĉhachikuqninta yupaymi
ruramanllapa, kusata riqsimaqllapa
karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi
kanillapa, piru kawsayanillaparaq.
Kusatami qischamanllapa, piru manami
wanuchimanllapachu. 10Llakisha yupay
kanillapa, piru aligrilami kanillapa.
Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami
Dyuspaqqa imayjun kaqpaq yupayna
tikranillapa. Chaynumi pubri yupay
kanillapa, piru Dyuspaqqa kusa imayjun
kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta
Dyus munashanlata ruranillapa.

11Corinto pwiblupi kriyiq masiykuna,
kusa allitami willashushallapa kar,
tukuy shunquywan munashunillapa.
12Tukuytami imatapis manyaq willashu-
sha karllapa kusalata munashunillapa-
raq. Ashwan qamkunami nuqakunataqa
mana chiqapta munamaq yupaychu
kankillapa. 13Chayraykumi qamkuna-
taqa rugashunillapa, imanutaq uk runa
wamranta willan chaynu, qamkunaqa
chiqapta munamanaykillapapaq,
imanutaq qamkunata tukuy shunquy-
wan munashunillapa chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

14Kriyiq masiykuna, chay mana
kriyiqkunawanqa amami kasaranaykillapa-
paq imalamapis tratuta rurankillapachu.
Chaynuqami manana paykunawan
yuntakaq yupaynaqa kayankillapachu
kanqa.[b] Chaqa manari allinchu, allinta
ruraqkunawan, chay mana allinta
ruraqkunaqa piĉhunakur chayllata
yarpunanllapapaqqa. Chaynulla manami
achkirachikuqwan tutaparaqpis piĉhuna-
kuyta puytinllapachu. 15Chaynumi
Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata
yarpuyta puytinchu. Dyuspi kriyiqpis,
mana chayllata yarpuyta puytinchu, uk
mana kriyiqwanqa. 16Manami allinchu
kawsaq Dyuspa lugarnin, uk runa
rurashanta amituy nir aduranapaqqa.
Chaqa kawsaq Dyusqami maypi kashapis,
nuqanchik kriyishanchikrayku pullanchik.
Chayraykumi paypa wasin yupay kanchik-
llapa. Paymi tukuy kaykunapaqpis
iskribishankunapiqa kaynu niran:

"Nuqaqa paykunapi kawsar
purishaq paykunawan pulla.
Nuqami paykunapa Dyusnin
kashaq.
Paykuna-shuypaqa wamraykuna
kar,

b 6.14 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

nuqalata kasumar munashayta
ruranqa.
17 Chay mana allinta tukuqkunamanta
lluqshir wakaq tukuyllapa,
ama mana allin rurayninllapata
ruranaykillapapaq.
Chaymi shumaqta rikashurllapa,
18 Taytaykillapa kashaq qamkuna-
paqqa.
Nataq qamkunaqa ullqu wamray,
warmi wamray kankillapa.
Chaynu nirmi arnishunillapa
tukuy imata puytiq Dyusniki-
llapaqa" nir.

7 1Chaynu kaykunata arnikashan-
chikllaparaykumi, kriyiq
masiykuna, kwirpunchikpi, yarpuynin-
chikpi ama mana allinkunataqa rurayta
yarpurlamapischu kawsashunllapa.
Ashwan Taytanchik Dyusta kasur,
manchar pay munashankunalata rurar
kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakaranllapa

2Nuqami munani, nuqakunapi kunfya-
kar kusata munamanaykillapata. Chaqa
manami mayqanwanpis mana allintaqa
rurashachu kanillapa. Manami mayqan-
tapis uchakuchishachu kanillapa.
Chaynulla mana mayqantapis llullachi-
sha imachu kanillapa imapaqpis.
3Qamkunamanta wakinnikillapallataqa
ĉhi mana allinta tukusha katkillapa,
chay mana allinta tukushaykillaparayku
washaykillapata rimaq yupay willashu-
nillapa. Piru manami washaykillapata-
chu rimayani, chaqa nishurayllapana
kusalata munashunillapa nir. Chaynu-
llami kawsayar, manaqa wanunaypaqna
karmapis, kusalata munashaykillapa.
4Alliplatami yaĉhani chaynu katinma-
pis, qamkunaqa kasumar munamanki-
llapa nir. Chaymi qamkunata willashur-
llapaqa alliplata aligriyani qamkuna-
rayku. Chayna imanu qischakarmapis,
allipta animakuni, aligriyani ima.
5Macedonia pwibluman
ĉhashaymanta-pacha, manami samasha-
chu kanillapa. Ashwanmi maypipis
kusalata qischakasha kanillapa.
Maypipismi qaryapamaqllapa. Chaymi
nuqakuna-shuypaqa kusalata llakir
yarpupakurayllapa mana imatapis
qamkunapaq yaĉharchu. 6Piru llakisha-
kunata aligriyachiq Dyusmi nuqakuna-
taqa aligriyachimashallapa, Tito
ĉhamushanrayku. 7Chaqa ĉhamurqa
allip shumaqta parlamashallapa, kusala
shumaqta samachishaykillapa nir.
Tituqami nimashallapapis, alliplatashi
qamkuna nuqakunata rikamanayanki-
llapa, chaynulla qamkunaqashi alliplata
llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir.
Chaynu willamatinmi ashwan masta
aligriyaray.
8Chay kartata kaĉhamushayta liyirĉhi
intrakar llakishaykillapa. Piru
kananqami nuqaqa kusala aligrina kani.
Chaqa chay kartapi iskribishushayllapa-
qami uk ratulapaq llakichishushallapa.
9Piru kananqa ashwan qamkuna llakir
kriyir, nuqata mana allinta ruramashay-
killapapaq, Dyusta llakipamay nishayki-
llaparayku, alliplata aligriyani. Chaqa
qamkunaqami intrakaraykillapa
Dyuspaqqa allipla mana allintachu
kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay
mana allinta rurashaykillapapaq llakir,
manana mas tukurchu, Dyusmanna
tikrakashaykillapa. Intrakashayki-
llapanu mana llakichishunarllapachu
kartataqa iskribishurayllapa. 10Chaqa
mana allinkunata rurashanchikkunapaq
llakirmapis, Tayta Dyusman tikrakar
washakanchik. Chaymi manana
llakinchikchu. Piru yanqa kay pachapi
kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin
kaqkunata rurarqami, tukuy tyimpupaq
wanunchik. 11Qamkunaqami kusata

llakirmapis, Dyus munashannulla
agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa
imanutaq kankillapa! Chay iskribishu-
shayllapaqa manyaqta yarpuchishuran-
llapa nuqapi kriyinaykillapapaqqa.
Chaynulla piñachishuranllapa, mancha-
chishuranllapa ima. Chaymantaqa
ashwan kusata rikamanayaraykillapa.
Chayna chay uchakusha chaykunataqa
kastigaq yupay mana imatapis pakarchu
karanta willashaykillapa. 12Chaynumiri,
qamkunaman chay kartataqa mana
uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla
mana chay uchachakashapaq yarpur
imachu iskribimuray. Ashwanmi chay
kartataqa iskribimuray, Dyus yaĉhanan-
paq qamkunaqa nuqakunapaq llakinki-
llapa nir. 13Kaykunami nuqakuna
kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunswilumanmatapis, masta
aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita
rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuq-
manta animachishaykillapa. 14Nuqami
Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa,
chiqapta paykunaqa kasushunqallapa
nir. Chay nishayqami chaynu kasha.
Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq
qamkunata imatapis karanllata
willashurayllapa, chaynullami Tituta
willashayllapapis chiqap kasha.
15Chaymi ashwan payqa kusa masta
munashunllapa, qamkuna kusata
rispitar shumaqta samachir kasuraykil-
llapa, munaraykillapa nir yarpur.
16¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata
aligriyani, qamkunapi kusata kunfya-
kar!

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

8 1Kananqa kriyiq masiykuna,
parlashunayanillapa imanumi Tayta
Dyusqa, Macedonia pwiblupi
kriyiqkunata kusata munar yanapasha
nir. 2Paykunami alliplata Dyuspaq
allinta ruranrayku qischakasha
karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa
mana imayjun karmapis, ministiqkunata
imalawanpis kusata yanapasha, mana
imankunapaq llakirlamapischu.
3Nuqami chaykunataqa rikasha kani.
Paykunaqami mana kwashayarlamapis-
chu iman kaqmantaqa puytishanllapa-
wan yanapakusha. Ashwan chay
puytishanllapamanmatapis masta
ĉhurashallapa. 4Paykunapa munaynin-
llamantami kusata yanapakuyta yarpur
nuqakunata qumashallapa, ministiq-
kunata apar makyanayllapapaq.
5Paykunaqami nuqakuna yarpuyashay-
llapamantaqa masta ruraranllapapis.
Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta
kasur, chaymanta nuqakunata uyamar-
llapa yanapakurqa, Dyus munashanta
rurashallapa. 6Chaymi nuqakunaqa,
Tituta rugasha kanillapa tantananpaq
chay ministiqkunata yanapanaykillapa-
paq qamkuna qukuyankillapa chaytaqa,
pay naypaqta tantaq qallaritin qamkuna
mana tukuyta kumplishaykillaparayku.
7Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis
naypaqllapi kankillapa. Chaymiri kusata
kriyirllapa, imanu rimaytapis yaĉhar-
llapa, kusala yaĉhayniyjun ima
kankillapa. Chaynulla yanapakuyta
munankillapa, nuqakunamanta
yaĉhakushaykillapata intrakankillapa
ima. Chaynu kashaykillaparayku
kananqa kusalata yanapakunkimanllapa
dijurqari.

8Manami kaykunata rurayllapa nir
mantashuyanillapachu. Kaykunataqami
willashunillapa yaĉhanaykillapapaq
imanumi Macedoniapi wakinkunaqa
yanapakunllapa nirla. Chayraykumi
qamkunapis, paykuna yupay yanapakunki-
manllapa. 9Chaqa yaĉhankillapana,
Amitunchik Jesucristumi alliplata
munamarninchik kusala imayjun karmapis
mana imayjun yupay tikrakaran

qamkunata imayjunpaq yupay tikrashunan-
llapapaq. [10]Qamkunapa byinnikillapa-
paqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa.
Wakinkunamanta naypaq añullamanta,
ministiqkunapaq puntata tantaq
qallarishaykillapataqa, rurar tukchiyllapa.
Chaqa qamkunaqa mana yanqa rimaraykil-
llapalachu. Ashwan chay rimashaykillapa-
numi yanapakuq qallarishaykillapa.
[11]Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa
ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq
puntamanta-pacha puytishaykillapawan
shumaqta yanapakuq qallariraykillapa
chaynulla. [12]Chaqa, Taytanchik Dyusqami
mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis
ukkunata munar puytishanchikwan
yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta
rikamanchik. Dyusqami mana mañaman-
chikchu imanchik mana kaqtaqa.

[13]Manami kaykunataqa willashuyani-
llapachu yanapakushaykillaparayku
imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu.
Ashwanmi willashuyanillapa yanapana-
kur tukuy mikunallapapaq. [14]Chayray-
kumi kananqa paykunata yanapayllapa,
maydiyaqa qamkunatana yanapashu-
nanllapapaq. Kananmi paykuna ministi-
yashanqa, qamkunapa kan. Chaynulla
imanupi maydiyaqa qamkunapa mana
katinqa, paykunapana kanqa. Chaynu
yanapanakushallapaqa mana mayqan-
ninchikpa imanchikpis faltamashun-
llapachu. [15]Kaypaqmi Dyus nitin
iskribikashakunapiqa nin:

"Chay kusa achkata tantakusha
yanapakutinmapis,
ministiyashanqa kidaran.
Chaymi chay pitilata tantakusha
chaytaqa,
ministiyashanqa mana faltaranchu
nir".

Tito wakinninkunawan

[16]Tayta Dyusta payji nini. Chaqa
pay-ari, Titutaqa nisha chiqapta munar
yarpushunanllapapaq, imanuĉhi nuqa
qillaysituta tantar ministiqkunata
yanapayta yarpuni chaynulla. [17]Chaqa
nuqa payta shamunanpaq rugatiymi
"Arí" nimasha. Chaymi kananqa
qamkunapaq llakiq kar, paylla
shamuyan qamkunata watukushuqllapa.

[18]Tituwan pullami kaĉhamuni uk
kriyiq masinchikta. Paypaqmi, kusa
shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna,
Jesucristupa shumaq rimayninta imanu
yaĉhachikur purishanrayku. [19]Chaynu-
llami wakin kriyiq masinchikkunaqa,
payta akrashallapa nuqakunawan
purinanpaq. Chayna qillayta tantar
ukkunata yanapanayllapapaq. Chayta
rurarqami, Taytanchik Dyusta aligriya-
chinillapa. Chaynami yaĉhanqallapa
imanumi kusata ukkunata munar,
yanapakunillapa nir. [20]Yanapakunay-
llapapaq achka qillayta tantarqami
karanta yanapakunillapa. Chayrayku
runakunaqa mana rimayta puytinqachu,
paykunaqa qillayta aypakunllapa nir
imaqa. [21]Chayraykumi Dyusqa yaĉhan,
mana ima mana allinkunata rurarchu,
shumaq allinkunalata ruranillapa nir.
Chayna runakunapis yaĉhanqallapa,
imatapis karanta ruranillapa nir.

[22]Paykunawanqami kaĉhamunipis uk
kriyiq masinchikta. Paymi rikachima-
shallapa imakunatapis shumaqta rurar,
kusalata yanapakur ima. Nataq kananqa
ashwan masta yanapakun qamkunapi
kusalata kunfyakar.
[23]Titupaq-shuypaqami nishaykillapa:
Kriyiq masinchikllapa kar, nuqakuna-
wan pulla yanapakuq kar, kusalata
qamkunata yanapashunayanllapa.
Nataq Tituwan shamuyan chay kriyiq
masinchikkunata-shuypaqa, wakin
kriyiq masinchikkuna akrashallapa,
Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata
ruraq katinllapa. [24]Chayrayku
qamkunaqa, shumaqta samachir

rikachinkillapa imanumi paykunata
munankillapa nir. Chayna qillayta
tantaqta rikashurllapaqa, tukuy wakin
kriyiqkunaqa rikar yaĉhananllapapaq,
imanumi ukkunata chiqapta munanki-
llapa nir. Chaynulla yaĉhanqallapapis,
qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa
chiqap kasha nir.

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

9 [1]Wakin ministiqkunata yanapanay-
killapapaqqa, manami qashan
qashanqa willashunayllapataqa
ministinkillapanachu. [2]Chaqa yaĉhani-
nami, qamkunaqa kusata ukkunata
yanapayta munankillapa nir. Chaymi
Macedoniamanta kaqkunataqa willasha
kani, qamkuna Acayamanta kaqkunaqa
naypaq añumanta-pacha yanapakuna-
yankillapa nir. Chaymi yaqqa tukuykaq
Macedoniamanta kaqkunapis, qamkuna
yupaylla animakushallapa yanapa-
kunanllapapaq. [3]Piru chaynu katinma-
pis, qamkunamanmi kay kriyiq
masinchikkunata kaĉhamuni, chay
kusala shumaqta qamkunapaq
rimashayqa ama llullachu kanqa nir
yarpur. Chaynami paykuna shamurqa,
nuqa shamunaykaman masta animachi-
shutinllapa, munashaynullata ruranayki-
llapapaq. [4]Kuytawkish Macedoniamanta
wakin nuqawan pulla shamurqa, chay
kusa shumaqta qamkunapaq rimashay-
nuta, mana taritinllapaqa, nuqanchik-
kunapaqqa kusa pinqaypaq kanman.
Chaqa nuqakunaqa ashwan qamkunata
alabachishunillapa, mana nuqakunata
pinqaypi dijamanaykillapapaqchu.
[5]Chayrayku yarpusha kanillapa chay
kriyiq masinchikkuna shamur watuku-
shunanllapapaq. Chayna paykuna
yanapashunqallapa, qillayta arnikusha
karaykillapa chayta tantaytaqa. Chaymi
tukuy yaĉhanqallapa qamkunaqa chay
qillaykunata tukuy shunquykillapawan
shumaqta yarpur, mana miĉharchu
qukuyankillapa nir.
[6]Kayta yarpuyllapa: Tantyarkaqta
tarpukuqqami, tantyarkaqta kusichakun.
Nataq achkata tarpukuqqami, achkata
kusichakun. [7]Chaymi mayqanpis tukuy
shunqunwan yarpushannulla
puytishanta qukunmanllapa ukkunata
yanapananllapapaqqa. Chaynu yanapa-
kurqa, ama kwashalla, ama rugay tukur
imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus
kusa aligrila imata qukur yanapakuq-
taqa, kusata munan. [8]Dyusqami tukuy
imata puytiq kar, allin kaqkunataqa
kusa achkata qushunqallapa. Chayna
mana imayllapapis faltashutinllapachu,
allinlata rurar ministiqkunataqa yanapa-
naykillapapaq. [9]Chaqa, Dyus nitin
iskribikashakunapimi nin:

"Ministiqkunatami kusata yanapa-
sha, shumaqta yarpur.
Tukuy tyimpumi payqa
runakunata yanapanqa
shumaqta rikar" nir.

[10]Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq
runakunataqa simillata qun. Chaynulla
mikunanllapata kusichananpaqpis qun.
Tayta Dyus runakunata simillata quqmi,
qamkunatapis kusata yanapashunqa-
llapa mana imayjun runakunata yanapa-
naykillapapaq. Chay runakunata
yanapatkillapaqami, masna Dyuspiqa
kriyinqallapa. [11]Chaynuqami,
qamkunaqa tukuy ima munashayki-
llapatapis tarikunkillapa. Chaymanta
aligrilla qukunaykillapapaq. Nataq chay
tantashaykillapa qillayta ministiqkuna-
man nuqakunawan kaĉhatkillapaqa,
nuqanchikkunarayku chay runakunaqa,
Dyusta payji ninqallapa.
[12]Chaqa kriyiq masinchikkunata
chaynu yanaparqa, manami faltaqninla-
tachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa,
kusata yarpuchinchikllapa Taytanchik

Dyustapis alabananllapapaq. [13]Chaymi
paykunaqa alabanqallapa Dyusta.
Chaqa chaynu yanapatkillapaqa
paykunaqa intrakanqallapa, chiqapta
qamkunaqa Jesucristupa shumaq
rimayninta kasunkillapa nir. Chaynu-
llami paykunaqa Dyusta payji
ninqallapa qamkuna yanapashaykillapa-
paq, paykunapaq, ukkunapaqpis.
[14]Paykunaqami, Dyusman kusata
mañakunqallapapis qamkunata
munashurllapa, qamkunarayku Dyus
paykunatapis yanapashanllaparayku.
[15]¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta,
Jesucristuta kaĉhamur kusala shumaqta
yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqqami
mana imanupis kutichiyta puytinchik-
chu!

Pablumi apustul kashanrayku riman

10 [1]Kriyiq masiykuna, imanutaq
Jesucristumaqa kusa allin
kashanrayku mana piñakun imachu,
chaynullami nuqapis qamkunata
rugashunillapa ama nuqapaq ukmanta
yarpunaykillapapaqchu. Chaqa
qamkunamanta wakinkunaqami
ninllapa: Nuqa qamkunawan karqashi
kusalata manchashurllapa kusa shumaq-
lata yaĉhachikuni. Nataq wakaqpi
karqashi kusala marraju tukur anyaqnu-
lla iskribishunillapa nir. [2]Chaynu
yarpumaq runakunaqa rimanllapa,
Jesucristupi mana kriyiq runa yupayshi
munayniyllamanta imatapis rurani nir.
Manaraq qamkunaman shamuyar,
paykunata willani ama washayta
rimananllapapaq. Manami munanichu
chay kriyiq masinchikkunata anyar
willaytaqa. Nuqa rir-raqmi chay
washayta rimaqkunataqa, imapaqpis
karanta willar qamkunamantaqa
chiqanchashaq. [3]Chiqaptari
chaymantaqa kawsaq runa kanchik.
Piru manami kay pachapi mana kriyiq
runakuna ĉhiqninakunllapa chaykuna
yupaychu kanillapa. [4]Chay armanchik-
kunata washakanapaq purichinchik
chayqami, mana kay pachapi runakuna
armanwan lisyakur wanuchikunllapa
chaywanqa chayllachu. Nuqanchik-
kunapa armanchikllapaqami, Dyuspa
pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana
allin kaqkunatapis nuqanchikmanta
chiqanchayta puytinchik. [5]Chaywanmi
chay yanqa illaqta rimar llullakuqkuna-
tapis tukchichuwan. Chaynulla chay
paylla, Dyusta mana riqsinata munar
alabakaqkunamatapis, tukchichuwan.
Tukuy runakunapa yarpuynintami,
Jesucristuta qunchik paypina kriyinan-
llapapaq. [6]Chaynumi qamkuna chiqapta
kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay
kusata kriyiyar, chaymanta mana
kasukuqkunataqa.

[7]Qamkunaqa kwintata qukayllapa
imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa
qamkunamanta wakinmi, ukmanta
yarpunllapa nuqapaqqa. Chaymi nini,
mayqanpis chiqapta Jesucristupaq
yaĉhachikuq karqa, nuqapaq kriyinman-
llapa paypaq yaĉhachikuni nir. [8]Dyusmi
nuqata paypaq yaĉhachikunaypaq
nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq
yaĉhachikun nimatinllapamapis, mana
pinqakunichu. Chaqa Dyusninchikmi
nimasha paypaq allita yaĉhachikunay-
paq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta
ama akrakarchu, ashwan paywanna
kananllapapaq. Chaqa payqa mana
qamkunataqa mana allinta yaĉhachishu-
nayllapapaqchu nimasha. [9]Amami
yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq
nanaq iskribirqa manchachishunayani-
llapa nirqa. [10]Chaqa wakinkunami
ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi,
kartaykunapiqa nanaq nanaq yaĉhachi-
kuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykil-
llapapi karqashi, manchakur mana

mayqantapis nanaq nanaqqa yaĉhachi-
nichu nir. 11Piru mayqan kaykunapaq
rimaqqa, kayta yaĉhanman: Nuqa
shamurqami chay kartaypi willashu-
shayllapataqa, karanta rimashaq mana
manchakurchu.
12Chaymi chay mana allinta rurar
alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana
munanichu. Chaqa paykunaqa yarukuna
kar, alabakar imaqa, munayninllamanta
imatapis yaĉhachikur, kusala mana
allintachu tukunllapa. 13Nataq
nuqakunata-shuypaqa, Dyusmi akrama-
shallapa imatapis kashanta yaĉhachi-
shunayllapapaq. Chaymi mana imatapis
mancharchu yaĉhachishunillapa. Chaqa
Dyusmi nimashallapapis qamkuna
Corintupi kaqkunaman shamunayllapa-
paqqa. 14Chayraykumi nuqakuna imata
ruranayllapamantaqa, mana imatapis
ukmankunataqa ruranillapachu. Chayta
ruranaypaqqa, manallana shamunayta-
chu puntata shamusha karay chaynuqa.
Nuqakunami puntataqa shamurayllapa
Jesucristupa shumaq rimayninta
yaĉhachishuqllapaqa. 15Chaymi,
nuqakunaqa mana alabakanillapachu
ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna
rurayashayllapamanta ukmankunata
rurarqa. Ashwanmi nuqakunaqa
qamkunawan imatapis masta rurayta
munanillapa. Chaynu masta yaĉhachi-
shutiyllapaqa, mastana kriyinaykillapa-
paq Jesucristupiqa. 16Chaynulla
munanillapa, qamkuna kayashaykillapa-
manta uklawkunata rir yaĉhachikuyta.
Piru manami ukkuna yaĉhachikuya-
shankunamanqa yakapakanayanillapa-
chu, ama alabamananllapapaq chay
ukkuna yaĉhachikushanpaqqa.
17Mayqanpis kusa runa nisha kayta
munarqa, Tayta Dyus kusa runa
nishapaq tikratin chaynuqa kanqa.
18Chaqa mayqan kusa allin runaqa,
manami payllaqa alabakananchu.
Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa
allinpaq riqsikashaqa kanqa.

Pablumi mana chiqap apustulkunapaq riman

11 1Yaru yupay nuqa willashutiy-
llapamapis, icharaq uyakumanki-
manllapa. Imanu katiypis uyakumayllapari.
2Dyusqami mana munanchu qamkuna
chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa.
Chaynumi nuqapis mana munanichu chay
llullakuqkunata kasunaykillapataqa. Chaqa
nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana
kani qamkunapaq, imanuĉhi uk runamaqa
warmi wamranta mayqanwan kasarachi-
nanpaq tratuta rurashana katinqa, manana
ukwan kayta puytinnachu, chaynu
Jesucristulawanna kanaykillapapaq. 3Piru
manchakunimi, imanutaq dyablumaqa
kusala bibu kar largu kurupaq tikrakar,
Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla
qamkunatapis imanupiqa ingañashunman-
llapa nir. Chaynu katinqa, Jesucristupi
kusata kriyinaykillapamantaqa, ashwanmi
manana munarnachu purinkimanllapa.
4Qamkunami, chiqapta Jesuspaq yaĉhachi-
shushayllapamanta, ukkuna ukmanta
Jesuspaq yaĉhachishutinllapapis, kriyiyta
puytiyankillapa kanqa. Chaynulla ukman
ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay
shumaq Ispirituwan kashaykillapamatapis
dijarna. Chaynullami ukman yaĉhachishu-
shanllapakunapi kriyiyta puytinkillapa
kanqa nuqakuna willashushayllapataqa
qunqarna. 5Chaynu katinmapis Dyuspa
apustulnin tukuqkunamantaqa nuqaqa
masta yaĉhani. 6Rimanaypaqĉhi imanupiqa
mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru
yaĉhaytaqami yaĉhani. Nuqakunami
rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar
ima, yaĉhanaykillapapaq chiqapta yaĉhani
nir.
7Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu
allinta tukusha kashaq yaĉhachishur-
llapa, nuqalla trabajar ministishay-

kunata tarikur, mana imalatapis
mañakushurllapaqa? Nuqami yaĉhachi-
shushallapa kani, Jesucristupi chiqapta
kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq
kwintata qukankimanllapa mana kubrar
imachu yanqala yaĉhachishushay-
llapaqa kusa allin qamkunapaqqa nir.
8Nuqaĉhi wakin kriyiq masinchik-
kunapa qillayninta kitasha yupay kani,
yaĉhachishutiyllapa qillayta qumatin-
llapa ayparqa. 9Qamkunawan kar imay
faltamatin ministirmapis, manami
qamkunataqa imatapis mañakushuray-
llapachu. Ashwanmi Macedoniamanta
wakin kriyiq masinchikkuna ĉhamur
yanapamaran ministishaykunapiqa.
Manami qamkunata mañakushuyllapa-
taqa munaraychu. Chaynullami
maydiyapis kashaq. 10Chiqaptami
nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy
yaĉhachishushayllapaqami, chiqap nir.
Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi,
mana imatapis mañakurchu yaĉhachiku-
tiyqa, mana imanimaytapis puytinqa-
llapachu. 11Qamkunaĉhi chaynu
rimatiyqa nuqapaqqa ninkillapa: Mana
munamarninchikchu chaynuqa tukuyan
nir. ¡Piru Dyusmi yaĉhan chiqapta
munashuyanillapa nirqa!

12Nuqaqami maydiyapis mana
qamkunamanta imakunatapis aypashaq-
chu. Chayna, Dyuspaq yaĉhachikuni-
llapa nir alabakar puriqkunataqa
riqsinanllapapaq, llullakurla purinllapa
nir. 13Chay paykunaqami, Jesucristupa
apustulninkuna yupay tikrakar
ingañakur purinllapa. 14Yaĉhashanchik-
llapanu, paykunaqami chaynuna
purinllapa. Chaqa Satanasmaqa, Dyuspa
kusa shumaq angelnin yupay tikrakar
purin-ari. 15Chaynu katin-ari, chay
paypa kaqninkunamaqa llallinllana kusa
allin runakuna yupay tukur purinllapa.
Piru paykunaqa chay rurashanllapa-
rayku, ¡imanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qischakaran

16Qashan willashaykillapa, ama
mayqanpis nuqapaqqa yarpunqachu
yaruyasha nirqa. Imanuĉhi apustulkuna
yupay tukur alabakar yaĉhachishutin-
llapa uyakunkillapa, chaynulla nuqata-
pis uyakumayllapa yaĉhachishurllapa
nuqa alabakar willashutiyllapamapis.
17Nuqalla alabakarqami yaru kayman.
Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla
alabakanaypaqchu nimasha. 18Chaynu
katinmapis, imanuĉhi wakin runakuna
alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis
alabakashaq. 19Qamkunami kusata
yaĉhankillapa. Piru, kusa shumaqta
uyakunkillapa chay yaruyasha yupay
chaykuna yaĉhachishutinllapaqa.
20Paykunami sirbikuchishunllapa,
imaykillapata aypanllapa, ingañashun-
llapa, chaynulla imata yupay
musyashunllapamapis. 21Nataq nuqa,
qamkunawan mana chaynu kashay-
rayku, “Wakqa kusalata manchakun”
nimatinllapamapis, kusala aligri kani
chay nishayrayku, mana paykuna yupay
llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinqa, nuqapis
alabakaq qallarishaq, yaruyasha
nimatkillapamapis. 22¿Paykunachu
hebreo runakuna? Nuqapismi hebreo
runa kani. ¿Paykunachu Israel
runakuna? Nuqapismi Israel runa kani.
¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta?
Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani.
23¿Paykunachu Jesucristupa sirbikuq-
ninkuna? Nuqaqami ashwan paykuna-
mantaqa Jesucristupaqa mas sirbikuq-
nin kani. Kaynu nitiyĉhi nimankillapa,
“Wakqa yaruyasha” nir. Chaynumapis,
nuqaqami paykunamantaqa masta
yaĉhachikur trabajasha kani. Nuqatami
prisumashallapa paykunamantaqa
masta. Paykunamantaqami masta
maqamashallapa. Chaynulla yaqqami

wanuchimashallapamapis. [24]Sinku
kutimi Israel runakunamanta karguy-
junkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti
wipyarlla kastigamashallapa. [25]Kimsa
kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk
kutiqami rumillawan sitamashallapa.
Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku
karrupis mar yakuman chinqaran.
Chaymi ĉhuqanaymanta washakar, uk
unaqta uk tutata yurqaray mar yakupa
ĉhaypinpi, tarimananllapakaman.
[26]Kusatami purisha kani. Chaymi
riyukunamapis yaqqa apamaran,
suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran.
Chaynulla pwiblu masiykuna,
uklawmanta runakunamapis yaqqa
imanachimaranllapa. Pwiblupimapismi
yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq
lugarkunapi, mar yakukunapi, chaynu-
lla chay mana chiqapta kriyiqkunapa
rurinpi katiypis, yaqqa ima mana
allinkunapis pasamaran. [27]Kusatami
trabajasha kani. Chaynulla riqchaq
imakunata pasasha kani mana yaĉhay-
paqkunata. Kusa achka kutimi mana
punushachu kani, mana mikushachu
kani, chaynulla yakunarmapis alliplata
qischakasha kani. Mana raĉhpay
katinmapis, qasaykunapi kusalata
qischakasha kani. [28]Kay willashushay-
llapanu qischakasha karmapis,
ashwanmi masta nuqaqa yarpukuni
wakin kriyiq masinchikkunapaq.
[29]Mayqan uchapi ishkitinqa, nuqaqa
llakir mañakuni uchanmanta washaka-
nanpaq. Mayqan uk kriyiq masinchikta
uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata
piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.
[30]Nuqami chay qischakashaykunapaq
alabakani, mana chay llullakur
rimaqkuna nubliru tukurla alabakan-
llapa chaykuna yupaychu. [31]Tayta Dyus,
chaynulla Amitunchik Jesuspis,
paykuna chiqap allinla kar tukuy
tyimpu alabakan chay paykunami
yaĉhan imatapis chiqapta rimani nir.
[32]Damasco pwiblupi nuqa katiymi,
gubyirnu Aretaspa ikillan kaq chayqa,
kaĉhakuran gwardyakuna kuytakunan-
llapapaq chay pwiblumanta lluqshina
punkukunapi. Chayna yarqushaq
nitiyqa aypar prisumananllapapaq.
[33]Piru, ukkunami nuqata kanastapa
rurinlapi, pwiblupa atun patan llutaka-
shanpa bintanalata waqtalawman
yarquchimatin, paykunamantaqa
washakaray.

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

12 [1]Manami imatapis gananchik-
chu nuqanchiklla alabakarqa.
Chaynu katinmapis alabakaq yupaym-
pis willashaykillapa, chay rikashaykuna-
paq Dyus intrachimashanta.
[2]Katursi añunami apakaray Dyus
tayashan syiluman.[c] Manami yaĉhani-
chu kwirpuntiychu apakaray, manaqa-
chu Ispirituylapi. Chaytaqami yaĉhan
Tayta Dyusla. [3]Piru yaĉhanimi, Tayta
Dyuspa pullan karay nir. Manami
yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray,
manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami
yaĉhan Tayta Dyusla. [4]Chaypiqami
mana uyapashanchik rimaykunata
uyaparay. Chay uyapashaykunataqami
mana mayqantapis parlanaypaqchu
nimasha Tayta Dyusqa. [5]Nuqami
kusalata aligriyani Tayta Dyus
kawsashan syiluta rikachimashanrayku.
Chay rikashaykunarayku alabakaypaq
yupay kani. Piru ashwan mana kusa
runa nishapaq riqsimashanllaparayku,
qischakashayrayku imami kusata
alabakani, tukuy runakuna yaĉhanan-
llapapaq, Tayta Dyus kusata yanapaman

c 12.2 Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

nir. [6]Imanupi nuqalla alabakanar chay
rikashaykunapaq rimarmapis, chiqap-
taqa mana yaru yupaychu kashaq.
Chaqa chiqaptari rimayani. Chaynu
katinmapis mana rimanichu, runakuna
ama yarpunanllapapaq nuqa kusata
alabakanar chaynu rimani nir. [7]Chaymi
nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachima-
shankunata rimatiy, ama wakqa kusa
runa nisha nimananllapapaqmi,
Jesucristuqa mana uchakusha katiyma-
pis dijamasha qischakanaypaq. Chay
qischakaymi Satanasmanta kar uk kasha
kwirpuyllaman yaykuq yupay.
[8]Chayraykumi, kimsa kutina Amitun-
chikta mañasha kani chay qischakay-
kunata nuqamanta ashuchinanpaq.
[9]Piru Amitunchik Jesucristumi chay
qischakaykunata mana ashuchirchu,
ashwan kaynu nimaran: "Nuqami tukuy
ministishaykikunapi yanapashayki.
Chaqa nuqapa pudirniytaqami
riqsinllapa, chay mana kwintachaypaqla
runakunapi" nir. Chayraykumi nuqaqa
aligrila alabakani chay mana kwinta-
chakaypaqla kashayrayku, chayna
Jesucristuqa imapipis yanapamananpaq.
[10]Tukuy kaykunaraykumi aligriyani,
Jesucristuta sirbishayrayku qischaka-
shaykunapaq, mana kwintachakaypaqla
kashayrayku, imakunata ministishay-
rayku, ĉhiqnimashanllaparayku,
llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami
pasaray, Jesucristurayku. Chaqa mana
kwintachakaypaqla karmapis, ashwan
yaĉhanimi Tayta Dyus masta yanapa-
man nir.

[11]Qamkuna chiqapta intrakanayki-
llapata munarĉhi, nuqallapaq rimashay-
rayku, nimashaykillapanu yaru yupay
karay. Chaynu katinmapis, chay ukkuna
apustulkuna yupay tukur yaĉhachishu-
tinllapa alabanaykillapamantaqa,
nuqata yanqa imanula katiymapis
alabamanaykillapapaqqa kasha.
[12]Chaqa nuqapaqqami yaĉhanqallapa
Jesucristupa chiqap apustulnin kani
nirqa, milagrukunata, mana ruraypaq
shumaq imakunata, kusa dispantakay-
paqkunata, mana shaykuq ruratiy
rikashaykillaparayku. [13]Chayraykumi
tapushaykillapa: ¿Imatataq kananqa
yarpunkillapa? Qamkunawan karmi
mana imatapis mañakushurayllapachu,
ukkuna imanutaq mañakushuranllapa
chaynuqa. ¿Qamkunata mana mañashu-
shayllaparaykuchu rimapakunkillapa?
Chaynu qamkunapaq mana allin yupay
katinqa, ¡pirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

[14]Nuqaqami listuna kani qashan
kimsa kutipaqna shamur watukushunay-
llapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis
mana qillaytaqa mañakushaykillapachu.
Manami nuqaqa imaykillapa kaqtaqa
munanichu. Ashwanmi qamkunata
munashunillapa. Yaĉhashanchikllapanu,
uk runami qillayta tantakun wamran-
kunapaqqa. Manami taytanpaqqa
wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa.
[15]Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa
yupay kar, kusa aligrila yanapashayki-
llapa tukuy imay kaqniykunawanpis.
Chaynulla nuqa kusata munashutiy-
llapa, qamkuna mana yaqqa munamat-
killapamapis, imanupis yanapashayki-
llapa byinnikillapapaq.

[16]Nuqaqami mana imatapis mañaku-
shurayllapachu. Chaynu katinmatapis
wakinkunaqa ninllapa, nuqaqashi
kusala bibu imanulapis qillaykunata
mañashurllapa aypakusha kani nir.
[17]Piru willamayllapa: ¿Nuqa kaĉhamu-
shay runakunachu mayqanninllaqa
llullachishurllapa imaykillapata
nuqaman aparan? [18]Titutami nuqaqa
kaĉhamuray watukushunanllapapaq.
Chaynulla paywanqa uk kriyiq

masinchikllapata kaĉhamuray.
Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuran-
llapa? ¡Manami mana! Nuqaqami
Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis
chayllata ruranillapa.
19Manaqaĉhi qamkunaqa yarpunki-
llapa, chay rimashaykunarayku
diskulpamanaykillapata munar
chaynuqa rimayani, nir. Manami
chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami
Dyuspa naypanpi rimani Jesucristupi
kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay
kriyiq masiykuna, qamkuna masta
Dyusninchikta kasur, paypi kriyinayki-
llapapaq. 20Chaqa nuqaqami yarpukuni,
rikashuqllapa shamurqa mana
munashaynulla taqtachu tarishuyman-
llapa nir. Chaynulla yarpunipis,
qamkunaqa mana piñakushallataqa
rikamanayankillapachu kanqa nir.
Chaqa qamkuna mana allinta tukushay-
killaparaykumi, shamurqa imatapis
karanta willashuymanllapa. Yarpuni-
pismi, imanupiqa willanakur, inbidya-
nakur, piñachinakur, munashaykillapata
rurar ukmanta tukuyankimanllapa,
washaykillapata rimanakuyankiman-
llapa nir ima. Chaynulla imanupiqa,
ukmanta willanakur piñachinakuyanki-
manllapa, qamkunalla alabakayanki-
manllapa, mana allinta tayankimanllapa
nir ima. 21Manchakunipismi, qashan
watukushuqllapa shamutiy Dyusnin-
chikpa naypanpi qamkunarayku nuqa
pinqakuyman nir. Chaynuqa kusalata
waqayman wakinnikikunarayku. Chaqa
paykunaqami unaymanta-pacha uchaku-
shallapa. Manami chay mana allin
rurayashanllapataqa dijashallapachu.
Chaynumiri ukwan ukwan pununllapa,
imatapis munashanllapalata rurar ima
tanllapa mana tantyakarchu.

13 1Kaywanqami kimsa kutipaqna
nuqaqa watukushuyanillapa.
Tukuy imapaqpis ishkay manaqa kimsa
tistigu "Arí" nitin chiqapqa kanqa,
manaqa mana. Chaymi chiqap katinqa
chay mana allinta tukusha chayqa
kastigakayanqa. Chayraykumi kanan
qashan watukushuqllapa shamurqa,
kimsa kutipaqna willashaykillapa
amana mana allinkunata ruranayki-
llapapaq. 2Naypaqta ishkay kutipaqna
watukushuqllapa shamurmi, chay
uchakur puriqkunataqa willarayna
amana chaykunata rurarnachu purinan-
llapapaq. Chaymi kanan kimsa
kutipaqna watukuq shamurqa, nuqalla
kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar
chiqanchashaqllapa. 3Chaqa qamkuna-
qari mana kriyimayankillapachu.
Munayashaykillapataqami rikachishay-
killapa, chaypiraq kriyimanaykillapa-
paq, nuqaqa Jesucristo willamashanta
willashunillapa nir. Jesucristuqami
mana yanqa runala yupaychu tratashun-
llapa. Ashwanmi Jesucristuqa imapaqpis
nanaq nanaq willashunllapa. 4Chiqap-
tami mana kwintachakaypaqla yupay
karmapis, kruspi klabatinllapa wanuran.
Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa
kusa pudirninwan. Chaynulla
nuqakunapis pay yupay mana kwinta-
chaypaqla kanillapa. Piru paywan pulla
kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi,
willashunillapa qamkunapis Dyuswanqa
pullana kanaykillapapaq.
5Qamkunalla riparakayllapa imanu
kashaykillapapaqpis. Chayna yaĉhanayki-
llapapaq chiqaptachu Jesucristupi kriyinki-
llapa nir. ¿Manachu kwintata qukanki-
llapa Jesucristuqa qamkunapa pullayki-
llapa nir? Imanupi riparakar Dyus
munashannullata mana rurashallapa
karqari, yaĉhankillapana mana Jesucristu-
wanchu kankillapa nir. 6Nuqaqami
kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir.
Chaymi ninkillapa, Jesucristupa apustulnin
kar yaĉhachishushayllapaqa chiqap kasha
nir. 7Chaymi Tayta Dyusman mañakuni,

qamkuna ama ima mana allinkunata
ruranaykillapapaqnachu. Nuqaqami mana
qamkuna nuqapaq chiqapta rimayasha
ninaykillapapaqchu mañakuni. Nuqaqami
mañakuni rurashayllapakunaqa mana
sirbinchu nitinllapamapis, ashwan
qamkunaqa allinkunalatana ruranayki-
llapapaq. 8Chaqa manami chiqap
kaqkunamanta ima mana allinta rurayta
puytinchikchu. Ashwanmi chiqap
kaqkunalata ruranapaq allin. 9Chayrayku
aligriyani wakinkuna mana kwintachama-
tinllapamapis. Chaqa qamkunami Dyusta
mas allita kasur paylapi kriyinkillapa.
Chaymi maydiyapis mañakuyashaq,
qamkunaqa allinlana kanaykillapapaq.
10Kay kartatami puntataqa iskribimuni
qamkunaman manaraq watukushuqllapa
shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq
nanaq willashunayllapapaqchu imanu
kashaykillapapaqpis. Ashwanmi Tayta
Dyusqa nimasha qamkunata intrachishu-
tiyllapa paypi masta kriyinaykillapapaq.
Manami munanchu qamkuna disanimakur
paymanta chiqanchakanaykillapataqa.

Pablumi tukukananta saludakuran

11Kriyiq masiykuna, kay kartayta
iskribir tukchinaypaqqami nishayki-
llapa: Kusa shumaqta kawsar, waran
waran mas shumaqta kawsaytana
yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur
ima tukuynikillapa uk yarpuylana
shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus
munamaqninchik, shumaqchamaqnin-
chikqa qamkunawan kanqa.
12Uknikillapa uknikillapa kusa rispitu-
wan shumaqta saludanakuyllapa.[d]
13Tukuy kriyiq masinchikkunami
saludashunllapa.
14Amitunchik Jesucristumi llakipar
yanapashunqallapa. Tayta Dyuspismi
munashunqallapa. Chaynulla Santu
Ispiritu-shuypaqa pullaykillapa kanqa
shumaqta tanaykillapapaq.
Chaynumi kanqa.

d 13.12 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

Gálatas

Pablumi kartanta kaĉhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwiblukunapimi apustul Pabluqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikutin, kusalata kriyiranllapa. Chaymantami uklawmanna riran Pabluqa yaĉhachikuqqa. Chaykamanqami Israel pwiblumanta mana allinta yaĉhachikuqkuna Galaciaman ĉhamur, kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir willaran: "Pabluqa manami apustulchu, Jesucristupaq yaĉhachikunanpaqqa" nir. Chaynullami niranpis: "Pabluqami mana Jerusalenmanta apustulkuna yupaychu yaĉhachikun" nir. Chaymi chaynu chay runakuna mana allinta rimayashanllapapaq, Pabluqa kay kartata kaĉharan allita intrakananllapapaq (1.11–2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuyaranllapa: "Jesucristupi kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa Moisés mantakushanta kumpliyta ministinkillapa". Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi Pabluqa kay kartata kaĉharan intrakananllapapaq, chay mantakuykunaqami Jesucristo shamunankalaman kasunallapapaq karan nir. Chaynullami intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata mana kumplirmapis washakayta puytinchik nir (3.1–5.12).

Chaymi Galaciamanta kaqkuna Moisés mantakushanta mana kumpliyta puytir, uchakurlla kawsanantaqa Pabluqa mana munaranchu. Chayraykumi kay kartata kaĉhar intrachiran, Santu Ispiritu munashannullana kawsananllapapaq nir (5.13–6.10).

Pablumi saludakun

1 1-2Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikkunawan kay kartata iskribishunillapa qamkuna chay prubinsya Galaciapa pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran. Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla Taytan Dyuswan akrar kaĉhamaran apustulnin kar, shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaqqa. Manami runakuna imachu nuqataqa akrar kaĉhamashallapa.

3Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir. 4Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyus munashannulla rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran uchanchikllaparayku. Chaynullami wanuranpis yanapamashallapa kanankuna kusala saqra mana allinkuna kan, chaykuna-

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

taqa amana rurarnachu kawsanallapa-
paq ima. [5]¡Chaynami ashwan, Taytan-
chik Dyuslatana tukuy tyimpupaq
alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

[6]Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi
kusalata llakipamashanchikllaparayku
wanuran, Tayta Dyuswan shumaqcha-
manallapapaq. Piru chaynu katinmapis,
kananqa qamkunaqa chaymatapis mana
kwintacharchu, ashwan chay ukman
mana allinta yaĉhachikuqkunamanna
tikrakashaykillapa, chaypi kriyir
washakashunllapa nir yarpur. Chayray-
kumi kananqa kusalata llakichimashay-
killapa. Chaymi mana imanu tukushaq
nirmapis yaĉhanichu. [7]Piru chiqapta-
qami ukniykuna, Jesucristumantaqa
mana masqa mayqanpis kanchu
washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay
ukmanta yaĉhachishuqllapaqa Jesucris-
tupi kriyishaykillapamanta pantachishu-
nanllapapaq chaynuqa yaĉhachishusha-
llapa. [8]Chaymi nishaykillapa: Jesucris-
tupaq kusala shumaq yaĉhachishushay-
llapamanta, mayqan shamur ukmanta
yaĉhachishuqllapaqami, Dyusmanta
kusala manchaypaqta kastigakasha
kanqa tukuy tyimpupaq. Chaynu
nirqami mana wakinlapaqchu chaynuqa
niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa
syilumanta angelkuna shamur chaynu
ukmanta yaĉhachikurllapaqami, mana
washakarchu Dyusmantaqa kusala
manchaypaqta kastigakashana kashaq-
llapa. [9]Chaymi qashan chayllata
nishaykillapapis: Mayqanpis chay
washakanaykillapapaq kusala shumaq
kaqta intrakashana katkillapa ukmanta
yaĉhachishurllapa pantachishuqllapa-
qami, Dyusmantaqa kusala manchay-
paqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpu-
paq nir.

[10]Piru nuqaqa manami munanichu
runa masiykuna wakqami kusala allinta
yaĉhachikuyan nir alabamanantaqa.
Ashwanmi ima rurayashaypipis, Tayta
Dyus allintami rurayanki nimananta
munani. Chaqa runa masiykunala ima
rurayashaypipis alabamananlapaq
rurayarqa, manami Jesucristupa
sirbiqninchu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaq intrachikun

[11]Kriyiq masiykuna, allita intrakay-
llapa: Imanu kriyir washakanaykillapa-
paq nir yaĉhachishushayllapaqa,
manami runakuna yarpushan imachu.
Ashwanmi Dyusmanta kar kusala
chiqap. [12]Chaqa chay yaĉhachishuya-
shayllapataqa manami yanqa runakuna-
mantachu yaĉhakusha kani. Ashwanmi
Jesucristo paylla allita intrachimasha
tukuy chaykunapaqqa.

[13]Piru qamkunami nuqapaqqa
uyapashaykillapa kasha kanqa, imanumi
unayqa Israel runa masiykuna Jesucris-
tupi kriyiqkunapa ikinpi qischanaypaq
puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkuna-
taqa limpu tukchiyta yarpuq kani.
[14]Chaqa unayqami nuqaqa, Israel
rukuyllapakuna yaĉhachikushankunata
wakinniykunamantaqa masta kasur ima
kusata yaĉhakusha karay. [15]Piru Tayta
Dyusqami kusala llakipakuq kar,
unaylla manaraq nasiyatiy akramasha-
llana karan, paypaq yaĉhachikunay-
paqqa. [16]Chaymi chay munashan
tyimpupi Wamran Jesucristuta riqsichi-
maran, rir shumaq rimayninta mana
Israel runakunata yaĉhachinaypaq.
Chaynu yaĉhachikuq kaĉhamatinqa
manami mayqantapis tapuq rirayraqchu
Jesucristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik
Dyuslla allita intrachimaran Jesucristu-
paqqa. [17]Chaynulla manami Jerusalén
pwiblumanmapis riraychu, chay punta

apustul kaqkuna Jesucristupaq intrachi-
mananpaqqa. Ashwanmi mana
tardarchu riray Arabia lugarman.
Chaymantami qashan tikrakamuray
Damasco pwiblullaman.
18Chaymantami kimsa añumantaraq[a]
Jerusalén pwibluman riray Pedruta
riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan
kinsi diyalata kidaray.
19Piru chaypi karqami, wakin apustul-
kunataqa mana rikaraychu. Ashwan
Amitunchik Jesucristupa uknin
Santiagulawan[b] tarinakurayllapa.
20Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir
willashuyanillapa chayqami chiqap.
Chaqa tukuy kay nishuyanillapa
chaypaqqami, Tayta Dyus yaĉhan
kusala chiqap nirqa.
21Chaymantanami Siria, chaynulla
Cilicia pwiblumanna riray.
22Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi
kriyiq masinchikkunaqa manaraq
riqsimaranllapachu chay tyimpuqa.
23Piru mana riqsimarllapapismi, ukkuna
parlatin uyapashana karanllapa kaynu
niqta nuqapaqqa: "Jesucristupi
kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay
uk runa kusalata qischamaqninchikllapa
chayqami, kananqa Jesucristupa
shumaq rimaynintana yaĉhachikuyan"
nir. 24Chaynu nuqapaq yaĉharllapami,
Tayta Dyustaqa kusalata alabaranllapa.

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsiranllapa

2 1Chaymantami katursi añu pasatin-
raq qashan riray Jerusalén pwiblu-
manqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata
watukuq. Chaypiqami Bernabiwan riray,
Tituta apar. 2Chaynuqami riray, Tayta
Dyus chaynu rinaypaq nimasha katin.
Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaqa
chaypi kriyiqkunapa rikaqninkunalawan
tantanakurayllapa. Paykunataqami
kaynu intrachiray: "Nuqaqami mana
Israel runakunata yaĉhachiyani
Jesucristupi kriyir washakananllapa-
paq" nir. Chaqa manami munaraychu
nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay
yaĉhachikuyashayqa yanqalla yupay
kanantaqa. 3Piru chaypiqami kriyiq
masiykunawanqa kusala shumaqta
yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi
pullay risha kaq kriyiq masinchik
Titutapis michka Grecia pwiblumanta
kar, mana Israel runa katinmapis
manami niranllapachu: "Qamqa chay
siñal kustumrita ruray" nirllapamapis.
4Nataq chaynu tantakasha katiyllapa-
qami, chaymanqa mananula ĉhasha
karanllapapis Jesucristupi kriyiq
tukuqkuna. Paykunaqami Moisés
mantakushankunallawanraq kar, kay
mantakuykunata kasurmi washakan-
chikllapa nir uk sirbikuqta yupay
amalas rurachimanaranllapa, michka
nuqakunaqa Jesucristupi kriyirlami
washakanchikllapa nir yaĉhatiyllapama-
pis. 5Piru chaynu yaĉhachikutinllapa-
pismi, nuqakunaqa mana paykunataqa
kasurayllapachu. Chaqa nuqakunaqami
munarayllapa, chiqap Jesucristupaq
yaĉhakushaykillapapi allita kriyirla pay
munashanlata rurar kawsanaykillapa-
paq.
6Nataq chay kriyiqkunapa rikaqnin
kriyiq masinchikkunaqa, manami chay
yaĉhachikuyashaykimantaqa kaynu
ukmanta yaĉhachikuy nirlamapis
willamaranllapachu. Piru nuqaqa chay
kriyiq masinchikkuna imanu yaĉhachi-
kunaypaq nimasha katinmapis, manami
chaylawanqa Tayta Dyuspaqqa allinna
kani niytaqa puytinaytachu. Chaqa

---

a 1.18 Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanchik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir. **b 1.19** Chay Santiagullami shutiqpis "Jacobo".

Tayta Dyusqa manami runa masinchik
allintami rurayanki nimashanchikrayku-
chu, allinpaqqa rikamanchikllapa.
7Chaymi chay kriyiqkunata rikaqkunaqa
kaynu kaynu yaĉhachikuy nimanan-
mantaqami, ashwan allita kwintata
qukaranllapa: Waktaqami Tayta Dyus
akrasha apustulnin kananpaq. Chayna
rir, Jesucristupaq yaĉhachinanpaq mana
Israel runakunata, imanutaq Pedruma-
taqa Tayta Dyusqa akrasha kay Israel
runakunata yaĉhachinanpaq nir. 8Chaqa
allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusnin-
chikqa pay paylla akrar kaĉharan rir
Israel runakunata yaĉhachinanpaq. Piru
nuqata-shuypaqami Tayta Dyusqa akrar
kaĉhamasha rir mana Israel runakuna-
tana yaĉhachinaypaq.
9Chaynu Tayta Dyus paypaq
yaĉhachikunaypaq akramasha nir chay
kriyiqkunapi kusala rispitakasha kaq
kriyiq masinchikkuna Santiago, Pedro,
Juan ima yaĉharanllapa. Chaymi
ashwan paykunaqa nuqata chaynulla
Bernabita ima makinllapata qur ima
paykuna yupay apustulkunallapaqna
riqsimaranllapa. Chaynami paykunaqa
nimaranllapa:
"Qamkunaqa riyllapa tukuyla mana
Israelmanta kaq runakunata yaĉhachiq.
Nataq nuqakuna-shuypaqa yaĉhachi-
shaqllapa kay Israelmanta kaq
masinchikkunata" nir.
10Chaynu nir imami ashwan kusalata
yarpuchimaranllapa chay mana imayjun
kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi
ashwan kusa aligrila ima, nuqaqa chay
mana imayjun kaqkunataqa imanullapis
yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

11-12Ukninchikllapa Pedruqami
Antioquía pwiblupi kar, mana Israel
runakunawan pulla mikur imaqa kusala
allinta rurayaran. Chaymantami
Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq
masinchikkuna ĉhamuranllapa Santiago
kaĉhamushanrayku. Chay paykunaqami
kusalata yarpuqllapa chay siñal kustum-
ripaq. Chaymi Pedruqa, mana siñal
kustumriyjun runakunawan mikuyan
nimanmanllapa nir manchakur, manana
mana Israel runakunawan mikur kusala
mana allinta tukuyatinmi, pay payllata
anyaray. 13Chaymi chaynu Pedro, mana
Israelmanta kaq runakunawan pulla
mana mikunatinqa, wakin Israel kriyiq
masinchikkuna, chaynulla ukninchik-
llapa Bernabimapis chaynulla mana
allinta tukuran Pedruwan pulla.
14Chaymi chaynu tukurqa manana
chiqap Jesucristupaq yaĉhakushannuna-
chu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa
tukuypa naypanpi anyaray kaynu nir:
"Qamqami Israel runa karmapis,
mana Israel runakunawan pulla
kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru
kananqa, ¿imapaqnataq paykunamanta
chiqanchakarqa, imanutaq nuqanchik-
kuna Israel runakuna rurar kawsanchik-
llapa chaynuta amalas rurachinayan-
kiqa?" nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

15Chaymi kriyiq masiykuna nishaykil-
llapa: Pedruwan nuqaqami Israel
runakuna kanillapa chay pwiblupi
nasishayllaparayku. Chaynu karmi
Israel pwiblu masiykunapaqqa mana
uchayjunchu kanillapa, mana Israel
runakuna yupayqa. 16Piru nuqakuna,
Israel pwiblumanta karmapismi, allitana
intrakasha kanillapa: Maylawmanta
karmapis, Jesucristupi kriyishallapa-
lami, Tayta Dyus uchakushanchikkuna-
mantaqa pirdunar mana uchayjunpaq-
nachu riqsimanchikllapa nir. Manami
Moisés mantakushankunata kasusha-

llapachu, Tayta Dyusqa pirdunaman-
chikllapa. Chayraykumi nuqakunapis
Jesucristulapi kriyisha kanillapa, Tayta
Dyus uchayllapakunamanta pirdunama-
nanllapapaq. Chaqa manami mayqanpis
washakanqachu Moisés mantakushan-
kunata kasushanraykuqa.
17Nataq nuqakuna, Jesucristupi
kriyishallapalami Tayta Dyusqa mana
uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa
nir kriyishayllaparaykumi,
wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu
ninllapa: "Paykunaqami Moisespa
mantakuyninkunata manana
kasunllapanachu. Chaymi kusa
uchayjunna" nir. Ma, tapushaykillapa:
¿Chaynu Jesucristupi kriyishayllapara-
kuchu, pay uchakuchimayanqallapa?
¡Manami! 18Chaqa allita yarpuyllapa:
Nuqapismi unayqa, Moisés mantaku-
shankunata kasur washakanchikllapa
nir yaĉhachikuq kani. Piru kananqa
allita intrakasha kani, manami chaynu-
chu kasha nir. Ashwan Jesucristupi
kriyirlami washakayta puytinchikllapa.
Chaymi chaynu yaĉhachikuyar, qashan
Moisés mantakushankunata kasur
washakanchik nir yaĉhachikurqami,
ashwan kusala uchayjunna kayman
Dyuspa naypanpiqa. 19Chaqa nuqama-
qami Moisés mantakushanta kasunay-
mantaqa wanusha yupayna kani.
Ashwanmi Tayta Dyus munashanlata
ruranaypaqna kani.
20Chaymi ashwan Jesucristulapina
kriyirqa paywan kruspi pulla wanur
kawsamusha yupayna kani. Chaynami
kanan kay kawsayashaypiqa manana
nuqalanachu kawsani. Ashwanmi
Jesucristo nuqapi kawsar, payna
yanapaman, allinkunalata rurar
kawsanaypaq. Chayraykumi kananqa
Dyuspa Wamranpi kriyirlana
kawsakuni. Chaqa payqami kusata
llakipamashanrayku uchaymanta
washamananpaqmapis paylla wanuran.
21Chaymi Tayta Dyusqa kusata llakipa-
mar Wamranmatapis kaĉhamur
washamashanrayku paypaqqa mana
ukmanta yarpuyta puytinichu. Piru
wakinkunaqami ninllapa, Moisés
mantakushankunata kasurshi washakan-
chik nir. Chaqa chiqapta chaynu
katinqa, Jesucristuqa yanqalla
washamanapaq nirqa wanusha kanman.

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

3 1¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna!
¿Pitaq yaruchashushallapa,
Jesucristupi manana allita kriyinayki-
llapapaqqa? ¿Manachu qamkunawan
kar, kusa intrakaypaqta yaĉhachishuray-
llapa: "Jesucristumi kruspi wanuran
washamanallapapaq" nir? 2Piru
qamkunaqami kananqa Moisés
mantakushankunapina yarpuyankillapa
washakanaykillapapaqqa. ¡Ma,
nimayllapa! ¿Moisés mantakushan-
kunata kasushaykillaparaykuchu,
Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunaman
shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa
Santu Ispiritunqa shamuran qamkuna-
manqa, Jesucristupaq uyakur, paypi
kriyishaykillaparayku. 3¿Ima, kabal
yaruchu imataq kankillapaqa? ¿Chaynu
Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutin-
llapamapis, mana kwintachanarchu
ashwan yarpuyankillapa, nuqanchik-
kunala Moisés mantakushanta kasur
allinta kawsarlami washakayta
puytinchikllapa? nir. 4Piru allita
yarpuyllapa: Jesucristupi kriyishayki-
llaparaykumi kusata qischakaraykillapa.
Chaynu qischakarmapis, ¿manachu
imatapis yaĉhakushaykillapa? ¡Icharaq
imalataqa yaĉhakushaykillapa kanman,
amana yanqalla qischakashaykillapaqa
kananpaq! 5Chaqa Jesucristupaq
uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta

Dyusqa Santu Ispiritunta qushurllapa,
qamkunapi achka milagrukunata ima
rurasha. Piru manami Moisés mantaku-
shankunata allita kasushaykillaparayku-
chu chaykunataqa rurasha. Ashwanmi
ruraran, Jesucristupi kriyishaykillapa-
rayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirla washakanchik nir

6Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq
Abrahammaqa Dyuspi kriyishanraykula,
Dyusqa uchankunamanta llakipar,
kusala allinpaq riqsiran nir. 7Chayray-
kumi qamkunaqa allita yaĉhankiman-
llapa: Dyuspi allita kriyiqkunalami
Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanqa
nir. 8Chaqa unaymanta-pachami
Dyusninchikqa nishallana karan: “Mana
Israel kaq runakunapis nuqapi kriyitin-
qami, paykunatapis mana uchayjun-
paqna riqsishaq” nir. Chaymi Tayta
Dyuspi kriyirla washakanchik nir
intrachimanallapapaq Abrahamta niran:
“Abraham, qamraykumi pachapi
tukuyla kawsaqkunataqa yanapar
shumaqchashaq” nir. 9Chaynumi
Dyusninchikqa paypi tukuy kriyiqkuna-
taqa yanapar shumaqchanqa, imanutaq
Abrahammataqa kriyishanrayku
yanaparan chaynu.
10Piru Moisés mantakushankunapi
kunfyakaqkunaqami, kusala mana
allinchu kanqallapa. Chaymi chay
mantakuykunata mana kumpliyta
puytishanrayku, kusala uchayjun
kanqallapa. Chaqa Dyus nitin iskribika-
shakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés
tukuy mantakushankunata kumpliyta
munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa
naypanpiqa tukuy tyimpupaq kastigaka-
sha kanqa” nir. 11Chayraykumi allita
yaĉhanchikllapa, manami Moisés
mantakushankunata kasurchu
washakayta puytinchikllapa nir. Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
“Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.
12Piru Moisés mantakushankunapiqa,
manami kriyishanchikraykuchu
washakanapaq niyan. Ashwanmi nin:
“Moisés mantakushankunata tukuyta
kumplirlami washakayta puytinchik”
nir.
13Allita yarpuyllapa: Manami mayqan-
pis, Moisés mantakushankunataqa
kumpliyta puytinchikchu. Chaymi
ashwan tukuy tyimpupaq wanur
chinqanallapapaq yupayna karanchik-
llapa. Chaqa Moisés mantakushan-
kunata mana kumpliyta puytishanchik-
llaparaykumi, Jesucristuqa lugarnin-
chikllapa kastigakar qirupi waychirar
wanuran, amana tukuy tyimpupaq
kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin,
Moisés iskribishankunapimi nin:
“Mayqanpis qirupi waychirar
wanuqqami, kusala mana allinchu
kanqa” nir. Nataq Jesucristuqami
chaynu waychirar wanuran washamana-
llapapaq, mana yanqallachu. 14Chay-
numi Jesucristuqa wanuranpis, mana
Israel runakunatapis washananpaq
Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu.
Chaymi Jesucristupi kriyishaqa, Tayta
Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchik
imanutaq arnimashanchikllapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

15Kriyiq masiykuna, uk kumparasyun-
wanmi kaynu nishaykillapa: “Mayqan
runa uk tratuta rurar firmatinqa,
manami mayqanpis chay tratuta
rurashantaqa mas ukmanta, chaynulla
chinqachiymatapis puytinllapachu” nir.
16Chaymi allita kwintata qukashunllapa,
chaynu Dyusninchik uk tratuta rurar
chay unay rukunchikllapa Abraham-
tami, kaynu arniran: “Qampa uk

aylluykiwanmi tukuyla runakunata
yanapashaq” nir. Chaynu nirqa manami
niranchu: “Aylluykikunawanmi yanapa-
kushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq
rimaran, “Uk aylluykiwanmi yanapaku-
shaq” nir. Chaynu uklapaq rimarqami,
Tayta Dyusqa Wamran Jesucristupaq
rimayaran. 17Chaynuqami nishunillapa,
qamkuna allita intrakanaykillapapaq.
Chaqa Tayta Dyusqami, Abrahamwan
punta tratuta rurar, kusa allita arniran
kumplinanpaq. Chaymantaraqmi,
kwatru-syintus trinta (430) añukuna
pasatinraq Moisesqa, Dyusmanta
ayparan chay mantakuykunataqa. Piru
chay mantakuykunaqa manami
chinqachiyta puytinchu, Tayta Dyus
chay punta tratuta Abrahamwan
rurashantaqa. 18Chaqa Tayta Dyusqa
manami chay mantakuykunata
kasushanchikraykuchu washamanchik-
llapa. Ashwanmi Abrahamta chay
arnishanta kumplir, mana imawan
pagrasha imachu dibaldila washaman-
chik, Jesucristupi kriyishanchikllaparay-
kula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

19Dyusninchik chaynu Abrahamta
mana imawan pagratin ima dibaldila
washamananpaq arnirqa, ¿imaraykutaq
Moisestaqa quran chay mantakuykuna-
taqa? Chay mantakuykunataqami quran,
tukuyla kwintata qukanallapapaq:
Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi
chay mantakuykunataqa qumaranchik-
llapa, Abrahampa ayllunta Dyus
arnikushan Jesucristo shamur wanunan-
kalaman. Chaymi Taytanchik Dyusqa,
angelninkunata willaran, chay
mantakuykunata Moisesta qunanllapa-
paq. Chaymantaqami Moisesqa,
angelkunamanta chay mantakuykunata
aypashanrayku, Dyusman mañakunan-
paq karan runakunapa uchanllaparayku.
20Piru Taytanchik Dyusmaqami payla
kashanrayku, Abrahamta yanapar
arninanpaqqa mana ministiranchu
angelninkuna rir Abrahamta willanan-
paqqa. Ashwanmi pay paylla niran:
“Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

21Piru imanupiqaĉhi qamkunaqa
kaynu yarpuyankillapa: Dyusninchik,
Abrahamta dibaldila washananpaq
arnirqa, ¿imayraykutaq mantakuy-
kunata Moisestaqa quran? nir. ¿Chay
mantakuykunata Moisesta qurchu,
dibaldila washamanallapapaq
arnikushantaqa chinqachiyta
puytinman? ¡Manami! Chaqa chay
mantakuykuna uchanchikmanta
washamanallapapaq katinqa, chay
mantakuykunallawanna kanallapata.
22Piru Dyus nitin iskribikashakunapimi
nimanchik: “Tukuylashi uchakuylata
munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuy-
lata munashanchikllaparaykushi, uk
prisu yupay karanchikllapa chay
uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi
kriyishallapaqami, Taytan Dyus uchaku-
shanchikkunamanta washamanchik-
llapa, imanutaq arnimaranchikllapa
chaynulla.

23Chaqa Jesucristupi manaraq
kriyishallapaqami, Moisespa mantakuy-
ninkunaqa uk prisuta yupay mantamaq-
ninchikllapa. Piru Jesucristo
shamushanmantaqami Tayta Dyus
intrachimanchikllapa, paylapi kriyir
washakanallapapaq, nir. 24Chaymi
Jesucristo shamushankalaman chay
mantakuykunaqa uk mantamaqninchik
yupayqa karan kwintata qukanallapa-
paq, manami chay mantakuykunata
kumpliyta puytinchikchu nir. Chayray-
kumi chay mantakuyqa intrachimaran-
chikllapa Jesucristupi kriyishalashi,
Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta
llakipar, manana uchayjunpaqnachu

riqsimashunllapa nir. [25]Chaynami
Jesucristupi kanan kriyishallapaqa, chay
mantakuykunaqa manana mantamay-
ninchikllapataqa puytinnachu.
[26]Chaqa Jesucristupi kriyishanchik-
llaparaykumi tukuyninchikllapa, Tayta
Dyuspa chiqap wamrankunana kanchik-
llapa. [27]Chaynulla Jesucristupi
kriyishami washamanchik nir shutiku-
shanchikllaparayku kananqa Jesucristu-
wanqa pullala kar, pay yupaylana
kawsanchikllapa. [28]Chaynu Jesucristupi
kriyishanchikllaparaykumi tukuyla
kriyiqkunaqa uk ayllulana kanchikllapa.
Chaymi michka Israel runa kar, mana
Israel runa kar, sirbikuq, mana sirbikuq,
chaynulla runa, warmi karmapis
Jesucristupi kriyishanchikllaparayku
tukuyninchik uklana kanchikllapa.
[29]Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyla
Jesucristupa kaqninkunana karqami,
Abrahampa ayllunkuna yupayna
kanchikllapa. Chaymi Abrahamta
Dyusninchik arnishantaqa nuqanchik-
kunapis tukuyla aypashunllapana.

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

4 [1-2]Allita intrakayllapa kay kumpa-
rasyunta parlashutiyllapa. Uk
wamra taytanmanta maydiya irinsyanta
aypananpaq karmapismi, taksharaq
karqa manaraq puytinchu irinsyanta
aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq
yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata
kasur ima kawsan, maydiya taytan
irinsyanta qunanpaq yarpushan tyimpu
ĉhamunankaman. [3]Chaynullami
nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi
manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay
karanchikllapa. Chaymi runakunapa
kustumrinkunata, mantakushankunata
kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq
kanchikllapa. [4]Piru chaymantaqami
Dyusninchik munashan tyimpu
ĉhamutinqa, Wamran Jesucristuta
kaĉhamuran. Chaymi payqa uk Israel
warmisitamanta nasir, Moisés mantaku-
shankunataqa tukuyta kasur kawsaran.
[5]Chaynuqami shamuran Moisés
mantakushankuna watasha yupay
purichimayashanchikmanta washama-
shallapa, Tayta Dyusqa wamrankuna-
paqna riqsimanallapapaq.
[6]Chaymi chiqapta Dyuspa wamran-
kuna kanchikllapa nir yaĉhanallapa-
paqqa, Wamran Jesucristupa Santu
Ispiritunta kaĉhamuran, shunqunchik-
llapaman. Chaymi Santu Ispirituqa
yanapamanchik Dyusninchikta ninapaq
"*Abba* [c] Taytaymi kanki" nir. [7]Chayray-
kumi kananqa manana runakunapa
kustumrinkunata, mantakushankunata
kasur, uk sirbikuq yupay kasunapaqna-
chu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa
chiqap wamrankunana kanchikllapa.
Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus
tukuyta arnimashanchikllapata aypana-
llapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

[8]Alliptami nishaykillapa: Qamkuna-
qami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq
kriyirllapaqa, runakuna rurashan yanqa
dyus nishanllapakunata adurar, uk
sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa.
[9]Piru kananqami chiqaptana Dyusnin-
chikta riqsinkillapa. Chaynulla paypismi
qamkunata wamrankunapaqna riqsishu-
shallapa. Piru chaynu Tayta Dyus
riqsishutinllapaqa, ¿imapaqnataq
runakuna yarpuyashan mana sirbiq
imakunata kasunaykillapapaq tikraka-
nayankillapaqa? Chaynuqami ashwan

---

c 4.6 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

uk sirbikuq yupayna kayankillapa.
10Chaqa kananqami qamkunaqa Israel
runakuna llullachishutinllapa, paykuna
yupay “Fyistakunata kumplir, Tayta
Dyusta aligriyachiyta puytinchik” nir,
gwardayankillapa wakin diyakunata,
misiskunata, añukunata, ima. 11Chaynu
rurayashaykillaparaykumi kusata
llakini, chay kusata qischakar ima
yaĉhachikusha kani Jesucristupaq
chayqaĉhi yanqallamana katin nir
yarpur.
12Kriyiq masiykuna, kusalatami
rugashunillapa, nuqa yupay Jesucristu-
lapi kriyir washakanaykillapapaq.
Chaqa nuqamaqa michka Israel runa
karmapismi, qamkuna yupay tukusha
kani, imanullapis Jesucristupaq
yaĉhachishutiyllapa kriyir washakanay-
llapapaq. Chaynu yaĉhachishutiyllapa
imamapismi, qamkunaqa mana ima
mana allintapis ruramashaykillapachu.
13-14Ashwanmi qishaq katiypis,
shumaqta samachimaraykillapa,
Dyusmanta uk angelta yupay, chaynulla
Jesucristuta yupaylla ima, mana
mayqanpis disprisyamar imamapischu.
Allitami yaĉhankillapa: Chay puntata
watukushuqllapa rirqami, kusala qishaq
karmapis, yaĉhachishurayllapa Jesucris-
tupa shumaq rimayninta, paypi kriyir
washakanaykillapapaq, nir. 15Chaymi
chaynu qishaq katiymapis kusata
munamar, aligriyachir, tukuy imapi
yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi
ashwan nawikillapata urqur qumay
nishutiyllapamapis, qumayashaykillapa
kanqa. Piru kananqa, ¿imataq pasasha?
¿Imapaqnataq nuqawan mana aligriyan-
killapa? 16¿Manaqachu qamkuna mana
allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap
kaqpaq willashurllapaqa kuntraykillapa
tikrakasha kani? ¡Manami!
17Chaymi kriyiq masiykuna nishaykil-
llapa: Chay llullakur mana allinta
yaĉhachikuqkunaqami, paykunalawan
kanaykillapata kusata munan. Piru
chaynuqami, mana allinchu. Chaqa
nuqakunamanta chiqanchakar,
paykunalatana kasunaykillapata munan.
18Allita yarpushaqami, kusala allin
ukninchikkunapaq llakir ima kawsana-
llapapaqqa. Piru allin kaqkunalata
yaĉhachinapaq. Chaymi chaynu llakir,
imata yaĉhachinar imamapis tukuy
tyimpu chaynullata ruranmanllapa,
nuqakuna mana qamkunawan
katiyllapalachu. Chaynuqami mana
allinchu.
19Kusala munashay kriyiq masiykuna,
qashanmi kusalata qischakaq qallarini,
Jesucristupaq yaĉhachishunayllapapaq.
Chaqa qamkunaqami Jesucristo mana
munashannuchu kawsayankillapa.
Chaymi qamkunapaq kusalata yarpurqa,
imanutaq uk warmisitamataqa wamra-
kustunanpaq nanaynin aypatin
qischakan, chaynu yupay nuqapis
qischakani qamkunarayku. Chaqa
chaynuĉhi qischakayashaq Jesucristupi
allita kriyinaykillapakaman. 20Chaqa
kusala allinĉhi kanman kanan kananlla
chaypi qamkunawan pulla kanaypaq.
Chaynu pullaykillapa karqaĉhi,
ukmanta ima willar Jesucristupaqqa
allita intrachishuymanllapa. Piru
manami yaĉhanichu, ¿imanu kartaq
chaynuqa tukuyankillapa kanqa? nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

21Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés
mantakushankunata qashan kasunaq
qallarinaqkuna allita intrakayllapa,
chayta rurayashaykillapaqami mana
allinchu nir. ¿Manachu qamkunaqa,
Dyus nitin Moisés iskribishan niyashan-
taqa uyapashaykillapa? 22Chaqa Moisés
iskribishanpiqami nin: Abrahampami
karan ishkay wamrankuna. Uk wamran-

qami sirbikuqnin Agar, shipashnin-
manta karan. Nataq ukqami karan
chiqap warmin Saramanta. Kay
Saraqami Abrahampa punta warmin
kar, mana sirbikuqnin imalamapischu
karan. 23Chaqa allita yarpuyllapa: Chay
sirbikuq warmi Agarpa wamranqami
nasiran, imanutaq wakinkunapis
nasishanchikllapa chaynulla. Nataq
Sarapa wamranqami nasiran, imanutaq
Tayta Dyus unaylla arnisha karan,
rukulana kayatkillapa uk wamrituyki-
llapa kanqa nir. Chaymi chay kumplika-
nanpaqqa Sarapa wamranqa nasiran.
24Piru Dyusqami kay ishkay warmi-
kunawan intrachimanchikllapa ishkay
tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta
Dyus, Israel runakunawan chay Sinaí
sirkapi rurar, Moisesta mantakuykunata
qushan. Chay tratuta rurashanllapatami
ninchikllapa: "Dyuspa mantakuynin-
kuna" nir. Piru tukuy chay mantakuy-
kunataqa, manami mayqanpis washaka-
nanpaqqa kumpliyta puytishachu.
Chaymi Sinaí sirkapi rurashan tratuqa
intrachimanchikllapa chay sirbikuq
Agarpaq. Chaymi allita intrakayllapa.
Chaqa Moisés mantakushankunawan
mana washakayta puytirqami,
nuqanchikkunapis uk sirbikuq yupaylla
kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa
karan chaynu. 25Chaymi Agarpaq
intrakarqa yaĉhanchikllapa chay nasyun
Arabiapi kaq Sinaí sirkapaq. Chaynulla
Sinaí sirkapaq intrakarqami yaĉhanchik-
llapa kay pachapi Jerusalén pwiblupaq.
Chaqa Jerusalén pwiblupi kawsaqkuna-
qami Moisés mantakushankunata
kumpliyta munarmapis, mana puytisha-
llapachu. Chaymi chaynu mana tukuyla
kumpliyta puytishanllaparayku
maydiyapis uk sirbikuq yupaylla
kawsanllapa. 26Piru nuqanchikkuna
Jesucristupi kriyirllapaqami, manana
chay mantakuykunapa sirbikuqninna-
chu kanchikllapa. Ashwanmi unaq
syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan
chayman rir, Tayta Dyuswan pulla
kawsanallapapaqna kanchikllapa.
27Chaymi Dyus nitin iskribikashankuna-
piqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq
nin:

"Qam mana wamrakuq kar,
chay wamrakunaykipaq nanayta
mana riqsiq warmisita,
kusalata aligriyay.
Chaqa chay warmisita mana wamra-
kunanpaq kaqqami,
kusala achka wamrayjun kanqa,
chay wamrakuq warmisita-
mantaqa" nir.

28Kriyiq masiykuna allita intrakay-
llapa, imanutaq Abrahammataqa Tayta
Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa
achka aylluyjun kananpaq. Chaymi chay
wamran Isaac nasiranna. Chaynumi
Tayta Dyusqa tukuy paypi kriyiqkunata
arnisha washamanallapapaq. Chaymi
nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa,
qashan mushuqmanta nasisha yupayna
kanchikllapa. 29Chaqa Dyuspa Santu
Ispiritun yanapatinmi, Saraqa wamran
Isaacta wamrakuran. Chaymantaqami
Agarpa wamran Ismaelqa Sarapa
wamran Isaacta qischaran. Chaynullami
kanankunapis Moisés mantakushan-
kunata kasuyta munaqkunaqa Jesucris-
tupi kriyiqkunataqa ĉhiqnir qischaman-
chikllapa. 30Chaqa Dyus nitin iskribika-
shankunapimi Agarpaqqa kaynu niran:
"Itakuy chay sirbikuqnikita wamran-
tinta. Chaqa chay imayki kaqqami chay
wamrayki Isaaclapaq. Chaymi chay
sirbikuqnikipa wamranqa mana partina-
kuytaqa puytinchu chay wamrayki
Isaacwanqa" nir. 31Kriyiq masiykuna,
chaynu Tayta Dyus nishanraykumi
yaĉhanchikllapa Jesucristulapi kriyirmi,
Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir.
Chaynuqami manana chay sirbikuq

Agarpa wamran yupaynachu kanchik-
llapa.

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqninnachu kanchikllapa

5 [1]Kriyiq masiykuna, Jesucristupi
kriyishanchikllaparaykumi payqa
washar, manana uk sirbikuq yupayna
kawsanallapapaq nimashanchikllapa.
Chaymi chaynu katinqa, chay kriyishan-
chikllapanullana kar, Moisés mantaku-
shankunapiqa amana yarpurnachu
kawsashunllapa.
[2]Chayraykumi allita intrakayllapa.
Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa:
Amana chay siñal kustumrita
rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna
chay siñal kustumrita rurayatkillapa-
qami, mana imapaqpis sirbishushallapa-
chu, Jesucristupaq yaĉhachishutiyllapa
kriyishaykillapaqa. [3]Chaymi qashan
nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal
kustumrita ruraqkunaqami, washaka-
nanpaqqa Moisés mantakushankunataqa
tukuylata kumpliyta ministiyan nir. Piru
chayta mana kumpliyta puytishanray-
kumi mana washakanqallapachu.
[4]Chaymi qamkuna, Moisés mantaku-
shankunata kumplirlami washakanchik
nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar
washashunanllapapaq Wamran Jesucris-
tuta kaĉhamushanmanta chiqanchaka-
shaykillapa. [5]Piru Jesucristupi tukuy
kriyir washakashana kaqkunaqami,
Dyuspa Santu Ispiritun yanapamasha-
llapa, allita yaĉhanchikllapa: Jesucris-
tupi kriyishanchikllaparayku,
maydiyaqa Tayta Dyusqa kusa
allinlapaqna rikamashunllapa nir.
[6]Chaqa tukuy shunqunchikwan Jesucris-
tupi kriyiq kashallapaqa, siñal kustum-
rita michka rurasha kar, chaynulla
mana rurasha karmapis, Dyuspaqqa
chaylla kanchikllapa. Ashwanmi
Jesucristupi kriyishanchikrayku,
ukninchikkunata llakipar ima
kawsayanchik, chay kusala allinqa.
[7]Kriyiq masiykuna, qamkunaqami
kusalata Jesucristupiqa kriyiq
kankillapa. Piru kanan-shuypaqa, ¿pitaq
mana allinta yaĉhachishurllapa, chiqap
kaqta mana kasunaykillapapaq
nishushallapa? [8]Chaqa chay mana
allinta yaĉhachishuqllapaqami, mana
chay akrashushallapa karan Dyusmanta-
chu. [9]Piru qamkunaqami ashlilamatapis
chay mana allinta yaĉhachikuqkunata
kasurqa, manana allintachu tukushayki-
llapa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu,
imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila
libadurata itasha, chay tantapaq
chaytaqa limpula saksachin. Chaynu-
llami chay mana allinta yaĉhachishuq-
kunaqa qamkunatapis limpuna
pantachishushallapa. [10]Piru nuqaqami
kusalata kunfyakani, Tayta Dyus
yanapashutinllapaqami, qashan
chiqaptana Jesucristullapi kriyiyanki-
llapa kanqa, nir. Nataq chay mana
allinta yaĉhachishurllapa pantachishuq-
llapataqami, Tayta Dyusqa kusala
manchaypaqta kastiganqa, mayqan
katinpis.
[11]Kriyiq masiykuna, chay mana allinta
yaĉhachikuqkunaqami nuqapaqqa
nishunllapa: “Pablupismi yaĉhachikun,
siñal kustumrita rurashunllapa
washakanallapapaqqa” nir. Piru
chayqami mana chiqapchu. Chaynu
yaĉhachikutiyqami, Israel pwibluy-
manta kaqkunaqa, qischamananpaqqa
mana yarpuyanmanllapachu. Nataq
nuqaqami yaĉhachikuni: “Jesucristo
kruspi wanushanpi kriyirlami,
washakayta puytinchikllapa” nir.
Chaynu yaĉhachikutiymi kusa mana
allinta yarpunllapa, chay mana allinta
yaĉhachikuqkunaqa. [12]Piru chay mana
allinta yaĉhachishurllapa pantachishuq-
llapakunapaqqami kaynu nishunillapa:

Qamkunata siñal kustumrita amalas
rurachishunanllapamantaqami, ashwan
mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq nir.
13Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami
uchanchikkunamanta washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata
kasur, uk sirbikuq yupay kawsanallapapaqnachu. Chaymi chaynu washakashana karqa, amami kwirpuykillapa
munashannunachu kawsayllapa.
Ashwanmi uknikillapa uknikillapa
llakipanakur ima kusa shumaqta
kawsayllapa. 14Chaqa Dyus nitin,
Moisés mantakushanqami nin: “Llakiy
runa masikikunapaq, imanutaq qampa
kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir.
Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy
mantakuykunata kumplishaykillapana.
15Chaymi nishaykillapa: Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana
allinta rikanakur imaqakish limpumana
qamkunapura chinqachanakutkillapa
nir.

Ama munashanchiknulla rurarnachu Santu Ispiritu munashalatana rurashunllapa

16Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa
Santu Ispiritun yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa munashannulla rurarnachu
kawsayllapa nir. 17Chaqa kwirpunchik
munashankunata rurarqa, manami
Santu Ispiritu munashannunachu
rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu
Ispiritunwan karqami, kwirpunchik
munashantaqa manana rurayta
puytinchikllapanachu. Chaqa manami
chay kutilla kwirpuykillapa
munashanta, chaynulla Santu Ispiritu
munashantaqa rurayta puytinkillapachu.
Chaymi ashwan Santu Ispirituwanna
karqa, amana kwirpuykillapa
munashantaqa ruraylapanachu. 18Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun
munashanta rurarqami, Tayta
Dyuslatana kasur kawsankillapa.
Chaymi Moisés mantakushankunataqa
imanupis kumplir washakayashunllapa
nirqa amana yarpunkillapanachu.
19Chaymi nishaykillapa: Chay
kwirpunllapa munashanta rurar
kawsaqkunataqami dasla riqsiyta
puytinchikllapa nir. Chaqa chay
runakunaqami kaynu kawsanllapa:
Runa kar, manaqa warmi masayjunna
karmapis ukwan ukwan pununllapa,
chaynulla mayqanpis manaraq
masayjun karpis dasna mayqanwanpis
punusha rikarinllapa, manaqa mana
tantyakar munashanllapalata rurar
kusala saqra millanaypaqtana uchakunllapa. 20Chaynulla runa rurashan yanqa
dyus nishanllapakunata aduranllapa.
Wasqapanakunllapa. Ĉhiqninakur
anyanakunllapa. Dasna ukwan
silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta
yaĉhanllapa. Chaynu piñakur imami
chiqanchanakunllapa. Tukuyta binsiyta
munanllapa. Paykunalapaqmi tukuy
imata munanllapa. Yarpunllapami,
nuqaqami tukuymanta mas yaĉhayniyjun kani, nir. 21Runa masinkunata
kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa. Kusata maĉhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqllaq mikunllapa,
upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas
ukman imakunata rurar uchakunllapa.
Chaymi imanutaq willashushallapana
karay chaynulla kananpis nishaykillapa:
Chaynu uchakur kawsaqkunaqami, Dyus
mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.
22Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan
kaqkunaqami kaynu kawsanchikllapa:
Ukninchikkunata llakipanchik, imatapis
aligrila ruranchik, chaynulla ima
katinpis das shumaqchanchik, ukkuna
mana das imata ruratinpis yaranchik,

tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis
allinpi kananpaq yanapanchik, imata
nishanchiktapis karanlata ruranchik
ima. 23Chaynulla wakinninchikkunata
mana ukmanta rikanchikchu, kwirpun-
chiktapis nuqanchiklla tantyakachinchik
ima. Chaynu allinlata rurar kawsasha-
llapaqami, mana mayqanpis nimaynin-
chikta puytinqallapachu: “Kay
mantakuykunata mana kasushaykillapa-
chu” nirqa. 24Chaymi tukuyla
kriyiqkunaqa, kwirpun munashan mana
allin kaqtaqa, Jesucristupa krusninpi
limpu wanuchisha yupayna kawsan-
llapa. 25Ashwanmi Dyuspa Santu
Ispiritunwanna karqa, pay munashannu-
lana rurar kawsashunllapa.
26Chayraykumi ama kusa kani nir,
chaynulla ukninchikkunawan piñachi-
nakur, inbidyanakur imachu
kawsashunllapa.

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

6 1Kriyiq masiykuna, uknikillapa
uchakusha nir yaĉharqa, Jesucristo
munashannulla qamkuna kawsaq-
kunaqa, amana mas uchakunanpaq
yanapayllapa. Piru qamkunaqa amami
kusa kani nir imachu, kusa shumaqlata
willar ima yanapankillapa. Imanupiqa-
kish qamkunapis uknikillapa uchaku-
shanrayku burlakaq yupay willayar-
maqa, maydiyaqa uchakushamana
rikaritkillapa. 2Chayraykumi
uknikillapa uchakusha kar, llashaq
shipunta aprikusha yupay chaytaqa
yanapayllapa. Chaymi chaynu
uknikillapa uknikillapa yanapanakurqa,
Jesucristo nishannullana rurayankillapa.
3Piru mayqanpis mana ukninta
yanapayta munar, kusa kani ima
niqkunaqami, paylla ingañakayan.
Chaqa Dyuspa naypanpiqami mana
mayqanpis kusa kaytaqa puytinchu.
4Chayraykumi nuqanchiklla allita
yarpur kawsashunllapa: Allintachu
rurayani, manaqachu mana nir. Chaymi
mayqanpis allinlata rurarqa, payllapaq
allintaqa ruranqa. Piru amami yarpun-
qachu, chay kriyiq masiykunamanta-
qami kusa mas allin kani nirqa. 5Chaqa
manami ukkuna allin kanki nimashan-
chikraykuchu allinqa kanchikllapa.
Ashwanmi imata rurasha kashapis,
Tayta Dyusman tukuyla qimikashallapa
payna rikar yaĉhamashunllapa.
6Nishaykillapapis: Chay mayqanĉhi
Dyuspa rimayninta yaĉhachishuqniki-
llapataqami, ima ministishanpipis
yanapankillapa ama qunqarchu.
7Piru amami qamkunallaqa ingaña-
kankillapachu. Chaqa Dyusmantaqami
mana mayqanpis burlakayta puytinchu.
Allita yaĉhashanchikllapanu, ima
simillata tarpukurmapismi, chayllata
kusichakunchik. 8Chaynumi mayqanpis
kwirpun munashanlata rurar kawsaq-
kunaqa, chaynu mana allinta rurar
kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay
tukuy tyimpupaq wanunanpaqna
kayanqa. Nataq mayqanpis Santu
Ispiritu munashanlata rurar kawsaq-
kunaqami, chaynu allinta kawsashan-
rayku, uk kusichakuq yupay tukuy
tyimpu kawsaytana aypanqallapa.
9Chaymi mana shaykuq allinkunalata
rurar kawsashunllapa. Chaqa chaynu
kawsarllapaqami, maydiyaqa kusala
allinta kusichakaq yupay kashunllapa.
10Chayraykumi tukuylawan kusa
allinlata rurar kawsayta kamashunllapa.
Chaymi ashwan kriyiq masinchikkuna-
mataqa, kusa mas allinlata rurar kawsar
animachishunllapa.

Kusata willarmi Pablo kartanta iskribir tukchinanta saludakun

11 ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa!
¡Nuqaqami kayta makiyllawan

qamkunaman iskribimuni kusa atun
litrakunawan! 12Chaymi allita intrakay-
llapa: Runakuna siñal kustumrita
rurananllapapaq nir yaĉhachikuqkuna-
qami, chay runa masinkunawan allinpi
kananlapaq chaynuqa yaĉhachikunllapa.
Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi
washakanchik nir yaĉhachikutinllapa-
qami, nuqakunata yupaylla mana allinta
rurananllapapaq ikinllapapi purinman-
llapa, Israelmanta kaq runa masiyllapa-
kunaqa. 13Nataq chay siñal kustumrita
rurasha kaqkunapismi, Moisés tukuy
mantakushantaqa mana kumpliyta
puytinllapachu. Piru paykunaqami
qamkunataqa imanullapis chay siñal
kustumrita rurachishunllapa. Chayna
paykunaqa ninanllapapaq: Paykunaray-
kushi qamkunaqa siñalniyjun kwirpuy-
killapapi kankillapa nir.

14Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik
Jesucristumi kruspi wanuran
nishurllapaqa, manami ukkunapaq
alabakaytaqa puytinichu. Chaqa
Amitunchik Jesucristupi kriyishayray-
kumi, kay pachapi ima mana allinta
ruranaymantaqa wanusha yupayna
kani. Chaynulla chay mana allinta
rurachimaq chaymatapis wanuchisha
yupayna kani, amana mana allinta rurar
kawsanaypaq. 15Piru chay siñal kustum-
rita rurasha kasha, chaynulla mana
rurasha kashamapismi, chayqa mana
imapaqpis sirbinchu. Ashwanmi
Jesucristupi kriyir, manana ima mana
allintapis rurar, uk mushuq nasisha
yupayna kawsayanchik chay kusala
allinqa. 16Chaymi Taytanchik Dyusman
mañakuni qamkuna paypa akrashan
kaqkunata, chaynulla munashannu
kawsaqkunataqa, kusalata llakipashur-
llapa ima shumaqta kawsachishunan-
llapapaq.

17Piru kananmanta-pachaqami mana
munaninachu, chay wakin mana allinta
yaĉhachikuqkuna qillakachimanantaqa.
Chaqa Jesucristupi kriyishayraykumi
qischamar lisyamashanllapa imami
kwirpuypiqa uk siñal yupay intrachi-
kun, nuqaqa Amituy Jesucristupa
chiqap sirbiqnin kani nirqa.

18Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi
kusalata Amitunchik Jesucristuman
mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi
yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Efesios

Pablumi kartanta kaĉhan Efesupi kriyiqkunaman

Éfeso pwibluqami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamuqllapa rantinanllapapaq, chaynulla imanllapatapis apamuqllapa rantikunanllapapaq ima. Chay Éfeso pwibluman apustul Pablo ĉharqa, yaĉhachikuran Jesucristupa shumaq rimayninta. Chaynu yaĉhachikutin kriyitinllapami, Pabluqa chay Efesupi ishkay añuta kidar yaĉhachiran kriyiqkunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluqa chay Éfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1–3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1–6.24).

Pablumi saludakun

1 [1]Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyla Éfeso pwiblupi Dyus akratin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskribimuni. [2]Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanchikllapa

[3]Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanchikllaparaykumi, Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanchikllapa masta paypi kriyirlla ima kawsanallapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa. [4]Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranchikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanchikllaparayku, paypa naypanmanqa qimikayta puytinchikllapana. [5]Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranchikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

[6]Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kaĉhamur kusalata yanapamashanchikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

alabanallapapaqna karan. 7Chaqa
kusalata munamashanchikraykumi,
Wamran Jesucristumatapis kaĉhamuran
yawarninta iĉhar wanutin, Taytanchik-
llapa Dyusqa pirdunar, manana
uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq.
8Chaymi ashwan Taytanchikllapa
Dyusqa kusalata munar ima yanapama-
shanchikllapa, kusala yaĉhaq, kusala
intrakaq ima kanallapapaq. 9Chaynu-
llami Taytanchik Dyusqa,
unaymanta-pacha kusalata munarnin-
chikllapa payla yarpusha kayaq,
Wamran Jesucristuwan tukuyla imata
ruranapaq chaymatapis intrachima-
shanchikllapana. 10Piru chay ima
tyimpuĉhi Jesucristuna unaq syilupi
kaqkunata, chaynulla kay pachapi
kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpu
ĉhamutinqa, pay mantakunanpaqna
Tayta Dyusqa qunqa.
11Allita yaĉhashanchikllapanumi
Tayta Dyusqa imatapis ruran pay
munashannullaqa. Chaymi Wamran
Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna
kanallapapaq nimashanchikllapallana
karan. 12Chaynuqami Tayta Dyusqa
rurasha, nuqakuna Israelmanta kaqkuna
Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa,
Dyuslata kasur kawsatiyllapa, wakin
rikamaqllapakunamapis paylatana
alabananllapapaq. 13Chaynullami
qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis,
Dyus chiqap nishankunata uyaparqa,
intrakaraykillapa imanumi washakayan-
killapa kanqa nir. Chaymi Jesucristupi
kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytan-
chikllapa Dyuspana karaykillapa.
Chaynu pullachakatkillapaqami, Tayta
Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu
Ispiritunta qushuranllapa. Chayna
yaĉhanaykillapapaq Santu Ispirituta
arnishushanllapataqa kumplishusha-
llapa nir. 14Pay Santu Ispirituqami,
Dyus imanu munashan tyimpu
ĉhamutin arnimashanchikllapataqa
aypanallapapaq nir chiqapta intrachi-
manchikllapa. Chaymi chay arnima-
shanchikllapata limpu kumplir Tayta
Dyus paypa kaqninkunata washamasha-
llapaqa, tukuyla kusata alabayashun-
llapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

15Kriyiq masiykuna, nuqami
qamkunapaq yaĉhasha kani imanumi
Amitunchik Jesucristupi kriyishayki-
llaparayku, uknikillapa uknikillapa
kusalata llakipanakur kawsankillapa nir.
16Chaymi Amitunchikman qamkuna-
paqqa mana shaykuq kusalata payji nir
mañakuni. 17Chaynullami Amitunchik
Jesucristupa Taytan, kusala allin
Dyusninchikllapataqa kusalata mañani-
pis Santu Ispiritunwan yanapashunan-
llapapaq. Chaynami Santu Ispiriturayku
Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqap-
tana payta riqsinaykillapapaq. 18Tayta
Dyustaqami mañanipis intrachishunan-
llapapaq, payqami akrashushallapa
chiqap paypa kaqninkunana kanayki-
llapapaq nir. Chaynullami intrachishun-
qallapapis kusala shumaqmi Dyusnin-
chik arnir tukuyla paypa kaqninkunata
qumayashanchikllapaqa nir.
19Chaymi mañanipis qamkuna
Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intraka-
naykillapapaq Taytanchikllapa
Dyusqami kusala ukman shumaq
pudirniyjun kar tukuyla kriyiqkunata
yanapamanchikllapa nir. 20Chaqa
imanutaq chay pudirninqa Jesucristu-
taqa wanushanmanmatapis kawsachi-
muran. Chaymantami unaq syiluman
apar, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina
tachisha. 21Chaynumi Tayta Dyusqa
Jesucristutaqa wakin pudirniyjun
kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq

mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyla kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunanpaq numrasha Tayta Dyusqa. 22Tayta Dyusqami tukuyla imakunatapis, Jesucristupa ĉhakinpa ĉhakinman ĉhuraran, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jesustaqa tukuyla kriyiqkunapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa. 23Chaynumi Amitunchikllapaqa, tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa katin, nuqanchikkuna-shuypaqa paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanu kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

Dyusmi dibaldila llakipar washamanchikllapa

2 1Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurar uchakushaykillaparayku. 2Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusalata uchakurlla kawsaq chaykunata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana ruraq kankillapa. Chaqa chay dyabluqami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusalata animachin, mana allinlata ruranallapapaq. 3Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurar kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan. 4Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanu kashallapamapis llakipamashanchikllapa. 5Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimaranchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapana. 6Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimarninchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa. 7Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, ¡payqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy imapi kusalata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir. 8Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa. 9Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa. 10Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrar pullachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurar kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuraykumi uk ayllulana kanchikllapa

11Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyjun kaqkunaqami, nishuqllapa: “Qamkunaqashi

mana kwirpuykillapapi siñalniyjun
kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa
mana puytinkillapachu” nir. 12Allita
yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa,
Jesucristupi mana kriyiq imachu
kankillapa. Chaynulla manami Dyus
akrashan Israel pwiblumantachu karayki-
llapa. Chaynu karmi Tayta Dyus
arnikushanmatapis mana aypanaykillapa-
paqnachu karaykillapa. Chaymi kay
pachapiqa mana Dyusninchikwan
imalamapischu kawsaq kankillapa.
Ashwanmi tukuy tyimpupaq chinqanayki-
llapapaqlana kawsaq kankillapa. 13Piru
kanan-shuypaqami Jesucristuqa washama-
nallapapaq yawarninta iĉhar wanusha nir
kriyishaykillaparayku, paywan pullana
kawsayankillapa, michka unay paymanta
karupllapi kasha karmapis. 14Chaqa
Jesucristumi shumaqchamaqninchik-
llapaqa. Chaynu karmi payqa mana Israel
pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel
pwiblullamanta kaqkunawanmapis, uk
ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa.
Chaynu uklapaqqami Tayta Dyusqa
tikramashanchikllapa, chay uk kusa atun
pata yupay arkamaqninchikllapata ratachir.
Chaqa chay pata arkamashallapami, mana
pulla kayta puytir, ĉhiqninakur ima kawsaq
kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa
kwirpullawan ratachiq yupayqa karan.
15Chaymi Jesucristuqa, Moisés mantaku-
shankunamatapis mana kasunapaqnachu
nir, ashwan ishkay pwiblu chiqanchanaku-
sha kaqmatapis uklapaqna tikraran,
paylatana sirbir ima kawsananllapapaq.
Chaynu rurar imami tukuylata shumaqcha-
maranchikllapa. 16Chaqa payllami uk
kruspi wanushanrayku, chay ishkay pwiblu
chiqanchanakusha maqanakuq yupay
kaqkunamatapis uklapaqna tikrar,
Dyuswan shumaqchamaranchikllapa.
17Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami,
shamuran shumaq rimayninta intrachima-
nallapapaq. Chayna paylata kasur shumaq-
tana kawsanallapapaq, chay qamkuna
Dyusmanta karupllapi kaqkuna, chaynulla
paywan pulla kasha kaqkunamapis.
18Chaymi Jesucristurayku nuqanchik-
kunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa
Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa
Dyusmanqa qimikayta puytinchikllapa.
19Chayraykumi qamkunaqa manana
furastiru yupaynachu kar, ashwan uk
ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa
qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna
kaq, chaynuna kankillapa. Chaynuqami
tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamran-
kunana kankillapa. 20Chaynu karmi
qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa
simintuta rajar alli shachinllapa, chay
yupay kankillapa. Chaymi simintu
rajakasha chaykunaqa, apustulkuna,
Dyuspaq rimaqninkuna ima. Piru chay
simintuta rajar rumita ĉhurashallapa
chay-shuypaqami, Jesucristo. 21Chaymi
nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi
kriyiqkunaqa, chay simintu rumi ĉhuraka-
sha chaypa ananman ĉhurakar llutakaq
yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk
wasimataqa shachinllapa chaynu
nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta
Dyuslapaq kar, paypa kusa allinla wasin
yupayna kanallapapaq. 22Chaynumi
qamkunapis Jesucristuwan pulla
karllapaqa, nuqakunawan tantakarqa
uklana kankillapa. Chaymi ashwan
tukuyninchikllapapi Santu Ispiritulana
kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus
kawsanan wasi yupayna kanchikllapa.

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

3 1Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi
qamkuna mana Israelmanta
kaqkuna washakanaykillapapaq
Jesucristupaq yaĉhachikushayllapa-
rayku prisu kani. 2Chaqa qamkunaqami
allita yaĉhankillapana, nuqatami Tayta
Dyusqa akrar kaĉhamaran, qamkuna

mana Israelmanta kaqkunata Jesucristu-
paq yaĉhachishutiyllapa washakanayki-
llapapaq nir. 3Chaymi Taytanchikllapa
Dyusqa kusalata munamar, imanu
Wamran Jesucristuwan washamana-
llapapaq nir payla yarpuyashanmatapis
intrachimaran. Chaynu intrakarmi
puntata iskribishurllapaqa ashlilata
intrachishurayllapa. 4Piru kanan qashan
iskribishuyanillapa chayta allita
liyirqami allitana intrakankillapa,
nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran
Jesucristuwan washamanallapapaq nir
payla yarpushantaqa allitana intrakani
nir. 5Chaqa Tayta Dyus payla yarpuya-
shantaqami, unay tyimpukunaqa
mayqanlatapis mana intrachiranchu.
Piru kananqami, Tayta Dyusqa Santu
Ispiritunwan chay akrashan apustulnin-
kunata, chaynulla paypaq rimaqnin-
kunata ima allita intrachimashallapana.
6Chay payla yarpushanqami kaynu
karan: Jesucristupi kriyir washakanan-
llapapaq nir yaĉhachikutiyllapa
kriyiqkunaqami, michka mana
Israelmanta karmapis, Israel pwiblulla-
manta yupayna kananllapapaq. Chaynu
karmi tukuyninchikllapaqa, uk kwirpu-
lana kanchikllapa. Chaynullami
tukuyninchikllapana Tayta Dyus
arnimashanchikllapataqa aypashun-
llapa.

7Piru Tayta Dyusqami kusalata
llakipar, akrar kaĉhamar pudirninwan
yanapamaran Jesucristupaq rir
yaĉhachikunaypaq. 8Chaymi nishayki-
llapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyiq
kaqkunapaqqa yaqqa mana kwintachay-
paqla yupay kani. Piru michka chaynu
katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata
llakipamashanrayku yanapamar
kaĉhamasha mana Israel runakunata
intrachinaypaq, Jesucristupaq kusala
mana yaqqa intrakaypaq yupay kusala
shumaq rimashanta. 9Chaynu yaĉhachi-
kunaypaq kaĉhamarmi nimasha
intrachikunaypaq, tukuy imata rurasha
Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha
imanumi washamanallapapaq payla
yarpushanta nir. 10Chaynuqami karan,
unaq syilupi tukuy angelkuna, chaynu-
lla wakin mana rikaypaq kusala
pudirniyjun mantakuqkunamapis,
tukuyla kriyiqkunata uklana yupay
kawsaqta rikarqa kwintata qukanan-
llapapaq, imanumi Tayta Dyusqa kusala
yaĉhaq chaynulla pudirniyjun ima nir.
11Piru tukuy imata kriyiqkunawan
rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaq
unaymanta-pacha chaynu rurananpaq
karanllana Amitunchik Jesucristuwan
chaynulla ruraran. 12Chaymi kananqa
Jesucristupi kriyir, paywan pulla
karnaqami, Taytanchik Dyusmanqa
mana imapaq manchakur imapischu
qimikayta puytinchikllapana. 13Chay-
raykumi nishaykillapa: Jesucristupaq
nuqa yaĉhachishurllapa qischakatiyqa,
amami disanimakunkillapachu. Chaqa
chaynu qischakar ima yaĉhachishutiy-
llapami, Jesucristupi kriyir washaka-
shaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

14Chayraykumi kananqa qunqurikur
Taytanchik Dyusman kusalata
mañakuni qamkunapaq. 15Chaqa
payqami unaq syilupi chaynulla kay
pachapi kawsaqkunapaqa Taytanchik-
llapari, tukuylata ruramashanchikllapa-
rayku. 16Chaymi Tayta Dyustaqa
mañani Santu Ispiritunwan kusala
shumaq kaqkunalapi yanapashutinllapa,
yarpuynikillapapi pudirniyjun, chaynu-
lla kusala jwirsayjun ima kanaykillapa-
paq. 17Chaynuqami kriyishaykillapa-
rayku, Jesucristuqa shunquykillapapina
maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan
Jesucristulapaqna kusalata yarpur,

uknikillapa uknikillapapis kusalata
llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu
kawsarqa, imanutaq uk qirumaqa allita
ĉhupakurqa ima katinpis kusalata
shachinakun, chaynullami kusalata
llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis
chaynu llakipanakunaykillapapaq
yarpurlana kawsayankillapa kanqa.
18Chaynullami mañakunipis Jesucris-
tuqa tukuy kriyiqkunata intrachishunan-
llapapaq, imanumi payqa kusala
ukmanta munamanchikllapa nir.
19Chaynullami mañakunipis ukman
imakunata intrakanaykillapamantaqa,
ashwan Jesucristuqa kusala ukmanta
llakipamanchikllapa nir allitana
intrakar kawsanaykillapapaq. Chaynu
kawsarqami, Dyus munashanlatana
maydiyapis rurar kawsayankillapa
kanqa.
20Taytanchik Dyusqami kusalata
yanapamanchikllapa, masta chay
mañashanchikllapamantaqa, chaynulla
yarpushanchikllapamanmatapis. Chaqa
payqami kusala pudirniyjun kar, tukuy
imata rurayta puytin. 21Chayraykumi
Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa tukuy
tyimpu paylatana alabashunllapa.
¡Chaynumi kanqa!

Santu Ispirituwan kaqkunaqami uklana yupay kawsashunllapa

4 1Chaymi Amitunchik Jesucristo
munashanta rurashayrayku prisu
karmapis, kusalata rugashunillapa,
imanutaq Dyus akratinllapamaqa
kawsanllapa, chaynu qamkunapis
kawsanaykillapapaq. Chaqa Tayta
Dyusmi akrashushallapari. 2Chaynu
karqa, amami kusa kani nir alabakar
imachu, shumaqlata ukninchikllapa-
wanqa kawsankillapa. Chaynulla ima
katinpis amami piñakur imachu ashwan
llakipanakur imana shumaqta parlanki-
llapa. 3Chaymi chaynu Santu Ispiritu
yanapashutinllapaqa, kawsayarllaqa
ukla yupayna maydiyapis llakipanakur
ima shumaqta kawsayta kamayllapa.
4Chaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi
kriyiqkunaqami uk kwirpulana kanchik-
llapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi
ukla. Chaymi Tayta Dyus yanapama-
shanchikllapa uklayla washamaqninchik
Jesucristupi kriyirqa, washakashana
kanchikllapa nir kusalata kunfyakana-
llapapaq. 5Chaynulla Amitunchikllapa-
qami ukla. Chaynu katinmi kriyinallapa-
paq, shutikunallapapaqmapis uklari.
6Chaqa kanmi uk Dyusla. Paymi
tukuypa Taytanchikllapa. Chaymi paylla
tukuyta rikan. Chaynu karmi pay
munashantaqa, mayqanwanpis
ruranarqa ruran. Chaqa payqami
maypipis pullanchikllapa.
7Piru tukuy nuqanchikkunaqa
manami tukuyla chayllata ruranapaq-
chu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucris-
tuqa pay munashannulla ukninchikllapa
ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurar,
paylata sirbinallapapaq nimashanchik-
llapa. 8Chaypaqmi Dyus nitin iskribika-
shakunapiqa nin:

> “Jesucristumi tukuy kuntraqnin-
> kunata binsir,
> riran unaq syiluman.
> Chaymi unaq syilumanta-pacha
> kaĉhamuran Santu Ispiritunta
> tukuyla kriyiqkunata yanapatin
> uknin ukmanta uknin ukmanta
> rurar
> paylata sirbinanllapapaq” nir.

9Piru ¿ima nishaq nirtaq, “Iqaran
unaq syiluman” niyan? Chaynu nirqami
intrachimanayanchikllapa puntataqa
kay pachaman shamusha karan nir.
10Chaymi kay pachaman ishkimusha
karan Jesucristullami, kusala unaq may
syilumanqa iqaran. Chaynuqami ruraran
tukuy imata, chaynulla nuqanchikkuna-
tapis payna rikamanallapapaq.

11 Payllami tukuy kriyiqkunataqa
yanapar ukmanta ukmanta rurar
payllata sirbinanpaq akraran. Chaymi
ukkunataqa apustulkuna kananpaq
nisha. Nataq ukkunata-shuypaqa,
paypaq rimaqninkuna kananpaq.
Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata
intrachitin, kriyir washakananllapapaq.
Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq
akraran. Chaynulla akraranpis
kriyiqkunata yaĉhachinanpaq ima.
12 Chaynuqami Jesucristuqa akraran
chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa
kaqninkunata yaĉhachinanllapapaq.
Chayna Dyuspa kaqninkunaqa waran
waran chay kriyishanpiqa masna
jwirtiyar, paykunana wakinkunata
yaĉhachinanpaq ima. 13 Chaymi chaynu
Jesucristupi mas kriyinallapapaq
animachimashallapaqa, maydiyaqa
tukuy chay yarpuylana kar, allitana
Amitunchiktaqa riqsinallapapaq.
Chaynuqami Dyuspa Wamran Jesucris-
tupi, allita kriyiqkunana kar, kusa
allinlatana kawsashunllapa imanutaq
Amitunchikmaqa allinla chaynu.
14 Chaynu allitana intrakarqa,
mananami imanutaq uk wamramaqa
ukmanta ukmantana yarpupakun,
chaynunachu kashunllapa. Chaynullami
manana imata yupay wayra wakman
kayman purichin chaykuna yupaychu
kashunllapapis. Chaqa chaynu wakman
kayman puriqkunaqami, kusa allinlata
yupay tukur yaĉhachikuqkunamanta
dasna ingañakanqallapa. 15 Piru
nuqanchikkuna kriyiqkunaqami,
kusalata llakipanakur ima tukuy
imatapis chiqap kaqlata yaĉhachinakun-
chikllapa. Chaymi chaynuqa waran
waranna, Amitunchik munashanta
rurar, pay yupayna kawsashunllapa.
Chaqa payqami tukuy kriyiqkunapaqa
umanchikllapa yupay-ari. 16 Chaymi
Jesucristupi kriyishanchikllaparayku uk
yarpuylana ima kar, tukuyninchikllapa
yanapanakushunllapa, Dyus
munashannu kawsanallapapaqqa. Chaqa
allita yarpuyllapa: Imanutaq kwirpun-
chikllapapa partinkunamaqa tukuy
imapi yanapanakunllapa. Chaynu
yanapanakur ima shumaqta kawsar-
qami, mas allita waran waranna
Jesucristupiqa kriyishunllapa.

Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunllapa

17 Kriyiq masiykuna, Amitunchik
Jesucristupa shutinpi kusalata rugashay-
killapa: Amanami Dyusninchikta mana
riqsir, kusala ukman mana allinkunata
rurar kawsanllapa, chaynunachu
kawsankillapa. Chaqa paykunaqami
munashanlata yarpur rurar, kusala
mana allintachu kawsanllapa. 18 Chaynu
karmi paykunaqa mana imalatapis
intrakayta puytinllapachu chay allin
kaqmantaqa. Chaymi maydiyapis mana
yaĉhanllapachu shumaqta kawsaytaqa;
ashwanmi kusala saqrata kawsanllapa.
Chaqa chaynuqami kawsanllapa
shunqunllapata kusalata ankuchasha
kar, Amitunchik nishankunata mana
intrakanashanrayku. 19 Chaynu kawsaq
runakunaqami, limpu kuchiyasha kar
mana intrakanllapanachu. Chaymi
maydiyalapis kwirpun munashanlata
rurar kawsanllapa. Chaynu karmi mana
tantyakarchu, chay mana allin kaqkuna-
taqa mayqannintapis masta ruranapaq
yarpurla kawsanllapa. 20 Piru
qamkuna-shuypaqami mana chaynu
kawsanaykillapapaqnachu Jesucristu-
paq uyakurqa yaĉhakushaykillapa.
21 Chaymi chiqapta paypaq uyakur
yaĉhakushana karqa, yaĉhayankillapana
payqa imanumi kawsanallapata munan
nir. 22 Chayraykumi unay imanu kawsaq
kankillapa chayta-shuypaqa qunqar

dijayllapana. Chaqa chay mana
allinkunaraykumi, kusala saqra mana
allinta rurarlla, maydiyapis mana
shumaqta kawsayta puytiqchu
kankillapa. 23Chaymi kananqa yarpuy-
nikillapapiqa allin kaqlatana rurayta
yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna
kawsayllapa. 24Chaynuqami imanutaq
Tayta Dyus, payta yupay mushuq-
mantana rurashushanllaparayku
allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi
unay kawsayashaykillapamantaqa
ukmanta kawsayllapa, chay chiqap
kaqlapi yarpur, kusa shumaqlata rurar
imana.
25Chayraykumi, amana masqa
llullakur imaqa rimankillapanachu.
Ashwanmi imatapis karanlata willanki-
llapa uknikillapataqa. Chaqa michka
achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpu-
lana kanchikllapa Jesucristupi
kriyishanchikllaparaykuqa.
26Chaymi imanupi uknikillapawan
piñakurmaqa, dasla shumaqchanakunki-
llapa, ama uchakunaykillapapaq.
Amami uknikillapawan piñachinakusha-
llaqa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa
pasankillapachu. 27Chaqa mana das
shumaqchanakurqami, ashwan chay
dyablu munashanta rurananpaqna
dijayankillapa.
28Chaymi mayqanpis suwakuyasha
ima karqa, amanami qashanqa
suwakunkillapanachu. Ashwanmi
makikillapawan trabajar imaykillapala-
taqa tarikurna, ashwan wakin ministiq-
kunata yanapayllapa.
29Chaynulla amami mana allinkuna-
taqa rimankillapanachu. Ashwanmi
imatapis shumaqlata rimankillapa.
Chaynuqami wakinnikikunata yanapa-
yankillapana. Chayna chay uyapashuq-
kunaqa shumaqtana yarpur mas allitana
Jesucristupi kriyinanllapapaq. 30Tayta
Dyuspa Santu Ispiritun siñalashusha-
llapa yupayna qamkunapi kawsayan
chaytaqami, ama llakichinkillapanachu.
Chaqa payraykumi allita yaĉhayanki-
llapana, maydiyaqa washakanapaq diya
ĉhamutinqa washakashana kashaq
nirqa.
31Chayraykumi shunquykillapapi
piñakuykunata, chay sunsunulla
piñakuykunata, chay anyanakuykunata,
chay jurapakuykunata, chaynulla chay
tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq
yupay ashuchiyllapana qamkuna-
mantaqa.
32Chaymi ashwan mayqanwanpis
llakipanakur shumaqta kawsayllapa.
Chaynulla uknikillapa imata rurashutin-
llapapis llakipar pirdunayllapa. Chaqa
imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa,
Wamran Jesucristurayku llakipar
pirdunamaranchikllapa chaynulla.

Dyus yupaylana kawsashunllapa

5 1Kriyiq masiykuna, qamkuna
Dyusninchikpa akrashan wamran-
kuna kaqkunaqami, imanutaq paymaqa
kusala shumaqta kawsan, chaynu
kawsankimanllapa.
2Chaymi imata rurarpis uknikillapa
uknikillapa llakipanakur ima ruraylapa.
Chaqa imanutaq Jesucristumaqa
kusalata llakipamarninchikllapa
uchanchikllaparayku paylla wanuran-
mapis. Chaynu wanurmi, imanutaq uk
ufrinditata rupachishamaqa kusala
shumaq mishkita asyakun,[a] chaynumi
Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.
3Chaymi qamkuna, Dyus akrashan
kusala shumaq kaqninkunana karqa,
amami ukwan ukwan pununaykillapa-

a 5.2 Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

paq, chaynulla ukman pinqaypaq
imakunata ruranaykillapapaq rimanki-
llapalamapischu. Chaynulla amami
imaykillapata qamkunalapaq
tantakunaykillapapaqmapis rimanki-
llapachu. 4Amami kusala saqrata,
chaynulla sunsunullaqa rimankillapa-
chu. Chaynulla amami kusa pinqaypaq-
kunata rimar imaqa grasyakunkillapala-
mapischu. Ashwanmi chay mana
allinkunata rimanaykillapamantaqa,
Taytanchik Dyuslata payji nir ima
alabayllapa. 5Chaqa qamkunaqami
allita intrakankillapana, mayqanpis
masayjun kar ukwan ukwan punuqkuna,
chaynulla mana masayjun kaqkuna
pakaplla punuqkuna, chay kusala
pinqaypaq imakunata ruraqkuna,
chaynulla mayqanpis payllapaq
imankunata kusalata tantakuyta munaq-
kunaqami, Jesucristupa Taytan Dyus
mantakuyashanmanqa, mana yaykuyta
puytinqallapachu nir. Chaqa chaynu
imankunalapi yarpuqkunaqami,
Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan
chay iman kaqkunata aduraq yupayna.
6Chaynulla amami mayqanpis uchaku-
chishunanllapapaq llullachir yaĉhachi-
shunqallapachu. Chaqa chaynu
yaĉhachikutinllapami, Tayta Dyusta
mana kasurnachu, ashwan paykuna
munashannullana kawsanllapa. Chaymi
Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa
piñakur, kusala manchaypaq kastigu-
tana kaĉhamun paykunamanqa.
7Chayraykumi chay munashanlata rurar
kawsaqkunawanqa ama piĉhunakunki-
llapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

8Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana
riqsirqa, tutaparaqpi yupay kar mana
allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru
kanan-shuypaqami Amitunchikpi
kriyishaykillaparayku, paywan pullachaka-
shana kankillapa. Chaymi ashwan uk
achkirachikuq yupaylana, allinkunalata
rurar kawsayllapa. 9Chaqa chay achkirachi-
kuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami,
imatapis allinkunalata, chiqap kaqkunalata
rurar, ukninkunamatapis llakipar ima
kawsanllapa. 10Chaymi allita intrakayllapa
Amitunchik Jesucristuqa imanumi
kawsanata munan nir. Chaynu intrakar-
qami, pay munashannula maydiyapis
kawsankillapa. 11Chaynulla chay
tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata
yanqalla ruranllapa chaykuna yupayqa
amami rurankillapachu. Ashwanmi
allinlata rurar kawsar, intrachinkillapa
chaynu pakaplla mana allinta rurayashan-
llapaqami, mana allinchu nir. 12Chaqa
chay mana allinkunata pakaplla
rurayashanllapapaq rimanapaqqami kusala
pinqaypaq. 13Piru Taytanchik Dyusmi,
chaynu mana allinkunata rurayatinllapa-
mapis, shutiman rikarichin chay
rurayashanllapataqa. 14Chaqa chay
achkirachikuq chayqami ima mana allinta
rurayashamapis, tukuylata shutillamanna
rikarichin. Chayraykumi iskribikashakuna-
piqa nin:

"Rikĉhakuy qam punuqqa.
Chay wanushakunapa rurinmanta
sharimuy,
Jesucristumi achkirachishunqana"
nir.

15Chayraykumi, allita kwintata
qukayllapa, ¿imanutaq Dyuspa naypanpiqa
kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata
qukarqa, amanami sunsunulla yarpupakur-
nachu, ashwan tukuy allin kaqkunalapaq
kusata intrakarna kawsankillapa. 16Chaymi
kay tyimpukunapiqa imuraspis allinlata
rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu
kawsayashanchikllapapiqami, mayqanpis
mana allinkunalata rurarna kawsayanllapa.
17Chaymi qamkuna kriyiqkunaqa amami
sunsunullaqa imatapis rurankillapachu.

Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus
munashannulla rurankillapa. 18Chaynulla
amami maĉhankillapa imapischu. Chaqa
chaynu maĉhar imaqami, mana tantyakar
imachu, munashanlata ruranllapa.
Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa,
Santu Ispiritupa makinlapina dijayllapa pay
munashannullana rurachir kawsachishu-
nanllapapaq. 19Chaymi ashwan uknikillapa
uknikillapa salmukunata, himnukunata,
Amitunchikpa takinkunata ima takir
kusalata animachinakunkillapa. Chaynu-
qami tukuy shunquykillapawan Amitun-
chikta alabar imana kusala shumaqta
kawsankillapa. 20Chaymi imuraspis
Amitunchik Jesucristupa shutinlapi, tukuy
imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu
Taytanchik Dyustaqa payji nir ima
alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

21Kriyiq masiykuna, qamkunaqami
Jesucristupi kriyishaykillaparayku,
uknikillapa uknikillapa rispitanakur,
kasunakur ima shumaqta kawsankillapa.
22Qamkuna kriyiq warmikuna, runayki-
llapata allita kasunkillapa, imanutaq
Amitunchik Jesucristuta kasunkillapa
chaynulla. 23Chaqa runaqami, warmin-
paqa uman yupay. Imanutaq Jesucristu-
maqa paypi kriyiqkunapaqqa uman
yupay chaynu. Chaynulla Jesucristu-
qami washamaqninchikllapa. Chaqa
tukuy kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari
kanchikllapa. 24Chaymi imanutaq,
tukuy kriyiqkunamaqa Jesucristuta
kusalata rispitar ima kawsanllapa,
chaynumi qamkuna kriyiq warmikuna-
pis runaykillapataqa tukuy imapipis
kusa rispitullawan kasunkillapa.
25Chaynulla qamkuna kriyiq runakuna-
pis, warmikillapata kusata llakipayllapa,
imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuyla
kriyiqkunapaq llakishanrayku, wanuranma-
pis chaynulla. 26Chaynuqami ruraran,
tukuy paypa kaqninkunaqa chay
shutikushanllaparayku, chaynulla chay
paypa rimayninwan kusala shumaq
chuyala yupayna kananllapapaq. 27Chaynu
karllapanaqami paypa kaqninkunana kar,
shumaqchakashana kanqallapa. Chaymi
manana ima lisyakar alliyasha yupay,
granuyjun imalamapischu kanqallapa.
Ashwanmi tukuyla kusa shumaqchaka-
shana kanqallapa. 28Chaymi imanutaq uk
runamaqa paypa kwirpunpaq kusata llakin,
chaynumi llakinman warminpaqpis. Chaqa
mayqanpis warminpaq llakiqqami, paypa
kwirpunpaqpis kusalata llakiyan. 29Chaqa
manami mayqanpis paypa kwirpuntaqa
ĉhiqninchu. Ashwanmi imanullapis qaran,
kuytan ima, imanutaq Jesucristumaqa
paypa kaqninkunataqa kusata kuytan
chaynulla. 30Chaqa tukuy kriyiqkunaqa
michka achka karllapamapis paypa
kwirpun-ari kanchikllapa. 31Chayraykumi,
runaqa taytanta mamanta dijar warminla-
wanna kawsanqallapa. Chaynami
ishkantinqa uk kwirpulana yupay kawsan-
qallapa. 32Chaqa imanutaq uk runa
warminwan pullachanakurmaqa
ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi
mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana
paywanqa. Piru Tayta Dyus chaynu
yarpushan unay mana intrakaypaq kasha
karmapis, kusala shumaq kasha, allita
intrakashaqa. 33Chayraykumi qamkuna-
manta runa kaqkunamaqa, ama qunqarchu
warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq
kwirpuykillapapaq llakinkillapa chaynulla.
Chaynulla warmi kaqkunapis runayki-
llapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

Wamrakuna taytaykillapata kasunkillapa

6 1Kanan-shuypaqa wamra kaqkunata
nishaykillapa: Taytaykillapata,
mamaykillapata kusa rispituwan
kasuyllapa, Amitunchik Jesucristupana

kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu
taytanchikta, mamanchikta kasushan-
chikllapaqami kusala allin, shumaq ima.
2Chaqa Tayta Dyus mantakushanmanta
ukqa kaynu nin: “Taytaykita, mamay-
kita kusa rispituwan kasuyllapa” nir.
Chaymi chay mantakuy nishanta
rurarqashi, 3kay pachapiqa kusala
unayta, chaynulla kusala shumaqtanashi
kawsashunllapa nir arnimaranchikllapa.
4Nataq qamkuna tayta
kaqkuna-shuypaqa, amami wamrayki-
llapata imapaq sunsunulla willar imaqa
piñachinkillapachu. Ashwanmi shumaq-
lata willar ima, allita Amitunchik
Jesucristulapina kriyir kawsananllapa-
paq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunnikillapawan rispitanakunkillapa

5Chaynulla qamkuna sirbikuq kaqkuna,
kay pachapi kaq mantaqnikillapata allita
kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta
rurarpis kusa rispituwan, manchakuqnula,
karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima
rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla.
6Qamkunaqakish mantaqnikillapa pullayki-
llapa katinmala paykunawan allinpi
kanaykillapapaq nirma imatapis rurayatki-
llapa. Ashwanmi Jesucristupa sirbiqnin
kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy
shunquykillapawan, Dyus munashannula
rurankillapa. 7Chaymi ima trabajuta
rurarpis, amami kwashalla imachu
rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis
Amitunchikllapaqna rurankillapa, mana
runakunapaq yupaychu. 8Chaqa
yaĉhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq
kar, mana sirbikuq karmapis, allinlata
rurasha kashallapaqa, Amitunchik Jesucris-
tuqami pagramaqninchikllapa yupayna,
kusa allinlata yanapamashunllapa.
9Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis,
imanutaq sirbiqnikikuna kasushurllapa
karanlata ima ruranllapa, chaynullami
chay sirbikuqnikikunawan imatapis
karanlata ruraylla pa. Amami imapaq
jurapar, ima mana allinta ruranaykipaqma-
pis yarpunkillapachu. Chaqa allita
yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa:
Chay sirbiqniki chay, chaynulla qampismi
unaq syilupi Amitunchikllata sirbiyanki-
llapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis
ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa.
Ashwanmi tukuyla paypaqqa chaylla
kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

10Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchik-
llapanumi Amitunchik Jesucristuqa
mana tukukaq pudirniyjun. Chaymi
qamkunaqa chay pudirninpi imuraspis
aypakusha yupaylana shachinakuyllapa.
11Chaynuqami imanutaq suldadumaqa
guerraman rir maqanakunanpaq
kusalata kamakan, chaynumi qamkuna-
pis Dyusninchik imanu imanu washaka-
naykillapaq chay tukuy saqra mana
allinkunamanta nir willashushanllapa-
nulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa,
yarpuynikillapapi chay dyablu ukmanta
ukmanta yarpuchishutinllapaqa, mana
kwintacharnachu imata saruĉhaq
yupayna itakunaykillapapaq. 12Chaqa
allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna
kriyishanchikllaparaykuqa, manami
nuqanchik yupay aychayjun, tulluyjun
runakunawanchu maqanakuq yupayqa
kanchikllapa. Ashwanmi unaq
syilumanta chay mana allinta rurachi-
kuqkunawan maqanakuq yupayqa
kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqlla-
manta kar, mana allinta rurachikuq-
kunaqami, kusata mantakun, imatapis
paykunapa yarpuyninllamanta rurachi-
kunllapa ima. 13Chaynami imanutaq
suldadumaqa guerraman rinanpaq
kusalata kamakar rin, chaynu qamkuna-

pis Dyusninchik imanu washakanaykillapapaq nir willashushanllapawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay kusala mana allin saqra diyakuna ĉhamutinmapis, kriyishaykillapanulla shachinakunaykillapapaq.

14Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita waĉhkakur kamakan maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan allita waĉhkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq chay suldadumaqa qasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin kaqlata ruranaykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa. 15Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta alli yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa shumaqchamanayanchikllapa nir yaĉhachikunaykillapapaqqa imuraslapis listuna kayankillapa kanqa. 16Chaynuqami imanutaq suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan, chaynumi qamkunatapis chay kriyirlla kawsashaykillapaqa washashunqallapa, tukuyla chay mana allinkuna nina ratakuq flicha yupay chaykunamantaqa. 17Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamayanchikllapa nir kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuynikillapalapi purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta uk ispada yupay kar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran waran ama qunqarchu allitana intrakankillapa.

18Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami dijankillapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraspis mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu karqami, maydiyapis alamirala kar, mana disanimakur imachu, ashwan Dyus tukuylata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa. 19Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay yanapamatin allinkunalata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatin, rir ama manchakur imachu yaĉhachikunaypaq imanu Taytanchikllapa Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir. 20Chaqa Dyusmi nuqataqa kaĉhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yaĉhachikushaypaq kananqa prisu kani. Chayraykumi qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

21Chay kriyiq masinchikllapa Tíquico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashannulla kusalata yanapaman Amitunchikpaq yaĉhachikunayllapapaqqa. 22Chayraykumi payta qamkunaman kaĉhamuni, imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

23Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami ashwan mas allitana kriyinkillapamapis. 24Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuyla munar mana shaykuq kriyiqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashurllapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses

Pablumi kartanta kaĉhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluqa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluqa ĉharan Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaĉhachikurnaqami Pabluqa riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuq. Chaymantami chaypi yaĉhachikurnaqa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaĉhachikunanpaq. Chaynu yaĉhachikur rishannumi rir, ĉharan Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiqa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaĉharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaĉharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafrodito rirqa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar, riran. Chayraykumi chay Epafrodito apashanta ayparmi, Pabluqa Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiqa willaranpis Epafrodito qishaq karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik imanu qischakarpis shachinakunallapapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik Dyuslapi kunfyakar kawsanallapapaq nir.

Pablumi saludakun

1 [1]Nuqa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataqa, chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis[a] tukuynikillapata saludashunillapa. [2]Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapaq

[3]Kriyiq masiykuna, imanumi qamkunaqa kriyinkillapa nir yaĉharmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik

---

a 1.1 Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Dyustaqa. [4]Chaynu mañakuq qallaritiy-
qami, shunquymapis kusa allinta
yarpuchimatin, kusa aligrila ima
Taytanchik Dyusmanqa mañakuni tukuy
qamkunapaqqa. [5]Chaqa qamkunawan
pullamiri, Jesucristupi imanu kriyir
washakananllapapaq nirqa yaĉhachiku-
shanchikllapa, puntamanta-pacha
kanankaman. [6]Chaymi nuqaqa Taytan-
chik Dyuspi kusalata kunfyakani
imanutaq puntamanta-pacha imata
ruranaykillapapaq yanapashuranllapa,
chaynullami waran waran yanapashu-
yanqallapa, Jesucristo maydiya
shamunan diya ĉhamunankaman nir.
[7]Nuqapaqqami, kusala allin chaynu
waran waran animachishurllapa
yanapashunayllapapaqqa. Chaqa
qamkunamaqami, nuqa prisu katiy,
chaynulla mana prisu katiymapis
kusalata yanapamaraykillapa, Jesucris-
tupaq yaĉhachikuypiqa. Chaymi ashwan
kusala allin tukuy shunquywan
qamkunata yanapashunayllapapaqqa.
[8]Chaqa Taytanchik Dyusmi yaĉhan,
imanumi nuqaqa Jesucristurayku
qamkunapaq llakir ima kusalata
rikashuyllapata munani nir.

[9]Chaymi ashwan mañakuni Taytan-
chik Dyus yanapashutinllapa, waran
waranna uknikillapa uknikillapa
llakipanakunaykillapapaq. Chaynuqami
Jesucristupa tukuy yaĉhayninpaqqa
kusa yaĉhaq, mas intrakaqkuna imana
kankillapa. [10]Chaymi maydiya, chaynu-
lla imuraspis, allinlata ruranaykillapala-
paqna yarpunkillapa. Chaynuqami
kusala shumaq allinlatana kawsanki-
llapamapis. Chayna maydiya Jesucristo
shamurmapis, allinlatana rikar pullaku-
shunqallapa. [11]Chaqa chay tyimpuqami
qamkunaqa rikachikunkillapa, tukuyla
allin kaqkunata rurashaykillapakunata.
Piru chaynu allinlata ruranaykillapa-
paqmi, Jesucristo yanapashushallapa.
Chaynami Taytanchik Dyusmaqa
ashwan kusa alabakashana kanqa.

**Pablumi wanunanpaq kar
kawsananpaq karmapis
Amitunchiklapaq yarpun**

[12]Kriyiq masiykuna, kaytami
yaĉhanaykillapata munani: Chay
runakuna mana allinkunata rurar,
prisumashanllapa imaqami mana
yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu
pasaqta rikar imami Jesucristupiqa
kusala achka kriyishallapa, nuqa
yaĉhachikushayrayku. [13]Chaqa tukuyla
runakuna, chaynulla Roma pwiblupa
mantaqnin Cesarta kuytaq gwardya-
kunamapis, karsilpi kuytamayashan-
rayku yaĉhayan nuqaqami Jesucristupi
kriyir yaĉhachikushayraykula prisuqa
kani nir. [14]Piru chaynu prisu katiyma-
pismi, wakin kriyiq masinchikkunaqa,
masta animakur mana imapaq mancha-
kur imalamapischu ashwan mas
yaĉhachikuq qallarishallapa, imanumi
Amitunchik Jesucristupi kriyirlami
washakayanqallapa nir.

[15]Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq
yaĉhachikuqkunaqa achka kanllapa.
Piru wakinkunaqami nuqa yaĉhachiku-
yashaypaq kusata ĉhiqnimar, chaynulla
nuqamanta mas kayta munar imala
yaĉhachikunllapa. Nataq
wakinkuna-shuypaqami mana imapaq
yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta
yaĉhachikunllapa. [16-17]Chaymi
paykunaqa Jesucristupaq kusalata llakir
ima, paypaq yaĉhachikunllapa imanu
kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa
paykunaqami yaĉhanllapa, nuqataqami
Dyus kaĉhamasha, Jesucristulapaq
maydiyapis yaĉhachikunaypaq nir. Piru
nuqa yaĉhachikuyashaypaq ĉhiqnimar,
chaynulla nuqamanta mas kayta
munarla Jesucristupaq yaĉhachikuq-
kunaqami, imapipis paykunalapaq

yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu
katiymaqa, imanu tukusha nir ima
uchachamanayanllapa. 18Chaymi
nishaykillapa: Nuqa yupay Jesucristu-
lapi yarpur yaĉhachikuyar, manaqa
paykuna kusa kani ninanlapaq
yaĉhachikuyarmapismi, nuqataqa mana
imalapaqpis llakichimanllapachu. Chaqa
chaynumapismi Jesucristullapaq
yaĉhachikuyanllapa. Chaymi ashwan
kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq
aligriyanimapis.
19Chaqa yaĉhashanami kani, Jesucris-
tupa Santu Ispiritun yanapamashan,
chaynulla qamkuna Taytanchikllapa
Dyusman mañakushaykillapaqami,
mana yanqallachu kar, ashwan byinniy-
paq kasha nir. 20Chaymi nuqaqa Tayta
Dyuspi kusalata kunfyakani mana
pinqaypi kar imachu imatapis karanta
rurashaq, rimashaq mana manchakur-
mapischu nir. Chaynami Jesucristo
imanu yanapamashantaqa, kanan
kawsanaypaqlla katiy, chaynulla
wanunaypaqna katiymapis, tukuyla
rikanqallapa. 21Chaymi kanan
kawsanaypaqlla katinqa tukuy imatapis
Jesucristo munashanlata rurarlla
kawsanani. Nataq wanunaypaqna
kar-shuypaqa kusala shumaqta
kawsaqna riyani. 22Piru allita yarputiy-
qami, kawsanaypaqraq allinqa kanman.
Chaqa kawsayarllaqami, Jesucristu-
llapaq yaĉhachikutiy mas kriyir
achkayayanqallapa. Chaynu katinmi,
mana yaĉhanichu wanunaypaqchu allin,
manaqachu kawsanaypaqraq nir.
23Nataq manami yaĉhanichu mayqan-
ninmi kusa allin kanqa nirqa. Chaqa
imanupiqami yarpuchiman allin
kanman wanur rir Jesucristuwan
pullana kanaypaq. Chaynuqami
nuqapaqqa kusala mas allin kanman.
24Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami
yarpuchiman qamkunarayku kawsanay-
paq; chaynuqami mas allitana Jesucris-
tupaqqa intrachishunayllapapaq.
25Chaqa allita yarpurmi yaĉhashana
kani, manaraq wanuyashaqchu nir.
Chaymi nuqaqa mana dijashurllapachu
qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami
waran waran yanapar masta animachi-
shaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa
Jesucristupi masna kriyir, kusa
aligrilana ima kawsanaykillapapaq.
26Chaynuqami watukushuqllapa
shamutiyqa, kusa aligrila kar Jesucris-
tuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarlami kawsashunllapa

27Piru allita intrakarmi kaynu
kawsankillapa: Imata rurarpismi
karanlata rurankillapa Jesucristo
munashannula. Chaymi imanupi
rikashuqllapa shamur, chaynulla mana
shamurpismi uyapanaypaq, qamkunaqa-
shi kusalata shachinakunkillapa,
chaynulla tukuynikillapashi uk yarpuyla
kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla
shachinakur kawsankillapa nir. 28Chay-
nulla imata rurarpismi chay ĉhiqnishuq-
nikillapamantaqa ama manchakur
imachu rurankillapa. Chaqa chaynu-
qami rurayankillapa maydiyaqa chay
ĉhiqnishuqnikillapaqa limpu chinqanqa
nir yaĉhar. Piru qamkuna-shuypaqami
Tayta Dyus yanapashutinllapa,
washakashana kanaykillapapaq
chaynuqa rurayankillapa. 29Chaqa
yaĉhashanchikllapanu qamkunaqa
Jesucristupiqa, manami paypi kriyinay-
killapapaqlachu kankillapa. Ashwanmi
paypi kriyishaykillaparayku qischaka-
naykillapapaq imana kankillapa. 30Piru
chaynu qischakarmapis manami
qamkunalachu qischakayankillapa.
Ashwanmi nuqapis chaynulla qischaka-
yani. Chaqa allita yaĉhashaykillapanu
unaymanta-pacha imanumi qischakaq

kani nir, chaynullami kananpis
qischakayani.

Jesucristo yupaylami kashunllapa

2 [1]Kriyiq masiykuna, qamkunaqami
Jesucristupi kriyir paywan pulla
kawsashaykillaparayku, pudirninta
qushushallapa wakinkunata animachi-
naykillapapaq. Chaynullami llakipashur-
llapa ima yanapashushallapa
wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima.
Chaynuqami paypa Santu Ispiritunla-
wanna tukuynikillapa karqa, tukuy
shunquykillapawan llakipanakur imana
kawsayankillapa kanqa. [2]Chaynu
karqami, kusa aligrila uknikillapa
uknikillapa llakipanakur kawsar
tukuynikillapa kusala shumaqta kawsay-
llapa. Chaynulla, tukuynikillapa
chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis
kusalata aligriyachimayankillapa kanqa.
[3]Chaymi nishaykillapa: Imata rurarpis
amami uknikikunamanta mas kani
ninaykipaqchu rurankillapa. Chaynulla,
amami kusana kani ukniykunamantaqa
ninkillapachu. Ashwanmi ama imapaq-
pis alabakar imachu, kriyiq masikikuna-
taqa kusa runa nishapaq riqsiyllapa
qamkunamantaqa. [4]Chaynulla mayqan-
nikillapa imata rurarpis amami
qamkunalapaq yarpurchu rurankillapa.
Ashwanmi uknikikunapaqpis allita
yarpur ima rurankillapa.
[5]Chaymi nishaykillapa: Imanutaq
Jesucristumaqa payllapaq kusalata
yarpunanmantaqa wakinkunapaq
yarpuq, chaynu qamkunapis
uknikikunapaq masta yarpuyllapa nir.
[6]Chaqa allita yarpuyllapa:
Jesucristumaqami unaq syilumanta
shamusha Dyuslla karmapis,
manami Dyuswan chaylla
kayashanlapaqqa yarpuranchu.
[7] Ashwanmi chaynu kusa kani ima
ninanmantaqa,
mana kwintachaypaqlana tikraka-
ran.
Chaymi ashwan payqa uk runapaq
tikrakarna,
tukuylata sirbinanpaq nasiranma-
pis.
[8] Chaqa paylla mana kwintachay-
paqla tikrakar,
Dyus munashannulla wanuranma-
pis.
Chaymi uk sirbikuq kanman
yupay kusala pinqaypaqta
qischakar ima kruspimapis
wanuran.
[9] Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa
kusala shumaq ima kananpaq,
chaynulla paypa shutinqami
tukuy shutikunamanmatapis
kusala shumaq ima kananpaq
nisha.
[10] Chaynami Jesucristupa naypanpiqa
tukuyla qunqurinanllapapaq
nisha.
Chaymi tukuy kay pachapi
kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna,
chaynulla pacha ruripi
kaqkunamapis,
tukuyla paypa naypanpiqa qunqu-
rir aduranllapapaq nisha.
[11] Chaynulla nishapismi:
Tukuylashi allita kwintata qukar,
Jesucristuqami Amitunchik-
llapa ninanllapapaq nir.
Chaynuqami ashwan Taytanchik-
llapa Dyusqa kusa alabaka-
shana kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqa

[12]Chayraykumi munashay kriyiq
masiykuna, imanutaq qamkunawan
katiymaqa kusalata kasumaraykillapa,
chaynullami kananpis kasumayllapa
michka mana pullaykillapa kar, largupi
katiymapis. Chaymi ashwan tukuy

shunquykillapawan waran waran
Amitunchiklata sirbir, manchar
washakanaykillapapaq yarpurla kawsay-
llapa. 13Chaqa Taytanchikllapa
Dyusqami animachishur yanapashunqa-
llapa allinlatana ruranaykillapapaq, pay
munashannulana.
14Chaymi imata rurarpis allinlata
yarpur, ama uknikillapapaq mana
allinta rimar, chaynulla anyanakur
imachu imatapis rurankillapa. 15Chaynu
shumaqta kawsatkillapaqami, mana
mayqanpis wakkunaqami mana
allinkunata ruranllapa nishuyllapamata-
pis puytinqallapachu. Chaymi ashwan
qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna
kashaykillaparayku, kusa shumaqlata
chaynulla mana ima uchayjunmapischu
kawsankillapa, chay mana intrakar,
kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa.
Chaynullami paykunapa rurinpiqa
imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi
achkirachikun, chay yupay kankillapa.
16Chaqa qamkunaqami Jesucristo
munashannula rurar, chaynulla paypaq
parlakurla ima kawsankillapa. Chaymi
maydiyapis chaynulla katkillapa,
Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa
ashwan qamkunarayku, kusalata
aligriyayashaq. Chaqa qamkunaray-
kumi, yaĉhayashaqna, manami
yanqallachu Jesucristupaq yaĉhachi-
kurqa purisha kani nirqa.
17Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata
kunfyakar payta sirbirqami, Tayta
Dyuspaqqa uk kusa shumaq ufrindita
yupayna kankillapa. Chaymi imanupi
nuqata wanuchimatinllapaqa, nuqapis uk
kusala shumaq ufrindita yupayna Tayta
Dyusmanqa qimikayashaq. Chaynu
pasatinqami kusala shumaqna kayman
Tayta Dyuspaqqa. Chaymi ashwan pullana
kusalata aligriyachuwanllapa. 18Chayray-
kumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla
qamkunapis kusalata aligriyayllapa.

Pablumi Timoteuwan Epafrodituta kaĉhayta yarpun

19Kriyiq masiykuna, Amitunchik
Jesucristo munatinmi mana tardarchu
ukninchikllapa Timoteuta kaĉhamushaq
qamkunata watukushunanllapapaq.
Chayna shamur watukushurllapa,
qashan kayman tikrakamur imanumi
qamkuna kawsayankillapa nir willama-
tin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq.
20Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa
mana mayqanpis kanllapachu, chay
ukninchikllapa Timoteo yupay
qamkunapaq kusalata yarpuqqa. Chaqa
payqami imanutaq nuqa qamkunapaq
kusalata yarpukuni, chaynulla
yarpukun. 21Ashwanmi wakinkunaqa
paykunalla iman ministiyashanta
tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi
ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaq-
lanachu yarpunllapa.
22Piru qamkunaqami chiqaptana
yaĉhankillapa, imanumi ukninchikllapa
Timoteuqa kusa allinlata kawsan
nirmapis. Chaynulla yaĉhankillapapis,
imanumi payqa maydiyapis pullay kar,
uk wamray yupay yanapamasha
Jesucristupa shumaq rimayninta
yaĉhachikunayllapapaq nir. 23Chaymi
nuqaqa payta, qamkunata watukushu-
nanllapapaqqa kaĉhamuyta yarpusha
kani. Piru puntataqami allita yaĉhana-
yani kay karsilpi kayashaypaq, mabir
maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir.
Chaymi chaynu yaĉharqa, mana
tardarchu kaĉhamutiy shamur watuku-
shunqallapa. 24Piru michka nuqa kay
karsilpi karmapismi, Amitunchikpi
kusalata kunfyakani, manami mas
tardarchu nuqapis kay diyakuna
watukushuyashaqllapa nir.
25Chaynullami allita yarputiyqa,
allinta yarpuchimasha ukninchikllapa
Epafroditutapis kaĉhamutiy watukushu-

nanllapapaq. Chaqa paypismi, nuqa
yupaylla qischakarmapis shachinakur
yaĉhachikusha Jesucristupa shumaq
rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna
kaĉhamuraykillapa ima ministishaypipis
yanapamananpaq. 26Chaqa payqami
tukuyla qamkunata kusalata rikashuna-
yanllapa. Chaynulla kusalatami
yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq
kashanpaq yaĉhashaykillaparayku.
27Chiqaptami payqa qishaq karan.
Chaqa yaqqa wanunanpi yupay
katinmapismi, Taytanchik Dyus llakipar
alliyachishana. Piru manami paylatachu
llakipasha. Ashwanmi nuqatapis llakipa-
masha, amana kay llakiyashaymantaqa
masqa llakinaypaqnachu. 28Chayray-
kumi ukninchikllapataqa daskaqla
kaĉhamuni watukushunanllapapaqqa.
Chayna qamkuna payta qashan rikar
aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama
kusala kwashalla ima kanaypaqnachu.
29Chaymi chay ukninchikllapa
qamkunaman ĉhamutinqa, paypaq kusa
allinlata yarpur aligrila ima shumaqta
samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq
kashaykillaparayku. Chaynullami
mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa
shumaqta samachinkillapa ima. 30Chaqa
payqari Jesucristuta sirbinanrayku,
nuqata yanapamaq shamusha karmi
yaqqala wanushamapis. Nataq
qamkunamaqami mana pullay kashayki-
llaparaykuĉhiri mana puytiraykillapa-
chu, pay yupay yanapamaytaqa.

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

3 1Kriyiq masiykuna, chay nishushay-
llapamantaqami, qashan nishayki-
llapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfya-
kar aligrilana kawsayllapa nir. Chaqa
nuqapaqqa chay iskribir willashushay-
llapataqa qashan qashanmapis willashu-
nayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami
qamkunaqa mas allita Jesucristupi
kriyir, mana ingañakar imanachu
kawsankillapa. 2Piru nishaykillapa:
Allitami kuytakankillapa chay kusala
millanaypaq mana allin runakuna
paykunalla munashanta ruraqkuna-
manta. Chaqa chay runakunaqami
Jesucristupi kriyiq tukur, washakanan-
llapapaqqashi chay siñal kustumrita
kwirpunchikllapapi rurashunllapa nir
yaĉhachikunllapa. 3Piru ashwan
nuqanchikkunaqami Tayta Dyuspa
Santu Ispiritunwan kashanchikllapa-
rayku siñal kustumrita chiqapta rurasha
yupayna kar, Dyuspa kaqninkunana
kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucris-
tupana kashanchikllaparayku kusa
aligrilana Taytanchik Dyusta sirbir
alabanallapapaqna kanchikllapa.
Chaynami manana yarpunchikllapana-
chu chay kwirpunllapapi siñalta
ruranllapa chaypiqa. 4Chaqa chay siñal
kustumrita rurar chiqapta washakana-
paq katinqa, nuqamaqa may tyimpu
washakashana kar, wakinkunamantaqa
kusana kani ima niyayman. Chaqa
unayqami nuqapis mana intrakarqa,
Israel runa masiykunamantaqa, masta
yarpuq kani chay siñal kustumripiqa.
5Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi,
chay siñal kustumrita ruramaranllapa,
nasishaymanta uchu diyayjunla katiy.
Chaynullami Benjaminpa ayllunmanta
kani. Nuqaqami kanankuna hebreo
runakuna kani niqkunamantaqa, kusala
chiqap hebreo runa kani. Chaynulla-
pismi imanutaq chay fariseo runakuna-
maqa, Moisés mantakushanta
tukuyninta kumplinillapa nir yarpuq-
llapa, chaynu kaq kani nuqapis.
6Chaymi chay mantakuykuna
nishanllapakunata allita kasuyta yarpur,
kusala saqrata tukur Jesucristupi
kriyiqkunapa ikinpi puriq kani aypar
qischanaypaq. Chaymi chay mantakuy-

kunata kusalata kumpliyta yarputiymi
mana mayqanpis nimayta puytiqllapa-
chu, wakqami chay mantakuykunata
mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.
7Chaynu tukuy chay mantakuykunata
kasuyta yarputiyqami, kusalata
sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru
kanan-shuypaqami Jesucristupi
kriyishayraykuqa, manana imalapaqpis
sirbimannachu tukuy chaykunaqa.
8Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala
mas allin, chay unay kusala mana sirbiq
imakunata rurayashaymantaqa. Chaqa
ashwan Amitunchik Jesucristuwanna
kanaypaqqa, tukuy chay mana imapaq-
pis sirbimaq chaytaqa limpu dijashana
kani. 9Ashwanmi kananqa maydiyapis
Jesucristuwan pullala kawsakuni.
Chaymi Moisés mantakushankunata
mana kasurchu washakaytaqa yarpuni.
Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku,
Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu
riqsimanqa. 10Chayraykumi ashwan
Jesucristutaqa kusa masta riqsinani.
Chaynulla payta riqsinashayraykumi
imanutaq paymaqa allinlata rurar
qischakaran, wanuran ima nir masta
intrakanayani. Piru chaynu wanutinma-
pis Tayta Dyusqa pudirninwan
kawsachimuran. Chaymi chayta
yaĉharqa pay yupay qischakanaypaq
wanunaypaqmapis listuna kani Taytay
Dyusmi yanapamayan nir yaĉhar.
11Chaymi ashwan kusalata kunfyakani,
maydiya wanurmapismi chay kriyir
wanushakunawan pulla kawsamushaq
nir.

Jesucristuwan kanallapapaqqami ima katinpis shachinakushunllapa

12Chaynu willashutiyllapaqakish
yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata
arnishantaqa aypashana kar, mana
imalapimapis wakqa uchakuyanqanachu
nir. Piru manami tukuy imata Dyusnin-
chik arnimashantaqa aypayaniraqchu.
Chaymi ashwan waran waran Jesucristo
munashannu nuqaqa mas rurar
kawsanani. Chaqa chaynu kawsanay-
paqmi payqa nuqataqa puntata akrama-
ran. 13Chaymi nuqaqa mana
nishuyllapata puytinichu, Dyus arnima-
shantaqa tukuyta aypashana kani nirqa.
Chaynu Dyusninchik arnimashanmanta
mana imalatapis aypasharaq karmi,
chay tukuy mana allin kaqta ikipina
dijashaytaqa mana yarpurnachu,
ashwan imanupis shachinakur naypaq-
manna riyta yarpukuni Jesucristuwan.
14Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi
arnimashanchikllapa Jesucristupi
kriyishallapashi, payqa washar unaq
syiluman apamayashunllapa nir.
Chaymi ashwan nuqaqa waran waran
Jesucristupi kunfyakani, pay yanapama-
tinmi, tukuy chaykunataqa aypashaq
nir.
15Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis
allitana Jesucristupi kriyiqqami
imanutaq nuqa intrakayashaynu
intrakanmanllapa. Piru mayqanpis
ukmanta intrakayatinqami, Taytanchik
Dyus pay munashannulla allitana
intrachinqa. 16Piru qamkunaqakish
chaynu nishutiyllapaqa mana intraka-
shanchikllapachu nirqa askwintalla-
mana kawsatkillapa. Ashwanmi imanu
kawsanallapatataq Jesucristo munayan
chaynu kawsashunllapa.
17Kriyiq masiykuna, imanutaq
Jesucristo kawsashannu nuqa kawsani
chaynullami qamkunapis kawsayllapa.
Chaqa imanutaq wakinkunamaqa nuqa
kawsashaynu kawsanllapa chaynulla.
18Piru wakinkunaqami, Jesucristo
washamanallapapaq kruspi wanushan-
taqa mana kwintacharchu kusala
llakiypaqta kawsanllapa. Chaymi
chaynu kawsashanllaparayku kusata
llakichimatin waqani ima. Nataq

qamkunata-shuypaqami amana paykuna
yupay kawsanaykillapapaq kutir kutir
kusalata willashurayllapa. 19Chaymi
paykunaqa chaynu mana allinta
rurashanrayku maydiyaqa kusala
llakiypaqta tukukaq kanqallapa. Chaqa
paykunaqami Dyusninchikta mana
kasushanrayku, kwirpunllapa
munashanlata rurar, kusala pinqaypaqta
kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykuna-
qami kay pachapi kaq tukukaq
imakunalapaq yarpunllapa. 20Piru
nuqanchikkuna-shuypaqami unaq
syilumanta kaqpa akrashankunana
kanchikllapa. Chaymi ashwan yaraku-
yanchikllapa syilumanta washamaqnin-
chikllapa Amitunchik Jesucristo
shamunanpaq. 21Chaymi shamurqa, kay
kwirpunchikllapa pinqaypaqlla kaqtaqa
paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu
shumaqpaqna tikranqa. Chaynuqami
ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashun-
llapa chay tukuy imata rurayta puytiq
pudirninwan.

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

4 1Chayraykumi kriyiq masiykuna,
qamkunapaq alliplata llakiq karmi
kusalata rikashuyllapata munani. Chaqa
munashay kriyiq masiykuna imanutaq
tukuy imanchik katinmaqa kusalata
aligriyanchik, chaynumi qamkunapis
kusalata aligriyachimankillapa.
Chaynami kusalata munani maydiyapis
Amitunchikpi kriyishaykillapanulla
shachinakur kawsanaykillapata.
2Chaymi kananqa warmi uknisituy-
kuna Evodia chaynulla Síntique,
kusalata rugashaykillapa amana
uknikillapa uknikillapa anyanakur
imanachu, ashwan kusala shumaqtana
Amitunchik munashushanllapanulla
kawsayllapa. 3Nataq qam tukuy
yaĉhachikuypi yanapamaqniy
Siziguta-shuypaqami kusalata
rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq
warmisitakunata. Chaqa paykunaqami,
tukuy wakin yanapaqniykunawan,
chaynulla chay ukninchikllapa Clemen-
tiwan ima pullay kar Jesucristupaq
yaĉhachikutiyqa, kusalata yanapama-
ran. Chaymi paykunapa shutintaqa
Tayta Dyusqa aykapina librunpi
iskribisha, tukuy tyimpupaqna
kawsananllapapaq.
4Chaymi qamkunaqa maydiyapis
kusalata aligriyayllapa Amitunchiklapi
yarpukur. Chaynulla qashan nishayki-
llapa: ¡Aligriyayllapa! nir. 5Chaqa
qamkunaqami Amitunchik Jesucristo
shamunan diyaqami shipchana nir
yaĉhankillapa. Chaymi ashwan kusala
shumaqta kawsatkillapa, tukuyla
rikashurllapaqa kusa shumaq llakipakuq
runakunapaqna riqsishunqallapa.
6Chaynullami ima pasashutinllapapis
amami imapaqpis yarpupakunkillapa-
chu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik
Dyusman waran waran mañakunkillapa.
Chaynu mañakutkillapa yanapashushan-
llaparaykumi, ashwan payji ima nir
alabankillapa. 7Chaynu kawsatkillapa-
qami Tayta Dyusqa, Jesucristupi
kriyishaykillaparayku kusala shumaqta
yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa,
amana maydiyapis llakinaykillapapaq.
Chaqa chay aligriyachimanchikllapa
chayqami kusala ukman shumaq-ari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

8Chaymi kananqa kriyiq masiykuna
tukchinaypaqnaqa kaynulata maydiya-
pis yarpunaykillapata munani: Tukuy
chiqap kaqkunalapi, chay kusa rispitay-
paq kaqkunalapi, allinla kaqkunalapi,
chaynulla tukuy karanla kaqkunapi,
shumaq kaqkunalapi, chay imapis kusa
alabaypaq kaqkunalapi ima. 9Chaynulla

imatapis chay yaĉhachishushayllapa-
kunataqa rurankillapa. Chaymi
willashutiyllapa imanu uyakushaykil-
llapanulla, chaynulla imata ruraqta
rikamashaykillapanulla rurar kawsanki-
llapa. Chaynuqami shumaqta kawsachi-
maqninchik Dyusninchikllapaqa
maydiyapis mana dijashurllapachu,
pullaykillapa kanqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

10 Kriyiq masiykuna, nuqaqami
Amitunchikta kusalata payji nini qashan
yanapamaq qallarishaykillaparayku.
Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana
qunqamayankillaparaqchu kanqa nir.
Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis,
mana mayqanpis apamunanpaq katin,
mana kaĉhamuyta puytiraykillapachu.
11 Piru chaynu nishurllapaqa manami
nishuyanillapachu, kusalata imaykuna
faltamatinmi kawsayaray nirqa. Chaqa
nuqaqami yaĉhashana kani imay
kaqkunalawan kawsarmapis. 12 Chaymi
kusala imayjun kar, chaynulla mana
imay katinmapis nuqaqa mana kwasha-
yayta yaĉhanichu. Chaqa unta mikur,
chaynulla mana mikurmapismi kusa
aligrila kawsayta yaĉhakusha kani.
Chayraykumi imanu katinpis mana
imalapaqpis llakinichu. 13 Chaymi tukuy
ima pasamatinpis, Jesucristo pudirnin-
wan yanapamashanrayku, shachina-
kuyta puytini. 14 Piru qamkuna, imayki-
llapa kaqkunalawan yanapamarllapa-
qami, kusala allinta rurashaykillapa.
15 Chaqa Macedonia pwiblumanta
lluqshir, Jesucristupi imanu kriyir
washakananllapapaq nir uklaw pwiblu-
kunapi yaĉhachikuq qallaritiyqami,
qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala,
ima ministishaypipis yanapamarayki-
llapa. 16 Chaqa Tesalónica pwiblupi
katiymapis, ashwan ayka kutimi
qamkunaqa ima ministiyashaytaqa
kaĉhamuraykillapa. 17 Piru chaynu
yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa
yarpunichu maydiyapis chaynulla
yanapamayankillapa kanqa nirqa.
Ashwanmi munani chay yanapamashay-
killaparayku kusa mas imayjun yupayna
kanaykillapapaq Amitunchikpa naypan-
piqa. 18 Chaqa chay ukninchikllapa
Epafrodituwan kaĉhamushaykillapatami
tukuyta aypashana kani. Chaymi
chaynu kaĉhamur kusalata yanapamat-
killapami, mana imapis faltamashana-
chu. Chaqa tukuy chay kaĉhamushayki-
llapaqami, imanutaq uk insinsyumaqa
kusala mishkita asyakun, chaynu kusala
shumaq Dyusninchikpaqqa. 19 Chaymi
kusala imayjun Taytanchik Dyusqa,
Jesucristurayku imata ministishayki-
llapapipis kusalata yanapashunqallapa.
20 Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyuslatana
tukuy tyimpu alabashunllapa!
¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

21 Jesucristupi tukuyla kriyishanrayku
Dyusninchikpana kaqninkunatami
saludapamankillapa. Chaynullami kay
pullaypi kaq kriyiq masinchikkunapis,
qamkunapaq saluduta kaĉhamunllapa.
22 Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyla
wakin kaqninkunapis qamkunata
saludashunllapa. Piru ashwanmi
Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi
sirbikuqkunapis mas saluduta qamkuna-
paqqa kaĉhamunllapa. 23 Kriyiq
masiykuna, qamkunapaqmi kusalata
Amitunchik Jesucristuman mañakuni,
pay llakipashurllapa kusalata yanapar
ima kawsachishunanllapapaq.
Chaynumi kanqa.

Colosenses

Pablumi kartanta kaĉhan Colosaspi kriyiqkunaman

Colosas pwibluqami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmanqami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa ĉhachiran Epafras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaĉhachikutinmi achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupiqa.

Apustul Pablo karsilpi kar qischakayarmi yarpuran, Colosas pwibluman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhashanta (2.8). Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuypaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunalata mikuypaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman ĉhanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluqa kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuqa kusalata munamanchik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1–4.18).

Pablumi saludakun

1 1-2Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyla Colosas pwiblupi, Dyus akrashan chiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

3-4Willamasha katinllapami, yaĉhanillapa qamkunaqashi Jesucristupi allita kriyirllapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran qamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa. 5Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaqa Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaĉhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa chiqap nishankunata yaĉhachishushallapa katinmi, yaĉhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa. 6Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafras yaĉhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaĉhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa. 7Nishushayllapanu, chay

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

kusa munashanchikllapa Epafrasmi,
Jesucristuta sirbiq kar tukuy
chaykunata yaĉhachishushallapa katin,
qamkunaqa allita yaĉhankillapa. Chaqa
payqami Jesucristupi kriyishanrayku,
nuqakuna yupaylla kar, mana chaypi
katiyllapamapis yaĉhachishuranllapa.
8Chaymi willamashapis qamkunapaq,
Dyuspa Ispiritunwanna kar, shumaqta
munanakunkillapa nir ima.
9Chayraykumi, nuqakunaqa
yaĉhashayllapamanta-pacha mana
qunqarchu, kanankaman Taytanchik
Dyusmanqa qamkunapaq mañakuni-
llapa. Mañakunillapami, tukuy pay
munashankunata allita intrachishutin-
llapa, tukuy imatapis allita intrakaqna
kanaykillapapaq. 10Chaynu karqami,
qamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar
imatapis karanlatana rurankillapa.
Chaynullami rurankillapapis imanutaq
payta kusa allinta yarpuchishannullata.
Tukuy chaynu pay munashannulla
kawsarqami, Dyuspaqqa mastana
intrakar, manana wakaqllapinachu
kankillapa kanqa. 11Mañakunillapa-
pismi Taytanchik Dyusqa kusala
shumaq pudirninwan yanapashutin-
llapa, ima pasashutinllapapis shachina-
kur, amana ima mana allinkunapiqa
yarpurchu, paylapina allita yarpunayki-
llapapaq. 12Chayna ashwan kusa
aligrila, Tayta Dyustaqa payji
ninkillapa. Chaqa payqami, shumaqcha-
shushallapa tukuy wakin kriyiqkuna-
wanmapis pullalla, chay kusala shumaq
achkila mantakuyninpi kanaykillapa-
paq.
13Dyusmi washamashanchikllapa chay
tutaparaqpi mana allinta rurachikuq
dyablupa makinmanta. Chaynu
washamarninchikqami Wamran
Jesucristo kusala shumaqta mantakuya-
shanpina ĉhuramashanchik. 14Chaqa
Jesucristumi uchakushanchikllaparayku
pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta
iĉhar] wanuran uchanchikkunamanta
pirdunamanallapapaq.

Jesucristumi tukuypa amun karmapis Dyuswan shumaqchamanapaq wanuran

15Jesucristumi paylla Dyus kar,
rikachimanchik Tayta Dyus imanu
nirpis, Dyusta michka mana rikasha
kashamapis. Chaqa payqami tukuy
imata rurashankunamantaqa naypaq-
llata karanllana. 16Chaymi payrayku,
tukuy imapis rurakaran, unaq syilupi,
kay pachapi rikaypaq mana rikaypaq-
kunamapis, chaynulla mana rikaypaq
mantakuqkunamapis. Chaymi tukuyla
chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa.
17Jesucristumi, tukuy chay rurakasha-
kunamantaqa naypaqllata karanllana.
Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin,
payrayku imapis kayanllapa. 18Chaynu-
lla, payllami tukuy kriyiqkunapa
yaĉhachikuqnin, mantakuqnin ima,
imanutaq uk runamataqa, uman
kawsachin chaynulla. Chayraykumi,
wanurpis tukuy wanushakunamanta
qashan kawsamuran, tukuy imapimapis
naypaqllapi kananpaq. 19Chaqa, Dyusqa
Jesucristuwanqa chaylla imapipis
kananpaq niran, tukuy yaĉhayninpi,
yarpuyninpi, pudirninpi imamapis.
20Chaymi runakuna mana allinkunata
rurashanllaparayku kruspi yawarninta
iĉhar wanuran, tukuy kay pachapi, unaq
syilupi, allin mana allin kaqkunamapis,
Tayta Dyuswan shumaqchakashana
kananpaq.
21Unayqami qamkunaqa mana
allinkunata yarpur rurar ima, Dyuspa
kuntran kar paymantaqa karupllapi
yupay karaykillapa. 22Nataq
kanan-shuypaqa, Akrashan Jesucristo
uchanchikllapapaq wanushanrayku,
Dyusqa qamkunawan shunqukashana.

Chaytaqami Dyusninchik ruraran, tukuy
nuqanchikkunaqa mana uchayjun kar
kusa allinlana, kusa shumaqchakashana
kasha, payqa pullakumanapaq. 23Piru
chaynu paywan pulla kanaykillapapaq-
qami, imanu washakanaykillapapaq
yaĉhachishushanllapata ama dijarchu,
chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay
yaĉhachishushanllapallatami tukuy
pacha maylawpipis yaĉhachikushallapa.
Chaynulla nuqa Pablupis chayllatami
yaĉhachikuni.

Tayta Dyus Pabluta akraran

24Kriyiq masiykuna, kananqami
qamkunaqa Jesucristupa kwirpunna
kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi
kusalata Jesucristuqa qischakaran.
Chaymi nuqapis kriyir washakanan-
llapapaq yaĉhachikur qischakarmapis
kusalata aligriyani. 25Chaqa chaynu
kriyiqkunata sirbinaypaqmi Tayta
Dyusqa akramasha. Chaynullami
nimaran, paypa shumaq rimayninta
tantar yaĉhachikutiy kriyir washakanan-
llapapaq nir. 26Piru kay imanu washaka-
nanllapapaq nir, Tayta Dyus kusa
unaymanta-pacha payla yarpushanta-
qami, mana mayqantapis intrachiran-
chu. Nataq kanan-shuypaqami paypa
tukuy allin kaqninkunataqa intrachima-
shanchikllapana. 27Chaymi chay kusala
shumaqta payla yarpushanta intrachi-
marninchikllapaqa, tukuy mana
Israelmanta kaqkunatapis washayanqa
nir intrachimaranchikllapa. Chayray-
kumi Wamran Jesucristuta kaĉhamuran,
paypi tukuy kriyisha nuqanchikkuna-
wanna katin, Dyusninchik mantakuya-
shan luryanpina kawsanallapapaq.
28Nuqakunami Jesucristupaq kusalata
willar ima tukuyta yaĉhachinillapa
imanu washakananllapapaq nir.
Chaynulla kusata intrakar ima yaĉhachi-
kunillapa Jesucristupa naypanmanqa
kusa allinlana qimikananllapapaq.
29Chayraykumi Jesucristo kusa yaĉhay-
ninwan, pudirninwan yanapamatin,
mana shaykurchu yaĉhachikur
trabajani.

2 1Nuqami yaĉhanaykillapata
munani, imanumi qamkunapaq
mana shaykurchu waran waran
mañakuni nir. Chaynulla Laodicea
pwiblupi kriyiqkunapaq, chaynulla
wakin kriyiqkuna mana riqsimasha-
kunapaqpis mañakuni. 2Imanullapismi
yanapashunayllapapaq yarpuni.
Qamkuna animuta aypar shumaqta
kuytanakur kawsayllapa, allita
yaĉhanaykillapapaq Dyuspa
nishankunataqa. Munanipismi qamkuna
yaĉhanaykillapata, Tayta Dyus
unaymanta-pacha Wamran Jesucristu-
wan imata rurananpaq payla
yarpushanta. 3Chaqa Jesucristupi
kriyirqami, intrakanchik Tayta Dyuspa
yaĉhayninpaq, munayninpaq imamapis.
4Kaykunatami, qamkunata willashuni-
llapa, ama mayqanpis kusa ukman
shumaq yupay imakunapaq willashur-
llapa imaqa llullachishunanllapapaqchu.
5Chaqa qamkunapa mana pullaykillapa
karmapismi, yarpuyniypiqa qamkuna-
wan kani. Chaymi aligriyani qamkuna-
qashi kusa shumaqta kawsankillapa
Jesucristupi allita kriyirllapa nir
yaĉhasha kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

6Chayrayku qamkuna, imanuĉhi
Amitunchik Jesucristo washamaqnin-
chik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla
pay munashanta rurar ima kawsanki-
llapa. 7Chaynulla, paylapi allita kriyir
ĉhupakusha yupay, paylapi kunfyakar
shumaqta kawsayllapa, imanutaq
paypaq willashuranllapa chaynulla,
Tayta Dyusta kusata payji nir ima.

8Amami dijakarchu kuytakankillapa,
mayqanpis ama llullachishunanllapa-
paq. Kuytawkish chay mana sirbiq
yanqa imakunata yaĉhachikuqkuna
ingañashutinllapa paykunamatana
kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa
kriyinanlata, kay pachapi mana allinta
rurachikuqkunalapaq yaĉhachikur,
Jesucristupaqqa mana yaĉhachikun-
llapachu. 9Chaqa Tayta Dyuspa tukuy
yaĉhaynin, yarpuynin, pudirninmapis,
yaĉhayanchik Jesucristupi nir, michka
kay pachaman shamur runapaq tikraka-
sha katinmapis. 10Chaynu katinmi,
qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykil-
laparayku imapipis pullaykillapa
kanqa. Chaqa Jesucristuqami
tukuymanta mas pudirniyjun, chay
rikaypaq, mana rikaypaq mantakuq-
kunamanmatapis.
11Chaynulla, Jesucristupi kriyir
paywan pullana katkillapa, payqa tukuy
uchaykillapamanta washashuranllapa.
Chaynu washashurllapami, mana chay
siñal kustumriraykuchu,[a] ashwan
yarpuynikita shumaqchar imami
akrashushallapa Dyuswanqa pullana
kanaykillapapaq. 12Qamkuna shutikur-
llapaqami, Jesuswan pulla pampakaq
yupay karaykillapa amana uchakunayki-
llapaq. Chaymanta qashan paywan
pulla mushuqmanta kawsamuq yupay
karaykillapa, allinlatana ruranaykillapa-
paq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucris-
tuta kawsachimusha kusa puytiq
Dyusninchikllapapi.
13Qamkunami unayqa wanusha
yupaylla karaykillapa yarpuynikillapa-
piqa, chay uchakushaykillaparayku.
Chaynulla, chay siñal kustumrita mana
rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana
pulla kayta puytiraykillapachu. Piru
kananqami Tayta Dyusqa uchanchik-
manta pirdunamarninchik, mushuq-
mantana kawsachimashanchik, Jesucris-
tuwan pullana kanallapapaq. 14Dyusmi
unay mantakushankunata mana
kasushallapaqa, kastigamanallapapaq
karan. Piru chaynu mana kastigamanar-
ninchikmi, limpu ashuchiran yarpuynin-
manmatapis chay mana allinta rurar
uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi
wanushanrayku. 15Chaqa Jesucristuray-
kumi, chay mana rikaypaq mana allinta
rurachikuq mantakuqkunata binsiran,
Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana
rikaypaq kaqkunata binsirmi, tukuypa
naypanpi pinqaypaqta dijaran, prisuta
yupay.
16Chayrayku mayqanpis kaykunalata
mikur, upyar, fyistata añu añu, mis mis
rurar, simanapaq uk diyalapi Dyus
munashanta rurar ima Dyuspaqqa allin
kanchik nir ima willashutinllapapis,
ama tukuy chaykunataqa kasunkillapa-
chu. 17Kaykunaqami, Wamran
Jesucristo shamunankaman yanqa
intrachimanalapaq karan. Piru
kananqami tukuy chaykunapaqqa
yaĉhanchik, Jesucristo
shamushanmanta-pacha, paypi kriyir
allin kanchik nir. 18Chaynulla amami
dijakankillapachu, Dyusta kusa allita
kasuq tukuqkunamantaqa. Chaqa
paykunami angelkunata adurani nir,
shumaqkunata musqupaq yupay rikani
nir, kusala shumaq Dyuswanqa nir
yanqa alabakanla pay yarpushannulla.
19Chaynu nirmapis, paykunaqa mana
pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa
Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkuna-
paqa umanllapa yupay. Chaqa

---

a 2.11,13 Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswan pullana kananpaq nir.

umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq
partinkunaqa trabajayta puytin.
Chayrayku Jesucristo umanchik katin,
tukuywan shumaqta kuytanakur ima
kawsayta puytinchik Tayta Dyus
munashannulla.
20Qashanmi nishunillapa: Qamkuna-
qami, Jesucristo uchaykunamanta
washamananpaq wanusha nir
kriyirllapanaqa, qamkunapis chay
uchaykillapataqa wanuchisha yupayna
kankillapa. Chaymi, Dyusta mana kasuq
runakuna washakanallapapaq nir
mantakuyashankunataqa, amana
kwintachaypaqnachu. Chaynu katinqa,
¿imapaqtaq qamkunaqa chaykunataqa
kwintachanayankillapa? 21Chaqa
paykunaqa ninllapa: Kaykunalata
willashun, kaykunalata mikushun,
kaykunalata makinchikwan aypashun
ima nir. 22Tukuy kaykunami, chay
imakuna tukukaqlapaq, yanqa
runakunapa mantakuyninla, yaĉhachi-
kuyninla, ima. 23Piru chiqaptami
chaykunaqa kusa allinta ruraq yupay
tukur, kwirpunta tukuy imapi tantyaka-
chiq yupay tukur imaqa, kusa shumaq-
paq yupay yarpuchimanchik. Chaynu
katinmapis, tukuy chaykunaqa mana
sirbinchu yarpuyninllapapi Dyuswan
kusa shumaq kananllapapaqqa.

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

3 1Nishunillapapismi: Jesucristo
kawsamushanrayku qamkunapis
mushuqmanta kawsamuq yupayna,
Dyus munashankunata rurayta yarpuy-
llapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa
Dyuspa allilaw qichqanpi tayan.
2Chaynullami Dyus munashanlapi
yarpur, kay pachapi mana allin
kaqkunataqa, ama rurayta yarpushun-
llapalamapischu. 3Chaqa qamkunaqami
kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapa-
paq wanur, kawsamusha yupayna
kankillapa. Chaymi ashwan Tayta
Dyusqa mushuq kawsaytana qushur-
llapa, Jesucristuwanna kawsanayki-
llapapaq nisha. Piru wakinkunaqami,
tukuy chaykunapaqqa mana intrakan-
llapachu. 4Chaqa Jesucristumi kawsay-
nikillapaqa. Chaymi maydiya pay kusa
llipyalla pudirninwan rikarimutinqa,
qamkunapis paywan pullana kusa
shumaq allinna rikarinkillapa.
5Chayraykumi kay pachapi kaq mana
allin ruraykunataqa wanuchisha
yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar,
manaqa warmi masayjunna karmapis
amami ukwan ukwan pununkillapa.
Chaynulla mayqanpis manaraq
masayjun karpis amami mayqanwanpis
pununkillapachu. Amami kusala pinqay-
paq imakunata rurankillapachu.
Chaynulla amami kwirpuykillapa
munashan mana allin kaqtaqa ruranki-
llapanachu. Amami imaykillapatapis
tantakuyta munankillapachu. Chaqa
chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami,
Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan
chay iman kaqkunalata aduraq
yupayna.
6Chaynu tukuy mana allinkunata
ruraqkunamanqami, Tayta Dyusqa
piñakur, kusala manchaypaq kastigu-
tana kaĉhamunqa. 7Piru qamkunapismi
unayqa chaynu kusa mana allin
imakunata rurar kawsaq kankillapa.
8Nataq kanan-shuypaqami tukuy
chaykunataqa dijashaykillapana.
Chaymi amana sunsunulla piñakuy-
llapachu. Amami tukuy mana allinkuna-
taqa rurankillapachu. Chaynulla amami
jurapakunkillapachu. Amami sunsunu-
llaqa rimankillapa imachu. 9Chaynulla
amami ukninchikllapa ukninchikllapa-
pis llullachinakunkillapachu. Chaqa
unay imanu kar rurayashaykillapa-
kunataqami dijashaykillapana.

10Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus
payta yupay mushuqmantana rurashu-
shanllaparayku, allinlatana rurar
kawsayllapa. Chaymi unay kawsaya-
shaykillapamantaqa shumaqtana
kawsar, waran waranqa allitana
riqsinkillapa paytaqa. 11Chaynuqami
Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa
paypalla kanchikllapa, michka Israel,
mana Israel runakuna kar, chay siñal
kustumrita rurasha kar, mana rurasha
karmapis. Chaynulla uklawmanta kar,
yaĉhaq, mana yaĉhaq, sirbikuq, mana
sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa
kanchikllapa. Chaqa payqami tukuypa
mantaqnin kar, maypipis pullanchik-
llapa.
12Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata
munashurllapa, akrashushallapa,
Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan
pullana kanaykillapapaq. Chaynami
kusata llakipanakur, yanapanakur, ama
kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis
uknikillapata shumaqta rikar,
uknikillapa imata mana das ruratinpis
yarar ima kawsayllapa. 13Chaynulla ima
mana allinta uknikillapa rurasha
katinpis uknikillapa uknikillapa
pirdunanakuyllapa, imanutaq Amitun-
chik Jesucristo pirdunashuranllapa
chaynulla. 14Piru tukuy kaykunamanta-
qami uknikillapawan kusalata llakipana-
kur kawsayllapa. Chaqa chaynuqami uk
yarpuylana kar, kusa shumaqta kawsan-
killapa. 15Tayta Dyusqami, uk kwirpula
kanallapapaq Jesucristurayku akrama-
shanchikllapa. Chayrayku, tukuy
shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta
payji nir ima, ukninchikkunawan kusa
shumaq allintana kawsaypaqllapa.
16Jesucristupa shumaq rimayninta
yaĉhakushaykillapatami allita yarpur,
shunquykillapapi purichinkillapa.
Chaynami allita intrakashaykillapa-
manta, uknikillapa uknikillapa
yaĉhachinakur animachinakunkillapa.
Chaynulla tukuy shunquykillapawan
Tayta Dyusta payji nir, salmukunata,
himnukunata, Amitunchikpa kusa
shumaq takikunata takir aligriyachiy-
llapa. 17Chaymi tukuy imata rurar,
imata rimarpis, Amitunchik Jesucris-
tupa shutinpi payji niyllapa Taytanchik
Dyustaqa.

Pablumi yaĉhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

18Qamkuna kriyiq warmikuna,
Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashay-
killaparaykumi, allita runaykillapata
kasuyllapa.
19Chaynulla kriyiq runakuna, warmi-
killapatami kusalata llakipar, ama
sunsunulla willar imaqa llakichinki-
llapachu.
20Wamrakuna, taytaykillapata kusa
rispituwan tukuy imapi kasuyllapa.
Chaqa chaynuqami, Amitunchikta
aligriyachiyankillapana. 21Chaynulla
qamkuna, tayta kaqkunapis amami
wamraykillapata imapaq sunsunulla
willar imaqa piñachinkillapachu.
Chayna ama imapipis disanimakunan-
llapapaqchu.
22Qamkuna sirbikuq kaqkunapis, kay
pachapi kaq mantaqnikillapata tukuy
imapi allita kasunkillapa. Amami
paykuna pullaykillapa katin, paywan
allinpi kanaypaq nir yarpurlachu
imatapis rurankillapa. Ashwanmi
Amitunchik Jesucristuta manchar sirbiq
kashaykillaparayku, imata rurarpis
tukuy shunquykillapawan yarpur
rurankillapa. 23Chaymi imata rurarpis,
amami kwashalla imachu rurankillapa.
Ashwanmi imatapis ama runakunapaq
ruraq yupaychu, Amitunchiklapaq
yarpur rurankillapa. 24Chaynuqami
yaĉhankillapana imanumi Amitun-
chikqa pagrashuqllapa yupay, arnishu-

shanllapataqa qushunqallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik Jesucristutami sirbiyankillapa. 25Piru chay mana allinta ruraqkunataqami, Dyus kastiganqa. Chaqa payqami tukuyta allita rikar yaĉhamanchikllapa.

4 1Qamkuna mantakuqkuna, imatapis karanlata rurar sirbiqnikikunata llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa, unaq syilumanta Amitunchikmi qamkunatapis mantashuyanllapa nir.

2Maydiyapis ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla imapaqpis alamirala kayllapa Dyusta payji nir ima. 3Mañakunkillapapismi nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta Dyus unay payla yarpushan, shumaq rimayninta yaĉhachikushayrayku prisu kani. Chayraykumi mañakunkillapa, Tayta Dyus yanapamatinllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunayllapapaq. 4Chaynullami mañakuyllapapis, imanutaq yaĉhachikunaypaq kani chaynulla, kusa intrakaypaqta yaĉhachikunaypaq.

5Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita tantyakar mana kriyiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa. 6Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chaynami chay parlashaykillapaqa, uk mikuy kaĉhiwan kamakachikasha yupay, kusa shumaq kananpaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

7Nuqapaq kusala munashay kriyiq masinchikllapa Tiquicumi, tukuy imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta sirbiq kar, kusata yanapamasha. 8Chayraykumi payta qamkunaman kaĉhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunanllapapaq. 9Tiquicuwan pullaqami kaĉhamunipis, kusala munashanchikllapa chiqap kriyiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami qamkunamanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata rurayashayllapapaqmapis.

10Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa. Chaynulla Bernabipa primun[b] Marcospis saludashunllapa. Qamkunami Marcospaq yaĉhankillapana, watukushutinllapaqa allita samachinaykillapapaq nirmapis. 11Chaynullami saludashunllapapis ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa payllatami Justo ninllapapis. Kaykunalami Israelmanta kriyiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashanpaq yaĉhachikur ima yanapamar, kusalata kunsulamaranmapis. 12Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafras. Paymi qamkunamanta uknikillapa. Chaymi qamkunapaq Dyusman mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur, Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq. 13Nuqami uk tistigu yupay allita yaĉhani imanumi qamkunapaq Epafras yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nir. 14Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.

15Laodicea pwiblupi ukninchikkunatami saludapamankillapa. Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantakaq kriyiqkunatapis saludapamankillapa. 16Chaymanta, kay kartata tukuypa naypanpi liyitkillapanaqa, Laodiceapi kriyiqkunapa naypanllapapipis liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyiqkunapaq kartata kaĉhasha karay chaytapismi, liyinkillapa. 17Nataq, kriyiq

---

b 4.10 Wakin iskribikashakunapimi “Bernabipa subrinun” nin.

masinchik Arquiputa-shuypaqa willayllapa,
Amitunchik imata ruranapaq nishantaqa,
karanlata yaĉhachikunanpaq.
18Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa
ima, nuqalla iskribimuni. Amami
qunqarchu Dyusman mañakunkillapa.
Chaqa prisullaraqmi kani. Chaymi
Taytanchikllapa Dyusman mañakuni
kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.
Chaynumi kanqa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

1 Tesalonicenses

Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo ĉhar yaĉhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaĉhachikushanpaq kusa ukmanta yarpur, kuntranna tikrakaran. Chaymi wanuchiyta munatin, Pabluqa riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkunapaq. Chaymi imanu nir yaĉhayta munar, kaĉharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17–3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakaran willaq: “Michka qischakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan” nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribiran paykunaman (1.1–2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataqa yarpuchiran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13–5.11).

Pablumi saludakun

1 [1]Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan,[a] Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

[2]Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik Dyusman kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapapaq. [3]Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanillapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata munar yaĉhachikunkillapa nir. Yaĉhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarmapis,

---

a 1.1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

kusalata shachinakunkillapa,
maydiyaqa paywanna kawsashaq nir
yarpur.
4Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchik-
llapanu qamkunataqami Taytanchik
Dyus kusalata munar akrashushallapa
paypa kaqninkunana kanaykillapa-
paqqa. 5Chaqa qamkunata Jesucristupa
shumaq rimayninta yaĉhachishur-
llapaqa, manami nuqakuna munashay-
nullachu yaĉhachishurayllapa.
Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun
pudirninwan yanapamatinllapa, allita
intrakar yaĉhachishurayllapa. Chaymi
allita yaĉhankillapa, imanumi
qamkunapa byinnikillapapaq kusalata
munar ima yaĉhachishurayllapa nir.
6Qamkunaqami imanutaq Amitunchik
Jesucristo kawsashannulla nuqakunapis
kawsaqta rikamashaykillaparayku,
Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa
kusata aligriyar ima uyakuraykillapa,
Santu Ispiritu yanapashutinllapa
kusalata qischakar imamapis. 7Chaynu
kriyirllapami Macedonia, Acaya lugarpi
tukuy kriyiqkunataqa kusalata
animachishaykillapa, Jesucristupi
masna kriyinanllapapaq. 8Piru kananqa
manami Macedonia, Acaya lugarlapichu
Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa
yaĉhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta
qallarirqa tukuy intiruta shikwakasha.
Chaymi maylawta ritiyllapapis
willamanllapa imanumi Dyuspi kusalata
kriyinkillapa nir. Chayraykumi
qamkunapaqqa paykunaqa manana
ministinllapanachu imanumi kriyinki-
llapa nir willanayllapapaqqa.
9Ashwanmi paykunalla rimanllapa
qamkunata watukushutiyllapa imanumi
shumaqta samachimaraykillapa,
imanumi chay yanqa dyus nishanllapa-
kunata adurayashaykillapata dijasha,
kusata aligriyar chiqap kawsaq
Dyustana sirbiyankillapa nir ima.
10Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus,
Wamran Jesucristuta kawsachimu-
shanta yarayankillapa syilumanta
tikrakamuyan nir ima. Chiqaptami
chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala
saqra manchaypaq shamuq kastigu-
mantaqa washamashunllapa.

Pablumi Tesalonicapi yaĉhachikushanta yarpuchikun

2 1Kriyiq masiykuna, qamkunallami
yaĉhankillapa watukushushay-
llapaqa mana yanqallachu karan
nirmapis. 2Chaynullami yaĉhankillapa-
pis, imanumi Filipos pwiblupiqa unayqa
kusalata musyar ima qischamaranllapa
nirmapis. Chaymanta qamkunaman
shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata
ĉhiqnir qischamaranllapa. Piru chaynu-
mapismi Tayta Dyus kusalata yanapa-
maranllapa qamkunata paypa shumaq
rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.
3Chaqa manami pantar imachu karanta
yaĉhachishurayllapa. Chaynulla
manami ima mana allinta yarpur,
ingañashuyllapata yarpur imachu
yaĉhachishurayllapa. 4Ashwanmi Dyus
nuqakunataqa shumaqta rikar akrar
kaĉhamaranllapa, shumaq rimayninta
yaĉhachikunayllapapaqqa. Chaymi
imatapis karanlata rimar ima, manami
runakuna alabamananllapata munar
imachu yaĉhachikunillapa. Ashwanmi
tukuy ima yarpuyashanchikmatapis
allita yaĉhaq Dyusninchik alabakasha
kananpaq yaĉhachikunillapa. 5Chaqa
qamkunami allita yaĉhankillapa,
manami kusala shumaq imakunata
willar alabashurayllapa imachu,
imanullapis qillayta qumanaykillapapaq
nirqa. Ashwanmi imatapis karanta
yaĉhachishushayllapapaqqa, Dyus uk
tistigu yupay allita yaĉhayan. 6Chaynu-
lla manami munashachu kanillapa
mayqanpis kusa runapaq riqsir

alabamananllapataqa qamkuna kar,
manaqa ukkuna karmapis. Piru Jesucris-
tupa apustulnin kashayllaparayku,
munarqa nishunayllapata kusa runapaq
riqsir ima ministishayllapapipis yanapa-
manaykillapapaq nir. 7Chayta rurachi-
shunayllapamantaqami ashwan kusalata
llakipar ima yaĉhachishurayllapa,
imanutaq uk warmimaqa wamritunta
kusalata munar kuytan ima chaynu.
8Chaynu kusalata munashushayllapa-
rayku, manami Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachishunayllapalapaq-
chu karayllapa, ashwanmi qamkuna-
rayku wanunayllapapaqmapis listu
karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa
kusalata munashunillapa! 9Kriyiq
masiyllapakuna, qamkunami allita
yaĉhankillapa Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachishurllapaqa,
imanumi tuta, unaqmapis kusalata
shachinakur trabajar ima ministishay-
llapatapis tarir kawsarayllapa nir.
Chaynuqami ruraraylapa ama
qamkunata ima ministishayllapapaq
qillakachishunayllapapaqchu.
10Qamkuna, chaynulla Dyusninchik-
pismi uk tistigu yupay allita yaĉhan,
imanu qamkuna kriyiqkunawan karqa,
Dyus munashannula imatapis karanlata
ruraray nir. Chaymi ima mana allinta
rurashayki nimaymatapis mana
puytinkillapachu. 11Chaynullami
yaĉhankillapapis, imanumi kusalata
kunsular, animachir ima intrachishuray-
llapa, imanuĉhi uk runa wamrankunata
intrachin chaynu. 12Chaymi willashu-
rayllapa imuraspis kusa shumaqta
kawsanaykillapapaq, imanutaq Dyuspa
kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa
Dyusmi kusalata llakipar akrashusha-
llapa, kusa llipyalla mantakuyninpina
kawsanaykillapapaq.
13Qamkunata Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachishutiyllapaqa,
manami ukmanta yarpur, kayqa
runakunapa rimaynin kanqa nirayki-
llapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin
nir, kusa shumaqta yarpur kriyiraykil-
llapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq
rimaynin kar, yanapashutinllapa
kananqa kusa shumaqtana kawsanki-
llapa. Chayraykumi nuqakunaqa
imuraspis mana shaykuq, Taytanchik
Dyusman payji nir ima mañakunillapa.
14Kriyiq masiykuna, imanutaq
qamkunata pwibluykillamanta kaqkuna
kusalata qischashuranllapa, chaynulla
Judea pwiblukunapi, Jesucristupi kriyir,
Dyuspa kaqninkunatapis pasaran. Chaqa
paykunatapismi chay pwiblunmanta
kaqkunalla kusalata qischaranllapa.
15Paykunallami Amitunchik Jesucristu-
tapis wanuchiranllapa, imanuĉhi unay
rukunkunapis Dyuspa rimaqninkunata
wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi
paykunalla nuqakunatapis mana munar
kusalata qischar qatiĉhamaranllapa.
Chaynu karmi, Dyuswan kayta mana
munar, tukuylata ĉhiqninllapa ima.
16Chaqa mana Israel kaqkuna washaka-
nanllapaq parlanayllapapaqpis, mana
dijamanllapachu. Chaynumi waran
waran ashwan kusalatana uchakusha-
llapa. Piru paykunataqami Dyusqa
kusala saqra manchaypaqta kastigar
tukchinanpaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

17Kriyiq masiykuna, uk tyimputa
mana pullaykillapa kasha karmapismi,
shunquyllapapiqa mana qunqashuray-
llapachu. Chaymi shamur watukushuy-
llapata kusalata munarayllapa.
18Ashwanmi nuqa Pablumaqa kutir
kutir shamur kusalata watukushuy-
llapata yarpuray. Piru Satanasmi
imanullapis arkamaranllapa. 19Chaqa
Amitunchik Jesucristo tikrakamutin-

qami, qamkunarayku kusa shumaq
allinpaq riqsikar aligriyashaqllapa
paypa naypanpiqa nir kunfyakanillapa.
Chayraykumi imanupis kusalata
watukushuyllapata munanillapa.
20Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa
shumaq allinpaq riqsikar, aligriyashaq-
llapamapis.

3 1Chaynu kusalata watukushuy-
llapata munar, mana imanupis
shamuyta puytirqa, yarpurayllapa
Atenas pwiblupi kidayta. 2Chaymantami
kaĉhamuray kriyiq masinchik
Timoteuta. Chaqa paypismi nuqa
yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir,
Jesucristupa shumaq rimayninta
yaĉhachikun. Chaymi kaĉhamuray
qamkunata watukushurllapa animachi-
shutinllapa, mas allitana kriyinayki-
llapapaq. 3Chaynuqami chay qischaka-
yashaykillapapi imamapis shachinakur
amana disanimakunaykillapapaqnachu.
Chaqa qamkunami yaĉhankillapa
kriyishanchikllaparaykuqami kusalata
qischakayashunllapa nir. 4Nishayki-
llapapismi: Qamkunawan karllaraq-
qami, allita willashurayllapa kriyishan-
chikllaparaykumi kusalata qischakaya-
shunllapa nir. Chayqami yaĉhashayki-
llapanu, chiqap chaynu kasha.
5Chayraykumi chaypaq kusalata
yarpupakur mana mas agwantayta
puytir, Timoteuta kaĉhamuray
kriyishaykillapapi imanushi kankillapa
nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami
manchakuray, imanupiqa dyablu
qamkunata ima mana allinta rurachir,
kriyishaykillapamantaqa chiqanchashu-
shallapa katinmaqa, chay yaĉhachiku-
shayllapaqa yanqalla kanman nir
yarpur.

6Piru kananqami, Timoteo tikrakamu-
sha Tesalónica pwibluykillapamanta.
Chaymi kusa shumaqta willamasha-
llapa, imanumi qamkunaqa kriyishayki-
llapanulla, kusalata llakipanakur ima
kawsankillapa nir. Chaynullami
willamashallapapis, qamkunaqashi
nuqakunata kusalata munar yarpuman-
killapa nir. Chaynullashi kusata rikama-
nayankillapa, imanutaq nuqakuna,
qamkunata rikashunayanillapa chaynu-
lla nir ima. 7Chayraykumi kriyiq
masiykuna, kusalata qischakayar
imamapis alliplata aligriyar kunsulaka-
sha kanillapa, imanumi qamkunaqa
kusalata kriyishaykillapanulla kawsan-
killapa nir yaĉhashayllaparayku.
8Chaynu Amitunchik Jesucristupi
kusata kriyirlla kawsankillapa nir
yaĉharmi, nuqakunapis kusalata
animakunillapa mana shaykuq masta
kriyinayllapapaq. 9Kay alliplata
aligriyachimashaykillapapaqqa, ¿ima
nirtaq Dyusninchiktaqa mas payji
niymanllapa? Chaqa alliplatari aligriya-
chimashaykillapa. 10Chaymi unaqpis,
tutapis Tayta Dyusman kusalata
mañakunillapa, pay yanapamatinllapa
shamur qamkunallata rikashunayllapa-
paq. Chaynu shamurmi masta intrachi-
shutiyllapa kusa mastana kriyinayki-
llapapaq.

11Nuqakunami munanillapa Taytanchik
Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo
yanapamatinllapa shamur watukushunay-
llapapaqqa. 12Chaymi Amitunchik Jesucris-
tuman mañakunillapa, yanapashutinllapa
uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa
masta llakipanakur kawsanaykillapapaq,
imanutaq qamkunata llakipashunillapa
chaynu. 13Chaynullami mañakunillapapis,
Amitunchik yanapashutinllapa allita
Taytanchik Dyuslapi kunfyakar, kusa
allinla yarpuyniyjun, mana ima mana
allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq.
Chaynu kayatkillapa Amitunchik
Jesucristo, Dyus akrashan allin
kaqninkunawan tikrakamurqa, imalapaqpis
mana uchachashunanllapapaq.

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

4 [1]Kananqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir yaĉhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsayankillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.

[2]Qamkunami yaĉhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa. [3]Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannula kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karqa, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata, [4]runapis kwirpunta tantyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata. [5]Chayraykumi kwirpuykillapata tantyachir, amana chay mana kriyiqkuna yupayqa kawsayllapachu. [6]Amami mayqanpis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañanqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa. [7]Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu, pay munashannu allinkunalata rurar kawsanallapapaq. [8]Chayraykumi mayqanpis kay yaĉhachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runatachu disprisyayan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisyayan.

[9]Piru imanu uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskribishunayllapata-shuypaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqqa. [10]Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapakunawanqa. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq. [11]Amami ima mana allinta ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan rurayllapa, imanu ruranaykillapapaq nishushayllapanulla. [12]Chaynu kawsatkillapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispitashunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

[13]Kriyiq masiykuna, kananqa intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawanqa maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa. [14]Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwanna kananllapapaq.

[15]Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutinqa, manami nuqanchikkunataraqchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunataraq kawsachimur pullakunqa. [16]Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syilumanta-pacha waqaqta uyapashun-

llapa. Chaymantami Amitunchik
Jesucristuqa kusala pudirninwan
ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar
wanushakunaraq puntataqa kawsamun-
qallapa. 17Chaymantaraqmi nuqanchik-
kuna kawsaq chaykunaqa illaqmanta
apakashunllapa, chay kawsamusha
chaykunawan pulla. Chaynumi unaq
puktaypa rurilanta rir, Amitunchik
Jesucristuwan tarinakunallapapaq.
Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy
tyimpupaqna kawsashunllapa. 18Chay-
raykumi kay nishushayllapata intrachi-
nakur ima uknikillapa uknikillapa
kusalata animachinakur kawsayllapa.
5 1Piru ima diyami, ima tyimpumi
tukuy chaykuna pasayanqa, nir
iskribishunayllapataqami mana
ministinkillapachu. 2Chaqa qamkunami
allita yaĉhankillapa, Amitunchik
Jesucristuqami imanutaq uk suwakuq-
maqa mana yaĉhayasha tuta shamur
suwakun, chaynumi rikarimunqa.
3Chaymi chay tyimpupi runakunaqa
kaynu niyanqallapa: “Mana imapis
pasamashallapami, kusala shumaq
kanchikllapa” nir. Chaynu niyatin-
llapami illaqmanta paykunamanqa kusa
llakiypaq kastigu shamunqa, imanutaq
uk warmita itikunanpaq nanaynin
illaqmanta aypatin kusalata qischakan
chaynu. Chaynami mana mayqanpis
washakayta puytinqallapachu chay
kastigumantaqa. 4Piru qamkunaqami
kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku
mana tutaparaqpinachu kankillapa.
Chaymi Jesucristo uk suwakuq yupay
illaqmanta shamutinmapis mana
manchakunkillapachu. 5Chaqa tukuy
qamkunaqami imuraspis achkiraqlla-
pina kankillapa. Chaynulla imuraspis
achkillapi kashanchikllaparaykumi,
mana tutaparaqmantachu kanchikllapa.
6Chayraykumi alli kamakashala kar,
ama qunqar punushunllapachu
wakinkuna yupayqa. Ashwanmi imuras-
pis rikĉhakushala yupay tantyakar,
imatapis allin kaqlata rurar kawsashun-
llapa. 7Chaqa chay mana allinta
ruraqkuna, maĉhaqkuna imaqami
tutaparaqpi punuq yupay mana
kwintata qukar, uchakurlla kawsan-
llapa. 8Piru nuqanchikkuna-shuypaqami
kriyishanchikllaparayku achkiraqmanta
kanchikllapa. Chaymi tukuy imapipis
tantyakar allinlata rurashunllapa.
Chaynulla imanutaq suldadumaqa
qasqunta washananpaqqa jyirrumanta
rurakasha kamsanta yupay yakakun,
chaynumi nuqanchikkunapis kriyishan-
chikllapata, llakipanakushanchikta ima
yakakuq yupay kamakashunllapa.
Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa
umanta washananpaqqa kaskunta
umakur mana dijanchu imuraslapis,
chaynumi nuqanchikkunapis Jesucris-
tumi washamayanchikllapa nir ama
qunqarchu yarpuyninchikllapalapi
purichishunllapa. 9Chaqa Taytanchik
Dyusqami ama kastigakanallapapaqna-
chu nimashanchikllapa. Ashwanmi
Amitunchik Jesucristurayku washakana-
llapapaqna nimashanchikllapa.
10Chaymi Jesucristo wanuran
nuqanchikkunarayku, michka wanusha
kar, manaqa kawsayarmapis maydiyaqa
paywanna tukuy tyimpupaq kawsana-
llapapaq. 11Chayraykumi kriyishayki-
llapanulla intrachinakur ima uknikillapa
uknikillapa masta animachinakuyllapa,
imanutaq kanan rurayankillapana
chaynulla.

Pablumi kriyiq masinkunata animachin

12Kriyiq masiykuna, kusalatami
rugashunillapa chay yaĉhachishuqniki-
llapata allita rispitar kasunaykillapapaq.
Chaqa paykunaqami trabajaq yupay
kusalata kunsijar ima intrachishunllapa.

13Chaymi paykunataqa kusa shumaqlata
rikar ima llakipankillapa, tukuy trabaja-
yashanpiqa. Chaynulla uknikillapa
uknikillapami kusa shumaqta kawsanki-
llapa.
14Chaynullami ukniykuna nishayki-
llapapis: Chay mana trabajanaqkuna-
taqa imatapis karanta willatkillapa
trabajananllapapaq. Chaynulla chay
disanimakusha chaykunata, chay ukta
ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar
animachiyllapa masna kriyinanllapapaq.
15Mayqan mana allinta rurashutin-
llapaqa, amami qamkunapis mana
allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi
tukuy tyimpu llakipanakur ima
allinkunalata rurar kawsayllapa
qamkunalla kar, chaynulla mayqan-
kunawan karmapis.
16Imuraspismi kusa aligrila
kankillapa. 17Chaynulla Taytanchik
Dyusman imuraslapis mañakuyllapa.
18Chaymi ima katinpis Taytanchik
Dyusta “Payji” niyllapa. Chaqa paymi
chaynu kanaykillapata munan, Jesucris-
tupi kriyiq kashaykillaparayku.
19Chaynulla Tayta Dyuspa Santu
Ispiritun qamkunapi kaqtaqami, ama
imalapaqpis llakichinkillapachu.
20Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin
kani nir yaĉhachishutinllapaqa, amami
disprisyankillapachu. 21Ashwanmi allita
uyakur yaĉhankillapa, allintachu
yaĉhachikuyan manaqachu mana
nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa,
chay allinta yaĉhachikushantaqa
yaĉhakunkillapa. 22Chaynumi ashwan
tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq
tukuyllapa.
23Chaynami shumaqchakuq Taytan-
chik Dyusman mañakuni, kusa allin
kaqninkunapaq tikrashunanllapapaq.
Chaynulla mañakunipis yanapashu-
tinllapa yarpuynikillapapi, bidayki-
llapapi, kwirpuykillapapi ama ima
mana allinta rurar uchakunaykillapa-
paqchu Amitunchik Jesucristo
shamunankaman. 24Chaqa Taytan-
chik Dyus akrashushallapa chayqami,
imatapis karanlata ruran. Chaymi
tukuy kay mañashaytaqa tantar
kumplinqa.

Pablumi tukukananta saludakun

25Kriyiq masiykuna, nuqakunapaq-
pismi Taytanchik Dyusman mañakunki-
llapa.
26Chaynullami tukuy kriyiq
masinchikkunata kusala rispituwan
shumaqta saludapamankillapa.[b]
27Amitunchik Jesucristupa shutinpimi
nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq
masinchikkunawan pullami liyinkillapa
nir.
28Chaymi Amitunchik Jesucristuman
mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapa-
shunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

---

b 5.26 Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses

Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuypaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaĉhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna ĉhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaĉhachikuqkuna yaĉhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami ĉhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaĉhachikur puriyaranllapa. Chaynu nir yaĉhachikutinllapami wakin kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan uknin uknin runakunapa washanta parlakur imana puriyaranllapa.

Chaynu puriyanllapa nir yaĉharmi apustul Pabluqa kay kartanta kaĉharan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatin naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaĉhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

1 [1]Nuqa Pablumi, Silvanuwan,[a] Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. [2]Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

[3]Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana Jesucristupiqa kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta payji nishaqllapa. [4]Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata aligriyar, tukuy kriyiq masinchikkunata parlanillapa imanumi mana allinta rurashunan-

---

a 1.1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

llapapaq ikikillapapi puritinllapa,
kusalata qischashutinllapa imamapis,
kriyishaykillapanulla shachinakunki-
llapa nir. 5-6Chaynami payta kasushay-
killaparayku michka qischakatkillapa
imamapis, maydiyaqa mantakuyashan-
pina pullakushunqallapa. Chaynuqami
intrachimanchik imanumi payqa
nishantaqa karanlata ruran nir. Piru
chay qischashuqllapakunata Dyusnin-
chik kusala manchaypaqta kastiganan-
paqqami kusala allin. 7Chaqa maydiya
Amitunchik Jesucristo syilumanta
kusala pudirniyjun angelninkunawan
shamutinqa, Taytanchik Dyusqa
qamkuna kanan tyimpu qischakaqkuna-
taqa, kusalata aligriyachir pullakushun-
qallapa, nuqakunata yupayllana.
8Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta
mana kwintachaqkunata, chaynulla
Amitunchik Jesucristupa shumaq
rimayninpi mana kriyiqkunataqa kusala
manchaypaq nina ratakuqwan
kastiganqa. 9Chaynuqami paykunataqa
tukuy tyimpupaqna kastigar
chinqachinqa. Chaymi Amitunchik
Jesucristuqa naypanmanta kusala
karumaymanna itakunqa. Chayraykumi
kusala shumaq mantakunanmanqa
manana yaykuyta puytinqallapanachu.
10Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy
kriyir, paypa kaqninkunaqa, kusala
allinmi kanki nir ima alabanqallapa.
Chaynullami qamkunapis paypa kaqnin-
kunana kankillapa shumaq rimayninta
yaĉhachishutiyllapa kriyishaykillapa-
rayku.
11Chayraykumi Taytanchik Dyusman
qamkunapaq imuraspis mañakunillapa.
Chaynullami mañakunillapapis pay
akrashushanllaparayku, maydiyapis
kusala shumaqta rikashunanllapapaq.
Chayna qamkunaqa, pudirninwan
yanapashutinllapa pay munashannullata
allinkunalatana ruranaykillapapaq.
12Chaynuqami Amitunchik Jesucristupa
shutinqa qamkunarayku kusa shumaqta
alabakashana kanqa. Chaynami Amitun-
chik Jesucristo, chaynulla Taytanchik
Dyuspis qamkunata kusa shumaqpaqna
riqsishunqallapa llakipashushanllapa-
rayku.

Pablumi yaĉhachikun kusa uchayjun runapaq

2 1Kriyiq masiykuna, Amitunchik
Jesucristo maydiya shamutinqami
paywanna kashunllapa. Piru nishayki-
llapa: 2-3Mayqankuna Amitunchik
Jesucristo shamunanpaq diya
ĉhamushana nishunatinllapaqa, amami
kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla
Santu Ispiritu rikapakuyniypi rikachi-
masha nir, manaqa Dyus willamasha nir
willashutinllapapis, amami kriyinki-
llapachu. Imanupiqa nishuyanqallapa:
"'Jesucristuqa kaypina' nir kartapi
Pablo iskribimashallapa, chaymi chay
nishanqa kumplikayanna" nishutinllapa-
pis ama kriyinkillapachu. Chaqa
Jesucristo shamunan diyaqami
ĉhamuyanqa kaykuna pasatinraq:
Puntataqami achka runakuna, Dyuspi
mana kriyir ashwan ĉhiqninqallapa.
Chaymantami shamuyanqa chay
dyablumanta kaq runa, kusata uchaku-
chikuq kashanrayku tukuy tyimpupaqna
kastigakaqqa. 4Kay runaqami, Tayta
Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna
riqchaq imakunata dyusniy nir kriyir
adurashanllapakunapapis kuntran.
Chaymi paylatana aduranllapata
munanqa. Chaynullami ashwanpis
Dyusta aduranllapa wasipimapis
chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.
5¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa
pullaykillapa kar chaykunapaq
willashushayllapataqa? 6Chaymi
kananqa qamkunaqa yaĉhankillapana
imami payta arkayan ama das rikarimu-

nanpaq nirmapis. 7Piru chay kusata
uchakuchikuq runa manaraq shamuya-
tinmapis, dyablu munashan mana
allinkunatami runakunaqa rurayan-
llapana. Chay kusata uchakuchikuq
runa manaraq shamuyta puytinraqchu,
arkaq chay arkayatin. 8Arkaq chay
ashutinnaqami, chay uchakuchikuq
runaqa rikarimunqana. Piru chaynu
katinmapis Amitunchik Jesucristo
llipyalla pudirninwan shamurqa,
rimayninlawan limpu binsir, tukuy
tyimpu qischakananpaqna itakunqa.
9Piru manaraq Jesucristo chaynu
ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchi-
kuqtaqa Satanás yanapatin, kusala
pudirniyjun shamunqa. Chaymi
runakuna mana rurayta puytishan-
kunata, riqchaq milagrukunata rurar
ingañakunqa. 10Chaynullami kusala
riqchaq mana allinkunata rurar
ingañanqa, chiqap kaqlapi mana
kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna
kastigakananpaq kaqkunataqa. Chaqa
paykunaqari Dyus imanu washananpaq
nishanta mana intrakayta munasha-
llapachu. 11Chayraykumi Taytanchik
Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar
chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapa-
paq. 12Chaymi paykunaqa tukuy
tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa
Dyus nishankunapi mana kriyinar,
chaynulla allinkunata mana ruranarmi,
ukman mana allinkunata rurar
kawsashallapa.

Washakananpaq kaqkunaqami akrakashallapana

13Piru qamkunata-shuypaqa Taytan-
chik Dyus munar akrashushallapa katin,
maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa
Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku
unaymanta-pacha akrar shumaqchashu-
shallapana washakanaykillapapaq,
chiqapta Dyus nishankunapi kriyishay-
killaparayku. 14Chaynu washakanayki-
llapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq
rimaynintaqa yaĉhachishurayllapa.
Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa
shumaq luryanpina tukuy tyimpu
kawsanaykillapapaq.
15Chayraykumi kriyiq masiykuna,
pullaykillapa kar, chaynulla kartaypi
iskribir willashushayllapataqa, ama
qunqarchu kriyirlla kawsayllapa.
16Amitunchik Jesucristumi paylla,
chaynulla Taytanchik Dyuspis llakipar
tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa,
maydiyaqa kusa shumaqtana kawsana-
llapapaq. 17Chaymi tukuy shunquyki-
llapapi animachir yanapashutinllapa,
allinlatana rurankillapa, rimankillapa-
mapis.

Nuqakunapaq mañakuyllapa

3 1Kriyiq masiykuna, kananqami
rugashaykillapa nuqakunapaq
mañakunaykillapapaq, imanutaq
qamkunata yaĉhachishutiyllapa kusala
shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla
Amitunchik Jesucristupa shumaq
rimayninqa yaĉhachikutiyllapa tukuy
intirunta shikwakananpaq. 2Chaynu-
llami mañakuyllapapis chay mana
allinta ruraq saqra runakunamanta
washakanayllapapaq. Chaqa manamiri
tukuychu kriyinllapa Jesucristupiqa.
3Piru qamkunata-shuypaqami
nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo
yanapashunqallapa kriyishaykillapanu-
lla kawsanaykillapapaq. Chaynullami
tukuy mana allinkunamantapis
washashunqallapa. 4Chaymi Amitun-
chik Jesucristupi kusalata kunfyakani-
llapa, chay yaĉhachishushayllapanulla
kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis
kawsayankillapa kanqa nir. 5Amitun-
chik Jesucristumi yanapashunqallapa,
ukkunata llakipanaykillapapaq,
imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa

chaynulla. Chaynullami yanapashunqa-
llapapis imanutaq Jesucristo qischakar
shachinakushannulla qamkunapis
shachinakunaykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

6Kriyiq masiykuna, Amitunchik
Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa:
Mayqan kriyiq masikillapa mana
imatapis ruranar, chaynulla nuqakuna
yaĉhachishushayllapata mana
kasutinqa, paykunamantaqa chiqancha-
kayllapa. 7Chaymi qamkunapis
nuqakuna yupaylla rurar kawsankiman-
llapa. Chaqa qamkunami yaĉhankillapa
imanumi nuqakunaqa mana qilla
karchu, ashwan kusalata trabajarayllapa
nir. 8Chaynulla, manami mayqanpa
mikunantapis yanqallaqa mikushachu
kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta
katinmapis kusalata trabajarayllapa,
ama mayqannikillapatapis ima ministi-
shayllapapaq qillakachishunayllapapaq-
chu. 9Piru chiqaptaqami nuqakunaqa
dirichuyjun karayllapa, mañashutiyllapa
yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi
kusalata trabajar rikachishurayllapa,
qamkunapis nuqakuna yupaylla
kawsanaykillapapaq. 10Chaymi
qamkunawan karqa kaynu nishuray-
llapa: “Mayqan mana trabajanaqqa,
ama mikunqapischu” nir. 11Piru
yaĉhashami kanillapa qamkunamanta
wakinnikillapaqashi mana trabajarchu,
ashwan maymanpis yakapakarla ima
kawsanllapa nir. 12Chaymi chay mana
trabajanaqkunataqa Amitunchik
Jesucristupa shutinpi willar animachini-
llapa, amana ukkunata qillakachirna-
chu, trabajar imalantaqa tarikur kusa
shumaqta kawsananllapapaq nir.
13Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq
masiykuna, mana shaykuq allinkunalata
rurar kawsayllapa. 14Nataq mayqanpis
kay kartapi nishushayllapata mana
kasutinqa, qamkunamanta chiqanchar,
amana paykunawanqa tantakayllapana-
chu. Chaynami paykunaqa mana allinta
rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinan-
llapapaq. 15Piru amami ĉhiqninkillapa-
chu. Ashwanmi kriyiq masikillapa
kashanrayku allita willar intrachiyllapa.

Pablumi tukukananta saludakun

16Kusala shumaqta kawsachikuq
Amitunchikmi ima katinpis waran
waran kusa shumaqta kawsachishunqa-
llapa. Chaymi Amitunchikqa imuraspis
qamkunallawanna kanqa.
17Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribi-
sha katinmapis, qamkuna allita
intrakanaykillapapaqqa kay karta
tukukanantaqa nuqalla iskribimuni.
Chaynumi allinla kankillapa nir
yarpur, tukuy kartaykunata iskribir,
firmar ima kaĉhamuni. 18Chaymi
Amitunchik Jesucristuman
mañakuni, llakipar tukuy imapi
yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo

Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pabluwan puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur. Chaymantami Pabluqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaĉhachinanpaq. Chaynu imanu paykunata yaĉhachinanpaq nir yaĉhananpaq, Pabluqa kay kartata payman kaĉharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakanchikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanallapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

1 1-2Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskribishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqqami washamaqninchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakanchikllapa washamaqninchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaĉhachikutiy kriyishaykirayku, qamqa chiqap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi riman mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

3Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaĉhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaĉhachikunanllapapaq. 4Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaĉhachikur, chaynulla chay unay rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaĉhachikur kawsananllapapaqqa. Chaqa chaynu yaĉhachikuyashanllapaqa imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinapaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukninchikwan ukninchikwan willanachimanallapalapaq.

5Chaynuqami nishuni yaĉhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuyniyjun ima kar ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq. 6Piru wakinkunaqami chaynu ukninllapa ukninllapa llakipanakur ima kawsananmantaqa limpu

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

pantar chiqanchakashallapa. Chaymi
ashwan yanqalla mana sirbiq imakuna-
lapaqna paynin paynin willanakur ima
kawsanllapa. 7Chaqa paykunaqami
Moisés mantakushankunapaq kusata
intrakaq, kusata yaĉhar yaĉhachikuq
yupay tukunllapa. Chaynullami kusala
chiqapta rimaq yupay tukunllapa,
michka paykunalla chay rimayashanpaq
imatami niyani nir mana intrakaq
karmapis.
8Allita yaĉhashanchikllapanu Dyus
nitin, Moisés mantakushankunaqami
pay nishannulla allita kumplishaqa
kusala allin. 9Chaymi allita yarpushun-
llapa: Mantakuykunaqa manami
allinkunalata rurar kawsaqkunata
kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuyla
chay mana allinta ruraqkunata kastiga-
nanpaq. Chaymi mayqanpis llallin mana
allinta ruraqta, mana kasukuqkunata,
uchakuqkunata, Dyusta mana
kasuqkunata ima kastigananpaq.
Chaynullami kastiganpis taytanta,
mamanta wanuchiqkunata, chaynulla
tukuyla wanuchikuqkunata ima.
10-11Chaynullapis chay mantakuykunaqa
kastigan chay masayjunkuna ukwan
ukwan punuqkunata, mana masayjun
kaqkunapis pakaplla punuqkunata,
ullqupura punuqkunata, mayqanpis
warmita, runata suwakur rantikuq-
kunata, llullakuqkunata, allinlatana
rimananpaq jurar qashan llullakuq-
kunata ima. Chaymi ashwan allita
intrakashaqa, kusala shumaq Taytan-
chik Dyus, Jesucristupaq yaĉhachi-
kunaypaq nimashanmanta, ukman
mana allinta yaĉhachikuqkunata imami
chay mantakuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

12Chaymi kananqa Amitunchik
Jesucristuta kusalata payji nini. Chaqa
payqami, nuqaqashi allita kriyini nir
yaĉhar kusalata jwirsayta qur ima
yanapamasha imuraspis paylapaqna
yaĉhachikunaypaq. 13Piru allita
yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa
kusala llakipakuq nir. Chaqa imanutaq
nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran
kusala mana allinta rimar, paypi
kriyiqkunata mana allinta ruranaypaq
ikinpi purir kusalata jurapaq ima kani.
Chaqa chay tyimpuqami Jesucristupi
mana kriyiq kashayrayku mana
yaĉharaychu imatami rurayani
nirmapis. 14Piru chaynu pantar ima
kusala mana allinta rurasha katiyma-
pismi, Amitunchik Jesucristo kusala
ukmanta llakipamaran. Chaynami
chaynu llakipamarqa kusalata yanapa-
maran allita paylapina kriyir, paypaq,
chaynulla ukniykunapaq llakir ima
maydiyapis kawsanaypaq.
15Chaymi allita intrakar kriyiyllapa.
Chaqa kay nishuyanillapa chayqami
chiqap, manami llulla imachu. Chaymi
nishaykillapa: Jesucristumi kay
pachaman shamuran uchanchikllapa-
rayku tukuy tyimpu wanunallapapaqna
kayashanchikmanta tukuyta washama-
nallapapaq. Piru wakinkunamantaqami,
nuqa kusala uchayjunqa karay Dyusnin-
chikpa naypanpiqa. 16Nataq Taytanchik
Dyusqami kusala ukman llakipakuq kar,
mana qunqamar imachu llakipar
washamasha. Chaynu llakipamashan-
wanqami allita intrachimanchikllapa
imanutaq kusala uchayjun kashallapa-
mapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi
ashwan tukuyla allita intrakar Jesucris-
tulapina kriyir, pay munashannulana
kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpu-
paqna kawsanallapapaq. 17Chayray-
kumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy
tyimpulana alabashunllapa: “Payqami
kusala allin, kusala puytiq” nir. Chaqa
payqami tukuy tyimpupaq mantakun,

mana wanunlamapischu, chaynulla
manami mayqanlapis paytaqa rikashala-
mapischu. Chaqa paylami Dyusninchik-
llapaqa. ¡Chaynumi kanqa!
18Kusala munashay wamray Timoteo,
tukuy imata ruranaykipaq kanan
willashuyani chaytaqami allita
kriyishaykinulla, kusa allinlata yarpur
ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusnin-
chikmi unaylla paypa kaqninkunata
intrachitin qampaq kaynu niq: "Qamqa-
shi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa"
nir. Chaymi kananqa Amitunchik
nishannu rurar shachinakurqami, kusala
allin suldadunna kayanki kanqa.
19-20Chaynu Dyusninchikpa kusa allinla
suldadun kashaykiraykumi mana
mayqanpis qampaqqa mana allinta
rimanqallapamapischu. Chaqa
wakinkunamaqami Dyusninchik
nishanta mana kwintacharnachu,
ashwan chiqanchakashallapa
paymantaqa. Chaynullami chay
ukninchikkuna Himeneuwan,
Alejandrupis tukushallapa. Chaymi
paykunataqa kriyiqkunamanta
chiqanchar, Satanaspa makinpina
dijasha kani, kusalata qischakar ima
kwintata qukar, amana Dyusninchikpa
kuntranta rimananllapapaqnachu.

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

2 1Piru kanan-shuypaqami kusalata
rugashaykillapa tukuy shunqun-
chikwan ima ministishanchikpaq,
ukninchikkunapaq ima payji nir Tayta
Dyusman tukuypaq mañakunallapapaq.
2Chaynullami mañakuypaqpis gubyirnu-
kunapaq, tukuyla chay karguyjun
kaqkunapaqpis, shumaqta mantakunan-
llapapaq. Chaynuqami nuqanchikkuna-
pis kusala shumaqta Dyusninchikta
kasur pay munashannulana ima
kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupa-
kur imachu. 3Chaynu tukuypaq Tayta
Dyusman mañakushanchikqami kusala
shumaq kar, aligriyachin washamaqnin-
chik Tayta Dyustaqa. 4Payqami kusalata
munayan tukuyla washakar, chiqap
kaqpaq allita intrakananllapata. 5Chaqa,
uklami kan Dyusninchikllapaqa.
Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan
pullachamaqninchikllapa runapis.
Paymi Amitunchik Jesucristo. 6Payllami
tukuylata washamanallapapaqqa
wanuranmapis. Chaynu wanutinmi
Tayta Dyusqa allita intrachimaranchik-
llapa imanumi payqa kusalata munar
tukuylata washamanayanchikllapa nir.
7Chaymi nuqamataqa Tayta Dyusqa
akrar kaĉhamaran Jesucristupa apustul-
nin kar, rir mana Israel runakunata
yaĉhachitiy kriyir chay chiqap kaqta
riqsinanllapapaq. Chaymi tukuy kay
willashushayllapaqa chiqap, manami
llulla imachu.
8Chaymi kusalata munani amana
mayqanpis imapaq paynin paynin
willanakur, piñachinakur imanachu,
ashwan maylawpipis kusala shumaq
makinllapata unaqman alsar, Taytan-
chik Dyusman mañakunanllapata.
9Chaynullami munani warmikunapis
allita tantyakar mudakunanllapata.
Chaqa manami munanichu
warmikunaqa kusalata lusinanpaq
sunsunu mudakunanta, kusala ukmanta
ñaqsakunanta, chaynulla kusala
ĉhaniyjun urumanta, platamanta
rurakashakunata, chaynulla kusala
ĉhaniyjun raĉhpata yakakunanllapama-
tapis. 10Ashwan chaynu kusalata
mudakur ima lusinanmantaqa, Tayta
Dyuspi kriyishanrayku kusala shumaqta
ima kawsar wakinkunata rikachinman.
Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa
kusa llipyala mudakusha yupayna
kayanqa. 11Chaynullami Dyusninchik-
paq mayqanpis yaĉhachikutinqa,

warmikunaqa ama parlar imachu,
uyarala ima uyakunmanllapa. 12Chaqa
nuqapaqqami mana allinchu warmikuna
runakunata yaĉhachinanpaq, chaynulla
mantananpaqmapis. Chaymi ashwan
ima katinpis uyarala kar uyakunman-
llapa. 13Chaqa allita yaĉhashanchik-
llapanu Dyusqami puntataqa Adanta
ruraran. Chaymantaraqmi Evataqa
ruraran. 14Chaynulla chay dyabluqa
manami Adantachu ingañaran.
Ashwanmi warmita ingañatin, uchaku-
ranmapis. 15Chayraykumi mayqan
warmipis, Jesucristupi maydiyapis
kriyirlla kawsar, ukkunata llakipar,
allinlata rurar, tukuy imapi tantyakar
kawsarmi washakanqallapa, kusalata
qischakar wamrakunanpaq Tayta Dyus
nisha katinmapis.

Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa

3 1Chiqaptami nishaykillapa:
Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin
kayta munaqqami, kusala allinta
rurayta yarpuyan. 2Chaymi chay
kriyiqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan
kusala allin runa kanqa. Chaynu
katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima
mana allintapis rimayanqallapachu.
Chayraykumi payqa uk warmipa
runanla, tukuy imata munananmantapis
tantyakaq, imata ruranapaqpis uk kuti,
manaqa ishkay kuti yarpuq kanqa.
Chaynullami kanqapis ama sunsunulla
puriq runa, mayqantapis wasinpi
samachiq, listu yaĉhachikunanpaq ima.
3Amami maĉhaq, chaynulla maqana-
kunanpaq willanakuq imalamapischu
kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq,
ima katinpis mana das piñakuq ima
kanqa. Piru amami qillayta gananan la-
paqchu yarpunqa. 4Chaynullami
tukuyla wasinpi kaq aylluntapis allita
rikayta yaĉhanqa. Chaymi wamrankuna-
matapis yaĉhachinqa kusala kasukuq,
rispitakuq ima kananpaq. 5Chaqa uk
runa wasinpi kaq ayllunkunata mana
shumaqta rikayta yaĉhaqqa, ¿imanunari
Dyuspi kriyiqkunamataqa yaĉhachinqa
shumaqta kawsananpaqqa? 6Chayray-
kumi kriyiqkunapa rikaqninqa, amami
Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa.
Chaqa, imanupiqa Dyuspi chayraq
kriyiqta numratinllapamaqa ashwan
kusana kani ima nir kusala mana
allinpimana rikarinman, imanutaq
unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa
naypanpi kusana kayta munar uchaku-
ran chaynu. 7Chaqa kriyiqkunapa
rikaqnin runaqami, mana kriyiqkuna-
paqpis kusala rispitakasha kanqa.
Chaynu karqami tukuypa naypanpima-
pis mana pinqaypaqtaqa tukunqanachu.
Chaynulla manami imalapipis dyablu
munashannuqa rurayanqalamanapischu.

Imanumi kanqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqa

8Chaynullami chay kriyiqkunata
yanapar sirbiqkunapis kaynu kanqa:
Kusala rispitakasha runa, ima nishanta-
pis ruraq, mana maĉhaq imachu.
Chaynulla amami kusalata qillayta
imanullapis ganayta yarpuqchu
kanqallapa. 9Ashwanmi, kusa allinla
yarpuyniyjun kashanrayku, Jesucristupi
kriyirlla ima Taytanchik Dyus
munashanlata ruraqkuna imana kanqa.
10Piru chaynu kriyiqkunata yanapar
sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa
allita rikankillapa, allinchu sirbikunan-
paq, manaqachu mana nir. Chaymanta
chaynu rikatkillapa kusala allin katinqa
chayraqmi akrankillapa sirbikuq
kananpaqqa.

11Chaynullami kriyiqkunata yanapar
sirbiq warmi kaqkunapis, kusala
rispitakasha, mana ukpa washanta
rimaq, tukuy imata munananmantapis

tantyakaq, imatapis karanta ruraq ima
kanqa.
12Piru chay kriyiqkunata yanapar
sirbiqkunaqami uk warmipa runanla
kanqa. Chaynulla wamrankunata,
wasinpi tukuyla kaqkunatapis allita
rikayta yaĉhaq ima. 13Chaqa
kriyiqkunata yanapar sirbiqkuna kusa
allinlata rurarqami kusala rispitakasha
imana kanqa. Chaynu karmi mana
imapaq yarpur imamapischu kusala
masta animakur ima parlakunqa
Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

14Kriyiq masiy, kay diyakunami
watukushuyta yarpusha kani. Piru kay
kartatami iskribishuni, 15imanupi tardar
mana das ĉhamutiyqa, intrakanaykipaq
imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa
shumaqta kawsanchikllapa nir. Chaqa
tukuyla kriyiqkunaqami chiqap kawsaq
Dyusninchikpa kaqninkuna kar, uk
simintu allita shasha yupay paypaq
chay chiqap kaqlata maydiyapis
intrachikunapaqna kanchikllapa.
16Chaqa chiqaptaqami unayqa Tayta
Dyus washamanallapapaq arnimashan-
chikllapataqa mana intrakaranchikllapa-
chu. Piru kananqami kriyishanchikllapa-
rayku rikasha yupayna allita intrakan-
chikllapa.

Chaqa Jesucristumi kay pachaman
shamur uk runa kwirpuyjunpaq
tikrakaran.
Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu
Ispiritun yanapatin qashan
kawsamur intrachikuran,
payqa kusala puytiq nir.
Tukuyla angelkunami imakunata
ruratinpis rikaran.
Kriyiqkuna tukuy intirupi parlakutin,
kusa achka runakuna paypi
kriyiranllapa.
Chaynulla wanushanmanta kawsa-
murmi
riran syiluman Taytanwanna
kananpaq.

Mana allinta yaĉhachikuqkunami rikarimunqallapa

4 1Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi allipla
intrakaypaqta nimanchikllapa: Jwisyu
diya ĉhamunanpaq shipchana katinqashi,
wakinkunaqa manana kwintachanqanachu
Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ashwan
chay dyablumanta kaq mana allin
yaĉhakuykunatana yaĉhakuyta munanqa-
llapa. 2Chaynulla chay kusalata yaĉhaq
tukur llullakur yaĉhachikuq runakunatami
kasunqallapa. Piru chay mana allinta
yaĉhachikuq runakunaqami imuraslapis
chaynullata yaĉhachikun mana pinqakur
imamapischu. Chaqa chay runakunapa
yarpuyninqami kusala mana allinta
rurananpaq ĉhupakusha yupay-ari.
3Chaynullami chay runakunaqa yaĉhachi-
kunllapapis ama mayqanpis masayjun
kananllapapaq. Chaynulla Tayta Dyus
rurashan wakin mikuykunata ama
mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchik-
kuna allita kriyir chay chiqap kaqta
riqsiqkunaqa, Tayta Dyusta payji nir imaqa
tukuyta mikuyta puytinchikllapa. 4Chaqa
Taytanchik Dyus tukuy imata rurashan-
qami, kusala allin. Chaynu katinmi tukuy
imata rurashantaqa, manami niyta
puytinchikchu kayqami mana allinchu
nirqa. Ashwanmi tukuy mikuypaq kaqtaqa,
Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuypaq.
5Chaqa Tayta Dyus mikunapaq allin
nishannulla, mañakur ima mikushamaqa,
kusa shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaĉhachikuqqami kaynu kanqa

6Kriyiq masiy Timoteo, nuqa
yaĉhachishushaynu kriyiq masinchik-
kunata allita yaĉhachirqami kusa allinla

Jesucristupa sirbiqninna kayanki kanqa.
Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq
mas yaĉhakur, maydiyapis kriyishayki-
nulla kawsarqa, imanutaq allita
mikurmaqa imatapis rurayta puytinchik
chaynuna yaĉhachikuyanki kanqa.
7Piru amami kasunkichu chay mana
allin kwintukunata yaĉhachikuyashan-
llapataqa. Ashwanmi imanutaq uk
pukllaqmaqa chay pukllayashanlapaq
kusalata yarpur shachinakun, chaynumi
qampis Jesucristulapaq yarpur
shachinakunki. 8Chaqa allita yarpusha-
qami chay pukllayanchik ima chayqami
kwirpunchikpiqa ashlilata yanapaman-
chik. Piru Jesucristupi kriyirlla pay
munashannu kawsashanchikmi kusala
mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik
kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis
kusala shumaqtana paywan kawsana-
llapapaq nir. 9Chaymi allita intrakay-
llapa. Chaqa kay nishushayqami kusala
chiqap. Chaymi ashwan tukuyla kriyina-
llapapaq kusala allin. 10Chayraykumi
nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis
trabajarmaqa kusalata qischakan,
chaynumi nuqakunapis Taytanchik Dyus
munashannula rurar kusalata shachina-
kunillapa. Chaqa payqami chiqap
kawsaq Dyus kar, tukuyla paypi
kriyiqkunataqa washamashunllapa.
11Tukuy kay nishushaytami kusa
shumaqlata yaĉhachikunki, allita
intrakananllapapaq. 12Amami dijakanki-
chu, qam musullaraq kashaykirayku
mana kwintachar disprisyashunanllapa-
taqa. Ashwanmi chay kriyiq masinchik-
kunataqa tukuy imakunapi allita
intrachinki, imanumi uk kriyiqqa
kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay
rimashaykiwan, shumaqta kawsashayki-
wan, ukkunata llakipashaykiwan,
[shumaqta yarpushaykiwan], imanu
kriyirlla kawsashaykiwan, chaynulla
tukuy allinlata kawsashaykiwan ima
intrachinki paykunapis qam yupayllana
kananllapapaq. 13Chaynulla, nuqa
manaraq watukushuqllapa ĉhamuyatiy-
qami, tukuypa naypanpi Dyusninchik
nishankunata liyir, kriyiq masinchik-
kunata yaĉhachir ima animachiskinki.
14Chaymi ashwan kriyiqkunapa
rikaqninkuna makinta umaykiman
ĉhurar mañakushanpi yarpurmi
karanlata ruranki. Chaqa paykuna
chaynu mañakuyatinmi ukninllapata
Tayta Dyus intrachitin qampaq kaynu
niran: “Qamqashi Amitunchikpaq
karanlata yaĉhachikuyanki kanqa” nir.
15Chayraykumi, tukuyla kay
nishushaytaqa karanlata ruray ama
qunqar imachu. Chaynu ruratkiqami,
waran waranqa kusala masta Dyusnin-
chikpi intrakaqtana rikashunqallapa.
16Chaynulla qampaq allita yarpur
amami pantar imachu kusa karanlata
yaĉhachikunki. Chaynu mana disanima-
kur ima allita intrakar yaĉhachikur-
qami, mana qam washakanaykilapaq-
chu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi
tukuyla chay uyakushuqkunapis
washakanqallapa.

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

5 1-2Kriyiq masinchikkuna, runa manaqa
warmi ruku kaqkuna ima mana allinta
tukusha katinpis amami sunsunu anyaqnu-
llaqa willankichu. Ashwanmi taytaykita,
mamaykita yupaylla kusa shumaqlata
willar intrachinki. Chaynullami chay kriyiq
masinchikkuna musu kaqta, shipash
kaqkunatapis taytaykimanta, mamayki-
manta uknikita yupaylla kusalata rispitar
ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

3Chaynulla chay byuda warmisita-
kunata mana pininpis yanapananpaq

katinqa, yanapay. [4]Piru chay byuda
warmisitapa wamrankuna, manaqa
willkankuna ima kar-shuypaqami
paykunana rikar kuytanqa Dyus
munashannulla. Chaqa, imanutaq chay
wamrakuna taksha katinmaqa
taytanllapa yanapar winachiran.
Chaymi ashwan kananqa paykunana
mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu
rurarqami ayllunta yanapananpaq kaqta
kumplir, kusala shumaq allinta rurayan
Dyusninchikpa naypanpiqa. [5]Chaqa uk
byuda warmisita payla kashanrayku,
mana pininpis yanapananpaq
katinqami, Taytanchik Dyuslapi kunfya-
kakur unaq kar, tuta karmapis payman
kusalata mañakun mana shaykukuq.
[6]Piru uk byuda warmi kwirpun
munashanlata rurar kawsaqqami,
Dyusninchikpi mana kunfyakar
kawsashanrayku yanqa wanusha
yupayllana kawsanmapis. [7]Chaymi
nishayki: Tukuyla kriyiq masinchik-
kunatami kay nishushaykunata allita
intrachitki rurar kawsanqallapa. Amana
ukkuna ukman mana allinta rimanan-
llapapaq. [8]Chaqa mayqan kriyiqpis
ayllunpaq, chaynulla chay wasinlla-
manta kaq ayllunpaq mana yarpuqqami,
Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana
kwintachayannachu. Chaymi ashwan
chay mana kriyiqkunamanmatapis
kusala mana allintana tukuyan.

[9]Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkuna-
qami yanapayanqa chay byuda warmisi-
takuna sisintamanta mas añuyjun kaq,
apuntakashalata. Chaynulla runanlawan
kawsasha kaqta ima. [10]Chaynullami
chay yanapakananpaq byuda
warmikunataqa kusala allinta rurashan-
rayku riqsiyta puytinchik. Chaymi
ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa:
Kusala allinta wamrankunata kriyaku-
sha, mayqan wasinman ĉhatinpis kusala
allinta samachikusha, kriyiqkunata ima
ministishanpi yanapasha, chaynulla
tukuy qischakaqkunata yanapasha ima.
Chaymi chaynu tukuy allin kaqlata
rurasha kaq warmisitakunaqa kusala
allin yanapakananpaqqa.

[11]Piru nishaykipis: Chay warmikuna
shipashlla kayar byudana kidatinqa,
amami apuntankichu chay yanapaka-
nanpaq kaq warmisitakunawanqa nir.
Chaqa kwirpun munashannulla rurar
qashan runakunarqami, manana
Jesucristulapinachu yarpunman.
[12]Chaynu runawan kayta munar
runakurqami, Jesucristuta qamlata
sirbishayki nir arnishanta mana kumpli-
yannachu. Chaynu rurarqami kusa
uchayjunna kayanqa Dyusninchikpa
naypanpiqa. [13]Chaymi ashwan chay
warmikunaqa kusala qilla ima tikrakar,
wasin wasin ima puriq qallarinllapa.
Piru manami qillalapaqchu tikrakan,
ashwanmi kusala kwintastira imana
tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin
kaqkunaman yakapakar, mana
rimaypaq kaq imakunata rimar ima
purinllapa. [14]Chayraykumi nuqataqa
kusala allinta yarpuchiman chay
shipashlla kaq, byuda warmikunaqa
qashan runakunanpaq. Chaynuqami
wamrayjun ima kar, wamrankunata
wasinllapi kusala shumaqta kriyakutin
imaqa, chay kuntramaqninchikkunaqa
manana ima mana allintapis nuqanchik-
kunapaq rimananllapapaqchu. [15]Chaqa
kanan rikashanchikllapanumi wakin
shipashlla kayar byuda kidaqkunaqa,
Jesucristumanta chiqanchakasha chay
Satanás munashantana rurayanllapa.

[16]Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq
masinchikpa ayllun byuda kidatinqa,
chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima
ministishanpipis. Chaynuqami,
kriyiqkunaqa yanapanapaq nir imaqa
manana yarpuyanqachu, chay byuda
warmisita yanapaqniyjun kashanrayku.

Chaymi ashwan, kriyiqkunaqa yanapa-
yanqa chay mana pininpis yanapanan-
paq kaq chaykunalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaĉhachiqninta kasunqallapa

17 Nishaykipis: Chay mayqanĉhi
kriyiqkunata rikar allita Jesucristupaq
intrachir yaĉhachikuqkunataqami,
kusalata rispitar ima masta yanapana-
paq kusala allin. 18 Chaqa, Dyus nitin
iskribikashakunapimi nin: "Trillakunay-
killapapaq karqami, chay animalpa
shimintaqa ama shawankillapachu, ama
mikunanpaq" nirqa. Chaynullami
ninpis: "Uk trabajaqqami pagrakayta
puytin" nir.
19 Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqpaq ima mana allinta tukusha
nir mayqan willashutinllapaqa, mañay-
llapa ishkay, manaqa kimsa tistiguta.
Chaynu ruratkillapa mana chaynu
katinqa ama kasuyllapachu chay
rimapakuqtaqa. 20 Piru mayqan chaynu
kriyiqkunata rikar yaĉhachiq mana
allinta rurar uchakuyatinlla-shuypaqa,
qayachimur anyaqnulla willayllapa
tukuy kriyiqkunapa naypanpi. Chaynu-
qami wakinkunaqa manchakur amana
chaynulla uchakunanpaqnachu.
21 Piru kanan-shuypaqami Tayta
Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla Dyus
tukuy akrashan kaq angelkunapa
naypalanpi nishayki: Karanta tukuy
kriyiqkunata yaĉhachinaykipaq.
Kuytawkish qamqa wakinkunata mana
allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta
rikatki nir. 22 Chaynullami nishaykipis:
Uk runata Dyusninchikpaq yaĉhachi-
kunaykipaq nir manaraq allita
riqsiyarqa amami makikita ananman
ĉhurarqa mañakunkichu. Chaynuqami
nishuni imanupi uchayjun katinmaqa
ama qampis uchayjunpaq riqsikanayki-
paq. Chaymi ashwan tukuy mana allin
kaqkunamantaqa chiqanchakarna
allinlata rurar kawsanki.
23 Nishaykipismi: Shunquyki maydiya-
lapis nanaq kashanraykumi ama yakuta
paylataqa upyankichu. Ashwanmi
binupa yakitunta pitilamataqa upyay,
amana nanachikunaykipaq nir.
24 Allita yaĉhashanchikllapanu,
wakinkuna uchakushanllapataqami das
rikayta puytinchikllapa. Piru wakinpa
uchanta-shuypaqami mana das rikayta
puytinchikllapachu, maydiya Dyusnin-
chik rikarichinankaman. 25 Chaynullami,
chay allin ruraykunatapis wakintaqa
kananlla rikanchik. Nataq
wakinkunata-shuypaqa mana rikanchik-
raqchu. Piru, chay mana rikaypaq
chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq
pakapllaqa kidanqachu.

Imanumi uk sirbikuqqa patrunninwan kanman

6 1 Mayqan kriyiq masinchikkuna
sirbikuq kaqkunaqa, patrunninllapa-
taqa allita rispitar kasunqallapa. Chaynu-
qami mayqanpis Dyusninchikpaq,
chaynulla Amitunchikpaq yaĉhachikushan-
chikpaqpis mana ima mana allintapis
rimayanqallapachu. 2 Piru imanupi uk
sirbikuqpa patrunnin, Jesucristupi kriyiq
katinmaqa kusa masta rispitar imapipis
kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi
tukuy imata rurayashanmanmatapis kusala
mas shumaqta ruranman. Chaqa tukuy
imata rurarpismi rurayan Dyusninchikpi
kunfyakar, ukninpaq llakir ima.
Chayraykumi kriyiq masinchikkunata
chaynu yaĉhachir animachiy paykuna-
pis chaynullata ruranllapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

3 Piru mayqanpis ukmanta yaĉhachi-
kur Amitunchik Jesucristo yaĉhachiku-

shanpaq chaynulla nuqanchikkunapis
paypi kriyir yaĉhachikuyashanchikllapa-
paq manami chaynuchu niqkunaqami,
4kusala mana yaĉhaq yanqa alabakaq
runakunala. Chaynu karmi yanqa
imakunalapaq kusalata willanakurlla
kawsayta munanllapa. Chaymi ashwan
chaynu willanakurqa, piñachinakur,
musyanakur, anyanakur, inbidyanakur,
mana imalapimapis kunfyanakurlama-
pischu kawsanllapa. 5Chaynullami
maydiyapis paykunapura kusalata
jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu
tukuq runakunaqami chay allin
kaqmantaqa mana intrakaq runakuna-
chu. Ashwanmi imuraspis chay kusa
mana allin kaqlata rurananpaq yarpun-
llapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq
yaĉhachikurmapis qillayta gananan la-
paq yaĉhachikunanllapamapis.
[Chayraykumi paykunamantaqa
chiqanchakanki].
6Piru imanchik kaqkunalapaq
yarpunamantaqami ashwan Jesucristuta
kasur pay munashannula rurar kuntinta-
kashallapaqami, Taytanchik Dyusqa
kusalata yanapar aligriyachimanchik-
llapa. 7Chaqa allita yaĉhashanchik-
llapanu, manami kusa imayjunchu
nasiranchikllapa. Chaynulla maydiya
wanurpis manami imatapis apashun-
llapachu. 8Chaymi ashwan imanchikla-
pis mikunapaq, chaynulla mudakuna-
paq katinqa kusala kuntintu kashun-
llapa. 9Piru chay kusala imayjun kayta
munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha
kanman yupay waran waran kusala mas
imayjun kayta munanllapa. Chaynu
karmi imanullapis kusala mana allinta
tukur, saqra imakunata rurar imami
imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu
tukuyarmi limpu limpu imanarna
tukukanllapa. 10Chaqa allita yaĉhashan-
chikllapanu kusala qillayniyjun ima
kanarqami kusala riqchaq mana
allinkunapina rikarir tukukanchikllapa.
Chaqa kananllami rikayanchikllapana
wakinkunaqa kusala imayjun ima kayta
munar, Jesucristupi kriyishanmantaqa
chiqanchakar kusala manchaypaq
qischakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannulla kawsananpaq

11Piru qam-shuypaqami ukniy
Timoteo Dyusninchikpa chiqap
sirbiqnin kanki. Chayraykumi tukuy
mana allin kaqmantaqa wakaq tukur,
imuraslapis allinlata rurar, Dyusninchik-
lata kasur, paylapi kriyir ima wakinniki-
kunamatapis llakipay ima. Chaymi ima
katinpis ama das piñakur imachu
shachinakunki. 12Chaynulla chay
kriyishaykinulla kusalata shachinakurmi
tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna
yarpunki. Chaqa chaynu tukuy tyimpu
kawsachishunanpaqmi Tayta Dyusqa
arnishusha. Chaynulla kusala achka
runakunapa naypanpimi qamqa nirayki,
Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapis
kunfyakayanki kanqa nir. 13Chaymi
kananqa, Dyus tukuyta kawsachiqpa,
chaynulla Jesucristo, Poncio Pilatupa
naypanpi payqashi Dyusninchikpa
Wamran nir rimashapa naypanpi ima
nishayki: 14Tukuy kay willashushay-
kunata intrakar, ama ukmanta yarpur
imachu, karanlata ruray. Chayna, mana
mayqanpis qampaqqa ima mana
allintapis rimananllapapaqchu. Chaymi
chay nishushaytaqa maydiya kusala
shumaq Amitunchik Jesucristo tikraka-
munankaman ruranki. 15Chaqa Jesucris-
tuqami shamuyanqa, kusala shumaq
Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunan-
paq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytan-
chik Dyusmi payla tukuy imakunata
mantaq chayqa. Chaynulla paymi tukuy
mantakuqkunamanta kusala pudirniy-
jun ima chayqa. 16Chaqa payqami

tukuy tyimpupaq kawsar mana
wanunlamapischu. Chaynulla payqami
kusala llipya intirupi kawsan. Chaymi
mana mayqanlapis qimikayta
puytinchu. Chaynu katinmi mana
mayqanlapis rikashachu. Chaynulla
manami rikaymatapis puytinllapachu.
¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq
kusa alabakashana kanqa kusala
pudirniyjun ima kashanrayku!
¡Chaynumi kanqa!
17Chaynullami nishayki: Chay kusala
imayjun ima kaqkunata willay ama
kusana kani ima nir chay imankunalapi
kunfyakananllapapaqnachu. Chaqa
tukuy kay pachapi kaq imanchikkuna-
qami daskaqla tukukan. Chayraykumi
ashwan Taytanchik Dyuslapi allita
kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy
ima ministishanchikkunapiqa kusalata
yanapar aligriyachimashunllapa.
18Chaynami paykunataqa willaypis:
Kusala allin kaq imakunata rurarna
kusala imayjun yupayna tikrakanan-
llapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis
tukuy iman kaqkunawanpis ukkunata
yanapananllapapaq nir. 19Chaynu
rurarllapaqami Dyusninchikmanta
tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapa-
tana tarikunqallapa. Chaymi ashwan
chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis
kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta
Timoteuta willan

20Ukniy Timoteo, Taytanchik Dyus
imakunata ruranaykipaq nishushanta-
qami kusa allita ruranki. Chaymi chay
mana kriyiqkuna mana sirbiq yanqa
imakunata yaĉhachikun chaykunataqa
ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami
Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta
ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi
Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay
tukur yaĉhachikunllapa. 21Chaymi
ashwan wakin runakunaqa paykunatana
kasur, Dyusninchikpiqa manana
kriyinllapanachu.

Chaymi Amitunchik Jesucristuman
mañakuni kusalata llakipar yanapashu-
nanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

2 Timoteo

Pablumi ishkay kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwiblupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Éfeso pwiblupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaq yaĉhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purishanraykumi, karguyjunkunaqa wanuchinanpaqna karanllapa. Manaraq wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaĉharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsananpaq.

Pablumi saludakun

1 1-2Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaq kawsayta. Chaymi kananqa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapapaq nimashanchikllapata yaĉhachikunaypaq. Chaymi kay kartata iskribishuni. Chaqa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Jesucristupaqqa amami pinqakurchu yaĉhachikushunllapa

3Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiqllapa nir. Chaynullami nuqapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiqa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañakurqa mana qunqashurchu tuta, unaq karmapis payji nir ima qampaqqa mana shaykuq mañakuni Dyusninchikmanqa. 4Chaqa kusalatami yarpuni imanumi qamlata dijashutiyqa llakir waqaq kanki nir. Chaymi ashwan kananqa imanupis rikashuyta munani, qamwan kusalata aligriyanaypaq. 5Chaqa imanutaq unaymaqa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaqa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami qampis chiqapta kriyinki nir yaĉhani. 6Chaymi kusalata rugashuni imanutaq nuqa makiyta anaykiman ĉhurar, Taytanchik Dyusman mañakutiy, payqa imata ruranaykipaq nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranaykipaq. 7Chaqa Taytanchik Dyusqami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapapaq: Llakipanakur, imatapis tantyakar rurar, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq ima.

8Chaymi nishaykipis: Amami pinqakunki imachu kusa allinla Amitun-

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

chik Jesucristupaq rimanaykipaqqa.
Chaynulla amami pinqakunki imapischu
Jesucristurayku nuqa prisu katiymapis.
Ashwanmi Amitunchikpaq yaĉhachiku-
shaykirayku qischashutinllapamapis,
Taytanchik Dyus pudirninwan yanapa-
shuyashanwan shachinakunki, tukuy
chay qischakaykunapiqa. 9Chaqa allita
yarpuy, manami nuqanchik allinta
rurashanchikraykuchu Dyusqa
washamashanchik. Ashwanmi pay
munamarninchik mana uchayjunpaqna-
chu riqsir washamashanchikllapa, pay
munashannulana kawsanallapapaq. Piru
chaynu washamanallapapaqqa manami
chayraqchu payqa yarpusha. Ashwanmi
Jesucristurayku washamanallapapaqqa
yarpushallana karan, kay pachamapis
manaraq kayatin imachu. 10Chaymi
Amitunchik Jesucristo kanan tukuy
nuqanchikkunapaq rurashanwan
allitana intrachimanchikllapa imanumi
payqa chiqapta munamanchikllapa nir.
Chaqa payqami chaynu wanur imaqa
chay tukuy tyimpupaq wanunapaq
karan chaytaqa limpuna binsiran.
Chaymi ashwan kananqa paypi
kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsay-
tana qumanchikllapa.
11Chaqa Tayta Dyusmi nuqataqa
tukuy kaykunata [mana Israel
runakunata] parlanaypaq nimasha.
Chaynullami paypa apustulnin, yaĉhar
yaĉhachikuqnin, paypa rimaqnin ima
kanaypaq nimasha. 12Chayraykumi
chaynu yaĉhachikur imaqa kusalata
qischakayanimapis. Piru chaynu
qischakarmapis manami chayraykuqa
pinqakunichu. Chaqa nuqaqami allita
yaĉhani mayqanpimi kriyir kunfyakani
nirmapis. Chaynulla kunfyakanimi pay
imanupis pudirninwan imamantapis
washamar shumaqlata purichimayanqa
maydiya chay jwisyu diya ĉhamunanka-
man nir.
13Chaynullami nishaykipis: Imanutaq
nuqa yaĉhachishuray, chaynullami
qampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu
allita yaĉhachikunki. Chaynami ashwan
maydiyapis Jesucristupaq llakir imana
kawsanki. 14Chaynullapismi Santu
Ispiritu nuqanchikpi kawsar yanapama-
shanchiknulla, allita kwintata qukar
karanlata yaĉhachikunki, imanutaq
yaĉhachikunaykipaq nishushaynulla.
15Chaqa allita yaĉhashaykinumi,
tukuyla Asia pwiblumanta kriyiq
masinchikkunaqa nuqalatana dijamar,
manana kwintachamaranllapanachu.
Chaynullami ukninchik Figeluwan,
Hermogenesmapis dijamaranllapa.
16Piru Amitunchik Jesucristumi Onesifo-
rupa ayllunta llakipanqa. Chaqa paymi
ayka kuti nuqataqa kusalata animachir
aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu
katiymapis, manami payqa
nuqamantaqa pinqakuranchu.
17Ashwanmi Roma pwibluman
ĉhashannu, mana shaykuq maskamaran.
Chaymantami tarimaran. 18Chaynullami
qamqa allita yaĉhankipis imanumi
kusata payqa Éfeso pwiblupi yanapama-
ranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan
chay jwisyu diya ĉhamutinqa Amitun-
chik Jesucristuqa kusalata llakipar
washanqa.

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

2 1Nataq qam wamray Timoteo,
Jesucristumi kusala allin kar tukuy
imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan
qamqa kusalata shachinakur imatapis
payllapaq ruray. 2Chaqa qam pullay
kashaykiraykumi yaĉhanki, imanumi
achka runakunata Jesucristupaq
yaĉhachiray nirmapis. Chaymi
paykunaqa nuqapaqqa tistigukuna
yupayna, chiqaptami yaĉhachikuray nir.
Chay-ari qampis, chay yaĉhachishushay-

taqa kaynu kaq runakunata yaĉhachiy:
Karanlata ruraqkunata, yaĉhachikuyta
puytiqkunata ima. Chaynami paykuna-
pis ukkunatana yaĉhachinanllapapaq.
3Chaynullami nishaykipis: Jesucris-
tupi kriyishaykirayku qischashutin-
llapaqa shachinakuy uk kusala allin
suldadu yupay, ama kwashayar imachu.
4Chaqa yaĉhashanchiknu, uk suldadu
sirbikuqqami, chay mantaqnin
nishanlata ruran, manami yanqa wakin
mana sirbikuq runakuna munashanta-
chu ruran. 5Chaynullami pasan uk
pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqqami
imanu imanu pukllananpaq kaqkunata
allita kasur pukllayta ministin. Nataq
mana kasur sunsunulla pukllarqami,
mana imatapis ganayta puytinchu.
6Chaynullami uk tarpukuqpis puntataqa
kusalata trabajaytaraq ministin.
Chaymantaraqmi kusa aligrila kusicha-
kuytaqa puytin. 7Chaymi kay kumparas-
yunkunapaq imanutaq kanqa nir
yarpupakur intrakanatkiqa, Amitunchik
Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy
kaykunapaqqa.
8Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa
yaĉhachikushaynu Jesucristo wanur
kawsamusha chayqami, unay gubyirnu
Davidpa ayllunmanta karan. 9Chaymi
chaynu nir ima Jesucristupaq yaĉhachi-
kushayrayku, kusalata qischamatin-
llapamapis shachinakuni. Chaynulla uk
wanuchikuqta yupay kadinakunawan
ima watar qischamanllapa. Piru chaynu-
mapismi, Taytanchik Dyuspa
rimayninta-shuypaqa mana imanu
wataymatapis puytinllapachu. 10Chay-
raykumi nuqaqa kusalata qischakarma-
pis shachinakuni, Taytanchik Dyus
akrashankunata animachinaypaq.
Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir,
washakarna rir paywan tukuy tyimpu-
paqna kawsananllapapaq chay kusa
shumaq mantakuyninlapina.
11Chaymi allita intrakayllapa kay
chiqap kaqpaq nishanllapakunata.
Chaqa ninmi:

Jesucristurayku wanurqashi,
payllapaq kawsamuyashunllapa.
12 Chaynulla qischakar shachinakurqa-
shi,
maydiyaqa Amitunchikwanna
mantakuyashunllapa.
Piru nuqanchikkuna, payta mana
riqsinichu nishaqa,
paypis mana riqsishunichu
nimashun.
13 Chaynulla nuqanchikkuna payta
sirbiyar, imanupi disanimaku-
shamapis,
payqa mana dijamayninchikta
puytinchu.
Chaqa pay kusalata munaman-
chikllapa nir arnimashanchik-
llapana karqa,
manami qashan niyta puytinchu
mananami munashunillapachu
niytaqa.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

14Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq
masinchikkunapaq yarpur, Tayta
Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay
amana paykunapura willanakur
imanachu kawsananllapapaq. Chaqa
chaynu willanakur ima kawsayqami
mana allinchu. Ashwanmi chaynu
saqrata willanakur imaqa chay
uyakumaqninchikkunata animachina-
mantaqa limpu pantachinchikllapa.
15Chaymi ashwan imanullapis Dyusnin-
chik munashannula chiqap nishanlata
yaĉhachikuy. Chaynuqami Dyusnin-
chikpa naypanmanqa qimikanki kusa
allinla trabajadur yupayna, mana
imapaq pinqakur imanachu. Chaymi
ashwan Dyusninchikqa nishunqa: “Kusa
allintami rurashayki” nir. 16Chaynulla

amami kay pachapi yanqalla mana
allinkunata rimanllapa chaykunataqa
rimankichu. Chaqa chaynuta
rimaqkunaqami waran waranqa, kusa
mana allin kaqkunata ruraqna
ĉhurakanllapa. 17Chaymi chay rimar
yaĉhachikushankunaqa wakta kayta
shikwakan imanutaq uk qiri
qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur
rin chay yupay. Chaymi ashwan chay
Himeneuwan, Filetutapis chaynulla
pasasha. 18Chaqa paykunaqami
Dyusninchik nishanmanta kusala ukman
mana allinta yaĉhachikur ninllapa:
“Michka wakinkuna kawsamusha
katinmapis, kananqa manana
kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu
nir yaĉhachikurmi wakinninchikkuna-
taqa, kriyishanmantaqa limpu pantachi-
shallapa. 19Piru chaynu katinmapis
nuqanchikkunaqa kriyishanchikllapanu-
lla shachinakushunllapa. Chaqa
payqami chay kriyishanchikllapapiqa uk
simintu allita ĉhurakasha yupay.
Chaymi chay simintullapi iskribika-
shaqa nin: “Amitunchikqami tukuyla
paypa kaqninkunataqa allita riqsin”
Chaynullami ninpis: “Tukuy paylapi
kriyir aduraqkunaqashi, chay mana
allin kaqkunamantaqa chiqanchaka-
shunllapa” nir.
20Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa
imayjun runakunapa wasinpiqa
matinkunamapis manami urulamanta,
platalamantachu kan. Ashwanmi
qirumanta, napa allpamanta rurakasha
ima kan. Piru tukuy kaykunaqa manami
chay kutillaqa sirbiyta puytinchu.
Ashwanmi chay kusa ĉhaniyjun
chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa
nishakuna ĉhatin sirbir qarananlapaq
sirbin. Nataq chay mana yaqqa
ĉhaniyjun kaqkuna-shuypaqami mana.
21Chaymi nishayki: Mayqanpis chay
kriyishannulla maydiyapis shachinakur,
manana mana allinkunata ruraqkuna-
qami, uk kusala shumaq kupa urumanta
rurakasha yupayna kanqa nir. Chaynu
karqami, Amitunchikpaqqa kusala
sirbiqnin karna, tukuy imatapis
allinkunalata ruraqkunana kanqallapa.
22Kriyiq masiy Timoteo, yaĉhashan-
chiknumi musu karllaraqqa das
imakunata yarpur rurar das uchaku-
shana rikarinchik. Chaymi qamtapis
musu kashaykirayku chaynu pasashu-
yanman nir yarpur nishuni, amana
chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi
kriyishaykirayku, imatapis karanlata
rurar, llakipanakur ima shumaqlata
kawsayllapa tukuy shunqunwan
Amitunchikpi allita kriyir paylata
aduraqkunawan pulla. 23Chayraykumi
chay illaqmanta imalapaq willanakuq-
kunamanqa, ama imalapaqpis yakapa-
kankilamapischu. Chaqa allita
yaĉhashaykinu, mayqanpis chaynu
willanakuyarqami, piñachinakur
maqanakunllapana. 24Chaqa Amitun-
chik Jesucristupa sirbiqninkunaqami,
mana imapaq willanakur ima
kawsananpaqnachu. Ashwanmi
mayqanwan willanakunamantaqa kaynu
kanqallapa: Tukuywan kusala allin,
listuna wakinkunata yaĉhachinanpaq,
chaynulla amami das piñakuq imachu
kanqallapapis. 25Piru chaynu yaĉhachi-
kurqami chay mana intrakaqkunataqa
yaĉhachishun llakipar ima, ama kusa
kani ima nirchu. Chaynuqami rurashun
Dyus munatinqa tukuy uchankunata
dijar chay chiqap kaqlata kasur kawsan-
man nir yarpur. 26Chaynuqami
paykunapis kwintata qukanqallapa:
Dyablupa makinpi kar munashanta
rurayasha kanillapa nir. Chaynami
imanullapis alsakar chay dyablu prisu
purichir imuraspis pay munashanta
rurachiyashanmantaqa washakanqa-
llapa.

Jwisyu diya shipchamutinqami kusala ukmanta tukunqallapa

3 [1]Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani. Chaqa jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katinqami, kay pachapiqa mana yaĉhakuypaqnachu kanqa nir. [2]Chaymi chay tyimpuqa runakunaqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillayniyjun ima kaylata munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanchik Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu. Chaynulla chay kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata imatapis musyarlla kawsanqallapa. [3]Chaynulla chay runakunaqami, mayqantapis mana llakipar imachu tukuylawan kusalata piñakur ima mana shunqukaylamatapis yaĉhanqallapachu. Chaymi ashwan mana kashanmanta ukkunata uchachar, mana tantyakar, kusala saqra mana allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata ĉhiqninqallapa. [4]Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalatapis dasna ukkunata parlanqallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay runakunaqa kanqa. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata rurar, Dyusninchiktaqa mana kwintachanqallapanachu. [5]Paykunaqami Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala mana allinta rurar kawsayashanwanmi intrachimashunllapa mana chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis piĉhunakunkillapalamapischu nir. [6]Chaqa chay runakunaqami chay kusala uchayjun warmikuna ukta ukta yarpuqkunapa wasinman yaykur ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurar kawsanqallapa. [7]Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaĉhakuyta kamanqallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaqpaqqa mana intrakayta puytinqallapachu. [8]Chaqa imanutaq unaymaqa chay ishkay brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moisesta kusalata ĉhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis, chiqap allinla kaqtaqa kusalata ĉhiqninqallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin yarpuyniyjunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyinanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa. [9]Piru chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytinqallapanachu. Chaqa tukuylami kwintata qukanqallapa, wakkunaqa yaru runakuna, imanutaq chay ishkay runakuna Moisespa kuntran tikrakaran chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

[10]Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaĉhanki nuqa imanu yaĉhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaĉhankipis imanu allin kaqlata ruranaypaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir. [11]Chaynullami yaĉhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qischakaray nir. Chaynullami ashwan yaĉhankipis Antioquía, Iconio, Listra pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiypi puriranllapa nir. Chaypiqa yaĉhashaykinu kusalata qischakaray. Piru Amitunchikmi tukuy chaykunamantaqa washamaran. [12]Chaqa chiqaptami Jesucristupi tukuyla kriyir, pay

munashannu kawsaqkunaqa, kusalata
qischakanapaq ima kanchikllapa. 13Piru
chay mana allinta ruraqkuna, chay
llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu
imananqallapa. Chaqa ukkunata llullachi-
shannu, paykunatapis ukkuna llullachir
limpu imanachinqallapa.
14Piru qam-shuypaqami kriyiq masiy
Timoteo, chay kriyishaykinulla maydiyapis
shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap
kaqpi kriyishaykipiqa kusalata
kunfyakanki. Chaynulla yaĉhankipis
mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa
yaĉhachishuran nirmapis. 15Chaqa allita
yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha
Dyus nitin iskribikashakunataqa yaĉhaku-
shayki nir. Chaymi chay yaĉhakushaykiqa,
allita yanapashur shumaqlata purichishur
ima, intrachishuyan Jesucristupi kriyishay-
kiraykulami washakayanki kanqa nir.
16Chaqa Dyus nitin tukuy iskribikashan-
kunataqami Dyusqa paylla nitin iskribiran-
llapa. Chaynu karmi kusala shumaqta
yaĉhachimanchik, mana shumaq kawsasha
byinninchikpaq willamanchik, mana allinta
rurayasha kaynu ruray nimanchik. Chaynu-
lla imatapis karanlata ruranapaq ima
yaĉhachimanchik. 17Chaymi mayqanpis
Dyusninchikpa kaqninkunaqa pay nitin
iskribikashakunata allita intrakashanrayku
imuraspis allinta ruranlapaqna kayanqa-
llapa.

Dyusninchiklapaqmi parlakunki

4 1Allitami intrakay, Jesucristumi
maydiyaqa mantakuq shamur tukuyla
kawsaqkunata, chaynulla wanusha
kaqkunamatapis allita rikar yaĉhanqa.
Chaymi kananqa Taytanchik Dyuspa,
chaynulla Amitunchik Jesucristupa
naypanpi kusalata rugar nishayki: 2Rir,
Dyusninchikpa rimayninta imuraslapis
yaĉhachikunaykipaq. Chaymi ima katin,
mana ima katinmapis imanullapis
yaĉhachikuyta kamay intrakananllapapaq.
Chaynuqami runakuna mana allinpi
katinmapis nanaq nanaq willay, intrachiy,
animachiy ima, kusa shumaqlata willar.
3Chaqa ĉhamunqami uk tyimpu, chay
tyimpupiqami mana mayqanpis uyakuyta
munanqachu Dyusninchikpa shumaq
rimayninkunataqa. Ashwanmi chay
tyimpupiqa runakunaqa ukman ukman
imakunata yaĉhakuyta munanqallapa.
Chaymi maskanqallapa achka ukman
yaĉhachikuq runakunata. Chayna yanqa
mana sirbiq uyakunayashanllapakunata
yaĉhachitin, paykuna munashannullana
uyakur kawsanllapa. 4Chaymi ashwan
chay runakunaqa chiqap kaqta mana
kwintacharnachu, chay yanqa
kwintukunalatana uyakur kasurna kawsan-
qallapa. 5Piru qam-shuypaqami ukniy
Timoteo, kriyishaykirayku qischakay ima
katinpis allin kaqlapi yarpur shachina-
kunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq
yaĉhachikutki kriyir washakananllapapaq
nir willashushanlata yaĉhachikunki.
Chaynulla tukuy imata ruranaykipaq
Amitunchik nishushantaqami karanlata
ruranki.
6Chaymi nishayki: Nuqapaqqami
mana maychu wanur rir Amitunchik-
wanna kanaypaqqa. Chaymi ashwan
wanurqa, Dyusninchikpaqqa uk
ufrindita yupayna paypa naypanmanqa
qimikayashaq. 7Chaqa nuqaqami uk
maqanakuq yupay kusalata shachinaku-
sha kani allinlata yaĉhachikurqa.
Chaymi ashwan tukuyla imata ruranay-
paq kaqtaqa kananqa tukchishana kani,
Amitunchik munashannula rurar ima.
8Chaymi kananqa ashwan yarakuyani,
imatapis karanlata rikar yaĉhaq jwis
Amitunchik kurunayta qumananpaq
diya ĉhamunanlatana. Piru manami
nuqalatachu qumayanqa chay kurunatacqa,
ashwanmi wakinpis allita kriyir
kusalata llakir ima pay shamunanpaq
yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rugan watukunanpaq

9Kananqami kriyiq masiy Timoteo,
yaqqa nuqalana kashayrayku kusalata
rugashuni ama tardakurchu imanupis
shamur watukumanaykipaq. 10Chaqa
kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia
lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik
Tito-shuypaqa risha Dalmacia lugarman.
Chaymi paykunaqa mana pullaynachu.
Piru Demas-shuypaqami kriyishanmantaqa
kay pachamanta kaq imankunalapaq masta
llakiq kar, mana pullay kayta munar
dijamar risha Tesalónica pwibluman.
11Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi
nuqawan kidasha. Chaymi rugashayki chay
ukninchik Marcosta imanupis maskar
apapamanaykipaq. Chaqa payqami
yaĉhachikutiyqa kusalata yanapamayanqa
pullay karqa. 12Chaqa Tiquicupismi mana
pullaynachu Éfeso pwibluman kaĉhashay-
rayku. 13Chaymi qam shamurqa, Troas
pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta
atun raĉhpayta dijasha kani, chayta
apamunki. Chaynullami apamunkipis
papilmanta pillukaq libruykunata. Piru
mastaqami ministini chay qaramanta
libruykunata yaĉhachikunaypaqqa. Chaymi
chaytapis apapamanki. 14Chaymi nishayki:
Chay runa Alejandro shutiq, chay
jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi,
nuqawan kusala mana allinta tukusha.
Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita
rikar yaĉhanqa imata rurashannulla nir.
15Chayraykumi qampis chay
runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa
payqami nuqanchikkuna Amitunchikpaq
yaĉhachikuyanchikllapa chaypaqqa
kuntran tikrakasha kar, kusala mana
allinkunata rimar ima purin. 16Chaymi
nishayki: Nuqa puntata Roma pwiblupi
kar, karguyjunkuna qayachimatin
ritiyqami, mana mayqan ukninchikkunapis
pullayqa riranchu yanapamaqqa. Chaymi
ashwan nuqala riray. Chaypaqqami Tayta
Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata
mana allinta ruranapaq nir. 17Piru chaynu
ukninchikkuna nuqalata dijamatinllapama-
pismi, Amitunchikqa nuqawan kar,
kusalata jwirsayta qur yanapamaran.
Chaynami ashwan nuqaqa imanu kriyirmi
washakayanqallapa nir ima kusalata
yaĉhachikuray. Chaynu yaĉhachikutiymi
chaypi kaq mana kriyiq runakunaqa
tukuyla uyakumaranllapa. Chaymi chaynu
karguyjunkunapa naypanpi karqami, uk
liyunpa shiminpi yupayna karay. Piru
Amitunchik Jesucristumi washamaran.
18Chaynullami maydiyapis tukuy mana
allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi
ashwan kusala shumaq mantakuyashan-
manna apar pullakumanqa. Chayraykumi
¡paylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa!
¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

19Chaymi saludapamanki ukninchik
Priscata, Aquilata, chaynulla ukninchik
Onesiforutapis tukuy aylluntinta.
20Erastuqami, Corinto pwiblupi kidasha.
Nataq Trofimuta-shuypaqami, qishaqta
Mileto pwiblupi dijaray.
21Chaymi nishayki: Imanullapismi
manapis chay qasay tyimpu kashan-
llami shamuyta kamanki. Saludutami
kaĉhamun qampaq chay ukninchik-
kuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia,
chaynulla tukuyla kaypi wakin kriyiq
masinchikkunapis. 22Chaynulla
Amitunchik Jesucristumi qamwan
imuraslapis kanqa. Chaymi mañakuni
Taytanchik Dyus tukuyla qamkunata
llakipar tukuy imapi yanapashunan-
llapapaq nir.

Chaynumi kanqa.

Tito

Pablumi kartanta kaĉhan Tituman

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituqa apustul Pabluwan naypaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaqkunata Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachiran. Chay Creta pachaqa, mar ĉhaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉharqa kaĉharan uklaw pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaqninta numrananpaq. Chaymi chay yaĉhachikuqkunata allita rikar Tito numrananpaq, kay kartataqa Pabluqa kaĉharan (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhamutinmi, Pabluqa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaq (1.10-16). Chaynullami willaranpis imanu kriyiqkunaqa kawsananpaq nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanpaq (2.11-14; 3.3-7).

Titupaq mas intrakanarqa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

1 [1]Kriyiq masiy Tito, nuqa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiqnin, chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusqa kaĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaqkunata yaĉhachitiy allita paylapina kriyir, chay chiqap kaqpaq intrakar, pay munashannulana kawsananllapapaq. [2]Chaynu allita chay chiqap kaqpi intrakar chaynulla Amitunchikpi allita kriyirqami allitana intrakanqallapa, tukuy tyimpupaqnashi kawsayanqallapa nir. Chaqa mana imalapimapis llullakuq Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaq washamanallapapaq nir. [3]Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉhamushana katin, nuqa Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa allitana intrakashallapa. Chaqa chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaqmi washamaqninchik Tayta Dyusqa nuqata akramaran. [4]Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki: Qamqami nuqapaqa chiqap wamray kanki, Jesucristupaq yaĉhachishutiy kriyishaykirayku. Chaymi kananqa nuqa yupaylla qampis kriyinki. Chaynu kashaykiraykumi kananqa Taytanchik Dyusman, chaynulla washamaqninchik Jesucristuman kusalata mañakuni, kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaq

[5]Kriyiq masiy Tito, nuqami dijashuray Creta pwiblupi. Chaypiqami kidarayki

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Amitunchikpi manaraq allita
kriyiqkunata allitana kriyinanpaq
animachinaykipaq. Chaynullami
chaypiqa kidaraykipis chay maylawpi
ĉhi kriyiqkuna kan chaypiqa rikar
yaĉhachikuqkunata numranaykipaq
imanutaq nuqa nishushaynulla. 6Chaqa
chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkuna-
qami, tukuywan kusa allinkunalata
ruraqkuna, chaynulla uk warmipa
runanla ima kanqa. Chaynullami
wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq,
chaynulla taytanta kusata rispitaq ima
kanqallapa. Chaynuqami manana
mayqanpis imapaq uchachar, chaynulla
kusala mana allinta tukun nir rimayan-
qallapalamanapischu chay wamran-
kunapaqqa. 7Chaqa chay mayqanpis
kriyiqkunapa rikaqnin kaqqami, Tayta
Dyuspa kaqninkunata rikananpaq
akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaq
akrakaq chayqa, tukuywan kusa
allinlata kawsaq runa kanqa. Chayray-
kumi chay runaqa mana imapaqpis
alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq
imachu kanqa. Chaynulla amami
maĉhanqa, maqanakunanpaq willana-
kunqalamapischu. Chaymi imata
rurarpis amami paypaq imanta
tantakunanlapaq yarpurchu ruranqa.
8Ashwanmi chay runakunaqa mayqan
wasinman ĉhatinmapis listuna kanqa
samachinanpaq. Chaynulla chay
runakunaqa kusa allinlata yarpuq,
karanlata ruraq, chaynulla Dyus
munashannulla imatapis ruranqa.
Chaynullami imatapis allita tantyakar
ruraqkuna ima kanqallapa. 9Chaymi
ashwan chiqap kaq Amitunchikpa
rimayninta yaĉhakushanlapi yarpur
kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq
masinchikkunata chay chiqap kaqwan
animachir ima, Amitunchikta ĉhiqniq-
kunamatapis imanupis intrachiyanqa
amana ĉhiqninanllapapaq paytaqa.
10Chaqa kusala achka runakunami
rikarimushallapa chay chiqap kaqpaq
mana allinta rimaqkunaqa. Piru allita
yarpuyllapa: Chay chiqap kaqpaqqami
masqa mana allinta rimanllapa Israel
runakunapa siñal kustumrinkunalapi
yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan
yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq
rimar wakinkunataqa ingañanllapa.
11Chayraykumi tukuy chaykunataqa
chay chiqap kaqkunalata yaĉhachikur
uyarachiypaqllapa. Chaqa chay
runakunaqami paykunalapaq imantapis
tantakuyta yarpur mana yaĉhachikuy-
paq kaqta yaĉhachikur, uk wasikuna-
manta kaqta tantar ima limpu
ingañashallapa.
12Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta
uk kusala yaĉhaq runa unaylla chay
wakinninkunapaq kaynu nisha kayaq:
"Kay Creta pwiblumanta runakuna-
qami,
maydiyapis kusalata llullakuq,
utiq bistya yupay kusala malu,
mana tiqllaq mikuq, chaynulla
kusala qilla ima kanqallapa"
nir.
13Chaynu nirqami, chiqapta rimaran.
Chayraykumi anyaqnulla willayllapa
paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir
kawsananllapapaq. 14Chaynuqami,
paykunaqa chay yanqa illaqmanta
yarpushan kwintukunata Israel
runakuna yaĉhachitinllapapis mana
kasuyanqallapanachu. Chaynuqapismi
chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha
kaqkuna imata rurananpaq nitinpis
manana ingañakanqallapanachu.
15Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis
kusa shumaq allinkunalata Amitunchik-
wan kawsaqkunapaqqami, tukuy imapis
kusa allinla. Piru chay kusala mana
allinkunata rurar kawsaq, chaynulla
Amitunchikpi mana kriyiqkunapaqqami
mana imapis allinkunaqa kanchu.

Chaymi ashwan yarpuyninmapis kusala
mana allin katin, kusala mana
allinkunalata rurar kawsanllapa.
16Chaynu kawsarmapismi paykunaqa
Dyusta kasuni ninllapa. Piru kusa
millanaypaqta rurar uchakushanwan,
kusala mana intrakaq ima kashanwanmi
intrachimanchikllapa Dyustaqa mana
chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu
karmi paykunaqa mana yaĉhanllapachu
allinta ruraytaqa.

Allin kaqlatami yaĉhachikushunllapa

2 1Kriyiq masiy Tito, tukuy imata
yaĉhachikurqami, imanutaq
Jesucristo kusala shumaq allinlata
yaĉhachikunaykipaq nishannulla
yaĉhachikunki. 2Chaymi chay kriyiq
runa ruku kaqkunata willay paykunaqa
imatapis chiqap kaqlata ruraq, kusala
rispitakasha, imapipis allin kaqlapi
yarpuq kananllapapaq. Chaynullami
willankipis kusa llakipakuq kar imata
rurar qischakar imamapis kusalata
shachinakuyta yaĉhaqkuna, chaynulla
chay chiqap kaqpi allita kriyiqkuna ima
kananllapapaq. 3Chaynullami chay ruku
kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa
allinlata imatapis ruraqkunami
kanqallapa. Chaynu karnami, manana
ukninkunapa washanta rimar uchacha-
kuq, chaynulla maĉhaq imalamapischu
kanqallapa. Ashwanmi kusa allinlata
kawsar, ukninkunatapis chaynu
shumaqta kawsananllapapaq intrachiq
ima kanqallapa. 4Chaymi ashwan chay
shipash kaq warmikunamataqa,
yaĉhachiyanqallapa runanpaq, chaynu-
lla wamrankunapaqmapis kusata llakiq
ima kananllapapaq. 5Chaynullami
intrachiyanqallapapis tantyakar,
imatapis allinlata rurar, ama
uchakunanllapapaq ima. Chaynulla
intrachiyanqapis wasinpi kaqkunata
allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta
kasuq ima kananllapapaq. Chaynu
intrachitinllapa, kusa allinlata rurar
kawsatinllapaqami, chay kriyishanchik-
paqqa mayqanpis manana kusa mana
allinkunataqa rimayanqallapachu.
6Chaynullami nishaykipis: Chay musu
kaqkunatapis kusalata animachiy,
tantyakar imatapis allinlatana rurar
kawsananllapapaq. 7Chaymi ashwan
paykunataqa qam imanutaq allinlata
rurar kawsayanki, chaynulla rikachiy
paykunapis qam yupaylla allinlatana
rurananllapapaq. Piru chaynu
yaĉhachirqami, imapipis chay chiqap
kaqlapi yarpur ima karanlata rimar
intrachinki paykunataqa. 8Chaynu kusa
shumaqlata ima rimar yaĉhachitkiqa,
manami mayqanpis ukmantaqa yarpun-
qachu. Ashwanmi chay wakin kuntran-
chik kaqkunamaqa, kusalata pinqakun-
qallapa. Chaymi ashwan manana ima
mana allinmatapis rimanqallapanachu
nuqanchikkunapaqqa.
9Chaynullami chay sirbikuqkunatapis
kusa allita willar animachinki, chay
mantakuqninkuna imata rurananpaq
nitinpis kasur rurananpaq. Chaynullami
willankipis mantaqnin imata nitinpis
uyarala kar ama imatapis ninanpaqchu.
Chaynuqami ashwan chay mantaqnin-
taqa kusalata aligriyachiyanqa. 10Chay-
nullami chay sirbikuqqa ama imalapi-
mapis ingañar ima suwanqachu mantaq-
nintaqa. Ashwanmi imatapis kusa
karanlata ruraq ima kanqa. Chayna
tukuy rikaqkunaqa washamaqninchik
Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis
karanlata ruran nir, paykunapis
shunqunllapapi Dyusninchikpi kriyiyta
yarpunanllapapaq.
11Chaqa Taytanchik Dyusqami
kusalata llakipamarninchikllapa
tukuylata washamanallapapaq niran.
Chaymi ashwan Jesucristuta kaĉhamu-

ran washamanallapapaqqa. [12]Piru pay
llakipamashanchiknu kawsanapaqqami
tukuyla mana allin kaqkunata, chaynu-
lla tukuy imata munapakuykunataqami
manana rurashaqnachu nir, itakuytana
ministinchikllapa. Chaymi ashwan
kanan kawsayarllaqa imatapis tantyakar
rurar, chaynulla shumaqlata kawsar
Amitunchikpi kriyirlla kawsaypaq.
[13]Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar
yarakuyashallapami, kusa llipyala
pudirniyjun washamaqninchik Amitun-
chik Jesucristo Dyusllami, shamur apar
pullakumashunllapa, imanutaq arnima-
shanchikllapa karan chaynulla. [14]Chaqa
Jesucristuqami nuqanchikkunapaq
paylla wanur pagrakur tukuy mana allin
kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan
pullachamaranchikllapa. Chaynuqami,
ruraran paypa allinla kaqninkunana kar,
maydiyapis allinlata rurarna kawsana-
llapapaq.

[15]Tukuy imanu yaĉhachikunaykipaq
nishushaynullami yaĉhachikunki.
Chaymi kusalata animachinki mas
kriyinanllapapaq. Piru mayqan mana
kasushuqkunataqami, Jesucristupa
shutinlapi anyaqnulla willar intrachinki.
Chaqa chaynu paypa pudirninwan
yaĉhachikutkimi mana mayqanpis
disprisyashuyta puytinqallapachu.

Kriyiqkunaqami kaynu kawsanqallapa

3 [1]Chaynullami, wakin kriyiq
masinchikkunataqa yarpuchinki
gubyirnunllapata, chaynulla pwiblun-
llapapi karguyjunkunamatapis kasunan-
llapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata
rurarpis allinlata ruranlapaqna
kananllapapaq. [2]Amami mayqanpaqpis
ima mana allintaqa rimanqalamapischu.
Amami das ukkunawan willanakunqa-
llapa imachu. Ukkunapaqmi llakinqa.
Chaynullami mayqantapis amami kusa
kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta
rikanqallapa.

[3]Chaqa unayqami nuqanchikkunapis
kusala mana allin, mana intrakaq ima
kaq kanchikllapa. Chaynu karmi
munashanchikllapata rurar ima,
Dyusmatapis mana kasuqchu kanchik-
llapa. Chaymi ashwan Dyusmanta
wakaqllapi kashanchikllaparayku, tukuy
ima mana allin kaqkunata sirbirna
kawsaq kanchikllapa. Chaynulla
ukkunata kusa mana allinta rurar,
inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa
kusalata ĉhiqninakur ima kawsaq
kanchikllapa. [4]Piru chaynu kawsayasha-
llapamapismi, washamaqninchikllapa
Tayta Dyusqa, tukuyta kusalata
munamanchikllapa nir washamaran-
chikllapa. [5]Chaynami ashwan allita
intrakayta puytinchik, pay kusalata
llakipamarninchiklami washamashan-
chikllapa, mana nuqanchikkuna imata
allinta rurashanchikraykuchu nir.
Chaynuqami tukuy mana allin kaqkuna-
manta paqar, mushuqmanta nasishapaq
imana tikramaranchikllapa Santu
Ispiritunta qumarninchikllapaqa.
[6]Chaqa Taytanchik Dyusqami
washamaqninchik Jesucristurayku,
Santu Ispiritunta qur kusalata yanapa-
maranchikllapa. [7]Chaynu dibaldila
yanapamarninchikllapami mana
uchayjun wamranpaqna riqsimaranchik-
llapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata
kunfyakar yarakuyanchikllapana,
Jesucristo arnimashanchikllapata aypar
tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

[8]Chaymi nishaykipis: Tukuy kay
nishushayllapakunaqami kusala chiqap,
mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi
kananqa kusalata qamta rugashuni, mana
shaykuq chay wakin kriyiq masinchik-
kunata chayllapaq yaĉhachinaykipaq.
Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta
Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqla-

tana rurar kawsananllapapaq. Chaqa tukuy
kay nishushaykunaqami, tukuylapaq kusala
shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa.
9Piru amami yanqalla ima mana sirbiq
yaĉhachikuykunapaqqa willanakunkillapa-
chu. Chaynulla amami wakinkuna yupay
unay rukuyllapakunaqa ima ayllumantami
karan nir, chaynulla Moisés mantakushan-
kunalapaq yarpur imaqa willanakunkillapa-
chu. Chaqa chaykunalapaq yarpur
willanakuqkunaqa piñachikurla kawsan-
llapa. Chaymi tukuy chaykunaqa
nuqanchikkunataqa mana imapipis
yanapamanchikllapachu.
10Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunalla-
manta chaynu ukmanta ukmanta yarpur
yaĉhachikur chiqanchashunatinllapaqa
qayachimur uk kuti, manaqa ishkay kuti
willankillapa amana chaynu tukunanpaq.
Piru chaynu willatkillapa mana kasushutin-
llapaqa, chay pullaykillapamantaqa
chiqanchankillapana. 11Chaqa allita
yaĉhashaykillapanu, chaynu ruraq
runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi
tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchana-
kuymatapis munayan. Chaymi ashwan
paykunalla tukuy tyimpupaq kastigaka-
shana kanqallapa.

Pablumi Tito imata ruranapaq willaran

12Chaymi kananqa kriyiq masiy Tito
rugashayki: Chay ukninchikkuna
Artemasta, manaqa Tiquicuta qamman
kaĉhamutiyqa, imanullapis qamqa rinki
chay Nicópolis pwibluman. Chayna
chaypi nuqata rikamanaykipaq. Chaqa
nuqaqami chay qasay tyimputaqa
chaypi pasayta yarpusha kani.
13Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq
masinchik abugadu Zenasta, chaynulla
chay ukninchik Apolosta tukuy ima
ministishanpipis yanapanaykipaq.
Chaynuqami paykunaqa tukuy mayta
riyashanllapapipis mana imanpis
faltatinchu rir ĉhananllapapaq chay
may riyashanmanqa.
14Chaynullami chay wakin kriyiq
masinchikkunapis allin kaqkunala-
tana rurayta yaĉhakur, ukninllapa-
kuna imata ministitinllapapis
yanapar imana kawsayta
yaĉhakunanllapapaq. Chaynuqami
kusa ministikasha runakunana
kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

15Kaypi pullay kaq kriyiq masinchik-
kunami qamkunapaq saluduta
kaĉhamun. Chayraykumi chaypi kaq
kriyiq masinchikkuna nuqakunapaq
kusalata llakiqkunata saludapamanki.
Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni
kusalata llakipar yanapashunanllapa-
paq.

Chaynumi kanqa.

Filemón

Pablumi kartanta kaĉhan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonqa Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pabluwan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluqa, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: "Alsakasha katkimapis, patrunniki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir ĉhay payman" nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tikrakaran Filemonman.

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishay-
rayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala
munashay kriyiq masiy Filemón, kay
kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteu-
pismi saludashun. Chaqa qampismi
nuqakuna yupaylla Jesucristullapaq
yaĉhachikunki. 2 Chaynullami
kaymanta-pacha saluduta kaĉhamuni chay
tukuyla kriyiq masinchikkuna wasikipi
tantakaq kaqkunapaqpis. Chaynulla
saludanipismi ukninchik warmisita Apiata,
chaynulla Arquiputa ima. Chaqa chay
ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla
kusalata qischakar ima Jesucristupaqqa
yaĉhachikuran. 3 Chaymi Taytanchik
Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta-
pis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi
yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala
shumaqta kawsachishunanllapapaq ima
nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

4 Kriyiq masiy Filemón, imuraspis
qampaq yarpurqami kusalata payji nir
ima Taytanchik Dyusman mañakuni.
5 Chaqa yaĉhashami kani, qamqashi
Amitunchik Jesucristupi kusalata
kriyishaykirayku tukuyla kriyiqkuna-
taqa kusalata llakipanki ima nir.
6 Chayraykumi ashwan Taytanchik
Dyusman kusalata mañakuni imanutaq
qam allita kriyishaykinulla wakinkunata
yaĉhachitki allitana kriyinanllapapaq.
Chaynuqami kusala mastana intraka-
yanki kanqa imanutaq Jesucristuqa
kusalata yanapamanchikllapa nir. 7 Piru
kananqami kusalata animachir aligriya-
chimashayki. Chaqa yaĉhashami kani
kriyiq masinchikkunata kusalata
llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemonta rugan Onesimuta shumaqta rikananpaq

8 Piru chaynu kusala allinta rurayatki-
mapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashay-
raykuqa, mantashuyta puytiyman
imatami ruranaykipaq nirmapis. 9 Piru
Jesucristupi kriyiq kar llakinakushan-
chikraykumi, imata ruranaykipaqpis
kusala allinta yarpuchiman rugashunay-

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

paq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani.
Chaynu karmapis, Jesucristupaq
yaĉhachikushayrayku kananqa prisu
karmapis Onesimupaq rugashuni.
10Chaqa chay sirbiqniki Onesimutami
kaypi prisu kar Jesucristupaq yaĉhachi-
tiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa
nuqapaqa wamray yupayna.
11Chaqa chay sirbishuqniki Onesimu-
qami ima mana allinta rurashanrayku
unayllaqa kusala mana allinta yarpuchi-
shuran. Piru kananqami Jesucristupi
kriyishanrayku kusala allintana
yarpuchimashun qamta chaynulla
nuqamatapis. 12Chaqa paypaqqami
nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata
llakini. Piru chaynu katinmapismi
qashan qamman kaĉhamuni. Chaymi
pay ĉhamutinqa nuqata samachimaq
yupaylla samachipamanki. 13Yaĉhashay-
kinu, Jesucristuraykumi kaypi prisu
kani. Chaymi kusala allinĉhi kananta
payqa kaypi kidar lugarniki ima ministi-
yashaypipis yanapamananpaq. 14Piru
manaraq qamwan parlasha karmi, mana
munaraychu pay kaypi kidanantaqa.
Chaqa qammaqami mana nuqa
munashayraykuchu kusalata yanapa-
manki. Ashwanmi qam munashaykinu-
lla yanapamankimapis. 15Chaymi allita
yarpuy. Chay ukninchik Onesimuqaĉhi
qammantaqa uk tyimpuqa alsakar riran,
ashwan kanan-shuypaqa tukuy tyimpu-
paqna qamwan kar yanapashunanpaq
ima. 16Piru kananqami manana unay
yupay yanqa sirbikuqniki yupaynachu
kayanqa. Ashwanmi kusala munashayki
ukniki imana kar yanapashuyanqa.
Chaymi nishayki: Paypaqqami
nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi
ashwan qammaqa unay yanqa
sirbishuqniki kasha katinmapis kananqa
Amitunchik Jesucristupi kriyishanray-
kuna nuqamantaqa kusala masta
llakipankiman.
17Chayraykumi nishaykipis: Nuqata
kusala kriyiq masikipaq riqsimayarqa,
paytapis nuqata yupaylla kusala
shumaqta rikapamanki nir. 18Chaynulla
nishaykipis: Chay ukninchik ima mana
allinta rurashanrayku imallapi dibishu-
yatinqa nuqata kubramay. 19Chaynu nir
imami nuqalla iskribir kay kartaypi
willashuni, paypaqqa nuqa pagrashayki
nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku
Jesucristupi kriyir washakashaykiray-
kuqa, chay ukninchik Onesimupaq
pagrashunaymantaqa ashwan qam
masta dibimayanki. 20Chaynumi kriyiq
masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik
Onesimuta shumaqta rikar ima kusalata
aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi
kriyiq kashaykirayku.
21Chaynu nir imami iskribishuni
kriyiq masiy Filemón. Chaqa nuqaqami
kusalata kunfyakani, chay rugashushay-
manmatapis masta rurayanki kanqa nir.
22Chaymi ashwan rugashunipis uk
kwartuta rikapamanaykipaq maydiya
shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami
yarakuyani, qamkuna, Taytanchik
Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu
kashaymanta pay yanapar lluqshichi-
matin, shamur watukushunayllapapaq
nir.

Pablumi tukukananta saludakun

23Kriyiq masiykuna, saludutami
kaĉhamun kriyiq masinchik Epafras.
Chaqa paypismi nuqawan pulla kaypi
prisu, Jesucristupaq yaĉhachikushan-
rayku. 24Chaynullapismi saluduta
kaĉhamun pullay kar Jesucristupaq
yaĉhachikuq masiykuna, Marcos,
Aristarco, Demas, chaynulla ukninchik
Lucaspis.
25Chaymi Amitunchik Jesucristuman
mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi
yanapashunanllapapaq.
Chaynumi kanqa.

Hebreos

Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yaĉhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyjun angelninkunamanta, (1.4–2.18), Moisesmanta (3.1–4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14–5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpi rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1–10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapapaq (5.11–6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanu qischakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. (11.1–12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kananqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

1 [1]Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa. [2]Ashwan kanan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha. [3]Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

4Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar,
kusa mas mantakuq, mas yaĉhaq karan
syilumanta kaq angelkunamantaqa.
5Chaqa Dyusqami, mana mayqan
angeltapis kaynu niranchu:
"Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq
riqsikani" nirqa.
Chaynulla manami mayqan angelpaqpis
kaynu niranchu:
"Nuqami paypaqa taytan kashaq.
Nataq payqa nuqapa wamray
kanqa" nirqa.
6Piru qashan uk iskribikashapiqa,
uklayla Wamranta kay pachaman
kaĉhamushanpaq, kaynu nin:
"Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa,
payta aduranqallapa" nir.
7Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu
nin:
"Angelkunaqami wayra yupayla,
nina ratakuq yupayla karmapis,
sirbimaqniykuna kanqallapa" nir.[a]
8Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:
"Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq
mantakunaykiqa kanqa.
Chaqa qamqa imatapis karanta
rikarmi mantakunki".
9 "Qammi allin ruraykunata munanki.
Nataq chay mana allin ruray-
kunataqami ĉhiqninki.
Chayraykumi nuqa Dyusniki kar
akrashur,
kusa masta aligriyachishusha kani
tukuy wakinnikikunamantaqa"
nir.
10Kaynumi ninpis Jesucristupaqqa:
"Qammi Amituy, pachata ima
kaqnintinta rurarayki.
Qamllami makikiwan syilutapis
rurarayki.
11 Chay rurashaykikunami maydiyaqa
tukukanqa. Piru qamqami tukuy
tyimpu, mana chinqankichu.
Tukuy chaykunaqami raĉhpa
makwayar llikikan chaynu
tukukanqa.
12 Qammi dublanki, imanutaq
raĉhpata dublanllapa chaynu.
Chaynulla kambyankipismi
imanutaq raĉhpawan mudakun-
llapa chaynu.
Piru qamqami, qamlla kanki.
Manami bidaykiqa maydiyapis
tukukanqachu" nir.
13Dyusmi mana mayqannin angeltapis
kaynuqa niranchu:
"Tay allilaw qichqaypi,
nuqa chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuramutiy
binsinaykikaman" nirqa.
14Chaqa tukuyla angelkunaqami
wayra yupayla karmapis, Dyusta
sirbinllapa. Chaymi sirbiqninllapa katin,
Dyusqa kaĉhamun washakanaqkunataqa
mayqantapis yanapananpaq.

Washamaqninchiktami allita kasuypaq

2 1Chayraykumi tukuy willamashan-
chikllapata allita uyakur kasuypaq-
llapa, Dyusninchikpa nanninmanta
amana wakaq tukunallapapaq.
2Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata
willaran yaĉhachikutinllapa, pay mantaku-
shannullata kasur, karanlata ruranan llapa-
paq. Chaymi chay yaĉhachikushanllapa-
kunata mana kasur uchakuqkunataqa,

---

a 1.7 Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq.

chay mantakuy[b] nishannulla kastigaqllapapis. [3]Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinqa, ¿imanunari washakashunllapa, chay kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasurmaqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayanchik chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa. [4]Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yupay tikrakaran

[5]Dyusqami maydiya shamuq mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa. [6]Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

"¿Imataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?
¿Imataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?
[7] Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.
Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.
[8] Chaymi tukuy imatapis, payna ĉhakinpi ĉhurakuq yupay rikananpaq qurayki" nir.

Chaynu katinqa tukuy imata ĉhakinpi ĉhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa. [9]Chaqa yaĉhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakatin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischakar tukuypaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

[10]Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurar kusata qischakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq. [11]Chaqa tukuylari uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pinqakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa. [12]Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin:

"Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.
Chaynulla tantakashakunapa ĉhaypinllapapipis alabar takichishayki " nir.

[13]Chaynullami ninpis:

"Paypimi nuqaqa kunfyakashaq" nir.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

"Kaypimi nuqaqa kani,
Dyus wamraykunata qumashankunawan" nir.

---

b 2.2 Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunalapaq. Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

14Yaĉhashanchiknu uk ayllumanta
kaqkunapa wamrankunaqa uk aychala-
manta, uk yawarllamanta. Chaynumi
Jesucristupis nuqanchikkuna yupay
aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu
karmi pay wanurqa, binsiran chay
wanuchikunanpaq pudirniyjun kaq
dyablutaqa. 15Chaynumi washaran
tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunan-
llapapaq manchakur kawsaqkunataqa.
16Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana
angelkunata washaqchu shamuran.
Ashwanmi Abrahampa ayllunmanta
kaqkunata washaq shamuran. 17Chaynu
karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchik-
kunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa
allita kasuq karmi, nuqanchikkunata
munamarninchik Dyuspa naypanman
qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay.
Chayna kruspi wanushanrayku Tayta
Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaran-
chikllapa. 18Chaynulla, imanutaq Jesucris-
tuta kusala saqra imakunapi dyablu
rikarichinatinmapis payqa shachinakuran.
Chaymi mayqanpis kanan, pay
munashanta rurar qischakar imakunapi
rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

3 1Kusa allinla kriyiq masiykuna,
Tayta Dyusmi qamkunata akrashu-
shallapa paypa wamrankuna kanayki-
llapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa
rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta
kaĉhamuran pay kurakunapa mantaqnin
kananpaq nir. Chayrayku ashwan
Jesucristulapina yarpukushunllapa.
2Chaqa Tayta Dyus munashankunalata
kay pachapi rurananpaq Jesucristuta
kaĉhamutinqa, payqa karanlata ruraran.
Chaynullami Moisespis imatapis
karanlata kusa shumaqta ruraran
Israelmanta kriyiqkunawanqa. 3Piru
Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa
kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk
wasi ruraqmataqa wasi rurashanmanta
masta rispitanchik, chaynumi Jesucris-
tutapis masta kasuypaq Moisesmantaqa.
4Tukuy wasikunatami mayqan ruratin
rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy
imatapis rurasha. 5Chaynullami Moises-
pis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta
kriyiqkunawanqa tukuy imatapis
karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu
yupay intrachimanchik maydiyaqami
Jesucristo shamuyanqa nir. 6Piru
Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar,
kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkuna-
wanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi
kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay
kanchikllapa. Chaymi paymanta mana
chiqanchakarchu aligrila kunfyakashun-
llapa Amitunchik shamur pullakur
apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

7Chayraykumi Dyuspa Santu
Ispiritunqa kaynu nin:
"Kanan diya qamkuna, Dyus nishan-
kunata uyakurqa,
8 kriyinaykillapamanta ama anku
shunquqa tikrakankillapachu,
imanutaq wakinkuna Dyuspa
kuntran tikrakar,
ukman mana allinkunata chunllaq
lugarpi ruraranllapa chaykuna
yupayqa.
9 Chaypimi michka kwarinta añuta
paykunawan kar kusa allin
imakunata rurasha katiymapis,
unay rukuykillapakunaqa muna-
shankunata ruraranllapa.[c]
10 Chayraykumi chay tyimpu
runakunawanqa piñakuray.

---

c 3.9 Rikay Salmo 95.7-11; Números 14.1-12, 20-23.

Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna purinllapa.
Chaynulla chay nishaykunata yaĉhachitiymapis, mana kasumaranllapachu’.
11 Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray:
‘Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.
12Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu. 13Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqaĉhi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa. 14Chaqa Jesucristo pullakumanapaqqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu ĉhamunankamanpis allita kriyiypaq. 15Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:
“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,
kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,
imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.
16Yaĉhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata lluqshichimuran. Chaymi chay lluqshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu. 17Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran. 18Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnishan pachamanqa mana yaykuyanqallapachu nir. 19Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4 1Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu. 2Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa. 3Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:
“Piñakurqa kaynu nir juraray:
Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa” nir.
Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurar tukchishana kar.
4Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:
“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.
5Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:
“Manami yaykunqallapachu samananllapapaq arnishay pachamanqa” nir.

[6]Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa
chay samananllapapaq pachaman
yaykunanpaqqa. Chaqa chay mana
kasukushanllaparaykumi, mana
yaykuranllapachu chay washakanan-
llapapaq puntata uyakusha chaykunaqa.
[7]Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha
uk diyata. Chayqami "Kanan diya".
Chaytaqami willamashanchikllapa unay
may tyimpumantaraq. Piru Davidqami
unay iskribikashakuna nishannulla
kaynu niran:

"Kanan diya qamkuna, Dyus
nishanta uyakurqa,
kriyinaykillapamanta ama anku
shunquqa tikrakankillapachu"
nir.

[8]Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata
chay samana pachaman yaykuchir
samachishana katinqa, Dyusqami
manana rimanantachu uk samana
diyapaqqa. [9]Chaynu katinqa, kanraq-ari
uk samanapaq diyaqa, Dyuspa wamran
kaqkunapaqqa. [10]Chaqa mayqanpis
Dyus samachinanpaq chay arnishan
pachaman yaykuqqa, unay rurayashan-
kunata dijaq yupayna saman, imanutaq
Dyus tukuy imata rurarqa samaran
chaynulla. [11]Chayraykumi shachinakur
chay shumaq samana pachaman
yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna
ama mayqanpis chay mana kasukuq
yupayqa kanallapapaq.

[12]Chaqa Dyuspa rimayninqami
chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi
imanutaq uk ispadamaqa kada
ladunman filuyjun kar das kuchukun,
chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita
intrachikun. Chayna runakunapa
yarpuyninman, shunqunman,
tullunman, ñutqunkunaman imapis
dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna
yarpuyashanta, ruranayashanmatapis
tantar yaĉhan. [13]Tukuy ima rurakasha-
kunaqami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa.
Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana
pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuymi
naypanpi kashallapa, rikar yaĉhaman-
chikllapa.

Jesucristumi qischakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapamanchik

[14]Jesucristumi Dyuspa Wamranqa.
Paymi kurakunapa mantaqnin karna,
Dyusman imapipis mañakur yanapama-
nallapapaq syilumanqa risha.
Chayrayku pay tukuy nimashanchik-
kunapi allita kriyishanchikkuna-
mantaqa, ama chiqanchakashunllapa-
chu. [15]Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta
yaĉhachimarninchik payman mañakuq
kuraqami, imanula kashamapis llakipa-
mayninchikta puytin. Chaynulla
nuqanchikkunata yupay uchakuchina-
ranllapa ima. Piru payqami mana
imalapipis uchakuranchu. [16]Chaymi pay
kurakunapa mantakuqnin kar
nuqanchikkunapaq mañakutinqa,
kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta
Dyusman qimikar mañakushunllapa.
Chayna nuqanchikkunata munar
llakipamarninchik, tukuy ministishan-
chikkunapipis yanapamanallapapaq.

5 [1]Tukuy kurakunapa mantaqnin-
kunataqami, runakunamanta
akranllapa. Chayna Dyusman pay
qimikar runakunapaq mañakunanpaq,
chaynulla ufrindanta ĉhurananpaq,
runakuna uchanpaq nir animalkunata
apashanta wanuchinanpaq ima. [2]Chaqa
kurakunataqami, uchayjun runakuna-
manta akranllapa. Chaymi mayqantapis
mana yaĉhaq kaqkunata, mana allinta
rurashanrayku chinqasha yupay
kaqmatapis, llakipayta puytin.
[3]Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan
shumaqna kananpaqqa, paypa
uchanpaq, chaynulla ukkunapa
uchanpaqmapis, animalkunata wanuchi-

yanqa. [4]Manami mayqanpis chaykunata
ruranapaqqa payllaqa akrakanchu.
Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa
akran, imanutaq kura Aaronmataqa
chaynu kananpaq akraran chaynulla.
[5]Chaynullami, Jesucristupis mana
payllachu kurakunapa mantaqnin
kananpaqqa akrakaran. Ashwan Dyusmi
chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa
paymi kaynu niran:
"Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq
riqsikani" nir.
[6]Qashanmi iskribikashakunapi uk
pachapipis, kaynu niran:
"Qammi tukuy tyimpupaq kura
kanki,
imanutaq Melquisedec kaq
chaynulla" nir.
[7]Piru Jesucristo kay pachapi karllaraq-
qami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima
Dyusman mañakuran, wanunanpaq
chaymanta washayta puytin nir. Chaymi
payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa
uyar yanaparan. [8]Jesucristo, Tayta Dyuspa
Wamran kar, mana qischakaq karmapis
kay pachaman shamur qischakaran.
Chaynu qischakar imami intrakaran
imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku
qischakan nir. [9]Chaynu qischakarmapis
Dyus munashankunata tantar rurashana
karqami, wanuran nuqanchikkunata
washamanallapapaq. Chayna payrayku
Dyus nishanta kasuqkunapis, tukuy
tyimpupaqna kawsananllapapaq. [10]Chaymi
imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa
kusa shumaq kuran kaq, chaynulla
kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis
akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

[11]Chay willashuyashayllapa chaypaq-
qami, kusa achkaraq kan parlanapaqqa.
Piru qamkuna mana das intrakaq
katkillapami mana imanupis willashuy-
llapata puytinichu. [12]Qamkuna
kriyishaykillapaqami unayna. Chaymi
qamkunana ashwan yaĉhachikuqkunaqa
kankimanllapa. Piru Amitunchikpa
shumaq rimaynintaqami, qashan
manyaq willashunanllapata ministinki-
llapa. Chaqa qamkunaqami mana yaqqa
das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa.
Nishaykillapa: Byiju runakunami
tukuyla mikuykunata puytin mikuyta,
chaynulla imakunatapis riqsiyta puytin
ima. Piru uk taksha wamrituqami,
lichilata upyan, chaynulla manaraq
imalatapis riqsinchu. Chaynumi ashwan
qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay
kanaykillapamantaqa, chay lichita
upyaq wamritukuna yupay kankillapa.
[13]Chay nishushayllapanu, mayqanpis
lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq
wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis
chay wamritukuna mana imatapis
yaĉhanllapachu chaykuna yupay
karllapa, mana yaĉhankillapachu imami
allin, mana allin ruranaykillapapaq
nirmapis. [14]Nataq tukuy mikuykuna-
qami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa
paykunaqari ukkunata rikar willan
imanu tukusha nirmapis. Chaynulla
yaĉhanllapa imami allin, mana allin
nirmapis.

6 [1]Chayraykumi ashwan byiju
runakunana yupay kanallapapaq
yarpushunllapa. Yaĉhashanchikllapana
chay punta kashanchiknu tukuy tyimpu-
paq wanunapaq chaykunataqa manana
ruranapaqchu nir. Chaynulla Jesucristu-
paqmi yaĉhakushanchikllapana imanu
imanu paywan kashunllapa nirmapis.
Piru chaynu katinmapismi, ama
chaykunalatachu rurashunllapa.
Ashwanmi Dyus masta intrachimana-
yanchik chaykunatapis, intrakarna
kawsashunllapa. [2]Unayqami yaĉhaku-
shanchikllapapis imanumi shutikushun,

imanumi kriyiq masinchikkunapa
ananman makinchikta ĉhurashun,
imanumi kawsamuyashunllapa,
imanumi maydiyaqa Amitunchik
tukuyta rikar yaĉhamayashunllapa nir
ima. Piru amami chaykunalapaqqa
yarpushunllapachu. 3Ashwanmi unay
yaĉhakushanchikkunamantapis, Dyus
masta yaĉhachimayanchikllapa
chaykunatapis pay nitin yaĉhakuypaq.
4Nishaykillapa: Wakinqami tutaparaq-
llapi yupay karanllapa. Chaymi Dyusqa
intrachiran yarpuyninllapapiqa kusa
shumaq achkillapi yupay kananllapapaq.
Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar
Santu Ispirituntapis quran. 5Dyus
nishankunata rurarmi, shumaqta
taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirnin-
wanmi, maydiyaqa shumaqtana uk
pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa.
6Chaynu kananllapapaqqami kusala
shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq
kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta
chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu
tukurllapaqa, Dyuspi manana kriyinar,
paymanqa manana qashan tikrakaytaqa
puytiranllapanachu. Chayrayku, amami
nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapa-
chu. Chaqa paykuna chaynu mana
allinkunata rurar imaqa, Dyuspa Wamran-
mantaqa burlakar qashan kruspi klabaq
yupayna karanllapa. 7Tukuymi imanutaq
pachamaqa, tamya ishkimutin shuqur
chakichin, chay yupay. Chayna trabajaq-
kunapaq kusa shumaqta puqutinqami,
Dyusqa shumaqta rikar bindisin. 8Piru
imanupi chay pachapi ayaq qirukuna
puqutin, manaqa kasha ima winatinqa,
chay pachaqa mana sirbiyanqachu. Chaymi
Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa.
Chaynulla chaykunataqami rupachika-
yanqa.
9Piru chaynu rimarmapis kriyiq
masiykuna, nuqakunaqa kunfyakani-
llapa qamkunaqa mana chaynuchu
kankillapa kanqa nir. Chaymi manana
chaynu karqa, tukuy tyimpupaqna
washakankillapa. 10Chaqa Dyusqami
kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata
munar imanu yanapashaykillapata,
imanu kanankaman rurayashaykillapa-
tapis, manami qunqanqachu. Chaymi
chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkuna-
lata rurankillapa. 11Piru qamkunaqami
uknikillapa uknikillapa chayllata
imatapis ruranaykillapata munani.
Chayna chayta rurarllapanaqa
yaĉhayankillapana kanqa, maydiyaqa
imata aypayankillapa kanqa chay,
chaynulla imanu washakayankillapa
kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa
nir. 12Manami munanillapachu qilla
kanaykillapataqa. Ashwanmi munani-
llapa, qamkunapis chay wakin
kriyiqkuna kanankaman Dyuspi kriyir,
payrayku shachinakurmapis arnishan-
kunata shumaqta aypar kawsanllapa,
chaynu kanaykillapata.
13Unaymi Dyus, Abrahamwan uk
tratuta rurarqa, payllapaq juraran.
Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa
mas puytiqqa karanchu. Chaymi mana
ukpaqqa juraranchu. 14Kaynu nirmi
juraran: “Nuqami kusata bindisishayki.
Chaynulla nuqami qammanta kaq
aylluykita kusata achkachashaq” nir.
15Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta
arnitinqami, payqa mana ukmanta
yarpupakur imachu yarakuran.
Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishan-
taqa, Abrahamqa rikaran. 16Nishayki-
llapa: Runakuna imatapis rurananpaq-
qami juranllapa uk paymanta kusa mas
puytiqpa shutinpi. Piru chaynu
jurarqami, manana qashan qashanqa
juranmannapischu. 17Chaynu katinqa,
Dyusqami allita intrachimanayaranchik-
llapa, mayqankunami chay tratuta
rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa
payqami arnimarninchik tratu rurashan-

mantaqa, mana pitilamatapis kambyar-
chu qumashun. Chayraykumi payqa
payllapaq jurar arnikuran, karanlata
imatapis qumanallapapaq. 18Chaynumi
Dyus chay arnimashanchikmanta,
chaynulla jurashanmantaqa, mana
imapis kambyakayta puytinchu. Chaqa
Dyusqami mana llullakuyta puytinchu.
Chaymi paymantaqa imatapis karanta
aypayta puytinchik, tukuy paywan kar
washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi
kunfyakanchik washamaqninchikllapa
nir.
19Chaymi Jesucristupi kriyishanchik-
llaparaykuqa kusalata kunfyakanchik-
llapa imanutaq anklamaqa[d] barkuta
mana dijanchu maylawta rinanpaqma-
pis chaynumi pay yanapamashallapa
mana chiqanchakashunllapachu nir.
Chaynuqami Dyusta aduranllapa
wasipi, Santu kwartuman yaykunapa
punkunpi rakta raĉhpa warkuraq
chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan
tarinakunapaqqa. 20Chaynullami
Jesucristuqa Santu kwartuman
yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman
mañakunanpaq. Chaqa payqami tukuy
tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana
kar, Melquisedec yupayllana karan.

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

7 1Kay Melquisedecqami, unayqa
Salem pachapa mantakuqnin kaq.
Chaynulla payqami unaq syilupi
Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi,
Abraham chay mantakuq kuntraqnin-
kunawan maqanakur binsisha tikraka-
muyatin, rir tarir bindisiran Abraham-
taqa. 2Chaymanta Abrahamqa dyis
partin kaqmanta ukta quran, chay
kuntraqninkunata ganar imankunata
aypashanmantaqa. Nishaykillapapis:
Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta "Kusa allita mantakuq" nir. Nataq Salem-shuypaqa rimayninchikpiqa munan niyta "Shumaqchakuq" nir. Chaymi paypa pwiblun Salem kashanrayku, payqa "Shumaq mantakuq" kaqpis. 3Piru manami yaĉhanchikchu Melquisedec-paqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan nirmapis. Chaynulla mana yaĉhanchikchu ima ayllumantami karan, imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.
4Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis. Paytami unay rukunchik Abrahammapis dyis parti kaqmanta ukta quran, maqanakuypi wakin mantakuqkunata ganar imankunata kitashanmanmatapis. 5Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy iman kaqkunamantaqa, dyis partimanta ukta qukuyanqallapa nir. Chaynulla niqpis: Levipa ayllunmanta kura kaqkunala aypanqallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa ayllunmanta katinllapamapis aypaqllapa. 6Piru Melquisedec mana Levipa ayllunmanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran. 7Yaĉhashanchik-

---

d 6.19 Anklaqami kusala llashaq jyirru manaqa kusala llashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

llapanu, chay bindisiq chayqami, mas
bindisikaq chaymantaqa. 8Kay pachapi-
qami Levipa ayllunmanta kura
kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta
ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami
wanuyanqallapa. Nataq Dyus nitin
iskribikashakunapiqami, Melquisedec-
paqqa riman, payqa kawsayanraq nir.
9-10Yaĉhashanchikllapanu, Abrahammi
Melquisedecman qimikatin bindisiran.
Chaymi bindisishanrayku chay dyis
parti iman kaqmanta ukta quran
Melquisedectaqa. Chaynu qukutinqami
chay paymanta ayllunkuna kananpaq
kaq Levikunapis qukusha yupay kayaq,
michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

11Levipa ayllunmanta kaq kurakuna-
qami, Israel runakunata Dyus nitin,
Moisés mantakushankunata yaĉhachi-
ranllapa. Chaynu yaĉhachitinllapama-
pis, manami uchanllapakunamanta
washakayta puytiranllapachu
runakunala kashanllaparayku. Chayray-
kumi Jesucristo tukuyta llakipar
washamanallapapaq, kura Melquisedec
yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa
ayllunmanta kura yupaychu karan.
Chaqa Levipa ayllunmanta kaq
kurakuna washamanapaq kasha
katinqami, Jesucristuqa mana mushuq
kura kananpaq shamunantachu
washamanallapapaqqa. 12Jesucristumi
shamurqa mushuq kuranchikllapa
karna, Dyus nitin Moisés mantakushan-
kunata yaĉhachimaranchikllapa.
Chaymi chay mantakuykunamantaqa,
Jesucristo yaĉhachimashanchiktana
kusa mas allita kasuypaqllapa. 13Chay-
nulla Amitunchikpa chay iskribishan-
kunapi nishannulla, Jesucristuqami
mana Levipa ayllunmantachu karan.
Ashwanmi payqa uk ayllumanta
rikariran, kurakuna michka mana chay
ayllumanta kasha katinmapis. 14Chaqa
yaĉhashanchikllapanu, Amitunchik
Jesucristuqami Judá shutiqpa
ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaq-
qami, Moisesqa mana imalatapis chay
ayllupaqqa rimaranchu, chay
paymantami uk mushuq kura ima
rikariyanqa nirmapis.
15Chayraykumi yaĉhanchikllapa
Jesucristo chay mushuq kura rikarimu-
sha chayqami, Melquisedec yupaylla nir.
16Chaynulla chay mushuq rikariq
chayqami, mana mantakuykuna
nishannulla Levipa ayllunmantachu
karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq
manana wanunanpaq kar, ashwan
kurana kananpaq numrakasha. 17Chay-
raykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:

"Qammi tukuy tyimpupaq kura
kanki,
imanutaq Melquisedec kaq
chaynulla" nir.

18Chaynu katinqami, chay unay
mantakuykunaqa litala yupay kar, mana
mayqantapis uchankunamanta kusa
allinpaq tikrayta puytiranchu. 19Chaqa
Moisespa mantakuyninqami mana
imamantapis shumaqchamaqninchik-
chu. Ashwan chay mantakuypa
lugarninqami kan uk washakanapaqqa.
Chaymi payrayku Dyusman qimikayta
puytinchik.
20Kaypaqqami, Dyusqa jurar arnima-
ranchikllapa. Nataq wakin kurakuna-
qami mana jurar imachu numrakaran-
llapa. 21Chaqa Dyus nitin iskribikasha-
kunapimi kaynu nin:

"Amitunchik jurarqami,
pay nishantaqa mana kambyayta
puytinchu.
Chaqa ninmi: 'Qammi tukuy
tyimpupaq kuraqa kanki,
[imanutaq Melquisedec kaq
chaynulla]' nir".

22Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus
juraran. Chaynami nuqanchikkunawan
mushuq tratuta rurasha kar, Moisés
mantakushanmanmatapis Jesucristo
kura kashanrayku puytin kusa
shumaqta yanapamayninchikta.
23Nataq wakin kurakunaqami kusa
achka karllapamapis wanutinqa,
paykunapa lugarninqa ukkunana
kaqllapa. 24Piru Jesucristo mana wanuq
katinmi, pay kura kashanmantaqa,
manana qashan ukman kuraqa kanqana-
chu. 25Chayraykumi tukuy tyimpupaq
Jesucristuna washayta puytin, mayqan-
kuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa
payqari tukuy tyimpupaq kawsan.
Chayna Dyusman pay mañakunanpaq
qimikaqkunapaqqa.
26Chayraykumi ministiyashanchik-
kunapiqa Jesucristo yanapamanchik.
Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap
mantaqninqa. Manami ima mana
allintapis rurananchu. Chaynu karmi
uchayjun runakunawan kawsarmapis,
payqa mana uchakuranchu. Chaymanta
unaq syilupi Taytan kayashanmanpis
ĉhar, kusa mas riqsikashapaq tikraka-
ran. 27Manami chay wakin kurakunapa
mantaqninkuna yupaychu. Chaqa
wakinkunaqami waran waran uchaku-
shanllapapaq animalta ufrinda nir
wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa
uchankunapaqraq chaytaqa ruran.
Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna
uchakushanllapapaqqa chayta
ruranllapa. Piru Jesucristuqami, chay
animalkunata ufrindapaq wanuchin-
llapa chaynu, paylla uk kutila wanuran
uchanchikllapamanta washamanallapa-
paqqa. 28Nataq Moisespa mantakuynin-
kunaqami, Dyusman mañakunanpaq
kurakunapa mantaqnintaqa numraran-
llapa uchayjun runakunamanta. Chay
mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa
jurar Wamrantaqa numraran paypa
rimaqnin kurakunapa mantaqnin
kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy
tyimpupaq kusa allinla kar mana
uchayjun imalamapischu.

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

8 1Chiqaptaqami chay parlayashan-
chikllapa chaypaqqa, yaĉhanchik
chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq
willamaqninchik kura nir. Payqami,
Dyus syilupi mantakuyashan allilaw
qichqanpi tasha. 2Chaymi chay
maypiĉhi Dyus kashanpi, payqa kusa
allin rimaqnin kurakunapa mantaqnin
kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan
lugartaqari paylla Amitunchikqa
rurasha, mana runakunachu.
3Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaq-
nintaqami, numranllapa ufrindakunata
ĉhurar animalkunata wanuchinanllapa-
lapaq. Chayraykumi Jesucristo
kurakunapa mantaqninna karmapis,
ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay,
Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa.
4Pay kay pachapi karqami, mana Levipa
ayllunmanta kaq kurachu kanman.
Chaqa kay pachapiqari imanutaq
Moisespa mantakuynin niran chaynulla,
kurakunaqa kan ufrindakunata
ĉhurananllapalapaq. 5Nataq Jesucristu-
qami, unaq syilupi Dyusta aduranan-
llapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu
katinqami, kay pachapi kurakuna
sirbikur aduranllapa wasiqa, intrachi-
manalapaq imanumi unaq syilupipis
Dyusta aduranllapa wasipiqa
sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moises-
taqa willaran payta aduranllapa tuldu
wasitaqa rurananpaq kaynu nir:
“Allitami intrakanki: Imanutaq chay
sirkamanta willar rikachishuray,
chaynullatami chay tuldu wasitaqa
ruranki” nir. 6Nataq Dyuspaq kusa allin
kuranchik Jesucristuqami, chay

kurakuna ruranananmantaqa kusa mas
shumaqta imatapis ruran. Chaqa kusala
shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan
runakunataqa pullachasha. Chaynulla
kusala shumaq imakunatari arnikusha-
mapis.
7Piru Israel runakunawan tratuta
rurashanllapakuna, kusa allin tratu
kasha katinqa, manami allinchu
kananta qashan uk tratuta rurananllapa-
paqqa. 8Piru chay runakuna mana
allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta
Dyusqa kaynu niran:
"Uk diyami kanqa, Israel runakuna-
wan, Judá runakunawanpis
uk mushuq tratuta ruranaypaq.
9 Kay mushuq tratuta rurayani
chayqami, mana chayllachu
kanqa,
chay unay rukunkunawan tratuta
rurashaywanqa.
Piru nuqa michka makinmanta
aysakuq yupay
chay Egipto pachamanta lluqshi-
chimusha katiymapis,
chay tratu rurashaykunata mana
kasutinmi
paykunalata dijaray.
10 Piru Israel runakunawan kay
mushuq tratuta rurayani
chaymanta unaykaqmantaqa,
kaynumi kanqa nini:
Nuqami mantakuyniykunata
yarpuyninpi ĉhurashaq,
chaynulla iskribishaq shunqun-
kunapi,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.
Chayna nuqami Dyusnin kashaq.
Chaynulla paykunaqami wamray-
kunana kanqa.
11 Chaymi manana mayqanpis
ayllunllapakunata,
runa masinllapakunamatapis
ninqallapanachu: 'Amitun-
chikta riqsiyllapa' nirqa.
Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa
mana kwintachaypaqla kaqkuna,
chaynulla chay kusa runa
nishakunamapis.
12 Nuqami chay mana allinta rurar
uchakushanmantaqa pirduna-
shaq.
Chaynami, manana masqa yarpu-
shaqnachu uchanllapa-
kunapaqqa".
Chaynumi niran Dyusqa. 13Nishayki-
llapa: Dyus chay mushuq tratupaq
rimarqa, chay punta tratu chaytaqa
ikipina dijasha. Chaynulla chay ikipi
kasha chaytaqa, manana ruraypaqna-
chu. Chaqa chayqami manana maychu
chinqananpaqqa.

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

9 1Kananqa nishaykillapa: Chay
punta tratuta ruratinllapaqami, kaq
mantakuykuna Dyusta imanu sirbinan-
llapapaqmapis. Tukuy chaykunataqami
ruraqllapa kay pachapi, Dyusta
aduranananllapa wasipi. 2Dyusta
aduranananllapa tuldu wasipiqami kaynu
karan: Chay punta yaykuna Santu
kwartupiqami kayaq bilakunata
shachinanllapapaq biliru, chaynulla uk
misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq
turtillankuna karan. 3Chay kwartulla-
pimi uk kusala rakta raĉhpa warkuraq.
Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu
Lugar ninllapa chay. 4Chaypimi
insinsyuta quntachikunanllapapaq
urumanta rurakasha altar karan.
Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta
rurashanllapa, ĉhurakunanllapa kajun
kufri shutiq. Chayqami tukuy ladunta
uruwan rurakasha karan. Chay tratuta
rurashanllapa kufripiqami Aaronpa
bastunnin qawasha karan chay karan.
Chaynullami urumanta rurakasha uk
jarrapi *"maná"* shutiq mikuy karan.

Chaypiqapismi Israel runakunawan
tratuta rurashan ishkay tablalla
rumikuna karan. Chaqa chay tablalla
rumikunapimi, imakunata rurananllapa-
paq tratuta rurar, chay dyis mantakuy-
kunata Dyus iskribishan karan. 5Chay
tratuta rurashanllapa kufripa ananpi-
qami, ishkay ángel kirubin shutiq
alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay
angelkunaqami intrachimanchik Dyus
chaypi nir. Chaynulla chaykunaqami
alanwanqa pampayaran, chay
uchanllapamanta pirdunaqllapa kufripa
kirpananta. Piru kananqami tukuy
chaykunapaqqa mana manyaqqa
rimaypaqnachu.

6Chaynu tukuy imakuna kamaka-
shana katinqa, kurakunaqa waran
waran yaykuqllapa Dyusta aduranan-
llapa wasimanqa. Piru chaynu yaykur-
llapapismi chay punta kwartulaman
Dyuspaq ima rurananllapakunata
rurananllapapaqqa yaykuqllapa. 7Chay
kwartupa ikinlawnpi Kusala Santu
Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa
mantaqninla yaykuq, añupaqqa uk
kutila. Piru yaykunanpaqqami,
animalpa yawarninta apaq uchaymanta
pirdunamay ninanpaq. Chaynulla
chayllapimi wakin runakuna mana
kwintata qukar uchakushanpaqpis
chayllata ruraq. 8Tukuy chaykunawan-
qami Santu Ispirituqa intrachimanchik,
chay punta tratullawan karllaraqqashi,
Kusala Santu Lugar Dyus tayashan-
manqa mana tukuyqa yaykuyta
puytinqallaparaqchu nir. 9Tukuy
kaykunaqami intrachimanchikllapa,
ufrindata ĉhurar animalkunata
wanuchir, Dyusta adurashallapamapis
chayqa mana yarpuyninchikllapapima-
pis mas allinpaqqa tikramayashunllapa-
chu nir. 10Chaqa tukuy chaykunaqa
mikuyla, upyananpaq ima chaykunala.
Chaynulla limpyu kashaq ninapaq
kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami,
Dyus tukuy imata kambyanankaman
mantakuykunalari karan.

11Piru Jesucristuqami shamushana.
Kananqami payna Dyuspa kusa allin
kurakunapa mantaqnin kuraqa, kay
tyimpupi tukuy imamanta shumaqcha-
maqninchikqa. Chay kurapa mantaqnin
unaq syilupi Dyus kayashan Santu
lugarman yaykushanqami, kusa mas
shumaq mas allin ima. Chaynulla
chaytaqami mana runakunachu rurasha.
12Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa
yawarninta iĉharchu, yaykuran Dyus
kayashan Kusala Santu Lugarmanqa.
Ashwan payllami kruspi wanur
yawarninta iĉharan. Chaynulla uk
kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu
Lugarmanqa yaykuran. Chayna
nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq
washamanallapapaq. 13Chiqaptaqami
chay turukunapa, chibukunapa
yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata
altarpi rupachishanpa uĉhpanta
runakunapa ananman iĉhanllapa
chayqa, sirbin runakunata shumaqcha-
nanpaq waqtanlawlata.

14Piru kay chaynu katinqa, ¡kusa mas
pudirniyjun kanqa Jesucristupa
yawarninqa! Chaqa payqa michka mana
uchayjun karmapis, Santu Ispiritu
yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi
wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy
tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa
pagrakuran. Chaynulla, chay yawarnin-
nami shumaqchamanchik chay mana
allinkunata yarpur rurar wanuna-
mantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy
tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbina-
paq.

15Chayraykumi Jesucristuqa wanuran-
mapis, nuqanchikkunata Dyuswan
pullachamanallapapaq. Chayna mushuq
tratuta ruraran, chay punta tratuta
rurashanpi uchakusha kashamapis,

uchanchikkunamanta pirdunamana-
llapapaq. Chaynami Dyus tukuyta
akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq
imata arnishantaqa aypananllapapaq.
16Chayna chay tratuta rurashan kumpli-
kananpaq, tukuy chaykunapaq yaĉhana-
paqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta
rurasha chay. 17Chaqa uk tratu
rurakashaqami mana sirbinchu, tratuta
rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru
chayqami sirbin tratuta rurasha chay
wanushana katin. 18Chayraykumi chay
punta tratuta rurashanpaqpis, animalpa
yawarninkunata iĉhaqllapa. 19Moisesmi
tukuy mantakuykunata willar quran,
tukuyla runakunata. Chaymanta
chupika millwata, isupu shutiq yurata
aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan
yakuta piĉhur, chay iskribikashakunapa
ananman iĉhaq. Chaynulla iĉhaqpis
tukuyla runakunaman. 20Chaynu
iĉhaqnumi kaynu niran: “Kaymi chay
yawar, Dyus tratuta qamkunawan
rurashanqa” nir. 21Moisesmi chay
yawarkunawan salaran Dyusta
aduranannllapa tuldu wasitapis. Chaynu-
lla Dyusta payji ninanllapapaq ima
kaqkunatapis yawarwan salaran.
22Mantakuykuna nishannuqami, uk
yawarninta iĉhar wanuq uchanllapa-
kunamanta shumaqchakananpaqqa.
Chayna yaqqa tukuy imatapis
yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi
yawar mana iĉhakatinqa, mana
mayqantapis Dyusqa uchankunamanma-
tapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

23Chiqaptaqami tukuy chay animal-
kunata wanuchir imaqa, Dyusta
aduranannllapa wasipi kaqkunata
shumaqchananllapapaq rurarmapis,
unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa
chaynuta yupayla rurayanllapa. Piru
unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata
wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta
munayan. 24Chaqa Jesucristuqami mana
yaykuranchu chay runakuna rurashan
Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu
kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi
Santu kwartu yupaylla karan. Chaynu
katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman
yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa
naypanpi nuqanchikkunarayku
mañakunanpaq. 25Manami ayka kuti
imachu wanur yaykuran nuqanchik-
kunata washamanapaqqa, imanutaq
kurakunapa mantaqnin chay Kusala
Santu Lugarman añu añu uk kutila
yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykur-
mapis ukpa yawarnintari iĉhaq.
26Chaynu kananpaq kasha katinqa,
Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta,
tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa.
Piru kananqami chay tukukanan tyimpu
shipchamutinqa, Jesucristuqa rikarimu-
sha uk kutila paylla wanur tukuy
tyimpupaqna uchanchikkunamanta
pirdunamanallapapaq. 27Mayqanpismi
uk kutila wanun. Chaymantaraqmi
imanu kashanpaqpis rikar yaĉhanan-
llapapaq tyimpuqa kanqa. 28Chaynumi
Jesucristupis uk kutila wanusha achka
runakuna uchankunamanta washaka-
nanllapapaq. Chaymantaraqmi qashan
ishkay kutipaq shamuyanqa, manana
qashan wanur tukuyta uchanllapa-
kunamanta washananpaqnachu.
Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq
chaykunata pullakunanpaqna.

10 1Chaqa Moisespa mantakuynin-
kunaqami, intrachimanalapaq
karan chay mushuq tratu kananpaq
karan chaypaq. Manami chiqap chay
kusa shumaq imachu karan. Chaymi
Moisés mantakushanqa, mana mayqan-
tapis chiqapta shumaqchayta puytiran-
chu, michka kada añu Dyusman qimika-
tinllapamapis. 2Piru chay mantakuy-

kuna chiqapta uchanllapamanta
shumaqchakuq kasha katinqa, manami
mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrinda-
paq ĉhurar animalkunata wanuchinan-
llapatanachu. 3Piru ashwan kaykuna-
taqa kada añu rurananllapa, kusa
uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq.
4Chaqa turukunapa, chibukunapa
yawarninqa, manami uchakunamanta
shumaqchakuyta puytiranchu.
5Chayraykumi Jesucristuqa, kay
pachaman shamur Dyustaqa kaynu
niran:
"Manami imata wanuchinayta, ima
ufrindamatapis munankichu.
Ashwanmi uk kwirputa quma-
shayki.
6 Manami imata rupachir, ima
ufrindamatapis munankichu
uchanllapamanta pirdunanayki-
paqqa.
7 Chaymi niray:
'Kaypimi kani, imanutaq iskribi-
kashakunapi nin nuqapaq
chaynulla.
Qam munashaykita ruranaypaq
Dyusniy'".
8Puntataqami nin: "Manami imata
rupachir, ima ufrindamatapis munankichu
uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa" nir.
Piru chaykunata rurayarqami, chay
mantakuykuna nishannullaraq rurayanki-
llapa. 9Chaymantaqami ninpis: "Kaypimi
kani munashaykita ruranaypaq" nir.
Chaynu nirqami niyan, chay unay
rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinan-
paq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta
chaypa lugarninqa ĉhurananpaq. 10Dyusmi
uchanchikmanta shumaqchamashanchik,
Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha
katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucris-
tuqa uk kutila paylla wanuran tukuy
tyimpupaq.
11Tukuymi Israelmanta kaq
kurakunaqa, waran waran, chaynulla
ayka kuti ima chayllata ruran, chay
unay rurayashanllapanulla animal-
kunata wanuchir ima, Dyus uchanllapa-
kunamanta washananllapapaq nir. Piru
tukuy chaykunaqami mana uchakuna-
manta pirdunakuyta puytinchu. 12Piru
Jesucristuqami paylla uk kutila
wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchik-
llapamanta pirdunamanallapapaq.
Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi
taran. 13Chaypimi payqa yarakuyan,
Dyusninchik ĉhiqniqninkunata ĉhakinpa
ĉhakinman ĉhuratin binsinankaman.
14Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy
tyimpupaq shumaqcharan chay mayqan
ĉhi Dyuspaq shumaqchakananpaq karan
chaykunataqa. 15Chaykunapaqmi Santu
Ispirituqa kaynu nirqa nimanchik:
16 "Chay tratuta paykunawan
rurayashaq
chaymanta unaykaqmantaqa,
kaynumi kanqa nin Amituyki-
llapaqa:
Mantakuyniykunatami shunqunpi
ĉhurashaq.
Chaynulla yarpuyninpi iskribi-
shaq,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.
17 Chaynami,
manana yarpushaqchu uchan-
kunapaq,
chay mana allinta rurashankuna-
paqpis" nir.
18Chaynumi Jesucristo uchanchikkuna-
manta pirdunamanallapapaq uk kutila
wanushana katinqa, mananami allinchu
qashan uchanchikkunamanta pirduna-
manapaq ufrindata ĉhuranallapapaqqa.

**Kriyishanchiknulla shachinakur
ama chiqanchakashunllapachu**

19Chayraykumi kriyiq masiykuna,
kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin
Dyus tayashan Kusala Santu
Lugarmanqa yaykuyta puytinchikllapa,

mana imamantapis manchakurchu.
Chaqa Jesucristumi nuqanchikkuna-
rayku yawarninmatapis iĉhasha.
20Chayna chay mushuq nan bidanchikta
qumanchik chaytaqami, Amitunchik
kiĉhasha chay warkuraq rakta raĉhpata
llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa
kwirpunllapaq niyanchik. 21Jesucris-
tumi Dyuswan pullachamaqninchik kar,
Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas
mantaqnin kurana payqa. 22Chayray-
kumi tukuy shunqunchikwan allita
yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa,
allita paylapi kriyir ima. Chayna
shunqunchikpimapis allinkunata yarpur,
amana ima mana allinkunata yarpur
imachu, kwirpunchikta kusa chuyala
yakituwan paqasha yupayna kar
qimikashunllapa. 23Maydiyapismi
Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishan-
chikmantaqa ama chiqanchakashunchu.
Chaqa Dyusmi maydiyapis pullanchik
kar arnimashanchiktaqa kumplimashun.
24Imanupismi ukninchikllapa ukninchik-
llapa animachinakur yanapanakuyta
kamashunllapa. Chaynulla ama ima
mana allintapis rurarchu llakipanakur
ima kawsashunllapa. 25Amami Amitun-
chikman tantakar mañakunllapa
chaykunamanqa faltashunllapachu,
imanutaq wakinkuna chaynu ruranllapa
chaykuna yupayqa. Ashwanmi
ukninchikllapa ukninchikllapa
animachinakushunllapa. Chaqa Amitun-
chik shamunanpaq diyaqami
ĉhamuyanna.

26Jesucristo uchanchikkunamanta
washamanapaq wanusha nir yaĉhayar,
munashanchiklatana rurar uchakushaqa,
¿mayqanna uchanchikkunamantaqa
shumaqchamashun? Chaqa Jesucristuqa
manana qashanqa wanuyanqachu
washamanapaqqa. 27Ashwanmi chayta
rurashaqa, maydiya imanu kanchik nir
yaĉhamarninchikqa Dyusqa allipla
manchaypaqtana kastigar, kusala
ratakuq ninamanna itakumashunllapa.
Chaqa chaynumi Dyusqa payta ĉhiqniq-
kunataqa tukchinqa. 28Mayqanpis
Moisespa mantakuyninmanta
chiqanchakasha katin, ishkay manaqa
kimsa tistigukuna paypa kuntran
rimatinqa, chay runataqa mana llakipar-
nachu wanuchiqllapa. 29Chaynu
katinqa, ¿manachu qamkunaqa kriyinki-
llapa, chay mayqanpis Dyuspa
Wamranta mana kasuqkunataqa mana
kastigayanqachu Dyusqa nir? ¿Chaynu-
lla manachu yarpunkillapa Dyuspa
Wamranpa yawarnin iĉhakashata mana
kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq
Ispiritunta musyar mana munaqkuna-
taqa masta kastigayanqa nir? Chaqa
chay yawarwanmi mushuq tratuta
rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi
Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashan-
chik ima. 30Chaqa Amitunchikqami
kaynu niran:

"Nuqami chay mana allinta rurar
uchakuqkunataqa
allita rikar yaĉhar kastigashaq".

Chaynullami niranpis:

"Amitunchikmi paypa kaqninkuna-
tapis
allita rikar yaĉhanqa" nir.

31¡Kusa manchaypaq-ari kanqa
kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana
allinkunata rurashanchikpaq rikar
yaĉhamashaqa!

32Piru qamkuna yarpuyllapa,
imanumi unay puntata Amitunchikpi
chayraq kriyirqa qischakar ima
shachinakuq ima kankillapa. 33Qam-
kunamanta wakintami musyashuqllapa.
Wakinkunataqami tukuypa naypanpi
kusata qischashuqllapa. Nataq
wakin-shuypaqa chaynu qischakaq-
kunapa pullanmi qischakaraykillapa.
34Qamkunami chay karsilkunapi
kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla

imaykillapata kitashutinllapamapis,
aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaĉhar. Chaqa tukuy
chaykunaqami mana tukukanaynjunchu.
35Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chinqachinkillapachu.
Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa. 36Qamkunami ama imapaq
yarpupakur imachu shachinakur, Dyus
munashankunalata rurankillapa.
Chayna pay arnishushanllapataqa
aypanaykillapapaq. 37Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

"Kusa shipcha shipchanami chay
shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.
Manami tardanqanachu.
38 Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsikar kawsanqa.
Piru chay unay kashannulla tikrakatinqa,
manami paywanqa aligrichu
kashaq" nir.

39Nuqanchikkunaqami, mana chay
wakinkuna yupay unay kashanman
tikrakar, paykunalla kastigakaran
chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru
nuqanchikkuna kriyirla paypi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

Kriyishanchik

11 1Dyus arnimashanchikta michka
mana rikasha karmapis, allita
kriyishanchikrayku, chiqapta aypayashun nir kunfyakanchik. 2Chaynulla
kriyir kunfyakashanpaq yaĉharmi,
Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa
shumaqta rikaran.

3Kriyishanchikllapanu yaĉhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puytiq
kar, rimayninlawan syiluta, pachata,
chaynulla tukuy ima kaqkunatapis
ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta
puytiyashanchikkunamanta.

4Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta
payji ninanpaqqa, kusa shumaq
uyshitanta wanuchir payjichikuran,
kusa mas shumaqta uknin Caín payjichikushanmantaqa. Chaymi Dyusqa kusa
allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi
Abelqa wanusha katinmapis, yaĉhanchik imanumi kusata kriyiran nir.

5Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqllata Dyusqa aparan. Chaymi mana
wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apasha karan.
Chaynulla Enocpaqqa kaynu niqllapa:
Dyus manaraq apayatinqashi, Enocqa
Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran
nir. 6Piru manami allinchu Dyuspi mana
kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha
kanapaqqa, kriyiypaq Dyusqa kan nir.
Chaynulla payta maskaqkunataqa, kusa
shumaq imakunatami quyanqa nir
kriyiypaq.

7Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa
willaran imami pasayanqa nirmapis.
Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq
wasita ruraran ayllunwan pulla
washakananpaq. Chaynulla Noeqa
kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin
wanuranllapa. Nataq pay-shuypaqa
Dyuspi kriyishanrayku, shumaqpaq
riqsikar washakaran.

8Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus
qayatinqa, payqa kasur lluqshir riran
mayqan pachataĉhi Dyus irinsyanpaq
arnisha karan chayman. Payqami
tayashanmantaqa riran, mana mayman
riyani nir yaĉharmapischu. 9Paymi
kriyishanrayku furastiru yupay
kawsaran Dyus arnishan pachapiqa.
Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha
wasipi taran. Chaqa Dyus arnishankuna-

piri allita kriyiran. Chaynullami
wamran Isaacwan, willkan Jacobpis
taranllapa. 10Chaynumi Abrahamqa
taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa
yarpukuran pay kayashanman apayanqa
nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq
lugartaqami, mana mayqan runa
llutakuqpischu rurasha. Ashwan
chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.
11Kriyishanraykumi Abraham michka
rukulana kar, warmin Sara mana
wamrakuq katinmapis, Dyus nitin payqa
wamrayjunna tikrakaran. Chaqa
payqami kriyiran Dyus arnishantaqa
kumpliyanqa nir. 12Chaymi Abrahamqa
michka wanunanpaqna kayarmapis,
unaq syilupi qullarkuna yupay kusala
achka aylluyjunpaq tikrakaran. Chaynu-
lla ayllunqami imanutaq mar manyapi
aqu kaqmataqa mana yupayta
puytinchikchu, chaynu karan.
13Tukuy kay runakunami wanuran-
llapa, Dyus arnishankunataqa mana
ayparlamapischu. Piru Dyuspi
kriyishanllaparaykumi arnimashanllapa-
kunaqa maydiyapis kumplikayanqa nir,
kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi
paykunalla kwintata qukaranllapa,
nuqanchikkunaqa kay pachapiqa
furastirukuna yupay kanchikllapa nir.
14Piru chaynuta rimarqami, intrachi-
manchikllapa paykunaqa uk pachata
maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq
kawsar tananllapapaq nir. 15Nataq chay
pachanllapamanta yarqushan chaypaq
yarpuyarllapaqa, chay pachanllapalla-
man qashan tikrakananllapata. 16Piru
paykunaqami uk kusala shumaq
pachata maskayaranllapa, unaq syilupi
tananllapapaq chayta. Chayraykumi
Dyusqa mana pinqakunchu paykunapa
Dyusnin kani niytaqa. Chaqa Dyusqa-
miri tanan pachapiqa, kusala shumaq
wasikunata ima kamkachisha paykuna-
paqqa.
17-18Chaymantami Tayta Dyusqa,
Abrahamqachu allita payta kasuyanqa
nir yaĉhanar, willaran wamran Isaacta
ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynu-
lla Dyus, Isaacrayku kusa achka
aylluyjun kanki nisha katinmapis,
Abrahamqami mana kwashayaranchu
uklayla wamranta wanuchinanpaqma-
pis. 19Chaqa Abrahamqami kriyiq,
wanushakunamatapis Dyusqa qashan
kawsachimun nir. Chaymi wamranta
wanuchinanpaqna katinqa, kriyishan-
rayku Dyusqa mana chayta ruranantа
munaranchu. Chaynuqami intrachiman-
chik, Isaacqa wanushana yupay
karmapis kawsamushana nir.
20Kriyishanraykumi Isaacqa,
Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa
imanu kananllapapaq nirmapis.
21Kriyishanraykumi Jacobqa
wanunanpaqna karqa, Josipa wamran-
kunata ukninta ukninta bindisiran.
Chaynulla bastunsitunwan pachalaman
sintikurmi Dyusta aduraran.
22Kriyishanraykumi José manaraq
wanuyarqa, Israelmanta runakunaqashi
maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur,
Dyus arnishan pachaman riyanqallapa
nir yaĉharanllana. Chaymi wakin
ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa
paypa tullunkunamatapis apananllapa-
paq.
23Kriyishanraykumi Moisespa
taytankunaqa, Moisés nasitinqa kimsa
misista pakarla kawsachiran. Chaqa
kusala shumaq nasquy wamrituri karan.
Chaynulla chay pachapi mantakuq
tukuy ullqu wamritukunata wanuchi-
nanllapapaq mantakutinmapis, manami
manchakuranllapachu.
24Chaynulla kriyishanraykumi Moisés
byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa
warmi wamranpa wamran nikaytaqa
mana munaranchu. 25Ashwanmi payqa,
Dyus akrashan runakunawan pulla

qischakayta munaran. Chaynulla uk
ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima
kananpaqqami, mana imatapis munay-
ninllamantaqa ruraranchu. 26Piru
payqami ashwan yaĉharan, maydiyaqa
Dyusqa chay runakunamanta uk
washakuqta kaĉhamuyanqa nir. Chaymi
chay Egiptupa iman kaqkunamatapis
dijarna, ashwan qischakaymatapis
munaran. Chaqa payqari allita yarpuran
maydiyaqa Dyus arnishanqa chiqapta
kumplikayanqa nir.
27Kriyishanraykumi Moisesqa
imatapis karanlata rurar Egipto
pachamanta yarquran, chay mantakuq
piñakuyashanmanmatapis mana
manchakurchu. Chaqa Dyusta mana
rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan
nir. 28Kriyishanraykumi Moisesqa,
Pascua fyistata ruraran. Chaymanta
kaĉhakuran punkunllapata yawarwan
salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa
angelnin shamurqa, Israel runakunapa
kulaka ullqu wamranllapataqa ama
wanuchinanpaqchu.
29Kriyishanraykumi Israel
runakunaqa, chay chupika marpa
ĉhaypinta pasaran chaki pachata yupay.
Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis
chayllata pasashaq nir, ĉhuqar
wanuranllapa.
30Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa
ridurninpi adubiwan llutakasha pata
kaq chaykunaqa limpu rataranllapa.
Chayqami Israelmanta kaqkuna
ridurninllapapi syiti diyata marchar ima
purishallapa katinna rataran. 31Chaynu-
lla kriyishanraykumi, chay ukwan
ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa,
mana pullanllapachu wanuran Jericó
pwiblunllamanta mana kasukuqkuna-
wanqa. Chaqa payqari Israel runakuna
uklaw pachapi riparakur puriq
chaykunataqa, shumaqta samachisha
karan.
32¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi
faltamayanqa rimanaypaq Gedeonpaq,
Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq,
Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin
rimaqninkunapaq imamapis. 33Tukuy
paykunapismi kriyishanllaparayku,
ĉhiqniqninllapapa tayashan pwiblun-
kunaman yaykuranllapa. Ukkunata
rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus
arnishanmatapis ayparanllapa,
liyunkuna mikunanllapamantapismi
washakaranllapa ima. 34Kusala nina
ratakuqpimapis mana ruparanllapachu.
Wakinqa ispadakunallawan wanunan-
paq karmapis washakaranllapa.
Wakinqami mana jwirsayjun karmapis
kusa jwirsayjun tikrakaranllapa. Kusala
jwirsayjun karmi, guerrapimapis
uklawmanta kuntraqnin suldadukuna-
matapis binsiranllapa. 35Wakin
warmikunapa ayllunllapa wanusha
katinmapis, Dyus kawsachimutin
kawsaqtana pullakuranllapa.
Wakinkunatami qischatinllapa llakir
mana washakayta munar ima, wanuran-
llapa maydiyaqa kusa shumaqtana
kawsamurqa tayanqallapa nir.
36Ukkunami burlatinllapa, wipyatin-
llapa, kadinakunawan watatinllapa,
prisutinllapa ima qischakaranllapa.
37Wakinkunami rumillawan sitatinllapa
wanuran. Wakinkunatami sirruchuwan
ĉhaypinmanta pititinllapa ima wanuran-
llapa. Ukkunaqami ispadallawan
wanuranllapa. Ukkunaqami
uklawmanta uklawman puriranllapa,
uyshitapa, chibupa qaranta yakaku-
shala, mana imayjunkuna yupay.
Chaynumi llakir ima qischakaranllapa.
38Chaynu chay mana kriyiqkuna
ruratinllapa, michka kay pachapi mana
tananllapapaq karmapis, chunllaq
lugarkunapi, qaqakunapi, maĉhay-
kunapi, pacha uĉhkukunapi ima
taranllapa.

[39]Chaynu katinllapami, paykunataqa
Dyusqa nuqapi allita kriyishaykillapa
niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay
pachapi karllaraqqa, manami mayqan-
ninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan
chaytaqa ayparanllapachu. [40]Piru Dyus
imanu kriyinllapa nir yaĉharmapismi,
nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq
kanqa niran. Chaynu nisha katinmi
maydiyaqa tukuylana paypi
kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashan-
chikllapataqa aypayashunllapa.

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

12 [1]Tukuy unay runakunami
Dyuspi kriyishanrayku qischa-
karmapis shachinakuranllapa,
maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa
kumplimayashunllapa nir. Chayqami
nuqanchikta sirbimanchikllapa, chay
paykuna yupay kar chay arkamaqnin-
chikta, chaynulla chay liyamaqninchik-
llapa chaykunataqa dijarna, ashwan
Dyuslapi kunfyakar shachinakuna-
llapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan
naypaqman kallpaq yupay, Dyus
munashankunalata rurayta yarpushun-
llapa. [2]Nishaykillapapis, Jesucristulata
chapar paypi allita kunfyakashunllapa.
Chaqa shumaqchamanallapapaqqa
kusata qischakarmapis shachinakuran.
Chaynumi pay yupay qischakarmapis
shachinakushunllapa. Chaqa payqami
chaynu kruspi wanunanpaq karmapis
mana pinqakuranchu. Ashwanmi
yaĉharan chaynu qischakayarmapis,
maydiyaqa kusata aligriyanqa nir.
Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa,
allilaw qichqanpina taran.
[3]Chayrayku, imanutaq Jesucristo
kashanpaq yarpuyllapa. Paytami
kusalata qischaranllapa chay uchakuq-
kuna. Chayrayku amami shaykur
disanimakunkillapachu. [4]Chaqa
qamkunaqa chaynu qischakarmapis
manaraqmi wanushaykillapachu,
michka chay uchakunawan maqanakuq
yupay karmapis. [5]Ashwan amami
qunqankillapachu wamranna katkillapa
Dyus willashutinllapaqa. Chaqa
iskribikashakunapimi kaynu nin:

"Wamrituy, Amitunchik kastigashu-
tinllapaqa kuytawkish mana
kasutki.
Chaynulla anyashutinpis, amami
disanimakunkichu.
[6] Chaqa Amitunchikqami mayqanta-
pis munayashantaqa kastigan.
Chaynullami wamranna kashaqa,
llibachimanchik ima" nir.

[7]Qamkunata mana allinkuna pasashu-
tinllapamapis shachinakuyllapa. Chaqa
chayta rurashurllapaqami, Tayta
Dyusqa wamrankuna katkillapa
munashur chaynuqa rurashuyanllapa.
Willamayllapa: ¿Manachu mayqanpis
wamranta munar llibachin allinkunata
ruray nir? [8]Piru Dyus qamkunata mana
wakin wamrankunata yupay kastigashu-
tinllapaqami, qamkuna mana chiqap
wamrankuna kar, jwira wamrankuna
yupayna kankillapa kanqa. [9]Chaynulla
wamra kashallapamaqa, kay pachapi
taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir
llibachimasha rispitaq kanchikllapa.
Chaynu katinqa, ashwan ¿imapaqna
mana kasushun Taytanchik Dyustaqa?
Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta
qumanchik. [10]Piru taytanchikkunaqami
kay pachapiqa uk ratulapaq kashama-
pis, pay yarpushannulla llibachimaqnin-
chik allinkunata ruranapaq. Ashwan
Dyusninchikqami llibachimanchik
nuqanchikpa byinninchikpaq,
maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala
shumaq chaynu kanapaq. [11]Chiqapta-
qami ima kastigupis mana allinchu chay
ratullaqa. Ashwanmi kusalata nanar
llakichimanchik. Piru chaypaq allita
intrakarqami, maydiyaqa kusa

shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

12Chayraykumi animakur shaykusha
makikillapata, qashan jwirsayjunpaq
tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa.
13Chaynulla kusa shumaqta kawsar,
dirichula nanta puriq yupayna kayllapa.
Chaynuqami chay mana allita kriyitin,
ĉhakinllapa kuju yupay kaqkunaqa,
allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta
kawsananllapapaq.
14Ukkunawanmi shumaqta kawsayta
kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus
munashanta mana rurar kawsaqqami,
Amitunchiktaqa mana rikayta puytinqachu. 15Chayrayku uknikillapa
uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa
mana chaynu karqami, imanupiqa
mayqannikillapallaqa Amitunchik
llakipashushanllapamanta chiqanchakankimanllapa. Chaynulla, kuytawkish
qamkunamanta uk qirupa ayaq ĉhupan
winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa
chaynu karqami, imanutaq chay
ĉhupamaqa ayaq kar mana shumaqchu,
chay yupay ukkunata mana allinkunata
rurachitin.
16Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqallapachu, manaqa dasna mayqanwanpis
punusha rikarinqachu. Chaynulla
Amitunchik munashan kusa shumaq
ima kaqkunatapis ama disprisyanqachu,
imanutaq Esaumaqa[e] tukuran chaynuqa.
Paymi uk mati mikuylapaq kulaka
wamra kashanrayku irinsyan kaqmatapis qukuran. 17Qamkunami yaĉhankillapa, "Chaymanta taytay shumaqchamay" nitinqa, taytanqa "Manana
imanupis shumaqchashuyta puytinichu"
niran. Chayna kusalata waqatinmapis,
chay pasashanpaqqa manana imatapis
rurayta puytiranllapanachu.
18Qamkunami unay punta tratupi
Israel runakuna yupayqa, Dyusman
mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi
karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay,
kusa jwirti wayra ima. 19Manami
uyaraykillapapischu trumpitakunata,
Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay
uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana
masqa willananllapapaqchu. 20Chaqa
manari agwantayta puytiranllapachu
kay mantakuykunawanqa. Chaqa
kaynumi niq: "Mayqan chay sirkapi
ĉhakinta sarukuchiqtaqa, rumillawan,
manaqa lansawan, wanuchikanqa
michka uk animal katinmapis" nir.
21Kusa mana yaĉhakuypaqmi karan
chay rikashankunamapis. Chaqa pay
Moisesllari kaynu niq: "Manchakurmi
chukchukyayani" nir.
22Ashwan qamkunaqami, mushuq
tratuwanna kar, chay qaqa Sión
shutiqmanmapis qimikashaykillapa.
Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa
pwiblunmapis. Chay pwibluqami syilupi
Jerusalén. Chaypiqami chiqapla achka
angelkuna Dyusta alabananllapapaq
tantakasha. 23Chaynulla ĉharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna
syilupi tantakashanman. Chaypimi
Dyuspa wamran kaqkunapa shutinqa
iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuypa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin
runakuna shumaqchakashakuna kayan
chayman. 24Jesucristumanpismi
ĉhashaykillapa, chay mushuq tratuta
rurashanrayku. Chay yawarninwanmi

e 12.16 Rikashun Génesis 25.29-34.

uchanchikmanta paqamashanchikllapa.
Chay yawarninmi, Abelpa yawarnin-
manmatapis kusa mas shumaq karan.
[25]Chayraykumi kuytakankillapa.
Imanupiqakish chay willamaqninchikta
mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa
Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay
pachapi willatinllapami mana kasurqa,
mana mayman alsakaytapis puytiran-
llapachu. Chaynu katinqa nuqanchik-
kunamaqa syilumanta-pacha willama-
shallapa mana kasurqa, maymannari
alsakashunllapa. [26]Chay tyimpuqami,
Dyusqa rimatinla pachamapis kusata
kuyuran. Piru kananqami nin:
"Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana
pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis
kuyuchishaq" nir. [27]Chaynu "Qashan"
nirqami, intrachimanchik chay tukuy
kuyuq chaykunataqa, limpu chinqachi-
yanqa nir. Piru chay mana kuyuq
chayqami, mana chinqanqachu. [28]Dyus
chay mantakuyashan pachaman
apamayanchik chayqami, mana
kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji
niypaq Dyusta. Paytami adurashunllapa
kusala rispituwan, imanutaq payta
shumaqta yarpuchishannulla. [29]Chaqa
Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa
tukuyta limpu rupachin chay yupay.

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

13 [1]Qamkunaqami kriyiq
masiykuna, maydiyapis waran
waran uknikillapa uknikillapa llakipa-
nakur kawsankillapa. [2]Chaynulla amami
qunqarchu, mayqantapis wasikillapa-
man ĉhatinqa, shumaqta samachinki-
llapa ima. Chaqa chaynumiri
wakinkunamaqa mana yaĉhar,
angelkunata ashwan samachiranllapa.
[3]Yarpunkillapami prisukunata,
qamkunapis paykunawan prisu
kankimanllapa yupay. Yarpunkillapa-
pismi chay qischakaqkunapaq,
qamkunapis paykunawan qischakayan-
kimanllapa yupay.
[4]Tukuy runa kar, warmi kar, masay-
junna karqa, kusalata rispitanakur
masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa
Dyusmi, chay runa kar, manaqa warmi
masayjunna karmapis ukwan ukwan
punuqkunata, chaynulla mayqan
manaraq masayjun karpis pakaplla
punuqkunatapis rikar kastiganqa.
[5]Amami qillaylataqa munankillapa-
chu. Imayki kaqwanqami kuntintakay-
llapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran:

"Manami qamlata dijar qunqashay-
kichu" nir.

[6]Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis
yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu
niyta puytinchik:

"Amituy yanapamatinmi, mana
mayqantapis manchanichu.
¿Imatana runa masiyqa
ruramanqa?" nir.

[7]Yarpuyllapa chay runakuna yanapar
Dyuspa rimayninta yaĉhachishuqkunapi.
Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa
imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis.
Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa,
chaynulla qamkunapis kayllapa.
[8]Jesucristumi paylla, quya, kanan,
chaynulla tukuy tyimpupaq. [9]Amami
qamkunaqa dijakankillapachu riqchaq
yaĉhachikuykunata, chaynulla imakuna-
lata mikur washakashunllapa nir
yaĉhachishunanllapapaqqa. Ashwan
allinqami tukuy shunqunchikwan
Dyusninchik munamashanchiklapi
kriyinallapapaq, chay mikuylapaq
yaĉhachikushanllapakunamantaqa.
Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay
mikuylapaq yaĉhachikushanllapa-
kunaqa.
[10]Jesucristo kruspi wanushanrayku,
Tayta Dyus llakipar pirdunamanchik-
llapa. Jesucristo wanusha katin

nuqanchikkuna manana animalkunata
wanuchirnachu, Tayta Dyusta
sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq
kurakuna manana puytinllapanachu
animalkunata wanuchir Tayta Dyusta
shumaqta yarpuchiyta. 11Chaqa chay
kurakunapa mantaqninqami animalpa
yawarninta apan kusala Santu kwartu-
manqa, uk ufrinda yupayna katin
uchanllapakunamanta washakanan-
llapapaq. Piru chay animalkunapa
kwirpuntaqami, chay pwiblumantaqa
waqtapi rupachinllapa. 12Chaynullami
Jesustapis qischar ima, pwiblumanta
waqtapi wanuchiranllapa. Chayna
yawarninwan runakunata shumaq
allinpaqna tikrananpaq. 13Chayrayku,
imanutaq paymataqa mana kwintachar
uklawman itakuranllapa, chaynulla
nuqanchikkunatapis mana kwintacha-
mashallapaqa, paywanna kayta
yarpushunllapa. 14Chaqa kay pachapi-
qami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy
tyimpupaq uk pwibluqa kanchu.
Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq
pwiblu kaqman ĉhanapaq yarpushun-
llapa. 15Chaynami Jesusrayku maydiya-
pis Dyusta alabashunllapa. Kay alabaya-
shanchikqami, imalataqa ufrinda nir
wanuchiyanchik chay yupay kanqa.
¡Alabaypaqllapari shiminchikllapawan!
16Amami qunqankillapachu allinkuna-
lata ruraytaqa, chaynulla imayki
kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa
tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta
kusa shumaqta yarpuchir aligriyachiqqa
kanqa.

17Dyuspa rimayninta yaĉhachishuq-
llapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa
paykunaqami rikar kuytashuyanllapa,
maydiyaqa imata rurashaypaqpis Dyus
rikar yaĉhamayanqallapa nir. Chayray-
kumi paykunata aligriyachinaykillapa-
paqqa, imatapis allin kaqkunalata
ruraylapa. Piru pinqaypaq imakunata
ruratkillapaqami, kwashallana kawsan-
qallapa.

18Nuqakunapaq Dyusman mañakunki-
llapa. Chaqa nuqakunaqami qamkuna-
paq kusa allinlata yarpur kawsanillapa.
Chaymi imapipis allinkaqla kayta
yarpunillapa. 19Chaynulla mañakunki-
llapapismi, mana tardarchu shamur
watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

20-21Shumaqta kawsachikuq Dyusnin-
chikmi, qamkunatapis shumaqchashun-
qallapa imapipis. Chayna pay
munashanta ruranaykillapapaq. Chaqa
Amitunchik Jesucristo wanutinmi,
yawarninwanna mushuq tratuta
ruraran, tukuy tyimpuna pullachamana-
llapapaq. Chaymanta qashan kawsachi-
muran. Chayraykumi kananqa
nuqanchikkuna uyshitankuna yupay
kashana, kusa shumaqta michiq
yupayna kuytamanchik. Chaynami
Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna
alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

22Kriyiq masiykuna, imanupiqaĉhi
qamkunata anyaq yupay kaykunata
willashunillapa. Piru animachishunayllapa-
paqmi kayta iskribimuni qamkunamanqa.
23Qamkuna yaĉhanaykillapapaqmi
nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo
prisu kashanmanta yarqushana nir. Chayna
daskaqlla ĉhamutinqami, nuqa watuku-
shuqllapa shamurqa, pullay apamushaq.

24Dyuspa tukuy allin kaqninkunata,
chaynulla paypa rimayninta yaĉhachi-
shuqllapakunatami, willankillapa
saluduta kaĉhamunillapa nir. Chaynulla
chay Italiamanta kaq kriyiq masinchik-
llapakunapismi, qamkunapaq saluduta
kaĉhamunllapa.

25Chaymi Taytanchikllapa Dyusman
mañakuni kusalata llakipar yanapashu-
nanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago

Santiagupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskribiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustulninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chaymantaraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligrila kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaqkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanallapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir, ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

1 [1]Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy qamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taqkunata saludashunillapa.

Dyuslaman mañakushun yaĉhayniyjun kanapaq

[2]Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillaparayku qischashutinllapaqa, aligriyayllapa. [3]Yaĉhanchikllapami payrayku qischakarqa, mana yanqallachu qischakanchik nir. Ashwanmi masta paylapi yarpur shachinakunchik. [4]Chayrayku qischashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq wamrankunana kayankillapa kanqa.

[5]Mayqannikillapapis, Dyus munashanta rurar mana yaĉharqa, mañakuy payman. Paymi, mana pinqashurchu, mana anyashurlamapischu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata. [6]Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy: Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manaĉhi uyapamanqachu nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa yakunmaqa wayra shamutin wakman

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

kayman kusalata maqchikan, chay
yupay. 7-8Chaynulla, Dyus mana
uyapamanqachu nir yarpuqqami
yarpunllapa: Kananmantaqa Dyustana
sirbishaq nir. Chaymantaqa allaqka-
manqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun
chay imankunalapina. Chaynu shiminla-
wan rimar kriyiq karqa, amana yarpun-
qachu: Dyusmi yanapamanqa nirqa.
Chaqa manari imapipis yanapanqachu
Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

9Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq
masinchikkunataqa, kusa runa nishapaq
riqsin. Chayrayku aligriyanqallapa. 10Uk
kusa imayjun kriyiq-shuypaqa, tukuy
imankunata tukchir chinqachirpis, ama
llakinqachu. Ashwan aligriyanqa. Chaqa
chay mana kriyiq imayjunkunaqa,
qiritukunapa tuktun yupay, das
chinqayanqa. 11Rupay kusata rupaya-
tinqa, ¿manachu qiritukuna ñutkutin,
tuktunkunaqa shumaq kashanmantaqa
ñutkur das chakin? Chaynumi chay
tuktukuna yupay, chay mana kriyiq
kusa imayjunkunaqa, chay imankunata
tantakushankunawanqa, pulla
chinqanqa.

Imakunapi rikarirmapis shachinakushunllapa

12Kusa shumaq runami kanqa, riqchaq
imakunapi rikarir shachinakuqqa.
Chaymi wanutinmapis, Dyusqa
kurunata qurna tukuy tyimpupaq
kawsachinqa. Chaqa payta tukuy
munaqkunataqami chayllata arnisha.
13Uk runa imapi rikarir uchakunarqa,
Dyusta ama uchachanqachu: Paymi kay
imata rurachimanayan nirqa. Dyusnin-
chikqami mana ima riqchaq uchakuna-
taqa ruranchu. Chaynulla payqa mana
mayqantapis ima mana allinkunataqa
rurachinchu uchakunanpaqqa. 14Nataq
uk runataqami paypa yarpuynin mana
allin kashanrayku, animachin mana
allinkunata rurar uchakunanpaqqa.
15Chaymi chay mana allin yarpuynin-
kuna shunqunpi ratakur, uchakuchin.
Chaynami mana tantyakarchu uchakur-
llana, wanun.
16Munashay kriyiq masiykuna, amami
imamantapis ingañakankillapachu.
17Chaqa Dyusninchikmi unaq
syilumanta-pacha tukuy chiqap allin
kaqkunata qumanchik. Paymi rurasha
tukuy riqchaq syilumanta achkirachi-
maqninchikkunata. Chaynulla kusa allin
kashannullami maydiyapis kar, mana
kambyakanqachu llantu pasaq yupayqa.
18Paymi imakunatapis kusa allinlata
riman. Chaymi chay rimashankunapi
kriyishanaqa, washar mushuq kawsay-
tana qumanchikllapa. Chayraykumi
payqa tukuy rurashankunamanta
akramanchik, punta wamrankunana
kanallapapaq.

Dyus rimashanta kasushun

19Munashay kriyiq masiykuna, allita
uyakuyllapa ukkuna rimatinqa. Ama
dasqa rimayllapachu. Naypaqtaqa
yarayllaparaq, chaymanta rimanayki-
llapapaqqa. Ama das piñakur yakapa-
kayllapachu. 20Chaqa piñakuq
runaqami, Dyus munashantaqa mana
ruranchu. 21Piru qamkunaqa, Dyus
munashanlata rurarna tukuy mana
allinkunata, chaynulla kusala saqra
millanaypaq uchakunata imaqa
dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa
rimayninta shumaqta intrakar
kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi
kusa pudirniyjun kar, shunquykillapa-
piqa ratakushana washakanaykillapa-
paq.
22Chayraykumi Dyuspa rimayninta,
ama uyakurlachu allita intrakar

rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar,
rimayninta uyani” nir mana kasurqami,
ingañakayankillapa. 23Chaymi mayqan-
pis Dyuspa rimayninta uyakur mana
kasurqa, uk runa ispijupi qaqllanta
rikaq yupayla. 24Chaqa chay ispijupi
kaqqa chaypi karqa, qaqllanta rikayan
“Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta
ashurqa, dasna qunqar, mana yaĉhanna-
chu imanumi qaqllan karan nir.
Chaynullami chay mana kasukuqkuna-
pis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq
uyan. Chaymantaqa manana uyakushan-
taqa kasunllapanachu. 25Ashwan
washakananpaq, Dyus mantakushan-
kunata kasur, chaylata rikar mana
qunqar, chay rimashanlata ruratinqa,
Dyusqa kusa shumaqpaq riqsir tukuy
imapi yanapanqa.
26Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi
kriyiq kani” nir yarpuqqa, ama mana
allinkunata rimananpaqnachu
tantyachinqa qallunta. Mana qallunta
tantyachiqqami: “Allin Dyusniypi
kriyini” nirqa, paylla ingañakayan.
Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa
Dyuspi kriyinchu. 27Ashwan
kaynuraqmi Taytanchik Dyuspa kusa
allin shumaq yaĉhachikuyninqa:
Watukur yanapanapaq chay qischakaq
wakchitakunata, byudakunata, ima.
Ama rurashunpischu runakunapa mana
allin rurayninkunataqa, ama riqchaq
uchayjunna kanallapapaq.

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

2 1Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa
pudirniyjun Amitunchik Jesucris-
tupi kriyiqkuna karqa, tukuyta munay-
llapa, ama wakinlatachu. 2Yarpushun-
llapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantaka-
sha katkillapa, ĉhamunman ishkay
runakuna. Uknin uru surtijayjun,
mudanankunapis kusa ĉhaniyjun.
Uknin-shuypaqa mana imayjun, lliki
ishkiyaq mudananmapis. 3Chaymanta
chay kusa imayjun chayta ninkiman-
llapa: Kay shumaq samanapi samay nir.
Chaymanta chay mana
imayjunta-shuypaqa ninkimanllapa:
Chayllapi qamqa shay, manaqa chay
pachapi tay nir.
4Chaynu tukurqami, jwis yupay
tukuyankillapa, mana allin yarpuyniki-
llapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta
rikayankillapa, ukninta-shuypaqa mana.
5Munashay kriyiq masiykuna,
¿allinchu kanqa chay mana imayjun-
kunata pinqar chaynu ruranapaq?
Uyakuyllapa nuqa kay nishayta: Dyusmi
kay pachapi runakuna mana imayjun-
kunataqa, ashwan akrasha paypina
kriyinanllapapaq. Chaymi chay
kriyishankunana paykunapaqqa
imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay
mana imayjunkunana Dyuspa pullan
tanqa, shumaq mantakuyashanpina.
Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa
tukuy payta munaqkunataqa. 6Nataq
qamkuna-shuypaqami chay mana
imayjunkunata pinqar, kusala imayjun-
kunalata shumaqta rikankillapa. ¿Piru
manachu kwintata qukankillapa chay
kusa imayjunkunaqa kusata qischar
ingañashurllapa kusa imayjun tikraka-
sha, chaynulla aysaĉhakur ima
awturidadkunaman apashunllapa nirqa?
7Chaynullami paykunaqa Amitunchik
Jesucristutapis ĉhiqnir, mana
allinkunata rimanllapa.
8Dyus nitin mantakushankunapimi
nin: “Llakiy runa masikikunapaq,
imanutaq qampa kwirpuykillapaq
llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay
nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa
allinta rurayankillapa. 9Piru mana
imayjunkunata pinqar, kusa imayjun-
kunalata munarqa, Dyus mantakushanta
mana kasushaykillaparayku, paypa

naypanpiqa uchayjunna kankillapa.
10-11Chaqa Dyus mantakushanqami
ninpis: “Runa kar, warmi karpis, ama
ukwan ukwan punuyllapachu. Ama
wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk
runa, Dyusta kasunanrayku mana
ukwan punuyarpis, piru wanuchikurqa
uchayjunna. Chaqa Dyus mantakushan-
taqa manari chiqaptaqa kasuyanchu.
Chaymi Dyusninchik mantakushan-
kunata kasuyar, ashlilata mana
kasushaqa, payqa tukuy mantakushan-
paqna kastigamanchik, mana kasushay-
kichu nir. 12Allita yaĉhashaykillapanu,
Dyusmi rikamanchik, allintachush
Wamran Jesucristupi kriyinchikllapa
manaqachu mana nir. Chayrayku imata
rurarpis, imata rimarpis Washakuq
Jesucristupaq yarpur kawsaypaq.
Chayna pay yanapamasha ama ima
mana allinkunata ruranapaq. 13Allita
yaĉhayllapa, Dyusninchikmi chay mana
llakipakuqkunataqa, mana llakipanqa-
chu. Piru chay
llakipakuqkunata-shuypaqa, llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

14Kriyiq masiykuna ¿allinchu kanqa
uk runa shiminlawan “Nuqaqa Jesucris-
tupi kriyini” ninanpaq? Jesucristupi
allipta kriyirqa, pay nishanta ruranman.
Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa,
mana washakayta puytinchu. 15Ma
yarpushun, uk kriyiq masinchik bidanta
pasananpaq mana mudanayjun, mana
mikunayjunchu kanman. 16Chay-
mantaqa mayqannikillapa chay kriyiq
masinchikta mana imata qur, mana
imawanpis yanapar, ninkimanllapa:
Dyus yanapashunqa. Rir, mishkita
mikur, imawanpis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ¿Jesucristupi imanu
kriyiqtaq kankillapa? 17Mana
yanaparqa, yanqa shimikilawan
kriyinkillapa. Manami alliptaqa tukuy
shunquykiwanqa kriyinkichu. Chaqa
chaynu karqa, Jesucristo nishantaqa
manari rurayankillapachu.

18Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi kriyinki,
piru mana yanapakunkichu.
Nuqa-shuypaqa runa masiyta imapipis
yanapani, allinta tukur.

¿Imanutaq rikachimayta puytinki
Jesucristupi kriyini nir, pay mana nishanta
rurarqa? Piru nuqaqami, Jesucristo
nishanta rurar, puytini rikachishuyta,
alliplata paypi kriyini nir. 19Qamqami
Dyusqa ukla nir kriyini ninki. Mana
kasushaykirayku dyablukuna yupay
rurayanki. Chaqa dyablupismi kriyin, Dyus
kan nir. Chaymi chaynu kriyir manchakur
chukchukyarllapamapis, mana kasunchu.
20¡Ay, runa yaru! ¿Imanutaq puytiyman
intrachishuyta? Kriyirla, mana allin
kaqkunata rurarqa, mana washakankichu.
Chaqa yanqallari kriyinki. 21Kwintata
qukayllapa. Unay rukunchik Abrahamtami,
Dyusqa niran: “Munamayarqa wamraykita
nuqarayku wanuchiy” nir. Chaymi
wamranta wanuchinanpaqna katin, Dyusqa
“Kayqami allita kriyiman” nir, mana
wanuchichiranchu. Ashwanmi paytaqa
uchankunamanta pirdunar, mana uchayjun
runapaqna riqsiran. 22Abrahammi kriyir,
kasuran Dyusta. Chaymi Dyusninchik
yanaparan, mas allita paypi kriyinanpaq.
23Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunaqa
kumplikaran: “Abrahammi allita Dyuspi
kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa riqsiran
mana uchayjun runapaqnachu”. Chaymi
paypaqqa niqllapa: “Dyuspa amigunna”
nir. 24Chaynu allita kasushami, Dyusnin-
chikqa wamrankunapaqna riqsimanchik.
Piru yanqa rimarla kriyishaqa, mana.

25Yarpuyllapa chay warmi Rahab
shutiqpipis. Payqami kusa waynasapa
karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir,
paylatana kasuran. Chay warmisitami

Israel runakunapa riparakuqninkunata,
wasinpi pakar uklaw nantana kaĉharan,
kuntraqninkuna ama tarinanpaq.
Chayraykumi, Dyusninchikqa chay
warmitaqa, tukuy uchankunamanta
pirdunar, manana uchayjunpaqnachu
riqsiran. 26Chaymi yaĉhanchik, kusa
allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis.
Chaqa ¿manachu kwirpunchikpa
amaynin tukukatinqa wanunchikna?
Chaynullami rimarla kriyini nir mana
allinkunata rurayarqa wanusha yupayna
kanchikllapa.

Qallunchikta tantyakachishun

3 1Kriyiq masiykuna, kay yaĉhachi-
kuqkunatami Dyusqa masta rikar
yaĉhamanchik allintachush paypaq
yaĉhachikunchik nir. Chaymi kay
nuqanchikkunamanta yaĉhachikuq
kayta munarqa, Dyus nishanta karanta
rurashunllapa. 2Yaĉhashanchiknu
tukuy-ari pantar uchakunchik. Chay
mana pantar allinlata rimaqqami kusa
allin runa, kusa intrakaq ima. Chaynu
karmi tukuy kwirpunta imapipis
tantyakachiyta puytin.
3Yaĉhashanchikllapanu, ¿manachu
bistyapa aqrunman frinuta ĉhuranchik
kasumanapaq? Chay taksha frinitula-
wan puytinchik chay atun animalta
purichiyta may munashanchiktapis.
4Kwintata qukashun chay atun
barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis,
wayrakuna kumsar uklawta apayatinpis,
runakunaqa uk palitalawan tikrar,
puytinllapa apayta may munashantapis.
5-6Chaynullami qallunchikpis. Kwirpun-
chikmanta mas uchkulala karmapis,
kusata alabakan, “Tukuy imatami
puytini rurayta” nir. ¡Ayayay! ¡Qallun-
chikqami ninapa chispitannu! ¿Mana-
chu ninapa chispitan mirar rupachin
kusa achka muntikunata? Chaynullami
qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy
ima riqchaq mana allinkunata rimachi-
manchik. Infyirnumanta dyablupa
yarpuyninkunami qallunchikta mana
allinkunata rimachir, bidanchikta
dañan, kusa uchayjunna kanapaq.
7Runaqami mansuchayta puytin tukuy
riqchaq utiq animalkunata, pariq
kurukunata, yakupi taq kurukunata,
largu kurukunamatapis. Tukuy
chaykunatami mansuchayta puytin.
8Piru mayqanpis manami qalluntaqa
tantyachiyta puytinllapachu. Qallun-
chikqami uk bininu wanuchikuq yupay.
Chaymi dasla mana allinkunata
rimachir uchakuchimanchikllapa.
9¡Ay imatataq yaĉhanchikllapa! Chay
qallunchiklawan Taytanchik Dyusta
shumaqta alabanchik. Chaymantaqa
dasna runa masinchikkunata musyan-
chik. Runakunataqami Dyusninchikqa
paynu rikĉhaqta rurasha. Chaynu
katinqa, ¿pitaq kanchik musyanapaq
Dyus rurashantaqa? 10Kriyiq masiykuna,
manami allinchu ashlilata chay
shiminchiklawan Dyusta alabar,
chaymanta musyakunapaqqa. 11Ma,
yarpuyllapa. ¿Yaku nasimuqmantachu
lluqshiyta puytinman mishki yakuwan,
ayaq yaku? 12Uyamay kriyiq masiykuna,
¿uba yuraqachu puqunman iguskunata?
¿Manaqachu igus yurapis puqunman
asaytunakunata? ¡Manami! Chaynullami
kaĉhi yaku nasimuqmantapis, mana
mishki yaku lluqshiyta puytinchu.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yaĉhakuqkunaqa

13Qamkunamanta uk yaĉhachikuq
kusata yaĉhar intrakaq karqa, rikachi-
kunqari chay imanu kashantaqa.
Chayna wakinkunapis rikar chayllata
rurananpaq. Qamkunamanta uk kusa
yaĉhaq karqari, ama kusa kani nir
alabakarchu shumaqta kawsanqa. 14Piru
mayqannikillapa kusa yaĉhaq kani

nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun
kayta munarqa, ama “Kusa runa kani”
ninqallapachu. Chaqa chaynu
tukurqami chiqap kaqmanta mana
allintachu tukuyanllapa. 15Chaymi chay
yaĉhayninllapaqa, mana Dyusmantachu
kanqa. Ashwanmi runakunapa yaĉhay-
nin, chaynulla dyablupa yaĉhaynin
imana kayanqa. 16Chaqa chay inbidyu-
sukuna, tukuy imata munaqkunaqa,
imanupis mana shumaqta kawsaytaqa
puytinllapachu. Ashwan mana
allinkunata tukurmi kawsanllapa.
17Piru Dyuspa yaĉhayninwan
kaqkunaqami manana chaynuchu
kawsanllapa. Paykunaqami kusa
shumaqta kawsanllapa, manana
uchakurchu. Manana piñakunllapapis-
chu. Manami wakinkunalatachu
uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuq-
kuna karmi, allinkunalata ruranllapa.
Mana imatapis pakarchu, allita
rimanllapa. Yaĉhachikushannullami
kawsanllapa. 18Chay shumaq
tananllapapaq yaĉhachikuqkunaqami,
imallataqa tarpuq yupay, shumaqna
kawsanllapa. Chaymi maydiyaqa
manana ĉhiqninakur imachu rurayanqa
pullana Dyus munashantaqa.

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

4 1¿Imapaqtaq qamkunapura anyana-
kur, maqanakur ima kawsanki-
llapa? Chay mana allinkunata
munashaykillaparaykumi, mana
shumaqtaqa kawsankillapachu.
2Qamkuna imata munar, mana
kunsigiyta puytir, wanuchikunkillapa
kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata
munarqa, kusata inbidyanakur, maqana-
kunkillapa. Chaqa Dyusta mana
mañarmiri, mana kunsigiyta puytinki-
llapachu munashaykillapataqa.
3Mañakunkillapapismi gustuykillapalata
ruranaykillapapaq. Chaymiri Dyusqa
mañakushaykillapataqa mana qushun-
llapachu.
4¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita
kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Mana-
chu yaĉhankillapa kay pachamanta kaq
tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa
kuntranna kanchikllapa nir? Chaymi
mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy
imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa
kuntranna tikrakayan. 5Chaqa allita
yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikasha-
kunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi
qamkunapi kawsan. Payqa, munashur-
llapa kusa silusu. Chaymi mana munan-
chu paymanta chiqanchakanallapa-
paqqa” nir. 6Piru Dyusmi kusa allin kar
kusata yanapamanchikllapa. Chaqa
chay iskribikashakunapimi nin:

“Dyusqami kusa kani niqkuna-
mantaqa chiqanchakan.
Piru chay mana kusa kani ima
niqkunata-shuypaqa kusalata
yanapan” nir.

7Chay-ari Dyuslata tukuy shunquyki-
llapawan kasur, dyablutaqa ama kwinta-
charchu shachinakuyllapa. Chaynuqami
qamkunamantaqa ashunqana. 8Chayna
Dyusman tukuy shunquykillapawan
qimikayllapa. Chayta ruratkillapa,
Dyuspis qamkunaman shamuyanqa.
Uyankillapa uchayjunkuna: Uchayjun
makikillapata paqar, amana uchakuy-
llapachu. Uyankillapa, qamkuna tukuy
shunquykiwan Dyusta mana munaq-
kuna: Amana ima uchatapis rurayllapa-
chu. Ashwan Dyusninchiklatana munay-
llapa, shunquykillapapis chuya yaku
yupay shumaq kananpaq. 9Mana allinta
tukushaykillaparayku llakir,
waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna,
waqayllapa. Aligriyayta dijarna,
llakiyllapa. 10Chaynulla ama kusa kani
nirchu tukuy shunquykillapawan
Amitunchiklata kasuyllapa. Chaynuqami

kusa puytiqpaqna tikrar, aligriyachi-
shunqallapa.

Amami rikar yaĉhanakushunllapachu

11Kriyiq masiykuna, amami washayki-
llapata rimapanakunkillapachu. Chaqa
kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu
tukur rikar yaĉharqa "Dyus mantaku-
shanmanta mas puytiq kani" niq
yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas
puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta
kuntrar manana kasuyankillapachu.
12Dyuslami mantakushanta qumashan-
chik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi
payla puytin runakunata rikar yaĉhar
washayta, manaqa chinqachiymatapis.
Piru qamqa, ¿pitaq kanki rikar
yaĉhanaykipaq runa masikitaqa?

Manami yaĉhanchikchu allaq imami pasamashun nirpis

13Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata
munaqkuna. Ninkillapami: "Kananmi,
manaqa allaqmi rishun chay may
pwibluman. Chaymi uk añuta nigusyuta
rurar, qillayta ganashun" nir. 14Piru
manami yaĉhankillapachu imami allaqqa
pasashuyanqallapa nirmapis. ¿Rantikasha-
churi bidaykillapaqa? ¿Manachu
puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das
chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis
pasan. 15Ashwan chay yarpuyashayki-
llapata ruranarqa, niyllapa: "Amitunchik
munatinmi, kawsar imatapis rurashun,
manaqa mana" nir. 16Piru qamkunaqa,
mana chayta yarpurchu, kusana kani
niyankillapa. Manami chayqa allinchu.
17Uk runa, Dyus nishanta yaĉhar, kaymi
allin ruranaypaq nir mana rurarqa,
uchayjunna.

Uyakuyllapa kusa imayjunkuna

5 1¡Uyakuyllapa kayta kusa imayjun-
kuna! Diyakunami ĉhamunqa
kusata qischakanaykillapapaq. Chaypaq
waqar, qayĉhakuyllapa. 2Tukuy chay
ĉhaniyjun imaykillapaqami ismunqa,
kusa shumaq mudanaykillapapis kurur
tukukanqa. 3Chaynulla uruykillapa,
qillaynikillapapismi muqusyanqa.
Chaynu muqusyarmi uk tistigu yupay
kuntraykillapa tikrakanqa: "Mana
imayjunkunata mana yanapachimashay-
kichu" nir. Achka qillayta munashayki-
llaparayku, chay mana allin yarpuyniki-
llaparayku ninapi rupaq yupay chinqar
tukukankillapa. Jwisyu diya ĉhamuya-
tinqami, mana imayjunkunata miĉhar,
imaykillapata tantakunkillapa. 4Mallki
tantaq runakunata mana pagrashayki-
chu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay,
Dyusman mañakusha. Qamkunapa
kuntraykillapa shasha, ingañashayki-
llaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi
uyasha chay trabajaqkunata,
pagunkunapaq mañakuqta. 5Kay
pachapimi qamkunaqa kusa shumaq
bidata pasar, kwirpuyki munashanlata
rurar, animalkuna yupay gurduyashay-
killapa. Listunami kankillapa jwisyu
diyapi wanuchikashana kanaykillapa-
paq. 6Chaqa qamkunaqari kusa allin
runakunata, mana allinta tukusha
kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru
chaynu ruratkillapamapis paykunaqa
mana imalatapis rimaranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa

7Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa
Amitunchikpi. Payrayku qischakarpis,
ama disanimakuyllapachu. Chaynulla
ama yarpuyllapapischu: ¿Ima tyimpuraq
shamunqa? Kusatami tardan nirqa.
Yarpuyllapa uk tarpukuqpi. Payqami
tarpukurqa, yarakun, tamya ishkir
simillanta winachitin, allin kusichayjun
kananpaq. 8Chaymi, imanutaq tarpukuq
yarakun, chay yupay qamkunapis allita
kriyir, ama disanimakurchu yarakuy-

llapa Amitunchik shamunankaman.
Chaqa pay shamunanqami shipchana.
9Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq jwisninchikqami shipchamunna.
Paymi punkitunchikpina. Chaymi
willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykillapapaq.
Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa
amana kastigakashanachu kanaykillapapaq.
10Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqninkunami kusata qischakashallapa.
Chaynu qischakarpis, masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disanimakurchu,
kusa allita yaĉhachikuranllapa paypaq.
Paykunami rikachimanchik, chaynu
qischakarpis, ama chiqanchakanapaq
Dyusninchikmanta. 11Uk kriyiq
masinchik qischakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa, kusa shumaqmi kanqa
nuqanchikkunapaqqa. Qamkunaqami
uyapashaykillapa, Jobmi kusata
qischakarmapis shachinakur allita
sirbiran Dyusninchikta nir.
Chaymantaqa Dyusninchik llakipar,
kusata yanaparan. Kwintata qukayllapa:
Dyusninchikqa kusa allita yaĉhan
llakipakuyta. Chaymi uchayjun
kashamapis, kastigamananchikmantaqa
ashwan pirdunamanchik.
12Piru kriyiq masiykuna, tukuy
nishushaymanta masta willashunillapa ama
juranaykillapapaq. Amami syilupaq, kay
pachapaq rimarmapis jurayllapachu.
Chaymi imapaqpis "Chiqap" nitkillapaqa,
chiqap kanqa. "Mana" nitkillapapis, mana
kanqa. Rimashaykillapataqa rurayllapa,
Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.
13Mayqannikillapa qischakar
llakiyarqa, Dyusman mañakuyllapa.
Mayqannikillapa aligri karqa takir ima
Dyusta alabayllapa. 14Mayqannikillapa
qishaq karqa, willayllapa kriyiqkunata
rikar yaĉhachikuqninkunata, paykuna
shamur, Dyusman mañakunanllapapaq.
Chayna Amitunchikpa shutinpi mañakur
kwirpunta asaytiwan salanqallapa.
15Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapaqami, Amitunchik chay qishaqtaqa
alliyachinqa. Mana allinta tukur
uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa. 16Chayrayku mana
allinta tukurmapis, ama pakayllapachu.
Ashwan kriyiq masinchikkunata
niyllapa: "Kay ima mana allintami
tukusha kani" nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa, uchaykillapata pirdunar,
alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin
runa tukuy shunqunwan mañakutinqa,
Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta
ruran. 17Yarpushun Dyuspa rimaqnin
Eliaspi. Payqami nuqanchik yupay
runala karan. Piru tukuy shunqunwan
Dyusman mañakutin, kimsa
añu-y-midyuta tamya mana ishkiranchu.
18Chaymanta qashan tamya ishkinanpaq
mañakutinqa, allipta ishkimuranna.
Chaymi tarpukashakuna allipta winatin,
shumaq kusichakuna karan pachapiqa.
19Kriyiq masiykuna, qamkunamanta
uk kriyiq masikillapa uchakur,
Dyusmanta ashusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikramurqa, kusa
allinta rurasha kanqa. 20Chaynuqami
chay uchayjunpa bidanta washayan
wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpis pirdunanqa kusa achka
uchankunamanmatapis.
Chaynumi kanqa.

1 Pedro

Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yaĉhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratinpis rikaran ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunanpaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Hechos 2.1–5.42; 8.14-25; 10.1–11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

1 [1]Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yaĉhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima. [2]Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yaĉhaqllana kar akrashushallapa paylapaqna kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tikrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna pay yawarninta iĉhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

[3-4]¡Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami "Maydiyaqa Dyuswan syilupi kawsayashun" nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa. [5]Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirniyjun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

6Chayraykumi qamkunaqa kusata
aligriyankillapa, michka kay tyimpu-
kunapi ratulapaq riqchaq imakunapi
qischakarmapis. 7Piru chay qischakay-
kunaqami sirbimanchik intrakanapaq
Tayta Dyusqa allinpaq riqsimanchik nir.
Chaqa imanutaq urumataqa ninapi
chulluchir tukuy chay mana allin
kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi
qamkunapis qischakar imaqa allinlata
ruraqkunana tikrakankillapa. Piru
yaĉhashanchikllapanu uruqami
tukukan, ashwan qamkuna chay
kriyishaykillapaqami mana maydiyapis
tukukanaynjunchu. Chaynu allita
kriyitkillapaqami, Jesucristo shamur
kusata aligriyar, alabar, "Chiqaptami
munamashaykillapa" nishunqallapa.
8-9Qamkunaqami Jesucristuta mana
pay payllata rikasha karmapis kusata
munankillapa, chaynulla kusata paypaq
yarpukunkillapa ima. Chaymi chaynu
kriyir washakayanchikllapa nir
yaĉharqa, kusala shumaq ukmanta
mana shaykuq aligriyankillapa,
¡Amitunchikllapaqamiri kusala chiqap
llakipakuq kar, llakipar washamashan-
chikllapa! nir.
10Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqnin-
kunata kaynu rimachiran: "Maydiyaqa-
shi runakunata llakipar washayanqa"
nir. Chaynu Dyus rimachishanpaqmi,
chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuq-
llapa: Imanutaq chay washakayqa
kanqa nir. 11Nataq Jesucristupa
Ispiritun Dyuspa rimaqninkunata
yaĉhachiran kaynu: "Dyuspa Akrashan
Cristunmi kusata qischakar wanunqa.
Wanushanmanta qashan kawsamur,
tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami
rinqa syiluman allita tukuy imata rikaq"
nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa
kusata yaĉhayta munaranllapa Ispiritu
nishanta: "¿Piraq chay qischakaq
runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?" nir.
12Chaynu nir kusalata yarpupakutin-
llapami, Tayta Dyusqa paykunataqa
intrachiran chay washakayqashi mana
paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan
kanan tyimpukunaraq kananpaq nir.
Chaypaqmi kanankunaqa Jesucristupaq
tukuyla yaĉhachikuqkunataqa, Tayta
Dyusqa syilumanta Santu Ispiritunta
kaĉhamur yanapatin, yaĉhachikutin-
llapa kriyirna washakanllapa. Chaynu
katinmi chay washakaypaqqa
angelkunamapis mana intrakashanllapa-
rayku, kusalata intrakayta munanllapa:
¿Imanu kartaq Tayta Dyusqa, kusala
uchayjun runakunataqa washayanqa?
nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

13Chayraykumi kusa allita yarpur,
tantyakar ima kusa allinlata kawsay-
llapa. Chaynuqami kusa allita kamaka-
sha yupay kayankillapa kanqa
"Dyusninchikmi kusa allin kar,
Jesucristo qashan shamutin, tukuy
imapi yanapamashunllapa" nir.
14Chaymi Dyuspa chiqap wamran-
kunana karqa, amami imanutaq unay
manaraq Dyusta riqsiyarmaqa kawsaq
kankillapa, chaynuqa kawsankillapana-
chu. 15Ashwanmi chaykunataqa dijar,
tukuy imapi kusa allinlatana kawsay-
llapa, imanutaq akrashushallapa
Dyusninchikmaqa allinla chaynu.
16Chaypaqmi Dyus nitin iskribikasha-
kunapiqa nin: "Kusa allinlata kawsay-
llapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla
kani chaynu" nir.
17Chaqa allita yarpuyllapa: Taytan-
chikllapa Dyusqami mayqantapis mana
ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa.
Ashwanmi tukuylata imatapis rurashan-
chiknulla karanlata rikar yaĉhamanchik-
llapa nir. Chaymi qamkuna Dyusnin-
chikta "Taytay Dyus" niqkunaqami, kay

pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla kawsankillapa. 18Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yupaylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqqami, Tayta Dyus pagrakusha. Chaynu pagrakurmapis, manami chay tukukanayjun urukuna, platakunawanchu pagrakusha. 19Ashwanmi Tayta Dyuswan pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan rantimaranchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikkunapaq wanuran uk kusala allin uyshita yupay. 20Chaypaqmi Tayta Dyusqa manaraq kay pachata rurayarlla, nishallana karan: "Wamraymi wanunqa runakunata washananpaq" nir. Chayraykumi, kanankunaqa Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq. 21Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaĉhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaĉharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pullakushunanllapakaman.

22Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqmapis. Chaymi kananqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa. 23Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanta nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanta nasishaykillapa yupayqa.

24Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

"Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq.
Chaynu katinmi yaĉhayashan, puytiyashanmapis,
qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu.
Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.
25 Piru Amitunchikpa rimayninqami tukuy tyimpupaq" nir.

Chaymi chay kusala shumaq rimayninllata qamkunatapis yaĉhachishushallapa washakanaykillapapaqqa.

2 1Chayraykumi tukuy mana allin kaqkunataqa amana rurayllapanachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuymatapis. 2-3Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lichi kaqlata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, "Kusala allin" nir yaĉharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

4Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqqami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikayllapa. 5Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashunqallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq

rumi katkillapaqa, chay rumillawan
Tayta Dyusqa uk wasita ruranqa.
Chaynullapismi uk kusa shumaq
kurapaqna akrashunqallapa paytana
sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus
munashanlatana ima rurar, uk kusala
shumaq ufrindita yupayna paymanqa
qimikankillapa aligriyachinaykillapa-
paqqa. 6Chaymi Jesucristullapaq Dyus
nitin iskribikashakunapi kaynu nin:
"Sión pwiblupimi ĉhurashaq
uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq
rumita.
Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa
kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapa-
chu" nir.
7Chaymi qamkuna chay kusala
shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa, chay
rumiqa kusala sirbiq. Piru chay mana
kriyiqkunapaqqami, Dyus nitin
iskribikashannu kaynu nin:
"Chay llutakuqkuna kay rumiqa
mana sirbinchu nir itakushan-
llapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq
tikrakasha" nir.
8Chaynullami ninpis:
"Chay rumipimi trumpisanqallapa"
nir.
Chaqa paykunaqami, Dyuspa
rimayninpi mana kriyinashanllaparayku
trumpisanqallapa. Chaynu
unaymanta-pacha mana kriyinashan-
llaparaykumi trumpisananllapapaqna
karanllapa.
9Piru qamkuna kriyiqkunaqami
Dyuspa kaqninkuna kusala allin
kanaykillapapaq akrakashaykillapa.
Chaynu karmi Dyuspaqqa kusala chiqap
kurankunana kankillapa, Dyus
munashanlatana ruranaykillapapaq.
Chaynulla paypa kaqninkunalana
kanaykillapapaq. Chaymi kananqa
tukuy chay tutaparaqmanta
lluqshishana kar, kusala shumaq
achkillapina kankillapa Dyus kusala
allin rurashankunatana parlakunayki-
llapapaq. 10Chaqa qamkunaqami,
unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu
kaq kankillapa. Piru ashwan kananqami
paypa kaqninkunana kankillapa.
Chaynulla unayqa Dyusqa mana llakipa-
shuqllapalamapischu. Piru kananqa
kusalata llakipashuyanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

11Munashay ukniykuna, qamkuna-
qami kay pachapiqa furastiru yupay,
mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa.
Chaymi rugashunillapa, ama qamkuna-
lla munashaykillapata rurar kawsanay-
killapapaq. Chaqa mana allin yarpuy-
kunami, imanupis mana allinta rurachir,
Dyusmanta chiqanchamananchikllapa.
12Chay-ari allinkunata rurar kawsay-
llapa, chay mana kriyiqkunawanqa.
Chaynuqami michka qamkunapaq kusa
mana allinta rimayarmapis, kwintata
qukar ninqallapa: "Alliptami wak
runakunaqa Dyus munashanta
ruranllapa" nir. Chaymi ashwan Dyuspi
kriyirna, jwisyu diya ĉhamutinqa
Dyusta alabanqallapa.
13Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi,
kay pachapi kaq gubyirnuykillapata
kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa
mantakuq-ari. 14Chaynulla kasuyllapapis
chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin
mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami,
kay pachapi mana allin ruraqkunata rikar
kastiganapaq numrakasha. Piru chay
allinta ruraqkunata-shuypaqa yanapanan-
paq. 15Chaqa Taytanchik Dyusmi munan,
kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta
kawsanaykillapata. Chaynami, chay
sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla
Dyusninchikpaq mana allinta rimaqkuna-
mapis, manana imatapis mana allintaqa
rimananpaqnachu.

16Ukniykuna, puytinkillapami tukuy ima
munashaykillapata rurayta, piru allin
kaqlata. Kuytawkish "Tukuy imatami
rurayta puytini" nir rurayarqa, uchakusha-
mana rikaritkillapa. Ashwanmi tukuy
imata rurarpis Dyus munashannulla
rurankillapa paypi allita kriyishaykillapa-
rayku. 17Chaymi tukuylata rispitar
kawsayllapa. Kriyiq masikikunata llakipay-
llapa. Dyusta manchar shumaqlata
sirbiyllapa. Chaynulla gubyirnuykillapata-
pis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

18Dyuspi kriyiq masiykuna, yaĉhashan-
chikllapanu tukuy patrunkunaqami mana
chayllachu. Wakin patrunkunaqami kusala
bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru
wakinkunaqami, kusala malo, dasla
piñakun ima. Chaynu katinllapamapis
tukuy paykunatami kasunkillapa.
Qamkunaqakish yarputkillapa chay allin
kaqkunalata kasunallapapaq allin nir.
19-20Chaymi nishunillapa: Kriyishaykillapa-
raykula qischashutinllapa shachinakutki-
llapaqami, Dyuspa naypanpiqa kusala
shumaq kanqa nir. Piru mana allinta
ruratkillapa chaypaq qischashutinllapa-
qami, mana shumaqchu kanqa Dyuspaqqa.
21Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu
qischakar imamapis payta sirbinallapapaq
akramashanchikllapa. Yarpuyllapa Jesucris-
tupi, payqami uchaykillapamanta
washashunanllapapaq chaynu qischakar-
mapis shachinakuran. Chaynu qischaka-
shanqami intrachimanchik, nuqanchikkuna
qischakarmapis, pay yupay shachinakuna-
llapapaq nir. 22Yaĉhashanchikllapanu
Jesucristuqami,

mana imalapimapis uchakuranchu.
Chaynulla manami llullakurlama-
pischu rimaran.

23Chaynullami chay kuntrankuna mana
allinta willatinllapapis, payqa manami
ima mana allintapis willaranchu.
Chaymi qischatinllapamapis, payqa
manami niranchu, maydiyaqa qamkuna-
tapis chaynu qischashaykillapa nirqa.
Ashwan tukuy chay mana allinta
ruraqkunata, Tayta Dyus tukuyta rikar
yaĉhaqpa makinman ĉhuraran payna
rikar yaĉhananpaq nir. 24Jesucristumi
kusalata qischakaran uchanchikllapa-
manta washamanallapapaq. Payllami
chuqri chuqri kruspi qischakar wanuran
uchanchikkunamanta allichar shumaq-
chamanallapapaq. Chaynuqami ruraran
uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna
kar, amana uchakurchu shumaqtana
kawsanallapapaq. 25Chaqa unayqami
Dyusta mana kasuraykillapachu.
Chaymi uyshita chinqasha yupay
puriraykillapa. Piru kananqami Jesucris-
tumanna tikrakashaykillapa. Chaymi
payqa uk michikuq yupay kuytashuyan-
llapa, tukuy saqra imakunamanta
washashuyanllapa ima.

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

3 1-2Kriyiq masiykunamanta, warmi
kaqkunata nishaykillapa: Qusayki-
llapata allita kasur shumaqta kawsay-
llapa. Chaynu shumaqta kawsatkillapa,
chay qusayki mana kriyiq karmapis
kwintata qukar ninqa: "Kriyishanray-
kumi waknuqa kawsan" nir. Chaymi
paypis Jesucristupi kriyinqa, kusa
shumaq rispituwan kawsashaykillapata
rikarla, mana imata willar ima
yaĉhachishaykillaparaykuchu. 3Kriyiq
masiykuna, manami anaykillapalapi
kusala ukmanta ñaqsakur, kusala
ĉhaniyjun urumanta rurakasha imata
yakakur chaynulla kusala ĉhaniyjun
raĉhpata yakakur imachu, kusa
shumaqqa kankillapa. 4Chaynu
anaykillapalapi mudakunaykillapa-
mantaqami, tukuy imapi allinla kaqpaq

yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq allin kayankillapa kanqa. 5Chaynumi karan unay tyimpupi warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar, qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqllapa. 6Yarpushunllapa rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahamta kusalata kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis ruraylapa qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla qusaykillapata kasur imaqami, imanutaq chay warmisita Saramaqa mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankillapa kanqa. Chaynuqami Sarapaqa wamran yupayna kayankillapa.

7Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikillapawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikillapaqari mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita rispitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa payman mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qischakan

8Nishaykillapapis: Shumaqta tukuynikillapa kawsayllapa, uk yarpuylana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima mana imayjun yupay kawsayllapa. 9Chaynulla mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami qamkunaqa mana allintaqa ruranki-llapachu. Mayqan jurapashutinllapapis, amami qamkunaqa jurapankillapachu. Chaymi imanu rurashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa bindisir yanapananpaq. Chaqa Dyusqami shumaq bindisikasha kanaykillapapaq akrashushallapa. 10-12Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashankunapiqa nin:

"Mayqanpis shumaqta kawsayta munaqqa,
ama ima mana allinta rimanqachu.
Chaynulla amami llullakunqalamapischu.
Chaqa Amitunchikqami allin kaqkunata kuytan.
Chaynulla mañakutinpis uyapan.
Nataq chay mana allinta ruraqkunamantaqami
payqa chiqanchakan.
Chayraykumi qamkunaqa, ama ima riqchaq mana allintaqa rurarchu,
ashwan allinlata rurar shumaqchanakur ima kawsayllapa".

13Allita yarpuyllapa: Maydiyapis allinlata rurar kawsatkillapaqa, mana mayqanpis qischashunanllapapaqqa allin yupaychu. 14Piru allinlata rurar kawsashaykirayku qischashutinllapamapis, Dyuspaqqa kusala shumaqna kankillapa. Chaymi chayta yaĉharqa, ima pasashutinllapapis amami manchakunkillapa imalapischu, chay mana allinta rurashuqkunamantaqa. 15Ashwanmi tukuy shunquykillapawan Amitunchiklapi yarpukunkillapa. Chaymi ninkillapa: "Kusala puytiq Amituy Jesucristulatami manchar sirbishaq" nir. Chaynu karnaqa qischakarmapis kusalata aligriyatkillapa, mayqanpis kaynu tapushunmanllapa: ¿Imaraykutaq aligriyankillapa qischakarmapis? nir. Chaynu tapushutinllapaqami, ama manchakurchu aligrila das willankillapa. Piru amami kusa kani nir imachu, shumaqlata willankillapa kriyishaykillaparayku.

16Chaynulla amami mana allinta yarpur
imachu kankillapa tapushuqllapa-
kunawanqa. Chaynu shumaq paykuna-
wan kar, Jesucristupi kriyishaykillapa-
paq shumaqta willatkillapa imaqami
paykunaqa pinqakunqallapa shumaqta
rimashaykillaparayku. 17Chaymi mana
allinta rurashanchikrayku qischakana-
mantaqa, ashwan allinta rurashanchik-
rayku qischakanapaqqa allin, Dyusnin-
chik chaynu qischakanapaq nisha
katinqa.
18Nishaykillapa, imanutaq Jesucristu-
maqa, paylla qischakaran uk kutila
tukuy tyimpupaq, uchanchikllapamanta
washamanallapapaq. Payqami kusala
allin karmapis Dyuswan pullachamana-
llapapaq tukuy mana allin kaqkunapaq
qischakaran. Chaynullami paypa
kwirpunqa wanuran, piru Ispiritunqami
mana wanuranchu. 19-20Yaĉhashanchik-
llapanumi Noepa tyimpunpi
runakunaqa Dyusta mana kasurchu
wanuran. Chaynu wanurllapami
prisukasha yupayna kidaranllapa.
Chaymi ashwan Jesucristuta wanuchir
pampatinllapaqa Ispiritunqa rir, chay
wanusha prisu yupay kaqkunata
willaran. Chaqa chay tyimpuqami Tayta
Dyus yarpuran, imanupiqaĉhi Noé chay
wampuq wasita rurar tukchinanka-
manqa kasumanmanllapa nir. Piru
mana kasushanllaparaykumi, wanuran-
llapa. Nataq Noemi ayllunkunawanqa
uchu karanllapa. Chaymi Dyuspi
kriyishanllaparayku aykala karmapis
washakaranllapa yakumantaqa. 21Chay-
nullami kanan nuqanchikkunapis
Jesucristupi kriyishanchikraykuqa
shutikunchikllapa ima. Piru kriyishan-
chikraykulami washakanchikllapa.
Chaqa yakupi shutikur imaqa manami
kwirpunchik tiqti kashanraykuchu
yakumanqa yaykunchik. Ashwanmi
chaynuqa rurayanchik yarpunapaq
uchanchikta wanuchiq yupayna kar,
Dyuspa naypanpiqa kusa allinla
shunquyjun imana kanallapapaq.
Chaymi chaynu shutikurqa intrakayan-
chik Jesucristo wanur, qashan
kawsamushanrayku, washakayta
puytinchikllapa nir. 22Kananqami payqa
syiluman risha, Dyuspa allilaw
qichqanpi tayan, tukuylata rikar ima
mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa
angelninkuna, chaynulla tukuyla
rikaypaq mana rikaypaq mantakuq-
kunamapis Jesucristuta manchar
kawsanllapa.

Imanu kanapaqtaq Dyus yanapamashanchik chaynula kar sirbishunllapa

4 1Kriyiq masiykuna, imanutaq
Jesucristumaqa uchanchikmanta
washamanallapapaqqa kusalata
qischakaran, chaypaq yarpurlami paypi
kriyishaykillaparaykuqa qischakarmapis
shachinakunkillapa. Chaqa mayqanpis
qischakar ima shachinakuqqami, chay
mana allinta rurachikuqtaqa limpu
binsinqa. 2Chaynuqami manana pay
munashanta rurarnachu, ashwan Dyus
munashanlatana rurar kawsanqa tukuy
kawsayashanpiqa. 3Piru kusala achka
tyimputami qamkunaqa Jesucristupi
mana kriyirqa, chay wakin mana
kriyiqkuna yupay uchakur kawsashayki-
llapa. Chaqa qamkunaqami kwirpuyki-
llapa munashanlata rurar, ukwan
ukwan punuyta munar, kusalata
upyapakur maĉhar, kusala mana allin
fyistakunaman rir, kusalata mikupakur,
chaynulla chay yanqa dyus nishanllapa-
kunata adurar, ima kawsaq kankillapa.
4Unay chaynu kasha karmapis kananqa
manana chaynullata rurar kawsatki-
llapami, chay mana kriyiq runakunaqa
kusalata qamkunapaq yarpupakunllapa.
Chaymi mana paykunawan kashayki-

llaparayku kusala mana allinkunata
rimar ima jurapashunllapa. [5]Piru
chaynu rimarmapismi, maydiyaqa Tayta
Dyuspa naypanman qimikanqa, pay
rikar yaĉhananpaq. Chaqa Tayta
Dyusmi rikar yaĉhan wanushakunata,
kawsaqkunamatapis. [6]Chaymi imanutaq
unay runakuna allita Dyuspa shumaq
rimayninta yaĉhachikuqkunamaqa,
unay rukunchikkunata yaĉhachiran-
llapa. Chaymi paykunaqa kriyiranllapa.
Chaynu kriyishanllaparaykumi, kusalata
qischakar ima wanuranllapa. Piru
chaynu kwirpunllapa wanusha katinma-
pis, paykunaqa Dyuswan pullana.
[7]Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu
diyami shipchamunna, kay pachapi
tukuyla ima kaqkunapis tukukananpaq.
Chayraykumi qamkuna kriyiq
masiykuna allita yarpur, tantyakar ima,
waran waran Tayta Dyusman
mañakurla kawsayllapa. [8]Piru kusala
mas allinmi kanman qamkunapura
kusalata llakipanakunaykillapapaq.
Chaynu uknikita llakiparqami, mayqan
kusa mana allinta rurashutinllapapis
pirdunayankillapa kanqa. [9]Chaynulla
uknikillapa uknikillapa wasikillapapi
samachinakuyllapa, uknikipaq ama
ukmanta yarpur, kwashayar imachu.
[10]Chaymi imanutaq Taytanchikllapa
Dyus uknikillapata ukmanta chaynulla
uknikillapatapis ukmanta ima ruranay-
killapapaq yanapashushallapa. Chaynu
katinqa chay yanapashushanllapanula
uknikikunata yanapayllapa. [11]Mayqan-
nikillapa yaĉhachikurpis shumaqta
yaĉhachikuyllapa. Chaymi chay rimar
yaĉhachikushaykillapapiqa Dyus
rimasha yupay kananpaq. Chaynulla
mayqanta yanaparpis, yanapayllapa
Dyus imanutaq munashannulla. Chaymi
Jesucristupi kriyishaykillaparaykuqa
tukuy imatapis allinlata rurankillapa,
Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa.
Chaqa tukuy imapis Taytanchik
Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirninmapis
tukuy tyimpupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

[12]Kriyiq masiykuna, qamkuna
Jesucristupi kriyishaykillaparayku
qischakarpis amami ninkillapachu:
"¿Imapaqtaq kaynu qischakani?" nirqa.
Chaqa chaynu qischakar imamapis
shachinakutkillapami Tayta Dyusqa
yaĉhanayanna chiqaptami qamkunaqa
paypi kriyinkillapa nir. [13]Ashwanmi
chaynu qischakarmapis aligriyayllapa,
imanutaq Jesucristumaqa qischakarma-
pis shachinakuq nir. Chaqa kanan
chaynu qischakar shachinakurllaqami,
maydiyaqa llipyalla pudirninwan
shamutinqa paywanna kusalata
aligriyankillapa. [14]Nishaykillapapis:
Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi
kriyishaykillaparayku jurapashutinllapa
shachinakuqkunaqa. Chaqa Tayta
Dyuspa llipyalla Santu Ispiritunmi
imuraspis kusalata yanapashuyanllapa
shachinakunaykillapapaqqa. [Piru chay
ĉhiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu
Ispiritunpaq mana allinta rimanllapa.
Nataq qamkuna-shuypaqami shumaqta
kawsashaykillaparayku, kusalata
alabanqallapa.] [15]Qischakarmapismi
Jesucristupi kriyishaykillaparayku
qischakankillapa. Amami qischakanki-
llapachu wanuchikushaykillapapaq,
suwakushaykillapapaq, mana allinta
rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman
yakapakashaykillaparayku imachu.
[16]Piru Jesucristupi kriyishaykillapa-
rayku qischakarqami, ama pinqakunki-
llapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta
alabankillapa chay qischakashaykillapa-
raykuqa. [17]Chaqa kananqami Dyusqa
qallariyanna wamrankuna kaqkunata
rikar yaĉhaq, allitachush nuqapi kriyin

manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayatinqa, paypa shumaq rimayninta mana kasuqkunata rikar yaĉhatinqa, imananqallaparaq paykunaqa.

18 Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinqa,
¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa?
Imanupis mana washakayta puytinqallapachu.

19 Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa makinpi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

5 1 Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata rikar yaĉhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo imanu uchanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqkunataqa rugar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay sirbikuyankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirninwan shamutinqa, mantakuyashanpina kayashunllapa. 2 Chaynu tantalana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata rikar yaĉhachir michikuq yupay kaqkunaqa, allita kuytankillapa Dyus akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapis ama amalaschu rurar, ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa. Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis rurankillapa kusa aligrila, ama kwashallachu. 3 Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish qamkunaqa paykunapa mantaqnin yupaymana tukutkillapa. Ashwanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa rikachinkillapa. 4 Chaynu allin kaqlata rurar ima kawsayatkillapa, maydiya chay michikuqkunapaq mantaqnin chiqap michikuq Jesucristo shamutinqa, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana aypanaykillapapaq.

5 Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaĉhachishuqnikillapata kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa

"Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa
chiqanchakan.
Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa
kusalata yanapan".

6 Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata puytiq Dyusninchik munashanlata rurankillapa. Chaynu ruratkillapami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuypa naypanpi nishunqallapa: "Kusala allinta rurashaykillapa" nir. 7 Chayraykumi ima pasashutinllapapis ama chaykunalapaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllapataqa Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.

8 Piru allita tantyakar, rikĉhakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa chay ĉhiqnimaqninchik dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa qayĉhakur purin imatapis mikunar, chaynumi nuqanchikkunatapis Tayta Dyusmanta chiqanchamanayanchikllapa. 9 Chaynu katinmapis manami qamkunalachu chaynuqa qischakayankillapa, ashwanmi maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qischakayanllapa. Chaymi chayta yaĉhar imaqa, chay mana allin rurachi-

kuqta mana kwintacharnachu, ashwan
masta animakur ima chay kriyishayki-
llapanulla shachinakunkillapa.
10Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi
kriyishaykillaparayku uk ratulapaq
qischakayatkillapamapismi, Taytanchik
Dyusqa kusalata llakipashurllapa
yanapar kusala allinpaq, allita
kriyiqpaq, kusala jwirtipaq, chaynulla
chiqapta washakasha kanaykillapapaq
ima tikrashunqallapa. Chaynuqami
tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantaku-
yashan luryanpina kayankillapa kanqa
Jesucristuwan pullana. 11¡Chaymi
chayta yaĉharqa paylata alabashun-
llapa! ¡Chaqa payqami tukuy tyimpupaq
mantakun! ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

12Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq
masinchik Silvanuwanmi[a] kay kartata
iskribimuni kusalata animakur masta
kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa
Taytanchik Dyus kusata munamashan-
chikrayku kusata yanapamanchik.
Chayraykumi chay munashushanllapa-
rayku, shachinakur ima kawsankillapa.
13Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna,
chaynulla Jesucristupaq yaĉhachitiy
kriyishanrayku wamray Marcospismi
kaĉhamun saluduta qamkunapaq.
Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis
qamkunata yupay, Tayta Dyusqa
akrasha paypa kaqninkunana
kananllapapaq.
14Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa
uknikillapa kusala rispituwan shumaqta
saludanakunkillapa.[b] Chaynulla
Jesucristupi kriyishaykillaparayku,
kusala shumaqta kawsanaykillapapaqmi
Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.
Chaynumi kanqa.

a 5.12 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir. **b 5.14** Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

2 Pedro

Pedrupa ishkay kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunanpaqna kar iskribiran. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yaĉharmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribiran (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuyatinqa, imanu kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

1 [1]Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin kani. Chaynulla payllata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashunillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqninchik Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar yanapamashanchikllapa nir. [2]Chaymi mañakunipis, Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

[3]Chaqa kusala pudirniyjun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar nuqanchikkunataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa, imuraspis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq. [4]Chaymi Taytanchik Dyusqa kusala pudirniyjun, kusala allin ima kar unaymanta-pacha arnimashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqqa. Chaqa chay arnimashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi chaynu Dyusninchikwan karqa, manana kay pachapi kusala mana allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurar kawsanallapapaq.

[5]Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurar kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchikmanta allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa. [6]Chaynu Dyusninchik yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana allin ruraykunamantaqa tantyakashunllapa. Chaynulla ima pasamashallapamapis shachinakur ima tukuy shunqunchikllapawan maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa. [7]Chaynu karqami kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushunllapa. Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq masinchikkunawanqa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

8Chaymi tukuy kay nishushayllapa-
kunata allita kasurqa, Amitunchik Jesucris-
tupi allita kriyiqkunana kankillapa.
Chaynuqami manana qamkuna munashay-
killapa yanqalla chaynunachu kawsayanki-
llapa. 9Piru Dyus nishanta willatiy mana
kasuqkunaqami, mana allita rikakuq
syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynu-
lla Jesucristo uchanmanta washananpaq
wanushanmatapis manana yarpurllapana-
chu kawsanllapa. 10Chay-ari kriyiq
masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami
Dyusninchikqa wamranna kanaykillapapaq
akrashushallapa. Chaymi chaynu karqa
tukuy kay nishushayllapata allita kasur
kawsayllapa. Chaynu karqami, Jesucristupi
kriyishaykillapamantaqa mana maydiyapis
chiqanchakankillapachu. 11Chaymi
maydiyapis payllawan katkillapaqa,
washamaqninchik Amitunchik Jesucristuqa
kusa aligrila shamunqa paypa mantakuy-
ninmanna apashuqllapa. Chaypiqami tukuy
tyimpupaqna kawsankillapa paywan
pullana.

12Kriyiq masiykuna, tukuy kay yaĉhachi-
shushayllapataqami, allita intrakashayki-
llapana. Piru chaynu allita intrakasha
katkillapamapismi waran waran
willayashaykillapa, ama qunqar Jesucris-
tuta kasurla kawsanaykillapapaq. 13-14Piru
nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi
intrachimasha, nuqaqashi wanuyashaqna
nir. Chayraykumi kanankuna kawsayar-
llaqa, Jesucristupi imanu kriyirlla shachina-
kunaykillapapaq nir waran waran willashu-
yashaqllapa. 15Chayraykumi kawsayarllaqa
tukuy puytishayta yaĉhachishuyllapata
kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiy-
pis chay willar yaĉhachishushayllapapaq
yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyjun Jesucristuta rikashanpaq

16Amitunchik Jesucristo kusala
pudirniyjunqami, maydiyaqa qashan
shamuyanqa nir ima yaĉhachikushay-
llapaqa, manami yanqa llulla kwintu
imachu karan. Ashwanmi chay
yaĉhachishushayllapaqa kusala chiqap.
Chaqa nuqakunallami rikasha ima
kanillapa imanu Amitunchik Jesucris-
tuqa kusala pudirniyjun nirmapis.
17-18Chaynullami rikasha kanillapapis
Tayta Dyusqa imanu Wamran Jesucris-
tutaqa kusala allinpaq riqsiran ima
nirmapis. Chaqa nuqakunaqami chay
kusala shumaq sirkapi paywan
karayllapa. Chaymi uyaparayllapapis
syilumanta-pacha Dyusqa kaynu niqta:

"Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani" nir.

19Chaynulla nishaykillapapis: Dyusnin-
chikpa unay rimaqninkuna Jesucristupaq
iskribishanqami kusala chiqap kasha nir.
Chaqa nuqakunapis chay rikashayllapa-
wan, uyapashayllapawan imaqa allita
yaĉhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa
chiqapta Jesucristupaqqa yaĉhachikuq
kasha nir. Chayraykumi qamkunapis
Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishanta
kasur imaqa, pay munashannullana
rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqnin-
kuna iskribishankunaqami imanutaq uk
bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun,
chaynu intrachimanchikllapa. Chaymi
Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa
maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus
nishanqami, imanutaq achkiyaypimaqa
atun qullarsitu achkirachimanchik chay
yupay yarpuyninchikpiqa intrachimanchik-
llapa. 20-21Chaymi allita kwintata
qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa,
manami paykuna munashantachu
yaĉhachikuranllapa nir. Chaqa manami
mayqanpis pay munashanllamantaqa Dyus
nishantaqa intrachikuyta puytinchu.
Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus
munashannulla yaĉhachikuran, iskribiran
ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir
yanapatin.

Llullachikur yaĉhachikuqkunami rikarimunqa

2 [1]Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa qamkunallamantami mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarinqallapa. Imanutaq Israel runakunamaqa Dyus akrashan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqnin yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay yaĉhayashanta yaĉhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Amitunchik Jesucristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikarinqallapa tukuy tyimpupaqna. [2]Piru achka wakinkunaqami chay yaĉhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurar kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqninchik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimanqallapa. [3]Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaĉhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytinqallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

[4]Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qischakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rikar yaĉhananpaq. [5]Chaynullami unay Noepa tyimpunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaqa, payqa mana pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayllunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurar ima kawsaqllapa.

[6]Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chinqachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaĉhamuran ninata. Chaynuqami tukuyla chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rupar uĉhpa intirupaq tikrakar tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanallapapaq karan kanan tyimpupi kawsaqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq. [7-8]Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis aligrila kawsaytaqa puytiqchu.

[9]Chaynuqami Dyusqa intrachimanchik imanumi payqa tukuy imata yaĉhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuypaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaĉhananpaq.

[10]Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana

allinta yaĉhachikuq runakunaqami,
paykuna munashannulla millanaypaq
imakunata rurar kawsanllapa. Chaymi
Dyusmatapis mana kasuyta munanllapa-
chu. Chaqa paykunaqami yanqa
runakunala karmapis kusa marraju
kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla
mana rikaypaq kusa mantakuqkunapaq-
mapis[a] kusala mana allinkunata
rimanllapa. 11Piru angelkuna-shuypaqa
Amitunchikmanta kar, mas pudirniyjun
runakunamanta karmapis, manami chay
kusa mantakuqkunapaqqa mana
allinkunataqa rimanllapachu.
12Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq
runakunaqa, imanutaq animalkunamaqa
mana intrakanllapachu chaynu kawsan-
llapa. Chaqa animalkunamaqami nasir
winanllapa, piru mana imalamatapis
intrakarchu. Chaymantami imanutaq
animalmataqa aypar wanuchinllapa,
chaynumi chay runakunapis wanunllapa
mana intrakashanllapapaq rimar
uchanllaparayku. 13Chaynuqami
ukkunata llullachir yaĉhachir qischaka-
nanpaq dijashanrayku, paykunapis
qischakar ima wanunqallapa. Chaqa
paykunaqami mana pinqakurchu
unaqmapis kwirpunllapa munashanlata
rurar kawsanllapa. Chaymi qamkuna
kriyiqkuna tantakar fyistakunkillapa
chaypimapis, chay mana allinta
ruraqkunaqa pullaykillapa kar, kusala
pinqaypaqta tukutin, wakin rikashuq-
kunaqa qamkunapaq mana allinkunata
rimanllapa.
14Dyusta mana kasuqkunaqami kusala
mana allin runakuna kar, uchakurlla
kawsayta munanllapa. Chaymi warmita
rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla
chay manaraq allita kriyir, litalla yupay
kaqkunatami kusalata disanimachin.
Paykunalapaqmi imatapis tantakuyta
munanllapa ima. 15Chaqa paykunaqami
chay kusala shumaq nanmanta
chiqanchakashanmanta, chinqasha
yupay purinllapa. Chaymi imanutaq
unaymaqa chay Beorpa wamran
Balaamqami[b] kusala mana allinkunata
rurar ima qillayniyjun kanaran, chaynu
paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa
rimaqnin Balaamqami, chaynuqa
tukuran Dyusmanta chiqanchakashan-
rayku. 16Chaymi chaynu Dyusninchik-
manta chiqanchakashanrayku mana
allinta rurayatinqa, Dyus nitin burrun-
mapis rimaran. Chaymi ashwan chay
burrituqa amun kusala mana allinta
ruranayashanpaq willaran, amana
munashanllata ruranapaq.
17Chaymi nishaykillapa: Chay
llullakur yaĉhachikuqkunaqami,
imanutaq uk quĉhamaqa mana yaku
katin yanqalla tan, chaynu. Chaynulla-
pis imanutaq puktaymataqa jwirti
wayra tikrar apan chaynu. Chaymi
chaynu mana allinta rurashanllapa-
rayku, Dyusqa paykunataqa kaĉhanqa
chay kusala tutaparaqlla uĉhku ruriman,
chaypina tukuy tyimpu qischakanan-
llapapaq. 18Chaqa paykunaqami
kusalata alabakar kriyiq yupay tukur,
chay manaraq allita kriyiqkunataqa
ingañanllapa paykuna yupay kwirpun
munashanlatana ruranapaq.
Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis
uchanllapamanta washakananpaq
kayatinllapamapis, chay mana allinta

---

a 2.10 Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikkunapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakasha mana allin angelkunapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8,10. **b 2.15** Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

rurachikuqkunaqa qashan chayllaman
tikrayanllapa. 19Chaymi chay
runakunaqa wakinkunataqa ninllapa:
“Washakashana karqami imatapis
munashaykillapata rurar kawsayta
puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima
ingañakunllapa, michka paykunaqa
chay mana allinta rurachikuq dyablupa
sirbiqnin yupay karllapamapis. Chaqa
chay mana allinta rurachikuq dyablu-
qami, chay runakunataqa limpu
saruĉhasha yupayna purichiyan.
20Kay paykunaqami washamaqnin-
chik Amitunchik Jesucristuta riqsirqa,
kay pachapi kusala mana allin kaqkuna-
mantaqa akrakashana karanllapa. Piru
chaynu akrakashallapana kasha
karmapis, chay mana allin kaqkunallata
rurayarqami, unay kayashanmantaqa
kusala mana allinnachu kanqallapa.
21Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan
chay unay kayashanllapaman tikraka-
nanpaqqa, mas allinmi kasha kanman
Jesucristuta mana riqsirchu, unay
kashannulla kananpaq. 22Piru Jesucris-
tuta riqsiyar qashan ikiman tikrakaq-
kunawanqami kumplikasha chay kaynu
nishanllapakunaqa: “Allqumi gumitarqa
qashan chay gumitashanllata mikun”.
Chaynulla “Kuchipis allita paqakusha
kar, qashan lluchkaman yaykur
tiqtiyan” nir.

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

3 1Kusala munashay kriyiq
masiykuna, kay ishkay kaq kartay-
pimi nishaykillapa, allita chay punta
willashushayllapapi yarpur ama qunqar-
chu kawsanaykillapapaq. Chaqa chay
punta kartaypipismi Amitunchik
Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapa-
paq nishurayllapa. 2Chaynullami
yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin
rimaqninkuna nishankunata, chaynulla
washamaqninchik Amitunchikpa
apustulninkuna pay nishankunata,
yaĉhachishushanllapapi ima.
3Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita
kuytakar kawsankillapa. Chaqa chay
jwisyu diya shipchamuyatinnaqami,
achka runakuna shamunqa paykuna
munashanllapata yaĉhachikuq. Chaymi
tukuy kriyiqkunamanta burlakar ima
nishunqallapa kaynu nir: 4Qamkuna-
qami Jesucristo shamunqana nirqa
yanqalla qischakayankillapa. Chaqa
manachu kwintata qukankillapa:
Unaymanta rukunchikllapakunamapis
Jesucristumi shamuyanna nir kriyir,
mana shamutinchu wanushallapana
ima. Piru mana imapis pasashachu,
tukuy imapismi unay rurakashannulla
nir. 5Chaynu nir imami chay paykuna
munashanllata ruraq runakunaqa, mana
kwintachanllapachu Dyusmi rimaynin-
lawan syiluta rurashanta, chaynulla
Dyus nitinmi yakumapis ashutin chaki
pachana kidaran nirqa. 6Chaynulla
manami kwintachanllapalamapischu
imanutaq unay chay mana allin
ruraqkunataqa Tayta Dyusqa kusala
atun tamyawan tukchiran nirmapis.
7Chaqa intrakayllapa: Imanutaq Tayta
Dyusqa unay nisha karan, chaynullami
kananpis chay tukuy mana allin
ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay
pachamapisshi limpu chay ninallawan
rupachir tukchiyanqa jwisyu diyapiqa
nir.
8Chaynullapis kriyiq masiykuna,
amami qunqankillapachu Amitunchik-
paqqami uk diyaqa mil añu yupay,
chaynulla mil añu-shuypaqa uk diya
yupay nir. 9Chaynu nirqami intrachi-
manchikllapa payqami maydiya
shamunanpaq arnimashanchikllapanulla
kumpliyanqa nir. Nataq wakinkunaqami
ninllapa: Llullakusha karmi mana
rikarimunnachu nir. Piru manami

chaynuchu. Ashwanmi payqa manaraq
shamurchu yarakuyan, wakinkunapis
kriyir washakar amana kastigakasha
kananllapapaq nir. 10Piru Amitunchik-
qami, imanutaq uk suwakuqmaqa mana
yaĉhayasha [tuta] shamur suwakun,
chaynumi rikarimunqa. Chaymi
chaypiqa syilumapis tukuy chaypi
kaqnintin limpu tukukanqa. Chaynulla
kay pachata tukuy iman kaqnintinta
Dyusqa limpu rupachir tukchinqa.
11Chaymi tukuy imanu tukukayanqa
nir yaĉharqa, qamkunamaqa Dyus
munashannula kusa allinkunalata rurar
ima kawsankimanllapa. 12Chaynu
Jesucristo shamuyanqa nir yarpur
Dyusninchik munashanlatana rurashun-
llapa. Chaqa chaynu allinlatana
rurayashallapaqa imanupiqa daslamana
shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay
tyimpuqami syilumapis tukuy imantin
ninawan limpu chullur tukukanqa.
13Piru nuqanchikkunaqami Tayta Dyus
arnimashanchikllapa chay mushuq
syiluta, chaynulla mushuq pachata
yarayanchikllapa. Chaqa chaypiqami
tukuy allin kaqkunalana kanqallapa.
14Chayraykumi kriyiq masiykuna,
Amitunchik shamunankaman tukuy
imatapis allinlata rurar kawsayllapa.
Chaynuqami Jesucristo shamurqa
kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana
ima uchayjunlamatapischu tarishunan-
llapapaq. 15Chaqa yarpuyllapa, Amitun-
chik mana das shamurqami, intrachima-
yanchikllapa payqa tukuylata washayta
munayan nir. Kay nuqa nishushayllapa-
numi kusa munashanchik ukninchik-
llapa Pablupis iskribishushallapa, imanu
Jesucristo yaĉhachikushannu. 16Chaqa
ukninchik Pabluqami Dyus nitin chay
kartankunapi iskribirqa kay willashuya-
shayllapanu iskribiran. Piru chay
iskribishanllapaqami wakinkunaqa
mana das intrakaypaqchu. Chaymi chay
mana allita kriyir paykuna munashanta
yaĉhachikuqkunamaqa mana intrakan-
llapachu. Chayraykumi ashwan
ukmantana yaĉhachikunllapa, imanutaq
Dyus nitin unay iskribikashakunata
mana allita intrakar ukmantana
yaĉhachikunllapa chaynu. Chaymi
chaynu mana allinta yaĉhachikushan-
rayku kusala manchaypaqta kastigaka-
shana kanqallapa.
17Chayraykumi munashay kriyiq
masiykuna, tukuy kaykunata
yaĉharllapanaqa allita kuytakankillapa.
Chaynuqami chay tukuy mana allinta
yaĉhachikuqkunaqa amana ingañashu-
nanllapapaq. Chaynulla amana allita
kriyishaykillapamanta chiqanchakanay-
killapapaq. 18Ashwanmi llakir ima mas
allita washamaqninchik Amitunchik
Jesucristuman qimikayta kamayllapa.
Chaynuqa kusata yanapashunqallapa
masta riqsinaykillapapaq paytaqa.
Chaymi pay munashanllata ima ruranki-
llapa. Chaynuqami kaynu nir alabanki-
llapa Jesucristutaqa: “Kusala allinmi
tukuy tyimpupaq mantakuq Amitun-
chikqa” nir. Chaqa payqami tukuy
tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan

Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akraran apustulnin kananpaq. Manami kay kartalatachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkay kaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsistapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqqa. Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa yaĉhachikuranllapa kaynu nir: "Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala" nir. Mana allinta yaĉhachikuqkuna chaynu yaĉhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: "Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla" nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunanllapapaq.

Jesucristumi kawsachimaqninchikqa

1 [1]Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyllapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananmapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapapaq. [2]Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima qamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaqa rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. [3]Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaparaykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanqa uklana yupay kawsanillapa, chaynu qamkunapis kanaykillapapaq. [4]Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapaqa tukuyninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

5Kriyiq masiykuna, allita intrakay-
llapa Jesucristo kaynu intrachimashan-
llapatami qamkunatapis willashuyani-
llapa. Chaqa payqami nimaqllapa:
“Taytanchik Dyusqami mana ima mana
allintapis rurashachu” nir. Chaymi
paypiqa mana imapis tutaparaqllapi
yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk
achkirachikuq yupay kashanrayku,
imuraspis achkirachikun. 6Chaynu pay
katinmi, paywan karqa, amana mana
allinkunata rurar uchakushunllapana-
chu. Chaqa uchakurlla kawsar nuqami
kriyini nirqami, nuqanchiklla llullachi-
kar chiqap kaqtaqa mana rurayanchik-
chu. 7Piru mayqanpis kriyishanrayku
imatapis allinlata ima rurarqami, kusa
achkila yupayna kawsayanchikllapa,
imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila
kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka
achka karllapamapis uklana yupay
kawsayanchikllapa. Chaymi ashwan
Tayta Dyuspa Wamran, Jesucristo
yawarninta iĉhashanqa, tukuy
uchanchikkunamanta paqamashanchik-
llapana, Dyusninchikqa mana uchayjun-
paqnachu riqsimanallapapaq.
8Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla
kawsar niyachuwan: Manami ima
uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu
nirqami Dyuspa naypanpi mana
chiqapta rimashanchikrayku,
nuqanchiklla llullachikayanchik. 9Piru
nuqanchiklla allita kwintata qukar
nichuwan: Kusala uchayjunmi kani nir.
Chaynu rurashaqami, kusala allin
Taytanchik Dyusqa pirdunamashun-
llapa. Chaqa payqami tukuy imata allita
rikar yaĉhaq kar, tukuy mana allin
rurayashanchikkunamanta washama-
shunllapa. 10Piru Tayta Dyusqami
nimanchikllapa tukuylashi uchayjun
kanchikllapa nir. Chaynu uchayjun
kayar, niyachuwan: Manami ima
uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu
nirqami Dyustapis llullapaq yupayna
rikayanchik. Chaqa manari rimayninma-
tapis kwintachashanchikchu.

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchikqa

2 1Munashay wamrituykuna, tukuy
kaytaqami iskribimuni qamkunapis
allita intrakar amana uchakurnachu
kawsanaykillapapaq. Piru mayqannikillapa
imalapi uchakusha katkillapaqami, kusa
allinla Jesucristo qashan Tayta Dyuswan
shumaqchar pullachashunqallapa. 2Chaqa
Jesucristullami uchanchikllapamanta
washamanallapapaq yawarninta iĉhar
wanuran. Piru payqami wanuran, mayqan-
pis paypi kriyitinqa tukuylata washayta
yarpur. Chaymi mana nuqanchikkunalata
washamanallapapaqlachu wanuran,
ashwanmi tukuypaq.
3Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis
Dyuspi kriyir, mantakushankunata allita
kasurqa, chiqaptana yaĉhanchikllapa
paywan shumaqchakashana kanchikllapa
nir. 4Piru mayqanpis niyanman: Nuqaqami
Dyusta riqsishana kani nir. Piru chaynu nir,
Dyus mantakushankunata mana kasurqami,
mana chiqapta Dyuswan pullachu. Chaqa
llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa.
5Nataq mayqanpis Dyuspa rimayninta
chiqapta kasuqkunaqami, waran waranqa
tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna
kawsanllapa. Chaynuqami, yaĉhayan-
chikna Amitunchiklawanna kawsanchik-
llapa nir. 6Chayraykumi nishaykillapa:
Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunaqami,
imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi
karmapis kusa allinlata kawsaran, chaynu
kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

7Kriyiq masiykuna, imanu llakipana-
kur kawsanaykillapapaq nir kanan

iskribir willashuyanillapa chayqa
manami uk mushuq mantakuy imachu.
Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq
Jesucristupi kriyiq qallaritkillapaqami,
imanu imanu rurar kawsanaykillapapaq
nir willashuranllapa Tayta Dyusqa.
Chaymi chay nishushanllapallata
kananpis willashuyanillapa. 8Piru
kananqami, kayta willar iskribishuyani-
llapa chayqa mushuq yupay katin, mas
das intrakankillapa. Chaqa imanutaq
Jesucristumaqa llakipamashanchikllapa-
rayku wanuran nuqanchikkunapaq.
Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristu-
maqa kawsaq chaynu kar, uknikillapa-
matapis llakipayankillapana kanqa.
Chaynuqami qamkunaqa waran
waranqa chay tutaparaqmanta
lluqshirna, ashwan achkillapina
kawsayankillapa kanqa.

9Chaymi allita intrakankillapa:
Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkillapina
kani niyanman. Piru chaynu niyar mana
ukninta llakipar ĉhiqnirqami, tutaparaq-
llapiraq kawsayan. 10Piru mayqanpis
ukninkunata llakipaqkunaqami achkilla-
pina kawsayan. Chaymi chaynu allita
rurar Dyuswan kawsatinqami, mana
imanupis dyabluqa mana allinkunata
rurachiytaqa puytinqanachu. 11Nataq
ukninkunata mana llakipar ĉhiqniq-
kunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana
yaĉhanllapachu maymanmi riyani
nirmapis. Chaynuqami kawsanllapa
chay mana allinta rurachikuq dyablu
limpu syiguyashata yupay dijashan-
rayku.

12-14Munashay wamrituykuna,
Taytanchik Dyusqami Wamran
Jesucristurayku uchaykillapamanta
washashushanllaparayku, paytana
riqsishaykillapa.

Chaymi kananqa unayna kriyishay-
killaparayku uk tayta yupay
kaqkunata iskribishunillapa. Chaqa
qamkunaqami kay pachamapis
manaraq kayatinchu Jesucristuqa
karanllana, chay paytami riqsishaykil-
llapana.

Chaynulla qamkuna unaykaqna
kriyishaykillaparayku musu kaqkuna-
tapis iskribishunillapa. Chaqa
qamkunaqami, Jesucristo nishan-
kunata allita kasurlla kawsashaykil-
llaparayku kusalata shachinakuq kar,
chay mana allinta rurachikuq dyablu-
matapis binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunalapaqqa yarpushunllapachu

15Chaymi nishaykillapa: Amami kay
pachapi kaq mana allin kaqkunapaq,
chaynulla imakuna kaqkunalapaqqa
yarpushunllapachu. Chaqa mayqanpis
kay pachapi kaq chay mana allin
kaqkunalapaq, chaynulla chay iman
kaqkunalapaq yarpuqkunaqami, Tayta
Dyuswan kayta mana puytinchu.
Ashwanmi chay mana allin kaqkuna-
paq, chaynulla chay iman kaqkunala-
paq yarpurla kawsanllapa. 16Chaqa
allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq
ima mana allin kaqkunaqami kaykuna-
lata ruranallapata munan. Tukuy ima
mana allin kaqkunalata munar
ruranallapata, chaynulla imatapis rikar
kusata munanallapata, ashwan yaĉhar
manaqa kusala imayjun karmaqa
kusalata alabakanallapata ima munan.
Piru tukuy kaykunaqami mana
Dyusmantachu, ashwanmi chay mana
allinta rurachikuqkunamanta
chaykunaqa. 17Piru chaynu mana
allinta rurachikuyar imapismi, kay
pachamanta kaqkunaqa limpuna
tukukayan tukuy mana allin imantin.
Ashwanmi Taytanchik Dyus
munashannu ruraqkunaqa, tukuy
tyimpupaqna kawsanqallapa.

Juanmi yaĉhachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapaq

18 Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami ĉhamushana. Chaqa
qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa,
chay diyakunaqa, Jesucristupa kuntran
rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan
kananqa paypa kuntrankunaqa kusala
achka rikarimushallapana. Chaynu
katinmi, yaĉhanchikllapana kay pacha
tukunanpaqqami, manana maychu nir.
19 Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa,
kay nuqanchikkunallamanta lluqshishallapa. Piru chiqaptaqami mana
nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa
nuqanchikkunamanta karqa mana
ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq
tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy
chay pasashankunaqami, kasha allita
yaĉhanallapapaq paykunaqa mana
chiqaptaqa Jesucristupiqa kriyishallapachu nir.
20 Piru qamkuna allita kriyiqkunawanqami, manana chaynuqa pasanqanachu.
Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa
Santu Ispiritunta qushushanllaparayku
chiqapta intrakankillapana mayqanmi
Jesucristuqa nirmapis. 21 Chaqa
qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir
allita intrakashaykillaparayku
iskribishunillapa. Chaynullami kusalata
intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa
chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa
manana llullakuyta puytinnachu nir.
22 Piru chay llullakuqqami, Jesucristupaqqa kaynu ninllapa: Manashi payqa
Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay
paykunami Jesucristupa kuntranqa.
Chaqa paykunaqami Jesucristupa
kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla
Wamrantapis mana kwintachar
disprisyanllapa. 23 Chaymi nishaykillapa:
Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran
Jesucristupi mana kriyiqkunaqami,
Taytan Dyuspipis mana kriyiyta
puytinchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa
Wamran nir, kriyiqkunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywanna kanqa.
24 Chayraykumi qamkuna
kriyiqkunaqa, chay imanu washakanaykillapapaq nir puntamanta-pacha
yaĉhachishushanllapataqa allita yarpur,
ama qunqarchu shunquykillapapi
purichinkillapa. Chaymi chaynu
uyakushaykillapapi tukuy shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis
pullalla kayankillapa kanqa. 25 Chaqa
Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy
tyimpupaq kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.
26 Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata
willar imaqami, iskribishuyanillapa
allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama
ingañakanaykillapapaq. 27 Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu
Ispiritunta qushushanllapawanna
kankillapa. Chayraykumi mana
ministinkillapanachu mayqanpis
yaĉhachishunanllapapaqqa. Chaqa
Amitunchikmanta Santu Ispiritunllami
tukuy mana yaĉhashaykillapamatapis
intrachishuyanllapa. Chaymi chay
intrachishuyashanllapaqa kusala chiqap
kar, mana ima llulla imalamapischu.
Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu
intrachishushanllapanulla Jesucristupi
allita kriyirla maydiyapis shachinakunkillapa.
28 Chayraykumi kananqa munashay
wamrituykuna, allita yarpur ima
Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya
Jesucristo kusala mantakuyninwan
rikamaqninchikllapa shamutinqa, kusa
aligrila paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pinqakur

imalamapischu. Chaymi ashwan
paywan pulla rinallapapaq listuna
kashunllapa. [29]Chaqa allita yaĉhanki-
llapa, Jesucristuqami imatapis karanlata
ruran nir. Chaymi chayta allita
yaĉharqa, pay yupay imatapis karanlata
ruraqkunana kankillapa. Chaynu
karqami, manana ukmanta yarpurnachu
chiqap Dyuspa wamrankunana kayanki-
llapa kanqa.

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

3 [1]Kriyiq masiykuna, allita kwintata
qukar yarpuyllapa: Taytanchik
Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun
kashallapamapis kusalata llakipar
wamrankuna kanallapapaq riqsimashan-
chikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa
paypa chiqap wamrankunana kanchik-
llapa. Piru chay mana kriyiq runakuna-
qami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana
wamranpaq yupaychu rikamanchikllapa
paykuna Dyusta mana riqsishanllapa-
rayku. [2]Chaymi kusala munashay kriyiq
masiykuna nishaykillapa: Nuqanchik-
kunaqami kananqa Dyuspa wamran-
kunana kanchikllapa. Piru manaraqmi
yaĉhanchikllapachu chay tyimpuqa
imanu kusa shumaq kashunllapa nirqa.
Nataq Jesucristuqami nimanchikllapa,
maydiya pay pullakumanallapapaq
shamutinqashi pay payllata rikar, pay
yupay kusala shumaqna kashunllapa
nir. [3]Chayraykumi maydiyaqa Jesucris-
tuwanna kayashaq nir kunfyakashan-
chikrayku, kananlla tukuy uchanchik-
kunata dijar, allinkunalata rurarna
kawsashunllapa, imanutaq Jesucristu-
maqa allinlata kawsaq chaynu.

[4]Kriyiq masiykuna, allita kuytakar
kawsankillapa. Chaqa imalapipis uchakur-
qami, Dyus mantakushantaqa mana
kasurnachu uchakushana rikarinchik
Dyuspa naypanpiqa. [5]Chaqa qamkunaqami
allita yaĉhankillapa Jesucristuqami mana
ima uchayjunlamapischu karan nir.
Chaynullami yaĉhayankillapapis payqami
shamuran wanur chay runakunapa
uchankunata limpu chinqachiq nir ima.
[6]Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima
kasha katinmi, payllawan maydiyapis
kawsaqkunaqami, manana uchakurllaqa
kawsannachu. Nataq chay uchakurlla
kawsaqkunaqami, Jesucristutaqa mana
rikasha, chaynulla mana riqsishallapalama-
pischu. [7]Munashay wamrituykuna, amami
mayqanpis ingañashunqallapachu. Chaqa
mayqanpis allinlata ruraqkunaqami, paypis
allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla
chaynu. [8]Piru chay mana allinta rurarlla
uchakuqkunaqa dyablupa kaqninkuna.
Chaqa yaĉhashaykillapanulla dyabluqami
unaymanta-pacha uchakuran. Chaynu
uchakur tukuy mana allin rurashankunata
limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa
Wamran Jesucristuqa shamuran.

[9]Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran
kaqkunaqa, imanupi uchakurmapis
mananami qashan qashanqa chaynu
uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus
akratin mushuqmanta nasisha yupay,
wamranna kashanrayku. Chaynu karmi,
ima mana allinta rurarmapis Dyusnin-
chikpa naypanpi shumaqchakarna
allinlata rurar kawsayta puytin, Dyus
paywan kar yanapashanrayku. [10]Piru
imanu katinmapismi runakunataqa
dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi
Dyuspa chiqap wamran, chaynulla
mayqankunami dyablupa wamran
nirmapis. Chaqa chay mana allinta
ruraqkuna, chaynulla mana
ukninkunata llakipaqkunaqa, manami
Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

[11]Kriyiq masiykuna, qamkuna
puntamanta-pacha kriyiq qallaritki-

llapaqa, kaynu kawsanaykillapapaq nir
yaĉhachishuranllapa: Uknikillapa
uknikillapa llakipanakur ima kawsanki-
llapa nir. 12Chayraykumi ama
nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa
chay kusala mana allinta rurachikuqpa
kaqnin kar, ukninta wanuchiran
chaynuchu kashunllapa. ¡Ma yarpuy-
llapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa
wanuchisha kasha kanqa? Chaqa
Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa
ruraynin mana allin kashanraykula.
Nataq uknin rurayashanqami kusala
allin kayaq.

13Kriyiq masiykuna, amami llakir
yarpupakunkillapachu, chay mana
kriyiq runakuna ĉhiqnishutinllapapis.
14Ashwanmi imanu katinpis ukninchik-
llapataqa llakipashunllapa. Chaqa
nuqanchikkunaqami yaĉhanchikllapa
Jesucristupi kriyishanchikllaparayku,
ukninchikta llakipanapaq kanchikllapa
nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana
llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa.
Chaymi nuqanchikkunamaqa
uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq
wanunallapapaq kasha karmapis,
kananqa ashwan tukuy tyimpu
kawsanallapapaqna nimashanchikllapa
Jesucristuqa. 15Chaymi nishaykillapa:
Chay mayqanpis ukninta mana llakipar
ĉhiqniqkunaqami uk wanuchikuq
yupay. Chaqa allitana yaĉhankillapa
tukuy wanuchikuqkunaqami mana
imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan
kawsayta puytinchu nir. 16Piru
nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchik-
llapa imanumi llakipanakuyqa nir.
Chaqa Jesucristumi llakipamashanchik-
llaparayku wanuran nuqanchikkunapa
uchanchikllaparayku. Chaymi imanutaq
Jesucristumaqa wanuran nuqanchik-
kunapaq, chaynumi nuqanchikkunapis
ukninchikkunata yanapayarlla wanuna-
paq karmapis wanuypaq. 17Yarpushun-
llapa: Uk runa kusala imayjun kanman.
Piru chay runaqa rikayanman
ukninkuna imakunata ministiqta.
Chaynu rikarmapis mana imalapimapis
yanapayanmanchu. Chaynu ukninta
mana llakiparqa ¿imanutaq tukuy
shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanqa?
Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis
llakiyanqachu. 18Chayraykumi
munashay wamrituykuna, ukninchikta
llakiparqa ama shiminchiklawanchu
llakipani nishun. Ashwanmi imatapis
paypaq allinta rurar yanapar imana
rikachikushun chiqapta paypaq
llakinchik nirqa.

19Chaynu ukninchikkunata chiqapta
llakipar imanaqami allitana yaĉhashun-
llapa chiqapta Dyus munashanta
rurayanchikllapa nir. Chaynullami
yaĉhashunllapapis chiqaptana Dyuspa
wamran kanchikllapa nir. 20Piru chaynu
Tayta Dyus uchanchikkunamanta
llakipamashanchikllapana katinmapis
shunqunchikpi yarpunchikllapa, ¿Tayta
Dyusqachu chiqapta llakipamasha
kanqa? nir. Chaynu nir nuqanchiklla
chay uchanchikllapapaq yarpushallapa-
mapismi, tukuy imata yaĉhaq Tayta
Dyusqa yaĉhamayanchikllapana
nuqanchikkunaqa mana uchayjunnachu
kar, chiqap paypa wamrankunana
kanchikllapa nir.

21Chaymi munashay kriyiq masiykuna
nishaykillapa: Shunqunchikpi, yarpuy-
ninchikpi Tayta Dyusqami tukuy
uchaykunamantaqa chiqapta llakipama-
sha nir, mana uchanchikkunapaq
yarpurnachu ashwan Tayta Dyuspa
naypanmanqa kusa aligrilana ima
qimikashunllapa. 22Chaymi Taytanchik
Dyusqa imata ministir mañashallapama-
pis yanapamashunllapa, pay mantaku-
shankunata kasur, munashanlatana
rurashanchikllaparayku. 23Chaqa
mantakushanqami kaynu nimayanchik-

llapa: “Wamran Jesucristupinashi
kriyishunllapa, chaynulla ukninchik-
llapa ukninchikllapashi llakipanaku-
shunllapa, imanutaq pay nimashanchik-
llapanulla” nir. 24Chaymi Dyus
nishankunata kasuqkunaqa paywan
kawsanllapa, chaynulla Taytanchik
Dyuspis paykunawan kawsan. ¿Imanumi
yaĉhanchikllapa Dyusqa nuqanchik-
kunapi kawsayan? nirqa. Chaytaqami
yaĉhanchikllapa, Santu Ispirituta
qumashanchikllapa shunqunchikllapapi
kawsashanrayku.

Yaĉhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

4 1Kusala munashay kriyiq
masiykuna, kay pachapiqami
kusala achka llullakuqkuna rikarimu-
shallapa. Chay paykunami purinllapa
Dyus nishantami yaĉhachikunillapa nir.
Chaymi nishaykillapapis: Amami das
ingañakankillapachu. Ashwanmi allita
rikar ima yaĉhankillapa, chiqaptachu
Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana
nir. Chaqa kay pachapi yaĉhachikuq-
kunaqami, wakinkunaqa mana
Dyusmantachu. 2Chaymi chaynu allita
rikar yaĉhar kwintata qukashunllapa
mayqankunami Dyusmantaqa nirmapis.
Piru qamkunaqami das kwintata
qukayta puytinkillapa. Chaymi mayqan-
pis, Jesucristuqami Dyusmanta kay
pachaman shamur, nuqanchikkuna
yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran nir
yaĉhachikuqkunaqami, Dyusmanta
chiqap Ispirituwan kaqkunaqa. 3Nataq
mayqanpis, Jesucristuqami mana
Dyusmantachu niqkunaqami, mana
Dyuspa Ispiritunwanchu. Tukuy chaynu
niqkunaqami Jesucristupa kuntran kar,
dyablumanta. Chaqa qamkunaqami
unaymanta-pacha chaynu Jesucristupa
kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana
karaykillapa. Chaymi ashwan kananqa
kay pachamanqa rikarimushallapana.
4Piru munashay wamrituykuna,
chaynu mana allinkunata yaĉhachikuq
rikarimusha katinmapis, amami imapaq-
pis yarpupakunkillapachu. Chaqa
qamkunaqami Dyuspi kriyishaykillapa-
rayku, Santu Ispiritu qamkunapi
kawsayan, chayqami kusala pudirniyjun
ima chay llullakuq dyablumantaqa.
Chaynu katinmi ashwan chay dyablu-
manta kar, llullakur mana allinta
yaĉhachikuqkunataqa limpu binsishay-
killapana. 5Chaqa chay mana allinta
yaĉhachikuqkunaqami, Jesucristupa
kuntran. Chaymi chaynu Amitunchikpa
kuntran kar, mana allinta yarpushanla-
manta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta
mana kasunaqkunaqa, kusalata uyakur
kasunllapa. 6Piru nuqanchik-
kuna-shuypaqa Dyusmanta kanchik-
llapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta
kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikusha-
llapaqa uyakur kasumanchikllapa. Piru
Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana
kasukunllapachu. Chaymi chaynu
yaĉhachikur ima dasla riqsiyta
puytinchik, mayqanmi Dyusmanta kaq
chiqap Ispirituwan, chaynulla
mayqanmi chay llullachikuq ispirituwan
nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

7Kusala munashay kriyiq masiykuna,
nuqanchikkunaqa ukninchikllapa
ukninchikllapa llakipanakuchuwanllapa.
Chaqa Dyusninchikmaqa llakipaman-
chikllapa. Chaymi mayqanpis llakipa-
kuqqa Dyuspa Wamranta, chaynulla
Dyustapis chiqapta riqsin. 8Piru
mayqanpis mana llakipakuqqami
Dyusta mana riqsishachu. Chaqa
Taytanchik Dyusmaqami kusala llakipa-
kuq-ari. 9Chaymi Taytanchik Dyusqa

llakipamanchik nirqa intrachimanchik
uklayla Wamran Jesucristuta washama-
nallapapaq kay pachaman kaĉhamu-
shanwan. Chayraykumi Jesucristupi
kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta
aypanallapapaqna kanchikllapa. 10Piru
Taytanchik Dyusqa manami nuqanchik-
kuna paypaq llakishanchikllaparayku-
chu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi
pay llakipamashanchikrayku, Wamran
Jesucristuta kaĉhamutin wanur,
uchanchikkunawanna kidaran. Chaynu-
qami Dyusninchikpaqqa manana
uchayjunpaqnachu riqsikasha
kanallapapaq.
11Kusala munashay kriyiq masiykuna,
imanutaq Dyusmaqa kusalata llakipa-
mashanchik, chaynullami nuqanchik-
kunapis ukninchikllapa ukninchikllapa
llakipanakushunllapa. 12Chaqa nishaykil-
llapa: Manami mayqanlapis Taytanchik
Dyustaqa rikashalamapischu. Piru
nuqanchikkuna ukninchikllapa
ukninchikllapa llakipanakushanchik-
llaparaykumi, Taytanchik Dyus
nuqanchikkunapi katin, ashwan masta
llakipanakur imana shumaqta
kawsayanchikllapa. 13Chaymi
nuqanchikkunaqa Tayta Dyuswan
kawsayanchikllapa nir yaĉhanallapa-
paqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta
qumashanchikllapa. 14Piru nuqakuna-
qami, Jesucristutaqa rikasha kanillapa.
Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta
Dyusqami Wamran Jesucristuta kay
pachaman kaĉhamuran, uchanchikllapa-
manta tukuylata washamanallapapaq
nir. 15Chayraykumi mayqanpis,
Jesucristuqami Dyuspa Wamran
niqkunaqa Dyuswan kawsayan, chaynu-
lla Dyuspis paykunawan kawsayan.
16Chaynami nuqanchikkunaqa
yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala
llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala
llakipakuq-ari. Chaymi yaĉhanchikpis
chay mayqanpis llakipakuqqami
Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis
paywan kawsayan nir. 17Chaynumi
Jesucristuwan kawsarqa mas allita
yaĉhakunchik imanumi llakipanakuyqa
nir. Chaymi chaynu llakipanakurqa
chay jwisyu diya ĉhamutinmapis
manami manchakur pinqakushunllapa-
lamapischu. Chaqa nuqanchikkunaqami
pay llakipamashanchiknu, llakipanakur
imaqa imanutaq Jesucristumaqa,
chaynuna kashunllapa. 18Chaymi
nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyusnin-
chik munashanta rurar kawsarqami,
mana imalapaqpis manchakur kawsayta
puytinchikchu. Chaqa allita llakipakur
kawsaqqami, tukuyla chay manchakuy-
kunataqa mana kwintachannachu. Piru
mayqanpis manchakurlla kawsaqqami
manaraq allita riqsishachu, imataq
llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita
rurashanrayku Dyusqa kastigamanqa nir
manchakurlla kawsayan.
19Taytanchik Dyus puntata llakipama-
shanchikllaparaykumi, nuqanchikkuna-
pis paypaq llakinchikllapa. 20Piru
imanupiqa mayqan kaynu niyanman:
Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir.
Chaynu niyar mana ukninta chiqapta
llakiparqami, chay rimaqqa kusala
llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana
llakiparqa, imanunari mana rikayashan
Tayta Dyuspaqmaqa llakinqa. 21Chaqa
Jesucristumi kaynu nir mantakuran:
“Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta
llakiqqami, ukninpaqpis llakinqa” nir.

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristupiqa kriyiypaq

5 1Kriyiq masiykuna, mayqanpis
Jesucristuta payqami Dyuspa
Wamran kar washamanchik nir
kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa wamran-
kuna. Chaqa yaĉhashanchikllapanu
mayqanpis Taytanchik Dyuspaq

llakiqkunaqami Dyuspa wamrankuna-
paqpis llakin. [2]Chaymi Taytanchik
Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantaku-
shankunataqa rurayanchikllapa.
Chaynuqami yaĉhayanchikllapa Dyuspa
kaq tukuy wamrankunatapis llakipayan-
chikllapana nir. [3]Chaynulla Tayta
Dyuspaq llakirqami, chay mantakushan-
kunata kumpliyanchik. Chaqa chay
mantakushankunaqa manami uk kusala
llashaq yupaychu. [4]Chaqa Dyuspa tukuy
wamran kaqkunaqami binsiyta
puytinchik kay pachapi mana allin
kaqkunataqa. Chaynulla chay kriyishan-
chikraykumi washakashanchik chay
tukuy mana allin kaqkunamantaqa.
[5]Chaymi mayqanpis Jesucristuqa
Dyuspa chiqap Wamran nir
kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana
allin kaqkunataqa binsiyta puytin.

Imanumi Jesucristupaq intrakayta puytinchikllapa

[6]Allita intrakashunllapa: Amitunchik
Jesucristo Tayta Dyusmanta shamusha
nirqami, kaykunarayku yaĉhayta
puytinchik: Amitunchik Jesucristo kay
pachapi kar yakupi shutikushanrayku,
chaynulla wanur yawarninta iĉhashan-
rayku ima. Chaymi paypaqqa yaĉhayta
puytinchik mana yakupi shutikushan-
raykulachu, ashwan chay wanur
yawarninta iĉhashanraykupis yaĉhayta
puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu
Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi
chayqa nir intrachimashanchikllapa.
Chaymi Santu Ispiritu intrachimashan-
chikllaparayku, kunfyakanchikllapa.
Chaqa payqa chiqaptari riman, mana
llullakurchu.
[7]Chaymi qashan nishaykillapa: Kay
kimsakunaraykulami, allita intrakayta
puytinchik Jesucristupaqqa: [8]Santu Ispiritu
intrachimashanchikrayku, yakupi
shutikushanrayku, chaynulla kruspi wanur
yawarninta iĉhashanrayku ima. Piru kay
kimsakunaqami chayllata intrachimanchik-
llapa Jesucristupaqqa.[a] [9]Chaqa allita
yarpushunllapa: Imanupimaqa uk runa
imalata willamashallapamaqa kriyinchik-
llapa. Chaynu runa masinchik willamasha-
llapa kriyirqa, ashwan Tayta Dyuslla
Wamran Jesucristupaq willamashallapa-
maqa kusala chiqap kashanrayku
kriyinapaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari
chaynu intrachimanchikllapa Wamran-
paqqa. [10]Chaymi mayqanpis Jesucristupi
kriyiqkunaqa tukuy shunqunwan kriyir,
payqami Dyuspa chiqap Wamran ninllapa.
Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa
llullata yupay riqsinllapa. Chaqa manari
kriyinllapachu Tayta Dyus Wamran
Jesucristupaq nishanpiqa. [11]Chaqa
Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristu-
paq willamashanchikllapapi kriyishaqa
tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchik-
llapa. [12]Chaymi mayqanpis Tayta Dyus,
Wamran Jesucristupaq nishanpi
kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsan-
qallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami
mana tukuy tyimpu kawsaytaqa
puytinllapachu.

Juanmi tukukananta kunsijakun

[13]Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta
Dyuspa Wamran Jesucristupi

---

a 5.7-8 Uk iskribikashakunapiqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq syilupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.
[8] Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanallapapaqqa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta iĉhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

kriyiqkunatami iskribishunillapa kay
kartata, yaĉhanaykillapapaq kriyishay-
killaparayku tukuy tyimpu kawsanaykil-
lapapaqna kankillapa nir.
14Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchik-
kunaqami kusalata kunfyakanchikllapa,
Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami
yaĉhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay
munashannuta mañakushaqa uyamanchik-
llapa nir. 15Chaymi imanutaq yaĉhanchik
Tayta Dyusman mañakushaqa uyamanchik
nir, chaynullami yaĉhayta puytinchikpis
payqami mañashanchikpipis yanapamayan-
chikllapa nir.
16-17Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchik-
llapanu imalata mana allinta rurarqami
Dyuspa naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru
chaynu uchakusha karmapis, Tayta
Dyusman mañakushaqami llakipamanchik-
llapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa
ima mana allinta rurar uchakuqta
rikarqami, Taytanchik Dyusman mañakuy-
llapa llakipananpaq chay uknikillapataqa.
Chaynuqami chay uknikillapaqa washaka-
shana kanqa. Piru mayqanpis Dyusnin-
chikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy
tyimpupaqna wanunanpaq kayarmapis,
kusala mana allinkunata ukkunata
yaĉhachiyatinqa, amami paykunapaqqa
mañakunkillapalamapischu.
18Piru allita yaĉhashanchikllapanu
mayqanpis Taytanchik Dyuspi
kriyishanrayku, pay chiqap wamran-
paqna riqsitinqami, imanupi uchakur-
mapis mananami qashan qashan chaynu
uchakurlla kawsayta puytinnachu.
Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran
Jesucristuqami mana imuraspis dijar
kuytamashallapaqa, mana imanupis
imanachimayninchikta puytinchu chay
dyabluqa. 19Chaqa nuqanchikkunaqami,
yaĉhanchikllapa kriyishanchikllapa-
rayku Dyusninchikpana kanchikllapa
nir. Piru chay wakin mana kriyiqkuna-
qami chay dyablupa kar, kusala mana
allinta rurarlla kawsanllapa. 20Nuqan-
chikkunaqami allita yaĉhanchikllapa
Dyuspa Wamran Jesucristuqami
shamuran Taytan Dyusta allita riqsichi-
manallapapaq nir. Chaymi nuqanchik-
kuna kriyiqkunaqa allitana kriyir
Jesucristullawanna kawsanchikllapa.
Chaqa chiqap kaq Jesucristuqami
qumanallapapaq nisha tukuy tyimpupaq
kawsaytana. 21Chayraykumi munashay
wamrituykuna, allita kuytakar ima,
amami chay runakuna rurashan yanqa
dyus nishanllapakunataqa aduranki-
llapalamapischu.
Chaynumi kanqa.

2 Juan

Juanpa ishkay kaq kartan

Juanmi saludakun

1 Kriyiq masiykuna,[a] nuqa Juanmi
kriyiqkunapa rikaqnin kar,
qamkunata Dyus akrar paypana
kanaykillapapaq nishushallapa
katinmi iskribishunillapa. Chaqa
Jesucristupi allita kriyishaykillapa-
rayku mana qunqashurllapa, kusalata
qamkunapaq yarpukuni. Piru
manami nuqalachu chaynuqa
yarpushuni, ashwanmi tukuyla
chiqap kaq Amitunchikpi
kriyiqkunaqa qamkunapaqqa
kusalata yarpunllapa. 2 Chaymi
nishaykillapa: Qamkunapaqqami
kusalata yarpuni chiqap kaq,
Jesucristuta kay shunquyllapapi
purichiq kar. Chaqa chay chiqap
kaqqami, mana uk ratulapaqchu
nuqanchikkunawanqa, ashwanmi
tukuy tyimpupaqna. 3 Chaymi
kananqa mañakuni qamkunapaq
Taytanchik Dyus, Wamran Jesucris-
tuwan pulla kusalata yanapar,
llakipar ima kusala shumaqta kawsa-
chishunanllapapaq. Chaynuqami
chay chiqap kaqlapina kar, llakipa-
nakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

4 Piru kananqami nuqaqa kusalata
aligriyani. Chaqa qamkunamanta kriyiq
masikikunatami tarisha kani, qamkuna
yupaylla Dyus munashannulla, chiqap
kaqta rurar kawsaqllapata. 5 Chaymi
munashay kriyiq masiykuna, kananqa
rugashunillapa ukninchikllapa
ukninchikllapa kusalata llakipanakur
ima kawsanallapapaq. Piru kaynu
nishurllapaqa, manami uk mushuq
mantakuyta imachu iskribishuyanillapa.
Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa
unaymanta-pacha Jesucristuqa
nimashanchikllapallana karan. 6 Chaqa
Taytanchik Dyus mantakushankuna-
qami intrachimanchikllapa llakipanakur
ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay
mantakuykunata puntamanta-pacha
intrakashaykillapanulla uknikillapa
uknikillapa llakipanakur ima kawsanay-
killapapaqna kankillapa.

Juanmi yaĉhachikun mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

7 Kriyiq masiykuna, allitami intrakay-
llapa, kananmi achka mana allinta

a 1.1,4 Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiktapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskribiran nir.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

yaĉhachikuqkuna rikarimushallapa.
Chaymi paykunaqa kaynu yaĉhachikun-
llapa: “Jesucristuqami Dyusmantaqa
mana nuqanchikkuna yupay kwirpuy-
junchu shamusha” nir llullachikur
yaĉhachikunllapa. Chaymi nishayki-
llapa: Mayqanpis chaynu nir yaĉhachi-
kutinqa yaĉhankillapana wakqa mana
chiqap yaĉhachikuq kar Jesucristupaqa
kuntran nir. 8Chayraykumi allita
kuytakankillapa. Chaqa imanupiqakish
chay mana allin yaĉhachikuqkunata
kasur, Jesucristumanta imata karanlata
aypanaykillapapaq karan chayta mana
aypatkillapachu. Ashwanmi ima
rurayashaykillapapiqa Jesucristupi
yarpur rurayllapa.
9Chaqa mayqanpis Jesucristo
yaĉhachikushanmanta ukmanta
yaĉhachikuqqami mana Dyusmantachu
yaĉhachikuyan, chaynulla Dyuswan
kaytapis mana puytiyanchu. Piru
mayqanpis Jesucristupaq yaĉhachikuq-
qami, Taytanchik Dyuswan pulla kar,
Wamran Jesucristuwanpis pulla
kawsayta puytin. 10Chaymi nishayki-
llapa: Mayqan wasikillapaman ĉhar
Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus
nishannu yaĉhachishuqllapa qallaritinqa
amami samachinkillapalamapischu
wasikillapapiqa. 11Chaqa mayqanpis
chay mana allinta yaĉhachikuqta
wasinpi samachiqqami, ashwan chay
mana allin yaĉhachikuyashanpi
yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

12Kriyiq masiykuna, kanmi masraq
willar ima animachishunayllapapaq.
Piru manami munanichu kay kartayllapi
iskribir ima willashunayllapapaqqa.
Ashwanmi Dyus munatinqa mana
tardarchu rikashuqllapa shamuyta
yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur
ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata
aligriyanallapapaq. 13Chaynullami
kaymantapis chay qamkunata yupay,
Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis,
qamkunapaq saluduta kaĉhamun.
Chaynumi kanqa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

3 Juan

Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

1 Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin
kar, kusala munashay kriyiq masiy
Gayo, kay kartata iskribishuni. Chaqa
qampaqmi kusalata llakini ima.
2 Kriyiq masiy Gayo, yaĉhanimi qamqa
kusa allinta puriyanki Dyusninchikwan
nir. Chaymi Taytanchik Dyusman
kusata mañakuni, pay yanapashutin
ama imapis pasashutin, allinla ima
kanaykipaq. 3 Chaymi wakin kriyiq
masikikuna watukumaq ĉhamur
parlamasha qampaq, kaynu nir: Qamqa-
shi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata
rurar kawsanki nir. Chaymi chaynu
nimarllapaqa, kusalata aligriyachima-
shallapa. 4 Chaqa tukuy nuqallapi ima
katin aligriyanaymantaqami, ashwan
masta aligriyachiman, qamkuna
wamray yupay kaqkunaqashi chiqap
Jesucristo munashannulla rurar kawsan-
killapa nir yaĉhashayrayku.
5 Kriyiq masiy, qam chay uknikikunata
ima ministishanpi yanaparqami kusala
allinta rurayanki. Chaynulla yanapayan-
kipismi, chay uklawmanta kaq kriyiq
masikikunatapis. Chaqa chaynu
rurarqami ashwan kusala mas allinta
rurayanki. 6 Chaynu yanapakushaykiray-
kumi, runakunaqa qamqashi kusalata
llakipanki paykunataqa nir, tukuy
kriyiqkunapa naypanpi rimasha.
Chaymi kusalata kananqa rugashuni
chay ukninchikkuna Dyus munashanta
yaĉhachikuq riqkunata ima ministi-
shanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami
paykunaqa, Amitunchikpa kusala
shumaq rimayninta rir yaĉhachikunan-
llapapaq. 7 Chaqa paykunaqami Jesucris-
tupaq yaĉhachikunanpaq kusalata
yarpushallapa. Piru chaynu yaĉhachi-
kuq rinanpaqqa manami ministishachu
chay mana kriyiq runakuna yanapanan-
taqa. 8 Chayraykumi nuqanchikkuna
yanapayta puytinchikllapa paykunaqa
rir yaĉhachikunanpaq, chiqap kaq
Jesucristupaqqa.

Diótrefes mana allinta tukushan

9 Kriyiq masiykuna, nuqami qamkuna-
man iskribimuray uk kartata. Piru chay
qamkunapimi kan uk runa Diótrefes
shutiq. Paymi chay ima nir iskribishu-
shayllapapaq mana allintachu yarpun.
Ashwanmi pay munashannulla rurachi-
shurllapa ima, kusala mantakuq ima
kanayan. 10 Chayraykumi nuqa
rikashuqllapa shamurqa, chay runataqa
qayachimur allita parlashaq. Chaqa
nuqami yaĉhasha kani, chay runaqashi
kusala mana allin kwintunkunawan,
chaynulla llullakur ima rimar purin,
nuqakunapaq nir. Chaynullami

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

yaĉhashapis kani, chay runaqashi kriyiq
masinchikkuna yaĉhachikur ĉhatinma-
pis mana samachinchu. Chaymi ashwan
wakin kriyiqkuna samachikushaq
nitinllapamaqa mana samachikunan-
llapata munar chay kriyiqkunapa
tantakananllapa wasimanmatapis itakur
manana tantakananllapamatapis
munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

11 Kusala munashay kriyiq masiy,
amami chay mana allinta rurayashan-
llapakunata ima rurarchu, allin kaqlata
rurar kawsankillapa. Chaqa chay allinta
ruraqkunaqami Dyuswan kawsanllapa.
Piru chay mana allinta ruraqkunaqami,
Dyustaqa mana rikar riqsishallapalama-
pischu.
12 Piru chay ukninchik
Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir
kriyishanrayku, kusa allinlata rurar
kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap
kaqpi kriyir allinlata rurashanrayku,
wakin rikaqkunapis kusa allinlata
rimanllapa paypaqqa. Chaynullami
nuqakunapis, payqami kusa shumaqta
kawsan nir rimanillapa. Chaqa
qamqami yaĉhanki imata rimarpis
chiqap kaqlata rimanillapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

13 Kriyiq masiy Gayo, kusala
achkaraqmi kan willashunaypaqqa. Piru
manami munanichu kay kartayllapi
iskribir willashunaypaqqa. 14 Chayray-
kumi mana tardarchu daskaqla
shamunayani rikashuq, chaypinami qam
qamllawanna parlanapaq.
15 Jesucristumi yanapar kusala
shumaqta kawsachishunqa. Kaymanta
kaq kriyiq masinchikkunami qampaq
saluduta kaĉhamun. Piru kriyiq masiy
rugashayki, saludapamanaykipaq chaypi
kaq tukuyla kriyiq masinchikkunatapis.
Chaynumi kanqa.

Judas

Judaspa kartan

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman qukuq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĉhachikuqkuna puriran kaynu yaĉhachikur: “Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq” nir. Chaynu mana allinta yaĉhachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyinqallapa nir. Chaymi kay kartata kaĉharan chay mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqchu nir.

Judasmi saludakun

1 Nuqa Judas Santiagupa ukninmi,
Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi,
kay kartata iskribimuni qamkunata
Taytanchik Dyus llakipar akrashusha-
llapa kaqkunaman. Chaqa maydiyapis
Jesucristullami yanapashuyanllapa,
paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq.
2 Chaymi Jesucristuta kusalata
mañakuni llakipar yanapashurllapa,
kusala shumaqta ima kawsachishunan-
llapapaq.

Judasmi mana allinta yaĉhachikuqkunapaq intrachikun

3 Kusala munashay kriyiq masiykuna,
nuqami kusalata yarpusha kani iskribir
masta intrachishunayllapapaq imanumi
nuqata, chaynulla qamkunatapis
Jesucristuqa washamashanchikllapana
nir. Piru kananqami kusalata rugar
willashaykillapa, chay kriyishanchik-
llapanulla maydiyapis shachinakuna-
llapapaq ama chiqanchakarnachu nir.
Chaqa yaĉhashanchikllapanu Taytan-
chik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucris-
tupi tukuyla kriyiqkunalashi washaka-
shana kashunllapa nir. 4 Tukuy kaykuna-
taqami nishuyanillapa, chay llullakur
yaĉhachikuqkuna kusala achka
rikarimushanllaparayku. Piru chay
runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiq-
kunaqa unay may tyimpumanta-pacha
nishallana kayaq, paykunaqashi kusala
manchaypaqta kastigakasha kanqa nir.
Chaymi chay kusala mana allinta rurar
kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi
kriyiq tukur, “Kriyishanchikraykumi,
imatapis munashanchiknulla rurayta
puytinchik” nir llullakur yaĉhachikun-
llapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy
imapa amun kaq Amitunchik Jesucristu-
taqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kastigakanqa

5 Kriyiq masiykuna, qamkuna
yaĉhayatkillapamapis, kaytami
yarpunaykillapata munani: Amitun-

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

chikmi Israel runakunata Egipto pwiblu-
manta washar tukuylata lluqshichimu-
ran. Piru Israel runakunaqami, mana
tukuyninqa kriyiqkunachu karan.
Chaymi chaynu lluqshichimushana
karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu
wanuchir tukchiran. 6Chaynullami
wakin angelkunamapis Dyuswan
kayashanmanta chiqanchakar, imata
ruranapaq nishanta mana kasurchu,
kuntranna tikrakaranllapa. Chaymi
ashwan paykuna munashannulla
rurashanrayku, Dyusqa kusala manchay-
paq tutaparaqlla uĉhku ruri mayman
itakuran kadinakunawan watar. Chaymi
chaypina yarakuskinanllapapaq chay
kusala manchaypaq jwisyu diya
ĉhamunankaman. 7Chaqa imanutaq
unaymaqa munashanllapalata rurar
uchakuranllapa, chaynu yupaymi
Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay
pwiblupa shipchanpi kaq pwiblitukuna-
pimapis mana allinta ruraqkunapaqna
tikrakaranllapa. Chaymi chay pwiblu-
piqa runakunaqa warmiwan yupay
ullqupuralla punuqllapa. Chaynulla
kusala ukman saqra imakunata ima
ruraqllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa
chay runakunawanqa piñakur, kusala
manchaypaq ninawan kastigaran. Piru
chay kastigashan imaqami kay tyimpupi
kawsaqkunapaqqa sirbimanchikllapa,
intrakarna amana chay tukuy tyimpu-
paq ninawan kastigakasha kanallapa-
paq.

8Piru chaynu katinmapis chay mana
allinta yaĉhachikuq runakunaqa mana
intrakanar, paykuna munashanllata
rurar kawsanllapa. Chaymi ashwan
mana imatapis kasuyta munanllapachu.
Chayraykumi, paykunaqa yanqa
runakunalla karmapis mana mayqanta-
pis kwintacharchu, Dyus akrashan kaq
mantakuqkunapaq, chaynulla chay
kusala pudirniyjun kaq angelkunapaq,
chay mana allin kaq angelkunapaqma-
pis, kusala mana allinkunata ima
rimarlla kawsanllapa. 9Chaqa allita
yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa
angelninkunamaqa manami mayqan-
paqpis kusala mana allinkunata
rimanllapachu. Imanutaq kusala
pudirniyjun Tayta Dyuspa punta
angelnin Miguelmaqami, Moisespa
kwirpunta kitanakunanpaq dyabluwan
maqanakuyarmapis chay dyablutaqa
manami niranchu: “Kusala saqra dyablu,
kanan-shuypaqami kastigakashana
kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran:
“Amitunchikmi rikar yaĉhar imata
rurashaykinulla kastigashunqa” nir.
10Piru chay mana allinta yaĉhachikuq
runakunaqami, mayqanpaqpis sunsunu-
lla rimanllapa, mana kwintacharchu.
Chaymi paykunaqa kawsanllapa
kwirpun munashanllata rurar, imanutaq
animalkunamaqa kawsan chaynu.
Chaymi kusa mana allinta rurar uchaku-
shanllaparayku Dyuspa naypanpiqa
kusala manchaypaqta kastigakashana
kanqallapa.

11¡Imananqallaparaq chay mana
allinta ruraq runakunaqa! Chaqa
paykunaqami, imanutaq Cainmaqa
kusala mana allinta rurar kawsaran,
chaynullami kawsanllapa. Chaynulla
imanutaq Balaammaqa qillayta
munashanrayku Dyusmanta chiqancha-
karan chaynu kawsanllapa. Chaymi
imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa
Tayta Dyusta mana kasuranchu,
chaynullami kay runakunapis Dyusnin-
chikta mana kasur ima puriyar
wanunllapa.

12Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq
runakunaqa chay kriyiqpura fyistakunki-
llapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa
kar, kusala pinqaypaqta tukunllapa. Chaqa
paykunaqami chaypiqa kusata aligriyar
mikunllapa, upyanllapa tiqllananllapaka-

man. Piru manami qamkunataqa
kwintachashunllapachu. Chaymi chay
mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa,
wakinkunata rikar yaĉhachiq karmapis,
ashwan paylapaq yarpunllapa. Chaynu
karmi paykunaqa kaynu yupay kawsan-
llapa: Imanutaq chaki puktaymataqa wayra
apan chaynu. Chaymi ashwan chay
runakunaqa, imanutaq qirumataqa mana
puqutinqa, kuchunllapa. Chaymanta
qashan manana imapaqpis sirbitinqami,
ashwan ĉhupanmantana pilanllapa, chaynu
yupaymi chay runakunaqa kawsanllapa
mana imalapaqpis sirbirchu. 13 ¿Manachu
qamkunaqa yaĉhankillapa imanutaq mar
yakumaqa wakman kayman maqchikar
pusqukun nir? Chaynumi chay runakunapis
wakman kayman chay mana allinkunata
yaĉhachikurqa shikwakunllapa, chay
kusala pinqaypaq yaĉhachikuyashanllapa-
taqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar,
mana mayman rishaq nirmapis yaĉhaq
yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyan-
llapa Dyus rikar yaĉhar kusala manchay-
paq yanalla ruri mayman itakunanpaq
tukuy tyimpupaqna.

14 Yaĉhashanchikllapanu Adanmi
punta runa kaq. Chaymantami paypaqa
willkankuna karan. Chay willkankuna-
pismi willkayjun karan. Chaymi kay
willkankunapis wamrakuranllapa. Chay
wamrankunamantami nasiran Enocqa.
Kay Enocmi Dyuspa rimaqnin kaq.
Chaymi Dyus rimachitin, chay mana
allinta yaĉhachikuqkunapaqqa kaynu
nir rimaran:

"Rikaraymi Amitunchik kusala
manchaypaq achka angelkunawan
shamuqta. 15 Paymi shamuyaran tukuyla
runakunata rikar yaĉhaq. Chaymi chay
kusala mana allinta rurasha chaykunata,
chaynulla Amitunchikllapaq kusala
mana allinta rimashanrayku tukuy
tyimpupaq kastigananpaqna shamuya-
ran" nir.

16 Chaqa chay runakunaqa imatapis
mana allinta yupay rikar, chaynulla
kusa saqrata musyakunllapa ima.
Chaymi ashwan chay runakunaqa
imatapis kwirpun munashanllata
ruranllapa. Chaynulla imata rimarmapis
kusalata alabakar ima rimar
wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

17 Piru qamkunaqami Amitunchik
Jesucristupa apustulninkuna yaĉhachi-
kushantaqa allita intrakashaykillapa
kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapa-
taqa ama qunqankillapanachu. 18 Chaqa
kaynu nirmi intrachishuranllapa:
"Maydiya Jesucristo shamunan diya
shipchana katinqami, rikarimunqallapa
achka burlakaqkuna. Paykunaqami
kwirpun munashannulla ima rurar
kawsanqallapa" nir. 19 Chaynu
runakunami kriyiqkunataqa paykunapu-
rata chiqanchan. Chaynulla paykuna
munashanllapanulla kawsanllapa.
Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu
Ispiritunwanmapischu.

20 Piru qamkuna-shuypaqami kriyiq
masiykuna, chay kusala shumaq imapi
kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa,
chaynulla imapaq Tayta Dyusman
mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapa-
shutinllapa mañakuyllapa. 21 Chaynulla
Tayta Dyus llakipashushanllapanulla
ama disanimakurchu yarayllapa
maydiya Amitunchik Jesucristo
shamunankaman. Chaqa payqami
kusata llakipamashanchikllaparayku
apamashunllapa tukuy tyimpupaq
paywanna kawsanallapapaq.

22 Chayraykumi chay manaraq allita
kriyiqkunamatapis llakipar masta
animachiyllapa tukuy shunqunwan
Amitunchikpi kriyinanllapapaq. 23 Chay-
nulla chay wakin uchanrayku rupanan-
paq yupay kaqkunatapis, yanapanki-

llapa amana uchanrayku rupananllapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankillapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushallapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunapa yarpuyninqami, kusa millanaypaqllaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

24-25 Kriyiq masiykuna, kananqa kusala pudirniyjun washamaqninchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami kusala pudirniyjun kashanrayku qamkunata kuytashuyanllapa ama imalapimapis uchakurchu kusa allinla, chaynulla kusa aligri ima kusala shumaq mantakuyashanman ĉhanaykillapapaq. Chaqa payllami, quya, kanan, allaq, chaynulla maydiyapis mantakun, kusala puytiq ima kashanrayku. Chaymi Amitunchik Jesucristo maydiyapis yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Apocalipsis

Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaĉhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanu qischakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaĉhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa "San Juan" libruta iskribiran. Chay "San Juan" libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanu kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

1 [1]Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya ĉhamunanpaqna katinqa imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaĉhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran. [2]Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

[3]Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasananpaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

[4]Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna[a] kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapa-

---

a 1.4 Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.2-10; Isaías 11.2.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

paq. [5]Jesucristumanpismi mañakuni kusa
shumaqta yanapar kawsachishunanllapa-
paq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa
intrachimanchikllapa. Paymi puntata
kawsamuran. Chaynulla paymi mantan
tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis.
Chaqa Jesucristuqami munamashanchik-
llaparayku yawarninta iĉhar uchanchik-
kunamantaqa washamashanchikllapa.
[6]Chaynu tukuyta washarmi uklapaq
yupayna tikrar, kusa mantakuq imana
kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynu-
llami akramashanchikllapapis uk kura
yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana
sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucris-
tuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima
alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

[7] ¡Jesucristumi puktay rurilata
shamunqa!
Tukuymi rikanqallapa,
wanutin tukshir uĉhkuran
chaykunamatapis.
Tukuy pachamanta runakunapis
rikanqa.
Kusatami llakir paypaq waqanqa-
llapa.
¡Arí chaynumi kanqa!

[8]"Nuqami chay punta litra Alfa
ninllapa chay, chaynulla chay tukuka-
nan litra Omega kani. Chaynullami chay
punta chay, tukukanan chay kani".
Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq
Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta
karanllana. Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

[9]Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishay-
rayku kriyiq masikillapa kani. Chaynu
karmi qamkuna yupay kusalata
qischakar imamapis shachinakuni.
Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantaku-
yashanwanna kani. Chaymi Tayta
Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq
yaĉhachikushayrayku, aypar apamaran-
llapa chay mar yaku ĉhaypipi uk pacha
Patmos shutiq karan chayman. [10]Piru
Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta
Dyusman mañakutiyqami, Santu Ispiritu
kusala shumaq imakunata rikapakuchi-
maran, uyapakuchimaran ima. Chaymi
ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti
rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa
jwirtita waqaq yupay karan. [11]Chaymi
nimayaran: "[Nuqami chay punta litra
Alfa ninllapa chay, chaynulla chay
tukukanan litra Omega kani. Chaynu-
llami chay Punta Kaq chay, Tukukanan
Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay
rikashaykita. Chaymanta kaĉhanki
prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi
kriyiqkuna kan chayman. Chay
kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami
kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo,
Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea
ima".

[12]Ikimanmi tikrakaray rikanaypaq
mayqanshi willamayaran nir. Piru
ashwan rikaray urumanta rurakasha
syiti bilirukunata. [13]Chay syiti
bilirukunapa ĉhaypinpimi rikaray uk
runa yupay rikĉhaqta. Mudananqami
ĉhakinkaman ĉhayaran. Urumanta
rurakasha waĉhkutami qasqunkaman
waĉhkakusha karan. [14]Aqchanqami
imanutaq yuraq utku chaynulla puktay-
mapis kusala yuraq chaynu karan.
Nawinkuna-shuypaqa, nina miraq yupay
karan. [15]Ĉhakinkunaqami urnupi brunsi
rupachir kamkachikasha yupay kusalata
llipyarayaran. Rimanan-shuypaqa,
kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa
kusala achka karqa lanyan chaynu.
[16]Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti
qullarkunata charikusha karan.
Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran
uk ispada kadalawunman kusa filuyjun.
Qaqllanqami imanutaq rupaymaqa
kusalata llipyaramun chaynu karan.

17Chaynuta rikarqami nuqaqa
wanusha yupay ĉhakinman rataray. Piru
payqa allilaw makinta nuqapa anayman
ĉhurar nimaran:
"Ama manchakuychu. Nuqami Punta
Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.
18Nuqami kawsani. Wanushami karay.
Piru kananqami tukuy tyimpupaqna
kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami
llabita purichini chay wanuypata,
chaynulla chay wanushakuna mayman
ĉhi riyan[b] chayman riqkunapaq ima.
19"Rikashaykitami iskribinki, kanan
imakuna pasayan chayta, chaynulla
maydiyapis pasayanqa chaymatapis.
20Piru kananqami intrachishayki chay
syiti qullarkunata allilaw makiypi
charikushaypaq, chaynulla chay
urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay
syiti qullarkunaqami intrachimanchik
chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq
angelkunapaq. Nataq chay syiti
bilirukuna-shuypaqa intrachimanchik
chay syiti pwiblupi kriyiqkunalapaq.

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

2 1"Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata
rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw
makinpi charikusha chay, chaynulla
chay syiti bilirukunapa ĉhaypinpi
puriq chayqami kaynu nin:
2Nuqami, qamkuna Efesupi
kriyiqkunapaqqa yaĉhani tukuy imata
rurayashaykillapapaqpis. Riqsishuni-
llapapismi kusata qischakar imamapis
shachinakur yaĉhachikuyashaykillapa-
paq. Chaynullami yaĉhanipis, chay
mana allinta ruraqkunawanqa mana
pulla kayta puytinkillapachu nir.
Chaynullami yaĉhanipis chay apustul
kani niqkunatapis allita rikar yaĉhat-
killapaqa mana chiqap apustulkuna-
chu kasha nir. Chaymi ashwan
qamkunaqa yaĉhashaykillapana
kusala llullakunami kasha paykunaqa
nir. 3Maydiyapismi nuqalapi kunfya-
kashaykillapa. Chaymi nuqarayku
kusata qischakashaykillapa, mana
shaykurlamapischu.
4Piru kananqami nishaykillapapis
mana allinta tukuyashaykillapapaqna:
Chaqa kananqami qamkunaqa
imanutaq puntallamataqa nuqapaq
kusalata llakiq kankillapa manana
chaynunachu kankillapa nir. 5Chaymi
allita yarpur, imapi uchakusha kani
nir, Dyusman qashan tikrakar
imanutaq punta kashaykillapanullana
rurayllapa. Piru mana chaynu ruratki-
llapaqami nuqa shamur kastigashur
chay biliru kaqkunamatapis ashuchi-
shaq qamkunamantaqa. 6Piru chay
Nicolaíta runakuna[c] mana allinta
yaĉhachikuyashanta nuqa yupaylla
ĉhiqniyashaykillapami kusa allinta
yarpuchiman.
7¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa
uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy
kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi

---

b 1.18 Kay wanushakuna maymanĉhi riyan nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyanqa paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqa riyanqa uk lugarman chaypina qischakar ima yarakuskinanllapapaq maydiya Amitunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir. **c 2.6** Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaĉhachikushanta kasuqkunapaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir ĉhurashanllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

8"Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:
9Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qischakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaĉhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaĉhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.
10Amami manchakunkillapachu imanu qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaqa kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.
11¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: 'Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu' nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

12"Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:
13Nuqami allita yaĉhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiĉhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.
14Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam[d] mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta ĉhurashanllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq. 15Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaĉhachikushanta [ĉhiqni-

d 2.14 Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

yashayta] yaĉhakusha, mana chiqan-
chakanayanllapachu. 16Chayraykumi
allita yarpur tukuy mana allinkunata
rurashaykillapataqa dijar qashan
Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana
chaynu ruratkillapaqami mana
tardarchu nuqa qamkunaman shamur,
chay ispada shimiymanta lluqshimuq-
llawan maqanakur limpu imanachir
tukchishaykillapa.
17Chaymi nini: ¡Rinriyjun
kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu
Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashan-
taqa! Chaymi chay shachinakur tukuy
mana allinkunata binsiqkunataqa,
qarashaq chay *'maná'* shutiq mikuy
mana rikayashanllapata. Chaynullami
qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay
rumipimi uk mushuq shuti iskribika-
sha. Chaytaqami mana mayqanpis
riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanĉhi
aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi
kriyiqkunaman iskribin

18"Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata
rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala
nina miraq yupay chay, chaynulla
urnupi rupachir kamakachikasha
brunsi kusalata llipyaraq ĉhakiyjun-
qami kaynu nin:
19Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi
kriyiqkunapaqqa allita yaĉhani tukuyla
rurashaykillapakunataqa. Chaynullami
yaĉhanipis imanumi nuqata munamar,
kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir.
Chaymi ashwan chay punta rurayashay-
killapamantaqa kananqa mana shaykuq
kusala shumaqta imatapis rurarna
sirbimankillapa nir yaĉhanipis.
20Piru yaĉhasha kani chay mana
allinta tukushaykillapakunata.
Chayshi qamkunaqa, chay warmi
Jezabel shutiq ima mana allinta
ruratinpis mana imatapis willanki-
llapachu. Chay warmiqami, Dyuspa
rimaqnin yupay tukunla. Chaymi
ashwan mana allinta yaĉhachikur,
nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa,
warmi kar manaqa runa karmapis
ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla
chay yanqa dyus nishanllapakunaman
ufrindapaq animalta ĉhurashanllapata
mikunanllapapaq ima nir. 21Chaymi
nuqaqa chay warmitaqa ayka diyalla-
taqa dijasha kani, allita kwintata
qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru
payqami mana kasumar, chay ukwan
ukwan punuyashanmatapis mana
dijashalamapischu. 22Chayraykumi
chay warmitaqa kastigashaq,
nanaywan kar mantanllapina
usurananpaq. Chaynulla chay mayqan
runakunapis chay warmiwan punuq-
kunapis, mana uchanta dijatinqa
paykunatapis kusala mana allinta
rurar qischashaq. 23Chaynulla chay
warmi yaĉhachikushanta kasuqkuna-
tapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa.[e]
Chaynu tukuy mana allinta
ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyla
nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar
ninqallapa: 'Amitunchikqami
tukuylata yaĉhamanchikllapa imanu
shunqunchikpi yarpuyashanchikllapa-
matapis' nir. Chaymi tukuy imata
yaĉhashuqllapa karmi, allita rikashur-
llapa imanu kanaykillapapaqpis
nishaykillapa.
24Piru chay Tiatira pwiblullamanta
wakinkunaqami chay warmi mana
allinta yaĉhachishutinllapaqa mana

e 2.23 Chay warmi yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

kasushaykillapachu. Chaynulla
dyablupaq mana yaĉhashaykillapata
yaĉhachishutinllapapis mana kasur,
mana riqsishaykillapalamapischu.
Chayraykumi mana mas imakunata
ruray nishuyllapamatapis puytinichu.
25Ashwanmi nishaykillapa: Chay
imanutaq nuqapi kriyishaykillapanu-
llami shachinakuskinkillapa, maydiya
nuqa shamunaykaman nir.
26Chaymi mayqanpis chay tukuy mana
allin kaqkunata binsir nuqa munashay-
lata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy
pachakunapi mantakunanllapapaqna
ĉhurashaq. 27-28Chaqa imanutaq Taytay
Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq
ĉhuramasha, chaynullami mantakunqa-
llapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi
mayqantapis mana allinta tukuqtaqa
manka allpata yupay limpu llampuchan-
qallapamapis. Chaynullami yanapashaq-
pis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa
uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu
kananllapapaq.
29¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa
uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy
kriyiqkunata willashantaqa!

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

3 1"Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata
rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata[f]
purichiq kaq, chaynulla chay syiti
qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:
Nuqami, qamkuna chay Sardispi
kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis
yaĉhani. Chaynullami yaĉhanipis
imanumi runakuna kusalata alabashun-
llapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa
nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna
kankillapa. 2Chayraykumi rikĉhakuq
yupay kusalata shachinakur chay
rurayashaykillapataqa kusa allinlatana
rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi,
chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami
imatapis mana karanta rurayashayki-
llaparayku wanusha yupayna kankillapa-
mapis. 3Chaymi nishaykillapa: Imataĉhi
yaĉhachishushanllapapi yarpur
Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakay-
llapa. Chaqa chay yaĉhachishushan-
llapapi mana yarpur punuq yupaylla
katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa
uk suwakuq yupay qamkunamanqa
rikarimushaq.
4Piru chay Sardis pwiblullapimi
wakinllaqa manaraq raĉhpanta
liqwachaq yupayqa mana allinkunata
rurashallaparaqchu. Chay paykunami
nuqawan maydiyapis purinqallapa
yuraq intiruta mudakurna. Chaqa
paykunaqami chaynu kananpaq
kusala allin. 5Chaymi mayqanpis
shachinakur tukuy mana allin
kaqkunata binsiqkunaqa yuraq
intiruta mudakurna kawsanqallapa.
Chaynulla chay maypiĉhi tukuy
tyimpupaq kawsananllapapaq librupi
shutin iskribikashataqa, manami
burrashaqnachu. Ashwanmi Taytay
Dyuspa naypanpi chaynulla angelnin-
kunapa naypanpimapis kusala
allinpaqna riqsishaq paykunataqa.
6Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun
kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu
tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

7"Chay Filadelfia pwiblupi
kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

---

f 3.1 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir.

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap
kaqlata rimaq, chaynulla unay
gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar
Dyuspa mantakuyninpa llabinta
purichir, mayqanmi yaykunqa
chaynulla mana yaykunqachu
niqqami, kaynu nin:
8Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna
tukuy allinlata rurashaykillapatami
yaĉhani. Chaymi naypaykillapaman
chapakur rikayllapa. Chay naypayki-
llapapimi uk punkuta kiĉhallata
rikankillapa. Chaytaqami chaynu
kiĉhalla kananpaqqa, nuqa chaynu
nisha kani. Chaymi chay kiĉhalla
kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta
puytinqachu. Piru
qamkuna-shuypaqami, mana jwirsay-
jun karmapis nuqamantaqa mana
pinqakurlamapischu, nishushayllapa-
latana kasur kawsashaykillapa.
9Chaymi chay dyablu nishankunata
kasur, pay munashanta ruraqkuna-
taqa, nuqa nitiy kusalata rispitar
naypaykillapapi qunqurinqallapa.
Chaynuqami paykunaqa yaĉhanqa-
llapa qamkunapaqqa imanumi
kusalata llakipashushallapa kani nir.
Chaqa chay runakunaqami kusalata
llullakur ninllapa: Israel runakuna
karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa
nir. Piru chiqaptaqami dyablupa
kaqninkuna paykunaqa.
10Nataq qamkuna-shuypaqami
nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata
shachinakushaykillapa, michka
qischakarmapis. Chayraykumi kay
pachapi kusala qischakaykuna kanqa
chaymanmatapis washashaykillapa.
Chaqa chay qischakaykunaqami
chaynuqa kanqa rikar yaĉhanaypaq
mayqankunashi allita nuqapi
kriyinllapa nir.
11Chaymi nishaykillapa: Shamunay-
paq diyaqami shipchana. Chayray-
kumi imata rurarpis karanlata nuqa
munashaynula ruraskinkillapa.
Chaynuqami chay kurunataqa
karantana aypankillapa, mana
mayqanpis kitashutinllapanachu.
12Chaqa mayqanpis chay mana allin
kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa
pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna
nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta
aduranannllapa wasi ruripina
kulumnata yupay ĉhurashaq. Chaynu-
qami paykunaqa manana maydiyapis
lluqshimunqallapanachu. Chaymi
chaypina Dyusniypa shutinta, unaq
syilumanta shamuq mushuq pwiblu
Jerusalenpa shutinta, chaynulla
nuqapa mushuq shutiyta ima
iskribishaq.
13Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun
kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu
Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashan-
taqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

14"Chay Laodicea pwiblupi
kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta
kumpliq, karanlata rimaq, allita
Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin
tukuy rikayashanllapata rurasha
chayqa kaynu nin:
15Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi
kriyiqkunapaq yaĉhani tukuyla imata
rurashaykillapatapis. Chaynullami
yaĉhanipis qamkunaqami mana qasaq,
mana quñuq imapischu kankillapa nir.
¡Icharaq quñuq karpis quñuqllamana
kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis,
qasaqllamana kankimanllapapis! 16Piru
qamkunaqa manami munankillapachu
tukuy shunquykillapawan nuqata
kasumaytaqa. Chaynu karmi tibyu yaku

yupay kashaykillaparayku, mana
pullakushuyllapata munanichu. Chaymi
mana qasaq chaynulla mana quñuq
kashaykillaparayku ashwan kusalata
millanar gumitashaykillapa. 17Chaqa
qamkunaqami ninkillapa kusa imayjun-
shi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy
imapis munashaykillapanulla kan nir.
Chaynulla manashi imaykillapapis
faltashunllapachu. Piru manachu
kwintata qukankillapa qamkunaqa
millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun,
syigu, liri ima kankillapa nirqa.
18Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakuna-
paq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi
kriyir michka qischakar imamapis
shachinakur, rantiq yupay aypayllapa
chiqap kaq uru, ninapi rupar kamaka-
shata. Chaynullami aypayllapapis kusala
shumaq yuraq raĉhpata. Chayna
chaywan mudakur manana lirilla yupay
pinqaypaqta purinaykillapapaq. Aypanki-
llapapismi uk rimidyuta, chaywan
rimidyakar allita rikakur imana purinay-
killapapaq.

19Chaymi nuqaqa mayqantapis chay
munashay wamraykunataqa nanaq
nanaq imatapis karanta willar
kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy
chay uchakushaykikunata dijarna,
Dyus munashanta ruranaykillapa-
paqna tikrakayllapa. 20Chaqa allita
intrakayllapa: Nuqami punkuykillapa-
manta qayakuq yupay willashuyani-
llapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa
punkunta kiĉhaq yupay samachi-
manqa paypa shunqunpina samanay-
paq. Chaynu samachimatinqami
paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy
tyimpupaq paywan kashaq.

21Chaymi tukuy mana allin kaqkunata
shachinakur binsiqkunaqa nuqawan
pulla mantakuyniypina mantakunqallapa.
Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana
allin kaqkunata binsishayrayku Taytay
Dyuswan pullana mantakunanpi
mantakuni chaynulla.

22Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun
kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu
tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

Syilupimi Dyusta aduranllapa

4 1Chaymantaqami nuqaqa unaq
syiluman chapakurqa, rikaray uk
punku kiĉhallata. Chaymi chay punta
rimaypi uk trumpita waqaqta yupay
uyapashayta qashan uyaparay kaynu
nimaqta: “Iqamuy kayman.
Chaymantami rikachishayki tukuy ima
pasananpaq chaykunamatapis” nir.

2Chaynu nir willamatinmi Santu
Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq
imakunata rikapakuchimaran. Chaymi
chay kutilla, syilupi rikaraypis uk
mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk
tasha mantakuyaq. 3Piru chay mantakuna
samanapi taqqami, kusala shumaq llipyala
rumi jaspi, chaynulla chay rumi kurnalina
yupay qaqllayjun karan. Nataq chay
tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap
shayaran chay ismiralda rumisitu yupay
kusa llipyala. 4Chaynullami chay ridurnin-
piqa, rikaraypis binti-kwatru (24) samana-
kunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatru
rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami
kusala yuraq intiru raĉhpayjun, chaynulla
urumanta rurakasha kurunata umakusha
samayaranllapa. 5Chay mantakunan
tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata
kunya lanyayaran ima. Nataq
naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna
kusalata ratakuyaran. Chay bilakunaqami,
Dyuspa syiti Ispiritunkuna[g] karan. 6Chay
mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar

g 4.5 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyjun nir.

yakuchu imaĉhi karan, kristal yupay kusala
chuyita.
Nataq chay samanapa yatalan ridurninpi-
qami, kwatru kawsaqkuna karanllapa.
Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun
karanllapa, nawpanlawta ikilawta ima.
7Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk
liyun yupay karan. Nataq chay ikillan
chay-shuypaqa uk turu yupay karan.
Uk-shuypaqa runa yupay qaqllayjun karan.
Nataq chay kwatru kaq chay-shuypaqa
atun kuchak pariq yupay karan. 8Chaymi
chay kwatru kawsaqkunaqa, tukuynin saysi
alayjunlla karanllapa. Piru chay alankuna-
qami tukuy intirunta nawiyjunlla
karanllapa, analawta rurilawta ima. Piru
tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq
kaynu niyaranllapa:

"Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa" nir.

9-10Chaymi imuraspis chay kwatru
kawsaqkuna chay mantakuna samanapi
taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala
puytiq, chaynulla kusala shumaqmi
kanki nir alabachitinqa, chay binti-kwa-
tru (24) rukukunaqa naypanpi qunqurir
adurananllapa. Chayna chay kurunan-
kunata umakushanmatapis urqur chay
mantakunan samanapa naypanman
ĉhurar kaynu niyaranllapa:

11 "Qammi Amituy, nuqakunapa
Dyusniy.
Qammi tukuy tyimpupaq manta-
kunki.
Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla
rurashayki.
Chaymi qam munatki
chay rurashaykikunaqa kananpis
kanlla.
Chayraykumi qamqa kusala shumaq
kanki
alabakanaykipaqqa" nir.

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

5 1Nuqa Juanmi chay rikapakuchima-
shanpi rikaray, chay shumaq
mantakuna samanapi taqqami, allilaw
makinpi uk libru pillukashata chariku-
sha taqta. Chay libruqami rurinpi,
ananpi ima iskribikasha karan. Piru
chay pillukashaqami chaymanta
chaymanta allila kirpakasha karan syiti
partipi napawan. 2Chaynullami rikaray-
pis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita
kaynu tapukuqta: "¿Mayqantaq
puytiyanqa kay napakunawan
pigakashata kiĉhaytaqa?" nir. 3Piru
manami mayqanpis syilupi, pachapi,
chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis
chayta kiĉhar rikananlapaqmapis
kaqllapachu. 4Chaynu chay pillukasha
libruta kiĉhar, rikananlapaqmapis mana
mayqanpis kashanraykumi nuqaqa
kusalata waqayaray. 5Piru chay
kriyiqkunata rikaq rukukunamanta
ukqami nimaran: "Ama waqaynachu.
Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay,
chaynulla gubyirnu Davidmanta
kaqqami,[h] tukuy mana allin kaqtaqa
binsishana. Paymi chay pillukar syiti
partipi napakasha librutaqa kaĉhachir
kiĉhayta puytinqa" nir.
6Chaymantaqami chay mantakuna
samanapa, chaynulla chay kwatru
kawsaqkunapa, chay rukukunapa
ĉhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta.
Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamu-
sha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuy-
jun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan.

---

h 5.5 Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaías 11.1,10; Romanos 15.12.

Chaykunaqami intrachimanchik,
Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyla
pachaman kaĉhamushankuna karan nir.
7Chay Uyshitaqami rir, chay libru
pillukashata aypamuran chay
mantakuna samanapi taqpa allilaw
makinmantaqa. 8Chaynu aypatinqami,
chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla
chay binti-kwatru (24) rukukunaqa
tukuynin chay Uyshitapa naypanpi
qunquriranllapa. Paykunaqami tukuynin
arpakunata, urumanta rurakasha kupa
insinsyuyjunkunata ima charikusha
karanllapa. Kay insinsyukunaqami
intrachimanchik Dyuspa allinla kaqnin-
kuna mañakushan nir. 9Chaymi
paykunaqa mushuq takikunata kaynu
nir takiyaranllapa:

"Qamlami chay pillukasha libruta
aypar,
napakashanmatapis kiĉhayta
puytinki.
Chaqa qam wanur yawarnikita
iĉharmi,
Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
tukuy ayllukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqkuna-
manta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyunmanta
kaqkunatapis.
10 Chaymi chay akrashaykikunataqa
uk mantakuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi
tikrashayki Taytanchik
Dyusllata sirbinanllapapaq.
Chaymi chay akrashaykikunaqa
tukuyla pachakunapi mantakuq
imana kanqallapa".

11Chaymanta chapakur-shuypaqami,
achka angelkuna rimaqta uyaparay.
Chay angelkunaqami chay mantakuna
samananpa, chay kwatru kawsaq-
kunapa, chay rukukunapa ridurninpi
karanllapa. Piru paykunaqami kusala
manchaypaq achka karanllapa.
12Paykunaqami kusa jwirtita rimar
kaynu niyaranllapa:

"¡Chay Uyshitatami wanuchiran-
llapa!
¡Chaymi payqa kusala pudirniyjun,
tukuy imata aypananpaq,
kusa yaĉhayniyjun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kananpaq kusala
shumaq!
¡Chaynulla kusala alabakasha
imami kanqapis!" nir.

13Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy
rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi
kaqkuna, chaynulla pacha ruripi
kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu
niqta:

"¡Chay mantakuna samanapi taqta,
chaynulla chay Uyshitatami,
kusata alabaypaq, imata
rurashanpaq payji niypaq!
¡Chaynullami payqa kusa mantakuq,
kusa shumaq, kusa puytiq ima
kanqa tukuy tyimpupaq!" nir.

14Chaynu nitinllapami, chay kwatru
kawsaqkunaqa niyaranllapa: "¡Chaynumi
kanqa!" nir. Chaymi chay binti-kwatru (24)
rukukunaqa[i] naypanllapapi qunqurir [chay
tukuy tyimpu kawsaqta] adurayaranllapa.

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiĉharan

6 1Chaymanta qashan chapakurqa
rikaray imanumi chay Uyshitaqa
chay librupa syiti napankunamanta,
punta kaq napakasha kaqta kiĉhaq

---

i 5.14 Binti-kwatru rukukuna nirqami intrachimanchik tukuyla chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir.

qallariqta. Chaymantami uyaparay chay
kwatru kawsaqkunamanta ukqa, kunya
yupay kusala jwirtita kaynu niqta:
"¡Shamuy!"[j] nir. [2]Chaymi chapakurqa
rikaray uk yuraq kaballuta. Chay
kaballupa anan taqqami, makinpi
arkuwan flichata charikusha karan.
Chaymantami quranllapa uk kurunata.
Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar,
riran maypipis tukuy imatapis binsinan-
paq.
[3]Chaymanta chay Uyshita ishkay kaq
napakashata kiĉhatinqa, chay ishkay
kaq kawsaqqa kaynu niqta uyaparay:
"¡Shamuy!" nir. [4]Chaymi rikayatiy
qashan yarqamuran uk kaballu. Chay
kaballuqami chupika intiru karan.
Nataq anan taqta-shuypaqa kusa
puytiqpaq tikraranllapa. Chayna
tukuyla runakuna shumaqta tayatin-
llapamapis, pay ĉhiqninachitinllapa
paynin paynin wanuchinakunanllapa-
paq. Chaypaqmi kusala atun ispadata
quranllapamapis.
[5]Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq
napakashata kiĉhatinqami, uyaray chay
kawsaqkunamanta kimsa kaq chayqa,
kaynu niqta: "¡Shamuy!" nir. Chaymi
chapakurqa rikaray uk yana kaballuta.
Nataq chay anan taq chayqami makinpi
charikusha karan uk balansata.
[6]Chaymantami chay kwatru kawsaq-
kunapa ĉhaypinmantaqa uyaray uk
rimay kaynu niqta: "Mayqanpis uk
diyata trabajashanwanqami uk kilu
triguta manaqa kimsa kilu sibadalata
rantiyta puytinqa. Piru chay asaytiwan,
binuta rantinatin-shuypaqa ama
willatkichu michkatapis rantinqa" nir.
[7]Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq
napakashata kiĉhatinqami, uyaray chay
kwatru kaq kawsaqqa kaynu niqta:
"¡Shamuy!" nir. [8]Chaymi chapakurqa
rikaray aya rupay yupay uk qarwalla
kaballuta. Nataq chay anan taqqami
shutiq, "Wanuy". Chaypa ikintaqami
shamuyaq uk. Payqami ayakunapa
tanan chay karan. Chaymi chaytaqa
pudirta quran, tukuy pachamanta
kwarta partin kaqta wanuchinanpaq
guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan,
chaynulla kay pachapi kaq kusala
manchaypaq animalkunawan ima.
[9]Chaymanta chay Uyshita sinku kaq
napakashata kiĉhatinqami, altarpa
ĉhakinpi rikaray Dyuspa shumaq
rimayninta parlakur shumaqta
kawsashanrayku wanushakunapa
almankunata. [10]Chaymi paykunaqa,
kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:
"Kusala puytiq, kusa allin, imatapis
karanta ruraq Taytayllapa Dyus,
¿maydiyataq rikar yaĉhayanki kanqa
tukuyla chay runakuna imata rurashan-
kunataqa? ¿Maydiyataq paykunatapis
wanuchiyanki kanqa wanuchimashan-
llaparaykuqa?" nir [11]Chaynu
nitinllapami yuraq raĉhpakunata
quranllapa. Chaynullami willaranllapa-
pis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa,
Jesucristupaq qamkuna yupaylla
uknikikuna yaĉhachikuqkunata
wanuchinanllapakaman nir.
[12]Chaymanta chay Uyshita saysi kaq
napakashata kiĉhatinqa, chapakur rikaray
kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi
rupaymapis yana intirupaq tikrakaran,
imanutaq wanutinllapa lutu raĉhpata
yakakunllapa chaynu. Nataq
killa-shuypaqa, chupika intirupaq
tikrakaran, yawar yupaylla. [13]Chaynulla
qullarkuna-shuypaqa syilumanta
ratamuran pachaman, imanutaq kusala
jwirti wayra shamutinmaqa llullu
iguskunamapis ratamun chaynu. [14]Chaymi
syilumapis chinqaran uk papil pillukaq

j 6.1 Wakin iskribikashakunapiqami "Shamur rikay" nin.

yupay. Chaynullami mar yaku ĉhaypipi
pacha kaqkuna, chaynulla tukuyla
sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa
uklawman ashuranllapa. 15Tukuy pachapi
mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqan-
kunapi, maĉhaykunapi ima pakakuran-
llapa. Paykunaqami tantakar kusa
puytiqkunawan, suldadukunapa mantaq-
ninkunawan, kusa nisha runakunawan,
kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkuna-
wan, mana sirbikuqkunawan ima
pakakuranllapa. 16Chaymi chay
sirkakunata, qaqakunata imaqa niyaqllapa:
"¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa
chay mantakuna samanapi taqpa
naypanmanta, chaynulla chay Uyshita
piñakushanmanta ima! 17Chaqa paykuna
kastigakunanpaq diyaqami ĉhamushana.
¿Mayqannari shachinakuyta puytinqa
paypa kastigunmantaqa?" nir.

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

7 1Tukuy chaykunata rikashana
karqami, rikapakuyniypiqa qashan
rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi,
surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta.
Paykunaqami wayrata arkayaranllapa
pachaman, mar yakuman, chaynulla
qirukunamanpis ama pukakamunanpaq.
2Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay
iqamunanlawmanta shamuqta. Chay
angelqami chiqap kawsaq Dyuspa
siyunta charikusha karan. Nataq chay
kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta
ayparanllapa pachata, mar yakuta ima
mana allinkunata ruranllapapaq.
Chaymi chay ángel siyuta charikusha
shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay
wakin angelkunataqa kaynu niran:
3"Amaraqmi pachata, mar yakuta,
qirukunatapis mana allinkunataqa
rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi
Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi
siyuta ĉhurayanillaparaqchu" nir.
4Chaymanta-shuypaqami uyaparay:
Tukuyla Israel ayllukunamanta
siyakasha kaqkunaqa 144,000
karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

5 Judapa ayllunmanta 12,000,
Rubenpa ayllunmanta 12,000,
Gadpa ayllunmanta 12,000,
6 Aserpa ayllunmanta 12,000,
Neftalipa ayllunmanta 12,000,
Manasespa ayllunmanta 12,000,
7 Simeonpa ayllunmanta 12,000,
Levipa ayllunmanta 12,000,
Isacarpa ayllunmanta 12,000,
8 Zabulonpa ayllunmanta 12,000,
Josipa ayllunmanta 12,000,
Benjaminpa ayllunmantapis
12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raĉhpayjunkuna

9Chaymanta chapakurqami rikaray,
mana yupaymatapis puytiypaq kusala
manchaypaq achka runakunata.
Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta,
ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi
rimaqkunamanta, tukuy pwiblukuna-
manta ima karanllapa. Paykunaqami
shayaranllapa chay mantakuna
samanapa naypanpi, chay Uyshitapa
naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru
raĉhpayjun, chaynulla chay ramus
shutiq qirupa rapranta charikushalla
karanllapa. 10Chaymi kusala jwirtita
kaynu niyaranllapa:

"¡Taytanchikllapa Dyus
mantakunan samananpi taq,
chaynulla chay Uyshitami
washamashanchikllapana!" nir.

11Piru chay angelkunaqami tukuynin
chay mantakuna samanapa ridurninpi,
chay rukukunapa, chaynulla chay
kwatru kawsaqkunapa ridurninpi
shayaranllapa. Chaymantaqami
tukuyninllapa chay mantakuna
samanapa naypanpi qunquriranllapa,

umanllapamatapis pachaman
ĉhachinanllapakaman. Chaynumi
Dyustaqa aduraranllapa, 12kaynu nir:
"¡Chaynumi kanqa!
Dyusninchikqami tukuy tyimpu
alabakasha kanqa.
Chaqa payqami kusa shumaq,
mantakuq,
kusa yaĉhaq, payji nikasha,
kusa riqsikasha,
chaynulla kusala puytiq, jwirsay-
jun ima.
¡Chaynumi kanqa!"
13Chaymantami chay rukukunamanta
ukqa tapumaran: "¿Mayqankunataq kay
yuraq intiru raĉhpayjunkunaqa?
¿Maymantataq shamushallapa kanqa?"
nir.
14"Qammi yaĉhayanki Taytituy"
niray. Payqami nimaran:
"Kaykunaqami kay pachapi michka
kusala manchaypaq qischakaykuna
katinmapis kriyishannulla shachinakur
pasaran chaykuna. Paykunaqami
raĉhpanllapataqa, Uyshitapa yawarnin-
wan paqar yuraqchashallapa. 15Chay-
raykumi,
Tayta Dyus tar mantakunan naypan-
piqa shayanllapa.
Chaqa paykunaqami unaqpis,
tutapis
Dyusta adurananllapa wasipi
paytaqa sirbinllapa.
Nataq chay mantakuna samanapi
taqqa,
maydiyapis pullanllapa kar
tukuy imamantapis washan
paykunataqa.
16 Chaymi paykunaqa manana
qischakanqallapanachu
mallaqpaq, yakupaqmapis.
Chaynulla manami rupaylamapis
ĉhasyanqallapanachu.
Kalurmapismi manana qillaka-
chinqanachu.
17 Chaqa Uyshita, chay mantakuna
samanapa ĉhaypinpi kaqqami,
uyshitakunata yupay michinqa.
Chaymi mayta ritinllapapis
paykunapa pullan kar,
apar chay chuyala yakitu tukuy
tyimpu kawsachikuqta
upyachinqa.
Chaynuqami Dyus yanapatin,
manana maydiyapis waqanqa-
llapalamapischu".

Syiti napakashata chaynulla urumanta rurakasha insinsyiru

8 1Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiĉhatinqa, midya urata yupay syilupiqa tukuy uyarala kidaranllapa. 2Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa. 3Chaymantami qashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altarqami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuyla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa. 4Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayninqa, chay angelpa makinmantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla. 5Chaymantami chay angelqa insinsyiruta aypar, chay altarpi nina kusalata miraqta ĉhaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

6Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata

purichiqkunaqa, waqachinanpaq
kamakaranllapana.
7Chaymi chay punta kaq angelqa,
trumpitanta waqachiranna. Chaynu
waqachitinqami, pachamanqa ratamu-
ran kusa jwirti granisu, ninawan yawar
piĉhukasha ima. Chaymi kay pachapa
kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla
chay muntikunapa kimsa kaq
partinmantapis ukta, tukuyla chiqyaqlla
qiwakunamatapis limpu rupachir
tukchiran.
8Chaymanta chay ishkay kaq ángel
trumpitanta waqachitin-shuypaqa mar
yakuman ratamuran, uk atun sirkapi
nina ratakuq yupay. Chaymi chay
marpa kimsa kaq partinmanta ukqa
limpu yawar intirupaq tikrakaran.
9Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaq-
kunamanta kimsa kaq partinmanta
ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy
barkukunamanta kimsa kaq
partinmanta ukqa, limpu pakikar ima
tukukaran.
10Chaymantami chay kimsa kaq
angelpis trumpitanta waqachiranna.
Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq
yupay syilumanta ratamuran, tukuy
riyukunapa, chaynulla yaku nasimunan-
kunaman kimsa kaq partinmanta
ukman. 11Chay ratamuq qullarqami
shutiq "Ayaq". Chaymi chaynu
yakuman ratamushanrayku tukuy yaku
kaqkunapa kimsa kaq partinmanta
ukqa, ayaq intirupaq tikrakaran.
Chaymi, kusa achka runakuna wanuran-
llapa.
12Chaymanta chay kwatru kaq
angelpismi trumpitanta waqachiranna.
Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta
ukqa limpu dañakaran. Chaynulla
killapa kimsa kaq partinmanta uk,
qullarkunapa kimsa kaq partinmanta
ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay
kimsa kaq partinmanta ukqa limpu
tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi
unaqpis tutapis kimsa kaq partinmanta
ukqa mana achkirachikuranllapachu.
13Chaymanta chapakurqa, uyaparay
atun kuchak[k] syilupa ĉhaypinta parir rir
kusa jwirtita kaynu niqta: "¡Ay, ay, ay,
pachapi kawsaqkuna, imananqallaparaq
chay kimsa faltaq angelkuna trumpi-
tanta waqachitinllapaqa!" nir.

9 1Chaymanta chay sinku kaq ángel
trumpitanta waqachitin, chapakur-
qami rikaray uk qullar syilumanta
pachaman ratamushata. Chaymi chay
qullartaqa manchaypaq uĉhku ruripa
llabinta quranllapa. 2Chaymantami
chay qullarqa kiĉharan chay manchay-
paq uĉhkupa punkunta. Chaymi chay
uĉhkumantaqa quntay lluqshimuran uk
urnumanta yupay. Chaynu
lluqshimurmi, rupayta chaynulla tukuy
intiruta limpu llantu intirupaq tikraran.
3Chaynulla chay quntaymantaqami,
atun tintikuna yarqur tukuy pachata
shikwakaran. Piru chay tintikunaqami,
imanutaq alakranmaqa kanimanchik
chaynu kanikunanpaq niran. 4Chaymi
chaykunataqa kay pachapi tukuy
qiwakunata, chiqyaraqkunata,
qirukunata imaqa ama imanachinanla-
paqmapischu niranllapa. Ashwanmi
Dyuspa siyunwan urkunpi mana
siyakasha chaykunata imanachinanpaq-
mapis niranllapa. 5Piru chaynu
runakunata kanirmapis, manami
wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi
chaynu kanishanrayku sinku misista
nanaywan kusalata qischakananpaq
niran. Chaqa chay tintikuna kanimasha-
qashi kusalata nananpaq karan,
imanutaq alakran kanimashamaqa
kusalata nanan chaynu.

---

k 8.13 Kuchakpaqqa wakin iskribikashakunapiqa ángel ninllapa.

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

[6]Chaymi chay diyakunapiqa
runakunaqa qischakashanrayku kusalata
wanuyta munanqallapa. Piru manami
wanunqallapachu. Chaqa wanuyma-
pismi paykunamantaqa ashur, mana
dasqa ĉhamunqachu.
[7]Chay atun tintikunaqami, imanutaq
kaballukunamaqa guerrapi maqana-
kunanpaq kamakanllapa chay yupay
karan. Chaynulla urumanta rurakasha
kurunata umakusha yupay karanllapa.
Nataq qaqllankunaqami uk runapa
qaqllannu karan. [8]Aqchan-shuypaqami
warmipa aqchan yupay karan.
Kirunkuna-shuypaqa liyunpa kirun
yupay. [9]Kwirpuntaqami, jyirrumanta
rurakashawan arkakusha yupay karan.
Nataq paritinqami alankunaqa waqayaq,
imanutaq bistyakunamaqa
karritakunata aysaĉhakur guerraman
ritin kusalata ĉhalaqyanllapa chay
yupay. [10]Ĉhupan-shuypaqami, kusala
kashayjun karan, alakranpa ĉhupan
yupay. Chaymi chay ĉhupanwan,
mayqantapis mana allinta ruratinqa,
sinku misista qischakananpaqqa karan.
[11]Chay atun tintikunata mantaqqami
kusala manchaypaq uĉhku ruripi
mantakuq ángel karan. Chay angeltami
hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón.*
Nataq griego rimaypi-shuypaqa
ninllapa, *Apolión* [l] nir.
[12]Ayayay, chay saqra qischakay
kananpaq karan chayqami, pasanna.
Piru faltanraqmi ishkay mas qischakay-
kunaqa.
[13]Chaymantami chay saysi kaq
angelqa trumpitanta waqachiranna.
Chaymi uyaray uk rimayta, chay
urumanta rurakasha altarpa qichqan-
kunapi kwatru kachukuna karan chaypa
ĉhaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa
naypanpi karan. [14]Chaymi chay
rimayqa chay saysi kaq ángel trumpi-
tanta charikushataqa kaynu niran:
"Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru
angelkuna watarayan chaykunata
kaĉhay" nir. [15]Chaymi chay kwatru
angelkunataqa kaĉharanna. Chaynumi
paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq
runakunamanta uk kaq partitaqa
wanuchikunanpaq. Chaqa Tayta
Dyusqami chay angelkuna kaĉhakar
wanuchikunanpaqqa unaylla urata,
diyata, misista, añumatapis akrashana
karan. [16]Chaymantami uyaparay chay
kaballupi suldadukuna puriqkunaqa
michkami karan nirmapis. Chaqa
dusyintus miyunmi (200'000,000)
karanllapa.
[17]Chaynumi imanutaq rikaray chay
kaballukunata chaynullami rikaraypis
chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay
kaballupa anan kaqkunaqami, qasqun-
taqa arkakusha karanllapa klaru
chupika, yana asul chaynulla qarwa
imawanĉhi. Chay kaballupa
umankuna-shuypaqa, liyunkunapa
uman yupay karan. Nataq
aqrunmanta-shuypaqa lluqshiyaran
ninawan, asufripa quntaynin. [18]Chaymi
tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk
partinqa wanuranllapa chay kimsa
manchaypa kastigukunawan. Chaqa
chay kaballukunapa aqrunmanta
lluqshimuq nina, quntay, asufri imari
wanuchiq chay runakunataqa. [19]Piru
manami chaykunalachu wanuchikuq.
Ashwanmi chay kaballukunapa ĉhupan
largu kuru yupay kaq imami kanir
wanuchiq runakunataqa.
[20]Piru wakin runakuna, kay
qischakaykunawan mana wanusha
kaqkunaqa, manami dijashallapachu
chay mana allin rurayninllapataqa.
Chaqa paykunaqami dyablukunata

---

l 9.11 Abadonwan, Apolionqami intrachimanchik wanuchir tukchikuq nir.

aduranllapa. Chaynulla chay yanqa
dyus nishanllapakuna, urumanta,
platamanta, brunsimanta, rumimanta,
qirumanta rurakasha kar, mana puriq
kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta
ima aduranllapa. 21Chaymi paykunaqa
mana imalapimapis kambyakarchu
suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla,
chaynulla warmi, runamapis masayjun
mana masayjun karmapis ukwan ukwan
punurlla ima kawsanllapa.

Uk angelmi libru pillukashawan

10 1Chaymantami rikaraypis uk
ángel kusala pudirniyjunta.
Chay angelqami unaq syilumanta
ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay
angelpa umanpiqami uk inap karan.
Nataq qaqllan-shuypaqa llipyarayaran
rupay yupay. Ĉhankankuna-shuypaqa,
nina ratakuq yupay karan. 2Chariku-
shami karan pillukaq taksha libritu
kiĉhallata. Chaymantaqa allilaw
ĉhakintaqa shachiran mar yakuman.
Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran
pachaman. 3Chaymantami kusala
jwirtita qayĉhakuran, uk liyun yupay.
Chaynu qayĉhakushana katinmi,
kunyapis syiti kuti kusala jwirtita
lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay
rimaykunata chay kunyakunamantaqa.
4Chaymanta chay syiti kunyakuna
pasatinqa, chay uyapashaytaqa iskribiq
ĉhurakaray. Piru chay ratullami
uyaparay unaq syilumanta uk rimay
kaynu nimaqta: “Chay kunya
nishantaqa, amami iskribinkichu.
Ashwanmi qamla yaĉhanki” nir.
5Chaymantami chay ángel uk
ĉhakinta mar yakuman chaynulla uk
ĉhakinta pachapi shachisha chayqa,
allilaw makinta unaq syiluman alsaran.
6Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa
shutinta rimar juraran. Chaqa chay
tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari
syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima
kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu
niran: “Dyus imata ruranapaq
chayqami manana maychu shamunan-
paqqa. 7Chaqa chay tyimpu ĉhamutin
chay syiti kaq ángel trumpitanta
waqachitinqami, kumplikashana kanqa
Dyus imataĉhi payla ruranapaq
yarpusha karan chayqa. Piru chaypaq-
qami Tayta Dyusqa unayllana intrachi-
sha karan chay paypa kaq sirbiqnin-
kunata, rimaqninkunata imaqa”.
8Piru chay unaq syilumanta rimayta
uyapasha karay, chayqami qashan
kaynu nimaran: “Chay ángel uk
ĉhakinta mar yakupi chaynulla uk
ĉhakinta pachapi shachisha chay,
pillukaq taksha libritu kiĉhakasha
chayta charikushanta, rir aypay” nir.
9Chaymi rir mañaray chay angeltaqa
chay pillukaq taksha libritutaqa
qumananpaq. Piru payqa nimaran:
“¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami
shimikipiqa kusala mishki ñukñu kanqa.
Piru shunquykipi-shuypaqa kusalata
ayanqa” nir.
10Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa
aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqa
myil yupay kusala mishki karan. Piru
shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq
qallariran. 11Chaymantaqa nimaran:
“Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa
imanu rurayanqa chay achka pwiblu-
kunata, chaynulla uklaw nasyunmanta
kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata,
chay mantakuqkunata imaqa” nir.

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

11 1Chaymantaqami uk largu bara
kañata yupay midikunaypaq
qumaran. Chaymi kaynu nimaranllapa:
“Rir, Dyusta aduranllapa wasita,
altarnintinta, midiy. Chaymantami,
yupankipis michkashi chaypi aduraq-

kunaqa nir. [2]Piru amami, Dyusta
aduranannllapa wasipa pampa kaqtaqa
midinkichu. Chaqa tukuy chaykunata-
qami qusha kani mana Israel runakuna-
tana. Chaymi kwarintay-dus (42)
misista saruĉhar purinqallapa, chay
kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa.
[3]Chay tyimpullapimi nuqapis kaĉhashaq
ishkay runakuna saqalla raĉhpata
yakakushata, paykuna nuqapaq rir
yaĉhachikunanpaq mil dusyintus sisinta
(1,260) diyakunata". [4]Piru Dyuspa chay
ishkay rimaqninkunaqami intrachiman-
chikllapa Tayta Dyus tukuyla kay
pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu
qirukuna[m] chaynulla chay ishkay
bilirukuna shayaran chaypaq. [5]Chaymi
mayqanpis kay ishkay runakunata
ĉhiqnir mana allinta ruranatinqa
paykunapa shiminmanta kusala achka
nina lluqshimuqmi rupachir tukchinqa.
Chaynullami mayqanpis paykunata
mana allinta ruranaqkunaqa wanunqa.
[6]Chaqa chay ishkay runakuna, Dyuspaq
yaĉhachikuqkunaqami, kusala pudirniy-
jun kashanrayku, chay yaĉhachikuya-
shanllapa tyimpuqa ama tamyamapis
ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa.
Chaynullami pudirniyjunpis, yakuta
yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi
kaqkunata michkatapis paykuna
munashannulla riqchaq qischakaykuna-
wan qischananpaq ima.

[7]Piru Dyuspaq yaĉhachikur
tukchishana katinllapaqa, uk kusala
saqra munstru[n] chay kusala manchay-
paq uĉhku rurimanta yarqamur, chay
ishkay runakunapa ikinpi purir binsir
munashannulla wanuchinqallapa.
[8]Chaymi chay wanushakunapa
kwirpunqa, Jerusalén pwiblupa
kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa
chay pwiblullapimi Amitunchiktapis
wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblu-
taqa Sodoma, chaynulla Egipto
pwibluta yupayna riqsinqallapa.
[9]Chaynu wanutinllapami kimsa
diya-y-midyuta, tukuyla pwiblumanta
runakuna, ukman ayllukuna, ukman
rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyun-
manta runakuna ima rikanqallapa chay
wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi
mana munanqallapalamapischu
mayqanpis chay wanushakunapa
kwirpunta pampananllapataqa. [10]Chaqa
ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa
kusalata aligriyanqallapa chay ishkay
runakuna wanushanllaparaykuqa.
Chaymi ashwan ukninpis ukninpis
imakunata rigalanakunqallapa kay
qischamaqninchikkunaqami wanusha-
llapana nir.

[11]Piru kimsa diya-y-midyumantaqami,
Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa
qashan kawsachimuran. Chaymi tukuyla
rikaqkunaqa kusalata manchakuran-
llapa. [12]Chaymantaqami chay ishkay
runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqa,
unaq syilumanta uk kusala jwirti
rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta:
"¡Iqamuyllapa kayman!" nir. Chaynu
nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa
syilumanqa. Chaymi chay tukuyla
ĉhiqniqninkunaqa rikaranllapa.
[13]Chaymi chay kutilla kusalata pacha
kuyuran rajakanankaman. Chaynu
pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa
dyis partin kaqmanta ukqa limpu
rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000)
runakuna wanuranllapa. Nataq

---

m 11.4 Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14. **n 11.7** Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyninwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa,
kusata manchakurllapa ima unaq syilupi
Taytanchikllapa Dyusta kusalata
alabaranllapa.
14Ayayay, chay ishkay kaq kusala
saqra qischakaykunaqa pasanna. Piru
chay kimsa kaq saqra qischakay
shamunanpaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

15Chaymantami chay syiti kaq
angelpis trumpitantaqa waqachiranna.
Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi
kusala jwirti rimay kaynu niqta:
"Kananmantaqami kay pachapiqa
Amitunchik Dyusqa, Akrashan
Cristunlawanna
tukuy tyimpupaqna mantakunqa"
nir.
16Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi
chay binti-kwatru (24) rukukuna chay
mantakuna samananpi taqkunaqa
qunqurir pachakaman pukĉhirar Dyusta
adurananllapa, 17kaynu nir:
"Amituyllapa Tayta Dyus,
qammi tukuy imata rurayta
puytinki.
Chaymi payji nishunillapa.
Chaqa qammi unaymanta kashayki-
llana.
Chaynullami kananpis kankilla.
[Chaymi maydiyapis shamuyanki
kanqa].
Chaynu karmi pudirnikiwan
tukuy intirupi mantakuq qallari-
shaykina.
18 Piru wakin nasyunkunamanta
runakuna
qampi mana kriyiqkunaqami
kusalata piñakuranllapa.
Chaymi qampis piñakushaykirayku
tukuylata rikar yaĉhar kastiganay-
kipaq diyaqa ĉhamushana.
Chaynu karmi wanushakunamatapis
rikar yaĉhayankina.
Nataq qampaq rimaqkunata,
kusa allin kaq akrashaykikunata,
chaynulla qamta manchar
sirbishuqkuna atun kaqkunata,
taksha kaqkunamatapismi
kusala allintami rurashayki ninki.
Piru tukuy mana allinkunata
ruraqkunata-shuypaqami
tukuy tyimpupaqna kastiganki"
nir.
19Chaymantaqami unaq syilupi,
Dyusta adurananllapa wasiqa kiĉhaka-
ran. Chaymi chay ruripiqa rikaray, chay
unay rukunchikllapawan tratuta
rurashanllapa kufri shutiq kajunta.
Chaymantami kusalata rilamparan,
kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami
kusalata pacha kuyuran, granisu
ishkiran ima.

Uk warmimi dragonwan pulla

12 1Chaymantaqami unaq
syilupiqa, kusala ukman siñal
rikariran. Chaymi rikaray uk warmita.
Chay warmiqami, rupaypa ĉhaypinpi,
rupayta mudakusha yupay karan. Nataq
killa-shuypaqami ĉhakinpi karan.
Chaynulla uk kurunata umakushami
karan. Chay kurunapiqami dusi
qullarkuna karan umanpiqa. 2Chay
warmiqami ruriyjun karan. Chaymi
wamrakunanpaq nanayninwan
qischakar kusalata qayĉhakuyaran.
3Chaymantami syilupiqa qashan uk
siñal rikariran: Chayqami uk kusala
atun dragon, kusa chupika intiru
rikariran. Chay dragonqami syiti
umayjun, dyis kachuyjun karan.
Chaynulla kada umanpiqami kurunata
umakushalla karan. 4Chay dragonqami,
ĉhupanwanqa unaq syilupi qullarkuna-
taqa kimsa kaq partinmanta uktaqa
pachaman itakamuran. Chaymantami
chay dragonqa chay warmi wamrakus-

tunanpaq karan chaypa naypanpi
sharan. Chayna chay wamritu
nasikutinqa chay kutilla mikunanpaq.
5Chaymantami chay warmiqa ullqituta
wamrakusturan. Chaymi chay
wamrituna tukuyla pachapi mantaku-
yanqa, jyirru baranta charikur. Piru
chay warmitaqami, wamritunta kitaran.
Chaymantami chay wamritutaqa,
aparan unaq syilupi Dyus chay
mantakunan samanapi tayashanpa
naypanman. 6Nataq warmi-shuypaqa
alsakaran uk chunllaqlla lugarman.
Chay lugarpimi Tayta Dyusqa
kamkachishana karan uk lugarsituta
chaypi kidananpaq. Chayna chay
lugarpiqa mil dusyintus sisinta (1,260)
diyata qarananllapapaq.
7Chaymantaqami unaq syilupiqa
kusalata maqanakuranllapa: Dyusnin-
chikpa angelnin Miguelmi wakin
angelninkunawan maqanakuranllapa
chay dragonwanqa. Chaynulla chay
dragonpismi angelninkunawan karan.
8Piru dragonqa manami binsikuyta
puytiranchu. Chaynulla unaq
syilupiqami manana lugar karanchu
paykunapaqqa. 9Chaymi unaq
syilumantaqa chay kusala atun dragon-
taqa pachaman itakamuranllapa. Chay
dragonqami, unay largu kuru kaq chay
karan. Chay payllami Satanás dyablupis.
Chay paymi tukuyla pachapi kawsaq-
kunataqa ingañar purin. Chaymi chay
dyablutaqa tantar angelninkunawan
pullata kay pachaman itakamuranllapa.
10Chaymantami unaq syilumanta
kusala jwirti rimay kaynu niqta
uyaparay:

"Ĉhamushanami washakanallapa-
paq uraqa.
Chaymi Dyusninchikna tukuy
pudirninwan mantakunqa,
Akrashan kusala puytiq Cristun-
wan pullana.
Chaqa chay ukninchikkunata
uchachar puriq
chaytaqami itakamushana
Dyusninchikqa.
Chaqa chayqami, unaqpis tutapis
Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiq-
kunata uchachaq.
11 Piru chay ukninchikllapakunaqami
chay Uyshitapa yawarsitun
iĉhakashanpi kriyishanllapa-
rayku,
chaynulla Dyusninchikpa rimay-
ninta mana dijar parlakushan-
llaparayku ima
binsishallapa.
Chaqa paykunaqami, wanuchinatin-
llapamapis,
mana manchakuranllapachu.
Chaymi ashwan wanuypaq katinma-
pis
wanunanllapapaqqa listuna karan-
llapa.
12 Chayraykumi kananqa,
¡syilukuna kusata aligriyayllapa!
¡Chaynulla unaq syilupi kawsaq-
kuna,
kusata aligriyayllapa!
¡Piru imananqallaparaq
chay pachapi, mar yakupi
kawsaqkunaqa!
Chaqa dyabluqami
mananashi payqa achka tyimputa-
nachu kawsayanqa nir
yaĉharqa,
kay pachaman itakamutinllapa
shamusha
kusalata piñakur qamkunata
qischashunanllapapaq".

13Chay dragonta kay pachaman
itakamutinllapaqami, chay warmi,
ullqituta wamrakustusha karan chaypa
ikinta riran mana allinta ruranapaq.
14Piru chay warmisitataqami kuchakpa
ishkay kusala atun alankunata
quranllapa, maypiĉhi Dyus, lugarta

paypaq kamkachisha karan, chayman
parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru
yupay dragonmantaqa alsakananpaq.
Chaqa chay lugarpiri kimsa añu-
y-midyuta qarananllapapaq karan.
15Chaymi ashwan chay largu kuru
yupay dragonqa aqrunmanta kusala
achka yakuta itakuran, chayna riyupaq
tikrakar chay warmitaqa aysaĉhanan-
paq. 16Piru pachami chay warmitaqa
yanaparan. Chaqa pachaqami kiĉhakar,
chay dragon aqrunmanta riyuta
itakushantaqa limpu upyaq yupay
chakichiran. 17Chaynu pasatinmi,
ashwan chay dragonqa kusalata chay
warmiwanqa piñakuran. Chaymi chay
warmita mana imanupis ima mana
allinta rurayta puytiranchu. Chaymi
ashwan chay warmipa wakin ayllun
kaqkuna, Dyus mantakushankunata
kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq
yaĉhachikuqkunatana qischaq
qallariran. 18Chaymantaqami chay
dragonqa, rir mar yakupa manyanpi
shar kidaran.[o]

Ishkay munstrukuna

13 1Chaymantaqami rikaray uk
manchaypaq munstru, mar
yakumanta iqamuqta. Piru chayqami
syiti umayjun, dyis kachuyjun karan.
Chaynulla kada kachunpi uk kurunata
ĉhurakushalla karan. Nataq chay kada
umankunapiqa, kusala mana allinkuna
iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta.
2Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa
rikaray chayqami, uk mishi puma yupay
karan. Chaqa ĉhakinkunamaqa usupa
ĉhakin yupay karan. Nataq
aqrun-shuypaqa liyunpa aqrun yupay
karan. Piru chay manchaypaq
dragonmi, chay manchaypaq munstru-
taqa pudirninta quran, kay pachapiqa
kusala mantakuq kananpaq. 3Chay
manchaypaq munstrupa uk umanqami
wanunanpaq yupay lisyakasha karan.
Piru chay lisyakashanqami alliyaran.
Chaymi chayta rikar, tukuyla kay
pachapi kawsaq runakunaqa chay
munstrumanta kusalata dispantakar,
paylatana kasur kawsaranllapa.
4Chaymi chay kusala manchaypaq
dragontana aduraq qallariranllapa.
Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha
karan chay manchaypaq munstruta.
Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa
kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna
kay manchaypaq munstru yupayqa
kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachina-
kuymatapis puytinqa?” nir.
5Chaynullami chay manchaypaq
munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani”
nir ima kusala saqra mana allinkunata
paypaq rimananpaq. Chaynullami
dijaranpis payna mantakunanpaq
kwarintay-dus (42) misista. 6Chaymi
chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq
chaynulla chay payta aduranallapa
wasipaqmapis kusala mana allinkunata
rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq
syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata
rimaran. 7Chaynullami dijaranpis chay
munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla
akrashan kaqkunawan maqanakunan-
paq wanuchinankaman ima.[p] Pudirta-
pismi quran ukman ayllukunata,
tukuyla pwiblukunata, ukman rimaypi
rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima
mantananpaq. 8Chaymi kay pachapi
kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay
manchaypaq munstrutaqa aduranqa-
llapa. Ashwan wakinkunalami chay

o 12.18 Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir.
p 13.7 Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

munstrutaqa mana aduranqallapachu.
Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa
unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy
tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapa-
taqa iskribishana karan, paywan tukuy
tyimpupaq kawsananllapapaq.
9Chayraykumi mayqanpis rinriyjun
kaqkunaqa, kay niyashayta allita
intrakankillapa:
10 "Chaqa mayqanpis prisu
kananpaqna
kasha karqa prisukanqa.
Chaynulla mayqanpis ispadallawan
wanunanpaq kasha katinqa,
ispadallawan wanuchinqallapa".
Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis
kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima
katinmapis, kusalata shachinakur
Amitunchikpi masta kriyirla kawsan-
manllapa.
11Chaymantaqami qashan rikaray uk
manchaypaq munstruta. Chay munstru-
qami pacha rurimanta iqamuyaq.
Chay-shuypaqami imanutaq uyshamaqa
ishkay kachuyjun, chaynu karan. Piru
chay kusalata llullachikuq dragon
yupayllami rimayaq. 12Chaymi kay
munstrutaqa, chay punta kaq munstru
wanunanpaq yupay lisyakasha kayar
alliyasha karan chayqa, kusala
puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay
munstruqa tukuyla kay pachapi
kaqkunata imanullapis animachiran
chay punta kaq munstruta aduranan-
llapapaq. 13Chaynullami kay munstruqa
kusala dispantaypaq milagrukunata
rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi
syilumanmatapis ninakunata pachaman
ratachimuyaq ima. 14Chaynulla kay
munstruqami chay punta munstrupa
naypanpi kusala mana ruraypaq
imakunata rurar tukuylata ingañaran.
Chaymi ashwan mantakuran chay punta
munstru wanunanpaqna yupay
ispadawan lisyakasha karmapis
kawsayaqlla chaypa imagenninta kusa
paynu rikĉhaqta ruranannllapapaq.
15Chaynullami kay munstruqa kusala
pudirniyjunpaq tikrakaran chay punta
munstrupa imagenninta rurashanllapata
rimachinanpaq. Chaynullami mantaku-
ranpis chay imagenta mayqan mana
aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa
nir.
16Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun
kaqkunata, kusa imayjun, mana
imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana
sirbikuqkunata imamapis allilaw
makinpi kar manaqa urkunpi karmapis,
uk markata ĉhurananllapapaq. 17Chay-
nullami niranpis: Chay munstrupa
shutinwan, manaqa numirunwan mana
markakasha karqa, mana rantiyta,
chaynulla rantikuymatapis puytinqa-
llapachu nir.
18Piru tukuy kaykunapaqqami allita
intrakayta munan. Chaqa mayqanpis
kusa intrakaq chayqami, tantyayta
puytinqa chay munstrupa numiruntaqa.
Chaqa chay numiruqami uk runapaq
intrachimanchik. Chayqami saysyintus
sisintay-saysi (666).

144,000 takishakuna

14 1Chaymantaqami rikaray chay
Uyshitata Sión sirkapa ananpi
shaqta. Paywan pullaqami, 144,000
runakuna karanllapa. Chay runakuna-
qami urkunllapapi, chay Uyshitapa
chaynulla Taytanpa shutinta iskribisha-
lla karanllapa. 2Chaymanta-shuypaqa
uyaparay unaq syilumanta imaĉhi
lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala
llashaq shamuq yupay chaynulla
kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynu-
llami kusala achka arpata waqachiq
yupaymi lanyayaranmapis. 3Chaqa Dyus
mantakuna samananpa naypanpi, chay
kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24
rukukunapa naypanpimi, mushuq takita

takiyaranllapa. Piru manami chay
takitaqa mayqanpis yaĉhakuyta puytiya-
ranllapachu. Nataq chay 144,000 kay
pachamanta washakar risha karanllapa
chaykunalami yaĉhakuyaranllapa.
4Chaqa tukuy kaykunaqami mana
ukwan ukwan punushachu karanllapa.
Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay
Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran.
Chaynumi paykunaqa tukuyla
runakunamanta puntata washakaran-
llapa. Chaynu karmi paykunaqa
imanutaq tarpukushanchikmanmataqa
punta puquyninta Tayta Dyusman
ĉhuranchik, chaynu qimikaranllapa
Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa
naypanmanqa. 5Chaqa tukuy imatapis
karanlata rimar imami mana uchaku-
ranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

6Chaymantami rikaraypis uk angelta
syilupa ĉhaypinta pariqta. Chayqami
apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpu-
paq washakanapaq kaqta, tukuyla
pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyun-
manta kaqkunata, ukman ayllukunata,
ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla
tukuyla pwiblukunata ima willananpaq.
7Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu
niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar,
paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta
rikar, yaĉhananpaq uraqami
ĉhamushana. Chayraykumi syiluta,
pachata, mar yakuta, yaku nasimunan-
kunata rurasha chay paylata adura-
yllapa” nir.
8Chaymantami chay punta kaq
angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu
nir: “¡Kananqami chay kusala mana
allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa
limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblu-
manta kaqkunaqami, uk warmi ukwan
ukwan punuq yupay kusala saqra mana
allinkunata rurar kawsaranllapa.
Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw
pwiblumanta kaqkunapis paykunalla-
wan maĉhar punuq yupayna kawsaran-
llapa” nir.
9Chaymantami qashan uk ángel ikinta
riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan
chay kusala manchaypaq munstruta,
chaynulla imagenninta adurar makinpi
manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa,
10Dyus piñakushanmanta kusala manchay-
paq qischakaypaq ubapa yakun binuta
upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa,
uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta
upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelnin-
kunapa, chaynulla chay Uyshitapa
naypanpi, qischakanqallapa ninawan
asufriwan ima. 11Chaymi chay quntaylla
ruripiqa tukuy tyimpupaqna qischakanqa-
llapa. Chaynulla, chay manchaypaq
munstruta aduraqkunaqa, manami unaq
chaynulla tutamapis samanqallapachu chay
qischakayashanllapamantaqa. Chaqa
imapaqtaq-ari chay manchaypaq
munstruta, imagenninta adurar shutinwan-
mapis markakaranllapa”. 12¡Chayraykumi
Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay
mantakushanlata kasur Jesuslapi
kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinma-
pis maydiyapis shachinakur kawsanman-
llapa!
13Chaymantaqa unaq syilumanta uk
rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu
nimayaran: “Kayta iskribiy:
Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir
wanuqkunaqami, kusala shumaqna
kanqallapa” nir.
“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa.
“Chaqa trabajayashankunamanta samanqa-
llapa. Chaqa chay rurashankunami,
paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

14Chaymanta qashan chapakurqami
rikaray kusala yuraq intiru puktayta.
Piru chay puktaypa ananpiqami imaĉhi

uk runa yupay tayaran. Chay taqqami,
urumanta rurakasha kurunata umaku-
sha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta
charikusha tayaran.
15Chaymantaqa, Dyusta aduranallapa
wasimanta qashan uk ángel yarqamuran.
Chay angelqami kusala jwirtita kaynu
niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa:
"¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna!
¡Chaqa chay kusichakuna uraqami
ĉhamushana! ¡Chaynulla pachapi kusicha-
kunapaq chayqami qarwashana!" nir.
16Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran
chayqa, usisninta urqumur sigakuq
ĉhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay
pachapi kusichakuna qarwashataqa
tantaran.
17Chaymantami qashan uk ángel
syilupi Dyusta aduranallapa
wasimanta yarqamuran. Paypismi
charikusha karan, kusala filuyjun usista.
18Chaymanta-shuypaqa altarmantana
yarqamuran qashan uk ángel. Chay
angelqami chay altarpi nina kaq chayta
rikaq karan. Chaymi chay kusala
filuyjun usisninta charikusha kaq
angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita
qayaran: "¡Usisnikiwan sigakuq
ĉhurakar, pachapi uba ĉhakrakunapi
kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay
ubapa puquyninqami qarwashana!" nir.
19-20Chaynu nitinmi chay angelqa
pachapiqa ubata usisninwan kuchur
chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya
karan chayman apar itaranna saruĉhar
yakunta lluqshichinanllapapaq. Tukuy
kayqami intrachimanchik, imanumi
Tayta Dyusqa chay mana allinta
ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay
ubakunata batyaman itaq yupay
kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapa-
mapis imanutaq riyumaqa kusala
llashaq rin, chaynumi 300 kilumitruta
shikwakatin, kaballukuna yaykutinma-
pis busalninkaman aypanqa.

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

15 1Qashanmi syilupiqa uk kusala
atun dispantakaypaq siñalta
rikaray. Chaypiqami karan syiti
angelkuna, chay syiti kusala saqra
qischakaykunalawanna. Chaqa chay
syiti qischakaykunawanqami, Dyus
piñakushanqa tukukayaranna.
2Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa
llipyala yuraq, ninawan piĉhukashata
yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala
kaqwan pullaqami, Dyus akrar arpakunata
qusha kayaq chaykuna tukuynin shayaran-
llapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami,
chay munstruta, imagenninta chaynulla
shutinpa numirunmatapis binsisha
karanllapa. 3Chaqa paykunaqami
takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés
takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis
chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa
kaynumi niyaqllapa:

"Kusalata imatapis puytiq Amituy-
llapa Tayta Dyus,
chay tukuy imata rurashaykikuna-
qami, kusala shumaq,
chaynulla manami imanupis
tantyaypaq imalamapischu.
Chaynulla shumaq, chiqap, allinla
imami nannikimapis
Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa[q]
mantaqnin.
4 ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana
manchashuyanqaqa?
Chaynulla ¿mayqantaq mana
alabashuyanqaqa?
Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.
Chaymi ashwan tukuy pwiblu-
manta kawsaqkuna shamur
adurashunqallapa.

---

q 15.3 Wakin iskribikashakunaqami ĉhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

Chaqa, qammi intrachikushayki
imatapis karanlata ruranki” nir.
5Chaymanta, qashan chapakurqa
unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta
aduranannllapa wasi kiĉhakaqta rikaray.
6Chay rurimantaqami, chay syiti
angelkuna chay syiti kusala saqra
qischakaykunata apamuq chaykuna
lluqshimuyaran. Chay angelkunapa
mudananqami kusala shumaq yuraq
intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqun-
kaqpimi, urumanta rurakasha waĉhkuta
waĉhkakusha karanllapa.
7Chaymantami chay kwatru kawsaq-
kunamanta ukqa, chay syiti angelkuna-
taqa tukuyninta urumanta rurakasha
kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy
tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan
kusala saqra qischakaykuna karan.
8Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchay-
paq llipyalla pudirninwan quntay
intirupaq tikrakaran, Dyusta aduranan-
llapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti
kusala saqra qischakaykuna manaraq
pasayatinqa, mana mayqanpis yaykuyta
puytiqllapachu chaymanqa.

Angelkuna Dyusmanta kastiguta iĉhashankuna

16 1Chaymantaqami uk kusala
jwirti rimay Dyusta aduranan-
llapa wasimantaqa, chay syiti
angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir
chay syiti kupaykillapapi Dyuspa
kastigun kaqkunataqa iĉhayllapa
pachaman” nir.
2Chaynu nitinllapami chay punta kaq
angelqa, rir chay kupanpi kaqtaqa
iĉharan pachaman. Chaymi tukuy
runakuna chay munstrupa siñalninta
purichir chaynulla imagenninta aduraq-
kunapiqa kusala saqra nanay qiri
rikariran.
3Chaymanta chay ishkay kaq ángel,
rir chay kupanpi kaqtaqa iĉharan mar
yakuman. Chaymi chay mar yakuqa
yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk
runata wanuchitinllapa yawarnin
shamun chaynu. Chayraykumi chay mar
yakupi kawsaqkunaqa tukuyla wanuran-
llapa.
4Chaymanta chay kimsa kaq angelqa,
chay kupanpi kaqtaqa iĉharan riyukuna-
man, yaku nasimunanman ima. Chaymi
chaykunapis yawarllapaq tikrakaran.
5Chaymanta chay ángel yakuta rikaq
chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta
uyaparay:
“Qammi imatapis karanlata rikaq
kar,
runakunataqa kastigashayki.
Chaqa qammi kusa allinla Amituy
kanki.
Chaynulla unaymanta, kananpis
qamlla kanki.
6 Chay runakunata kanan yawarta
ima upyachir wanuchishayki-
qami
kusala allin kasha.
Chaqa paykunami
qampa allinla kaq akrashayki-
kunata, rimaqnikikunata ima
yawarninta iĉhachir wanuchiran-
llapa” nir.
7Chaymantami uyaparaypis Dyusta
aduranannllapa altarmanta kaynu niqta:
“Amituy Dyus,
tukuy imata puytiq,
Qammi kananqa tukuyta rikar
yaĉhashayki
imanu rurashanllapanulla” nir.
8Chaymanta chay kwatru kaq
angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan
rupayman. Chaymi rupayqa kusala
jwirtita rupayar tukuyla runakunata
rupachinanpaqna niran. 9Chaymi
tukuyla kusa saqrata ruparanllapa. Piru
chaynumapis, manamiri Dyusta kasur
alabanaranllapalamapischu. Ashwanmi
Dyus chay saqra kastigukunamanta

washakuqpaqqa, kusala mana
allinkunata rimaranllapa.
10Chaymanta chay sinku kaq angelqa,
chay kupanpi chaytaqa chay munstru
mantakuyashanman iĉharan. Chaymi
chay munstru mantakuyashanqa kusala
tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi
runakunaqa, kusala nanaywan
qallunmatapis kaniyaqllapa ima. 11Piru
chaynumapismi, chay mana allin
rurayashankunataqa mana dijaranllapa-
chu. Ashwanmi chay qirinllaparayku
kusalata nanachikurllapaqa, syilupi
Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima
rimaranllapa.
12Chaymanta chay saysi kaq angelqa,
chay kupanpi kaqtaqa iĉharan chay
atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi
chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu
chakitinmi, chayllata orientilawmanta
kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.
13Chaymantami rikaray, chay dragonpa,
munstrupa, chaynulla chay llullakur
yaĉhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay
kimsa mana allin ispiritukuna
lluqshimuqta. 14Chaykunaqami,
dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi
mana rikashanchik imakunata, chaynulla
milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi
ashwan wakta kayta shikwakaranllapa
tukuyla kay pachapi mantakuqkunata
tantananpaqna. Chaynuqami ruraran,
tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima
diyami tukuyta rikar yaĉhayanqa chay
diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur
shachinakuyta kamananllapapaq.
15Chaymantami Amitunchikpis kaynu
nimaqta uyaparay: “Allita intrakayllapa.
Chaqa nuqaqami manapis yaĉhayatki-
llapachu imanutaq uk suwakuqmaqa
illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu
rikarimushaq. Chaymi mayqanpis
rikĉhakusha yupaylla kar kasumar,
raĉhpanta kuytakuq chaykunaqami,
kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynu-
qami manana lirila puriq yupay
pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.
16Piru chay kimsa dyablumanta kaq
ispiritukunaqa, tukuyla mantakuqkunata
tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa
Armagedón ninllapa chay lugarpi.
17Chaymantami chay syiti kaq angelqa,
chay kupanpi kaqtaqa iĉharan unaq
wayrallapi. Chaymi syilupi adurana wasipi
chay mantakuna samanamantaqa uk
kusala jwirti rimayta uyaray. Chay
rimaymi kaynu niyaran: “¡Tukuymi
rurakashana!” nir. 18Chaynu nitinmi chay
kutilla kusata rilamparan, kunyaran,
lanyaran, pachamapis rajakanankaman
kuyuran unay kuyushankunamantaqa
masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyusha-
chu karan, runakuna kay pachapi kawsaq
qallarishanmanta-pachaqa. 19Chaymi chay
kusala atun pwiblu Babiloniaqa, kimsa
partipaq wakman kayman tikrakaran.
Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa
limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa
yarpuran chay kusala atun pwiblu
Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi
kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku,
kastigananpaq kusala qischakaypaq ubapa
yakun binuta upyachinanpaq niran.
20Chaynumi tukuyla mar yakupa ĉhaypin-
lapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis,
limpu chinqar tukukaran. 21Chaymi
ashwan unaq syilumantaqa ratamuran
manchaypaq saqra granisu runakuna-
manqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta
kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu
katinmapis, chay granisurayku
runakunaqa, kusala mana allinkunata
rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana
agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

17 1Chaymanta chay syiti
angelkuna chay kupakunata
purichiqmantami uk angelqa, kaynu

nimaran: “Shamuy rikachishayki
imanutaq uk warmi ukwan ukwan
punuq yupay achka yakupa anan taq
pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir.
2Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami
Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra
mana allinkunata tukur kawsatinllapa
wakin pwiblumanta kaqkunapis
paykuna yupayllana kawsanllapa.
Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq
uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa[r]
Tayta Dyuspaq kusala saqra mana
allinta tukur maĉhasha yupayna
kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir.
3Chaymantami Ispiritu rikapakuchima-
yatinmi, uk ángel chunllaq lugarman
apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray
uk warmi, munstru syiti umayjun,
chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta.
Chay munstruqami chupika intiru
karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami
intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq
mana allin rimaykuna. 4Piru chay
munstrupa anan tasha warmiqami, kusa
shumaq muradawan chupika piĉhuka-
sha mudanata yakakusha karan.
Chaynulla manyankunataqa lusichisha
karan urukunawan, kusa shumaq
rumikunawan, pirlakunawan ima.
Nataq makinpi-shuypaqa charikusha
karan urumanta rurakasha kupata. Chay
kupapiqami untalla karan chay
millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan
ukwan punushankunapaq intrachimaq-
ninchik ima. 5Piru urkunpi-shuypaqami
iskribikasha karan uk kusala mana
yaĉhaypaqlla shuti. Chay iskribikasha-
qami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami
tukuy warmikuna ukwan ukwan
punuqkunapaqa maman.
Chaynulla Dyuspa kuntran kar
kay pachapi kusala saqra millanaypaq
ruraqkunapa maman” nir.

6Chaymantami kwintata qukaray chay
warmiqa maĉhasha karan nir. Chaqa
payqami maĉhasha karan Dyuspa allinla
kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa
Jesucristupaq yaĉhachikuqkunatari
wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa
tukuy chaykunata rikar, kusalata
dispantakaray. 7Piru chay angelqa
nimaran: “¿Imapaqtaq dispantakanki?
Nuqami intrachishayki chay warmi
manchaypaq munstrupa anan tasha
chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi
syiti umayjun, dyis kachuyjun
nirmapis”. 8Chaymi nimaran: “Chay
munstru manchaypaq uĉhku rurimanta
lluqshimuqta rikashaykiqami,
unaymanta kaq. Piru kananqami
manana kannachu. Ashwanmi lluqshi-
muyanqa limpu imanar tukukanan-
paqna. Chaqa chay munstruqa unayqa
karanllana. Piru kananqa mana
kannachu. Ashwanmi qashanpis
shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi
tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata
dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa
shutinqari unaymanta-pacha, Dyuspa
librunpi mana iskribikashachu karan.

9“Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta
puytin: Chay syiti umankunaqami
intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan
tayan chay warmiqa nir. Chaynulla
chay syiti umanqami intrachimanchik,
syiti mantakuqkuna nir. 10Chaymi chay
syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa
wanur tukukashallapana. Piru paykuna-
manta ukqami kananlla mantakuyanna.
Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu.
Piru chay shamurqami, mana unaylata-

---

r 17.2 Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaĉhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata ruranllapa ima.

chu mantakunqa. [11]Chay saqra
manchaypaq munstru unay kaq chayqa,
kananqa manana kannachu. Chayqami
intrachimanchik chay uchu mantakuq
shamuyanqa chay nir. Piru chay
mantakuqpismi, chay wakin syiti
chaykunapaqa uknin. Piru payqami
tukuy tyimpupaqna tukukanqa.
[12]"Chaynulla chay dyis kachunkunata
rikashayki chayqami, intrachimanchik
dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru
paykunaqami manaraq mantakuq
qallarishallapachu. Chaynu manaraq
mantakuyarmapismi, chay saqra
munstruwanqa pulla, uk uralata kusa
mantakuq yupayna mantakunqallapa.
[13]Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami,
chayllata yarpunllapa chay saqra
manchaypaq munstrutaqa pudirta ima
qunanllapapaq. [14]Chaymi paykunaqa
chay Uyshitawan maqanakunqallapa.
Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus
akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa
paykunaqari maydiyapis Dyuslapi
kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitun-
chikqami, tukuypa amunllapa, chaynu-
lla mantakuqkunapapis mantaqnin
ima".
[15]Chaymantami qashan angelqa
kaynu nimaranpis: "Chay warmi
tayashan yakuta rikashayki chayqami,
intrachimanchik achka pwiblukuna,
achka runakuna, ukman rimaykunata
rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir.
[16]Nataq chay munstru chaynulla chay
mantakuq dyis kachukunata rikashayki
chayqami, intrachimanchik chay ukwan
ukwan punuq warmitaqa ĉhiqniyanqa
nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata
dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa
aychantapis mikunqa, ninawan
rupachinqa ima nir. [17]Chaqa Dyusmi
dijaran chay mantakuq dyis
kachukunaqa, Dyus munashannulla
ruranannllapapaq. Chaymi chay
mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin
chayllata yarpur tukuy pudirninllapata
quran chay munstruta, payna mantaq-
ninllapa kananpaq maydiya Dyus imanu
kanqa nishan tyimpu ĉhamunankaman.
[18]Nataq chay warmita rikashayki
chayqami, intrachimanchik chay pwiblu
Babiloniapaq. Chaymi ashwan
mantakuqninkunamapis tukuyla
mantakuqkunata munashannulla
mantar ima purichinllapa".

Babilonia pwiblumi limpu rataran

18 [1]Chaymantaqami, qashan
chapakurqa rikaray uk ángel
syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami
kusala pudirniyjun karan. Chaymi chay
llipyayninwan pachamapis achkiraq
intiru kidaran. [2]Chay angelqami kusala
jwirtita kaynu niyaran:

"¡Kananqami chay kusala mana
allinta rurachikuq pwiblu
Babiloniaqa limpu chinqa-
shana!
¡Chaymi kananqa chay pwibluqa
dyablukunapa,
chaynulla chay mana allin ispiritu-
kunapa wasinpaq tikrakasha!
¡Chaynulla chay millanaypaq
pariq kurukunapa qushan
yupaypaqmi tikrakashallapa!
[3] Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna
kusala mana allinta rurar
kawsashanllaparaykumi,
uklaw pwiblumanta kaqkuna,
chaynulla uklaw nasyunmanta
mantakuqkunapis imanutaq uk
warmi ukwan ukwan punuqmaqa
Tayta Dyuspaq kusala saqra mana
allinta tukur maĉhasha
yupayna kawsan,
chaynumi kawsaranllapa.
Chaymi ashwan chay pwiblupiqa
tukuy lugarmanta rantikuq-
kunamapis,

tukuy ima munashanllapata
rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata
qillaynikuranllapa”.
4Chaymantami qashan unaq
syilumanta kaynu niqta uyaparay:
“Qamkuna tukuyla nuqapi
kriyiqkunaqa, chay pwiblu-
manta lluqshiyllapa.
Chayna ama paykuna yupayqa
uchakunaykillapapaq.
Chaynuqami manana paykuna
yupayqa kastigakanaykillapa-
paqnachu.
5 Chaqa chay runakuna uchakushan-
qami, ima unaqkaman quturaq
yupay kay syilumanmapis
ĉhamuyanna.
Chaymi ashwan nuqa Dyusniki-
llapaqa yaĉhayani ima mana
allinkunata rurashaykillapama-
tapis.
6 Chay pwiblumanta runakuna
imanutaq wakinkunata qischa-
ran chaynulla paykunatapis
qischanqallapa.
Ashwanmi chay qischakushan-
mantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta
qischakanqallapa.
Chaymi chay ubapa yakunta
upyachikuq yupay wakinkunata
qischashanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay kusala
jwirtita kamkachir qunqallapa.
7 Chaynuqami kusalata qischakanqa-
llapa.
Chaqa paykunamaqa kusana
kanchikllapa nir, mana pinqa-
kuqllapalamapischu.
Chaymi ashwan shunqunpi kusalata
alabakar niyaqllapa:
‘Kaypiqami uk warmi riyna yupay
tayanchikllapa.
Chaymi byuda warmi yupayqa
maydiyapis mana qischakashun-
llapachu’ nir.
8 Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa
kusala saqra qischakay uk
diyalapi shamutin
wanunqallapa, llakinqallapa,
mallaqnanqallapa ima.
Chaynulla ninawan rupar ima
qischakanqallapa.
Chaqa tukuy imata puytiq Dyus
Amitunchikmi,
paykunaqa chaynu kastigakanan-
paq nishana.
9“Chaynulla chay pwiblu Babilonia
ukwan ukwan punuq warmi yupay
limpu quntay intiru tikrakatinqa kay
pachamanta mantakuqkunaqa kusalata
llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay
mantakuqkunaqami yaĉhachikushan-
llapata kasur yanqa dyus nishanllapa-
kunata adurar ima kawsaqllapa.
Chaynulla imata rantikutinllapamapis
sunsunulla imatapis munashanllapata
rantir kawsaranllapa. 10Piru chay
pwibluwan pulla kastigakayta mancha-
kurmi mantakuqkunaqa wakaqllapi
kidar kaynu niyaranllapa:
‘¡Akakaw, qammi Babilonia kusala
riqsikasha pwiblu,
kusala puytiq pwiblu karayki!
Piru imanutaq dasla qammanqa
kastiguqa ĉhamun’ nir.
11“Chaynullami tukuy pachamanta
chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata
chay pwiblupaq llakir waqanqallapa.
Chaqa mananari mayqanpis chay
rantikuyashan imanllapakunata
rantinanpaqqa kanqallapanachu.
12Chaymi manana chay urukunata, suqu
qillaykunata, shumaq rumi pirlakunata,
shumaq raĉhpakunata, seda raĉhpa-
kunata, muradawan chupika raĉhpa-
kunata, tukuy mutkiypaq qirukunata,
marfilmanta, qirumanta, brunsimanta,
jyirrumanta, marmulmanta imakuna

rurakashamatapis rantikunqallapana-
chu. 13Chaynulla mananami rantinqa-
llapanachu kanilakunata, kusala
mutkiypaq insinsyukunata, mirrata,
mutkiypaqla ulurkunata, ubapa yakun
binuta, asaytita, shumaq arinakunata,
trigukunata, animalkunata,
uyshakunata, kaballukunata,
karrukunata. Chaynulla mananami
rantikunqallapanachu mayqan runatapis
sirbikunanpaqqa.
14"Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu
ninqallapa:
'¡Mananari chay kusala mishki
frutakuna
qamta kusalata gustashuq
chaykunamapis kannachu!
¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqa-
sha,
tukuy shumaq imayki kaqkuna-
mapis!'
15Chaqa tukuy imata chay pwiblupi
rantikur, kusa imayjun tikrakasha
chaykunamapismi Dyusmanta shamusha
kaq kastiguta rikar manchakur
wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay
pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqa-
llapa. 16Kaynumi niyanqallapapis:
'¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!
Qammi uk warmi kusala shumaq
raĉhpawan mudakusha yupay
karayki. Chaynulla kusala
shumaq muradawan chupika
raĉhpawan mudakusha
yupaymi karayki.
Chaqa chay raĉhpaykikunapismi,
manyankunaqa uruwan, kusala
shumaq rumi pirlakunawan
lusichikasha yupay karan.
17 ¡Piru chaynu kasha katinmapismi,
dasla tukuy imaykikuna
kaqkunaqa tukukasha
chunllala!'
"Barkukunata mar yakupi purichiq-
kuna, chaynulla chay mar yakupi
trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay
pwiblumantaqa largu mayllapi kidasha-
llapa, 18chay pwiblumanta quntay
iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir
qayĉhakunqallapa: '¿Mayqan pwiblunari
kay pwiblu yupayqa kanqa?' nir.
19Chaymi umanllapaman allpakunata
iĉhanqallapa kusalata llakir waqar ima.
Chaynulla kaynu nirmi qayĉhakunqa-
llapapis:
'¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!
Qampi ima kaqkunawanmi, chay
barkuyjunkunaqa kusala
imayjunpaq tikrakaranllapa.
¡Piru chaynu kasha katinmapis
daslami tukuy imaykikunapis
limpu chinqasha!
20 Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna,
chay pwibluraykumi aligriyay-
llapa.
Chaynulla qamkuna Dyuspa
allinla akrashan kaqkuna,
apustulkuna, Dyuspa rimaqnin-
kunapis aligriyayllapa.
Chaqa Dyusqami chay pwibluta
kastigarqa, allinta rurasha
qamkunapaqqa'".
21Chaymantami uk kusala puytiq
ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami
kutakunapaq rumi yupay karan. Piru
chay rumitaqami mar yakuman
itakurqa, kaynu niran:
"Qam kusala riqsikasha pwiblu
Babilonia,
kaynumi qampis itakukanki ruri
mayman.
Chayna mana mayqanpis qashanqa
rikashunqallapanachu.
22 Chaynulla manami qashanqa masqa
uyapanqallapachu
kallikikunapi arpawan, kinakuna-
wan, trumpitakunawan shumaq
takiqkunataqa.
Chaynullami manana kanqallapana-
chu

imapi trabajaqkunamapis.
Manami uyapakanqapischu
kutakuqkunamatapis.
23 Chaynulla manami qampiqa
uk bilalamapis achkiranqanachu.
Chaynulla manami uyapakanqanachu
uk kidamyintu fyistata rurar
laqyaqkunamatapis.
Michka chaypi rantikuqkuna tukuy
pachakunamanta kusa riqsikasha katin,
qam wasqakur ima tukuyla
nasyunkunata llullachisha
katkimapis,
manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.
24 Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa
rimaqninkunapa yawarninkunata tarikasha.
Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa
yawarninta tarikasha.
Chaynulla tukuy pachapi
wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis".

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

19 1 Chaymantaqami unaq
syilumanta kusala achka
runakuna yupay laqyaqta uyaparay.
Chay rimay laqyaqqami kaynu niyaq:
"¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!
Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala
shumaq kar washamashanchikllapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq
ima.
2 Chaqa paymi mayqantapis,
karanta rikar yaĉhan imanu
katinllapamapis.
Chaynulla paymi chay ukwan
ukwan punuq warmi yupay
pwiblutaqa kastigasha.
Chaqa chay pwibluqami, tukuyla
runakunata kusala mana
allinkunata rurar uchakuchiran.
Chaymi chay pwiblutaqa chaynu
rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllaparayku
ima".
3 Chaymantaqa qashan kaynu
niranllapa:
"¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!
Chaymi chay pwiblu rupashapa
quntayninqa, tukuy tyimpupaq
quntayanqalla" nir.
4 Nataq chay binti-kwatru (24)
rukukuna, chaynulla chay kwatru
kawsaqkunapis, qunqurir pachakaman
pukĉhirar Dyusta aduraranllapa. Chaqa
Dyusqami chay mantakuna samananpi
tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:
"¡Chaynumi kanqa!
¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!" nir.
5 Chaymantami chay mantakuna
samanamanta uk rimayta uyaparay
kaynu niqta:
"¡Alabayllapa Dyusninchikta,
Payta manchar
sirbir kawsaqkuna,
taksha kaqkuna chaynulla atun
kaqkunamapis!" nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata ruranllapa

6 Chaymantaqami qashan uyaraypis
kusa achka runakuna laqyaqta yupay.
Chay laqyayqami achka yaku raqrata
shamuq yupay karan. Chaynulla kusala
jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi
niyaran:
"¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!
Chaqa Amitunchik Dyus tukuy
imata rurayta puytiqqami,
mantakuyanna nir.

7 Chaymi kusalata aligriyar payta
alabar takichiypaqllapa.
Chaqa pay kasarananpaq uraqami
ĉhamushana.
Chaymi chay warmin kananpaq
kaqqa, kusatana kamakasha.
8 Piru chay warmi kasarananpaq
kaqtaqami
Tayta Dyusqa mudachisha
kusala shumaq yuraq intiru llipya-
lla raĉhpawan”.
Chaqa chay yuraq intiru mudananqami
intrachimanchikllapa, Dyus akrashan
kaqkunapa allinla ruraynikunapaq.
9Chaymantaqami uk angelqa nimaran:
“Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanqa
chay Uyshita kasarananpaq fyistaman,
rinanpaq kunachikashakunaqa’ nir”.
Chaynulla niranpis: “Kay nishushay-
qami, Dyusninchik chiqapta
nishankuna” nir.
10Chaynu nimatinqami, naypanpi
qunqurir aduraq ĉhurakaray. Piru
payqami nimaran: “Jesús nishankuna-
qami kusata animachimanchik paylapaq
yaĉhachikur paylata aduranallapapaq
nir. Chayraykumi ama nuqata
aduramarchu, ashwan Taytanchik
Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami,
qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús
yaĉhachikushanta kasuqkuna yupaylla
Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

11Chaymantaqami rikaray syilu
kiĉhakashata. Chaymi chay syilu
kiĉhakashamantaqa rikarimuran uk
yuraq kaballu. Nataq chay anan
taq-shuypaqa, shutiq KARANLA
chaynulla CHIQAP KAQLA. Chaqa
imatapis karantari rikar yaĉhan. Chaymi
ashwan guerrakunata rurayaq. 12Nawin-
kunaqami, nina ratakuq yupay llipyara-
yaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq
achka kurunakunata. Chaynulla
umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq.
Piru chay iskribikasha chaytaqami,
payla intrakaq. 13Raĉhpanqami
yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq
shutin-shuypaqa intrachimanchik
TAYTA DYUSPA RIMANAN nir.
14Chaynulla paypa ikintaqami, unaq
syilumanta suldadukuna riyaqllapa,
kusala shumaq yuraq intiru raĉhpa-
kunata yakakusha. Piru chay suldadu-
kunaqami tukuyninllapa yuraq
kaballupa anan tashalla riyaranllapa.
15Nataq chay mantakuqpa shiminmanta-
qami, yarqamuyaq kusala filuyjun
ispada, chaywanna tukuyla nasyun-
manta kaqkunata chuqrir binsinanpaq.
Chayqami mantakuyanqa jyirru
baranwan. Chaynulla chay kusalata
puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay
mana allinta ruraqkunapataqa
yawarninmatapis limpu qapinqa
imanutaq ubapa yakunta sarur
lluqshichinllapa chaynu. 16Chaqa
raĉhpanpi, chaynulla ĉhankanpiqami,
kaynu iskribikasha kayaq:
“Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin.
Chaynulla Amitunchikqami tukuypa
amunllapa” nir.
17Chaymantami rikaray uk ángel
rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa,
syilupa ĉhaypinpi tukuy pariq
kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq:
“¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi,
mikunaykillapapaq uraqa ĉhamushana
nisha. 18Chayna qamkunaqa tukuy
mantakuqkunapa kwirpunta mikunki-
llapa. Chaynulla mikunkillapapis
suldadukunata, kusa puytiq runakunata,
kaballukunata, chaynulla chay kaballu-
kunapa anan taq chaykunata ima.
Chaynullami mikunkillapa tukuyta,
sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata,
taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis
ima” nir.

19Chaymantami rikaraypis chay
munstruta, chaynulla tukuyla
mantakuqkuna suldadunkunawan pulla
kaqta. Paykunaqami tantakasha
karanllapa maqanakunanllapapaq chay
yuraq kaballupa anan tasha chaywan,
chaynulla suldadunkunawanpis. 20Chay-
mantami chay manchaypaq munstru-
taqa, prisuranllapa chay llullakur
yaĉhachikur puriq chaywan pullata.
Chaqa chay llullakur yaĉhachikuqqami
kusa ukman milagrukunata rurasha
karan runakuna rikar chay munstrupina
kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagru-
kunata rurarmi, chay llullakur yaĉhachi-
kuqqa, ukkunata llullachitin chay
munstrupa markanta ĉhurakur, ashwan
chay imagenninmatapis aduraranllapa.
Chaymi chay munstruta, chaynulla chay
llullakur yaĉhachikuqtapis, kawsaqllata
itakuranllapa chay quĉhapi asufriwan
nina kusalata ratakuqmanna. 21Nataq
chay wakinkuna-shuypaqa, chay
kaballupa anan tasha chaypa
shiminmanta ispada yarqamuq chayllа-
wan wanuchikaranllapa. Chaymi
tukuyla pariq kurukunaqa tiqllanan-
llapakaman mikuranllapa chay
wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

Mil añukuna

20 1Chaymantami rikaray uk ángel
syilumanta ishkimuqta.
Payqami chay manchaypaq uĉhku
ruripa llabinta charikusha karan.
Chaynullami charikushapis karan uk
kusala largu kadinata. 2Chaymi chay
angelqa, chay dragon, kusala unay largu
kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil
añupaqna kadinawan wataran.
3Chaymantaqami chay manchaypaq
uĉhku rurimanna itakur kirparan.
Chaynu kirparmi chay punkupiqa
ĉhuraran uk siyuta. Chayna chay mil
añu pasanankaman ama tukuy nasyun-
kunata llullachinanpaq. Chaymantaqa
chay mil añu pasatinqami, chay dragon-
taqa kaĉhanqa ayka tyimpullapaqqa.
4Rikaraypis achka mantakuna
samanakunata. Chaypiqami chay kusala
allita rikar yaĉhaqkuna tayaranllapa.
Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi
kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar
kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha
karanllapa. Piru paykunaqami mana
adurashallapachu karan chay
munstruta, chaynulla imagenninmata-
pis. Chaynulla manami dijakashallapa-
chu karan chay munstrupa markanta
urkunpi, manaqa makinpi ĉhuranan-
llapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy
paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla
mil añuta mantakuq ĉhurakaranllapa.
5Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq
mayqantapis kawsachimuyar, chay
paypa kaqninkunata puntataqa
kawsachimuran. Piru chay wakin
wanushakunaqami mana kawsamuran-
llapachu, chay mil añu pasanankaman.
6Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi
kanqa chay puntallata kawsamuq-
kunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa
akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi
ashwan chay ishkay kutipaq wakinkuna
wanuyanllapa chayqa, manana
paykunataqa imanachiytapis puytinqa-
nachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa,
chaynulla Jesucristupa uk kura
yaĉhachikuqninna kanqa. Chaymi
ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla
mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

7Piru chaynu mil añu pasashana
katinqa, chay Satanastaqa kaĉhanqa-
llapa chay watarayashanmantaqa.
8Chaymi tukuyla intiruta rinqa tukuyla
nasyunkunaman kusalata ingañakuq.
Chaynulla ashwan rinqa ingañaq Gogpi
kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima.

Chaymi chaynuqa kusala achka
suldadukunata tantanqa, imanutaq mar
yakupa manyanpimaqa aqu quturan
chaynuta.
9Chaynu kusala achka runakunata
tantarmi kusala largu mayta rir ĉharan-
llapa Tayta Dyuspa kusala munashan
pwibluman. Chaynu ĉharmi chay
pwiblutaqa limpu riduranllapa mana
allinkunata rurananllapapaq. Piru
chaykamanqami unaq syilumanta nina
ratamur limpu rupachiran paykunataqa.
10Chaymanta chay dyablu ingañakusha
chaytaqa, itakukaran chay quĉhapi
asufriwan nina ratakuqman. Chaqa
chayllamanmi chay munstruta, chaynu-
lla chay llullakur yaĉhachikur puriq
chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa
chaypiqami unaqpis tutapis mana
agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy
tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaĉharan

11Chaymi rikaray kusala yuraq
mantakuna samanata. Chaynulla
rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta
ima. Chaymantami paypa naypan-
mantaqa, pacha chaynulla syilumapis
limpu chinqaran. Chaymi mana
rikaypaqnachu karan maylawpipis.
12Chaymantami rikaray chay wanusha-
kuna atun kaqkuna chaynulla taksha
kaqkuna[s] Dyuspa naypanpi shaqta.
Chaymi rikaraypis librukuna
kiĉhakaqta. Chaynullami kiĉhakaranpis,
chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq
librupis. Chaymi chay wanushakuna-
taqa rikar yaĉharanllapa tukuy
imakunata rurashanpaq, chay
librukunapi iskribikashannulla.
13Chaymi chay mar yakumapis, pay
wanuchishankunata qukuran. Chaynu-
llami, chay wanuy chaynulla tukuy
wanushakunapa tananpis wanushakuna-
taqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar
yaĉharanllapa, imakunatami
kawsayarqa ruraran ima nirmapis.
14Chaymantaqami chay wanuyta,
chaynulla chay tukuy wanushakunapa
tanan kaqtapis, itakuran chay quĉhapi
nina ratakuqman. Chaymi chay quĉhapi
nina ratakuq kaqqami, qashan ishkay
kutipaqna wanur tukuy tyimpupaq
qischakanllapa chay karan. 15Chaynulla
chaymanmi itakuranllapapis, chay
tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq
librupi shutinkuna mana iskribikasha
kaqkunatapis.

Mushuq syiluwan mushuq pacha

21 1Chaymantaqami rikaray
mushuq syiluwan mushuq
pachata. Chaqa chay punta syiluwan,
chay punta pacha, chaynulla mar
yakupismi chinqasha kar, manana
karannachu. 2Chaymi rikaray chay kusa
allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta.
Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa
naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay
pwibluqami kusala shumaq kamakasha
karan, imanutaq uk nubyamaqa
kasarananpaq kamakan chaynu.
3Chaymanta chay mantakuna samana-
manta uk kusala jwirti rimayta
uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu
niyaran: “Dyusqami kananqa runakuna-
wan pullana kawsayan. Chaymi
paykunawan katin, runakunaqa
Dyuspana kanqallapa. Chaynulla
Dyusqami pay paylla pullanllapa kar
Dyusninna kanqa. 4Chaymi mayqanpis
waqaqkunaqa mana waqanqallapana-
chu. Chaynulla manami llakinqallapa,
wanunqallapa, nanachikunqallapalama-

s 20.12 Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

pischu. Chaqa tukuy chay qischakay-
kunaqami kananqa tukukashana” nir.
5Nataq chay mantakuna samanapi
taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami
tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”.
Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy!
Chaqa tukuy kaykunaqami karanla,
chaynulla chiqap rimaykuna katin
kunfyakaypaq” nir.
6Chaymantami nimaran: “Tukuy
imata ruranaypaq karan chaytaqami
rurashana kani. Chaqa nuqami chay
punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla
chay tukukanan litra Omega ninllapa
chay kani. Chaynullami chay Qallariq
chay, chaynulla chay Tukukanan chay
kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan
yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq
kawsachikuq yaku nasimuqta upyachi-
shaq, mana michkata pagramatinmapis-
chu dibaldila. 7Chaymi nishaykillapa:
Mayqanpis shachinakur binsikuq
chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta
yupay qushaq. Chaymi nuqaqa
Dyusninna katiy, paykunaqa wamray-
kunana kanqallapa. 8Piru chay
nuqamanta pinqakuqkunata, mana
kriyiqkunata, kusa millanaypaq
ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana
intrakaqkunata, ukwan ukwan
punuqkunata, wasqakuqkunata,
runakuna rurashan yanqa dyuskunata
aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa,
chay quĉhapi asufriwan nina ratakuq-
man itakukanqa. Chaqa chayqari ishkay
kutipaqna wanur qischakananllapapaq
lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

9Chaymantami chay syiti angelkuna
kupankunata charikusha karan
chaymanta uk shamuran. Chay payqami
kupanpi charikusha karan, syiti
qischakaykuna kananpaq karan
chaykunata. Chaymi nimaran:
“¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki
chay nubya, Uyshitapa warmin
kaqtaqa” nir. 10Chaymantami Ispirituqa
rikapakuchimayatin, chay angelqa
apamaran uk kusala atun sirkaman.
Chaymantami rikachimaran chay kusala
shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa.
Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan
unaq syilumanta ishkimuyaran. 11Piru
chay pwibluqami kusala shumaqta
llipyarayaran, Dyuspa llipyayninwan.
Chaymi chay llipyayninqa uk kusala
ĉhaniyjun rumi jaspipa llipyaynin yupay
karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk
kristal yupay. 12Chay pwiblupa
ridurninpiqa, atun pata rurakasha
karan. Piru dusi punkuyjunmi karan.
Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan.
Chaynulla chay punkukunapiqa, chay
Israel pwiblupa dusi ayllukunapa
shutinkuna iskribikasha karan.
13Chaymi kimsa punkuqa, estilawman
karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman
karan. Kimsaqa surlawman karan.
Nataq kimsaqa, oestilawman karan.
14Chay pwiblupa ridurninpi patapa
simintunpiqami, karan dusi atunlla
rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa,
chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa
shutin karan.
15Chay ángel nuqawan parlayaq
chayqami, urumanta rurakasha barata
charikusha karan, chaywan chay
pwiblupa punkunta, patankunata
midinanpaq. 16Chay pwibluqami
kwadradu kar, largun, anchun chaynu-
lla altunmapis chaylla karan. Chaymi
chay angelqa chay pwibluta baranwan
miditinqa, kaynu karan: Largun, anchun
chaynulla altunmapismi midiyaq dus
mil dusyintus (2,200) kilumitruta.
17Chaymantami midiran chay pwiblupa
patanta. Chaymi imanutaq kanan
midikunllapa chaynu miditinqa
midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta.

Chaqa imanutaq kanankuna midikun-
llapa, chaynumi angelpis midiran.
18Piru chay pwiblupa atun patanqami
chay llipyala jaspi rumillawan
rurakasha karan. Nataq chay
pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan
kusala mas shumaq urukunallawan.
Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran
uk kristal yupay. 19Chay patapa
simintunpiqami, kusala shumaq
rumisitukuna ĉhurakasha karan.
Kaykunami karanllapa: Puntapiqami
jaspi ninllapa chay karan. Ishkay
kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa
kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami,
ismiralda karan. 20Sinku kaq chayqami,
únisi karan. Saysi kaq chayqami,
kurnalina karan. Syiti kaq chayqami,
krisulitu karan. Uchu kaq chayqami,
birilu karan. Nwibi kaq chayqami
tupasyu karan. Dyis kaq chayqami
krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami,
jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami,
amatista karan. 21Chaynullami chay
punkunkunaqa kusala qishpi intiru
pirlawan kada punku rurakasha karan.
Nataq chay pwiblupa atun
kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq
urumanta rurakasha karan. Chaymi
kusa qishpi intiru karan, uk kristal
yupaylla.
22Piru chay mushuq Jerusalén pwiblu-
piqami, Dyusta adurananllapa ima
wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa
chay pwiblupiqami, kusalata puytiq
Amitunchik Dyus, chaynulla chay
Uyshita, Dyusta adurana wasiqa.
23Chaynu katinmi chay pwiblupiqa
achkirachikunanpaqqa, mana ministin-
chu rupayta kar, killata karmapis.
Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkira-
chikun. Chaymi ashwan chay lampara
yupay achkirachikuqmaqa, chay
Uyshitaqa paylla karan. 24Chaynu
katinmi, tukuyla nasyunmanta kaqkuna-
mapis chay pwiblumanta achkirachi-
kuqwanna purinqallapa. Chaymi
ashwan tukuyla pachamanta kaq
mantakuqkunamapis kusala ĉhaniyjun
imanllapakunata apamurna aduranqa-
llapa Tayta Dyustaqa. 25Chaqa chay
pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar
tuta karmapis, mana kirpakanqachu.
Chaymi chaypiqa mana yaĉhanqallapa-
chu imanumi tutapan nirllapamapis.
26Chaymi ashwan tukuyla nasyunkuna-
manta kusala mas shumaq imankunata
aparna, kay pwibluqami kusala shumaq
nirna alabanqallapa. 27Piru chay kusala
shumaq pwiblumanqa manami tukuy
ima mana allin kaqqa yaykunqachu.
Chaynulla chay pwiblupiqami chay
millanaypaqta ruraqkuna, chay
llullakuqkunaqa mana kanqallapachu.
Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa
chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq
kawsanapaq chaypi shutinllapa
iskribikasha kaqkunala.

22 1Chaymantami chay angelqa
rikachimaran uk riyu yakuyjun,
kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta.
Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq
kawsachikuq yakitu karan. Chay
riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa,
chaynulla chay Uyshitapa mantakunan
samananmanta. 2Chaynu yarqamurmi
pwiblupa atun kallinpa ĉhaypinta
riyaran. Nataq chay riyupa kada
manyanpiqami, tukuy tyimpupaq
kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami
kada misis puquq. Chaymi añupaqqa,
dusi kuti puquq. Nataq
raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyla
pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur
alliyananllapapaq.
3Chaynu katinmi chay lugarpiqa,
manana ima mana allin kaqkunaqa
kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa,
chaynulla chay Uyshitapa mantakuna
samanan lugarqa, chay pwiblupina

kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa,
chaypina aduranqallapa ima. [4]Chayray-
kumi ashwan Dyuswan qaqllapurana
rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa
shutintanami urkunkunapi ĉhurakunqa-
llapa. [5]Chaymi chay lugarpiqa mana
yaĉhanqallapachu, imanumi tutapan
nirmapis. Chaynulla chaypi taqkuna-
qami, mana ministinqallapanachu
imanu achkirachikuqta, rupaymatapis.
Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa
achkirachinqa. Chaynulla paykunanami
tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

[6]Chaymantami chay angelqa, kaynu
nimaranpis: "Kay rimaykunaqami
chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa
kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi
Amitunchikllapa Dyus rimaqninkunata
willaqmi, angelninta kaĉhamusha, paypi
kriyiqkunata intrachinanpaq ima
pasananpaq karan chayqami shipcha-
munna" nir.
[7]"¡Chaqa mananami maychu shamu-
naypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa
shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq
nishankunata kasuqkunaqa!" nir.
[8]Nuqa Juanmi rikaray, uyaray
kaykunata. Chaymantami chaynu rikar,
uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi
qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa
pay-ari rikachimaran chaykunataqa.
[9]Piru chaynu aduranaypaq qunquritiy-
qami, payqa kaynu nimaran: "Ama
chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi
Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynu-
lla Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay
librupi iskribikashakunata kasuqkuna-
wan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi
Dyuslata aduray!" nir.
[10]Chaynullami nimaranpis: "Amami
pakaplla yupayqa ĉhurakunkichu,
Dyuspaq kay librupi iskribikashakuna-
taqa. Chaqa chay tyimpu nishan
kumplikananpaq chayqami, shipcha-
munna. [11]Chaymi mayqanpis chay
mana allin kaqkunata ruraqkunataqa
dijay ruranqallapa. Chaynulla chay
mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata
ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa.
Piru chay mayqan allin kaqkunata
ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqa-
llapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqnin-
kunaqa, Dyus munashannula kawsanqa-
llapa" nir.
[12]"Chaqa mananami maychu shamu-
naypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta
allita rikar yaĉhar, imata rurashannulla
ima imanu kananpaqpis nishaq. [13]Chaqa
nuqami chay punta litra Alfa ninllapa
chay, chaynulla tukukanan litra Omega
ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami
Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay
kani. Chaymi nuqa Qallariq chay,
chaynulla Tukukanan chay kani" nir.
[14]Chaqa ninmi: "Kusa shumaqmi kanqa
mayqanpis raĉhpanta paqaq yupay, tukuy
tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta
mikuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi
kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq
pwibluman punkukunata yaykuq
chaykunaqa nir. [15]Piru chay allqu yupay
kusala millanaypaq mana allinta
ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan
punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa
dyus nishanllapakunata aduraqkuna,
llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq
pwibluman mana yaykurchu, ashwan
waqtapina kidanqallapa".
[16]"Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta
kaĉhamusha kani, tukuy kriyiqkunata
kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta
kuchutinllapa qawan, chay yupay
Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla
nuqami achkiyaypi uk atun qullar
llipyaran chay yupay kani" nir.
[17]Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla
Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin

yupay chaykunaqami kaynu ninllapa:
"¡Shamuyllapa!" Mayqanpis uyakuqqa
nin: "¡Shamuy!" Mayqanpis kusata
yakunaqqa, munarqa shamur upyanqa
tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta,
mana imalamatapis pagrakurchu
dibaldila nir.
18Chayraykumi mayqantapis kay
librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa,
kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi
nishanmanta achkachaqtaqa, Dyusmi
paytapis mas qischakananpaq ninqa kay
iskribikashapi nishannulla. 19Chaynulla
mayqanpis kay librupi, Dyuspaq
nishankunamanta imalata ashuchiqtaqa,
Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq
kawsachikuq qirumanta mikunanpaq
karan chayta. Chaynulla chay kusa
shumaq allin pwiblupi imanu
kawsananpaq nishanmantaqami,
Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi
nishannulla.
20Chaymi tukuy kaykunata nimaqnin-
chikllapaqa, kaynu nin: "Chiqaptami,
manana maychu shamunaypaqqa".
¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari
Amituy Jesús!
21Chaymi nishaykillapa: Amitunchik
Jesucristumi tukuy qamkunata kusata
yanapar ima, kusala shumaqta
kawsachishunqallapa nir.
Chaynumi kanqa.

Mana intrakaypaq rimaykunapaq kaypi intrakayta puytinchik

Almanchik. Almanchik nirqami intrachimanchik wanutinllapa ispiritun yarqun chayta. Intrakaytapis puytinchik upayninchikpaq, bidanchikpaq, yarpuyninchikpaq ima (San Mateo 10.28).

Ángel. Tayta Dyusmi manaraq pachata rurayarqa, angelkunata ruraran payta sirbinanllapapaq, syilupi kar, pachapi karmapis. Paykunaqami kusala pudirniyjun. Piru manami runakuna yupay kwirpuyjunchu (San Lucas 1.19, Hebreos 1.7, 14).

Areópago. Areópago nirqami, uk lugar Atenas pwiblupi karguyjun runakuna sisyunninta ruranan llapapaq kaq chay karan (Hechos 17.22).

Atun shikra. Chayqami sirbin piskaduta mar yakumanta, riyukunamanta ima aypamunapaq.

Ayunu. Chaynu nirqami intrachimanchik mikuymanta gwardakar Dyusman mañakuyanchik chaypaq (San Mateo 6.16-18).

Cristo. Kusala unay may tyimpukunami Dyusqa arnisha karan Israel runakunata, Akrashan allin runata kaĉhamutin paykunata washananpaq nir. Chay Dyusmanta Shamuq Runami "Dyuspa Akrashan Cristun". Chayraykumi "Jesucristo" ninchikllapa, payqa Cristo katin (San Mateo 1.16; 16.16).

Dinaryu qillay. Chay qillayqami, Roma pwiblupa qillaynin kaq. Uk runa uk diyata trabajaqqa, chay uk qillaysitulapaq trabajaq (San Marcos 6.37).

Dyus Akrashan Washakuqqa. Dyus Akrashan Washakuq nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristullapaq.

Dyuspa Akrashan Cristun. Chaynu nirqami intrachimayanchik Amitunchik Jesucristupaq. Rikay "Cristo".

Dyuspa kaq turtillankuna. Kay turtillakunapaqqami unayqa Moisesqa mantakusha karan kurakunala mikunanllapapaq, mana wakin runakunaqa. Chay turtilla ufrindakunataqa ruraqllapapis kurakuna, Dyusman ufrindata ĉhurananllapapaq, chay altarpi, Santu kwartu kaqman. Chay turtillakunaqami mana libadurawanchu kaq (San Mateo 12.4; Hebreos 9.2).

Dyuspa rimaqnin. Unay tyimpukunapiqami kaqllapa wakin kusa allin runakuna. Paykunaqami yaĉhachikuqllapa Dyus rimashanta, munashanta ima. Isaiasmi unayqa Dyuspaq uk rimaq runa katin, Dyuspa rimaqnin niranllapa.

Dyuspa Santu Ispiritun. Santu Ispiritu nirqami intrachimanchik Dyusllapaq mana ukpaqchu. Santu Ispiritu yarpuchitin, runakuna

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

Dyuspa rimayninta iskribiranllapa (San Juan 14.26; 1 Pedro 1.21). Chaynullami Santu Ispirituqa Jesucristupi kriyiqkunata yanapan, allinlata rurar kawsananllapapaq (Gálatas 5.22-25). Dyusta mana kasuqkunatapis, Santu Ispirituqa syintichinqa mana allinta rurashanllapapaq ima (San Juan 16.8-11).

Dyusta aduranananllapa wasi. Israel runakunapaqa achka tantakananllapa wasi iglisyakuna yupay karan. Piru Jerusalenpiqami, uk kusa atun wasi iglisya yupaylla kaq. Chaytami niranllapa, Dyusta aduranananllapa wasi nir. Chaqa chayllapimi, Dyusman ufrindanllapata ima ĉhuraqllapa ukla katin. Chaynulla, manami kaqchu Dyusta aduranananllapapaq uk wasiqa.

Epicúreo. Grecia pwiblupiqa uk yaĉhaq runakuna munayninllamanta yaĉhachikuq karanllapa. Paykunaqami "Epicureukuna" shutiranllapa. Paykuna yarpuqllapa, runakunaqashi munashanlata rurar kawsanqallapa nir (Hechos 17.18).

Fariseo. Wakin Israel runakunallami "fariseo" shutiranllapa. Paykunaqami, Israel masinkunapa kriyinanllata kriyiqllapa. Chay fariseo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi qashan kawsamun nir. Chaynulla ninpis angelkuna, tukuy mana rikaypaqkunapis, kan nir.

Hebreo rimay. Hebreo runakunami chaylla chay Israel runakunawanqa. Chaynulla tukuy paykunapa rimananqa shutin, hebreo.

Ismuyaq kwirpuyjun. Chay saqra qishay lepratami ninchik ismuyaq kwirpuyjun nirqa. Unay tyimpupiqami, mayqanpis chay ismuyaq kwirpuyjun kaqqa, kusala millanaypaq kaq. Chaymi chay qishaywan kaqkunamanqa mana mayqanpis qimikayta puytiqllapachu. Chaqa mayqan qimikarqami chay ismuyaq kwirpuyjun runa yupayna kaqllapa. Piru imanupi alliyarqami kurakunaman ufrinditanllapata apar riyta ministiqllapa, wakinkuna yaĉhananllapapaq alliyashana nir (San Mateo 8.1). Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 5.1-3, Levítico 13-14, Deuteronomio 24.8.

Israel runakuna. Abrahampa pwiblunmantami Dyusqa runakunata akrasha karan payta sirbinanllapapaq. Chaymi Abrahampa ayllunmanta uk runa Israel shutiq katin, chay akrashan runakunataqa niqllapa Israel runakuna. Paykunata akrarmi, Tayta Dyusqa paltalla rumipi imata rurananllapapaq iskribir quran. Chayna maypi karpis, chaylata kasur, rurar ima kawsananllapapaq.

Israel runakunapa tantakananllapa wasi. Israel runakunaqami tantakaqllapa chay wasimanqa Dyuspa librunta liyinanllapapaq, Dyusman tantakar mañakunanllapapaq ima. Chayraykumi chay tantakananllapa wasiqa, paykunapaqqa iglisya yupay karan. Chayllapimi wamrankunatapis yaĉhachiqllapa.

Estoico. Grecia pwiblupimi uk runa "Zeno" shutiq taran. Chaypa yaĉhakuqninkunatami estoicukuna niqllapa. Chay estoicukunami niqllapa runakuna michka dyuskunapi kriyirmapis, tukuywan chaylla nir. Chaynulla niqllapapis, ima pasamananchikpaq karqa, pasamashun-ari nir. Chaymi paykunaqa mana imata manchar, mana aligriyar, mana waqar imalamapischu kawsayta yarpuqllapa (Hechos 17.18).

Eunuco. Unaymi mantakuqkuna wakin sirbiqninkunata kapaqllapa. Chaymi chay kaparakasha chaykunata eunucukuna niqllapa (San Mateo 19.12; Hechos 8.27).

Kamillu. Chayqami bistyakunamantapis mas atun animal baralla ĉhankayjun. Uklawkunapiqami chayqa sirbin bistyapi yupay alburjakunata waychikur purinanllapapaq (San Mateo 3.4; San Marcos 1.6; San Lucas 18.25).

Kusa mas karguyjun. Israel pwiblupiqa, chay paykunaqami unayqa kusa yaĉhaq awturidadkuna karanllapa. Chaynu karmi, paykunaqa tukuy Israel runakunata jwiskuna yupay rikaq, mantaqllapa, Dyus mantakushanta runakuna rurananllapapaq (San Mateo 26.59; San Lucas 22.66).

Kusala mas Santu lugar. Dyusta aduranllapa wasi rurillapi kaq uk kwartu. Chaypiqami Dyusninchikla kananpaq kaq. Chaymanqa Israelitakunaqa mana yaykuqllapachu. Kurakunapa mantaqninla ufrinditankunata apar yaykuq uk ratulapaq añu añu (Hebreos 9.3-5,7).

Levita. Chay Israel runakunapa dusi ayllunmantami uk ayllu shutiq "Levitakuna". Chay Levitakunami Dyusta sirbiqllapa aduranllapa wasipi.

Libertos shutiq tantakanan wasi. Cirenimanta, Alejandriamanta, Ciliciamanta, Asiamanta, Israel runakunami, sirbikur qischakaq karllapamapis, qillayta pagrakuranllapa ama qashanqa sirbikur qischakananllapapaq. Chaymi chay paykuna tantakananllapa wasita shutichiranllapa Libertos wasi nir.

Mar yaku. Chayqami kusala atun tukuy pachapa manyanpi yaku kaqkuna. Uk manyanmanta uk manyankaman mana rikayta puytinchikchu. Chay yakuqami kaĉhiyjun (Hechos 4.24).

Mirra. Mirraqami uk takshakaqla qirumanta kusa ĉhaniyjun mishki mutkiypaq yakuta urquqllapa chay (San Mateo 2.11). Chay mishki mutkiypaq yakituqa sirbiq wanushakunapa kwirpunta chaywan liyatinllapa, ama asyananpaq (San Juan 19.39-40). Chaynulla ama manchay nanachikunanpaq uk rimidyupaqpis sirbiq (San Marcos 15.23).

Mustasa qiru. Chayqa atunta winan tukuy mallkikunamantaqa. Piru simillitanqami tukuy mallki simillamanta mas llampitu. Chaynu karmapis kusata winan munti qirukuna yupay.

Paqakuna kustumri. Paykunapa kustumrinpimi, mayqanpis furastirukunawan purir, manaqa uk wanuyta kamar, manaqa pantyunkunapi purir imaqa, kusala tiqti kwirpuyjun yupayna kidaq. Chaymi chay rurashankunapaq mana tiqtilla yupay kananllapapaqqa, paqakuna kustumrita ruraqllapa (San Mateo 15.2; Números 6.9).

Pascua fyista. Dyusninchikmi unayqa Egipto pwiblumanta Israel runakunapa rukunkunata lluqshichimuran, ama chaypi sirbikuchinanllapapaq. Chay lluqshimushanpaq ama qunqananllapapaq, añu añu uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistami shutiq "Pascua". Chay "Pascuaqami" intrachimanchik "Ananta pasaran" nir. Chaqa chay unay tyimpupimi, Tayta Dyus uk tuta angelninta kaĉharan, paypi mana kriyiqkunapa kulaka wamrankunata wanuchinanpaq.

Piru Israel runakunata willaran, kada wasinkunapi uk uyshitata wanuchir, yawarninwan punkupa markunkunata, umbralkunata ima salananllapapaq. Chay wanuchikuq angelqami, chay uyshapa yawarninta rikar, wasinpa ananta pasaran, mana mayqantapis wanuchirchu. Chaymi kanankaman, Israel runakuna Pascua fyistata silibrar, uyshita kankakashata chaynulla mana libadurayjun tantata mikunllapa (San Lucas 22.1; Éxodo 12.1-14).

Pentecostés fyista. Pascua fyistamanta 50 diyakuna pasatin, uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistami shutiq "Pentecostés". Chaqa "Pentecostesqami" paykunapa rimayninpiqa niyta munan "50". Triguta kusichashan tyimpupimi chay fyistataqa pasaqllapa. Chay tyimpupimi Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta kaĉhamuran Jesucristupi kriyiqkunamanqa (Hechos 2.1-4).

Qara kapachu. Chay unay Israel runakunaqami binuta purichiqllapa qaramanta kaq kapachukunapi (San Mateo 9.17; San Marcos 2.22).

Rimaqnin. Rikashun "Dyuspa rimaqnin".

Ruku mantakuqkuna. Unaymi chay Israel runakunapa rukunkuna kada ayllupa awturidadninkuna karanllapa. Chay paykunatapismi ansyanukuna niqllapa (San Mateo 16.21).

Roma, romano. Roma pwiblumanta runakunatami Romano runakuna niqllapa. Unay tyimpukunapismi, Romamanta kaqkuna tukuy pachapi mantakuqllapa. Chaymi uklaw pwiblukunapi gubirnadurkunamapis Romamanta kaqllapa. Chaymi Israel pwiblupimaqa romanukuna unayta mantaqllapa Israel runakunata. Chaynu katinmi Israel runakuna ĉhiqniq romano runakunata. Chaqa Israel pwibluta romanukuna binsir, mantaqllapa, impwistuta kubraqllapa ima (San Juan 11.48).

Romapa punta mantakuqnin César. Jesús kay pachapi kayashan tyimpupi, romanukuna tukuy nasyunkunata mantaqllapa. Chay Romapa punta mantaqnintaqa "César" niqllapa. Chaymi payqa tukuy wakin gubyirnukunata mantaq (San Marcos 12.14). Jesucristo nasitinqa, Augusto Cesarmi chay mantakuq karan (San Lucas 2.1). Jesucristo wanutin, Tiberio chay César karan.

Saduceo runakuna. Saduceo runakunaqa uklayla kriyinayjun kaqllapa. Paykunaqami niqllapapis wanuqkunaqashi manana kawsamunllapachu nir. Chaynulla ninpis angelkuna, tukuy mana rikaypaqkunapis, mana kanchu nir. Chay saduceo runakunaqami kurakunapa mantaqninkuna karanllapa (San Lucas 20.27; Hechos 23.8).

Samana diya. Unayqami Dyus nitin Moisesqa mantakuran syiti kaq diyapiqa ama trabajananllapapaq. Chaymi Israel runakunaqa sabadukunapi mana trabajaqllapachu. Chayraykumi sabadutaqa paykunaqa "samana diya" shutichiran (San Mateo 12.1, 2).

Santa Mikuna. Chaynu nirqami intrachimanchik mana libadurayjun turtillata mikur, ubapa yakunwan upyar Amitunchik Jesucristo wanur kawsamushanpaq yarpunchik chayta (San Lucas 22.7-8, 14-20; 1 Corintios 11.23-26).

Santu kwartu. Tukuy Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasiman

rirqa, manami tukuychu yaykuqllapa santu kwartumanqa. Kurakunalami yaykuqllapa chaymanqa. Chayman yaykurmi kurakunaqa quntachikuqllapa. Chay santu kwartumantaraqmi rakta raĉhpa warkuraqta pasar, kurakunapa mantaqninla yaykuq kusala mas santo lugarmanqa. Chaqa dyusta aduranllapa wasi rurillapi kaq kaykunaqa (San Mateo 27.51; San Marcos 16.38; Hebreos 9.2-3, 6).

Siñal kustumri. Dyusmi kaynu Abrahamwan tratutaqa ruraran: "Nuqami qampa Dyusniki kani. Chaynulla wamraykikunapapis Dyusnin kashaq" nir. Chaymi chay tratuta rurashanllapata ama qunqananllapapaq, nasishanllapamanta uchu diyamantaqa chay kustumrita kaynu rurananllapapaq mantaran: "Wamritunllapapa pinqaysitunpa qaritanta pitinanllapapaq" nir (Gálatas 5.6; Génesis 17.9-14).

Tuldu iglisya. Dyusninchikmi willasha karan Israel runakunata rurananllapapaq uk tuldumanta iglisyata. Chaymi mayta rirllapapis pullan apaqllapa. Chaynulla chay maypi samarllapapis, chay tuldu iglisyata shachir chaypi Dyusninchikta aduraqllapa. Kaynuqami taranllapa unay gubyirnu Davidpa tyimpunkaman (Hebreos 9.1-2).

Uĉhkuyjun qiru. Unay tyimpukunapiqami prisukunata makinta kar, manaqa ĉhakinta karmapis, qiru uĉhkuyjunpa ĉhaypinman itar alli apirtaqllapa ama safananllapapaq (Hechos 16.24).

Wanusha yupay kwirpuyjun runa. Chayqami uk runa qishayniyjun. Chay qishayqami runakunataqa wanushata yupay dijan. Chaymi chay qishaywanqa mana kuyuymatapis puytinllapachu (San Mateo 4.24).

Yaĉhar yaĉhachikuqkuna. Chaykunaqami Moisés mantakushanpaq kusa yaĉhaq runakuna karanllapa. Chaymi Moisés nishanta yaĉhachikuqllapa. Paykuna Israel runakunapaqqa allipla puytiq karanllapa (San Lucas 19.47).

Yaku karru. Kay yaku karruqami yakupa ananta purin, karrukuna imanuĉhi pachata purin chaynu. Mana chinqanchu yakupa rurinmanqa kusala achka runakuna ananpi ritinmapis. Castellanupi shutin "barku" (San Mateo 4.21).

Igus qiru. Igusqami uk atullan qiru. Raprankunami yaqqa papayapa rapran yupay. Puquyninqam limun yupay. Chay qarwasha igusqam kusala mishki. Unayqami rupaypi chakichir, unayta ĉhuraqllapa, chaymanta mikunanllapapaq. Chaynulla chay igusmantaqami binuta, rimidyuta ima ruraqllapa. Castellanupiqami kay qiruqa shutin "higuera". Puquyninqam shutin "higo" (San Marcos 11.12-14).

Pwiblunchikkunapi ukmanta ukmanta rimaykuna

Kay Inkawasi Kañari pwiblukunapi, yaqqala tukuyta chayllata rimanchikllapa. Aykala ashla ukmanta rimanchikllapa. Kay rimaykunata tarinchik kay Mushuq Testamentupi:

1.- Ĉhakra - Wirta.
2.- Llallin - Piyur.
3.- Lluqshiy - Yarquy.
4.- Murin - Puquynin.
5.- Pwiblu - Llaqta.
6.- Rikĉhaq - Simijansa; kulur.
7.- Shaykuy - Binsikay.
8.- Simintuta rajar - Sanjata kiĉhay.
9.- Waran waran - Diya diya
10.- Warkuy - Waychiy.

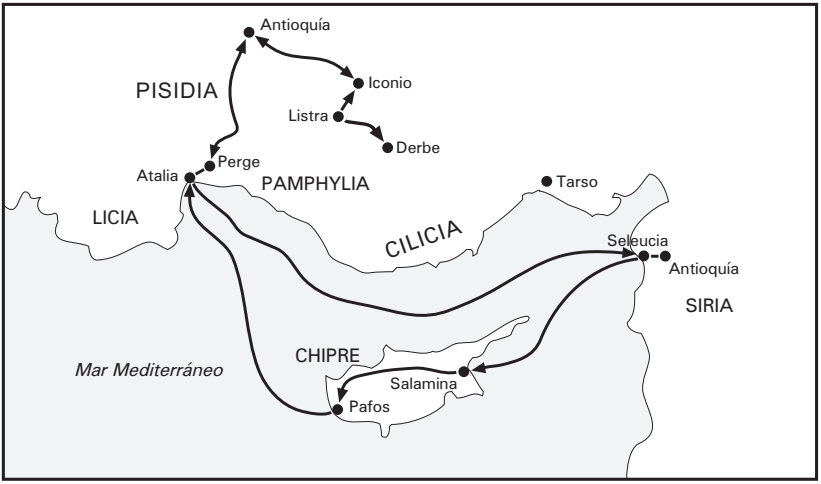

PRIMER VIAJE MISIONERO DE PABLO

SEGUNDO VIAJE MISIONERO DE PABLO

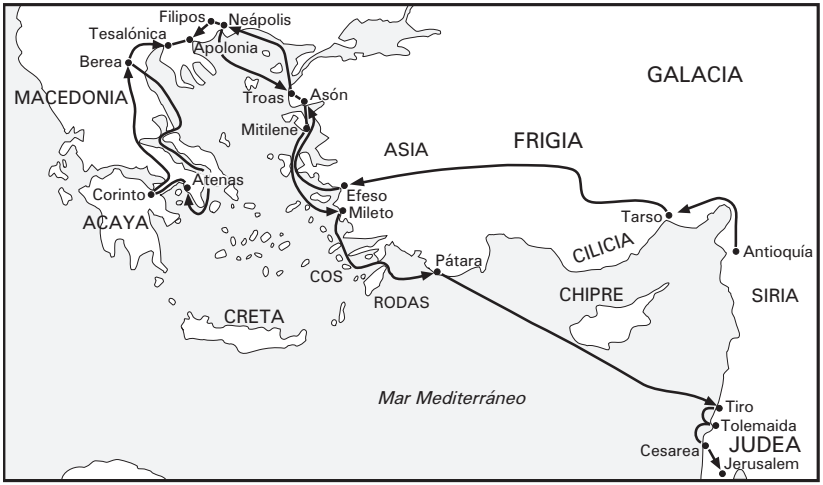

TERCER VIAJE MISIONERO DE PABLO

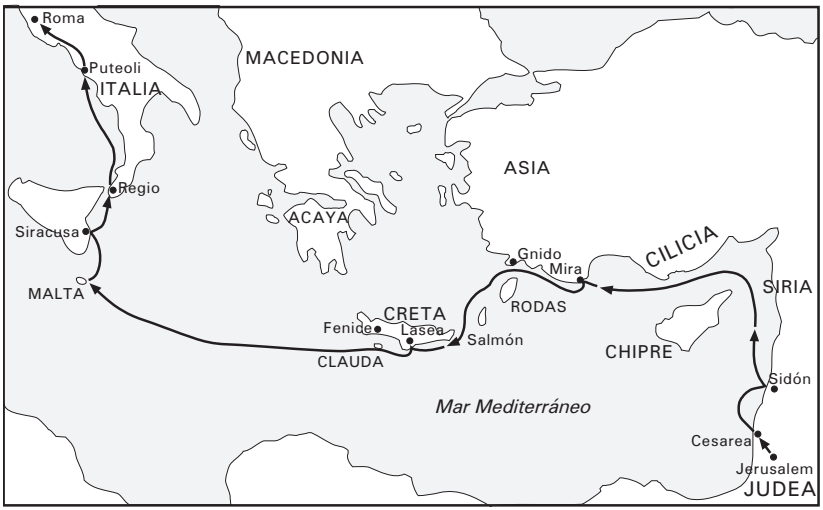

VIAJE DE PABLO A ROMA

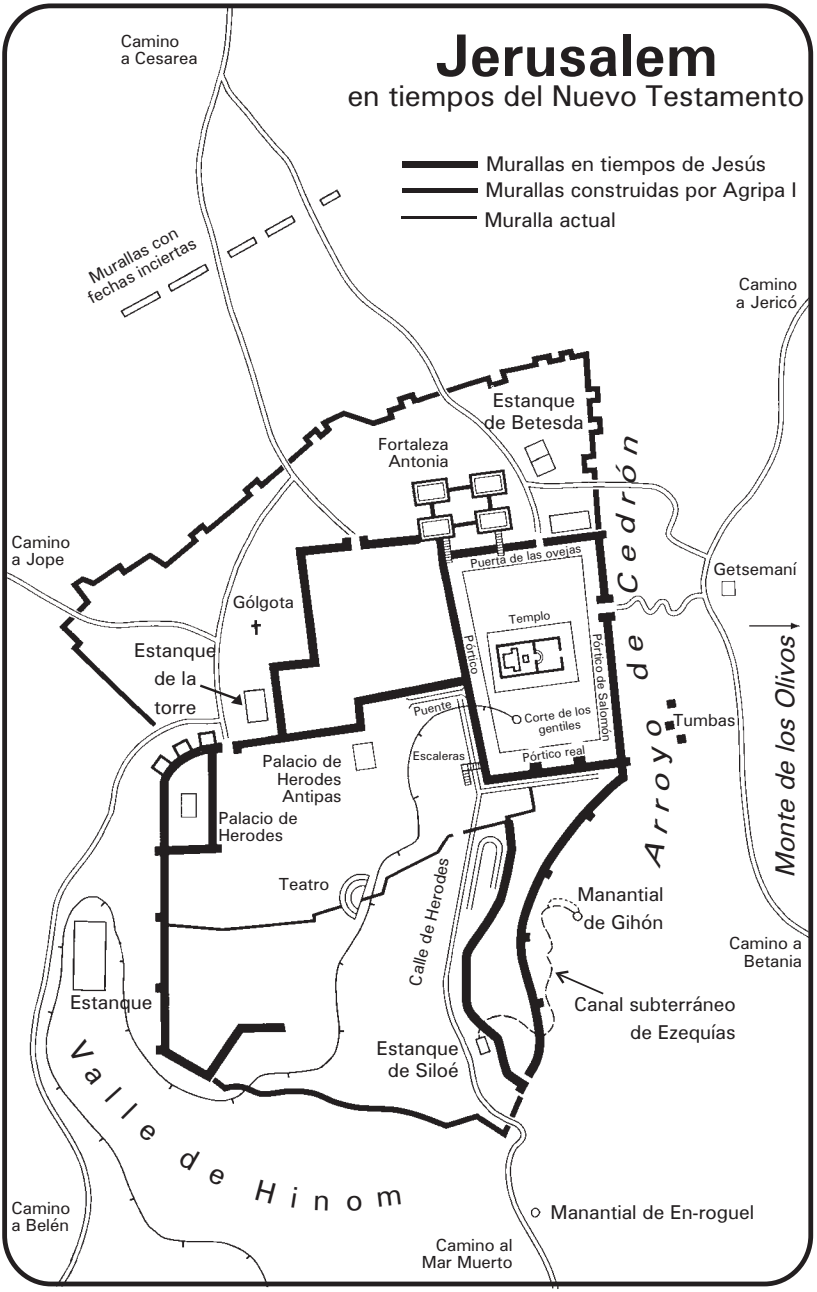

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

El Templo en el tiempo de Jesucristo

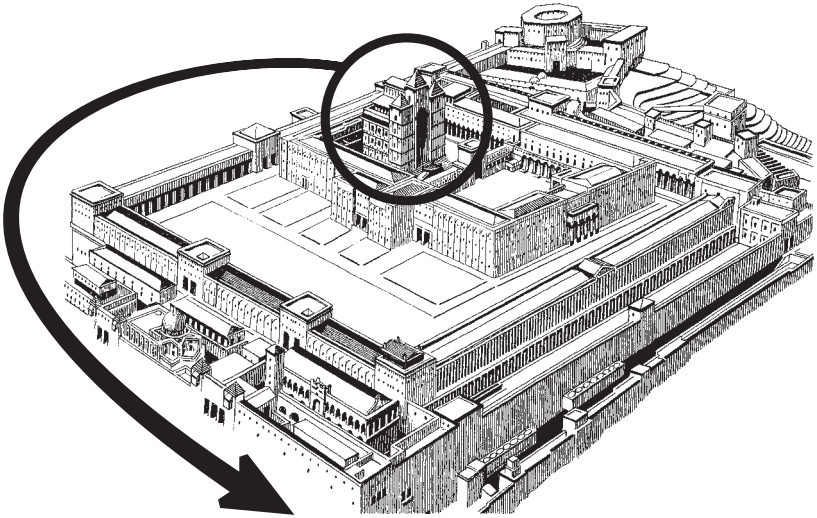

Plano del Interior del Templo

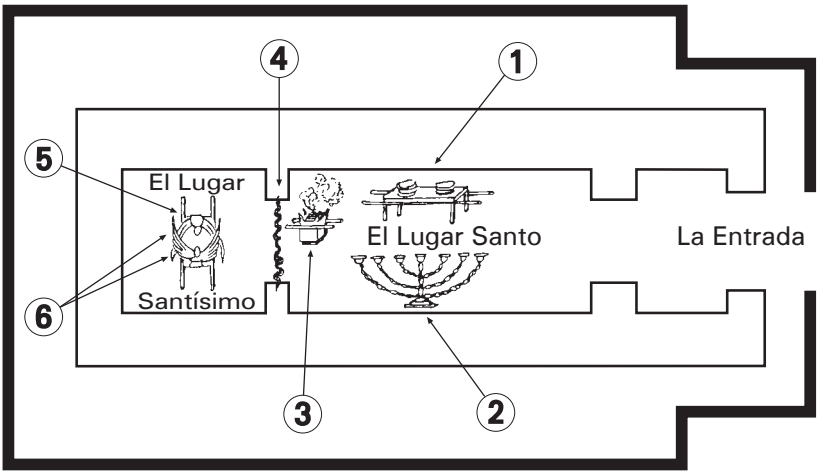

1. La Mesa y los Panes de la Proposición
2. El Candelabro
3. El Altar del Incienso
4. El Velo
5. El Arca del Pacto
6. Los Querubines

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

El Nuevo Testamento en Quechua de Lambayeque del Perú, 2da ed. ©2008, Liga Bíblica Internacional

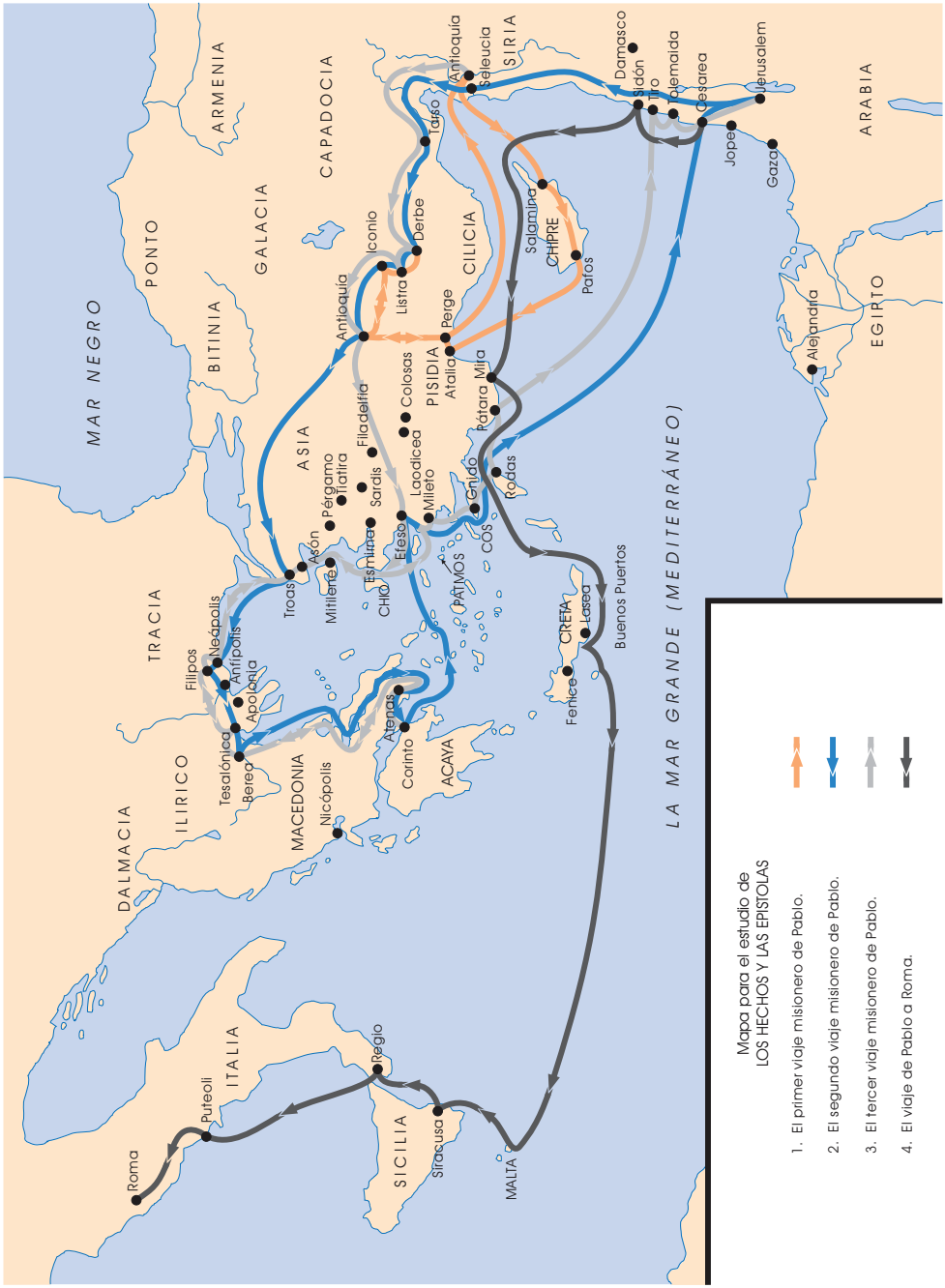

Mapa para el estudio de
LOS HECHOS Y LAS EPISTOLAS

1. El primer viaje misionero de Pablo.
2. El segundo viaje misionero de Pablo.
3. El tercer viaje misionero de Pablo.
4. El viaje de Pablo a Roma.